FRAȚII GRIMM

POVEȘTI

EDITURA VENUS

FRAȚII GRIMM

POVEȘTI ALESE

Die Kinder-und Hausmärchen
DER BRÜDER GRIMM

1954
Der Kinderbuchverlag
Berlin

FRAȚII GRIMM

POVEȘTI ALESE

ÎN ROMÂNEȘTE DE DAN FAUR

EDITURA VENUS
1990

Coperta și ilustrațiile de: STĂNILĂ LILIANA
GHILEA RODICA-IOANA

ISBN 973-9024-03-3

FIRUL DE PAI, TĂCIUNELE ŞI BOBUL DE FASOLE

Trăia odată într-un sat o bătrînă tare săracă. Şi azi puţin, mîine puţin, bătrînica asta izbuti să strîngă o grămăjoară de fasole, cît să-i ajungă pentru o mîncărică, şi se pregăti să o fiarbă. Făcu deci un foc bunicel şi, ca să-l încingă mai repede, zvîrli în vatră şi-o mînă de paie. În clipa cînd aruncă fasolea în oală, un bob lunecă jos, fără ca băbuţa să bage de seamă, şi nimeri pe pămînt, lîngă un fir de pai. Cam în acelaşi timp sări din gura vetrei un tăciune aprins şi, ca un făcut, căzu şi el lîngă firul de pai şi bobul de fasole. Firul de pai prinse atunci să-i întrebe:

— De unde îmi veniţi, dragi prieteni?

Tăciunele răspunse:

— Spre norocul meu, am izbutit să scap la vreme din foc, că de n-aş fi avut în mine destulă tărie, mă aştepta o moarte sigură: aş fi ars pînă rămîneam numai cenuşă şi scrum.

Fasolea istorisi şi ea:

— Şi eu am scăpat teafără şi nevătămată abia cu o clipă înainte. Dacă bătrîna ar fi apucat să mă arunce şi pe mine în oală, iahnie mă făcea, fără nici o milă, ca şi pe fraţînii mei

— Credeţi că pe mine nu m-a pîndit o soartă asemănătoare? vorbi iarăşi firul de pai. Pe toţi fraţii mei bătrînica i-a trecut prin foc şi prin fum; cîte şaizeci deodată prindea şi morţii-i dădea... Noroc că eu m-am putut strecura la timp printre degetele ei!

— Şi acum ce ne facem? întrebă tăciunele.

— Eu aş gîndi aşa — glăsui fasolea — fiindcă am avut norocul să scăpăm teferi, deşi ne aflam la un pas de moarte, să facem un legămînt de prietenie şi, ca să nu ne mai pîndească pe aici cine ştie ce primejdie, s-o pornim împreună spre alte meleaguri.

Propunerea fu pe placul celor doi şi-o porniră degrabă la drum. Curînd se găsiră în dreptul unui pîrîiaş, şi cum nu se afla prin preajmă nici un podeţ, nici măcar o scîndurică, chitiră în ce chip ar putea să ajungă pe malul celălalt, dar vezi că nu-i dădură de rost ce să facă. Şi cum stăteau ei aşa, numai ce-i veni în minte firului de pai un gînd năstruşnic:

— Eu o să mă întind cît sînt de lung de-a curmezişul apei, iar voi o să treceţi peste mine, ca peste un pod adevărat.

Şi zicînd acestea, se întinse de la un mal la celălalt. Tăciunele, mai repezit din fire, mai focos, se avîntă cutezător, tropăind ţanţoş, cu paşi grăbiţi şi mărunţi, pe podeţul de curînd durat. Dar cînd ajunse pe la mijlocul podului şi auzi pe sub el murmurul apei, i se făcu frică, rămase pe loc şi nu mai îndrăzni să meargă mai departe. Cît ai clipi, firul de pai începu să ardă, şi arse pînă ce se rupse în două, căzînd în pîrîiaş. Tăciunele alunecă şi el, şi cum nimeri în apă, sfîrîi şi-şi dădu duhul.

Fasolea, care era mai prevăzătoare din fire, rămăsese pe mal, aşteptînd să vadă ce fac ceilalţi doi. Şi cînd se întîmplă istoria cu pricina, începu să rîdă, şi cu atîta poftă rîse, că nu se mai putu opri, şi deodată crăpă în două...

Şi fără îndoială că i-ar fi sunat şi ei ceasul morţii, dacă norocul nu i-ar fi scos în cale un croitor, care, obosit de atîta drum prin lumea largă, tocmai se aşezase pe malul pîrîiaşului, să se mai hodinească oleacă. Cum era milos din fire, croitoraşul nostru scoase din torbă ac şi aţă şi mi-l cusu frumuşel la loc. Cînd se văzu iar întreg, bobul de fasole îi mulţumi din toată inima.

Şi fiindcă croitorul folosise aţă neagră, de atunci toate boabele de fasole au rămas cu o dungă neagră.

CRĂIASA ALBINELOR

Au fost odată doi feciori de împărat, care au pornit să-şi încerce norocul prin lume, şi feciorii ăştia au ajuns să ducă o viaţă atît de ticăloasă şi deşartă, că n-au mai avut îndrăzneala să calce pragul casei părinteşti.

Şi cum trecuse vreme, nu glumă, şi nu venise nici o veste de la ei, fratele lor mai mic, pe care-l porecliseră Prostilă, plecă în căutarea lor. Dar cînd dădu în sfîrşit de fraţii săi, aceştia începură să-şi bată joc de dînsul:

— Auzi, prostănacul, să creadă c-o să poată răzbi prin lume, cînd noi, mai isteţi decît el, n-am prea făcut ispravă mare!

Totuşi porniră la drum cîteşitrei şi, tot mergînd ei aşa, iată că dădură peste un muşuroi de furnici. Cei doi fraţi mai vîrstnici voiră pe dată să-l surpe şi să-l răscolească pentru a vedea cum micile făpturi o vor lua la goană, înspăimîntate de moarte. Dar Prostilă îi opri, strigîndu-le:

— Lăsaţi gîngăniile în pace! N-o să îngădui să le tulburaţi liniştea!

Porniră ei mai departe şi, după un cot de deal, dădură peste un lac, pe luciul căruia înotau o mulţime de raţe. Cei doi fraţi mai mari se repeziră să prindă cîteva, că tare ar fi avut poftă să le frigă. Dar Prostilă se împotrivi şi de data asta:

— Lăsaţi zburătoarele în pace! N-o să îngădui să le ucideţi!

Merseră ei mai departe şi, într-o bună zi, numai ce nimeriră lîngă un roi de albine, aflat într-o scorbură de copac. Şi avea roiul ăsta atîta miere, că se prelingea pe trunchi, de-ai fi zis că-i un izvoraş... Cei doi fraţi mai mari îşi puseră în gînd să dea foc copacului şi să înăbuşe albinele, ca să poată lua mierea. Dar Prostilă se împotrivi cu şi mai multă tărie:

— Lăsaţi albinele în pace! N-o să îngădui să le daţi foc!

În cele din urmă, cei trei fraţi dădură peste un palat, şi avea palatul ăsta grajduri, cîte n-ai fi găsit nici în zece palate împărăteşti. Şi-n ele se aflau o mulţime de cai, toţi din piatră. Cît despre oameni, nu se zărea unul, pe nicăieri. Străbătură ei toată sălile

palatului și într-un sfîrșit se pomeniră în dreptul unei uși zăvorîte cu trei lacăte.

Și avea ușa asta o ferestruică, tăiată taman la mijloc. Cei trei cătară prin ea și ce crezi că le fu dat să vadă: în fundul unei camere se afla un moșneag care stătea aplecat deasupra unei mese!... Strigară la el o dată, strigară a doua oară, dar moșneagul nu-i auzi. Mai strigară a treia oară, și abia atunci se trezi moșul, descuie lacătele și se ivi în prag.. Și fără să spună o vorbă îi pofti să se așeze la o masă încărcată cu fel și fel de bunătăți. După ce mîncară și băură după pofta inimii, moșneagul îi duse în cîte un iatac, ca să se odihnească. A doua zi, bătrînul intră în odaia celui mai mare dintre frați și, făcîndu-i semn să-l urmeze, îl duse pînă în dreptul unei mese de piatră. Pe masa asta se aflau scrise trei încercări, care, de-ar fi fost dezlegate, ar fi avut darul să smulgă palatul de sub puterea blestemului.

Prima încercare glăsuia astfel: „Sub covorul de mușchi al pădurii stau ascunse cele o mie de boabe de mărgăritar ale fiicei împăratului, care toate trebuie găsite într-o singură zi. Dacă la asfințitul soarelui va lipsi măcar una dintre ele, cel care s-a încumetat să le caute se va preface în stană de piatră!"

Cel mai mare dintre frați porni în pădure și căută toată ziua, dar cînd fu să apună soarele, băgă de seamă că toată truda i-a fost în zadar și că n-a putut să adune mai mult de-o sută de boabe de mărgăritar.

Și atunci s-a întîmplat așa cum sta scris pe tăblia mesei: flăcăul s-a prefăcut în stană de piatră!

În ziua următoare își încercă norocul fratele cel mijlociu, dar nici lui nu-i merse mai bine. Și oricît se strădui el, nu fu în stare să găsească mai mult ca două sute de boabe de mărgăritar. Și se prefăcu și el în stană de piatră.

Iată că-i veni rîndul și lui Prostilă... Se apucă el să caute în desimea covorului de mușchi, dar găsea cu atîta anevoie cîte-un bob de mărgăritar, totul mergea atît de încet, că-l cuprinse deznădejdea.

Și cum nu știa în ce chip s-o scoată la capăt, se așeză pe o piatră și începu să plîngă. Și cum plîngea el așa, numai ce i se înfățișă crăiasa furnicilor, însoțită de cele cinci mii de slujitoare ale sale. Erau tocmai furnicile pe care flăcăul le scăpase de la pieire. Nu trecu mult și micile gîngănii izbutiră să adune toate cele o mie de boabe de mărgăritar și făcură din ele o grămadă bunicică.

A doua încercare era mult mai grea: trebuia să fie scoasă din fundul lacului cheia de la iatacul domniței.

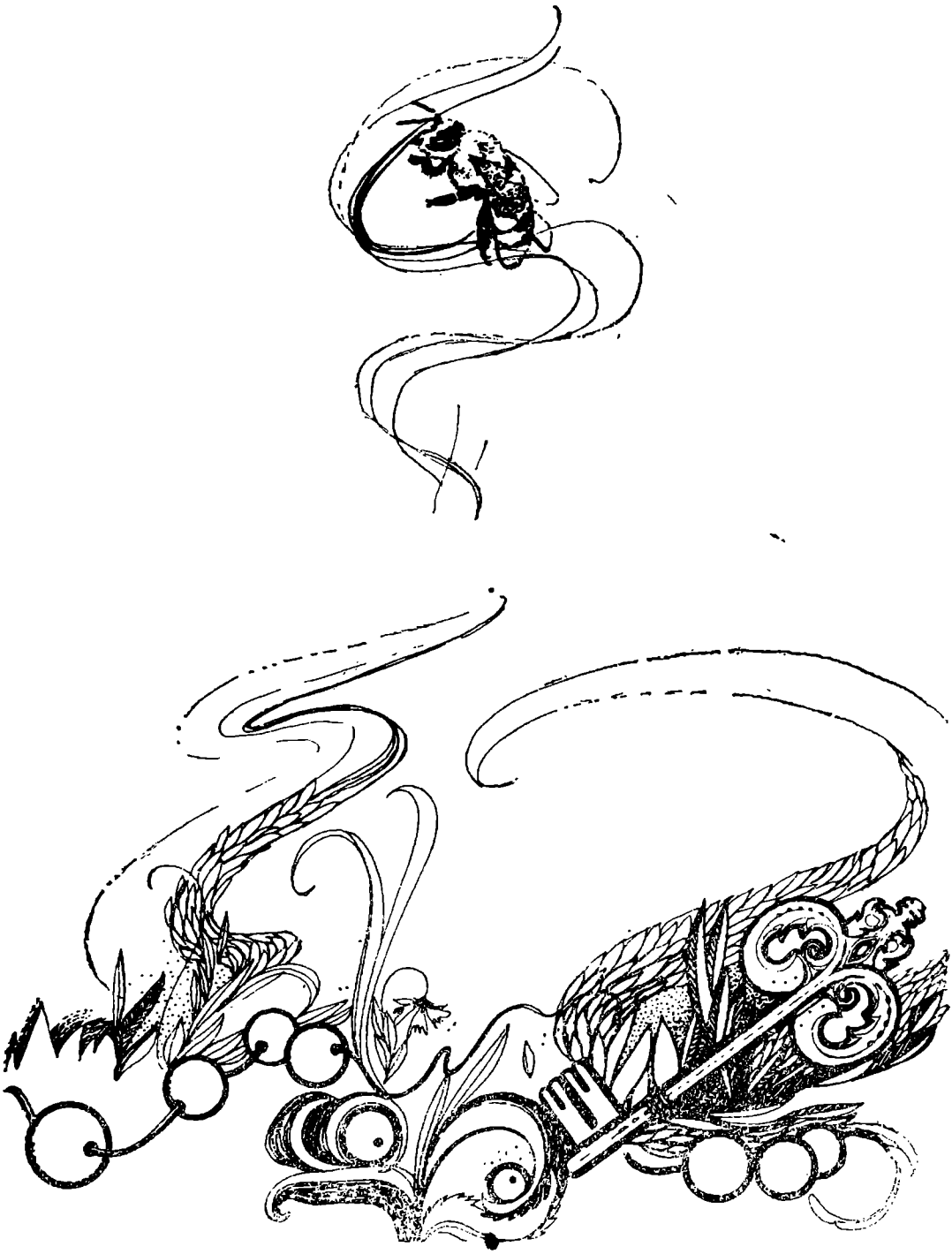

palatului și într-un sfîrșit se pomeniră în dreptul unei uși zăvorîte cu trei lacăte.

Și avea ușa asta o ferestruică, tăiată taman la mijloc. Cei trei cătară prin ea și ce crezi că le fu dat să vadă: în fundul unei camere se afla un moșneag care stătea aplecat deasupra unei mese!... Strigară la el o dată, strigară a doua oară, dar moșneagul nu-i auzi. Mai strigară a treia oară, și abia atunci se trezi moșul, descuie lacătele și se ivi în prag.. Și fără să spună o vorbă îi pofti să se așeze la o masă încărcată cu fel și fel de bunătăți. După ce mîncară și băură după pofta inimii, moșneagul îi duse în cîte un iatac, ca să se odihnească. A doua zi, bătrînul intră în odaia celui mai mare dintre frați și, făcîndu-i semn să-l urmeze, îl duse pînă în dreptul unei mese de piatră. Pe masa asta se aflau scrise trei încercări, care, de-ar fi fost dezlegate, ar fi avut darul să smulgă palatul de sub puterea blestemului.

Prima încercare glăsuia astfel: „Sub covorul de mușchi al pădurii stau ascunse cele o mie de boabe de mărgăritar ale fiicei împăratului, care toate trebuie găsite într-o singură zi. Dacă la asfințitul soarelui va lipsi măcar una dintre ele, cel care s-a încumetat să le caute se va preface în stană de piatră!"

Cel mai mare dintre frați porni în pădure și căută toată ziua, dar cînd fu să apună soarele, băgă de seamă că toată truda i-a fost în zadar și că n-a putut să adune mai mult de-o sută de boabe de mărgăritar.

Și atunci s-a întîmplat așa cum sta scris pe tăblia mesei: flăcăul s-a prefăcut în stană de piatră!

În ziua următoare își încercă norocul fratele cel mijlociu, dar nici lui nu-i merse mai bine. Și oricît se strădui el, nu fu în stare să găsească mai mult ca două sute de boabe de mărgăritar. Și se prefăcu și el în stană de piatră.

Iată că-i veni rîndul și lui Prostilă... Se apucă el să caute în desimea covorului de mușchi, dar găsea cu atîta anevoie cîte-un bob de mărgăritar, totul mergea atît de încet, că-l cuprinse deznădejdea.

Și cum nu știa în ce chip s-o scoată la capăt, se așeză pe o piatră și începu să plîngă. Și cum plîngea el așa, numai ce i se înfățișă crăiasa furnicilor, însoțită de cele cinci mii de slujitoare ale sale. Erau tocmai furnicile pe care flăcăul le scăpase de la pieire. Nu trecu mult și micile gîngănii izbutiră să adune toate cele o mie de boabe de mărgăritar și făcură din ele o grămadă bunicică.

A doua încercare era mult mai grea: trebuia să fie scoasă din fundul lacului cheia de la iatacul domniței.

De îndată ce Prostilă ajunse la marginea lacului, se ivi, înotînd, un cîrd de rațe. Erau tocmai rațele pe care el le scăpase de la pieire. Și lăsîndu-se în adînc, ele îi aduseră cheia, care zăcea pe fundul mîlos al lacului.

Cea de-a treia încercare era însă cea mai grea: dintre cele trei domnițe adormite, flăcăul trebuia s-o recunoască pe cea mai tînără și mai frumoasă. Ei, dar cum naiba s-o recunoască, cînd semănau cîteșitrele ca picăturile de apă! Că doar numai un singur lucru le deosebea: mai înainte de a fi adormit, fiecare din ele gustase ceva dulce — cea mai mare rontăise o bucată de zahăr, cea mijlocie băuse o ceșcuță de sirop, iar cea mică luase o linguriță de miere.

„Ei, acu' să te vedem pe unde scoți cămașa!" se gîndi Prostilă, în sinea lui. Și iată că veni în zbor o albină. Era chiar regina roiului, pe care flăcăul o scăpase de la pieire. Se roti ea de cîteva ori prin iatac, cercetă pe rînd buzele celor trei domnițe adormite și se așeză în cele din urmă pe gura aceleia care gustase din miere. Și astfel putu Prostilă s-o recunoască dintr-o dată pe cea mai tînără și mai frumoasă dintre domnițe.

Și numaidecît se risipi vraja, de parcă nici n-ar fi fost. Castelul se smulse din somnul cel adînc și toți aceia care fuseseră prefăcuți în stană de piatră își recăpătară înfățișarea omenească.

Prostilă o luă de nevastă pe cea mai tînără și mai frumoasă dintre domnițe și, după moartea craiului, urcă pe scaunul domnesc. Iar frații lui mai mari socotiră că nici celelalte domnițe nu erau chiar de lepădat, și trăiră cu toții ani mulți, în belșug și fericire.

SCUFIȚA ROȘIE

A fost odată o fetiță zglobie și drăgălașă, pe care o iubea oricine de cum o vedea. Dar mai dragă decît oricui îi era ea bunicii, care nu știa ce daruri să-i mai facă. Odată, bunica îi dărui o scufiță de catifea roșie, și pentru că-i ședea tare bine fetiței și nici nu mai voia să poarte altceva pe cap o numiră de atunci Scufița Roșie.

Într-o zi, maică-sa îi zise:

— Scufiță Roșie, ia bagă-n coșuleț bucata asta de cozonac și sticla asta cu vin și du-le bunicii, că e bolnavă și slăbită și bunătățile astea o să-i ajute să-și mai vină în puteri. Da' vezi de pleacă mai înainte de-a se lăsa zăpușeala și caută de mergi frumos și să nu te abați din drum; altfel, cine știe, de alergi, ai putea să cazi și să spargi sticla, și atunci bunicuța cu ce o să se mai aleagă? Iar cînd o fi să intri în casă, nu uita să-i dai bunicii „bună dimineața" și vezi să nu începă a-ți umbla ochii prin toate ungherele!...

— Așa am să fac! îi făgădui Scufița Rișie și-i dădu mîna la plecare.

Bunica locuia în pădure, cam la vreo jumătate de ceas depărtare de sat. Și de cum intră Scufița Roșie în rariștea codrului, numai ce-i ieși înainte lupul. Dar Scufița Roșie nu știa ce lighioană rea e lupul și nu se temu de fel cînd îl văzu.

— Bună ziua, Scufiță Roșie! îi zise el.

— Mulțumesc frumos, lupule.

— Încotro așa de dimineață, Scufiță Roșie?

— Ia, pînă la bunicuța!

— Și ce duci acolo, sub șorț?

— Cozonac și vin. Mama a făcut ieri cozonac și-i duc nițeluș și bunicii, care-i bolnavă și slăbită, să mănînce și ea, ca să-și mai vină în puteri.

— Da' unde șade bunică-ta, Scufiță Roșie?

— Colo în pădure, la vreun sfert de ceas și mai bine de aici. Cum ajungi sub cei trei stejari, ai și dat de casa ei, iar ceva mai la vale e alunișul, pe care doar îl știi! îi răspunse Scufița Roșie.

Lupul își zise în sinea lui: „Fragedă-i fetița asta! Ce mai îmbucătură pe cinste ar fi, zău așa! Cu mult mai gustoasă decît baba! Da' e vorba că trebuie să fiu șiret și să ticluiesc în așa fel lucrurile, ca să pun mîna pe amîndouă"...

Mai merse lupul o bucată de drum alături de Scufița Roșie și apoi începu să-i spună cu glas mieros:

— Scufiță Roșie, ia te uită ce flori frumoase strălucesc în jurul tău! Și tu nici nu le iei în seamă măcar... Și mie mi se pare că n-auzi nici ce dulce cîntă păsărelele!... Atît de serioasă pășești pe drum, de parcă te-ai duce la școală. Și e atît de plăcut să hoinărești și să zburzi prin pădure; e atîta veselie!...

Scufița Roșie ridică privirea și cînd văzu cum jucau razele soarelui printre crengile copacilor, cînd privi mai cu luare-aminte la florile frumoase care creșteau pretutindeni, își spuse în sinea ei: „Mare bucurie i-aș face bunicii dacă i-aș duce și-un buchet de flori proaspete! E atît de dimineață, că nu mi-e teamă c-am să întîrzii!" Se abătu deci din drum și o luă prin pădure, ca să culeagă flori. Rupea de ici una, de dincolo alta, dar îndată i se părea că puțin mai încolo îi zîmbește o floare și mai ochioasă; alerga într-acolo și, tot culegînd margarete și clopoței, se pierdea tot mai mult în adîncul codrului. În ăst timp însă, lupul porni de-a dreptul spre casa bunicii și bătu la ușă:

— Cine-i acolo?

— Eu sînt, Scufița Roșie, și-ți aduc cozonac și-o sticlă cu vin. Dar deschide ușa, bunicuțo!

— Apasă pe clanță și intră! răspunse bunica, că eu mă simt slăbită și nu mă pot da jos din pat.

Lupul apăsă pe clanță, deschise ușa, se repezi glonț spre patul bunicii și, fără să scoată o vorbă, o înghiți. Se îmbrăcă apoi cu hainele ei, își puse pe cap scufia, se culcă în pat și trase perdelele.

În vremea asta, Scufița Roșie culesese atîtea flori, că abia le mai putea duce. Cum alerga ea de colo pînă colo, deodată își aminti de bunica și porni degrabă spre căscioara din pădure. Și nu mică îi fu mirarea cînd văzu ușa dată de perete.

De îndată ce intră în odaie, o cuprinse neliniștea; totul i se părea atît de ciudat, încît își spuse: „Vai, doamne ce-o fi azi cu mine, de mi-e așa de frică?... Că doar altădată mă simțeam atît de bine la bunicuța!"

Și fără să mai aștepte, strigă:

— Bună-dimineața!

Dar nu primi nici un răspuns.

Scufița Roșie se apropie atunci de pat și dădu perdelele la o parte. Bunicuța stătea întinsă în pat, cu scufia trasă peste ochi, și avea o înfățișare atît de ciudată, încît fetița întrebă:

— Vai, bunicuțo, da' de ce ai urechi atît de mari?

— Ca să te pot auzi mai bine.

— Vai, bunicuțo, da' de ce ai ochi atît de mari?

— Ca să te pot vedea mai bine.

— Vai, bunicuțo, da' de ce ai mîini atît de mari?

— Ca să te pot apuca mai bine.

— Da', bunicuțo, de ce ai o coșcogeamite gură?

— Ca să te pot înghiți mai bine.

N-apucă să sfîrșească ultimul cuvînt, că și sări jos din pat și-o înghiți pe biata Scufiță Roșie.

După ce-și potoli foamea, lupul se culcă din nou în pat și, prinzîndu-l somnul, adormi și începu să sforăie de se cutremurau pereții. Și se întîmplă ca tocmai atunci să treacă prin fața casei un vînător. Auzi el horăiturile și-și spuse: „Bre, da' tare mai sforăie bătrîna! Nu cumva i-o fi rău?" Intră în casă și, cînd se apropie de pat, îl văzu pe lup tolănit acolo.

— Ei drăcie, nu-mi închipuiam c-o să te găsesc aici, ticălos bătrîn! izbucni vînătorul. De cînd te caut!

Își potrivi pușca și voi să tragă, dar în clipa aceea îi trecu prin minte: „Dar dacă lupul a înghițit-o pe bătrînă? Poate c-aș mai putea s-o scap!" Așa că nu mai trase ci, luînd o foarfecă, începu să taie burta lupului adormit. Abia apucase să facă vreo două-trei tăieturi, că se și văzu strălucind scufița cea roșie a fetiței, și cînd mai făcu o tăietură, fetița sări afară și strigă:

— Vai, ce spaimă am tras! Ce întuneric era în burta lupului!

După aceea au scos-o afară și pe bunică. Era încă în viață, dar abia mai răsufla. Scufița Roșie adună în grabă niște pietroaie și tustrei umplură cu ele burta lupului.

Cînd se trezi, lupul voi s-o ia la sănătoasa, dar pietroaiele atîrnau atît de greu, că dihania se prăbuși la pămînt și dădu ortu' popii.

Cei trei nu-și mai încăpeau în piele de bucurie. Bunicuța mîncă cozonacul și bău vinul pe care-l aduse fetița și pe dată se înzdrăveni. Iar Scufița Roșie gîndi în sinea ei, parcă mustrîndu-se: „De-acu' înainte n-o să mă mai abat niciodată din drum cînd oi merge singură prin pădure, ci o să ascult de poveștele mamei!"

CĂSUȚA DIN PĂDURE

A fost odată un tăietor de lemne tare nevoiaș, și tăietorul ăsta trăia cu nevasta și cele trei fetițe ale lor într-un bordei, la marginea unui codru unde arareori călca picior de om. Și într-o dimineață, înainte de-a pleca la lucru, ca de obicei, tăietorul îi spuse nevesti-si:

— Cînd s-o face de amiaz', trimite-mi-o pe fata cea mare în pădure, cu merindea, că altminteri n-o să pot mîntui lucrul. Și ca nu cumva să se rătăcească — mai adăugă el — o să iau cu mine punga asta de mei și o să presar boabele pe tot drumul.

De îndată ce văzu soarele strălucind sus pe cer, deasupra pădurii, fata cea mare porni la drum cu o oală plină de ciorbă. Dar vrăbiile de cîmp și de pădure, ciocîrliile, cintezoii, mierlele și ereții ciuguliseră de mult boabele de mei, așa că fata nu mai putu să dea de urma drumului. O porni atunci la întîmplare și merse ea așa, pînă ce amurgi și se întunecă de-a binelea. Copacii foșneau în întunericul nopții, bufnițele scoteau tot soiul de țipete, și pe fată începu s-o prindă frica. Deodată zări în depărtare o rază de lumină scînteind printre pomi.

„Acolo trebuie că e vreo așezare de oameni — gîndi ea; și-mi spune inima că nu m-or lăsa pe seama fiarelor și s-or îndura să-mi dea adăpost peste noapte..." Și se îndreptă, încrezătoare, spre lumina aceea. Curînd se afla în fața unei căsuțe cu ferestrele luminate. Bătu la ușă și un glas aspru îi răspunse dinăuntru: „Intră!" Fata păși în tinda întunecoasă și bătu la ușa odăiței. „Dar intră odată!" strigă același glas aspru.

Și cînd deschise ușa, fata văzu șezînd la o masă un bătrîn alb ca neaua, împovărat de ani. Moșneagul își ținea obrazul sprijinit în mîini și barba lui albă se revărsa peste tăblia mesei, pînă aproape de pămînt. Lîngă vatră se odihneau trei făpturi: o găinușă, un cocoșel și o vacă bălțată. Fata îi povesti bătrînului toate cîte i se întîmplaseră și-l rugă să-i dea adăpost peste noapte. Bătrînul se întoarse atunci către cele trei făpturi și le zise:

— Găinușa mea bălaie,
Cocoșel cu mîndre straie,
Și tu, vaca mea bălțată,
Răspundeți fetei pe dată!...

„Ducs!" răspunseră ele și, pesemne, în limba lor, asta însemna „Să-i facem pe voie!", căci bătrînul vorbi mai departe:

— La noi o să găsești cîte nu gîndești și toate din plin; du-te afară la vatră, și pregătește-ne ceva pentru cină!

În bucătărie, fata găsi, atîtea, c-ar fi avut cu ce să îndestuleze o omenire întreagă. Se apucă ea de gătit o mîncare să-ți lingi degetele, nu alta, dar la cele trei făpturi nu se gîndi de fel. Aduse după aceea la masă o strachină plină vîrf cu bucate, se așeză lîngă bătrînul cel coliliu și mîncă pînă ce-și potoli foamea. După ce se sătură de-a binelea, îl întrebă pe bătrîn:

— Ei, acu' îs obosită; unde găsesc un pat să mă culc?

Cele trei făpturi răspunseră într-un glas:

— Cu el ai mîncat,
Cu el ai băut,
Dar gîndul la noi nu ți-a fost.
Cată-ți dar singură loc de-adăpost!...

Atunci bătrînul grăi:

— Urcă treptele astea și o să dai de-o odaie cu două paturi; scutură-le bine și așterne pe ele cearșafuri curate, că viu și eu îndată să mă culc.

Fata urcă treptele și după ce scutură paturile și le primeni, se întinse într-unul, fără să-l mai aștepte pe bătrîn. După puțin veni și bătrînul cel alb ca neaua. Și cînd văzu că fata e cufundată într-un somn adînc, deschise o ușiță tainică în podea și-i dădu drumul în pivniță.

Seara, tîrziu, tăietorul de lemne se întoarse acasă și-o luă la rost pe nevastă-sa că l-a lăsat să flămînzească toată ziua.

— Nu-s vinovată cu nimica — răspunse femeia. Fata a plecat cu prînzul, așa cum ne-am înțeles, dar pesemne că s-o fi rătăcit; mîine o să se înapoieze acasă, n-ai grijă!...

A doua zi, tăietorul se sculă înainte de revărsatul zorilor și cînd fu să plece îi spuse nevesti-si să-i trimită mîncarea cu fata cea mijlocie.

— O să iau cu mine o pungă cu linte — o linişti el; boabele de linte sînt mai mari decît cele de mei, aşa că fata o să le poată vedea mai uşor şi n-o să mai rătăcească drumul, ca soru-sa.

Cînd veni vremea prînzului, fata cea mijlocie porni şi ea cu mîncarea în pădure, dar nu găsi pe drum nici urmă de linte. Ca şi-n ajun, o ciuguliseră păsările codrului, de nu mai rămăsese măcar un bob. Fata rătăci în pădure, pînă se-nnoptă, şi nimeri şi ea la căsuţa bătrînului. Acesta o pofti să intre înăuntru şi, de cum păşi pragul, fata îl rugă pe unchiaş să-i dea ceva de mîncare şi s-o adăpostească peste noapte.

Bătrînul cu barba albă se adresă din nou celor trei făpturi:

— Găinuşa mea bălaie,
Cocoşel cu mîndre straie,
Şi tu, vaca mea bălţată,
Răspundeţi fetei pe dată!

Cele trei făpturi răspunseră iarăşi „Ducs"! şi toate se petrecură ca şi cu o seară înainte: fata găti nişte bucate să-ţi lingi degetele, nu alta; mîncă şi bău cu bătrînul, după pofta inimii, dar nu se îngriji cîtuşi de puţin de animale. Cînd întrebă unde ar putea să-şi găsească un culcuş pentru noapte, ele îi strigară drept răspuns:

— Cu el ai mîncat,
Cu el ai băut,
Dar gîndul la noi nu ţi-a fost.
Cată-ţi dar singură loc de-adăpost!...

De îndată ce fata adormi, intră şi bătrînul în odaie; o privi cu luare-aminte, clătină din cap şi, deschizînd uşiţa cea tainică, o lăsă şi pe ea să cadă în pivniţă.

A treia zi dimineaţă, tăietorul de lemne îi spuse nevesti-si:

— Astăzi să-mi trimiţi mîncarea cu fata cea mică; ascultătoare şi cuminte cum o ştiu, sînt sigur c-o s-o ţină numai pe drumul drept, nu ca surorile ei, care nu pot să stea o clipă locului, de parc-ar fi nişte zvăpăiaţi de bondari!...

Dar nevastă-sa nici nu voi să audă:

— Vrei să-mi pierd şi copilul cel mai drag?

— Fii fără grijă — îi răspunse el; fata n-o să se rătăcească, căci e cuminte şi deşteaptă. Dar vorba ceea: „Paza bună trece primejdia rea", aşa că tot am să iau nişte mazăre, s-o presar pe drum;

boabele de mazăre sînt mai mari decît cele de linte şi-i vor arăta calea adevărată.

Dar cînd mezina ajunse în pădure, nu găsi nici măcar un bob de mazăre căci porumbeii îşi umpluseră de mult guşile cu ele, aşa că nici ea nu mai ştiu încotro s-o apuce. Rătăcea de colo-colo şi nu-şi găsea o clipă de linişte, gîndindu-se că bietul taică-său o să flămînzească din pricina ei şi că maică-sa o să se tînguie amarnic, dacă s-o întîmpla ca nici ea să nu se mai întoarcă acasă.

Cînd se înnoptă de-a binelea, numai ce zări şi ea luminiţa scînteind printre pomi şi, luîndu-se după ea, ajunse la căsuţa din pădure. Se rugă frumos de bătrîn să-i dea adăpost peste noapte şi omul cu barba albă se adresă şi de astă dată celor trei făpturi:

— Găinuşa mea bălaie,
Cocoşel cu mîndre straie,
Şi tu, vaca mea bălţată,
Răspundeţi fetei pe dată!...

„Ducs!" răspunseră ele. Atunci fata se apropie de vatra lîngă care stăteau animalele şi le dezmierdă drăgăstos; mîngîie găinuşa şi cocoşelul, netezindu-le penele lucioase, iar pe vaca cea bălţată o scărpină între coarne.

Şi după ce, ascultînd de îndemnul bătrînului, găti o ciorbă straşnică şi aduse castronul pe masă, îşi zise: „Oare se cade ca eu să mă îndestulez cu de toate, iar bietele animale să nu capete nimic? Că doar în casa asta găseşti cîte nu gîndeşti, şi toate din plin. Nu s-ar cuveni ca mai întîi să mă îngrijesc de animale?"

Ieşi afară, după orz, şi-l presără pe dinaintea găinuşei şi a cocoşelului, iar pentru vacă aduse un braţ bun de fîn aromat.

— Mîncaţi cu plăcere, dragele mele animale — le îmbie fata — şi dacă vi-e sete, o să vă aduc şi apă proaspătă.

Aduse apoi o găleată plină cu apă, şi găinuşa şi cocoşelul se cocoţară îndată pe marginea găleţii; îşi afundară ciocurile în apă şi cît ai clipi îşi ridicară capul drept în sus, aşa cum beau păsările, iar vaca cea bălţată trase şi ea o înghiţitură zdravănă. După ce animalele se săturară, fata se aşeză la masă lîngă bătrîn şi mîncă ceea ce-i lăsase el. După puţină vreme, găinuşa şi cocoşelul îşi vîrîră căpşorul sub aripi şi vaca cea bălţată începu să clipească din ochi, semn că-i era somn. Atunci fetiţa întrebă:

— N-ar fi timpul să mergem la culcare?

Şi omul cu barba albă se adresă şi de astă dată celor trei făpturi:

— Găinuşa mea bălaie,
Cocoşel cu mîndre straie,
Şi tu, vaca mea bălţată,
Răspundeţi fetei pe dată !...

Şi ele răspunseră „Ducs" !
Apoi, către fetiţă:

Cu noi ai mîncat,
Setea ne-ai astîmpărat
Şi te-ai îngrijit cu drag de fiecare,
Somn uşor ! E timpul de culcare

Fata urcă treptele, scutură bine pernele şi abia isprăvi de întins aşternutul proaspăt, că şi veni bătrînul; se lungi în pat şi barba lui cea albă îi ajungea pînă la călcîie. Fata se urcă în patul celălalt şi adormi pe dată.

Dormi ea liniştită, pînă pe la miezul nopţii, cînd se iscă în casă o asemenea hărmălaie, că fata se trezi deodată din somn. Pîrîia şi scîrţîia prin toate ungherele; uşa se deschidea cu zgomot şi se izbea de perete, grinzile trozneau ca şi cum ar fi fost smulse din încheieturi, iar treptele păreau că sînt gata-gata să se prăbuşească. În cele din urmă se auzi o bubuitură asurzitoare ca şi cînd s-ar fi năruit întreg acoperişul. După ce zgomotele se potoliră, şi cum nu i se întîmplase nimica, fata continuă să stea liniştită în patul ei şi adormi din nou.

Dar cînd se trezi a doua zi, soarele răsărise de mult, şi ce-i văzură ochii ? Se afla într-o sală mare şi-n jurul ei toate se scăldau într-o strălucire nemaivăzută; pereţii erau zugrăviţi cu flori de aur, pe un cîmp de mătase verde, iar patul era de fildeş şi plapuma de catifea purpurie. Foarte aproape de ea, pe un scaun, se afla o pereche de pantofi brodaţi cu mărgăritare. Fetei i se păru că totul e un vis, dar trei servitori îmbrăcaţi în straie bogate intrară în iatac şi o întrebară ce le porunceşte.

— Căutaţi-vă de treabă —răspunse fata. Mă scol îndată, să-i gătesc bătrînului o ciorbă şi, după aia, o să-mi satur găinuşa cea frumoasă, cocoşelul cel frumuşel şi frumoasa vacă bălţată.

Fata gîndea că bătrînul trebuie să se fi sculat de mult, dar cînd aruncă o privire spre patul lui, moşneagul dispăruse ! Şi-n locul moşneagului, în pat se afla un străin. Îl privi mai cu luare-aminte şi-şi dădu seama că e tînăr şi frumos. Tocmai atunci se trezi şi flăcăul şi, ridicîndu-se în capul oaselor, zise:

— Sînt fecior de împărat şi am fost blestemat de-o vrăjitoare afurisită să trăiesc în pădurea asta, sub chipul unui om bătrîn, albit de ani. Nimănui nu i s-a îngăduit să mă însoţească, în afară de cei trei servitori, care au luat unul înfăţişare de găinuşă, altul de cocoşel şi altul de vacă bălţată. Şi-mi era dat să zac sub puterea blestemului pînă ce s-ar fi ivit o fată cu inimă atît de bună, încît bunătatea ei să se reverse nu numai asupra oamenilor, ci şi asupra animalelor ... Ţie ţi-a fost hărăzit aceasta, şi-n miez de noapte ne-ai izbăvit de cruntul blestem. Şi casa cea veche din pădure s-a prefăcut iarăşi în palatul meu împărătesc ...

După ce se sculară, feciorul de împărat porunci celor trei servitori să se gătească de drum, pentru a da de urma tăietorului de lemne şi a nevestei sale şi să-i poftească la nuntă.

— Dar unde sînt cele două surori ale mele ? întrebă fata.

— Le-am încuiat în pivniţă şi mîine dimineaţă vor fi duse în adîncul pădurii, la un cărbunar, ca să-l slujească pînă ce s-or face mai bune şi nu vor mai lăsa să flămînzească bietele animale.

POMUL CU MERE DE AUR

A fost odată o femeie şi femeia asta avea trei fete. Pe cea mare o chema Un-ochi, pentru că avea un singur ochi — şi era aşezat ochiul acesta tocmai în mijlocul frunţii; pe cea mijlocie o chema Doi-ochi, pentru că avea doi ochi — aşa cum îi are toată lumea — iar pe cea mai mică, Trei-ochi, pentru că avea trei ochi, cel de-al treilea fiind aşezat tot în mijlocul frunţii. Şi fiindcă Doi-ochi nu se deosebea la înfăţişare de ceilalţi oameni, surorile şi maică-sa nu o puteau suferi şi mereu o ocărau:

— Tu, cu cei doi ochi ai tăi, parcă eşti mai pricopsită decît lumea de rînd ? ! Se vede cît de colo că nu faci parte din neamul nostru ! ...

O ţineau numai în zdrenţe pe biata fată şi nu-i dădeau să mănînce decît resturile care cădeau de la masa lor. Şi ori de cîte ori le răsărea în cale, săreau la ea s-o îmbrîncească şi-i amărau viaţa la orice prilej.

Şi prilejuri d-astea, slavă domnului, găseau destule !... Într-una din zile, trebuind să meargă cu capra la păscut, Doi-ochi rămase tare flămîndă, căci duşmancele de surori îi puseseră-n traistă mîncare pe sponci. Şi fiindcă o chinuia grozav foamea, se aşeză la o margine de drum şi începu a plînge. Şi plînse, şi plînse, pînă ce se adunară din lacrimile ei două pîrîiaşe. Cum se tînguia ea aşa, numai ce ridică o dată capul din pămînt şi ce-i văzură ochii ?... Lîngă dînsa stătea o femeie, care o întrebă cu blîndeţe:

— Doi-ochi, de ce plîngi aşa de amarnic ?

Şi Doi-ochi răspunse suspinînd:

— Cum să nu plîng, dacă maică-mea şi surorile mele mă prigonesc fără încetare ? Din pricină că am doi ochi, ca toată lumea, mă azvîrlă dintr-un colţ într-altul, mă îmbracă numai în zdrenţe şi-mi dau să mănînc doar firimiturile rămase de la masa lor. Ştii, azi mi-au dat atît de puţină mîncare, că sînt moartă de foame !...

Atunci femeia, care, păsămite, era o zînă, grăi:

— Dacă doar asta ţi-e durerea, şterge-ţi lacrimile şi nu mai plînge, că o să te-nvăţ eu cum să-ţi potoleşti foamea. Uite, n-ai decît să-i spui caprei:

— Capră, behăie,
Masă, pune-te !

și-o masă rînduită cu tot dichisul o să ți se pună dinainte, încărcată cu cele mai alese bucate și-o să poți mînca după poftă inimii. Iar după ce te-oi sătura, spune-i doar atît caprei:

— Capră, behăie,
Masă, ridică-te !

Și masa o să dispară ca și cum n-ar fi fost.

După ce grăi aceste cuvinte, zîna își văzu de drum.

Rămasă singură, Doi-ochi gîndi în sinea ei: „Nu mai am încotro; prea sînt lihnită de foame, ca să încerc altădată ce m-a povățuit. Mai știi, poate că cele spuse de femeia aceea se vor dovedi adevărate. Și strigă către capră:

— Capră, behăie,
Masă, pune-te !

N-apucă bine să sfîrșească ce-avea de zis și numai ce i se puse dinainte o masă așternută cu o față albă ca zăpada; iar pe masă, rînduite cum se cuvenea, o farfurie, un cuțit, o furculiță și o lingură — toate numai din argint. Cît despre mîncărurile care se înșirau pe masă, ce să vă mai spun, erau dintre cele mai alese și abureau de parcă ar fi fost luate chiar atunci de pe vatră.

Fata mîncă din toate cu poftă, căci flămînzise de ajuns. După ce se sătură de-a binelea, grăi către capră, așa cum o învățase zîna:

— Capră, behăie,
Masă, ridică-te !

Și masa dispăru pe dată ca și cum n-ar fi fost

„Ăsta-i un lucru minunat ! gîndi Doi-ochi. De-acuma s-a sfîrșit cu foamea !"

Și biata fată era veselă și zburda de fericire.

Seara, cînd se întoarse cu capra de la pășune, găsi pe masă, într-o strachioară de pămînt, bruma de mîncare pe care i-o lăsaseră surorile cele haine. Dar Doi-ochi nici nu se atinse de ea.

A doua zi porni din nou cu capra la păscut și la înapoiere lăsă neatinse în strachină firimiturile pe care i le puseseră surorile.

Prima şi a doua oară, surorile nu observară nimic. Dar cum mîncarea rămînea mereu neatinsă în strachină, greu nu le fu să bage de seamă asta. Se minunară ele de aşa treabă şi începură a-şi destăinui gîndurile:

— Cu Doi-ochi nu-i lucru curat. Înainte venea să se plîngă că nu-i ajunge cît îi dădeam şi mînca de nu mai rămînea nici o picătură, iar acuma nu se mai atinge de nimic. Pesemne c-a găsit vreun alt mijloc ca să-şi astîmpere foamea.

Ca să afle adevărul, hotărîră ca Un-ochi s-o însoţească pe Doi-ochi, cînd s-o duce a doua zi cu capra la păşune. Nu era treabă uşoară, căci trebuia să bage bine de seamă ce se petrece pe acolo, dacă nu cumva vreun străin îi aduce demîncare fetei.

A doua zi, cînd Doi-ochi fu gata s-o pornească la cîmp, Un-ochi se apropie de dînsa şi-i spuse:

— Azi merg şi eu cu tine! Vreau să văd dacă păzeşti capra bine şi dacă o hrăneşti aşa cum se cuvine.

Dar Doi-ochi ghici îndată cam ce fel de gînduri nutrea Un-ochi, că venea numai ca s-o iscodească. Mînă capra pe unde era iarba mai înaltă şi mai grasă şi o lăsă să pască în voie.

Apoi spuse către Un-ochi:

— Hai să ne aşezăm puţintel pe iarbă ! Ştiu un cîntec, o minune ... N-ai vrea să-l auzi ?

Un-ochi se învoi bucuroasă, căci drumul cel lung, pe arşiţa soarelui, o cam obosise. Se lăsă uşurel în iarbă şi Doi-ochi începu să-i cînte la ureche:

„Un-ochi, eşti trează, oare ?
Un-ochi, dormi, oare?"

Cîntă ea aşa, într-una, pînă ce Un-ochi închise ochiul şi adormi. Dacă văzu fata că soru-sa dormea buştean, nu se mai temu c-ar putea să vadă ce se întîmplă. Chemă deci capra şi-i spuse:

— Capră, behăie,
Masă, pune-te !

Şi se aşeză dinaintea mesei, de mîncă şi bău pînă ce se sătură. Apoi strigă din nou:

— Capră, behăie,
Masă, ridică-te !

Şi masa dispăru pe dată ca şi cum n-ar fi fost.

Spre seară o trezi pe Un-ochi din somn şi-o cam luă în rîs:

— Ei, surioară, parcă ziceai că vrei să îngrijeşti de capră şi, cînd colo, ai tras tot timpul la aghioase, de m-ai speriat! Dacă nu eram eu aici, cine ştie pe unde s-ar fi rătăcit hoinara asta ! Şi ar fi trebuit s-o cauţi în toată lumea Da' acu' scoală, că-i timpul s-o pornim spre casă !

Au ajuns ele acasă şi Doi-ochi iar nu s-a atins de strachina ei; iar Un-ochi stătea ca mută şi nu-i putu povesti de fel maică-si din ce pricină capsomana de Doi-ochi nu voia să ia măcar o îmbucătură.

— M-a prins somnul pe cîmp şi-am adormit, aşa că nu ştiu !.. cercă Un-ochi să se dezvinovăţească.

A doua zi, baba o chemă pe Trei-ochi şi-i spuse:

— Azi o să mergi tu la păşune împreună cu Doi-ochi. Da' vezi de bagă bine de seamă tot ce se petrece pe acolo, că nu se poate să nu fie cineva care-i aduce pe ascuns de mîncat şi de băut.

Trei-ochi o căută pe soru-sa şi-i spuse:

— Mîine o să merg cu tine şi eu; vreau să văd dacă îngrijeşti bine capra şi dacă o hrăneşti aşa cum se cuvine.

Dar fata pricepu ce gînduri nutrea Trei-ochi, că venea numai ca s-o iscodească. Mînă capra pe unde era iarba mai înaltă şi mai grasă şi apoi grăi către soru-sa:

— Hai să ne aşezăm puţintel pe iarbă ! Ştiu eu un cîntec, o minune !... N-ai vrea să-l auzi ?

Trei-ochi se învoi şi ea bucuroasă, căci drumul cel lung, pe arşiţa soarelui, o cam moleşise. Se lăsă uşurel în iarbă şi Doi-ochi începu să-i cînte la ureche:

„Trei-ochi, eşti trează, oare ?"

Dar în loc să continue cîntecul:

„Trei-ochi, dormi, oare ?"

Cîntă din neatenţie:

„Doi-ochi, dormi, oare ?"

Şi cîntă aşa, mereu:

„Trei-ochi, eşti trează, oare ?
Doi-ochi, dormi, oare ?"

Și începu s-o cuprindă somnul pe Trei-ochi, pînă cînd cei doi ochi îi adormiră de-a binelea; dar cel de-al treilea, pe care cîntecul nu-l putuse vrăji, rămase treaz. Dar cum era vicleană, Trei-ochi închise și ochiul al treilea, ca să pară că-i și el cuprins de somn.

Din cînd în cînd însă trăgea cîte-o ocheadă și prindea cu privirea tot ce se petrecea în jur.

Iar Doi-ochi, fiind încredințată că Trei-ochi doarme în lege, strigă:

— Capră, behăie,
Masă, pune-te !

Și după ce mîncă și bău după pofta inimii, porunci mesei să dispară, cu tot ce avea pe dînsa:

— Capră, behăie,
Masă, ridică-te !

Dar vezi că Trei-ochi văzuse totul, hoțomana ... Către seară, Doi-ochi se apropie de locul unde dormea soru-sa și, trezind-o, o cam luă în rîs:

— Ei, surioară, da' știi c-ai dormit, nu glumă! Straşnic te mai pricepi să paști capra !... Hai scoală, că-i timpul s-o pornim spre casă !

Ajunseră ele acasă și Doi-ochi iar lăsă mîncarea neatinsă în strachină. Dar de astă dată nu-i mai merse, căci Trei-ochi îi dezvălui mamă-si totul:

— Acuma am aflat de ce nu vrea fudula asta să se mai atingă de mîncarea noastră ! Pe cîmp, cum îi spune caprei:

— Capră, behăie,
Masă, pune-te !

cît ai clipi, i se și așterne dinainte o masă încărcată cu tot felul de mîncări alese, dar știi, nişte bunătăți din care nu ne-am ospătat noi niciodată !...

Și după ce se satură, numai ce-o auzi că spune:

— Capră, behăie,
Masă, ridică-te !

și masa dispare de parcă nici n-ar fi fost. Le-am văzut pe toate astea cum te văd și cum mă vezi. Nu-i vorbă, a încercat ea să mă adoarmă cu cîntecul ei, dar noroc că ochiul din frunte mi-a rămas treaz.

Auzind cele ce-i spune Trei-ochi, scorpia de babă se umplu de fiere și strigă:

— Cum, golanca asta să mănînce mai bine decît noi ? ! Lasă c-o să-i treacă ei pofta !

Se repezi furioasă în bucătărie, apucă un cuțit și-l înfipse în inima caprei, astfel că nevinovatul dobitoc își dădu pe loc duhul.

Cînd Doi-ochi văzu capra țeapănă și fără suflare, o cuprinse jalea și, nemairăbdînd să stea în casă, o porni în neștire pe cîmp. După ce obosi de atîta umblet, se așeză la o margine de drum și începu să plîngă cu lacrimi amare. Și deodată, zîna fu din nou lîngă ea și-o întrebă cu blîndețe:

— Doi-ochi, de ce plîngi iarăși ?

— Cum să nu plîng — suspină Doi-ochi — dacă mama mi-a omorît capra ? În fiecare zi o rugam frumos, așa cum mă învățaseși matale, și-mi așternea numai bunătăți pe masă, de mîncam pe îndestulate. Dar acu', totul s-a sfîrșit: iar o să rabd de foame și-or să mă năpădească necazurile !

Zîna însă o îmbărbătă :

— Nu te necăji, Doi-ochi, ci mai bine ascultă de sfatul pe care ți-l dau, că e un sfat bun. Roagă-te de surorile tale să-ți dea mărunțaiele caprei și, de cum le-oi avea, îngroapă-le în pămînt, dinaintea ușii. De-i face așa cum îți spun, n-o să-ți pară rău.

Și pieri parcă luată de vînt.

Doi-ochi alergă îndată acasă și le rugă pe cele două surori:

— Dragi, surioare, dați-mi și mie ceva de la capră. Că doar nu cer cine știe ce, și m-aș mulțumi și cu mărunțaiele.

Surorile se porniră pe rîs:

— Dacă e vorba numai pe-atîta, ia-le !

Doi-ochi luă mărunțaiele și cînd se lăsă noaptea le îngropă pe ascuns dinaintea ușii, așa cum o povățuise zîna.

A doua zi cînd se treziră cu toatele și dădură să iasă pe ușă, ce să vezi: drept în fața lor se înălța o minunăție de pom, cu frunzele de argint și încărcat cu poame de aur ! Și era mărul ăsta așa de frumos, că nu cred să-i fi găsit pereche pe lume. Fetele căscau ochii de mirare și se minunau cum de-a putut crește peste noapte un asemenea pom. Dar Doi-ochi pricepu că mărul răsărise din mărunțaiele caprei, căci el crescuse tocmai pe locul unde ea le îngropase.

După ce li se mai potoli mirarea, baba o îndemnă pe Un-ochi:

— Urcă-te în pom, fata mea, și culege niște mere !

Un-ochi se urcă în pom, dar cum dădea să apuce un măr de aur, crengile îi scăpau din mîini de parcă le-ar fi gonit vreun duh. Încercă ea de mai multe ori, dar de fiecare dată o păţea la fel. Şi deşi se căznise din răsputeri şi se înverşunase, nu putu culege nici un măr.

Văzînd că Un-ochi se trudeşte degeaba, maică-sa o strigă pe fata cea mijlocie:

— Trei-ochi, ia urcă-te tu în pom, că soru-ta nu-i bună de nimic ! Cu cei trei ochi ai tăi o să vezi mai bine merele decît Un-ochi.

Un-ochi se dădu jos din pom şi se urcă soru-sa. Dar nici ea nu se dovedi mai îndemînatică. De-ar fi stat printre crengi o veşnicie, tot n-ar fi reuşit să apuce un măr, că de îndată ce întindea mîna, merele se dădeau la o parte.

Pînă la urmă, baba îşi pierdu răbdarea şi, cum era supărată foc, se urcă şi ea în pom. Dar o păţi la fel ca şi cele două fiice ale sale: cînd credea c-a pus mîna pe-un măr, mărul numai ce-i scăpa printre degete, de rămînea cu mîinile-n gol Şi aşa se făcu că n-a putut culege nici unul ...

Atunci Doi-ochi spuse:

— Ia să încerc şi eu, poate c-oi izbuti.

Dar surorile o înfruntară:

— Te-ai găsit tocmai tu !... Ce ispravă ai putea face cu ăi doi ochi ai tăi ?

Fata nu luă însă seama la vorbele lor şi se urcă în pom. Şi de cum ajunse sus, merele de aur nu se mai traseră îndărăt, ci-i veneau la îndemînă, numai bine să le culeagă. Şi aşa adună Doi-ochi o poală plină. Maică-sa i le luă îndată pe toate şi se înfurie la gîndul că numai nevolnica de Doi-ochi izbutise să culeagă merele, în timp ce ea şi cele două fiice ale sale nu putuseră face nici o ispravă. Şi-n loc să-i mulţumească cu toatele, prinseră şi mai mare ură pe dînsa şi începură a o prigoni şi mai mult.

Într-o zi, cum stăteau tustrele în jurul pomului, se întîmplă să treacă pe-acolo călare un tînăr ce părea a fi de neam. Zărindu-l de departe, cele două surori strigară:

— Doi-ochi, ascunde-te repede, să nu ne faci cumva casa de ocară !

Şi apucînd în grabă un butoi gol ce se afla lîngă pom, îl răsturnară peste Doi-ochi şi mai tupilară sub el şi merele de aur pe care tocmai le culesese fata.

Călăreţul se apropie de poartă, şi ce să vă spun ! era un voinic de flăcău, tare mîndru la chip ! Opri calul şi, parcă fermecat rămase cu ochii aţintiţi la minunăţia de pom cu frunzele de argint şi poame de aur.

— Al cui o fi pomul ăsta nemaivăzut ? întrebă el pe cele două surori. Că de mi-ar dărui şi mie o creangă, i-aş da orice mi-ar cere în schimb. Cele două surori îl încredinţară că pomul e al lor şi se arătară bucuroase să-i poată îndeplini dorinţa. Dar oricît se străduiră să rupă o creangă, totul fu zadarnic: crengile cu poame se trăgeau tot mereu înapoi, de nu fu chip să apuce niciuna din ele, barem o crenguţă.

Atunci flăcăul le zise:

— Mare minune şi asta ! V-aţi lăudat c-ar fi pomul vostru şi, cînd colo, nu sînteţi în stare să rupeţi măcar o creangă din el !...

Dar ele, nu şi nu, o ţineau într-una că pomul ar fi al lor. Doi-ochi auzise totul şi, înciudată că surorile ei nu spuneau adevărul, ridică butoiul şi dădu drumul la cîteva mere, care se opriră tocmai la picioarele flăcăului. Cînd le văzu, acesta rămase cu ochii la ele, uimit, şi întrebă de unde veneau merele. Şi cum n-avură încotro, surorile trebuiră să mărturisească, spăşite, că mai au o soră, dar că pe sora asta a lor nu o puteau lăsa să se înfăţişeze dinaintea flăcăului, căci nu avea decît doi ochi, ca toţi oamenii de rînd ... Călăreţul nu luă seamă la vorbele lor şi, cum voia s-o vadă, strigă:

— Doi-ochi, unde eşti ? Ia vino încoa' !

Atunci Doi-ochi ieşi fără teamă de sub butoi şi călăreţul, fermecat de-o asemenea frumuseţe nepămînteană, îi vorbi cu toată căldura:

— Îmi spune inima că tu ai să poţi rupe o creangă din pom !

— De bună seamă c-am să pot — răspunse Doi-ochi — că doar e pomul meu.

Se urcă în pom şi fără nici un pic de osteneală, rupse o creangă cu frunze subţirele de argint şi poame de aur şi-o întinse flăcăului.

— Cu ce te-aş putea răsplăti ? întrebă el.

— Vai de mine, sărmana ! De dimineaţă şi pînă seara trebuie să rabd de foame şi de sete, şi-mi duc viaţa numai în amar şi suferinţă. De te-ai îndura să mă iei cu tine şi să mă mîntui de chinul acesta, altceva nu mi-ar mai trebui !...

Flăcăul se aplecă spre ea şi, ridicînd-o uşurel, ca pe-o dulce povară, o aşeză lîngă el pe şa şi-o aduse acasă, la palatul lui. Acolo porunci să i se dea cele mai frumoase veşminte şi să fie ospătată după pofta inimii. Şi fiindcă o îndrăgise nespus, o luă de nevastă. Şi prăznuiră o nuntă cu mare alai şi veselie.

Dacă văzură surorile că flăcăul cel frumos o ia pe Doi-ochi cu el, începură s-o pizmuiască şi mai mult pentru norocul care dăduse peste ea.

Dar de la o vreme parcă începu să li se ogoiască inima ... Și prinseră a gîndi ele în sinea lor: „Barem tot e bine că ne-a rămas un lucru de preț; pomul cel minunat e aici și, cu toate că niciodată n-o să-i putem culege roadele, o să i se ducă faima atît de departe, că o mulțime de oameni, de prin toate colțurile lumii, vor veni să-l privească și să-l laude ! Și, cine știe, poate c-o să ne surîdă iar norocul !" Dar și această speranță se spulberă ca un vis. A doua zi dimineață, ia pomul de unde nu-i ! Pierise ca fumul ... Și odată cu el pierise și nădejdea ... Și chiar în aceeași zi, privind pe fereastră, Doi-ochi văzu minunăția de pom cu frunzele de argint în fața iataculuiei Ce alta ar fi putut să-i bucure mai mult sufletul ? ! Pomul își urmase stăpîna.

Trăi Doi-ochi ani mulți, în bucurie și fericire și aproape că uitase cîte avusese de pătimit de pe urma celor două surori haine. Dar iată că într-o bună zi, două femei sărmane bătură la poarta castelului, cerînd de pomană. Și privindu-le mai cu luare-aminte, Doi-ochi recunoscu în cele două cerșetoare pe surorile ei. Sărăciseră într-atît, că ajunseseră să meargă din poartă-n poartă, cerînd se fie miluite măcar c-un codru de pîine.

Doi-ochi le primi cu bucurie și se îngriji ca de acum încolo să nu mai ducă lipsă de nimic. Iar cele două surori haine, văzînd atîta bunătate din partea ei, se căiră amarnic pentru răul pe care i-l făcuseră în tinerețe.

LUPUL ŞI CEI ŞAPTE IEZI

A fost odată o capră bătrînă şi capra asta avea şapte iezi, pe care-i iubea aşa cum numai o mamă îşi iubeşte copiii. Într-o zi, trebuind să plece în pădure ca să le aducă de-ale gurii, capra strînse în jurul ei pe cei şapte iezi şi le grăi astfel:

— Dragii mei copilaşi, eu trebuie să plec în pădure. În lipsa mea, căutaţi de fiţi cuminţi şi, mai cu seamă, feriţi-vă de lup. Că de-ar izbuti să intre pacostea asta de fiară în casă, pe toţi v-ar înghiţi şi n-ar mai rămîne nici măcar un oscior din voi !... Diavolul ăsta de lup ştie să se arate adesea sub chipul unei alte vietăţi, dar pe voi n-o să vă-nşele, sînt sigură, fiindcă o să-l puteţi dibăci de-ndată după glasul cel dogit şi gros, şi după labele cele negre.

Iezii luară aminte la cele spuse de capră şi-i răspunseră:

— Poţi pleca fără grijă, măicuţă dragă, c-om şti noi să ne păzim de lup !

Capra behăi a mulţumire şi o porni liniştită la drum.

Nu trecu multă vreme, şi numai ce bătu cineva la uşă, strigînd:

— Dragi copilaşi, deschideţi uşa, că sînt eu, mama voastră. Şi-am adus pentru fiecare cîte ceva bun.

Dar iezii îl recunoscură pe lup, după glasul lui gros şi dogit, şi răspunseră:

— Nu deschidem, că tu nu eşti mama noastră ! Glasul măicuţii e subţirel şi blînd, pe cînd al tău e gros şi dogit. Nu ne poţi înşela: tu eşti lupul !

Auzind el acestea, o întinse spre dugheana unui neguţător şi cumpără de-acolo o bucată mare de cretă. Făcu hap! o înghiţi şi glasul i se subţie, pasămite, chiar pe loc. Apoi grăbi să se reîntoarcă la căsuţa caprei şi, cioc, cioc, bătu din nou la uşă. Şi c-un glas subţirel, strigă:

— Dragi copilaşi, deschideţi uşa, că sînt eu, mama voastră. Şi-am adus pentru fiecare cîte ceva bun.

Iezii erau cît pe-aci să deschidă, dar vezi că lupul se dădu repede de gol... Cum nu mai avea răbdare, se proptise cu labele de pervazul ferestrei, căutînd să privească înăuntru. Şi de cum îi zăriră labele cele negre, iezii răspunseră-n cor:

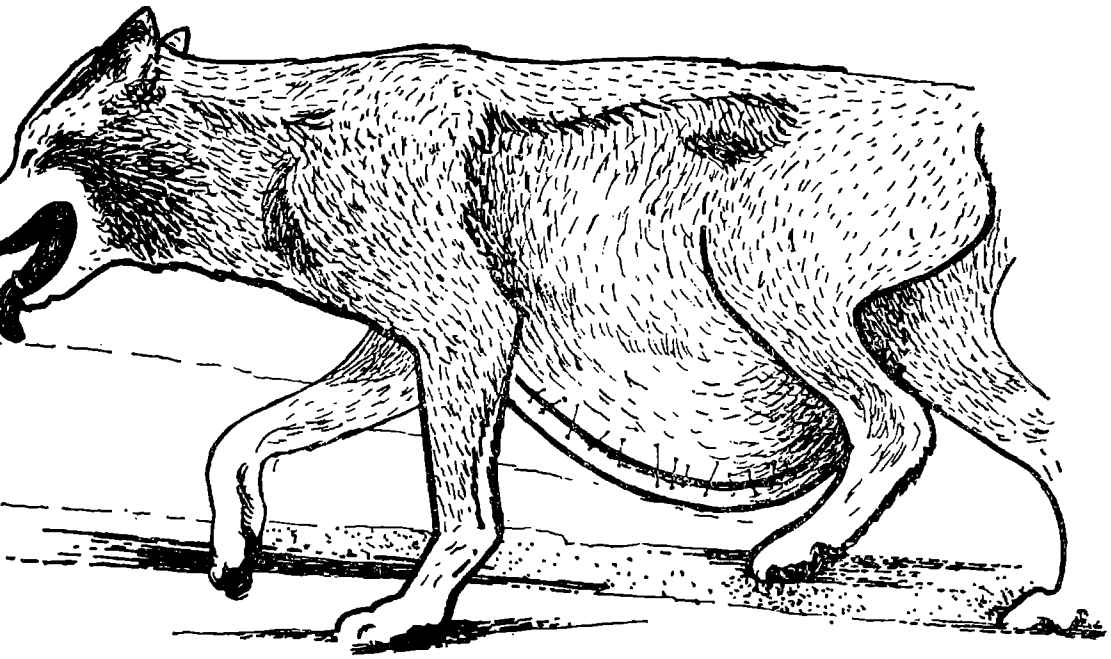

— Nu deschidem, că mama noastră nu are labe negre ca ale tale. Nu ne poți înșela: tu ești lupul!

Văzînd el și de data asta că nu-i poate amăgi, pe dată alergă la brutar și-i spuse:

— M-am înțepat la piciorul ăsta și te-aș ruga să mi-l ungi cu puțină cocă.

Și după ce brutarul îi unse laba cu cocă, lupul alergă într-un suflet la morar și-l rugă și pe el:

— Ți-aș rămîne îndatorat, dac-ai presăra nițică făină albă peste piciorul ăsta!

Morarul mirosi că jupînul lup vrea să umble cu șoalda, că se pregătește să întindă vreo cursă cuiva, și se împotrivi cît putu. Dar cumătrul își rînji colții și se răsti la el:

— Dacă nu-mi faci pe voie, să știi că te sfîșii!

Și morarul, ca un om fricos ce era, se grăbi să-i presare laba cu făină, numai să-și scape pielea. Că vezi, așa sînt unii oameni...

Blestematul de lup își luă picioarele la spinare și se înființă a treia oară la căsuța caprei. Bătu la ușă, cioc, cioc, și strigă subțirel:

— Dragi copilași, deschide-ți ușa, că sînt eu, mama voastră! Și-am adus pentru fiecare cîte ceva bun.

Dar iezii se grăbiră să-i răspundă:

— Arată-ne mai întîi laba ca să vedem de ești într-adevăr măicuța noastră, și apoi ți-om deschide.

Hoțomanul de lup ridică laba pînă la fereastră, și cînd văzură iezii că-i albă, nu se mai îndoi niciunul și, tranc, traseră ivărul de la ușă. Și ce să vezi, în prag își rînjea colții lupul!

Iezii încremeniră de spaimă și dădură să se ascundă care încotro. Unul sări, țuști, sub masă, al doilea se tupilă în pat, al treilea se vîrî în vatră, al patrulea se furișă în bucătărie, al cincilea intră în dulap, al șaselea se piti sub lighean și al șaptelea se adăposti tocmai în cutia ceasornicului.

Lupul îi dibăci însă, care pe unde se ascunsese, și cum n-avea vreme de pierdut, îi înșfăcă pe rînd. Și așa se făcu de apucară cu toții drumul gîtlejului... Numai pe iedul cel mic, care se ascunsese în cutia ceasornicului, nu fu chip să-l găsească. După ce-și umflă burduhanul, lupul ieși alene din casă, se întinse pe covorul de iarbă verde, la umbra unui copac, și adormi buștean.

Trecu ce trecu, dar nu prea mult, și mama capră se întoarse din pădure. Și mai-mai să-și iasă din minți de ce-i văzură ochii... Ușa se hîțîna dată în lături, și toată casa era vraiște. Scaunele, băncile, masa zăceau răsturnate; pernele și plapuma fuseseră smulse

de pe pat, iar din lighean nu mai aveai ce alege. Cît despre iezi nici urmă.

Strigă capra pe fiecare, pe nume, dar nimeni nu răspunse. Cînd dădu să-l strige şi pe prîslea, deslușI de undeva un glas înăbuşit:

— Măicuță dragă, eu sînt aici în cutia ceasornicului!

Capra îl scoase de acolo pe iedul cel mic, şi el prinse a-i povesti cum i-a înşelat lupul şi cum i-a înşfăcat apoi pe cei şase frățiori mai mari şi le-a dat drumul pe gîtlej... Acu' nu mai trebuie să vă spun eu cît i-a plîns biata capră, că vă închipuiți singuri!...

Ca să-şi mai ogoiască durerea, capra ieşi din casă şi iedul cel mic, ca umbra, după ea. Şi ducîndu-se ei spre grădină, îl zăriră pe lup sub un copac, dormind greu şi sforăind de tremurau crengile.

Capra cătă la el, cercetîndu-l din toate părțile, şi rămase ca năucă.. Pasămite, băgase de seamă că-n burduhanul lui cel umflat se mişca şi se zvîrcolea ceva.

„Doamne, dumnezeule — gîndi capra — oare n-or mai fi trăind bieții mei copilaşi, pe care i-a înghițit tîlharul de lup?"

Îl trimise pe prîslea fuguța acasă, să aducă foarfecă, ac şi ață, şi, fiiş!ş! tăie burduhanul lupului! N-apucase bine să facă o tăietură, că un ied şi scoase capul afară. Şi-n timp ce tăia mai departe, iezii începură să sară afară, unul după altul. Şi erau vii şi nevătămați toți şase; în lăcomia ei, dihania îi înghițise aşa întregi cum erau, fără a-i mai mesteca. Şi țin-te bucurie! Prinseră a o îmbrățişa pe măicuța lor dragă, săltînd într-un picior ca un croitoraş cînd e ginerică. Dar bătrîna îi potoli, îndemnîndu-i să-şi vadă de-un lucru ce nu suferea amînare:

— Mai bine v-ați grăbi să aduceți nişte bolovani, ca să umplem cu ei burduhanul nelegiuitului ăsta de lup, cît mai zace toropit de somn!

Iezii începură a căra la repezeală bolovani şi îndesară în burduhanul dihaniei cît de mulți încăpură. Apoi bătrîna îi cusu repede burta la loc şi mişcă acul cu atîta iscusință, că lupul nici măcar nu apucă să simtă ceva.

După ce se sătură el bine de somn, se ridică anevoie în picioare, şi cum bolovanii din burtă îi pricinuiau o sete grozavă, porni către o fîntînă, cu gîndul să-şi potolească setea.

Dar cum începu să umble, zdronca-zdronca, prinseră a se izbi şi bolovanii în burduhan. Şi parcă presimțind că la mijloc nu-i lucru curat, începu să strige:

— Ce tot sare-ncolo-ncoace
Prin stomac, şi nu-mi dă pace?
Iezii sar. Asta aşa e!
Sau, cumva, or fi pietroaie?!..

Şi cînd ajunse la fîntînă şi se plecă să bea apă, bolovanii cei grei îl traseră la fund. Cei şapte iezi văzuseră de departe toată întîmplarea şi, venind tot într-o goană, strigau cît îi lua gura:

— Lupul a crăpat! Lupul a crăpat!

Şi de bucurie, începură a juca împrejurul fîntînii, împreună cu maica lor, capra cea bătrînă.

MUZICANŢII DIN BREMA

A fost odată un om şi omul ăsta avea un măgar, care de ani şi ani tot cărase la moară saci cu grăunţe. Dar de la un timp, bietului dobitoc i se împuţinaseră puterile şi nu mai era bun de nici o treabă. De aceea, stăpînul lui se gîndi într-una din zile că n-ar mai avea nici un rost să strice pe el bunătate de nutreţ.

Măgarul pricepu însă că nu-l aşteaptă vremuri prea bune şi, fără să mai adaste, îşi luă tălpăşiţa spre oraşul Brema. Nu ştiu de unde-i venise-n gînd că acolo s-ar putea face muzicant al oraşului. După ce merse el o bucată de vreme, iată că dădu peste un ogar care zăcea întins pe-o margine a drumului, răsuflînd din greu de parcă ar fi făcut ocolul pămîntului.

— Ce gîfîi aşa, mă Apucă-l-în-colţi? îl întrebă măgarul.

— Vai de păcatele mele — răspunse cîinele — pentru că sînt bătrîn şi slăbesc din zi în zi tot mai mult şi pentru că la vînătoare nu mă mai dovedesc bun de nici o ispravă, stăpînul meu şi-a pus în gînd să-mi facă de petrecanie, şi atunci mi-am luat repede tălpăşiţa. Dar vorba e cu ce-o să-mi cîştig eu pîinea de-aci înainte?

— Ştii ceva — îi spuse măgarul — eu mă duc la Brema să mă fac muzicant. Hai cu mine, că s-o mai găsi şi pentru domnia ta un loc în taraf! Eu o să cînt din lăută, iar tu o să baţi la toba mare.

Cîinelui îi plăcu propunerea, cum era să nu-i placă! şi plecară împreună mai departe. Merseră ei aşa, pînă ce întîlniră în drum o pisică. Şi-avea pisica asta o mutră jalnică, de parcă tot îi ningea şi-i ploua!...

— Ei, Linge-Barbă, de ce mi-eşti atît de tristă? Cine ţi-a stricat socotelile? o întrebă măgarul.

— Cui i-ar arde să fie vesel, cînd i-a ajuns funia la par? răspunse pisica. Pentru că anii bătrîneţii m-au cam adus de şale şi mi s-au tocit colţii şi pentru că-mi place mai mult să mă tolănesc după cuptor şi să torc, decît să alerg după şoareci, stăpîna-mea a vrut să mă înece. Am fugit eu de-acasă la timp, nu e vorbă, dar stau şi mă socotesc: încotro s-o apuc acum?

— Hai cu noi la Brema, că la serenade nu te-ntrece nimeni și cu siguranță c-o să-ți găsești și tu un loc în taraful orașului.

Pisica socoti că sfatul ăsta nu-i rău deloc și se alătură celorlalți doi. Și-au tot mers cei trei fugari, au tot mers, și trecînd ei prin fața unei curți, au văzut cocoțat pe-o poartă un cocoș care striga „cucurigu" din toată puterea rărunchilor.

— Ce ți s-a-ntîmplat de strigi așa, măi cocoșule? îl întrebă măgarul. Astîmpără-te odată, că împuiezi urechile oamenilor!..

— Dau și eu de veste c-o să fie vreme frumoasă, dar la ce bun!.. spuse cu tristețe cocoșul. Mîine-i duminică și ne vin oaspeți. Dar vezi că stăpînă-mea nu se mai arată milostivă față de mine; i-a spus bucătăresei c-ar pofti să mă mănînce la masă, în ciorbă, așa că în seara asta o să mă scurteze de cap... Acu'nțelegi de ce strig așa? Strig și eu cît mai pot, cît mai sînt în viață...

— Păi bine, Creastă-Roșie, să te necăjești matale pentru atît!... îl dojeni măgarul. Hai mai bine cu noi, la Brema. Că oriunde ai merge, ceva mai bun decît moartea tot o să afli... Ai un glas care te unge, și de te-ai învoi să cîntăm împreună, ne-ar asculta lumea cu gura căscată, zău așa!...

Cocoșul găsi că propunerea urechiatului e cît se poate de nimerită și tuspatru o porniră la drum. Merseră ei cît merseră, dar cum nu putură ajunge la Brema într-o singură zi, se văzură siliți să înnopteze într-o pădure. Măgarul și cîinele își făcură culcușul sub un copac mare, iar cocoșul și pisica se cățărară în rămurișul bogat. Dar cocoșul nu fu mulțumit de culcuș și zbură mai sus, pînă-n vîrful copacului, unde se simțea mai la adăpost. Înainte de a apuca să adoarmă, își mai roti o dată privirea în jur și deodată i se păru că zărește în depărtare o luminiță. Atunci le strigă tovarășilor săi că nu prea departe de acolo trebuie să fie o casă, căci se zărește o lumină.

— Hai s-o întindem chiar acu', într-acolo — spuse cu hotărîre măgaru — că adăpostul ăsta nu prea e de soi!

Cîinele era la fel de zorit; gîndea că, de-ar găsi pe-acolo niscaiva oase sau vreo bucățică de carne, i-ar prinde tare bine.

Porniră deci spre locul unde se vedea luminița și-n curînd o văzură scînteind și mai puternic; și din ce se apropiau, lumina se făcea tot mai mare; în cele din urmă ajunseră la casa unor tîlhari, care era luminată ca ziua. Măgarul, ca fiind cel mai înalt dintre ei, se apropie de fereastră și privi înăuntru.

— Ce vezi acolo, măi Urechilă? îl întrebă cocoșul.

— Ce văd? Apăi văd o masă încărcată cu mîncări și băuturi alese și niște tîlhari care stau în jurul ei și se înfruptă de zor.

— Așa ceva ne-ar prinde bine și nouă! spuse cocoșul.

— Mai încape vorbă! Numai de ne-am vedea în locul lor!... spuse măgarul, privind cu jind cum înfulecau tîlharii.

Chibzuiră ei în ce chip ar putea să-i pună pe tîlhari pe goană și, în cele din urmă, găsiră ce aveau de făcut. Măgarul își ridică picioarele dinainte și le propti de marginea ferestrei, cîinele sări pe spinarea măgarului, pisica se cățără pe spatele cîinelui, iar la urmă cocoșul își desfăcu aripile și, zburînd, se așeză pe capul pisicii. Și așa cum erau orînduiți, ca la un semn, porniră cu toții să cînte, fiecare pe viersul lui: măgarul răgea, cîinele lătra, pisica mieuna și cocoșul cutcuriga. După ce făcură o cîntare în toată regula, se năpustiră prin fereastră în odaie, de zăngăniră toate geamurile și se făcură țăndări.

De spaimă, tîlharii săriră-n sus ca niște apucați și, crezînd că niscaiva stafii au năvălit în casă, fugiră îngroziți în pădure. Iar cei patru tovarăși se așezară la masă și, luînd fiecare din ce mai rămăsese, se ghiftuiră de parcă i-ar fi așteptat un post de patru săptămîni.

După ce s-au ospătat în lege, cei patru muzicanți stinseră luminile și-și aleseră culcușul, fiecare după pofta inimii și după cum îi era firea.

Măgarul se culcă pe un maldăr de gunoi, cîinele se făcu covrig după ușă, pisica se tolăni pe cuptor, lîngă spuza caldă, iar cocoșul se cocoță pe o grindă de sub bagdadie. Și cum veneau de la drum lung și erau osteniți, adormiră repede.

După ce trecu miezul nopții, tîlharii văzură de departe că-n casă nu mai ardea nici o lumină și că totul părea cufundat în tăcere. Atunci căpetenia le zise:

— Mi se pare că ne-am cam speriat de pomană!... S-ar cuveni să ne rușinăm c-am fost așa de slabi de înger!

Și trimise pe unul de-ai lor să cerceteze ce se mai întîmplă pe acasă. Iscoada nu deslușì nimic care să-l pună pe gînduri; casa părea cufundată în cea mai deplină liniște și, fără nici o grijă, intră în bucătărie și voi să aprindă o lumînare. Dînd de ochii scînteietori ai pisicii, îi luă drept cărbuni aprinși și apropie de ei un băț de chibrit, ca să-l aprindă. Dar pisica nu înțelese de glumă; îi sări în obraz și începu să-l zgîrie și să-l scuipe. Tîlharul trase o sperietură zdravănă și dădu să iasă afară prin ușa din dos. Dar nu scăpă cu una-cu două. Cîinele, care sta lungit după ușă, se repezi la el și-l mușcă de picior. O luă atunci la goană prin curte și, cînd trecu pe lîngă maldărul de gunoi, îi arse măgarul o copită, de văzu stele verzi. Iar cocoșul, trezit de hărmălaia de-afară, începu să strige de

pe grindă: „cu-curigu, cu-curiiguu!"... Atunci tîlharul își luă picioarele la spinare și nu se opri decît în fața căpeteniei tîlharilor, căruia îi înșiră toate grozăviile prin cîte trecuse.

— Vai de viața noastră!... În casă s-a cuibărit o cotoroanță afurisită, care mi-a zgîriat tot obrazul cu niște gheare lungi și ascuțite; iar la ușă, cine crezi că stătea? unul cu un cuțit, pe care mi l-a înfipt în picior!.. Socoteam c-am scăpat! Da' ți-ai găsit să scapi așa ușor! În ogradă, o namilă neagră m-a pocnit cu o măciucă, iar sus, cocoțat pe acoperiș, sta însuși judecătorul și tot striga „Aduceți-mi-l încoace pe tîlhar! Aduceți-mi-l!"... Dacă am văzut că așa stă treaba, am fugit de-mi sfîrîiau călcîiele...

Din seara aceea, tîlharii n-au mai cutezat să se apropie de casă, iar cei patru muzicanți din Brema s-au simțit atît de bine acolo, că nu s-au mai îndurat să plece.

Și toate cîte le-ați auzit, mi le-a spus și mie, chiar adineauri, un fîrtat de-al meu. Și cred că nu și-a răcit gura degeaba...

FRUMOASA ADORMITĂ

A fost odată, în vremurile de demult, a fost un împărat și-o împărătească, și cum nu se îndurase soarta să le hărăzească un urmaș, nu trecea zi în care să nu se tînguie amîndoi: „Cît de goală ne e casa și ce fericiți am fi de-am avea și noi un copil!" Dar coconul cel mult dorit se lăsa așteptat de multă vreme...

Și iată că-ntr-un sfîrșit, pe cînd împărăteasa se scălda în apa unui rîu, o broască sări din unde, pe prundișul malului, și-i grăi astfel:

— Află, măria ta, că-ți va fi îndeplinită dorința; căci pînă a nu trece anul, vei aduce pe lume o fetiță.

Și se împlini întocmai ceea ce spusese broasca, împărăteasa născu o fetiță, și atîta era de frumoasă fetița, că împăratul nu-și mai încăpea în piele de bucurie. Cum voia să se împărtășească și alții din bucuria lui, măria sa dădu o mare petrecere, la care pofti nu numai rudele, prietenii și cunoscuții, ci și ursitoarele, ca să cîștige toată bunăvoința și grija față de soarta copilei.

În toată țara aceea erau treisprezece ursitoare, dar pentru că împăratul nu avea decît douăsprezece talere de aur în care să le servească bucatele, una din ele nu fu poftită la ospăț. Petrecerea se prăznui cu mare strălucire și, cînd fu să se încheie, ursitoarele înzestrară copila cu cele mai alese daruri: una îi hărăzi să se bucure de virtute, a doua, de frumusețe, a treia, de bogăție, și așa, pe rînd, ursitoarele îi dăruiră tot ce-și poate dori omul pe lumea asta. În clipa cînd cea de-a unsprezecea ursitoare tocmai își sfîrșea urarea, numai ce intră valvîrtej cea de-a treisprezecea. Pasămite, venise să se răzbune pentru că nu fusese poftită și ea la serbare. Și, fără ca măcar să arunce cuiva vreo privire, rosti cu un glas tunător:

— Cînd va împlini fata cincisprezece ani, să se-nțepe c-un fus și să moară!

Apoi nu mai adause nici un cuvînt și, întorcînd spatele la cei de față, părăsi sala tronului. Toți încremeniseră de spaimă, dar cea de-a douăsprezecea ursitoare, care nu-și rostise încă urarea, se apropie de leagăn și, fiindcă nu-i sta în putință să ridice blestemul, ci doar să-l mai îndulcească, glăsui așa:

— ...Dar să nu fie moartă, ci să cadă într-un somn adînc, care să țină o sută de ani!

Împăratul, care dorea din tot sufletul s-o ferească pe iubita sa copilă de năpasta blestemului, dădu poruncă să se pună pe foc toate fusele din împărăție.

În ăst timp, fetița creștea și însușirile cu care o înzestraseră ursitoarele își arătau roadele cu prisosință: era atît de frumoasă, de cuminte, de prietenoasă și de înțeleaptă, că oricine o vedea o îndrăgea pe dată.

Se întîmplă însă că tocmai în ziua în care domnița împlinea cincisprezece ani, împăratul și împărăteasa să fie duși de-acasă și fata să rămînă singură în palat. Ca să-i treacă de urît, luă la rînd încăperile; zăbovi ea prin tot felul de săli și odăi și colindă așa, după pofta inimii, ceasuri întregi, pînă ce ajunse și la un turn vechi. Urcă scara îngustă și întortocheată ce ducea sus și se pomeni în dreptul unei uși micuțe. În broască era vîrîtă o cheie ruginită și cînd o răsuci, ușa sări în lături, și fetei îi fu dat să vadă într-o cămăruță o femeie bătrînă, bătrînă, care sta și torcea cu sîrguință un fuior de in.

— Bună ziua, bătrînico, spuse domnița, da' ce faci aici?

— Iaca, torc și eu! răspunse bătrîna, dînd din cap.

— Da' ce naiba-i aia de se răsucește așa de repede? întrebă fata și, luînd fusul în mînă, încercă și ea să toarcă.

Dar de-abia-l atinse, că se și împlini blestemul ursitoarei și domnița se înțepă la un deget.

În clipa în care simți înțepătura, fata căzu pe patul care se afla acolo și se cufundă într-un somn adînc. Și somnul ăsta cuprinse întreg palatul: împăratul și împărăteasa, care tocmai atunci se întorseseră acasă și intraseră în sala tronului, adormiră pe loc, și odată cu ei adormi întreaga curte. Adormiră și caii în grajd, și cîinii prin cotloanele curții, și hulubii pe acoperiș, și muștele pe pereți; ba chiar și focul care ardea în vatră își potoli văpaia și se stinse cu totul. Friptura încetă de-a mai sfîrîi, iar bucătarul, care tocmai se pregătea să-și apuce de chică ucenicul, fiindcă făcuse o boroboață, îi dădu drumul și adormi și el. Chiar și vîntul își opri suflarea și nici o frunzuliță nu se mai mișcă în copacii din preajma palatului.

Și ce să vezi: de jur împrejurul palatului începu să crească un tufăriș de mărăcini, ca un gard viu! An de an, mărăcinișul se înălța tot mai mult și, în cele din urmă, cuprinse toți pereții, pîn'la căpriori, ba se mai întinse și pe deasupra, de nu mai puteai vedea palatul de fel, nici chiar steagul de pe acoperiș.

A mers vestea-n lume despre frumoasa adormită, căci așa o numeau toți pe tînăra domniță; și la cîte-un răstimp se găsea cîte-un fiu de crai, care încerca să străbată prin tufărișul de mărăcini și să pătrundă pînă la palat.

Dar de răzbit, n-a răzbit niciunul, din pricină că mărăcinii se prindeau laolaltă ca și cînd ar fi avut niște mîini ghimpoase și nu-i lăsau să înainteze măcar un pas.

După amar de ani, prin acele meleaguri iată că mai veni un fecior de împărat. Și întîlnindu-se el cu un bătrîn, acesta-i povesti despre gardul de mărăcini care împrejmuia palatul, de amar de ani... Și-i mai zise că-n palat, o fiică de crai, frumoasă cum nu se mai află alta pe lume, dormea somn adînc, de vreo sută de ani. Și că tot de atunci dorm și împăratul și împărăteasa și toți curtenii... Și mai știa bătrînul, de la bunicu-său, că se perindaseră pe-acolo mulți feciori de împărat care încercaseră să răzbească la palat prin tufărișul de mărăcini, dar că toți s-au pierdut fără urmă, agățați printre spini, murind de-o moarte cumplită.

Atunci tînărul îi vorbi cu semeție:

— Mie nu mi-e teamă de fel, și află c-am să mă duc s-o văd pe frumoasa adormită, chiar de-ar fi să-mi pierd viața!

Și oricît încercă bătrînul cel omenos să-l abată pe flăcău de la acest gînd, nu izbuti, căci acesta era neînduplecat în hotărîrea lui.

Se nimeri însă că tocmai atunci se împlineau cei o sută de ani și sosise ziua în care frumoasa adormită trebuia să se deștepte din somnul ei lung. Cînd feciorul de împărat se apropie de tufărișul de mărăcini, mai-mai nu-i veni să-și creadă ochilor, căci mărăcinii se prefăcuseră pe dată în puzderie de flori mari și frumoase, ce se dădeau la o parte din fața lui, lăsîndu-l să treacă nevătămat. Și după ce trecea el, cărarea se strîngea din nou și florile se preschimbau iarăși într-un zid ghimpos, de nestrăbătut. În curtea palatului văzu o mulțime de cai și niște ogari, care dormeau pe lespezile de piatră. Pe acoperiș, hulubii dormeau cu căpșoarele vîrîte sub aripi... De-ndată ce intră în palat, văzu același lucru: muștele dormeau pe pereți, iar în bucătărie, bucătarul ținea mîna întinsă, ca și cum ar fi vrut să apuce de chică pe ajutorul său, în timp ce o slujnică ședea pe-un scăunel, avînd în față o găină neagră, pe care abia apucase s-o jumulească de cîteva pene, cu o sută de ani în urmă.

Și feciorul de crai merse mai departe, pînă ce ajunse în sala tronului. Aici îi găsi pe toți curtenii dormind un somn ca de plumb, iar mai în fund, sus, pe tron, dormeau împăratul și împărăteasa. Colindă el mereu alte și alte încăperi, fără să se oprească măcar o

clipă. Și tot palatul era cufundat într-o tăcere așa de adîncă, că-ți puteai auzi răsuflarea. În cele din urmă, flăcăul ajunse în turn și deschise ușa cămărușei în care dormea tînăra domniță. Și era atît de frumoasă în somnul ei, că feciorul de împărat nu-și mai putu lua ochii de la ea și, aplecîndu-se, o sărută.

Dar de îndată ce-o atinse cu buzele, frumoasa adormită clipi din gene, deschise ochii și-l privi cu drag. Coborîră apoi amîndoi din turn și, ca la un semn, împăratul și împărăteasa se treziră și ei, și tot atunci se treziră toți curtenii. Se priveau unii pe alții, mirați, și mai, mai că nu le venea să-și creadă ochilor. Caii din curte se ridicară și începură să-și scuture coama; ogarii săriră sprinten în sus, dînd vesel din coadă și gudurîndu-se; hulubii de pe acoperiș scoaseră căpșoarele de sub aripi și, rotindu-și privirile în zare, își luară zborul spre cîmpie; muștele începură să se miște pe pereți bîzîind într-una; focul din bucătărie se dezmorți și-și înteți vîlvătaia; mîncarea de pe plită porni să clocotească; friptura prinse iar să sfîrîie; bucătarul trase o palmă zdravănă ucenicului său, care prinse să țipe ca din gură de șarpe; iar slujnica se apucă de jumulit găina și n-o mai lăsă din mînă, pînă nu-i smulse toate penele...

Apoi se prăznui cu mare strălucire și alai nunta feciorului de împărat cu frumoasa adormită, și amîndoi trăiră fericiți pînă la sfîrșitul zilelor.

CEI ŞAPTE CORBI

A fost odată un om, şi omul ăsta avea şapte feciori şi nici o fată, cu toate că-şi dorea din tot sufletul să aibă una. Într-un sfîrşit, nevastă-sa rămase grea şi, cînd se împlini sorocul, aduse pe lume o fetiţă. Mare era bucuria părinţilor, dar vezi că fata se născuse mică şi tare slăbuţă.

Omul nostru trimise pe unul dintre băieţi la fîntînă să aducă în grabă apă, că voia să pregătească scăldătoarea fetiţei, dar ceilalţi şase fraţi se luară în goană după el.

Şi cum se îmbulzea fiecare, străduindu-se să scoată apă înaintea celorlalţi, numai că scăpară urciorul în fîntînă... A naibii ispravă! Acum, toţi şapte stăteau în jurul ciuturii, cu capu-n pămînt, şi niciunul nu ştia ce să facă. Şi atît erau de înspăimîntaţi, că n-aveau curajul să se întoarcă acasă.

Văzînd că nu se arată nici un copil, tatăl lor îşi pierdu răbdarea şi zise:

— Pesemne că afurisiţii ceia de băieţi s-au luat iar cu joaca şi au uitat de apă! Apoi izbucni mînios: Fir-ar să fie cu toţii nişte corbi!

Abia îi ieşise vorba din gură, că şi auzi un fîlfîit de aripi pe deasupra capului său. Şi cînd ridică privirea, văzu înălţîndu-se în văzduh şapte corbi negri ca tăciunele, care se pierdură curînd în depărtări.

Părinţii nu-şi mai putură lua înapoi blestemul, şi cu toate că rămăseseră tare îndureraţi de pierderea celor şapte feciori, se mîngîiau întrucîtva văzînd că fetiţa prinde repede puteri şi se face din zi în zi mai frumoasă. Iar fata, multă vreme nici nu ştiu că mai avusese şapte fraţi, căci părinţii se fereau s-aducă vorba despre asta. Dar iată că într-o zi îi fu dat să afle tot adevărul de la nişte oameni pe care-i auzise vorbind despre ea. Şi spuneau oamenii aceia că fata ar fi frumoasă, ce-i drept, dar că, de fapt, ea e vinovată de toată nenorocirea care s-a abătut asupra celor şapte fraţi ai săi. Vorbele astea îi tulburară sufletul şi o mîhniră nespus. Şi, fără să mai întîrzie o clipă, se duse acasă la părinţii ei şi-i întrebă dacă avusese vreodată fraţi şi dacă ştiau de mai trăiesc sau nu.

Acum, părinții nu mai putură să păstreze taina doar pentru ei, dar o liniștiră spunîndu-i că asta a fost pesemne ursita celor șapte frați ai săi și că ea n-avea nici o vină că a căzut o asemenea nenorocire asupra casei lor. Dar pe fată, zi de zi, tot mai amarnic o mustra cugetul gîndind că ea e de vină, și socotea că e de datoria ei să-și scape neîntîrziat frații de sub puterea blestemului. Și de atunci nu-și mai găsi o clipă de liniște nici ziua, nici noaptea. Și într-un scăpătat porni pe ascuns în lume, fiind hotărîtă să dea de urma fraților săi și să-i izbăvească de blestem, chiar de-ar fi să înfrunte mari primejdii. Nu luă cu ea decît un inel, care să-i amintească de părinți, o pîine, cu care să-și potolească foamea, un urcior cu apă, ca să-și astîmpere setea, și un scăunel pe care să-și poată alunga oboseala, cînd s-o simți trudită tare.

Porni fata la drum și merse și merse cale lungă, pînă la capătul lumii... Ajunse chiar pînă la soare, dar cum era prea fierbinte, se îndepărtă în mare grabă de el și se îndreptă spre lună. Dar luna era rece ca de gheață... Atunci fugi repede și de-acolo și urcă prin văzduh către tărîmul stelelor. Fiecare stea ședea pe cîte-un scăunel și cînd fetița se ivi în mijlocul lor, o primiră cu bunăvoință și-i arătară multă prietenie. Luceafărul, cît era el de luceafăr, binevoi chiar să se scoale de pe jilțul pe care ședea și, întinzîndu-i un oscior, îi zise:

— Ia-l! Fără osciorul ăsta n-ai să poți descuia muntele de cleștar, și află că-n muntele de cleștar locuiesc frații tăi!

Fata luă osciorul, îl înfășură cu luare-aminte într-o năframă și o porni la drum. Și merse ea așa, tot merse cale lungă, pînă ce ajunse la poalele muntelui de cleștar. Găsi poarta încuiată și cînd dădu să scoată osciorul din năframă, ia osciorul de unde nu-i! Năframa era goală. Biata fetiță pierduse pe drum darul stelelor, care se arătaseră atît de bune cu ea!... Ce să facă acum? Voia din tot sufletul să-și mîntuie frații, dar în ce chip, dacă nu mai avea cheia cu care urma să descuie muntele de cleștar?... Surioara cea bună nu pregetă însă de fel; luă un cuțit, își tăie degetul cel mic de la mîna dreaptă, îl răsuci în broască și, spre bucuria ei, poarta se deschise. Cum intră pe poartă, îi ieși în întîmpinare un pitic, care o întrebă:

— Ce cauți aici, fata mea?

— Îi caut pe frații mei, cei șapte corbi — răspunse ea.

Și piticul se grăbi s-o lămurească:

— Stăpînii mei, domnii corbi, nu sînt acuma acasă, dar dacă vrei să-i aștepți pînă s-or întoarce, poftește înăuntru!

Apoi piticul le aduse mîncarea pe șapte talere micuțe și-n șapte cupe mititele.

Și surioara gustă din toate talerele cîte-o îmbucătură și sorbi din fiecare cupă cîte-o înghițitură, iar în ultima lăsă să cadă inelul pe care-l luase cu ea de acasă.

Deodată se auziră în văzduh cîrîituri și fîlfîit de aripi. Și-atunci piticul zise:

— Auzi-i! Stăpînii mei, domnii corbi, vin acum acasă!

Corbii intrară și, voind să mănînce și să bea cît mai degrabă, își căutară de-ndată farfurioarele și cupele. Dar mai înainte de a apuca să îmbuce măcar o fărîmiță se porniră să întrebe, care mai de care:

— Cine a mîncat din farfurioara mea?

— Cine a băut din păhărelul meu?

— Mie-mi miroase a gură de om!

Iar cînd cel de-al șaptelea corb își deșertă pînă la fund păhărelul, căzu afară inelul de aur.

Corbul se uită la el cu luare-aminte și-l recunoscu: era inelul părinților săi. Și strigă plin de nădejde:

— Să dea domnul ca surioara noastră să fie aici, că atunci am scăpa de blestem!

Fata, care stătea după ușă și asculta la ce vorbeau ei, auzi dorința fratelui său și pe dată ieși din ascunzătoare. Și cît ai clipi, corbii își recăpătară înfățișarea omenească.

Se îmbrățișară ei de bucurie și se sărutară și apoi porniră cu toții, plini de voioșie, spre casa părintească.

ÎMPĂRATUL CIOC-DE-STURZ

A fost odată un împărat și împăratul ăsta avea o fată, minune de frumoasă, nu altceva, dar atît de mîndră și de trufașă, de nu găsea nici un pețitor pe gustul ei. Pe cei care veniseră în pețit pînă atunci i-a făcut repede să-și ia tălpășița, ba i-a mai și batjocorit pe deasupra. Și iată că-ntr-o bună zi, împăratul dădu un mare praznic, la care pofti pe toți flăcăii dornici de însurătoare. De cum veniră ei, de prin toate părțile lumii, împăratul îi și orîndui după rang și stare: în frunte veneau împărații, apoi feciorii de domn, prinții, conții și baronii, iar la urmă, nobilii de mîna a doua. După aceea, fata de împărat fu dusă prin fața șirului de pețitori, dar de-ndată ce-i văzu, îi găsi fiecăruia cîte-un cusur. Unul i se părea prea gras: „Parcă-i o butie!"; altul, prea înalt: „Ia te uită ce lungan?! Nu-l ajung nici într-un an..."; al treilea, prea scund: „Scurt și gros și îndesat, n-are mutră de bărbat!"; al patrulea, prea galben la față: „Parcă-i moartea!"; al cincilea, prea roșcovan: „Roș — creastă de cocoș!"; al șaselea, prea adus de spate: „Ia te uită: brad verde, uscat după vatră!"

Și așa, nu era unul să nu-i găsească vreun cusur. Dar cel mai mult își rîse de-un crai pe-a cărui față se vedea bunătatea și voioșia, care ședea în capul mesei și căruia îi crescuse bărbia nițeluș cam strîmb.

— Ei, drăcie — strigă ea, stricîndu-se de rîs — ăsta are o bărbie ca un cioc de sturz!

Și de-atunci îi rămase împăratului numele de „Cioc-de-Sturz" Dacă văzu împăratul cel bătrîn că fata lui nu face altceva decît să-și bată joc de toată lumea și să-și alunge pețitorii, se luă iar de gînduri și, mîniindu-se cumplit, făcu jurămînt s-o dea de soție celui dintîi cerșetor care va bate la poarta palatului.

Cîteva zile după aceea, un biet cîntăreț trecu pe acolo și se porni să cînte sub ferestrele palatului, cu gîndul că s-or îndura de el și l-or milui cu niscaiva mîncare.

Și de cum îi auzi cîntecul, împăratul porunci unui slujitor:

— Aduceți-mi-l de-ndată încoa'!

Cîntărețul cel rupt și zdrențăros intră în sala tronului și începu să cînte în fața împăratului și a fiicei sale. Și după ce sfîrși de cîntat, se rugă de măria sa să-l ajute cu ce l-o lăsa inima. Împăratul îi zise:

— Atît de mult mi-a plăcut cîntarea ta, că ți-o dau pe fie-mea de nevastă.

Pe față o trecură fiori de spaimă la auzul acestor cuvinte, dar împăratul îi grăi răspicat:

— Am făcut jurămînt să te dau după cel dintîi cerșetor care va trece pe aici, și o să-mi țin jurămîntul!

În zadar se zbătu ea și încercă să se pună împotrivă; împăratul trimise după popă și trufașa prințesă trebui să se cunune cu cîntărețul cel sărman. După cununie, împăratul nu-i lăsă un pic de răgaz și-i zise:

— Crezi că se mai cuvine ca o nevastă de cerșetor să locuiască sub acoperișul meu? Ia-ți bărbatul și du-te de-aici!

Cerșetorul își luă nevasta de mînă și-o porniră, bătînd drumurile pe jos.

Și ajungînd ei într-o pădure mare, femeia îl întrebă:

— Pădurea asta mare
A cui să fie, oare?

Iar bărbatul îi răspunse:

— A lui Cioc-de-Sturz crai.
Și-ar fi fost și-a ta,
De bărbat dacă-l luai.
— Din cauza trufiei, dădui de năpastă,
Ce trai aș fi dus de-i eram azi nevastă!

Merseră ei ce mai merseră și iată că ajunseră într-o luncă. Și femeia întrebă iarăși:

— Da' lunca asta verde
A cui să fie, oare?
— A lui Cioc-de-Sturz crai.
Și-ar fi fost și a ta,
De bărbat dacă-l luai.
— Din cauza trufiei dădui de năpastă,
Ce trai aș fi dus de-i eram azi nevastă!

Mai merseră ei oleacă de vreme și numai ce dădură de-un oraș mare. Și ea îl întrebă din nou pe cerșetor:

— Orașul ăsta mare
Al cui să fie oare?
— Al lui Cioc-de-Sturz crai.
Și-ar fi fost și-al tău,
De bărbat dacă-l luai.
— Din cauza trufiei dădui de năpastă,
Ce trai aș fi dus de-i eram azi nevastă!

— Nu-mi place de fel — îi spuse mînios cîntărețul — să te tot aud tînguindu-te că n-ai pe altul de bărbat!... Da' ce, eu nu ți-s potrivit, îs de lepădat?!

În cele din urmă poposiră la o colibă mică, mititică, și femeia întrebă:

— Vai, doamne, cine-o locui în căscioară,
Că-i dărăpănată din cale-afară?!

Iar cîntărețul îi răspunse:

— Vrei să știi cine? Pînă azi am stat eu singur în ea, dar de-acu' încolo om locui-o împreună.

Cînd dădu să intre, femeia trebui să se aplece, atît era de scundă ușa!

— Dar unde-mi sînt slugile? întrebă ea.

— Care slugi?! o luă la rost cerșetorul. De-aci-nainte, tu singură trebuie să ai grijă de toate. Ia du-te imediat de aprinde focul și pune apă la fiert, ca să-mi faci demîncare, că nu mai pot de flămînd și ostenit ce sînt!

Dar fata de împărat nu se pricepea de fel să aprindă focul și nici să gătească demîncare, așa că cerșetorul nu avu încotro și trebui să pună el mîna să facă toată treaba, ca să nu rămînă flămînd. Și, mai brodind-o, mai poticnindu-se, nu se poate spune că n-a făcut o mîncare bunicică pînă la sfîrșit... După ce îmbucară ei puținul pe care-l aveau, se culcară pe cuptor. Cîntărețul își trezi nevasta cu noaptea-n cap și-o îndemnă să se apuce imediat de treburile casei. De bine, de rău, o duseră ei așa cîteva zile, pînă ce dădură gata toate merindele. Atunci, bărbatul zise:

— Ian ascultă, măi femeie, așa n-o mai scoatem noi la socoteală: să mîncăm numai și de cîștigat să nu cîștigăm nimic!... Să te apuci de împletit coșuri, auzi?

Se duse bărbatul să taie niște crengi de răchită, le făcu nuiele și le cără acasă.

Femeia se strădui din toată inima să le împletească, dar nuielele erau tari și-i vătămau mîinile cele gingașe.

— Văd eu că la asta nu-ți merge mîna!... spuse bărbatul. Apucă-te atunci de tors, că poate la tors o să te pricepi mai bine.

Se apucă femeia de tors, dar firul cel aspru îi tăia atît de adînc pielea gingașă a degetelor, de-i dădea mereu sîngele.

— Vezi — se oțărî la ea bărbatul — tare prost am mai nimerit-o cu tine, că nu ești bună de nici o treabă! Dar ca să nu zici că-ți caut pricină degeaba, uite, o să încerc să fac negoț cu oale și străchini de lut. Iar tu o să le duci în piață și o să le vinzi.

„Vai — gîndi ea — dacă s-or nimeri să vină tocmai atunci în piață oameni din împărăția lui taică-meu și m-or vedea vînzînd blide, ce-au să-și mai rîdă de mine!"

Dar cum n-avea încotro, trebui să se supună, dacă nu voia să moară de foame. Prima oară îi merse bine negustoria, căci, văzînd-o cît e de frumoasă, oamenii îi cumpărau bucuroși marfa și-i plăteau cît cerea ea; ba s-au mai găsit unii care-i puneau banii-n mînă și, pasămite, uitau să mai ia oalele... Au trăit ei o bucată de vreme de pe urma cîștigului, pînă ce-au cheltuit ultima lețcaie. Dacă văzu bărbatul că n-au încotro, o trimise din nou la tîrg, cu o grămadă de oale, căci fusese prevăzător și le cumpărase mai înainte, din cîștig. De astă dată, ea se așeză cu ele la gura oborului și începu să îmbie oamenii să le cumpere. Dar, ca un făcut, apăru deodată un călăreț beat și intră cu armăsarul în grămada de oale, de le făcu pe toate numai cioburi. Femeia începu să plîngă și, de frică, nu mai știa ce să facă. „Vai de mine și de mine ce-o să mai pățesc!... se tîngui ea într-una. Cine știe ce-o să spună acu' bărbatu-meu, cînd o afla ce mi s-a întîmplat?!"

O porni spre casă tot într-o fugă și-i povesti cu de-amănuntul ce pacoste dăduse peste ea.

— Cine naiba a mai văzut să te-așezi cu oalele taman la gura oborului, în drumul călăreților?! o ceartă bărbatul, cu asprime. Ia nu te mai boci atît, că și-un prost ar înțelege că nu ești bună de nici o treabă!. Uite, am fost la palatul împăratului și-am cercetat de nu le trebuie vreo slujnică la bucătărie, și mi-au făgăduit c-au să te primească, dar fără nici o simbrie, ci numai pe mîncare.

Așa se făcu de ajunse fata împăratului slujnică la bucătărie; și trebuia să-i dea toate la îndemînă bucătarului și să săvîrșească muncile cele mai grele. Biata de ea își legase de amîndouă buzuna-

rele cîte-o ulcică, şi-n ele aducea acasă resturile rămase de la masa împărătească. Şi cu bruma asta de mîncare îşi înşelau foamea.

Dar iată că într-o zi s-a întîmplat să se prăznuiască nunta feciorului celui mai mare al împăratului. Şi se duse şi ea, săraca, să privească, pitindu-se după o uşă din sala tronului... Cînd se aprinseră luminile şi începură să vină oaspeţii, unul mai mîndru decît altul şi care mai de care în straie mai bogate, şi văzu strălucirea aceea care-i lua ochii, ea se gîndi, cu inima întristată, la soarta ei şi-şi blestemă trufia care o adusese în starea asta de sărăcie, făcînd-o să îndure atîtea umilinţe.

Trecînd pe lîngă ea, slugile îi aruncau din cînd în cînd din bucatele pe care le duceau ori le luau de la masă şi-al căror miros îmbietor îi gîdila nările, şi fata de împărat se grăbea să le pună în oală, ca să plece acasă cu ele.

Deodată se ivi în sală fiul împăratului, îmbrăcat numai în catifea şi-n mătăsuri şi avînd în jurul gîtului lănţuguri de aur. Şi cînd o văzu pe femeia aceea frumoasă pironită de uşă, o prinse de mînă şi vru s-o tragă la joc. Dar ea se înspăimîntă grozav şi căută să-i scape, fiindcă-şi dăduse îndată seama că fiul de crai nu era altul decît împăratul Cioc-de-Sturz, care-o peţise pe vremuri şi pe care-l luase în rîs. Dar împotrivirea nu-i ajută la nimic, căci el o apucă şi mai zdravăn şi o trase după el, în sala tronului. Şi atunci, deodată, se rupse cordeaua de care-i stăteau prinse cele două ulcele şi se vărsă pe jos ciorba şi se împrăştie cît colo mîncarea.. Cînd văzură oaspeţii una ca asta, începură să rîdă cu toţii pînă ce nu mai putură şi-i aruncară numai cuvinte de batjocură. De ruşine, biata fată de împărat ar fi vrut mai bine să intre în pămînt. Alergă spre uşă, ca să piară din ochii lor cît mai degrabă, dar pe scară o ajunse din urmă cineva şi o aduse înapoi. Îl privi şi-şi dădu seama că era tot împăratul Cioc-de-Sturz. Iar el îi grăi cu blîndeţe:

— Nu te teme, că eu şi cîntăreţul cu care ai stat în coliba aceea micuţă prin care sufla vîntul sîntem unul şi acelaşi om. De dragul tău m-am prefăcut în cerşetor, şi călăreţul care ţi-a spart oalele tot eu am fost. Şi toate astea le-am făcut ca să-ţi înfrîng trufia şi să te pedepsesc pentru felul cum m-ai batjocorit.

Atunci ea începu să plîngă amar şi se căi:

— Cît de nedreaptă am fost! Nu mă simt vrednică să-ţi fiu nevastă!

Dar el căută s-o abată de la gîndurile ei negre şi-i zise:

— Lasă, nu te mai omorî atît cu firea! Mîngîie-te că zilele de suferinţă au trecut şi acu' o să facem o nuntă să se ducă vestea!

Şi cît ai bate din palme, se iviră slujnicele de o gătiră cu cele mai minunate straie din cîte s-au văzut vreodată. Veni apoi şi taică-său, împăratul cel bătrîn, veniră şi curtenii şi-i urară cu toţii să aibă parte de noroc la nunta ei cu împăratul Cioc-de-Sturz. Şi de-abia acum pot să zic că se puseră pe chef... Rău îmi pare, zău, că n-am nimerit şi noi pe acolo, că trebuie să se fi petrecut la nunta asta de pomină, cum nu s-a mai petrecut nicăierea pe lume!...

BABA DOCHIA

A fost odată o văduvă, care avea două fete. Și din fetele astea, una era frumoasă și harnică, iar cealaltă, urîtă și leneșă. Credeți ori ba, dar vezi că fata cea urîtă și leneșă îi era mai dragă maică-si decît cealaltă, care nu mai prididea cu munca, fiind nevoită să ducă singură toate treburile casei. După toate astea, sărmana fată mai trebuia s-o pornească în fiece zi la fîntîna de pe ulița mare și, șezînd ea pe ghizdurile de piatră, torcea toată vremea pînă ce-i țîșnea sîngele din buricele degetelor. Și într-o zi se întîmplă ca fusul să se rosească de sînge. Dacă văzu fata c-a mînjit fusul, îndată se grăbi să-l spele. Se aplecă ea deasupra fîntînii, dar nu știu cum se făcu, că-i scăpă fusul din mîini și căzu în adînc.

Fata începu să plîngă amar și se duse tot într-o goană la maică-sa și-i spuse nenorocirea care a dat peste ea. Baba parcă atît aștepta; începu s-o umple de ocări și, cu o voce plină de venin, îi strigă fără milă:

— De ce-ai fost toantă și-ai lăsat să-ți cadă fusul în fîntînă, hai? Acu', treaba ta, fă ce știi și scoate-l de-acolo!

Fata se înapoie la fîntînă, dar nu știu ce să facă. Pînă la urmă, îngrozită de ce avea să pățească de la maică-sa de nu i l-o aduce, se aruncă în fîntînă, după fus. Cum sări fata, cum nu mai știu ce-i cu ea, și cînd își veni în fire, se văzu culcată pe o pajiște frumoasă, scăldată în razele soarelui și smălțată cu mulțime de flori. Fata se sculă și-o porni mai departe pe cîmpie. Merse ea cît merse și-n drum iată că dădu peste un cuptor încărcat cu pîine. Și pîinea începu a striga:

— Fată bună, fată bună, scoate-mă afară din cuptor, scoate-mă degrabă, că de mult sînt coaptă!... Și de mai stau în spuză o singură clipă, m-oi preface-n scrum!...

Fata se apropie de cuptor, apucă lopata, și una după alta, trase afară toate pîinile. După asta, o porni mai departe și-n drum dădu peste un măr. Și avea mărul ăsta la mere, că-i stăteau crengile aplecate de povara fructelor! Și mărul începu a striga:

— Fată bună, fată bună, scutură-mă degrabă, scutură-mă, că merele mele de multă vreme sînt coapte!

Fata începu să scuture pomul, pînă ce căzură jos toate merele de nu mai rămase nici unul pe crengi. După aceea le strînse pe toate şi le orîndui frumos într-o grămadă. Şi de cum îşi termină treaba, o întinse la drum.

Merse ce merse şi într-un sfîrşit nimeri la o căsuţă; şi la fereastră văzu o bătrînă, care tot privea afară. Şi avea băbătia asta nişte clonţi de dinţi, că fata se înfricoşă şi dădu să fugă.

Dar bătrîna o strigă de pe urmă:

— De ce te temi, fata mea? Rămîi la mine, să-mi îngrijeşti de gospodărie. Şi dacă te-i dovedi harnică şi o să rînduieşti cum se cuvine treburile casei, n-o să te căieşti. Trebuie să fii însă cu mare băgare de seamă cînd îmi aşterni patul şi cată de scutură bine pernele, ca să zboare fulgii în toate părţile. De nu faci aşa, să ştii că nu ninge pe lume, căci eu sînt Baba Dochia!...

Auzind cît de frumos îi vorbea bătrîna, fata începu să prindă inimă, ba, de la o vreme, nu se mai temu de fel şi se învoi cu drag să intre în slujba ei.

Deretica prin casă întocmai cum îi poruncea bătrîna şi, cum era harnică şi pricepută, o mulţumea în toate. Şi atît de bine scutura pernele, că zburau fulgii ca zăpada, în toate părţile. Dar şi fata, nu-i vorbă, ducea un trai bun: nu-i zicea bătrîna niciodată vreun cuvînt de ocară, şi-n fiece zi avea grijă să-i dea numai ciorbe şi fripturi gustoase. S-au scurs aşa zile multe, spre bucuria amîndurora, dar de la o vreme pe fată începu s-o cuprindă tristeţea. La început nu pricepu nici ea singură care o fi pricina, pînă ce băgă de seamă că o ajunsese dorul de casă. Şi măcar că aici o ducea de o mie de ori mai bine decît între ai săi, tînjea totuşi după locurile de baştină. Şi nemaiputînd răbda depărtarea, îi zise într-o bună zi bătrînei:

— Mamă Dochio, mi s-a făcut dor de casă, şi măcar că mi-e destul de bine la dumneata, dă-mi drumul să mă întorc la ai mei, că nu mai pot rămîne aici!

Baba Dochia o ascultă cu luare aminte, apoi îi zise:

— Nu-mi pare rău de fel, fata mea, că ţi-e dor de acasă şi că vrei să te întorci la ai tăi; şi pentru că m-ai slujit cu credinţă, o să te duc eu singură pînă la tărîmul oamenilor.

Acestea zicînd, o luă pe fată de mînă şi-o duse dinaintea unei porţi mari. Poarta se deschise deodată, şi de cum păşi fata pragul, numai ce se porni să răpăie o ploaie de aur. Şi tot aurul rămase agăţat de fată, încît era aurită din cap pînă-n picioare.

— Asta-i răsplata pentru hărnicia ta! îi zise Baba Dochia şi-i mai dădu pe deasupra şi fusul care-i scăpase în fîntînă.

Apoi poarta se închise la loc şi fata se pomeni iar pe pămînt, nu departe de casa părintească. Şi cînd păşi în curte, cocoşul, care sta cocoţat pe cumpăna fîntînii, bătu din aripi şi începu să strige:

„Cucurigu-gagu!

Fata noastră, poleită-n aur, trece-acuma pragu'!"

Intră fata în casă şi cum era acoperită numai şi numai cu aur din cap pînă-n picioare maică-sa şi sora cea leneşă o primiră foarte bine, arătîndu-se tare bucuroase.

Fata prinse a le povesti toate cîte i s-au întîmplat, şi cînd maică-sa auzi în ce chip ajunsese ea la aşa bogăţie, gîndi s-o fericească şi pe fata cea leneşă şi urîtă. Şi o îmboldi să facă şi ea ca soru-sa. Iar fata cea leneşă îi urmă sfatul: se aşeză la fîntînă şi începu să toarcă. Dar cum nu-i ardea de tors, şi pentru ca fusul să se mînjească mai repede de sînge, se înţepă la degete şi-şi vîrî mîna în mărăcini.

Şi cînd sîngele înroşi fusul, îl zvîrli în fîntînă şi sări şi ea după el. Mult nu trecu şi se trezi, întocmai ca şi soru-sa, pe pajiştea cea frumoasă, smălţată cu flori şi scăldată-n soare. Şi-o porni pe acelaşi drum.

Cum mergea ea aşa, ajunse la cuptorul cel plin cu pîine şi pîinea începu a striga într-una:

— Fată bună, fată bună, scoate-mă afară din cuptor, scoate-mă degrabă, că de mult sînt coaptă!. Şi de mai stau în spuză o singură clipă, m-oi preface-n scrum!..

Dar fata cea leneşă nu se sinchisi de rugămintea pîinii şi răspunse:

— Păi cum nu, parcă altă treabă n-am! Caută-ţi pe altcineva, că n-am nici un chef să-mi murdăresc mîinile! şi-şi văzu de drum.

Şi merse ea ce merse, pînă ce ajunse la mărul cel încărcat de poame. Şi mărul se porni să-i strige:

— Fată bună, fată bună, scutură-mă degrabă, scutură-mă, că merele mele de multă vreme sînt coapte!

Fata cea leneşă nu se sinchisi de rugămintea mărului şi răspunse:

— Ţi-ai găsit chilipirul cu mine! Dacă se-ntîmplă să-mi cadă vreun măr în cap, ai?!..

Şi o porni mai departe la drum. Cînd se pomeni la casa Babei Dochia, nu se temu defel să intre înăuntru, căci aflase de la soru-sa de dinţii cei mari ai bătrînei. Şi dintr-un cuvînt se tocmi în slujba ei.

În ziua dintîi se sili să se arate harnică şi îndeplini întocmai toate poruncile bătrînei, căci îi stătea tot timpul gîndul numai la grămada de aur pe care avea s-o primească-n dar. Dar de-a doua

zi se puse pe lenevit și lucra numai în silă și pe sponci. Iar a treia zi nici nu mai vru să se scoale de dimineață.

Patul pe care dormea Baba Dochia îl făcea așa, într-o doară, și nici prin gînd nu-i trecea să scuture bine pernele ca să zboare fulgii din ele. Baba Dochia se sătură curînd de atîta lenevie și-i spuse că n-o mai ține în slujbă.

Dacă-i auzi vorbele, leneșa noastră nu-și mai încăpu în piele de bucurie. Socotea că după asta o să vină ploaia de aur...

Baba Dochia se duse și cu leneșa la poarta cea mare, dar de cum trecu fata pragul, în loc de aur, începu să curgă peste ea o ditamai căldare de smoală încinsă.

— Iată-ți și răsplata pentru felul cum m-ai slujit! strigă Baba Dochia și se grăbi să încuie poarta în urma ei.

Fata cea leneșă ajunse acasă ca vai de lume, mînjită cu smoală din cap pînă-n picioare. Și cînd o zări cocoșelul, care stătea cocoțat pe cumpăna fîntînii, începu să strige din toți răsunchii:

„Cucurigu-gagu!
Fata noastră cea rufoasă trece-acuma pragu'!"

Iar smoala rămase lipită de ea și, cît a trăit, n-a mai fost chip să scape de așa podoabă!.

GÎSCA DE AUR

A fost odată un om și omul ăsta avea trei feciori. Pe cel mai mic dintre ei îl porecliseră Prostilă și-l luau în rîs și-l umpleau de ocări, ori de cîte ori aveau prilejul. Într-o bună zi, cel mai mare dintre frați vru să se ducă în pădure să taie lemne și, mai înainte de a pleca, maică-sa îi puse-n traistă un cozonac bine rumenit și tare gustos și-o sticlă cu vin, ca să aibă cu ce-și potoli foamea și setea. Și de cum ajunse în pădure, flăcăul nostru se și întîlni cu un omuleț bătrîn și tare cărunt. După ce-i dădu binețe omulețul prinse a se ruga de el:

— Măi băiete, dă-mi și mie o bucată din cozonacul tău și lasă-mă să sorb o înghițitură de vin, că nu mai pot de foame și sete și mă simt sleit!

Vezi însă că flăcăul se ținea că-i deștept și se răsti la omuleț:

— Da' știi că n-ai pretenții mari!... Păi dacă ți-oi da din cozonacul și din vinul meu, mie ce-mi mai rămîne? Vezi-ți de drum și nu mai supăra oamenii cerșind!...

Și lăsîndu-l în plata domnului pe omuleț, își văzu de drum mai departe. Ajunse la locul cu pricina și se apucă imediat de lucru. Dar în timp ce se căznea să doboare un copac, loviturile cădeau anapoda; și, ca un făcut, îi scăpă securea din mînă și nimeri cu tăișul în braț, de trebui s-o pornească din nou spre casă să-și lege rana. Vezi că pătărania asta i se trăsese de la omulețul cel cărunt.

Cînd fu să plece în pădure cel de al doilea fecior, maică-sa îi puse-n traistă, ca și celuilalt, un cozonac gustos și-o sticlă cu vin. Omulețul cel bătrîn și cărunt îndată îi ieși în cale și-i ceru și lui o bucată de cozonac și o înghițitură de vin. Dar mijlociul se răsti la el, ca și fratele său mai mare:

— Ei, asta-i bună!... Păi dacă ți-oi da și ție, n-o să-mi mai rămînă nici pe-o măsea, așa că vezi-ți de drum și nu mai supăra degeaba oamenii!

Și lăsîndu-l în plata domnului pe omuleț, nici că se mai sinchisi de el și-și văzu de drum mai departe.

Dar pedeapsa nu întîrzie să vină: după ce izbi de cîteva ori cu securea în trunchiul unui copac, se vătămă așa de rău la un picior, că trebui să fie dus acasă.

Văzînd ce se întîmplase cu frații săi, Prostilă își puse-n gînd să încerce și el. Și începu a se ruga de taică-său:

— Taică, lasă-mă și pe mine o dată să mă duc în pădure la tăiat lemne!

Și taică-său îi răspunse:

— N-ai văzut cît au pătimit frații tăi de pe urma asta? Lasă-te păgubaș, băiete, că n-ai tu cap pentru astfel de treburi!...

Dar Prostilă, nu și nu, că el vrea să se ducă. Stărui atîta, că pînă la urmă taică-su trebui să încuviințeze:

— Ei, atunci du-te! Că de cîte-i pătimi, poate c-o să-ți vină și ție mintea la cap!

Maică-sa îi dădu și lui un cozonac, dar vezi că fusese plămădit numai cu apă și copt în spuză! Și-i mai puse-n traistă și-o sticlă cu bere înăcrită. Cînd ajunse prislea în pădure, se întîlni și el cu omulețul cel bătrîn și cărunt. După ce-i dădu binețe, moșneagul prinse a se ruga de el:

— Măi flăcăiaș, măi, dă-mi și mie o bucată din cozonacul tău și lasă-mă să sorb o înghițitură de vin din sticla ta, că nu mai pot de foame și de sete!

Prostilă luă aminte la vorbele omulețului și-i răspunse cu blîndețe:

— Moșnegelule dragă, n-am în traistă decît un cozonac copt în spuză și-o sticlă cu bere acră, da' dacă-ți sînt pe plac bucatele astea, n-ai decît să te-așezi colea, lîngă mine, să ne ospătăm împreună. Se așezară ei pe iarbă, și cînd scoase Prostilă merindele din traistă, odată-mi făcu niște ochi — și cum să nu facă! dacă văzu dinainte-i un cozonac galben-galben, de parcă ar fi fost plămădit numai cu ouă, și dacă băgă de seamă că berea se preschimbase în vinul cel mai de soi!. Mîncară ei și băură pînă ce se săturară, și la sfîrșit omulețul zise:

— Fiindcă mi-ai dovedit că ai inimă bună și din puținul tău ești gata să împarți bucuros cu alții, să știi c-am să te fac fericit! Uite, vezi copacul cel bătrîn de colo? Apucă-te de doboară-l și vei găsi ceva la rădăcina lui.

Acestea zicînd, omulețul își luă rămas bun și-și văzu de drum.

Prostilă doborî copacul și găsi la rădăcina lui o gîscă cu penele numai și numai de aur. O luă sub braț și se îndreptă spre hanul unde gîndea să mîie peste noapte. Hangiul avea însă trei fete, care, de îndată ce văzură gîsca, nu-și mai aflară locul de curioase ce

erau. Ardeau de nerăbdare voind să afle cît mai degrabă ce șart are pasărea asta minunată și de ce soi o fi. Și ar fi dat tustrele orice, numai să se aleagă fiecare cu cîte-o pană de aur!

Fata cea mare privea la gîscă cu jind și-și zicea în sinea ei: „Las' că găsesc eu un prilej să pot smulge o pană!" Și cînd Prostilă ieși afară pentru o clipă, fata își luă inima-n dinți și apucă gîsca de-o aripă. Dar vezi, drăcie: degetele îi rămaseră prinse de pene!...

Puțin după aceea veni și cea mijlocie, cu gîndul să smulgă și ea o pană de aur. Dar abia se atinse de soru-sa, că și rămase agățată de ea.

Cînd o văzură venind și pe cea de-a treia, care nutrea și ea același gînd, cele două surori mai mari strigară la ea:

— Nu te apropia, pentru numele domnului, nu te apropia!.

Dar fata nu pricepu de fel de ce-i tot strigau surorile ei să nu se apropie de gîscă și gîndea în sinea ei: „Dacă ele s-au putut duce, de ce nu m-aș duce și eu!" și se repezi spre gîscă.

Dar abia o atinse pe una din surorile ei, că și rămase agățată de ea. Astfel, cîteșitrele trebuiră să-și petreacă noaptea alături de zburătoarea cu pene de aur.

A doua zi, Prostilă își luă gîsca la subsuoară și-o porni întins la drum, fără să se sinchisească de cele trei fete care erau agățate de ea. Și bietele fiice ale hangiului trebuiau s-o țină tot într-o fugă după Prostilă, fie c-o lua la dreapta, fie c-o lua la stînga, ori încotro îl duceau picioarele... Cînd ajunseră în mijlocul unei cîmpii, numai ce se întîlniră c-un popă care tocmai trecea și el pe acolo. Zărind popa o asemenea blestemăție începu să strige ca din gură de șarpe:

— Necuviincioaselor, nu vă e rușine să vă țineți scai după un flăcău? Oare se cuvine să faceți una ca asta?!..

Și după ce le mustrului în lege, o apucă pe cea mai mică de mînă, cu gînd s-o oprească. Dar, de îndată ce-o atinse, rămase și el agățat și, de voie de nevoie, trebui să alerge și el în rînd cu cîteșitrele. Merseră ei ce merseră, dar nu prea mult, și iată că-n calea lor se ivi dascălul, care se minună grozav cînd îl văzu pe popă alergînd cît îl țineau picioarele în urma a trei fete.

— Ei, părinte, da' încotro grăbești așa tare?!. îi strigă el. Nu cumva să te iei cu altele și să uiți că mai avem azi un botez!.

Acestea zicînd, se repezi la popă și dădu să-l tragă de mînecă, dar rămase și el agățat..

Cum alergau ei așa toți cinci, agățați unul de altul de parcă ar fi fost înșirați pe-o sfoară, numai ce le trecură pe dinainte doi țărani, care veneau de pe cîmp, cu sapele pe umeri. Popa îi strigă

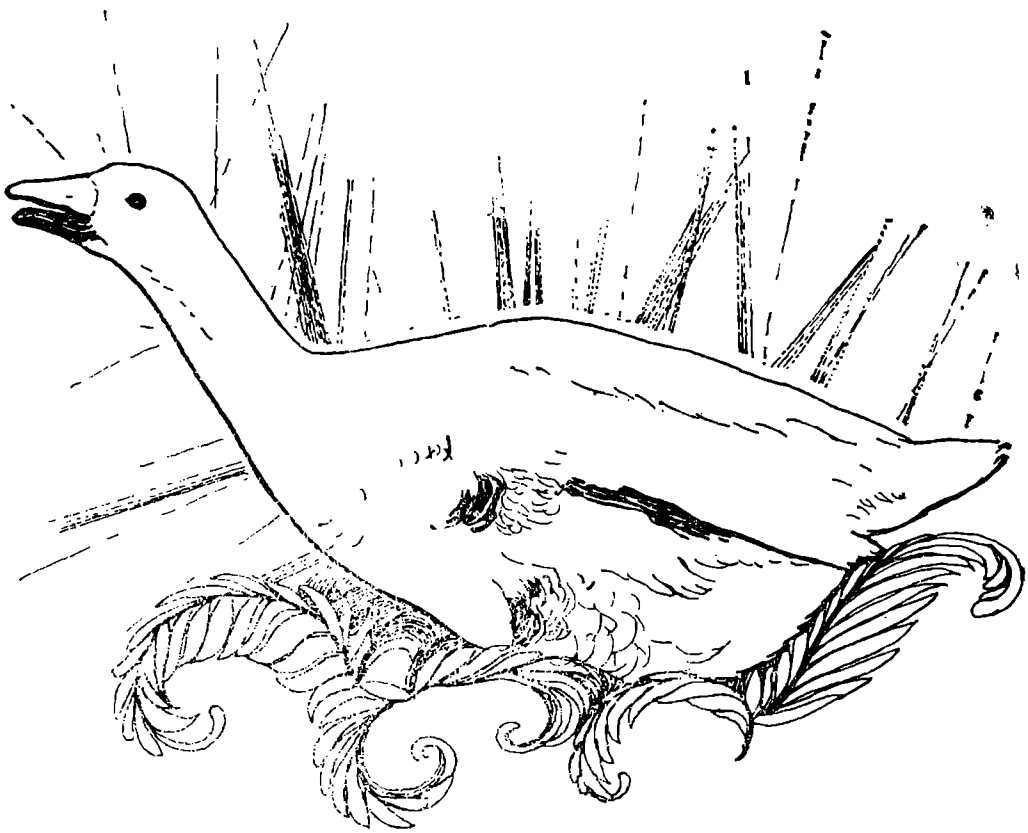

încă de departe, rugîndu-i să-l scape pe el și pe dascăl de pacostea asta. Dar de-ndată ce-l atinseră țăranii pe dascăl, rămaseră și ei agățați. Ei, comedie mare: șapte inși se înșirau acum după Prostilă, care zorea cu gîsca la subsuoară!... Merseră ei ce mai merseră și-ntr-un sfîrșit ajunseră într-o cetate mare, unde domnea un împărat care avea o fiică, numai bună de măritat. Și era fiica împăratului atît de sanchie și de ursuză din fire, că nimeni pînă atunci n-o putuse face să rîdă. Din această pricină, împăratul dăduse o pravilă, în care sta scris că acela care o va face pe domniță să rîdă, o va lua de nevastă. Auzind acestea, Prostilă se înfățișă înaintea fetei, cu gîsca la subsuoară și cu tot alaiul cel năstrușnic după el. Și cînd îi văzu domnița pe toți șapte alergînd în urma lui Prostilă, de parcă ar fi fost înșirați pe-o sfoară, odată izbucni într-un hohot de rîs și cu atîta poftă rîse, că nu-i mai fu chip să se oprească. Și dacă văzu Prostilă că împlinise porunca împăratului, cuteză să-i ceară fata de nevastă, precum sta scris în pravilă. Numai că împăratului nu prea îi era pe plac ginerele și născocea fel și fel de chichițe ca să scape de el. Pînă la urmă îi zise că i-o va da de nevastă pe fie-sa numai atunci cînd i-o aduce pe cineva care să fie în stare să bea tot vinul care ar încăpea într-o pivniță.

Prostilă se gîndi că numai omulețul cel cărunt din pădure i-ar putea veni în ajutor c-un sfat de folos. Porni deci într-acolo și cînd ajunse, zări un om care ședea jos, taman pe locul unde doborîse copacul și părea să fie tare amărît. Prostilă îl întrebă ce of are pe inimă de stă așa cătrănit și omul răspunse:

— Cum aș putea să fiu altfel dacă mă chinuiește o amarnică de sete și n-am cu ce-o stinge?! Iar de apă, cît o fi ea de rece, nu mă pot atinge, că nu-mi prieste de fel! E drept că mai adineauri am golit un butoi cu vin, dar ce înseamnă o picătură la setea care mă frige pe mine? E taman cît o picătură pe o piatră înfierbîntată, zău așa!

— Păi dacă-i numai asta, atunci află că mi-e în putință să-ți astîmpăr setea — îi zise Prostilă. Hai, frățioare, cu mine, și o să bei pînă n-o să mai poți!...

Îl duse apoi în pivnița împăratului și omul nostru se înfipse lîngă butoaiele cele mari și, luîndu-le la rînd, bău, bău de stinse, pînă ce începură a-l durea șalele, nu alta. Nici nu trecuse bine ziua și secase vinul din toate butoaiele.

Prostilă se duse la curte și-i ceru din nou împăratului să-i dea fata de nevastă. Dar ți-ai găsit să i-o dea!... Ședea cătrănit toată vremea și nu se putea hotărî în ruptul capului să-și mărite odrasla după un neisprăvit ca ăsta, căruia toată lumea îi zicea Prostilă.

Și ca să scape de el, îl mai puse la o încercare. Cică trebuia să găsească un om, care să fie-n stare să mănînce un munte de pîine... Prostilă nu stătu multă vreme pe gînduri, ci porni imediat la drum. Cînd ajunse în pădure, în același loc unde doborîse copacul, zări un om cu o mutră tare necăjită, care-și tot strîngea cureaua peste burtă, văicărindu-se într-una:

— Vai de măiculița mea, am înfulecat un cuptor întreg de pîine, da' ce-mi poate ajunge doar un cuptoraș, cînd sînt lihnit de foame?!... Prin burtă-mi fluieră vîntul și trebuie să-mi strîng tot mereu cureaua ca să nu cad de-a-mpicioarelea!.

Auzind acestea, Prostilă se bucură tare mult și-i zise:

— Mă frate-miu, hai de te scoală și vino cu mine, c-o să-ți dau să mănînci pînă te-i ghiftui!.

Ajunseră ei în cetatea împărătească și ce să vezi acolo: din făina care fusese strînsă în întreaga împărăție, împăratul dăduse poruncă să se facă un munte uriaș de pîine.

Pădurețul cel hămesit de foame se așeză la poalele muntelui de pîine și începu să înfulece din el, de parcă se băteau turcii la gura lui. Într-o singură zi n-avu ce alege din muntele de pîine; și cînd se lăsă seara, nu mai rămăsese din el nici măcar o fărîmiță...

Dacă văzu asta Prostilă, îi ceru pentru a treia oară împăratului să-i dea fata de nevastă, dar acesta căută și de astă dată să umble cu fofîrlica ca să scape de el.

Și, în cuvinte mieroase, îl îndemnă să-i aducă la curte o corabie, care să fie așa de năzdrăvană, încît să plutească și pe apă și pe uscat.

— Cînd te-oi vedea venind cu corabia la curtea palatului — îi mai zise el, voind să dea vorbelor un anume înțeles — să știi că nu voi mai avea nici o pricină de împotrivire și ți-oi da fata de nevastă, pe loc.

Prostilă porni iar în pădure spre locul cu pricina și aici îl găsi pe omulețul cel bătrîn și cărunt pe care-l ospătase din puținele lui bucate. Și bătrînul, ascultîndu-i pasul, îi grăi astfel:

— Am mîncat și am băut de hatîrul tău și acu' o să-ți dau și corabia! Acestea toate ți s-au cuvenit pe drept, fiindcă n-am putut să-ți uit bunătatea și mila pe care mi-ai arătat-o la nevoie.

Și omulețul cel bătrîn și cărunt îi dărui corabia năzdrăvană, care, pasămite, plutea și pe apă și pe uscat. În clipa cînd Prostilă i-o aduse peșcheș împăratului, acesta nu mai avu ce să zică — că i se duseseră pe apa sîmbetei toate șiretlicurile — și-i dădu fata de nevastă.

Și se făcu o nuntă ca-n povești; iar după moartea împăratului, Prostilă urcă în scaunul domnesc și trăi în fericire, pînă la adînci bătrîneți, alături de nevasta lui.

APA VIEȚII

A fost odată un împărat și împăratul ăsta zăcea de multă vreme pe patul de suferință. Și cum era la capătul puterilor, nimeni nu mai trăgea nădejdea c-o să poată birui boala care-l mistuia. Cei trei feciori ai săi erau tare mîhniți că nu se arată vreun semn de ușurare a bolii, și-ntr-una din zile, coborînd ei în grădina palatului, începură a plînge cu lacrimi amare. Și iată că-n calea lor răsări un moșneag, care-i întrebă de ce-s atît de îndureraţi. Flăcăii își descărcară sufletul și-i povestiră cum că tatăl lor, împăratul, zăcea de amar de vreme și că acum se afla pe pragul morții, fiindcă nici o doftorie nu-i adusese lecuirea.

Moșneagul grăi atunci către ei:

— Mai știu eu un leac; îi zice apa vieții. Cine a bea dintr-însa pe dată se înzdrăvenește. Dar e tare greu să dai de leacul ăsta!

Atunci feciorul cel mare zise cu hotărîre:

— Luntre și punte m-oi face și tot o să-l găsesc.

Se duse la căpătîiul împăratului și-i ceru îngăduința să pornească în lume, pentru a găsi apa vieții, căci, spuse el, numai ea o să-l înzdrăvenească din nou pe împărat.

— N-am să îngădui una ca asta! răspunse împăratul. Mai bine lasă-mă să închid ochii, cu sufletul împăcat, decît să știu că te pasc atîtea primejdii...

Feciorul stărui însă într-atît, pînă ce împăratul își călcă pe inimă și-i dădu în sfîrșit încuviințarea.

În sinea lui, feciorul cel mare însă gîndea:

„De-oi reuși să dobîndesc apa vieții, dintre toți frații mei tata pe mine o să mă îndrăgească cel mai mult și o să mă înscăuneze pe tronul împărătesc."

O porni deci în cea mai mare grabă și, după ce călări el ce călări, cale lungă, nu glumă, se nimeri să-i răsară în drum un pitic, care-i strigă încă de departe:

— Hei, frățioare, da' încotro alergi așa zorit?

— I-auzi întrebare la piticul ăsta neghiob!... îl repezi cu trufie feciorul de împărat. Da' ce, trebuie să-ți dau ție socoteală încotro mă duc?

Și-și văzu mai departe de drum. Pe prichindel îl cuprinse mînia la auzul acestor vorbe și abătu asupra trufașului un greu blestem.

...Și numai ce se deschise în calea călărețului o văgăună... și cu cît înainta în ea feciorul de împărat, cu atît se înghesuiau mai mult munții. Pînă la urmă, cărarea se îngustă într-atît, că nu mai putu înainta nici măcar un pas și nici să întoarcă armăsarul, nici să descalece nu mai fu chip... Și rămase astfel prins între munți, ca într-o capcană. Astimp, împăratul zăcea pe patul lui de suferință și-și tot aștepta feciorul, care nu mai venea.

Văzînd că frate-său nu se mai întoarce, feciorul cel mijlociu își luă inima în dinți și, într-una din zile, îi zise tatălui său:

— Tată dragă, îngăduie-mi s-o pornesc și eu după apa vieții!

Dar în sinea lui își spunea: „Dacă fratele meu a pierit, mie o să mi se cuvină acu' tronul, de izbîndesc să aduc leacul cel tămăduitor"

La început, împăratul nici nu voi să audă de așa ceva, dar la stăruințele feciorului, trebui să încuviințeze.

Cel de-al doilea fecior al împăratului porni pe același drum ca și fratele său și-n cale se-ntîmplă să-i răsară același pitic, care-l strigă încă de departe, întrebîndu-l încotro se grăbește atît de tare.

Și feciorul de împărat îi răspunse la fel de trufaș ca și frate-său:

— Auzi ce îndrăznește stîrpitura asta să-ntrebe!... Nu cumva trebuie să-ți dau ție socoteală încotro mă duc?!...

Și fără să-i mai arunce o privire, dădu pinteni calului.

Piticul abătu urgia blestemului asupra trufașului și, curînd, feciorul de împărat se trezi într-o văgăună care-l prinse în ea, de nu mai putu nici să se întoarcă și nici să înainteze.

De, așa pățesc totdeauna cei trufași!

Văzînd că nici fratele cel mijlociu nu se mai întoarce, cel mic ceru, la rîndu-i, învoirea de-a porni să caute apa vieții. Și, pînă la urmă, împăratul nu mai avu încotro și trebui să-l lase și pe el să plece.

Porni flăcăul cu inima ușoară și se nimeri ca piticul să-i răsară și lui în cale. Și întrebîndu-l acesta încotro merge așa de zorit, prîslea opri calul drept în fața lui și-i răspunse plin de cuviință:

— Taica zace pe patul de moarte și-am pornit să caut apa vieții, c-am auzit că numai ea ar putea să-i fie de leac.

— Da' de găsit, știi unde s-o găsești?

— Nu, asta n-o știu... — răspunse prîslea, cu mîhnire.

— Pentru că nu ești trufaș și hain din fire ca frații tăi și te-ai purtat cum se cuvine, o să te îndrum eu, ca să poți dobîndi apa vieții.

Fătul meu, apa asta fără seamăn izvorăşte dintr-o fîntînă care se află în curtea unui palat vrăjit. Dar de pătruns n-o să poţi pătrunde înăuntru, dacă n-o să ai vergeaua asta de fier şi aste două pîini. Uite, eu ţi le dăruiesc. De vei bate de trei ori cu vergeaua în poarta de fier a palatului, porţile vor sări pe dată din ţiţîni şi s-or deschide înaintea ta. Dar vezi de ia seama că la intrare stau de pază doi lei, care se vor năpusti asupră-ţi cu gurile flămînde... De vei zvîrli fiecăruia cîte-o pîine, pe dată s-or linişti şi te-or lăsa să treci. Grăbeşte-te apoi să scoţi apa din fîntînă, mai înainte de a bate miezul nopţii, că de n-o să faci aşa, poarta se va închide şi n-ai să mai poţi ieşi de acolo!

Feciorul de împărat îi mulţumi din suflet piticului pentru bunătatea lui şi, luînd vergeaua şi pîinile, o porni la drum. Şi cînd nimeri la palat totul se întîmplă după cum îl încredinţase omuleţul. Poarta se dădu în lături la cea de-a treia lovitură de vergea şi, după ce flăcăul potoli leii cu pîinile, intră în palat şi se pomeni într-o minunăţie de sală, că nici nu te mai vedeai în ea de mare ce era... Stăpînii acelui palat se aflau acolo, cufundaţi într-un somn de vrajă, şi, după ce le scoase inelele din degete, prîslea mai luă cu sine o sabie şi-o pîine, pe care le găsise la picioarele tronului. Apoi intră într-o altă odaie şi acolo află o dalbă fecioară, frumoasă cum e soarele, care se bucură nespus cînd îl văzu venind. Se apropie ea de flăcău şi, sărutîndu-l, îi spuse c-a dezlegat-o de sub povara cea grea a blestemului şi că, drept mulţumire, îi va fi dat să domnească peste împărăţia ei. Şi-i mai arătă domniţa că, de se va întoarce pînă într-un an, îşi vor prăznui nunta. Îl lămuri apoi în ce loc se află fîntîna cu apa vieţii şi-i dădu sfatul să se zorească şi să scoată apa mai înainte de a bate miezul nopţii. După asta, feciorul cel mic al împăratului trecu mai departe prin alte încăperi, şi iată că nimeri într-o odaie unde se afla o frumuseţe de pat, cu aşternutul proaspăt întins, care parcă numai pe el îl aştepta. şi cum se simţea tare trudit, voi să se mai odihnească puţin. Se cuibări el în pat şi curînd îl cuprinse somnul. Dormi, nu glumă, şi cînd se trezi, ce-i auziră urechile: ceasul bătea douăsprezece fără un sfert!

Sări în sus de tare ce se sperie şi, alergînd într-un suflet la fîntînă, scoase apa cu un urcior care se afla pe o lespede şi-o rupse la fugă. Şi tocmai cînd era gata să iasă afară, ceasul bătu douăsprezece şi poarta cea de fier se-nchise cu atîta putere, că-i prinse din urmă călcîiul şi-i smulse o bucată din el.

Prîslea nu luă în seamă ce i s-a întîmplat, fiind tare bucuros că dobîndise apa vieţii. Şi-n drum se nimeri să-i vină iarăşi în cale

piticul cel inimos. Văzînd el sabia şi pîinea din mîinile voinicului, îi spuse:

— Lucru de mare preţ ai dobîndit, fătul meu! Cu sabia asta poţi birui oricîte oştiri ţi s-ar pune-n cale, iar cu pîinea asta poţi sătura o omenire întreagă, că oricît ai mînca din ea, tot întreagă rămîne.

Feciorul cel mic al împăratului n-avea însă inimă să se întoarcă acasă, la tatăl său, fără de fraţii lui, şi de aceea îl întrebă pe pitic:

— Dragul meu pitic, nu ştii cumva pe unde-or fi fraţii mei? Că multă vreme s-a mai scurs de cînd au pornit după apa vieţii şi încă nu s-au întors...

— Ba cum să nu ştiu — răspunse piticul. Chiar eu i-am vrăjit, drept pedeapsă pentru trufia lor. Şi acu' stau zăvorîţi într-o văgăună dintre doi munţi...

Auzind cît de rău o duc fraţii săi, flăcăul se rugă cu atîta stăruinţă de pitic, că acesta se îndură de el şi se învoi să le dea drumul. Dar mai înainte de asta, îi atrase luarea-aminte:

— Să te fereşti de ei cît oi putea, fătul meu, că tare-s negri şi haini la suflet!

Nu trecu o zi şi iacătă-i şi pe fraţii lui!...

Se bucură el revăzîndu-i şi le povesti din fir-a-păr toate prin cîte trecuse pînă a dat de locul unde se afla apa vieţii; cum a umplut un urcior cu apa cea tămăduitoare; cum a dezlegat de sub povara blestemului pe-o mîndreţe de domniţă, care s-a arătat gata să-l aştepte timp de-un an, ca după aceea să facă nunta; şi cum o să-i dea drept zestre toată împărăţia...

După ce sfîrşi el de povestit, au pornit-o tustrei la drum. Merseră ei ce merseră, pînă ce au nimerit într-o ţară pustiită de război şi foamete. Craiul acestor ţinuturi se socotea ajuns la aman, atîta era de mare prăpădul. Dar feciorul cel mic al împăratului îl scăpă de la ananghie, dîndu-i pîinea, cu care acesta hrăni şi îndestulă tot norodul din acea ţară. Şi-i mai încredinţă prîslea şi sabia, ca să-i biruie pe vrăjmaşi, astfel că-n scurt timp craiului îi fu în putinţă să întroneze din nou pacea şi liniştea în ţară. După aceea, prîslea luă înapoi pîinea şi sabia, şi tustrei fraţii îşi urmară calea spre casa părintească. Vezi însă că drumul era lung al naibii şi mai trebuiră ei să calce prin încă două împărăţii, încleştate de asemenea în război şi bîntuite de foamete.

Feciorul cel mic al împăratului dădu fiecărui crai să folosească pîinea şi sabia cît or avea nevoie şi, prin mila şi omenia lui, fură scăpate de la pieire noroadele din trei împărăţii. După aceea, tustrei fraţii se urcară pe-o corabie şi porni pe mare, către casă.

În tot timpul călătoriei, cei doi fraţi mai mari nu-şi găsiră liniştea, şi cînd îi căutai, sporovăiau între ei, plini de pizmă:

— Ţîngăul ăsta cu caş la gură a avut un noroc chior de-a găsit apa vieţii, şi de acu' e sigur că taica o să-i dea lui pe mînă împărăţia, care de drept ni s-ar fi cuvenit nouă! Şi uite aşa, o să ne lase muritori de foame...

Gîndiră ei multă vreme ce să facă, ce să dreagă şi, pînă la urmă, găsiră în ce chip să-l dea pieirii. Într-o seară stătură la pîndă pînă ce prîslea închise ochii şi, cînd socotiră că doarme adînc, numai ce vărsară apa vieţii într-un urcior al lor, iar în urciorul flăcăului puseră apă de mare, sărată.

Într-un sfîrşit au ajuns ei acasă, şi cel mai mic dintre feciori se înfăţişă înaintea împăratului, cu urciorul, ca măria sa să bea dintr-însul şi să se tămăduiască. Dar cum apucă împăratul să bea o înghiţitură de apă sărată, i se făcu şi mai rău decît înainte. Şi-n timp ce bolnavul se văieta de moarte, cei doi fraţi mai mari veniră pe ascuns la căpătîiul lui şi începură a-l învinui pe cel mic c-ar fi vrut să-şi otrăvească tatăl, pe cînd ei îi aduceau cu adevărat apa vieţii. Îi întinseră urciorul şi abia apucă împăratul să bea cîteva înghiţituri, că şi simţi cum i se duce boala şi se însănătoşeşte. Şi, pasămite, deveni iar om zdravăn şi în putere, ca-n zilele tinereţii.

De cînd tînjeau fraţii cei mari să se întîmple una ca asta, să mi ţi-l poată juca pe degete pe prîslea! După ce văzură că planul lor cel mişelesc a izbîndit, se duseră la el şi, luîndu-l în rîs, îi spuseră:

— De, noi nu zicem că n-ar fi adevărat c-ai găsit apa vieţii, dar aşa e pe lumea asta: unii s-aleg cu osteneala, iar alţii cu răsplata. Trebuia să fii şi tu mai înţelept şi s-o păzeşti mai bine, că ţi-am luat-o de sub nas pe cînd dormeai pe corabie... Şi mai află că, de-acu' într-un an, unul din noi se găteşte s-o ia pe domniţa cea frumoasă de nevastă... Vezi însă de suflă vreun cuvînt faţă de tata, că al tău e dracu'!... El tot n-o să-ţi dea crezare şi-o să avem noi grijă să te mai vezi şi scurtat de cap. Da' de eşti cuminte şi-ţi ţii limba, treacă de la noi, îţi lăsăm viaţa!...

Împăratul cel bătrîn era grozav de înverşunat împotriva celui mai mic dintre fiii săi şi clocotea de furie la gîndul că acesta voise să-i curme viaţa. Ca să fie învăţătură pentru toţi, porunci să se adune de-ndată la palat curtenii cei mai de seamă, pentru un sfat grabnic şi, după ce chibzuiră ei cît chibzuiră, se luă hotărîrea ca feciorul cel mic al împăratului să fie împuşcat în taină.

Într-una din zile se întîmplă ca prîslea să plece la o vînătoare, şi un vînător de-al împăratului primi poruncă să-l însoţească şi să-i facă de petrecanie în pădure. Dar bietul flăcău nu bănuia nimic

din ce pusese la cale taică-său... Cînd au ajuns hăt departe, în adîncul pădurii, numai ei doi singuri-singurei, vînătorul odată se întunecă la față, și arăta atît de trist, de parcă l-ar fi încercat o mare nenorocire.

— Dragul meu vînător, da' ce-i cu tine?... Ce griji te apasă de te-ai înnegurat așa? îl întrebă flăcăul, cu prietenie.

Vînătorul dădu să răspundă, dar se opri încurcat. Pînă la urmă însă nu-și putu ține ascunse gîndurile care-l mistuiau:

— Nu mi-e îngăduit să-ți spun, și totuși trebuie...

Auzindu-i vorbele ciudate, flăcăul îl îndemnă cu blîndețe:

— Hai spune deschis despre ce e vorba și de-o fi nevoie, o să te iert!

— Află, dar — mărturisi vînătorul — că trebuia să te împușc. Împăratul, stăpînul meu și tatăl domniei tale, mi-a poruncit să-ți iau viața.

Flăcăul se sperie de grozăvia celor auzite și încercă să-l înduplece pe acela care urma să-i fie călău:

— Dragul meu vînător, cruță-mi viața, rogu-te, și-o să-ți dăruiesc hainele mele domnești, iar tu să-mi dai în schimb hainele tale cele ponosite.

Vînătorul oftă din greu și vorbi la rîndul lui:

— Asta am s-o fac cu dragă inimă, că tot nu m-aș fi îndurat să te dau morții!...

Schimbară apoi hainele între ei și vînătorul o porni spre palatul domnesc, iar prințul se afundă tot mai mult în adîncul pădurii.

Peste cîtăva vreme sosiră la curtea bătrînului împărat trei harabale încărcate cu aur și pietre prețioase pentru fiul cel mic. Cercetă împăratul de la cine sînt și pentru care pricină și află el, de la oamenii care însoțeau darurile, că au fost trimise de către cei trei împărați care și-au doborît dușmanii cu sabia feciorului său și au astîmpărat foamea norodului din țările lor cu pîinea dată de el. Și că în acest chip gîndiseră să-și arate, măcar pe puțin, recunoștința pentru binele făcut.

Și deodată parcă se luă un văl de pe mintea împăratului:

„Oare nu cumva e nevinovat fecioru-meu?"

Și nu se putu stăpîni să nu spună și curtenilor ceea ce-l rodea:

— O, de-ar mai fi în viață, ce mi s-ar mai bucura inima! Rău îmi pare foarte și amar mă căiesc c-am poruncit să fie dat morții!...

Dar în adînca tăcere, care urmă vorbelor sale, se auzi un glas... Era al vînătorului!

— Mai trăiește, măria ta, mai trăiește!... Că nu m-a răbdat inima să îndeplinesc porunca înălțimii voastre!

Şi vînătorul începu a-i povesti împăratului, din fir-a-păr, tot ce s-a întîmplat atunci.

Auzind împăratul cum s-au petrecut lucrurile, i se luă o piatră de pe inimă şi porunci să se vestească de îndată, în toată lumea, că fiului său îi e îngăduit să se întoarcă oricînd acasă şi că va fi primit cu toată cinstirea cuvenită rangului său.

Poate că acum s-ar cuveni să spunem cîteva cuvinte şi despre domniţă. Iaca, să încercăm a ne întoarce şi la ea... Nemaifiind mult pînă să se încheie anul cel juruit, domniţa porunci să se dureze în faţa palatului un drum numai şi numai din aur. Iar după aceea le puse-n vedere slujitorilor săi că, de vor vedea venind spre palat un voinic care-o călări de-a dreptul pe drumul de aur, să ştie cu toţii că acela e mirele cel mult aşteptat... Şi că se cuvine a fi primit cu tot alaiul şi toată cinstirea. Iar de va călări vreunul pe lîngă drum, să nu-l lase să intre, că nu-i mirele cel adevărat. Cum timpul de un an aproape că se scursese, cel mai mare dintre feciori socoti că ar fi cazul s-o pornească degrabă spre palatul domniţei şi, dîndu-se drept acela care-o smulsese de sub povara blestemului, s-o ia de nevastă şi să mai dobîndească, pe deasupra, şi tronul împărătesc. Porni deci la drum, şi cînd se pomeni în faţa palatului şi văzu drumul cu totul şi cu totul de aur, îşi spuse, în sinea lui: „Mare păcat aş săvîrşi dacă aş mîna calul pe aşa drum!" Şi cotind-o alături, pe dreapta, îşi îndemnă bidiviul să meargă mai departe. Dar cînd fu în dreptul porţii, slujitorii îl luară cu gura că n-ar fi mirele cel adevărat, ci un înşelător, şi-l zoriră să-şi vadă de drum.

Nu trecu multă vreme şi-o porni şi feciorul cel mijlociu în peţit. Cînd ajunse la drumul de aur, calul fu cît pe ce s-o apuce pe acolo, dar flăcăul îşi zise în sine: „Mare păcat ar fi ca fugarul meu să tocească cu copitele asemenea bogăţie! Şi, strunind calul, coti şi o luă alături, pe stînga. Dar cînd fu în dreptul porţii palatului, slujitorii îl luară cu gura că n-ar fi mirele cel adevărat, ci un înşelător, şi-l îndemnară să-şi vadă cît mai repede de drum.

Să tot fi rămas o zi-două pînă se împlinea anul, cînd o porni şi feciorul cel mic spre palatul domniţei, tocmai din ascunzişul lui din afundul codrului. Se zbuciumase el mult dacă să se ducă ori ba, dar, pînă la urmă socoti că lîngă aleasa inimii lui o să găsească alinare şi-o să-şi uite de toate suferinţele. Porni deci la drum, şi-n tot acest timp, gîndurile îi alergau mereu la ea. De-ar fi putut să zboare, ar fi zburat ca vîntul şi ca gîndul, numai să fie cu o clipă mai devreme lîngă draga lui. Nu căta nici în dreapta, nu căta nici în stînga, robit numai şi numai de dorul lui... Şi cînd ajunse la drumul de aur, nici nu-l văzu, cum era să-l vadă! Calul o apucă

ŞASE VOINICI DUC TOATE LA BUN SFÎRŞIT

A fost odată un om şi omul ăsta era atît de îndemînatic, că se pricepea la tot felul de meşteşuguri. A luptat el şi cu duşmanii şi s-a purtat ca un viteaz pe cîmpurile de bătaie. Dar de îndată ce s-a sfîrşit războiul, nu l-au mai ţinut în oaste şi drept răsplată pentru cît slujise pînă atunci i-au dat doar trei pitaci, să aibă şi el de cheltuială pentru drum...

„Bătaia asta de joc n-am să le-o iert, să n-aibă nici o grijă! îşi zise el. Să-mi găsesc eu numai nişte oameni potriviţi, că-l fac eu pe împărat să-mi dea tot aurul ţării!..."

Cu sufletul încărcat de mînie, omul se îndreptă spre o pădure şi numai ce dădu acolo peste un voinic, care tocmai smulsese din rădăcină şase copaci, de parcă ar fi smuls nişte spice de grîu.

Şi cum i se păru numai bun pentru ce avea el nevoie, ostaşul găsi de cuviinţă să-l întrebe:

— Măi frate-miu, n-ai vrea tu să mă întovărăşeşti pe cele drumuri şi s-o pornim amîndoi în lume?

— Mai încape vorbă că vreau? răspunse cu voioşie voinicul. Da' mai întîi îngăduie-mi să aduc maică-mi legătura asta de lemne.

Şi luînd un ditamai copacul, îl înfăşură ca pe-o funie în jurul celorlalţi cinci, aburcă legătura în spinare şi porni repejor spre casă. Trecu ce trecu, dar nu prea mult, şi iacătă că se şi-ntoarse. Şi mai înainte de a păşi amîndoi la drum, ostaşul îi zise:

— Mă frăţioare, după cîte văd şi după cît îmi dau eu cu presupusul, noi doi laolaltă am fi în stare să ducem orice lucru la bun sfîrşit!

Merseră ei ce merseră o bucată bună de drum, şi numai ce dădură peste un vînător, care stătea în genunchi, cu puşca la ochi, gata să tragă. Ostaşul căută la el, şi cum nu zărea nici un vînat prin apropiere, îl întrebă:

— Ce vrei să împuşti, vînătorule?

Iar acesta-i răspunse:

— La două poşte de aici văzui o muscă nesuferită, care tot bîzîie pe-o creangă de stejar, şi vreau s-o ţintesc drept în ochiul stîng.

— ... A, asta e! se minună ostaşul. Păi atunci hai de vino cu noi, frăţioare — îl îmbie el. Că după cîte văd şi după cît îmi dau eu cu presupusul, tustrei laolaltă am fi în stare să ducem orice lucru la bun sfîrşit!

Vînătorul se arătă bucuros să-i însoţească şi porni laolaltă cu ei. Merseră ei o zi, merseră două, pînă ce ajunseră într-un loc unde se aflau şapte mori, ale căror aripi se învîrteau cu mare iuţeală, deşi nu venea de nicăieri nici o suflare de vînt, nici măcar atîta cît să fi clătinat o singură frunzuliţă.

„Ei, drăcie — se miră omul nostru — cum se face că aripile morilor se învîrtesc singure, cînd nu adie nici urmă de vînţuleţ?!"

Nu se opri însă de fel, ci îşi urmă calea, în tovărăşia celorlalţi. Deodată, la vreo două poşte depărtare de locul acela, dădură peste un voinic căţărat într-un copac, care îşi ţinea astupată o nară şi sufla pe cealaltă.

— Bre omule, ce faci tu acolo, sus?! îl întrebă ostaşul, nemaiputînd răbda de curiozitate.

— Ia mai nimic!... La două poşte de aci sînt şapte mori de vînt şi, după cum vezi, suflu şi eu oleacă, să le fac să umble. — răspunse voinicul.

— Aha, asta ţi-e meseria! zise atunci ostaşul. Păi n-ai vrea, măi vericule, să te-nsoţeşti cu noi? Că după cîte văd şi după cît îmi dau eu cu presupusul, tuspatru laolaltă am fi în stare să ducem orice lucru la bun sfîrşit.

Cel ce sufla pe o nară ascultă vorbele oşteanului şi, fiindu-i pe voie propunerea, coborî din copac şi-i însoţi bucuros. Mai merseră ei aşa, şi după cîtva timp iată că se întîlniră cu unul care sta toată vremea numai într-un picior. Pe celălalt, pasămite, şi-l desprinsese din încheieturi şi-l aşezase alături de el...

Cînd văzu oşteanul drăcovenia asta, găsi cu cale să-l ia în zeflemea pe cel care şedea rezemat pe-un singur picior.

— Da' plăcută odihnă ţi-ai mai găsit, nenişorule, n-am ce zice! Te pomeneşti că-ţi prieşte al naibii!...

— Sînt gonaci de meserie — răspunse omul, nesinchisindu-se parcă de vorbele oşteanului — şi d-aia mi-am desprins un picior, să-mi domolesc goana; că dacă o iau la fugă cu amîndouă, întrec şi pasărea în zbor, înţelegi?...

— Măi, măi, cum să nu înţeleg... — făcu oşteanul. Da' ce zici, nu te-ai învoi să te-nsoţeşti cu noi? îl îndemnă omul nostru. Că după cîte văd şi după cît îmi dau eu cu presupusul, tuscinci laolaltă am fi în stare să ducem orice lucru la bun sfîrşit.

Gonaciul se învoi şi intră în ceata lor. Au mers ei ce-au mers, dar nu prea mult, şi numai ce se pomeniră faţă-n faţă c-un soi de om, care purta o pălărioară pusă poznaş pe-o ureche, de-ai fi zis c-o ţine aşa, în bătaie de joc. Cînd îl văzu, omul nostru se apucă să-l ia la rost, da' ştii, bine de tot:

— Măi şolticule, mă, unde ai învăţat aşa ceva!... De ce nu porţi pălăria cumsecade, ca oamenii?! Cum o ţii tu pe-o ureche, parc-ai fi Păcală!...

— Nu pot altfel — răspunse celălalt. Dacă aş face cum mă povăţuieşti, s-ar abate peste lume un ger atît de năprasnic, că ar îngheţa păsările în văzduh şi-ar cădea moarte la pămînt.

— Păi dacă-i aşa, vino cu noi, frate-miu — îl pofti omul nostru. Că după cîte văd şi după cît îmi dau eu cu presupusul, tusşase laolaltă am fi în stare să ducem orice lucru la bun sfîrşit.

Şi au ajuns cei şase voinici în cetatea de scaun, tocmai în ziua cînd împăratul dăduse de veste că oricărui om, fie că-i de neam ori nu, îi e îngăduit să se ia la întrecere în fugă cu fata lui, şi că acela o va lua de nevastă care va ieşi învingător din această încercare, iar de va pierde cumva, va plăti cu capul semeţia lui. Omul nostru se înfăţişă dinaintea regelui şi-i zise:

— Măria ta, de e îngăduit, mi-aş pune un slujitor să alerge în locul meu.

— Fie! încuviinţă împăratul. Şi asta, ca să nu zici că-ţi pun beţe-n roate!... Da' atunci, pe lîngă viaţa ta, trebuie s-o pui chezăşie şi pe-a lui. Capetele amîndurora vor sta zălog pînă om afla de partea cui e izbînda.

După ce căzură astfel la învoială şi întocmiră legămîntul, omul nostru puse să-l cheme de grabă pe gonaci, îi prinse la loc piciorul şi-i zise:

— Ei, acu', arată ce eşti în stare, măi Picioare-Repezi!.. zboară ca vîntul, ca s-o întrecem pe domniţă şi s-o facem de ocară!...

Rămăsese hotărît ca să fie socotit învingător acela care va aduce cel dintîi apă de la un izvor ce se afla tare departe de palatul împărătesc. Gonaciul şi domniţa primiră fiecare cîte un urcior şi, la un semn, o luară la fugă amîndoi odată.

Să tot fi trecut o clipă, şi-n timp ce domniţa abia dacă făcuse o palmă de drum, pe gonaci nu-l mai văzu nimeni dintre oamenii care priveau la întrecere, de parcă ar fi trecut un vifor pe lîngă ei... Cît ai bate din palme, voinicul ajunse la izvor, îşi umplu urciorul cu apă şi-o porni înapoi. Dar vezi că pe la mijlocul drumului îl apucă o pîrdalnică de oboseală şi, aşezînd jos urciorul, se culcă şi adormi. Noroc că avusese grijă să-şi pună sub cap o ţeastă de cal

ca să doarmă pe ceva tare şi să nu-l fure cumva somnul mai mult decît chitea el să doarmă.

Într-acest timp, fata de împărat, care alerga iute, nu-i vorbă, dar, de, pe măsura unui om obişnuit şi nu a unui gonaci de meserie! ajunse şi ea la izvor şi, după ce umplu urciorul cu apă, se grăbi să se întoarcă. Aleargă ea ce alergă, şi, cînd îl văzu pe gonaci întins în mijlocul drumului şi dormind buştean, se bucură zicîndu-şi: „Bine că mi-a picat vrăjmaşul în mînă! Acu' nu-mi mai scapă el!..." Şi golindu-i urciorul, goni mai departe, cu puteri sporite. Rău ar mai fi păţit-o gonaciul nostru, de nu s-ar fi întîmplat ca vînătorul, cu vederea lui ageră, să fi urmărit de pe acoperişul palatului toată întîmplarea cu pricina!...

„Doar n-o s-o las pe fiica împăratului să izbîndească!" îşi zise el, în sine, înciudat. Şi, fără să mai stea o clipă la îndoială, îşi încărcă puşca, ochi şi trase cu atîta îndemînare, încît ţeasta de cal zbură de sub capul alergătorului, fără să-l vatăme cîtuşi de puţin. Gonaciul se trezi numaidecît, sări în sus ca ars şi băgă de seamă că urciorul era gol şi că fiica împăratului i-o luase cu mult înainte. Dar nu-şi pierdu defel cumpătul: o luă la goană spre izvor, îşi umplu din nou urciorul cu apă şi trase o fugă, că ajunse la ţintă cu zece minute înaintea domniţei.

— Vedeţi, oameni buni — şăgui el — abia acu' pot să zic şi eu că mi-am pus picioarele la-ncercare şi mi le-am dezmorţit niţeluş, că înainte, numai fugă nu se poate numi c-a fost!...

Împăratul era tare cătrănit că se sfîrşise aşa de prost întrecerea, iar fiică-sa numai că nu plîngea la gîndul că un soldăţoi prost, lăsat la vatră, reuşise isprava asta. Şi la sfat tainic, amîndoi chibzuiră îndelung în ce chip ar putea să se descotorosească de peţitorul cel nedorit şi de tovarăşii săi. La un moment dat, împăratul se lumină la faţă şi zise:

— Slavă domnului! Nu-ţi mai face griji degeaba, fata mea, c-am găsit eu un mijloc să scăpăm de ei.

Apoi îi chemă la sine pe cei şase voinici şi le zise:

— Ei, acu' a venit timpul să vă veseliţi împreună şi să mîncaţi şi să beţi în lege, ca nişte oaspeţi de seamă ce-mi sînteţi.

Îi pofti apoi într-o odaie cu podeaua de fier, cu uşile aşijderea din fier şi cu ferestrele avînd zăbrele tot din fier. În mijlocul acestei încăperi se afla o masă încărcată cu toate bunătăţile. Împăratul îi îmbie cu o voce mieroasă:

— Ei, voinicilor, intraţi şi vă ospătaţi după pofta inimii!

De îndată ce trecură pragul, împăratul porunci să se închidă şi să zăvorască pe dinafară toate uşile. Apoi, chemîndu-l pe bucătar,

îi dădu ordin să încingă un foc straşnic dedesubtul odăii, pînă ce s-o înroşi tot fierul pardoselii. Bucătarul împlini porunca întocmai, şi cum în încăpere începuse să se facă din ce în ce mai cald, cei şase meseni crezură la început că se înfierbîntaseră din pricina prea multelor pahare pe care le dăduseră pe gît...

Dar băgînd de seamă că dogoarea creştea din ce în ce, hotărîră să părăsească încăperea. Şi ce crezi, de-abia atunci îşi dădură seama că uşile şi ferestrele erau zăvorîte şi că tot răul le venea numai din partea împăratului, care voia să-i dea pierzării.

— Da' ce crede el, că ne-a prins în laţ? Cu noi n-o să-i meargă cu una cu două! strigă voinicul cu pălărioara pe-o ureche. O să dau drumul unui geruleţ, că afurisitul ăsta de foc n-o să mai ştie pe unde să se ascundă!...

Îşi puse pălărioara ca lumea şi, cît ai zice peşte, se lăsă un ger atît de straşnic, că nu se mai simţi în odaie nici pic de căldură, iar bucatele de pe masă îngheţară în bliduri.

După vreo cîteva ceasuri, împăratul îşi dădu cu ideea că oaspeţii săi s-au făcut scrum din pricina dogoarei şi porunci să se deschidă uşile ca să poată vedea cu ochii lui cum pieriseră. Dar cînd pătrunse în odaie, să-i vie rău, nu altceva; cei şase voinici tăifăsuiau la masă, teferi şi plini de voioşie, de parcă n-ar fi trecut prin nici un neajuns. Ei îşi dezvăluiră dorinţa de a ieşi afară, să se mai încălzească, fiindcă în odaie era un ger straşnic, care îngheţase pînă şi bucatele de pe masă. Cu sufletul clocotind de mînie, împăratul alergă valvîrtej la bucătar şi-l umplu de ocări, întrebîndu-l de ce nu-i îndeplinise întocmai porunca. Dar bucătarul îi răspunse:

— Să se ducă măria voastră şi să se încredinţeze singur cîtă jărăgaie mai e şi-acum, iar dacă nu e cum zic, facă-mi orice!

Împăratul văzu cu ochii lui că sub odaia de fier ardea şi acum cogeamite focul şi înţelese că pe calea aceasta n-avea cum să le vină de hac celor şase voinici.

Şi se puse să chibzuiască din nou în ce chip s-ar putea descotorosi de oaspeţii nepoftiţi. Porunci apoi să-i fie adus ostaşul şi-i vorbi de părea că are numai miere în glas:

— Dacă te lipseşti de mîna fiicei mele, o să te încarc cu atita aur, cît nici n-ai să poţi duce!

— La asta mă-nvoiesc bucuros, măria ta — răspunse ostaşul. Şi dacă-i vorba de dat, păi atunci să-mi dai atita aur cît să poată duce-n spate unul dintre slujitorii mei! Iar de te învoieşti, să ştii că niciodată n-o să mai cer mîna domniţei!

Împăratul rămase mulţumit de răspunsul ostaşului şi acesta la rîndu-i se grăbi să-i zică:

— Află atunci, măria ta, că de azi în patrusprezece zile mă înfățișez să-mi iau aurul!

Trimise apoi după toți croitorii din țară și le porunci ca pînă în patrusprezece zile să-i coasă un ditamai sacul, cum nu se mai văzuse pînă atunci. Și după ce sacul fu gata, voinicul care smulgea copacii din rădăcină îl aruncă-n spinare și se înfățișă regelui.

Văzîndu-l încă de departe, împăratul gîndi în sinea lui: „Aoleu, da' zdravăn voinic trebuie să mai fie și flăcăul ăsta, de e în stare să ducă pe umăr un sac mai mare decît o casă!" Și deodată îl apucă groaza: „Să știi că-mi sleiește de aur toată visteria și mă lasă sărac lipit!.. "

Apoi porunci să se aducă o mie de ocale de aur — și șaisprezece dintre cei mai zdraveni slujitori ai săi îl putură căra în spinare. Dar voinicul nostru apucă aurul cu o singură mînă și, după ce-l zvîrli în sac, grăi:

— Măi oameni buni, de ce n-ați adus mai multe grămezi deodată, nu vedeți că nici fundul sacului nu s-a acoperit cumsecade?

Împăratul porunci să i se facă pe voie și slujitorii tot aduseră la aur, pînă ce se slei visteria. Zvîrli voinicul aurul în sac, dar nu ajunse să-l umple nici pe jumătate.

— De ce nu aduceți mai din gros? îi luă el la rost. Cu firimiturile astea n-o să umplu eu sacul!

Aduseră încă șapte mii de căruțe încărcate cu aur strîns de prin toate colțurile țării, și voinicul le aruncă în sac împreună cu boii înhămați la jug.

— Acu' nu mai am răgaz s-aleg — zise el; tot ce-mi cade-n mînă pun în sac, doar-doar de l-oi umple odată!..

A vîrît el în sac tot aurul, dar cum sacul mai avea mult pînă să se umple, voinicul grăi:

— Gata! A venit timpul să-i punem capăt! Ce să-i faci, uneori te mulțumești să legi sacul, chiar dacă nu-i plin pînă la gură!...

Apoi și-l săltă în spate și-o porni la drum, însoțit de tovarășii săi.

Cînd se dezmetici împăratul și băgă de seamă că un singur om îi căra toată avuția țării, se mînie foc și porunci călărimii să pornească în goana mare pe urmele celor șase hoinari și să le ia aurul înapoi. Două regimente de călăreți îi ajunseră numaidecît din urmă și le strigară:

— N-auziți, mă, stați pe loc, că sînteți în puterea noastră! Dați-ne sacul cu aur, că de nu, praf și pulbere s-alege din voi!

BUNICUL ŞI NEPOTUL

A fost odată un bătrîn împovărat de ani. Şi de bătrîn ce era, privirea i se tulburase, auzul îi slăbise şi-i tremurau genunchii la orice mişcare. Cînd şedea la masă să mănînce, abia mai putea să ţină lingura în mînă: vărsa ciorba pe masă, iar uneori îi scăpau chiar bucăturile din gură. Şi văzînd pînă unde ajunsese bătrînul cu nevolnicia, fiul şi noră-sa se umplură de scîrbă. Nu-l mai aşezară să mănînce cu ei la masă, ci-l puseră într-un colţ, lîngă vatră.

Şi din ziua aceea îi dădeau mîncarea într-o strachină de lut, şi nici măcar atît cît să se sature. Bătrînul căta cu jind la masa încărcată cu bucate, şi ochii-i lăcrimau de amărăciune.

Într-o zi, strachina de lut îi scăpă din mîinile cuprinse de tremur; căzu pe jos şi se făcu cioburi. Cînd văzu asta, nora apucă să-l certe de zor, dar bătrînul se închisese în amărăciunea lui şi nu scotea o vorbă. Din cînd în cînd, numai, scăpa cîte-un oftat adînc.

„Asta e prea de tot!..." îşi spuseră în sinea lor bărbatul şi nevasta. Şi-i cumpărară din tîrg o strachină de lemn, pe cîteva părăluţe. Bietul bătrîn trebui să mănînce de aici înainte doar din strachina de lemn.

Şi iată că odată, înspre seară, cum şedeau cu toţii în odaie, nepoţelul — să tot fi avut gîgîlicea de copil vreo patru anişori — începu a-şi face de joacă cu nişte scîndurele.

— Ce faci tu acolo? îl întrebă taică-său.

— Fac şi eu o covăţică — îi răspunse copilaşul — din care să mănînce tata şi mama, cînd n-or mai fi în putere, ca bunicu'!...

Amîndoi părinţii cătară mult timp unul la altul şi de amar şi de ruşine îi podidi plînsul. Îl poftiră de îndată pe bătrîn să se aşeze la masa lor şi, din ziua aceea, mîncară iarăşi cu toţii împreună. Şi dacă din cînd în cînd se mai întîmpla ca bătrînul să verse din mîncare, nu-l mai lua nimeni la rost...

CELE TREI FIRE DE AUR ALE LUI SCARAOȚCHI

Trăia odată într-un sat o femeie tare sărmană, și femeia asta aduse pe lume un băiat. Și de cum deschise pruncul ochii, se arătară semne că i-ar fi ursit ca la vîrsta de patrusprezece ani s-o ia de nevastă pe fiica împăratului.

Și se întîmplă că peste puțină vreme să treacă prin satul acela însuși împăratul. Dar cum oamenii de rînd nu prea aveau prilej să-i vadă fața, nu-l recunoscu nimeni. Și întrebînd el lumea de cîte s-au mai petrecut de curînd pe acolo, oamenii se grăbiră să-i răspundă:

— Zilele astea s-a născut un prunc, și după cum zic semnele, se pare că i-a fost ursit ca la patrusprezece ani să se-nsoare cu însăși fata împăratului.

Împăratul, care era tare hain la suflet, auzi vestea și nu-i plăcu defel, cum era să-i placă!. Se grăbi deci să se ducă la părinții noului născut și le vorbi cu atîta miere-n glas, de ai fi zis că le este cel mai bun prieten:

— Oameni buni, cum vă știu săraci lipiți, teamă mi-e că n-o să-l puteți îngriji cum se cuvine pe copilașul vostru... Dați-mi-l mie să-l cresc și v-asigur că n-o să ducă lipsă de nimic!

La început părinții nici nu voiră să audă de așa ceva. Dar omul cel străin știu să-i înduplece, momindu-i cu bani grei, și bieții oameni gîndiră că, de vreme ce-i un copil norocos, tot ce fac ei e spre binele lui. Și pînă la urmă i-l încredințară.

Împăratul așeză de îndată pruncul într-un sipețel și-o porni călare, într-o goană turbată. Și nu se opri din goană pînă ce nu ajunse la o apă adîncă. Aci zvîrli sipețelul în apă și, răsuflînd ușurat gîndi în sinea lui: „Bine că mi-am scăpat fata de-un pețitor nepoftit!...

Dar vezi că sipețelul nu se duse la fund, ci pluti pe valuri ca o corăbioară, fără ca vreun strop de apă să pătrundă înăuntru. Și pluti el așa, pînă ce ajunse cam la vreo două poște de cetatea împărătească. Mai departe nu putu însă trece, fiindcă i se pusese în cale stăvilarul unei mori, și fu gata-gata să rămînă agățat acolo.

Din fericire, un argat zări la timp sipețelul și se grăbi să-l tragă la mal c-un cîrlig, încredințat fiind că va pune mîna pe cine știe ce comoară.

Dar cînd îl deschise, nu găsi nici măcar un ban de aur... În schimb, dinăuntrul sipețelului rîdea la el o frumusețe de băiat, care se arăta zdravăn și plin de voioșie. Argatul îl duse degrabă stăpînilor săi, și cum pe aceștia soarta nu-i învrednicise să aibă copii, oamenii se bucurară nespus și luară hotărîrea să-l crească întocmai ca pe copilul lor. Îl îngrijiră ei cu dragoste părintească și, trecînd vremea, pruncul se făcu ditamai flăcăul. Și cele mai alese virtuți și simțăminte erau zestrea firii lui.

Și se întîmplă odată ca o furtună mare să-l prindă pe împărat tocmai prin acele ținuturi și să trebuie să-și caute adăpost chiar la moară. De cum îl zări pe flăcăul cel chipeș, parcă îi înghimpă cineva inima, și prinse să întrebe pe morar și pe morăriță de nu-i fiul lor.

— Nu — răspunseră aceștia — nu-i feciorul nostru, e un copil găsit. Acu' vreo patrusprezece ani l-am aflat într-un sipețel care se agățase de stăvilarul morii. Spre norocul lui, un argat de-al nostru a văzut sipețelul și l-a scos din apă.

Atunci împăratul își dădu pe dată seama că flăcăul acesta nu putea fi altul decît copilul cel norocos, pe care-l zvîrlise în apă, ca să-l dea morții. Și cum voia să-l piardă din nou, grăi către ei, cu șiretenie:

— Oameni buni, nu s-ar putea ca flăcăul vostru să pornească de-ndată la drum, pentru a-i duce împărătesei o veste grabnică din parte-mi?... Că, nu-i vorbă, pentru osteneală l-aș răsplăti cu doi bani de aur.

— Cum poruncește măria ta, așa să fie! răspunseră morarul și morărița și-l îndemnară pe flăcău să se pregătească de plecare.

Iar împăratul ticlui către împărătească cele ce urmează:

„De-ndată ce flăcăul acesta se va înfățișa domniei tale cu cartea noastră, să fie dat pe mîna gîdelui, iar leșul să-i fie pus în gropniță. Și toată porunca ce-am dat-o să se îndeplinească fără zăbavă, mai înainte de a mă reîntoarce la cetatea de scaun!"

Flăcăul porni cu cartea împărătească, dar rătăci drumul și se pomeni pe negura nopții într-o pădure deasă.

Cum mergea el orbecăind, o lumină slabă prinse să licărească prin întuneric. Se îndreptă într-acolo și dădu peste o căscioară. De îndată ce păși pragul, văzu o femeie bătrînă, care cucăia lîngă vatră. Deșteptată de zgomot, baba tresări speriată și-l luă la întrebări.

— Cum ai ajuns aici și încotro mergi?

— Viu de la moară — căută s-o desluşească flăcăul — şi trebuie să duc o veste împărătesei. Dar cum am rătăcit drumul prin pădure, aş dori să mîi aici peste noapte, de nu-i cu supărare.

— Vai de tine, băiete! îl căina bătrîna. Peste rău adăpost ai mai dat! Locul ăsta e un sălaş de tîlhari, şi dacă te-or prinde aici cînd s-or întoarce acasă, n-or pregeta defel să-ţi pună pielea pe băţ, s-o ştii tu!...

— Vină cine-o vrea, că puţin îmi pasă! răspunse flăcăul. Mă simt atît de ostenit, că nu mă mai duc picioarele nici pînă colea.

Şi cum sfîrşi vorbele astea, se-ntinse pe o laviţă şi adormi buştean. După puţină vreme veniră şi tîlharii şi, dînd ei cu ochii de flăcău, întrebară cu mînie-n glas cine-i străinul care îndrăznise să le calce casa.

— Ia un sărman copil nevinovat — răspunse bătrîna. S-a rătăcit prin pădure şi eu i-am dat adăpost, aici, de milă. Are poruncă să ducă împărătesei o veste din partea împăratului.

Tîlharii nu se sfiiră cîtuşi de puţin să deschidă cartea împărătească, şi din ea aflară că flăcăul urma să fie dat pe mîna gîdelui, de îndată ce se va înfăţişa la cetatea de scaun. Şi pînă şi inimile lor neîndurătoare se înduioşară... Căpetenia lor făcu ferfeniţă cartea împărătească şi ticlui alta, în care se spunea că, de-ndată ce flăcăul se va înfăţişa la curte, să fie cununat cu domniţa, fiica împăratului. Flăcăului nu-i spuseră însă nimic, ci-l lăsară să se odihnească în tihnă, toată noaptea. În zori, cînd voinicul nostru făcu ochi, îi dădură cartea, îndrumîndu-l pe drumul cel mai scurt. De cum citi împărăteasa cele scrise, se sili să îndeplinească întocmai voia măriei sale împăratul şi porunci să se pregătească cele de cuviinţă pentru o nuntă ca-n poveşti. Şi fata de împărat se luă cu flăcăul cel norocos. Iar acesta, pe lîngă că era tare mîndru la chip, se arăta plin de bunătate şi prietenie faţă de ea, aşa că domniţa prinse drag de dînsul şi trăiră în mulţumire şi voioşie de parcă s-ar fi cunoscut de cînd lumea.

După ce mai trecu o vreme, împăratul se întoarse la cetatea de scaun şi nu mică-i fu mirarea, cînd văzu că prorocirea s-a împlinit întocmai şi că flăcăul cel norocos apucase s-o ia de soţie pe fiică-sa.

— Cum s-a putut întîmpla o mişelie ca asta?! începu a striga împăratul către împărătească. Că doar în carte îţi dădusem cu totul altă poruncă.

Atunci împărăteasa îi întinse cele scrise de dînsul, ca să se încredinţeze singur că nu ieşise c-o iotă din vorbele sale. Împăratul citi totul, de la-nceput pînă la sfîrşit, şi înţelese că la mijloc

fusese o înşelătorie: cineva schimbase cele scrise de el şi aşternuse în carte alte vorbe mincinoase. Plin de mînie, îl chemă degrabă pe flăcău şi-i ceru socoteală de ce nu-i respectase porunca şi-i dăduse împărătesei cu totul altă veste.

— Nu mă simt vinovat cu nimic, măria ta. De, mai ştiu eu, s-ar putea ca, pe cînd dormeam, cei din pădure să fi înlocuit cartea domniei tale cu alta, dar eu..

— Mie să nu-mi umbli cu şoalda, auzi tu, că n-o să-ţi meargă chiar aşa uşor! strigă furios împăratul. Cui i-e drag s-o aibă de nevastă pe fiica-mea, mai întîi s-o pornească către iad şi să-mi aducă trei fire de aur din chica lui Scaraoţchi. Şi numai de mi-o aduce ce-i cer, o s-o poată păstra de soţie, de-acu'ncolo!...

Împăratul socotea că-n felul acesta s-a descotorosit pentru totdeauna de ginerele cel nedorit, dar flăcăul numai ce-l înfruntă:

— N-avea grijă, tată socrule, c-o să-ţi aduc cele trei fire de aur, cînd nici nu gîndeşti! Nu mi-s eu omul să mă tem de vreun drac, cît o fi el de afurisit!.

Îşi luă flăcăul rămas bun de la domniţă şi-o porni la drum. Şi cum mergea el aşa, nimeri la porţile unui oraş mare. Străjile de la porţi îi ieşiră în întîmpinare, întrebîndu-l care-i e meseria şi la ce treburi se pricepe.

— La orice lucru mă pricep! răspunse flăcăul.

— Păi dacă-i aşa — îi spuseră străjile — deslueşte-ne şi nouă, că ţi-om rămîne îndatoraţi, de ce fîntîna noastră, din care înainte curgea totdeauna un vin pe cinste, acum a secat şi nu mai dă nici măcar un strop de apă?

— Aveţi oleacă de răbdare — căută să-i liniştească flăcăul. Cînd m-oi întoarce, n-o să rămîneţi fără răspuns.

Îşi urmă calea mai departe şi iată că ajunse la porţile altui oraş. Dar şi aici îi ieşiră străjile în întîmpinare, întrebîndu-l care-i e meseria şi la ce treburi se pricepe.

— La orice lucru mă pricep! fu răspunsul flăcăului.

— Păi dacă-i aşa — îi spuseră străjile — deslueşte-ne şi nouă, că ţi-om rămîne îndatoraţi, pentru ce mărul din oraşul nostru, care pînă acum dădea roade de aur, anul acesta nici n-a înmugurit!

— Aveţi oleacă de răbdare — căută să-i liniştească flăcăul. Cînd m-oi întoarce, n-o să rămîneţi fără răspuns.

Merse el mai departe şi nimeri la o apă mare, pe care trebuia s-o treacă. Şi luntraşul îl întrebă, la fel ca şi ceilalţi, care-i e meseria şi la ce treburi se pricepe.

— La orice lucru mă pricep! răspunse flăcăul.

— Păi dacă-i așa — îi spuse luntrașul — deslușește-mă și pe mine, și ți-oi rămîne îndatorat, de ce trebuie să vîslesc eu într-una, de la un mal la altul, și nu mă poate înlocui nimeni?

— Ai oleacă de răbdare — căută să-l liniștească flăcăul. Cînd m-oi întoarce, n-o să rămîi fără răspuns.

După ce trecu apa, pe mal, ce să vezi! se înălța chiar poarta de la intrarea iadului! Și se lăsase o beznă și-un nor de funingine, de nu mai vedeai la doi pași... Dar Scaraoțchi nu era acasă, ci numai maică-sa bună, Talpa-Iadului, care sta tolănită într-un jilț cît toate zilele.

— Ce cauți aici, pămîntene? îl descusu ea, și după felul cum îi vorbea, nu părea a fi deloc supărată pe omul care îndrăznise să-i tulbure odihna.

— Vai de păcatele mele ce caut!... răspunse flăcăul, cu obidă-n glas. Îmi sînt de trebuință trei fire din chica lui Scaraoțchi, că de nu i le-aduc împăratului, mă alungă și nu mă mai lasă s-o țin de nevastă pe fie-sa!...

— Ei, ei, ai matale pretenții cam mari, vericule!... îi răspunse Talpa-Iadului. Dacă ai norocul să mai fii pe-aici cînd s-o întoarce Scaraoțchi, mă tem că n-o să-ți meargă tocmai bine. Da' uite nu știu de ce mă apucă așa o milă față de tine și-o să încerc să te-ajut...

Îi prefăcu apoi într-o furnică și-i zise:

— Ascunde-te degrabă în cutele fustei, că acolo ești la adăpost sigur!

— Las' că mă ascund acu', nu te teme! Că doar am văzut ce strașnic e adăpostul!... Dar vorba e ce mă fac eu cu alea trei întrebări, să le dau de rost: de ce fîntîna din care înainte izvora totdeauna un vin pe cinste, acum a secat de nu mai dă nici măcar un strop de apă? De ce mărul, care pînă acum dădea numai roade de aur, anul ăsta nici n-a înmugurit? Și de ce un luntraș trebuie să vîslească într-una, de la un mal la altul, și nu-l poate înlocui nimeni?

— Grele întrebări mai pui și tu, nenișorule! se minună măiculița lui Scaraoțchi. Dar dacă o să stai cuminte și o să-ți ciulești bine urechile la ce-o răspunde întunecatul de fiu-meu, în timp ce i-oi smulge cele trei fire de aur din chică, sînt sigură că n-o s-aștepți degeaba.

Cînd se lăsă de-a binelea întunericul, hop, că veni acasă și Ucigă-l Toaca. Cum păși pragul, amuși aerul și începu să dea semne de neliniște. Parcă nu-i venea în nări aer tocmai curat...

— Aici nu este ceva în ordine! se răsti el la maică-sa. Îmi miroase a carne de om, a carne de om, auzi?

Bănuind parcă ceva, Scaraoțchi își roti privirea de jur împrejur și se apucă să scotocească prin toate ungherele. Dar oricît căută, nu izbuti să găsească nimic. Talpa-Iadului voi să-l potolească și începu a se răsti la dînsul:

— Cînd te-ai întors, erau toate lucrurile la locul lor, că abia terminasem cu dereticatul, și acu', poftim! ai răsturnat casa cu susu-n jos!... Mereu îți miroase a carne de om! Mai bine te-ai așeza la masă și-ai mînca de cină, decît să-mi faci iar de lucru!...

Dracul n-avu încotro și, după ce mîncă și bău vîrtos, se simți obosit. Și, lăsîndu-și fruntea în poala maică-si, o rugă să-l caute-n cap.

Mult nu trecu și diavolul prinse somn în gene... Și unde îmi începu să sufle el și să sforăie, de bubuia încăperea, nu altceva... Atît i-a trebuit maică-si: cînd văzu că doarme buștean, odată apucă între degete un fir de aur și, după ce-l smulse din rădăcină, îl puse alături de ea.

— Aoleu — țipă Scaraoțchi — da' ce te-a apucat, măiculiță?

— Am visat urît! fu gata cu răspunsul Talpa-Iadului. Și-n vis se făcea că te-am apucat de păr.

— Da' ce-ai visat? fu curios să afle Ucigă-l-Toaca.

— Se făcea că o fîntînă, din care înainte vreme izvora totdeauna un vin pe cinste, acum a secat și nu mai dă nici un strop de apă. Care să fie, oare, pricina?

— De-ar ști ei, oamenii!... răspunse diavolul. La fundul fîntînii, sub o piatră, s-a pripășit o broască țestoasă. Dacă i-ar veni de hac broaștei, din fîntînă ar începe să izvorască din nou numai vin pe cinste.

Talpa-Iadului începu să-l caute iarăși în cap, pînă ce diavolul adormi buștean și prinse să horăie de se cutremurau geamurile de la ferestre. Atît i-a trebuit maică-si: o dată-i smulse încă un fir de aur din chică.

— Aoleu — răcni Ucigă-l Toaca, furios — da' de ce nu te-astîmperi, ai?!...

— Nu mi-o lua în nume de rău, flăcăiașul mamei — căută să-l îmbuneze Talpa-Iadului! Iar m-a încercat un vis urît.

— Și, mă rog, ce-ai mai visat acum? o cam repezi Scaraoțchi pe mă-sa.

— Se făcea că un măr, care pînă acum dădea numai roade de aur, anul ăsta nici măcar n-a înmugurit. Care să fie, oare, pricina?

— Ehei — zîmbi iarăși Scaraoțchi — de-ar ști proștii ăia de oameni!... Un șoricel s-a aciuat la rădăcina copacului și-o roade

vîrtos. Dacă i-ar face şoarecelui de petrecanie, mărul ar da iarăşi rod. Dar dacă şoricelul o mai apuca să roadă mai departe cîtăva vreme, s-a zis cu pomul, o să-l prindă uscăciunea de tot. Şi-acu', mai lăsă-mă-n pace cu visele tale, că dacă mă mai trezeşti o dată, mănînci o papară de n-o s-o uiţi cîte zile oi trăi!...

Talpa-Iadului îi spuse o vorbă de alean, îi spuse două şi-l potoli, cum numai ea ştia. Apoi începu din nou să-l caute-n cap, pînă ce-l văzu toropit în somn şi-l auzi sforăind.

Atîta doar i-a trebuit: smulse pe dată şi cel de-al treilea fir de aur din chica dracului. Iar după aceea îl puse uşurel lîngă celelalte două fire.

De arsura durerii, Scaraoţchi sări în sus de doi coţi şi dădu să se repeadă la maică-sa, răcnind ca scos din minţi. Dar ea-l linişti din nou, parcă învinuindu-se, parcă dezvinovăţindu-se...

— Ce poţi să faci, dragu' mamei, dacă te-apucă visele cele rele?!

— Da' ce-ai mai visat iarăşi? căută să afle diavolul, mînat de-o aprigă curiozitate.

— Ei, ce-am visat?!... Se făcea că un luntraş trebuie să vîslească într-una, de la un mal la altul, şi nu-l poate înlocui nimeni. Care-o fi, oare, pricina?

— Auzi, prostănacul, cum nu ştie?!... rise diavolul. Cînd o veni cineva şi i-o cere să-l treacă peste apă, n-are decît să-i pună vîsla în mînă, de-or fi aproape de mal, şi gata! Din clipa aia, celălalt va trage la vîslă, iar el va fi izbăvit.

După ce Talpa-Iadului dobîndi cele trei fire de aur şi căpătă răspuns la cele trei întrebări, îl lăsă să se odihnească în linişte şi diavolul dormi somn greu pînă-n spre ziuă.

Cînd îl văzu plecat de acasă, la treburile lui, bătrîna scoase furnica din cutele fustei şi-i dădu iar înfăţişare omenească. Apoi îi zise flăcăului:

— Iată, ai aici cele trei fire de aur; cît priveşte răspunsul la cele trei întrebări, cred că nu ţi-a stat gîndul la altceva şi ţi le-ai vîrît pe toate în glagorie...

— Chiar aşa e — răspunse flăcăul — mi le-am întipărit bine-n minte.

— Şi acu' — îl zori bătrîna — vezi de ia-ţi tălpăşiţa, să n-o paţi cumva cu întunecatul de fiu-meu!

Flăcăul găsi multe cuvinte de mulţumire pentru ajutorul pe care i-l dăduse bătrîna, cînd se aflase la mare ananghie, şi plecă

din iad, bucuros că-i mersese totul din plin. Cînd ajunse la malul apei, luntraşul îi ceru răspunsul făgăduit.

— Mai întîi trece-mă pe malul celălalt şi nu te-ngriji, că ţi-oi spune ce trebuie să faci ca să poţi scăpa de cazna ce te apasă!

Şi după ce coborî pe mal, îi spuse ce auzise de la Scaraoţchi:

— Cînd o veni cineva şi te-o ruga să-l treci apa, de-ndată ce-aţi fi lîngă malul celălalt, n-ai decît să-i pui vîsla în mînă, şi gata! Din clipa aia va trebui să împingă el la vîslă, iar tu vei fi izbăvit.

Merse el ce mai merse, pînă ce nimeri iarăşi la oraşul cu pomul cel sterp. Străjile i se puseră din nou în cale şi-i cerură să le dea răspunsul făgăduit.

Şi-atunci flăcăul se grăbi să repete cele ce auzise din gura lui Scaraoţchi:

— Dacă i-aţi face de petrecanie şoricelului care roade copacul la rădăcină, mărul ar înflori şi-ar da din nou roade de aur.

Străjile îl copleşiră cu vorbe de mulţumire şi, ca o dreaptă răsplată, îi dăruiră doi catîri încărcaţi cu saci de aur.

În cele din urmă, drumul îl duse şi la oraşul cu fîntîna secată. Şi aici îl întîmpinară străjile, cerîndu-i să le dea răspunsul făgăduit. Şi el repetă atunci cuvintele lui Ucigă-l-Toaca:

— La fundul fîntînii, sub o piatră, s-a pripăşit o broască ţestoasă. Dacă i-aţi veni de hac, din fîntînă ar începe să izvorască din nou numai vin pe cinste.

Oamenii se simţeau fericiţi că ştiau de-acu' în ce chip să stîrpească răul şi-i aduseră şi ei doi catîri încărcaţi cu saci de aur.

Mai merse el ce mai merse şi, într-un tîrziu, ajunse acasă, la nevastă-sa, care se bucură din tot sufletul, aflînd că izbîndise în încercarea lui. A doua zi, flăcăul îi aduse împăratului cele trei fire de aur după care tînjise, şi acesta, văzînd că-n urma voinicului nostru păşesc patru catîri încărcaţi cu aur, află pricină de bucurie şi mai mare.

— Văd că mi-ai împlinit în totul porunca, şi de-acu' încolo, nimeni n-o să-ţi mai tulbure căsnicia cu fiică-mea. Dar ia spune-mi, iubite ginere, de unde şi-n ce chip ai dobîndit atîta avere? Că asta-i comoară, nu glumă!.

— Am trecut o apă — îl lămuri flăcăul — şi cînd am ajuns pe celălalt mal, în loc de nisip, peste ce crezi c-am dat? Peste boabe de aur curat, zău aşa!

— Ce crezi, oare aş putea culege şi eu niscaiva aur de acolo? îl cercetă împăratul şi-i sticleau ochii de lăcomie.

— Cît poftești, ce mai încolo-ncoace! îl încurajă flăcăul. Și e lesne de tot: pe mal o să găsești un luntraș, și de cum l-oi ruga, te și trece pe malul celălalt. După aia, n-ai decît să-ți încarci sacii cu aur...

Împăratul cel nesățios porni în grabă la drum și, cum ajunse la apa cea mare, făcu semn luntrașului să-l treacă dincolo. Luntrașul veni de-l luă în barcă dar, de cum ajunse pe celălalt mal, puse vîsla în mîna împăratului și-o tuli. Iar împăratul rămase acolo să-și ispășească păcatele.

— O mai vîsli și-acum?

— Auzi întrebare? Ba bine că nu! Că doar nu s-o fi găsit nimeni atît de nătărău, ca să-i ia vîsla din mînă...

CROITORAŞUL CEL VITEAZ

Într-o frumoasă dimineaţă de vară, un croitoraş şedea la masa lui de lucru, de lîngă fereastră şi, cum era plin de voioşie, cosea de zor şi mîinile parcă-i alergau singure pe înseilătură. Tocmai într-acest timp se întîmplă să treacă pe stradă o ţărancă, care striga cît o lua gura:

— Magiun bun de vînzare! Hai la magiun!

Cuvintele femeii îi sunară plăcut în auz şi, scoţîndu-şi pe fereastră căpşorul cel drăgălaş, croitoraşul îi zise:

— Ia vino sus, dragă mătuşică, că la mine o să-ţi desfaci repede toată marfa!

Femeia urcă anevoie cele trei trepte, din pricină că avea un coş tare greu, şi cînd ajunse în camera croitorului, acesta o puse să dezlege şi să-i arate toate oalele cu magiun. Le cercetă cu atenţie, nu cumva să se înşele, le cîntări în mînă, pe rînd, îşi vîrî nasul în fiecare, şi-n cele din urmă îi spuse:

— Da, da, nu-i tocmai rău!. Ia cîntăreşte-mi, dragă mătuşică, aşa, ca la vreo patru uncii [1]. Adică, ia stai poate să fie chiar şi-un sfert de funt [2], că doar n-o să sărăcesc din pricina asta!

Femeia, care trăsese nădejde că-i un muşteriu bun şi c-o să-i facă cine ştie ce vînzare, îi cîntări cît ceruse, dar plecă îmbufnată şi bombănind.

„Magiunul ăsta cred c-o să-mi priască al naibii! îşi spuse croitoraşul, în sinea lui... Şi-o să-mi dea şi putere, nu glumă!" Scoase pîinea din dulap, îşi tăie o bucată zdravănă şi nu se zgîrci defel s-o ungă cu magiun din belşug. „Ei, ştiu eu c-o să-mi placă mult — se bucură el — dar nu m-ating de ea pînă nu dau gata vesta!. "

Puse felia de pîine cît mai aproape de el, s-o aibă tot timpul în faţa ochilor, şi se apucă să coasă mai departe. Şi de bucuros ce era, făcea împunsături din ce în ce mai repezi. În vremea asta, mirosul cel dulce al magiunului se răspîndi în toată odaia şi ajunse

[1] uncie — 10 grame. (n. t.)

[2] funt — aproximativ, jumătate de kilogram. (n. t.)

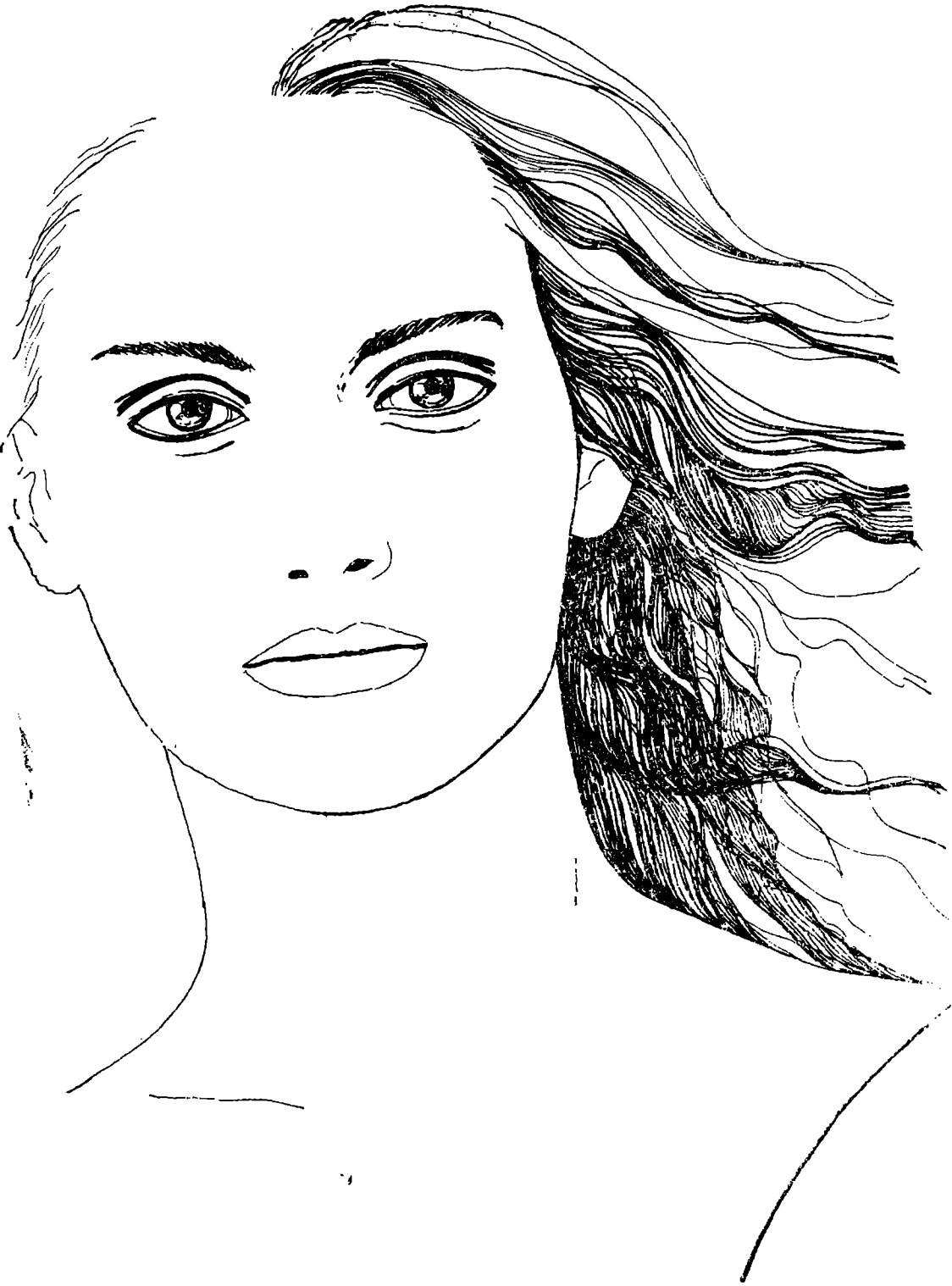

la droaia de muște care moțăiau pe pereți. Atrase de mirosul plăcut, acestea dădură buzna să se așeze grămadă pe bucata de pîine.

— Hei, muștelor, da' cine v-a chemat aici!? strigă înciudat croitorașul, încercînd să alunge oaspeții nepoftiți.

Dar muștele, care nu înțelegeau de loc graiul oamenilor, nu se lăsară izgonite, ci tăbărîră puzderie asupra ospățului. Atunci croitorașul își ieși din sărite și, apucînd o basma, începu să lovească fără cruțare în grămada de muște. „Păi dacă-i așa, las' pe mine, că vă-nvăț eu minte!" își zise el. Ridică basmaua, numără, și ce credeți: nu mai puțin de șapte muște zăceau moarte în fața lui, cu piciorușele țepene! „Da' știi că-mi ești voinic, mă băiete! se grozăvi el și-și admiră singur vitejia. O ispravă ca asta se cuvine s-o afle pe dată tot tîrgul!. " Își croi la iuțeală un brîu, îl cusu bine să fie trainic și brodă pe el, cu litere de-o șchioapă: „Șapte dintr-o lovitură!"

„. .Da' ce, parcă tîrgul ăsta al nostru e de ajuns? continuă el să vorbească cu sine însuși; de drept, lumea întreagă ar trebui să-mi afle isprava, că doar nu e un fleac!"

Și de voios ce era, inima începu să-i tresalte ca o codiță de miel.

Se socoti el ce se socoti, și cum atelierul i se păru prea neîncăpător pentru o asemenea vitejie ca a lui, își încinse brîul, hotărît să-și încerce norocul în lumea largă.

Înainte de-a porni la drum, scotoci prin toată casa, doar-doar de-o afla ceva de-ale gurii, ca să ia cu el, dar nu găsi decît o bucată de brînză veche, pe care se grăbi s-o vîre în buzunar.

Nici nu apucase bine să treacă de poartă și numai ce zări o pasăre care se încurcase într-un mărăciniș și se zbătea să iasă de acolo. O scoase dintre mărăcini și-o vîrî și pe ea în buzunar, lîngă bucata de brînză.

Apoi o porni voinicește la drum, și ușurel și sprinten cum era, pas să se prindă oboseala de el. Drumul pe care-l apucase ducea peste un munte, și cînd se văzu în creștetul lui, dădu peste o namilă de uriaș care privea liniștit în zare. Croitorașul se apropie de dînsul, fără teamă, și se și băgă în vorbă cu el:

— Bună ziua, frate-miu; după cum văd, stai aici, la viață tihnită, și te mulțumești să măsori doar cu ochii, lumea! Păi asta-i treabă pentru un voinic ca tine?! Și oare se cade să te lași în dorul lelii?!. Eu nu mă mulțumesc doar cu atît și-am pornit să colind lumea largă, ca să-mi încerc puterile și norocul.., N-ai vrea cumva să vii cu mine?

Uriașul se întoarse cu dispreț spre croitoraș și n-avu decît un singur răspuns:

— Ți-ai și găsit cu cine să mă-nsoțesc! C-un țîști-bîști, c-un coate goale!.

— Ce-ai spus?! Na, citește ici, ca să-ți dai seama cu cine ai de-a face și p-ormă să vorbim. — se grozăvi croitorașul nostru și-și descheie haina, arătîndu-i uriașului brîul.

Uriașul citi: „Șapte dintr-o lovitură!" și cum credea că-i vorba de șapte oameni doborîți de croitoraș dintr-o dată, începu să se uite parcă mai altfel la fărîma de om ce-i stătea în față. Dar în sinea lui tot nu-l crezu în stare de asemenea faptă și socoti de cuviință să-l pună la încercare.

Luă de jos un pietroi și mi ți-l strînse în pumn pînă ce începu să picure apă dintr-însul.

— Hai, fă și tu ca mine, de ești chiar atît de voinic pe cît spui! îl îmbie uriașul.

— Numai atît?!. păru să se mire croitorașul. Păi asta-i o joacă de copil pentru unul ca mine!

Nici nu-și termină bine vorbele și, băgînd mîna în buzunar, scoase bucata de brînză și-o strînse-n pumn pînă țîșni tot zerul din ea.

— Acu', ce mai ai de zis? îl înfruntă croitorașul.

Uriașul tăcu încurcat, dar parcă tot nu-i venea a crede că fărîma asta de om are atîta putere. Și ca să-l mai încerce o dată, ridică un alt pietroi din pulberea drumului și-l zvîrli atît de sus, că abia îl mai puteai zări cu ochii.

— Ei, pricăjitule, ia să te văd și pe tine ce poți!.

— Strașnică azvîrlitură, n-am ce zice! răspunse croitorașul, dar vezi că pînă la urmă, pietroiul pe care-l aruncași tot s-a întors pe pămînt!... Eu o să zvîrl unul și n-o să se mai întoarcă niciodată...

Acestea zicînd, scoase pasărea din buzunar și-i dădu drumul în văzduh. Bucuroasă la culme că-și recăpătase libertatea, păsărica se avîntă în înaltul cerului și nu se mai întoarse.

— Ei, cum îți plăcu zvîrlitura asta, frate-miu?!.. îl cam luă peste picior croitorașul.

— Ce să zic, văd că la aruncat te pricepi! recunoscu uriașul, cam în silă. Da' e vorba: de altele ești bun? Să cari în spinare o povară mai ca lumea, ai putea? Sau te dor șalele?!...

Îl duse pe croitoraș la un coșcogeamite stejar, care zăcea doborît la pămînt și-i zise:

— Ia să te văd! De eşti chiar atît de voinic pe cît spui, ajută-mă să scot copacul ăsta din pădure!

— Da' cum să nu, bucuros! răspunse croitoraşul. Hai treci de ia în spinare tulpina cu partea dinspre rădăcină, iar eu o să duc coroana, că doar crăcile şi frunzişul îs partea cea mai grea.

Uriaşul îşi săltă tulpina pe umăr, iar croitoraşul, al naibii, odată-mi sări pe-o creangă. Şi cum matahala nu mai putea să-şi întoarcă de fel capul înapoi, trebui să care în spate tot copacul, ba-l mai cără şi pe croitoraş, pe deasupra! Ghiujul şedea liniştit pe creanga lui şi fluiera plin de voioşie cîntecul: „Trei croitoraşi au ieşit călare din oraş", ca şi cînd ar fi fost o joacă pentru el să ducă-n spinare asemenea greutate. Uriaşul cără copacul o bucată bună de drum, dar la un moment dat simţi că-l lasă puterile şi strigă gîfiind:

— Opreşte, mă, că nu mai pot; prea e greu! Trebuie să-l dau jos din spinare, că m-a deşelat...

Croitoraşul sări sprinten de pe creangă şi, apucînd trunchiul cu amîndouă mîinile, de parcă l-ar fi cărat tot timpul pînă atunci, începu să-şi rîdă de bietul uriaş:

— Poftim, coşcogeamite matahală şi nu e în stare să ducă-n spate un fleac de copac ca ăsta!...

Merseră ei ce mai merseră împreună şi se nimeriră să ajungă în faţa unui cireş. Uriaşul apucă numaidecît crengile de sus, încărcate cu cireşe pîrguite şi, aplecînd trunchiul pomului pînă-n dreptul voinicului nostru, îl îndemnă să-l prindă în mînă, ca să poată culege cireşe cît i-o fi voia. Dar vezi că voinicul nostru era prea slăbuţ ca să poată ţine pomul, şi cînd uriaşul îl lăsă din mînă, cireşul îşi ridică deodată crengile, săltîndu-l în aer şi pe croitoraş. Mult nu trecu şi se pomeni iar pe pămînt viu şi nevătămat. Vă închipuiţi dumneavoastră că acum fu rîndul uriaşului să-l ia în zeflemea!

— Cum vine asta, voinicosule, n-ai nici măcar atîta putere să ţii locului nişte crengi atît de subţirele?!.

— Ia auzi-l ce vorbeşte!. Păi putere am cîtă poftesti!. se grăbi croitoraşul să răspundă. Ce, asta ar putea să fie un lucru anevoie pentru unul care a doborît şapte dintr-o lovitură! Da' e vorba c-am sărit peste pom din cu totul altă pricină... Auzii prin tufişurile alea nişte vînători care tot slobozeau focuri de puşcă şi-am fost curios să văd şi eu ce e. Sări şi tu ca mine, de poţi!.

Uriaşul îşi făcu vînt, dar oricît încercă el, nu fu în stare să sară peste pom, ci rămase agăţat cu picioroangele printre crăci. Şi

se întîmplă ca şi de data asta să se arate mai dibaci croitoraşul. Atunci uriaşul încercă altceva:

— De eşti atît de voinic pe cît spui, atunci hai cu mine în peştera uriaşilor, să mîi acolo peste noapte.

Croitoraşul se învoi bucuros şi-l urmă. Intrară ei în peşteră şi numai ce dădură cu ochii de o mulţime de uriaşi care stăteau roată în jurul unui foc. Şi fiecare matahală ţinea în mînă cîte-o oaie friptă şi se înfrupta din ea. Croitoraşul căută cu atenţie împrejur şi-şi spuse în sinea lui: „Oricum, aici tot te mişti mai în voie decît în chichineaţa aia de atelier!"

Uriaşul îl duse în dreptul unui pat şi-l îmbie să se culce în el şi să doarmă cît i-o fi voia. Dar vezi că patul ăsta era prea mare pentru croitoraşul nostru, aşa că nu se culcă în el, ca toţi oamenii, ci se ghemui într-un colţişor. Pe la miezul nopţii, socotind că croitoraşul e toropit de somn, uriaşul fără să facă pic de zgomot şi, apucînd un drug mare de fier, izbi în pat cu atîta putere, că-l sfărîmă în două. „De-acu', s-a zis cu lăcusta asta afurisită!" se bucură el.

A doua zi, în zori, uriaşii o porniră în pădure şi nici nu-l luară în seamă pe croitoraş. Uitaseră cu totul de el. Cînd colo, ce să vezi: al naibii ghiuj păşea pe urmele lor, voios şi plin de semeţie! Tare se mai înspăimîntară atunci uriaşii văzîndu-l şi, temîndu-se să nu se încaiere cumva cu ei şi să-i facă pe toţi chisăliţă, o luară la goană de le sfîrîiau călcîiele, nu alta.

Croitoraşul îşi văzu de drum, spre alte meleaguri, şi, drept să vă spun, nasul lui cel ascuţit se dovedi călăuză straşnică! După ce colindă el prin fel şi fel de locuri, într-o zi se întîmplă să ajungă în curtea unui palat mare. Şi cum se simţea tare trudit, se întinse pe iarbă şi îndată îl prinse somnul. În timp ce dormea, oamenii de pe acolo se grămădiră în jurul lui, să-l vadă mai de aproape, şi rămaseră cu gura căscată cînd băgară de seamă că pe brîul cu care era încins flăcăul stătea scris: „Şapte dintr-o lovitură!"

— Vai de zilele noastre — începură ei a se văicări — da' ce-o fi căutînd pe la noi viteazul ăsta, că doar e vreme de pace?! Trebuie că e vreo căpetenie de oşti..

Alergară de îndată să-l vestească pe împărat şi-şi dădură cu părerea că un asemenea voinic le-ar fi de mare trebuinţă de s-ar porni vreun război. Şi că, în nici un caz, n-ar trebui să fie lăsat să plece.

Împăratul socoti că sfatul poporenilor e cum nu se poate mai bun şi trimise pe unul din sfetnicii săi de încredere la croitoraş, să stea pe-ndelete de vorbă cu el şi să afle de nu se învoieşte să se

bage lefegiu în oastea împărăției. Și cum voinicul nostru încă mai dormea, curteanul aşteptă pînă ce-l văzu că se trezeşte. Şi-n timp ce croitoraşul îşi dezmorțea mădularele şi se freca la ochi, curteanul îi şi spuse despre ce era vorba.

— Păi pentru asta am şi venit aici! răspunse croitoraşul. Sînt gata să-mi pun paloşul în slujba împăratului!

Voinicul nostru se bucură de mare cinstire şi împăratul avu grijă să-i dea în dar o minunăție de casă cum nu aveau mulți dregători, dintre cei mai aleşi.

Vezi însă că celelalte căpetenii din oaste începură să-l pizmuiască pe voinic şi-ar fi vrut să-l ştie plecat peste mări şi țări.

— Cum o scoatem la capăt cu ăsta — se întrebau oamenii unii pe alții — dacă ne-om lua cumva la harță cu el?! Că de s-o năpusti asupra noastră, cum îi e obiceiul, şapte dintr-o lovitură doboară. Şi dintre noi, niciunul n-are asemenea putere!

Mai vorbiră ei ce mai vorbiră şi, pînă la urmă, chitiră să meargă cu toții la împărat şi să-i ceară să le dea drumul din oştire.

— Nu ne simțim în stare, măria ta, să luptăm cot la cot cu unul ca el, care doboară şapte dintr-o lovitură! se plînseră ei stăpînului lor.

Împăratul fu foarte mîhnit la gîndul că din pricina unui singur om ar putea să se înstrăineze de toți slujitorii cei credincioşi şi că ar putea chiar să-i piardă. Şi se căina amar că făcuse neghiobia de a-l fi luat în slujba sa. Chibzui el ce chibzui cum să se descotorosească cît mai repede de voinic, dar vezi că nu era chiar atît de uşor!. Să-i dea papucii de-a dreptul, nu cuteza de teamă ca viteazul să nu-i facă de petrecanie lui şi întregii sale oştiri şi, după aceea, să se înscăuneze el în jilțul domnesc. Multă vreme se zbătu împăratul cum să se descotorosească de nepoftitul ăsta şi-n cele din urmă îi veni în minte un gînd, o minune.

Printr-un curtean trimise vorbă croitoraşului că l-ar ruga să-l ajute într-o treabă care ar fi floare la ureche pentru un om atît de viteaz ca el.

Şi curteanul îi povesti că într-o pădure din apropierea cetății de scaun se pripăşiseră doi uriaşi şi că blestematii aceştia nu făceau altceva decît să prade, să ucidă şi să dea foc, făcînd să se piardă zeci de vieți nevinovate şi pricinuind mari pagube. Şi-i mai zise că, pînă atunci, oricine se-ncumetase să se apropie de ei îşi pusese viața în primejdie. Iar de s-ar arăta el gata să le vină de petrecanie acestor uriaşi, împăratul l-ar răsplăti pe măsura faptei lui vitejeşti şi i-ar da de soție pe singura lui fiică şi drept zestre o jumă-

tate din împărăție. Și o sută de călăreți i-ar sta oricînd în preajmă, să-i asculte poruncile și să-l ajute la nevoie.

„Ei, așa chilipir mai zic și eu că-i de mine! Straşnic m-a mai nimerit!.. gîndi croitoraşul în sinea lui. Că, vezi, cu o domniță frumoasă ca o cadră și c-o jumătate dintr-o împărăție nu prea te întîlnești chiar în fiece zi!..."

Și continuîndu-și parcă gîndul, grăi către trimisul împăratului:

— Nici nu mai încape vorbă că mă-nvoiesc! Și să-i duci veste împăratului că am eu grijă de uriașii aceia și-o să-i fac să-și lase oasele în codru. Iar de cei o sută de călăreți nu duc lipsă, că cine doboară șapte dintr-o lovitură n-o să se teamă de doi, fie ei uriașii uriașilor.

Croitoraşul porni cît mai degrabă spre acea pădure și cei o sută de călăreți îl urmară de aproape. De îndată ce ajunse la marginea pădurii, voinicul grăi către însoțitorii săi:

— Așteptați-mă aici că mă răfuiesc eu și singur cu uriașii și, n-aveți nici o grijă, la amîndoi o să le fac de petrecanie!...

Apoi se înfundă în pădure și începu să cerceteze cu de-amănuntul, ba în dreapta, ba în stînga, fiecare desiș. Mult timp n-a trecut și odată mi i-a zărit pe cei doi uriași. Dormeau buștean la umbra unui copac și sforăiau atît de tare, că se zbăteau crengile în jurul lor ca bătute de furtună. Croitoraşul, care nu era leneș din fire, își umplu repede buzunarele cu pietre și se cățără în copac, de-ai fi zis că-i o veveriță. Dar cum se urcase prea sus, se lăsă să alunece pe o creangă, pînă ce ajunse taman deasupra locului unde își făceau somnul uriașii. Apoi zvîrr! începu să arunce cu pietre în pieptul unuia dintre ei. Cum era toropit de somn, uriașul nu simți nimic multă vreme, dar pînă la urmă se trezi și, înghiontindu-și prietenul, îl întrebă:

— Ce te-a apucat, mă, de dai în mine?

— Pesemne că visezi! răspunse celălalt. De unde ai mai scos-o că dau în tine?

Adormiră ei din nou și croitoraşul doar atît aștepta. Țintind bine, îl pocni cu o piatră pe celălalt uriaș.

— Aoleu, da' asta ce-i?! țipă acesta, ca ars. De ce mă lovești?

— Nu te-am lovit de fel! bombăni primul uriaș.

Se ciorovăiră ei așa cîtva timp, dar cum erau tare obosiți și picau de somn, se lăsară păgubași și începură iar să tragă la aghioase. Croitoraşul își începu din nou jocul: alese din buzunar piatra cea mai grea și-o zvîrli cu toată puterea în pieptul primului uriaș.

— Te cam întreci cu gluma, auzi!... răcni acesta, sărind în sus ca un apucat.

Și, înșfăcîndu-l de piept pe tovarășul său, îl izbi cu atîta putere de un copac, că se cutremură copacul din creștet și pînă la rădăcină. Dar parcă celălalt se lăsă mai prejos?!... Și în curînd le sări arțagul în așa hal, că începură să smulgă copacii din jur, cu rădăcini cu tot, și să și-i repeadă, ca orbeții, unul în capul celuilalt, pînă ce se prăbușiră amîndoi la pămînt, de parcă i-ar fi lovit trăsnetul în aceeași clipă.

În timp ce cobora cu iuțeală din copac, croitorașul își spuse în sinea lui: „Mare noroc am avut că nu l-au smuls și pe ăsta în care eram cocoțat; altminteri ar fi trebuit să sar ca o veveriță în altul. Nu-i vorbă că nu mi-ar fi fost prea greu, că doar sînt ușor ca fulgul!. "

Trase apoi paloșul din teacă și-l împlîntă adînc, de vreo cîteva ori, în pieptul celor doi uriași. Într-un sfîrșit se întoarse la călăreții care-l așteptau în marginea pădurii și le zise:

— Gata-i treaba! Le-am venit de hac la amîndoi; dar nu mi-a fost deloc ușor, zău așa!... În desperarea lor, să-i fi văzut cum smulgeau copacii din rădăcină, ca să se apere, dar poți să te pui cu unul ca mine, care doboară șapte dintr-o lovitură!...

— Nu cumva te-au rănit? săriră să-l întrebe călăreții.

— Auzi vorbă!.. se supără croitorașul. Eu rănit?! N-au fost în stare să-mi clintească măcar un fir de păr.

Călăreții nu prea vrură să se încreadă în spusele lui și intrară în adîncul pădurii să vadă cu ochii lor care-i adevărul. Și nu mică le fu mirarea cînd dădură cu adevărat peste cei doi uriași, scăldați într-o băltoacă de sînge. Iar în jurul lor se puteau vedea o mulțime de copaci cu rădăcinile smulse din pămînt.

Croitorașul se înfățișă împăratului și-i ceru răsplata care i se cuvenea, dar acesta se căi amarnic pentru făgăduiala făcută și pe loc scorni altceva, cu gîndul să se descotorosească de nepricopsitul ăsta, care-i stătea ca un os în gît.

— Prea te grăbești, voinicule — grăi pișicherul de împărat. Cuvîntul meu e cuvînt, da' mai înainte de a ți-o da pe fiică-mea de nevastă și jumătate din împărăție, se cuvine să mai săvîrșești încă o ispravă vitejească! Și mare lucru nu-i pentru tine... Într-una din pădurile mele și-a făcut sălașul un inorog [1] și dihania asta mari pagube face. Încearcă de-l prinde și cu cît îl prinzi mai degrabă, cu atît va fi mai bine.

— Dacă-i vorba de-un inorog, lasă-l în seama mea! De ăsta mă tem și mai puțin decît m-am temut de cei doi uriași... Că doar măria ta știe ce-mi poate pielea: șapte dintr-o lovitură dau gata!

[1] Inorog — animal fabulos, cu corp de cal și cu un corn în frunte. (n. t.)

Şi luînd cu sine o secure şi-o funie, croitoraşul o porni la drum. Ajuns în pădure, le spuse şi de astă dată însoţitorilor săi să adaste acolo.

Pe inorog nu trebui' să-l caute prea mult, căci era aproape. Iar acesta, de cum îl zări pe croitoraş, se şi repezi asupra-i, ţintind să-l străpungă cu cornul, dintr-o singură lovitură.

— Copăcel, copăcel, nenişorule — strigă voinicul nostru — că doar nu ţi-o merge chiar aşa de uşor cu mine!

Rămase pe loc, liniştit, aşteptînd pînă ce fiara fu foarte aproape de el. Şi odată sări cu sprinteneală în spatele unui copac. Dar inorogul nu-l slăbea de fel şi, repezindu-se cu toată puterea în copac, îşi înfipse cu atîta furie cornul în trunchi, că nu mai putu să-l smulgă de acolo şi rămase astfel prins ca într-un piron.

„Ei, acu' mi-a picat în laţ păsărica!" se bucură croitoraşul. Ieşi dindărătul copacului şi, după ce trecu frînghia pe după gîtul fiarei, reteză cu securea cornul înfipt în copac. După ce sfîrşi toată treaba asta, luă inorogul de funie şi-l duse peşcheş împăratului.

Dar vezi că nici de astă dată nu vru împăratul să-şi ţină făgăduiala şi-i ceru să săvîrşească o a treia ispravă vitejească.

Pasămite, înainte de-a se porni nunta, croitoraşul trebuia să-i mai prindă un porc mistreţ, care făcea' mari stricăciuni într-una din pădurile sale. Şi ca şi-n celelalte două dăţi, cei o sută de vînători urmau să-i stea în preajmă şi să-i dea ajutor la nevoie.

— Bucuros o fac, măria ta — răspunse croitoraşul — că pentru mine asta-i o joacă de copil!

De astă dată însă nu-i mai luă cu el în pădure pe vînători, şi aceştia fură tare mulţumiţi, fiindcă mistreţul îi fugărise în cîteva dăţi cu atîta înverşunare, că le pierise cheful să-i mai caute pricină.

De îndată ce-l zări pe croitoraş, fiara se năpusti ca turbată asupra lui, cu botul plin de spume, şi, scrîşnind cu furie din colţii ascuţiţi, şi-i dezveli într-un rînjet, vrînd să-l culce la pămînt dintr-o lovitură. Şi cu siguranţă că l-ar fi răpus, dacă croitoraşul cel sprinten n-ar fi fugit să se adăpostească într-un paraclis aflat în apropiere. Cum ştia că fiara e pornită pe urmele lui, nu zăbovi înăuntru, ci sări imediat afară pe fereastră. Ocolind apoi paraclisul, se piti după uşă şi tranc! o închise tocmai în clipa cînd mistreţul dăduse orbeşte buzna înăuntru...

Dihania cea fioroasă spumega de furie, dar cum era prea greoaie şi neîndemînatică pentru ca să poată sări pe fereastră, pică în capcana întinsă cu isteţime. Voinicul îi chemă pe vînători, ca să-i aibă drept martori că prinsese fiara, iar după aceea se înfăţişă împăra-

tului care, de voie de nevoie, trebui să-şi ţină cuvîntul şi să-i dea fata şi jumătate din împărăţie.

Ei, de-ar fi bănuit el că viteazul care-i stă în faţă nu e decît un biet croitoraş, şi-ar fi luat-o şi mai mult la inimă, că şi aşa avea necaz destul!... Nunta se sărbători cu multă strălucire, dar cu puţină bucurie. Şi aşa se făcu că croitoraşul ajunse împărat.

Trecu ce trecu şi într-o noapte, împărăteasa cea tînără se pomeni că-l aude pe bărbatu-său vorbind prin somn. Şi zicea el aşa: „Băiete, ia apucă-te de-mi coase pieptarul şi-mi cîrpeşte nădragii, că de nu, odată te ating cu cotul peste urechi!" Şi atunci îşi dădu ea seama că soţul ei nu-i de neam. A doua zi îi împărtăşi împăratului totul, arătîndu-i cît era de nenorocită de ce aflase, şi-l rugă din suflet s-o scape de pacostea asta de bărbat care nu era decît un nemernic de croitoraş.

Împăratul găsi multe cuvinte de mîngîiere şi la urmă îi zise:

— Nu te mai prăpădi atîta cu firea, fata mea!... La noapte caută de lasă deschisă uşa de la iatac. Slugile mele vor sta de veghe afară, şi de îndată ce-l va cuprinde somnul pe bărbatu-tău, tu să le dai de veste. Într-o clipă l-or lega fedeleş, să nu aibă cum se împotrivi, şi după aia l-or duce pe-o corabie, care o pleca cu el în lume. Şi aşa o să i se piardă urma..

Împărăteasa rămase mulţumită de spusele tatălui său şi, la rîndu-i, îi zise că va face întocmai cum a sfătuit-o el.

Dar armaşul se întîmplă să audă tot ce puneau ei la cale. Şi cum îi era credincios tînărului domnitor şi-l iubea, îi destăinui tot ce se uneltise împotriva lui.

— Dacă-i vorba pe-aşa, las' că pun eu capăt la toate urzelile lor!... răspunse croitoraşul.

Şi ca şi cînd nimic n-ar fi ştiut, cînd veni seara, se culcă la ora obişnuită, alături de nevastă-sa. Aşteptă ea cu inima friptă să-l vadă adormit, şi cînd socoti că doarme de poţi tăia lemne pe el, se dădu jos din pat, deschise uşa iatacului şi apoi se culcă la loc. Atunci croitoraşul, care se făcea numai că doarme, începu să răcnească:

— Băiete, ia apucă-te de-mi coase pieptarul şi-mi cîrpeşte nădragii, că de nu, odată te ating cu cotul peste urechi!... Am doborît eu şapte dintr-o lovitură, le-am făcut de petrecanie la doi uriaşi,

am prins un inorog și-un mistreț, și crezi c-o să mă tem de nevolnicii ăștia care stau și pîndesc după ușa iatacului?!

Auzindu-i vorbele, care te puteau băga în răcori, nu altceva, slugile se-nfricoșară de moarte și-o luară la sănătoasa, de parcă le-ar fi gonit din urmă o oaste de sălbatici. Și de atunci încolo nu mai cuteză nimeni să aibă de-a face cu el și să-i caute pricină. Și uite așa s-a întîmplat c-a rămas croitoraşul nostru pe tronul împărătesc pînă la sfîrșitul zilelor lui.

FECIORII CROITORULUI

De mult de tot trăia un croitor, şi croitorul ăsta avea trei feciori, iar ca avuţie, o singură capră. Şi fiindcă din laptele ei se hrăneau toţi ai casei, trebuia să i se dea nutreţ din belşug şi să fie dusă în fiecare zi la păscut. Cei trei feciori ai croitorului îndeplineau treaba asta cu rîndul. Într-o zi, cel mai mare dintre fraţi duse capra în curtea bisericii, unde socotea el că era iarba mai înaltă şi mai grasă, şi-o lăsă să pască şi să zburde în voie, toată ziulica. Seara, cînd veni vremea să se întoarcă acasă, flăcăul prinse s-o întrebe:

— Eşti sătulă, capră?

Şi capra răspunse:

— Prea sătulă-s, zău aşa,
Nici o frunză n-aş mai vrea!
Bee! Beee!

— Păi atunci să mergem acasă — îi spuse flăcăul şi, apucînd-o de funie, o duse în staul şi-o legă zdravăn de un stîlp.

— Ei — întrebă croitorul cel bătrîn — capra a păscut de ajuns?

— Dar altfel cum!... răspunse feciorul. A păscut pînă n-a mai putut, nici o frunză n-a mai vrut!

Bătrînul era cam neîncrezător de felul lui şi vru să audă chiar din gura caprei de e adevărat sau nu. De aceea se duse în staul, mîngîie capra şi-o întrebă:

— Eşti sătulă, capră?

Şi capra răspunse:

— Cum să mă fi săturat,
Cînd prin şanţuri m-a purtat?...
Nici o frunză n-am gustat!
Bee! Beee!

— Ce-mi aud urechile? strigă croitorul şi se repezi în casă, unde prinse să mi ţi-l ocărască pe fecioru-său de-i merseră fulgii

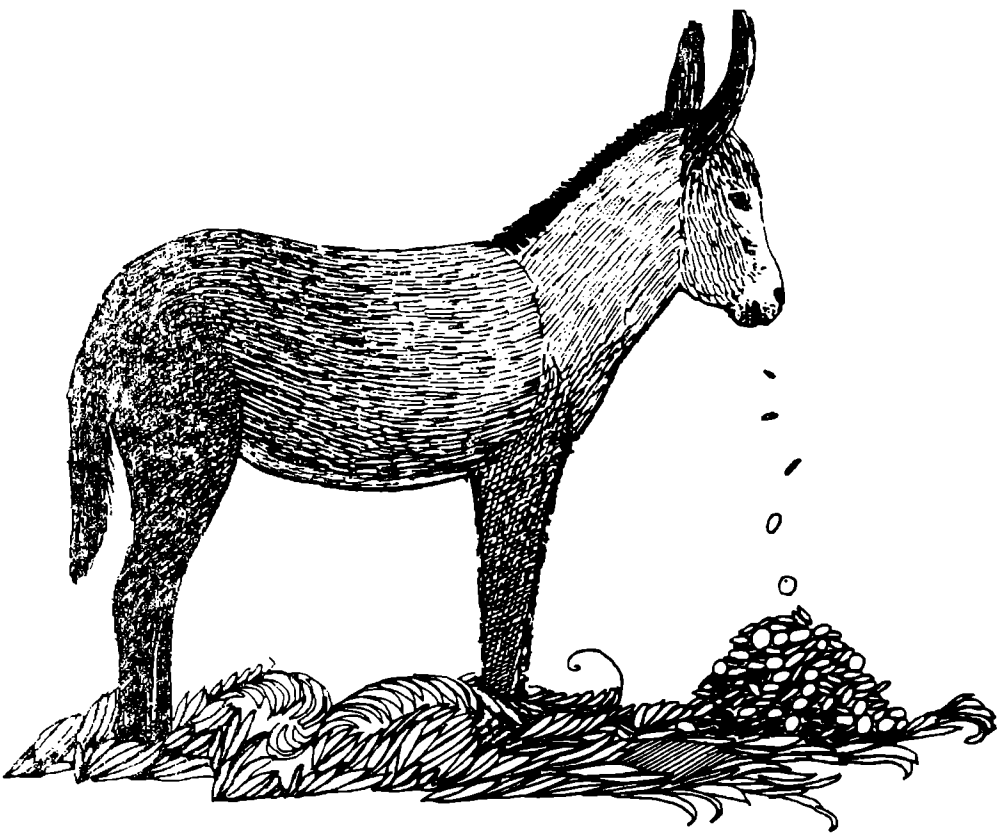

— Bine, mă mincinosule, mi-ai spus că biata capră e sătulă, şi cînd colo ai lăsat-o să flămînzească toată ziua!...

Şi în mînia lui, puse mîna pe cotul de croitorie din perete şi-l alungă pe flăcău din casă, potopindu-l sub lovituri.

A doua zi veni rîndul celui de-al doilea dintre fraţi. Căută el ce căută un loc numai bun pentru păscut înspre o margine a grădinii, unde creşteau ierburi înalte şi grase. Şi ducînd capra acolo, o lăsă să pască după pofta inimii. Iar caprei atît de mult îi plăcu iarba aceea, că o tunse cu dinţii, nu alta, pînă ce nu mai rămase un fir.

Seara, cînd s-o aducă acasă, flăcăul prinse s-o întrebe:

— Capră, eşti sătulă?

Şi capra răspunse:

— Prea sătulă-s, zău aşa,
Nici o frunză n-aş mai vrea!
Bee! Beee!

— Atunci, hai să mergem acasă! îi spuse băiatul.

Mînă capra spre casă şi cum ajunse, o şi legă în staul de un stîlp.

— Ei — întrebă croitorul cel bătrîn — capra a păscut de ajuns?

— Dar altfel cum!... răspunse feciorul. A păscut pînă n-a mai putut, nici o frunză n-a mai vrut!

Croitorul nu se bizui însă pe spusele feciorului, ci se duse în staul şi întrebă capra:

— Eşti sătulă, capră?

Şi capra răspunse:

— Cum să mă fi săturat,
Cînd prin şanţuri m-a purtat?...
Nici o frunză n-am gustat!
Bee! Beee!

— Nemernicul! ţipă croitorul. Să lase o făptură atît de blîndă să flămînzească!...

Se repezi în casă ca o furtună şi-i trase flăcăului cîteva cu cotul de croitorie, că-mi pare că nu l-a uitat nici acum!... Şi după aia îl dădu pe uşă afară.

...Şi iată că veni şi rîndul celui de-al treilea fecior.

Acesta se strădui să rînduiască lucrurile cît mai bine şi, după ce căută el o bucată de vreme, alese un tufiş cu frunzişul mai des

şi lăsă capra să mănînce după cum i-o fi cheful. Seara, cînd fu să se întoarcă acasă, flăcăul prinse s-o întrebe:

— Eşti sătulă, capră?

Şi capra răspunse:

— Prea sătulă-s, zău aşa,
Nici o frunză n-aş mai vrea!
Bee! Beee!

— Atunci, hai să mergem acasă! o îndemnă el.

O mînă apoi spre staul şi o legă zdravăn de un stîlp.

— Ei — întrebă croitorul cel bătrîn — i-ai dat caprei să pască de ajuns?

— Dar altfel cum!... răspunse flăcăul. A păscut pînă n-a mai putut, nici o frunză n-a mai vrut!

Dar croitorul nu se încrezu în vorbele flăcăului şi, ducîndu-se în staul, o întrebă:

— Eşti sătulă, capră?

Dar cum era haină din fire, capra începu să toarne la minciuni:

— Cum să mă fi săturat,
Cînd prin şanţuri m-a purtat?...
Nici o frunză n-am gustat!
Bee! Beee!

— Ah, blestemată sămînţă de mincinoşi! ţipă croitorul. Unul e mai tîrîie-brîu decît celălalt, iar de făcut nu-şi face niciunul datoria!... Dar lasă, n-o să mă mai prostiţi voi multă vreme!

Şi-n culmea mîniei, se repezi în casă şi-i tăbăci atît de rău pielea bietului băiat cu cotul de croitorie, că acesta o şterse afară, luînd-o la sănătoasa.

Din clipa aceea, croitorul cel bătrîn rămase singur, numai cu capra. A doua zi intră în staul dis-de-dimineaţă şi, după ce mîngîie capra, îi vorbi cu duioşie:

— Hai, făptură dragă, că azi te duc chiar eu însumi la păscut!

O luă de funie şi-i alese cu grijă un loc numai bun, cu hăţişuri înverzite. Şi după ce se înfruptă ea bine, o mînă pe imaşul oilor, într-o rîpă, şi o tot duse apoi prin alte locuri unde le place atît de mult caprelor să pască.

— Ei, acu' satură-te şi tu odată, că prea ai postit!... zise el şi o lăsă să pască pînă aproape de seară.

Cînd se lăsă bine amurgul, o întrebă:

— Eşti sătulă, capră?

Şi capra răspunse:

— Prea sătulă-s, zău aşa,
Nici o frunză n-aş mai vrea!
Bee! Beee!

— Haida atunci! îi spuse croitorul şi, ajungînd acasă, o duse în staul unde o legă bine de un stîlp.

Făcu cîţiva paşi să iasă afară, dar parcă aducîndu-şi aminte de ceva, se întoarse din nou şi-i spuse caprei cu bucurie în glas:

— Ei, acu' cred că eşti şi tu sătulă, nu-i aşa?!..

Dar răutăciosul dobitoc nu se purtă nici cu el mai acătării şi-i răspunse după cum îi era obiceiul:

— Cum să mă fi săturat,
Cînd prin şanţuri m-ai purtat?...
Nici o frunză n-am gustat!
Bee! Beee!

Cînd auzi un astfel de răspuns, croitorului să-i vină rău, nu altceva! Făcu ochii mari de uimire şi rămase o clipă buimăcit. Şi de-abia atunci îşi dădu el seama că-şi alungase fără pricină feciorii din casă.

— Aşteaptă numai, făptură nevrednică ce eşti! strigă el. Ca să te alung pentru nerecunoştinţa ta ar fi prea puţin, dar o să te însemn, ca să-ţi treacă pofta să te mai arăţi printre prea cinstiţii croitori!

Se repezi în casă, luă de acolo lucrurile care-i erau de trebuinţă şi, săpunind capra pe frunte, îi rase părul ca-n palmă. Şi fiindcă i-ar fi făcut prea mare cinste s-o mîngîie cu cotul, luă biciul şi-o croi atît de rău, că, scăpînd din mîna lui, capra fugi mîncînd pămîntul.

Acum, bietul croitor rămăsese cu adevărat singur-singurel în toată casa, şi din această pricină o adîncă mîhnire îi înnegura inima. Tare ar mai fi dorit să-şi aibă feciorii din nou acasă, dar nimeni nu ştia încotro o apucaseră.

Cel mai mare intrase ucenic la un tîmplar. Munci el acolo cu rîvnă şi pricepere, şi cînd se împliniră anii de ucenicie şi veni vremea să plece în altă parte, stăpînu-său îi dărui o măsuţă din lemn de brad. La înfăţişare, masa asta era la fel ca toate mesele, dar vezi că avea, pe deasupra o însuşire năzdrăvană. Dacă o puneai dinainte şi spuneai: „Aşterne-te, masă!" de îndată o vedeai că se

acoperă cu un ştergar de pînză cum e spuma, şi te pomeneai drept în faţă c-un blid, c-un cuţit şi-o furculiţă, iar de jur-împrejur, cît încăpea, masa se încărca de străchini cu fripturi şi fierturi, şi-un ditai paharul cu vin roşu scînteia de-ţi lua ochii.

Cînd văzu flăcăul una ca asta, ce-şi zise el: „De acu' încolo n-o să mai duc eu grijă de nimic, pînă la sfîrşitul zilelor mele!" Şi plin de voioşie, porni să colinde lumea, după bunul său plac. Nu se mai sinchisea de era hanul bun sau rău, sau de avea să găsească sau nu demîncare. Ba, cîteodată, nici nu mai căuta adăpost la vreun han, ci, sub acoperişul cel albastru al cerului, pe cîmp, în pădure sau pe cîte-o pajişte, după cum i se năzărea lui, dădea jos măsuţa din spinare, o punea frumuşel dinainte, şi doar atît spunea: „Aşterne-te, masă!" Şi masa se încărca cu tot ce-i poftea inima.

Într-un tîrziu îi trecu flăcăului prin minte să se întoarcă la taică-său, căruia, de bună seamă, i se domolise de mult mînia şi avea să-l primească bucuros şi să se minuneze de măsuţa cea năzdrăvană.

Şi s-a întîmplat ca în drum spre casă să poposească la un han plin de călători. După ce-i dădură bineţe, călătorii îl poftiră să se împărtăşească din bucatele lor, arătîndu-i că era slabă speranţă ca la bucătăria hangiului să mai găsească ceva de-ale gurii.

— Vă mulţumesc din inimă — răspunse tîmplarul — dar n-aş vrea să mă înfrupt din puţinul pe care-l aveţi. Mai bine, poftiţi domniile voastre la masa mea!

Drumeţii începură a rîde, crezînd că şuguieşte, dar flăcăul pe dată aşează măsuţa în mijlocul odăii şi spuse: „Aşterne-te, masă!" Şi, ca prin farmec, se iviră pe masă tot soiul de bucate, una mai gustoasă decît alta, pe care hangiul n-ar fi fost în stare să le pregătească niciodată, şi mirosul lor îmbietor începu să gîdile plăcut nările oaspeţilor.

— Nu vă codiţi, măi oameni buni — îi îmbie tîmplarul — poftiţi şi luaţi loc!

Încredinţîndu-se că n-o spune în şagă, oaspeţii nu mai aşteptară să-i mai îmbie o dată; îşi apropiară scaunele de măsuţă, apucară cuţitele şi se porniră să înfulece cu lăcomie. Doamne, ce se mai minunau toţi, văzînd cu cîtă iuţeală se schimbă străchinile, de îndată ce se golesc de mîncare!... Hangiul, care într-acest timp stătea într-un colţ şi privea la toate astea, nu se mai putea stăpîni de uimit ce era. Şi-n sinea lui îşi zicea că un astfel de bucătar îndemînatec i-ar prinde tare bine şi lui. Tîmplarul şi oaspeţii săi o duseră tot într-o petrecere, pînă noaptea tîrziu. În cele din urmă

se culcară şi flăcăul nostru se grăbi să facă acelaşi lucru. Dar mai înainte de a adormi îşi aşeză măsuţa năzdrăvană lîngă el, la perete.

În vremea asta, muncit de gînduri viclene, hangiul nu putea să închidă un ochi. Îşi aminti deodată că în cămara lui cu vechituri zăcea o măsuţă, care semăna leit cu măsuţa tîmplarului, şi-şi făcu pe loc un plan numai bun. Scoase încetişor măsuţa de acolo şi o schimbă cu cea fermecată.

A doua zi, tîmplarul plăti cît se cuvenea pentru găzduire şi, luîndu-şi măsuţa în spinare, o porni la drum, fără să bănuiască nimic. Pe la amiază ajunse acasă şi taică-său îi primi cu cea mai mare bucurie.

— Ia spune-mi, dragă băiete, ce-ai învăţat cît ai fost printre străini?

— Am învăţat tîmplăria, tată — răspunse feciorul.

— Bun meşteşug — încuviinţă bătrînul. Da' e vorba, cu ce te-ai ales de pe unde ai umblat?

— Lucrul cel mai de preţ pe care l-am adus e măsuţa asta.

Croitorul o cercetă pe toate părţile şi apoi spuse:

— Cu asta nu mi se pare c-ai avea de ce să te grozăveşti! Ia o măsuţă veche, ca oricare alta!...

— Ba nu-i chiar aşa — răspunse flăcăul. Asta e o masă fermecată. De cîte ori mi-o pun dinainte şi-i spun: „Aşterne-te, masă!", pe loc apar pe ea cele mai alese bucate şi un vin care-ţi bucură inima. Poftеşte toate rudele la masă şi toţi prietenii, să se desfete şi să se veselească şi ei o dată, fiindcă măsuţa asta o să-i sature pe toţi.

De îndată ce se adunară oaspeţii, flăcăul aşeză măsuţa în mijlocul odăii şi-i zise: „Aşterne-te, masă!" Dar vezi că măsuţa rămase tot atît de goală ca orice altă masă care nu ascultă de vorbă omenească. Biata calfă de tîmplar îşi dădu atunci seama că cineva îi schimbase măsuţa şi se ruşină peste măsură la gîndul că se dovedise mincinos în faţa tuturor. Rudele începură a-l lua în rîs, care mai de care, şi pînă la urmă trebuiră să se întoarcă pe la casele lor, aşa cum veniseră, fără să fi mîncat sau să fi băut ceva..

Bătrînul fu nevoit să se apuce iar de cîrpăceală ca să-şi poată cîştiga pîinea, iar feciorul lui se învoi să slujească la un tîmplar, ca să dea şi el un ajutor în casă.

Cel de-al doilea fecior nimerise la un morar şi se tocmi cu acesta să-l înveţe meseria. Cînd împlini anii de ucenicie, meşterul îi zise:

— Fiindcă te-ai purtat bine şi te-ai dovedit vrednic în toate, îţi dăruiesc un măgăruş. Da' ia aminte că nu-i un măgar ca toţi măgarii; nici nu trage la căruţă şi nici nu duce saci în spinare.

— Atunci, la ce-i bun? întrebă calfa.

— Scuipă aur, asta face! răspunse morarul. Cum pui sub el o țoală și-i strigi: „Urechilă, dă-i drumul!" odată vezi că neasemuitul dobitoc începe să verse aur și pe gură, și pe la spate.

— Ăsta zic și eu dar, comoară adevărată!

Și mulțumindu-i din suflet morarului, flăcăul o porni în lumea largă.

Ori de cîte ori îi trebuiau bani, n-avea decît să strige măgărușului: „Urechilă, dă-i drumul!" că galbenii începeau să curgă ploaie. Și singura lui osteneală era să-i culeagă de pe jos. Oriunde se nimerea să fie, se îndesa să cumpere ce era mai de soi, și cu cît lucrul era mai scump, cu atît avea la el mai multă căutare. Și cum să nu se fi purtat așa, cînd îi era punga veșnic doldora!

După ce colindă el cîtăva vreme lumea, își zise într-o bună zi: „Cred că-i timpul să mă întorc acasă! Dacă i-oi aduce lui taica măgărușul ăsta care scuipă aur, cu siguranță c-o să-i treacă mînia și o să mă primească bucuros"

Dar vezi că întîmplarea făcu să se abată pe la același han unde fusese găzduit și fratele său, căruia hangiul îi schimbase măsuța fermecată.

Feciorul își ținea măgărușul de funie, și cînd hangiul vru să i-l ia, să-l ducă la grajd, acesta îl opri:

— Nu te mai osteni, bre omule! Las' că-mi duc eu însumi măgarul la grajd și-o să-l leg cu mîna mea, fiindcă trebuie să știu în orice clipă unde să-l găsesc.

Lucrul ăsta i se păru cam ciudat hangiului, dar pînă la urmă gîndi în sinea lui că flăcăul n-o fi stînd tocmai bine cu banii și că de aceea își îngrijește singur măgărușul. Gîndi el așa o vreme, dar atunci cînd drumețul scoase doi galbeni din buzunar, poruncindu-i să-l ospăteze cu ce are mai ales, hangiul făcu ochii mari și nu știu ce să mai creadă. Dar cum era un pișicher și jumătate, socoti c-o să afle el răspunsul mai tîrziu și porni în cea mai mare grabă să-i aducă cele dorite.

După ce se ospătă, drumețul îl întrebă pe hangiu cît îi datorează și acesta nu se sfii defel să-l încarce la socoteală, ba chiar îl și scoase dator cu cîțiva galbeni. Drumețul se căută prin buzunar, dar vezi că aurul îi era pe sfîrșite.

— Fii bun, jupîne, și așteaptă-mă aici! zise el. Într-o clipă mă-ntorc și-ți aduc tot ce-ți datorez.

Și ieși, luînd cu sine și fața de masă.

De astă dată, hangiul nu mai pricepu nimic și, cum era curios la culme, se furișă în urma drumețului, iar cînd îl zări că trage

zăvorul de la ușa grajdului, se cocoță pe-o ladă și privi înăuntru prin gaura unei scînduri. Îl văzu pe feciorul nostru așternînd pe jos fața de masă și-l auzi strigînd: „Urechilă, dă-i drumul!" Și pe dată începu măgărușul să verse aur și pe gură și pe la spate, de parcă ar fi plouat pe jos cu galbeni.

„Ei, drăcie — își zise hangiul — da' repede mai face ăsta galbenii! O asemenea rîșniță care tot macină și nu se sleiește niciodată zău că nu-i de lepădat!... Și nu mi-ar strica nici mie!"

Drumețul plăti tot ce datora și se duse la culcare. Dar hangiul pas să închidă vreun ochi, că avea el planul lui. Se strecură în grajd în toiul nopții, dezlegă măgărușul cel fermecat și-n locul lui legă un altul, care semăna leit. În revărsatul zorilor, flăcăul porni la drum, fiind încredințat că ducea de funie măgărușul care scuipa aur. Pe la amiază ajunse la casa părintească, și cînd îl văzu taică-său, nu mai putu de bucurie și-l primi cu drag.

— Ce meserie ai învățat, fiule? îl întrebă bătrînul.

— Meseria de morar, dragă tată — îi răspunse feciorul.

— Și ce-ai adus de prin locurile pe unde ai umblat?

— Nimic altceva decît un măgăruș.

— Mare pricopseală! făcu taică-său, dezamăgit de ce auzise. Parcă aici ducem lipsă de astfel de dobitoace! Slavă domnului, c-avem destule!. Mult mai mult mi-ai fi bucurat sufletul de veneai acasă c-o căpriță.

— Dacă vrei să știi, taică — îi răspunse feciorul — măgarul meu nici nu e un măgar ca oricare altul, e un dobitoc neasemuit, care scuipă aur. E de ajuns să-i poruncesc: „Urechilă, dă-i drumul!" că numaidecît începe să verse atîta aur, că umple un cearșaf întreg. Poftește la masă pe toate rudele, și-o să-i îmbogățesc pe toți, că-mi stă în putere s-o fac!

— Ce aud îmi bucură inima, băiete — zise croitorul. Asta înseamnă că de aici înainte n-o să mai fiu nevoit să-mi stric ochii, migălind cu acul.

Și porni în cea mai mare grabă să-și cheme rudele la ospăț.

De îndată ce-i văzu adunați, calfa de morar îi pofti să ia loc, întinse pe jos un cearșaf și aduse măgarul în odaie.

— Luați seama la ce s-o întîmpla acum! zise el către rude. Și apoi porunci: „Urechilă, dă-i drumul!"

Dar vezi că, din păcate, ceea ce cădea pe jos nu era de loc aur.

Se dovedi atunci lămurit că bietul dobitoc nu pricepea o boabă dintr-o îndeletnicire pe care nu orice urecheat poate s-o cunoască.

Calfa de morar își dădu îndată seama că fusese înșelat și se făcu roșu de rușine, din pricină că se arătase mincinos în fața ru-

delor, şi-şi ceru iertare că le purtase degeaba pe drumuri. Şi rudele se întoarseră acasă la fel de sărace precum veniseră. Nu-i vorbă că nici flăcăul n-avea de unde nădăjdui vreo schimbare în bine, aşa că bătrînul croitor se văzu silit să împungă mai departe cu acul, iar el se tocmi din nou la un morar.

Cel de-al treilea frate intrase ca ucenic la un strungar. Şi cum meşteşugul ăsta cere pricepere şi măiestrie, făcăului nostru îi trebui vreme îndelungată ca să-i cunoască toate tainele. În ăst timp, fraţii săi îi aduseră la cunoştinţă prin cîte nenorociri le-a fost dat să treacă, arătîndu-i din fir-a-păr în ce chip hangiul îi înşelase pe rînd, furîndu-le darurile fermecate, chiar în ajunul întoarcerii lor acasă.

După ce strungarul deprinse toate chichiţele meseriei, se hotărî să plece acasă, la rosturile lui. Şi fiindcă se purtase bine şi cu vrednicie, stăpînu-său îi dărui drept răsplată un sac şi-i zise:

— Vezi că înăuntru-i o măciucă!

— Asta n-o înţeleg de fel, zău! Sacul o să-l iau în spinare, că poate mi-o fi de folos la ceva, da' la ce mi-ar sluji măciuca?!

— Păi tocmai asta voiam să ţi-o lămuresc — îi răspunse meşterul. Dacă s-o întîmpla ca vreodată să-ţi pricinuiască unii vreun rău, n-ai decît să spui: „Ieşi, măciucă, din sac!" că măciuca pe loc sare afară şi prinde a juca pe spinarea acelora care au îndrăznit să te supere, pînă ce-i tăbăceşte zdravăn, de nu se mai pot mişca timp de o săptămînă. Şi nu-i slăbeşte din tăbăceală, pînă ce nu-i spui: „Măciucă, intră în sac!"

Calfa îi mulţumi din suflet, îşi aruncă sacul pe umăr şi-o porni spre casă. Şi dacă pe drum se întîmpla ca vreunii să se agaţe de el şi să-i caute pricină, odată spunea: „Ieşi, măciucă, din sac!" şi măciuca doar atît aştepta. Se repezea asupra lor şi le scutura zdravăn surtucul ori pieptarul, cu spinare cu tot, fără să le mai dea răgaz să se dezbrace. Şi trebuşoara asta se petrecea cu atîta repeziciune, că pînă să prinzi de veste, te şi trezeai cu oasele muiate. Şi într-o seară, flăcăul nostru se nimeri să ajungă la hanul unde fraţii săi fuseseră despuiaţi de avutul lor. Puse sacul pe masă, în aşa fel ca să-l aibă la îndemînă, şi se porni să povestească toate minunăţiile pe care le văzuse pe unde a umblat.

— ...Şi-am mai auzit — adause el într-un tîrziu — că prin lumea asta mare s-ar fi aflînd o măsuţă fermecată şi-un măgăruş care scuipă aur, şi cîte altele la fel.. Nu zic nu, tot lucruri care mai de care mai de preţ, dar după a mea părere, toate la un loc sînt nişte biete nimicuri, pe lîngă comoara pe care o am ici în sac.

Hangiul îşi ciuli urechile, să nu scape un cuvînt. „Ce-ar putea să aibă în sac? se tot frămînta el. Te pomeneşti c-o fi plin cu neste-

mate! Trebuie să mă fac stăpîn şi pe sac, că nu se poate altfel... Vorba ceea: lucrurile bune pe lumea asta trei sînt... Şi uite că mie-mi sînt hărăzite!...

Veni în sfîrşit şi ceasul de culcare, şi drumeţul se întinse pe-o laviţă, avînd grijă să-şi pună sacul la căpătîi. Cînd socoti că doarme în lege, hangiul se apropie de el, în vîrful picioarelor şi, cu multă băgare de seamă, încercă să-i tragă sacul de sub cap, cu gîndul să-l înlocuiască cu altul. Dar strungarul de mult pîndea clipa asta: tocmai cînd se pregătea hangiul să smucească mai zdravăn de sac, odată începu să strige: „Ieşi, măciucă, din sac!" Măciuca n-aşteptă să-i mai zică o dată, şi pe loc începu să mi ţi-l croiască, să mi ţi-l ajusteze, că-i crăpau cusăturile la surtuc de cîtă chelfăneală primea. Hangiul prinse a răcni ca din gură de şarpe şi cerşea îndurare, dar cu cît se văicărea mai mult, cu atît măciuca îl croia mai vîrtos pe spinare, pînă ce-l stoarse cu totul de puteri şi-l lăsă lat la pămînt. Atunci strungarul îi spuse:

— Să-mi scoţi chiar acu' măsuţa fermecată şi măgarul care scuipă aur, de unde le-ai dosit, că de nu, iar pun măciuca să joace tontoroiul pe spinarea ta!

— Nu, rogu-te, asta să n-o mai faci — se milogi cu vocea stinsă hangiul. Îţi dau înapoi cu dragă inimă tot ce-am luat, numai porunceşte odată blestematei ăsteia de măciuci să intre în sac.

Şi flăcăul îi spuse:

— Bine, te iert, deşi ai merita o pedeapsă şi mai straşnică, dar trage învăţătură şi fereşte-te să mai păgubeşti vreodată pe cineva! Apoi strigă: „Măciucă, intră în sac!" şi-l lasă pe hangiu în plata domnului.

A doua zi porni spre casă cu măsuţa năzdrăvană şi cu măgarul care scuipa aur. Cînd îl văzu iar acasă, taică-său se bucură nespus şi se grăbi să-l întrebe şi pe el ce meşteşug a învăţat printre străini.

— Am învăţat strungăria, dragă tată — răspunse feciorul cel mic.

— Bun meşteşug, n-am ce zice, dar îmi pare că cere pricepere multă. Şi cu ce te-ai ales de pe unde ai umblat?

— Cu un lucru de mare preţ, dragă tată, c-o măciucă într-un sac!

— O măciucă?! Mare chilipir, ce să-ţi spun!... se stropşi bătrînul la el. Pentru un fleac ca ăsta ţi-ai vărsat sudoarea atîta amar de ani?!. Păi, măciuci, slavă domnului, îs pe toate drumurile, din belşug; le poţi tăia din orice copac!...

— Aşa o fi, da' vezi că măciuca asta a mea nu-i ca toate măciucile, tată dragă. Dacă spun doar atît: „Ieşi măciucă, din sac!"

odată o vezi că se năpustește asupra oricui îmi vrea răul și-i trage o sfîntă de bătaie, de mi-l deșală și nu-l mai slăbește, pînă nu-l lasă lat la pămînt și nu-l aude cerîndu-și iertare. Uite, cu măciuca asta am putut scoate din gheara hoțomanului de hangiu măsuța fermecată și măgărușul care scuipă aur, pe care le găbjise de la frații mei. Și acuma, trimite să-i cheme pe amîndoi și mai poftește-ți toate neamurile, să le ospătez pe săturate și să le umplu și buzunarele cu aur, pe deasupra!..

Deși nu-i prea venea să se încreadă în spusele flăcăului, bătrînul își chemă totuși neamurile la ospăț. Cînd îi văzu pe toți adunați, strungarul întinse pe jos un cearșaf, aduse măgărușul și grăi către cel de-al doilea frate:

— Și-acu', dragă frate, poruncește-i tu ce trebuie să facă!

Atunci morarul rosti: „Urechilă, dă-i drumul!" și într-o clipită începură să se reverse la galbeni, cu duiumul, de parcă se pornise să toarne o ploaie de vară cu bășici. Și măgarul nu se opri decît atunci cînd fiecare dintre cei de față își umplu buzunarele, că abia mai putea merge de atîta bănet. (Uite, ți-o citesc pe față c-ai vrut și domnia ta să iei parte la împărțeală!.)

După aceea, strungarul aduse măsuța fermecată și-i spuse celui mai mare:

— Și acu', dragă frate, poruncește-i tu ce trebuie să facă!

De îndată ce tîmplarul rosti: „Așterne-te, masă!", se iviră pe ea o sumedenie de blide, încărcate cu tot soiul de bucate, care mai de care mai alese și mai gustoase. Și s-a întins un praznic cum nu se mai pomenise niciodată în casa croitorului, și-au petrecut și s-au veselit gazdele și toate rubedeniile pînă noaptea tîrziu.

Poate că vă vine a crede c-au dus-o într-una așa, mîncînd și bînd și nemaifăcînd nimic altceva Cine crede asta amarnic se înșeală! Cîteva zile în șir, e drept c-au ținut-o numai într-un chef, dar atît. Și într-o bună zi, fiul cel mare, tîmplarul, se pomeni că zice către ceilalți:

— Multă vreme n-o să mai rabd să tot trîndăvesc, așteptînd de la măsuță să mă hrănească, iar de la măgăruș să-mi umple punga cu galbeni! De-așa trai, m-am săturat pe deplin!

Cel de-al doilea fecior, morarul, își spuse și el păsul:

— Ăsta e și gîndul meu. Dacă s-ar întîmpla ca vreodată să nu mai pot auzi roata morii învîrtindu-se, cred că n-aș mai avea nici un rost pe pămîntul ăsta, căci mi-ar lipsi tocmai ceea ce mă face să simt bucuria vieții.

Strungarul mărturisi și el ce-l ardea pe suflet:

— Am depus multă stăruință să deprind meșteșugul strungăriei și mă mîndream c-am reușit să-i cunosc toate tainele. Și-acu să las baltă totul ? Să pun meseria-n cui, pentru totdeauna ? !...

Și toți trei începură să muncească din nou, fiecare la meseria lui, și lucrul care ieșea din mîinile lor era făcut mai cu temei decît înainte, și cîștigau atît, că nu mai duceau grijă de nimic. Numai croitorul își puse la păstrare, în dulap, acul și ața, cotul și fierul de călcat, căci se ostenise destul în viață, trudind din greu, și-l încovoiaseră bătrînețele.

Dar pentru că nu voia să stea nici așa, cu mîinile în sîn, își cumpărase o altă capră, pe care o ducea în fiecare zi la păscut. Capra asta nu ajunsese să învețe graiul oamenilor, așa că n-o auzeai niciodată plîngîndu-se că n-ar fi mîncat de ajuns și, ca o capră neînvățată ce era, striga într-una numai: „bee, beee !"

Poate că unii dintre dumneavoastră o să mă întrebați:

— Da' cu capra cea răutăcioasă ce s-a mai întîmplat ?

Și uite, chiar acu' o să vă spun, că de mult îmi stătea pe limbă.

Pasămite, îi era rușine să umble în lume, cu capul ras, și de aceea fugise în pădure de se ascunsese în vizuina unei vulpi. Cînd vulpea se întoarse acasă și dădu să intre în vizuină, odată se ațintiră spre ea, din întuneric, niște ochi mari, scînteietori, că o cuprinse spaima. Și se sperie într-atît vulpea, că o luă razna prin pădure, de se ciocni bot în bot cu ursul. Văzînd cît e de tulburată, ursul o întrebă:

— Ce-ai pățit, cumătră vulpe, de ai o mutră așa de speriată ?

— Vai de sufletul meu — se tîngui roșcata — o dihanie fioroasă și-a făcut culcușul în vizuina mea și are niște ochi, să mori de spaimă, nu altceva !

— Las' c-o facem noi să-și ia îndată tălpășița ! se grozăvi ursul.

Porni alături de vulpe și cînd ajunseră la vizuină, moș Martin își aruncă privirea înăuntru. Dar cînd zări ochii aceia ca de foc, îl trecură și pe el toate sudorile. N-avu inimă să se măsoare cu fiara asta sălbatică și o luă și el la sănătoasa. Pe drum se întîlni cu o albină și aceasta, văzîndu-l că nu prea era în apele lui, îl întrebă:

— Hei, ursule, da' ce-ai pățit de ai mutra asta încruntată ? Unde ți-ai lăsat voia bună, ia spune-mi ?

— Îți vine ușor să vorbești — răspunse ursul — fiindcă n-ai pățit-o ca mine ! Habar n-ai că-n vizuina roșcatei s-a oploșit o dihanie fioroasă, cu niște ochi holbați că-ți vine să mori de frică, nu alta. Și, uite, n-o putem în nici un chip izgoni de-acolo.

Grăi atunci albina:

— Milă mi-e de tine, ursule !.. Ce-s cu ? O biată gînganie, pe care niciunul dintre voi n-o bagă în seamă... Da' cred c-o să vă fiu de folos.

Zbură albina în vizuina vulpii şi, după ce se dumeri unde-i dihania, se lăsă pe capul cel ras şi-o înţepă atît de straşnic, că sări capra în sus, behăind: „be-be-be ! be-be-be !"şi-o rupse la fugă ca o căpiată. Şi nici pînă-n ziua de azi nu ştie nimeni încotro a fugit.

A fost odată un ciubotar, şi ciubotarului ăstuia îi fusese dat să treacă prin atîtea greutăţi şi suferinţe, că, fără să fi avut vreo vină, sărăcise într-atît, încît nu-i mai rămăsese piele decît pentru o singură pereche de ghete. Şi cum n-avea ce alta face, croi pielea de cu seară, ca să se apuce de lucru a doua zi. Apoi se culcă şi, cu sufletul împăcat, adormi.

A doua zi de dimineaţă, cînd tocmai se pregătea să se apuce de lucru, băgă de seamă că ghetele erau gata făcute şi rînduite cu grijă pe măsuţă. Cătă la ele, cu uimire, şi oricît îşi dădu cu presupusul, nu putu să-şi deslueascâ de unde venea minunea asta. Luă atunci ghetele să le cerceteze mai de aproape şi văzu că erau atît de bine şi fără greş făcute, că nici măcar o singură împunsătură nu era dată pe-alături, de parc-ar fi fost ieşite din mîna unui meşter iscusit.

Nu trecu mult şi iată că intră în dugheana ciubotarului un muşteriu. Văzu ghetele şi-i plăcură atît de mult, că nu stătu să se mai tocmească, ci plăti pe ele un preţ mai mare decît cel obişnuit. Iar ciubotarului îi fu la îndemînă să-şi cumpere, cu banii luaţi, piele pentru alte două perechi de ghete. Le croi şi pe acestea de cu seară, fiindcă voia ca a doua zi de dimineaţă să se apuce cu inimă voioasă de lucru, dar nu mai fu nevoie să se ostenească defel, căci, de cum deschise ochii, găsi amîndouă perechile gata făcute. Muşteriii nu întîrziară să vină nici de astă dată. Şi-i plătiră preţ bun; atît de bun, că putu să-şi cumpere piele pentru patru perechi de ghete.

Dar şi pe acestea le găsi gata făcute a doua zi de dimineaţă şi de aci înainte mereu se întîmpla aşa; astfel că, ceea ce croia de cu seară, găsea a doua zi gata lucrat. Datorită acestui lucru, în scurtă vreme putu să trăiască fără nici o grijă, ba chiar ajunse un om avut.

Se întîmplă ca într-o seară, în ajunul Crăciunului, ciubotarul să croiască iar cîteva perechi de ghete. Şi cînd tocmai se pregătea să se culce, nu ştiu ce-i veni lui deodată să-i spună nevesti-si:

— Ce-ar fi dacă am sta de veghe în noaptea asta, să vedem cine e atît de inimos, de ne dă un asemenea ajutor ?

Femeia încuviință din toată inima și aprinse o luminare; apoi se ascunseră într-un colț al odăii, tupilîndu-se în dosul unor haine care atîrnau într-un cuier.

Pe la miezul nopții, numai ce văzură venind doi omuleți cît o șchioapă, drăguți, că-ți venea să-i mănînci din ochi, nu alta, și goigoluți, cum îi făcuse mumă-sa. Se așezară ei tacticos la masa ciubotarului și, potrivind bucățelele de piele după cum se cuvenea, începură să împungă cu sula, să coasă și să bată cu ciocanul. Mîinile lor micuțe se mișcau cu atîta îndeminare și repeziciune, că cizmarul nu-și mai putu lua ochii de la ei de uimire. Și, pasămite, nu se oprira din lucru pînă ce nu terminară toată treaba și nu așezară cu grijă pe masă încălțămintea. După aceea se făcură nevăzuți ca și cînd nici n-ar fi fost.

A doua zi, nevasta ciubotarului grăi către acesta:

— Spiridușii ăștia nu și-au precupețit niciodată munca, și cum, datorită lor, am devenit oameni cu stare, s-ar cuveni să ne arătăm și noi recunoscători într-un fel. N-ai văzut: sînt goi pușcă și trebuie că dîrdîie din gros, sărmanii de ei, siliți cum sînt să colinde drumurile pe viscol și ger ! Știi ce m-am gîndit ? Să mă apuc să-i cos fiecăruia cîte-o cămășuță, cîte-un surtucel și cîte-o pereche de nădrăgei. Și-am să le și împletesc cîte-o pereche de ciorăpiori, iar tu, pune-te pe lucru și fă cîte-o pereche de ghetuțe pentru fiecare.

— Bun gînd ai avut tu, femeie ! Chiar așa se și cuvine să-i răsplătim — răspunse ciubotarul, bucuros.

Și seara, cînd totul fu gata, în loc de piele croită, lăsară darurile masă și dădură să se ascundă, pentru a vedea ce vor zice omuleții cînd or da cu ochii de îmbrăcăminte.

Pe la miezul nopții, spiridușii sosiră săltînd într-un picior și, harnici cum erau, se așezară la masă și voiră să se apuce îndată de lucru. Dar ce era asta !? În loc de piele croită, aflară niște nădrăgei drăguți, niște pieptărașe cu nasturi de sidef, niște cămășuțe roșii și cîte și mai cîte altele, de se bucurară din tot sufletul. Se îmbrăcară ei la iuțeală cu ele și se tot dichisiră, și-și tot pipăiră îmbrăcămintea frumoasă, cîntînd într-un glas:

„Nu sîntem noi, oare, dichisiți frumos ?
Cizmari să rămînem, la ce-i de folos ?"

Apoi începură să joace de bucurie și să țopăie, sărind peste scaune și lavițe. Și țopăiră și se învîrtiră ei așa, pînă ce făcură odată țuști, pe ușă... Și din noaptea aceea nu s-au mai arătat pe-acolo. Ciubotarului îi mergeau însă toate din plin, și cît i-a fost dat să mai trăiască, numai de noroc și fericire a avut parte, că pe ce punea el mîna să facă, parcă puneau și spiridușii, ajutîndu-l la nevoie.

ALBĂ-CA-ZĂPADA

Cică într-o iarnă, pe cînd zăpada cădea din înaltul nemărginit al cerului, în fulgi mari şi pufoşi, o împărăteasă sta într-un jilţ şi cosea lîngă o fereastră cu pervazul negru, de abanos. Şi cum cosea ea aşa, aruncîndu-şi din cînd în cînd privirile la ninsoarea ce se cernea de sus, se întîmplă să se înţepe cu acul în deget şi trei picături de sînge căzură în zăpadă. Roşul sîngelui arăta atît de frumos pe albul zăpezii, că împărăteasa rămase încîntată şi gîndi în sinea ei: „Ce n-aş da să am un copil alb ca zăpada, roşu ca sîngele şi cu părul negru ca abanosul!"

Trecu timpul, dar nu prea multişor, şi împărăteasa născu o fetiţă albă ca zăpada, roşie ca sîngele şi cu păr negru ca abanosul. Şi-i dădură numele de Albă-ca-Zăpada... După ce o aduse însă pe lume, împărăteasa muri.

Cum trecu anul, împărătul îşi luă altă soţie. Femeia asta era cadră de frumoasă, dar nespus de trufaşă şi mîndră, şi n-ar fi îngăduit nici în ruptul capului s-o întreacă alta în frumuseţe. Avea o oglindă fermecată şi ori de cîte ori se privea într-însa, nu uita s-o întrebe:

— Oglinjoară din perete, oglinjoară,
Cine e cea mai frumoasă din ţară ?

Şi oglinda-i răspundea:

— Măria ta eşti cea mai frumoasă din întreaga ţară !

Împărăteasa zîmbea fericită, fiindcă ştia că oglinda grăieşte numai adevărul.

Vezi, însă, că Albă-ca-Zăpada creştea şi se făcea pe zi ce trecea tot mai frumoasă; şi cînd împlini şapte ani, era o minunăţie de fată: frumoasă ca lumina zilei. Şi frumuseţea împărătesei începu a păli înaintea ei.

Şi într-o bună zi, cînd împărăteasa întrebă oglinda:

— Oglinjoară din perete, oglinjoară,
Cine e cea mai frumoasă din ţară?

Oglinda-i răspunse:

— Frumoasă eşti, crăiasă, ca ziua luminoasă,
Dar Albă-ca-Zăpada e mult, mult mai frumoasă !

La auzul acestor vorbe, împărăteasa se înspăimîntă grozav şi, de pizmă şi ciudă, odată se îngălbeni şi se-nverzi, de ziceai că-i moartea. Din clipa aceea, ori de cîte ori o zărea pe Albă-ca-Zăpada simţea că-i plesneşte fierea de ciudă: şi azi aşa, mîine aşa, pînă ce începu s-o urască de moarte. Pizma şi ciuda creşteau în inima ei ca buruiana cea rea şi se cuibăriseră atît de adînc, că împărăteasa nu-şi mai găsea pace nici ziua, nici noaptea. În cele din urmă chemă un vînător şi-i porunci:

— Ia fata asta şi du-o în adîncul pădurii, că nu rabd s-o mai văd în faţa ochilor ! Omoar-o, şi drept mărturie că mi-ai împlinit porunca, să-mi aduci plămînii şi ficatul netrebnicii !

Vînătorul nu ieşi din vorbele împărătesei şi se afundă cu Albă-ca-Zăpada în pădure; dar cînd scoase jungherul de la brîu şi se pregătea să-i străpungă inima nevinovată, sărmana copilă începu să plîngă în hohote şi să se roage:

— Vînătorule dragă, cruţă-mi viaţa şi-ţi făgăduiesc c-o să-mi pierd urma în sălbăticia asta de codru şi n-o să mă mai întorc niciodată acasă !

Şi pentru că Albă-ca-Zăpada era atît de frumoasă, vînătorului i se făcu milă de ea şi-i spuse:

— Dacă-i aşa, fugi de te ascunde, fetiţă dragă, unde nu calcă picior de om ! Iar în sinea lui gîndea: „Biata de tine, pînă la urmă tot or să te sfîşie fiarele sălbatice !.. "

Totuşi, parcă i se luase o piatră de pe inimă că nu trebuise să-şi mînjească mîinile cu sînge nevinovat. Şi cum tocmai atunci trecea în fugă pe acolo un pui de mistreţ, îl înjunghie şi, scoţîndu-i plămînii şi ficatul, le duse împărătesei drept mărturie că i-a împlinit în totul dorinţa.

Împărăteasa îi porunci bucătarului să le gătească de îndată, cu sare şi tot felul de mirodenii, şi atît de neagră era la suflet, că nu se dădu îndărăt să le mănînce, încredinţată fiind că mănîncă plămînii şi ficatul fetiţei.

Biata copilă rămăsese singură, singurică în pădurea cea nesfîrşită şi era atît de înfricoşată, că privea la mulţimea frunzelor de pe copaci, ca şi cînd şi de-acolo ar fi putut să se ivească vreo primejdie — şi nu ştia în ce chip şi-ar putea găsi scăparea. . Într-un sfîrşit începu să alerge, şi gonea într-una peste bolovani colţuroşi şi printre

mărăcini, iar fiarele sălbatice treceau în fugă pe dinaintea ei dar nu-i făceau nici un rău. Alergă ea așa, cît o mai ținură picioarele, și-n geana amurgului dădu cu ochii de o căsuță și intră înăuntru să se odihnească.

În căsuță, toate lucrurile erau mititele, dar atît de gingașe și sclipind de curățenie, că ți-era mai mare dragul să le privești. Pe o măsuță acoperită cu o față de masă albă erau rînduite șapte talere mici, și lîngă fiecare taler se afla cîte o linguriță, o furculiță, un cuțitaș și-o cupă cît un degetar. Iar de-a lungul unui perete se înșirau șapte pătuceane, așternute cu cearșafuri albe ca neaua.

Cum era tare flămîndă și însetată, Albă-ca-Zăpada ciuguli cîte un pic din fiecare taler, ciupi cîte-o fărîmiță de pîine și sorbi din fiecare cupă cîte-o înghițitură de vin, fiindcă nu voia să ia toată mîncarea numai de la unul singur. Și fiindcă se simțea grozav de obosită, dădu să se culce într-un pătuț, dar niciunul nu i se potrivea: unul era prea lung, altul prea scurt, și abia ultimul pătuț se nimeri să fie pe măsura ei. Fata se culcă în el și adormi.

Cînd se întunecă de-a binelea, sosiră și stăpînii căsuței. Erau cei șapte pitici, care sfredeleau munții, scormonind în măruntaiele lor pentru a scoate la lumină tot soiul de metale. Ei aprinseră cele șapte luminările și, de îndată ce se făcu lumină în căsuță, își dădură seama că cineva străin cotrobăise peste tot, fiindcă lucrurile nu se mai aflau la locul lor, așa cum le lăsaseră la plecare. Și atunci primul pitic zise:

— Cine a stat pe scăunelul meu ?
Al doilea urmă:
— Cine a mîncat din talerul meu ?
Al treilea:
— Cine a mușcat din pîinișoara mea ?
Al patrulea:
— Cine a luat din legumele mele ?
Al cincilea:
— Cine a umblat cu furculița mea ?
Al șaselea:
— Cine a tăiat cu cuțitașul meu ?
Al șaptelea întrebă și el:
— Cine a băut din cupa mea ?

Primul pitic cătă în jur mai cu luare-aminte, și pe dată văzu o mică adîncitură în pătucul lui.

— Cine s-a culcat în pătuțul meu ?! se minună el.

Ceilalți alergară într-o goană la pătuceanurile lor și începură să strige, care mai de care:

— Și-n pătuțul meu a stat cineva !

Dar cînd cel de-al șaptelea se apropie de pătucul său, dete cu ochii de Albă-ca-Zăpada, care dormea în el adîncită în somn. Îi chemă pe ceilalți, și cu toții veniră în grabă, scoțînd strigăte de uimire. Apoi îndreptară spre Albă-ca-Zăpada lumina celor șapte lumînările și rămaseră s-o privească.

— Doamne, dumnezeule — apucară ei să strige — tare frumoasă mai e copila asta !

Și atît de bucuroși erau, că nu se îndurară s-o trezească, ci o lăsară să doarmă mai departe în pătuț. Iar cel de-al șaptelea pitic dormi cîte un ceas în patul fiecăruia, și așa trecu noaptea.

Cînd se lumină de zi, Albă-ca-Zăpada deschise încetinel ochii și, văzîndu-i pe cei șapte pitici, se sperie rău. Dar ei se arătară prietenoși și începură s-o întrebe cu blîndețe:

— Cum te cheamă, fetițo ?

— Albă-ca-Zăpada ! răspunse ea.

— Și cum se face că ai ajuns în căsuța noastră ? o mai întrebară ei.

Atunci Albă-ca-Zăpada le povesti din fir-a păr totul: cum maică-sa vitregă a pus s-o omoare, dar vînătorul se îndurase de ea și-i lăsase viața, și cum gonise toată ziulica prin pădure, pînă ce dăduse peste căsuța lor. După ce o ascultară fără să scape vreun cuvîntel din istorisirea ei, piticii îi ziseră:

— Dacă te învoiești să vezi de gospodăria noastră, să gătești, să faci paturile, să coși, să speli, să împletești și să ții totul în bună rînduială și curățenie, apoi poți rămîne la noi și n-o să duci lipsă de nimic.

— Da, primesc cu dragă inimă! răspunse Albă-ca-Zăpada, și de atunci rămase la ei.

Ea îngrijea acum de toate treburile casei, și-n fiecare dimineață, piticii plecau în munți să scoată aur și tot soiul de alte metale, și cînd se întorceau seara acasă, găseau mîncarea gata aburind pe cuptor. Peste zi, fata rămînea singură, singurică, și din această pricină, piticii cei buni avuseseră mereu grijă s-o povățuiască:

— Păzește-te de maștеră, că n-o să-i fie greu de fel să afle că ești la noi! Și cine știe ce pune iar la cale! Nu cumva să lași pe cineva să intre în casă!

Iar împărăteasa, fiind încredințată că mîncase plămînii și ficatul fiicei ei vitrege, se credea iarăși cea mai frumoasă femeie de pe lume. Și într-o zi, apropiindu-se de oglindă, o întrebă:

— Oglinjoară din perete, oglinjoară,
Cine e cea mai frumoasă din țară?

Atunci oglinda îi răspunse:

— Frumoasă ești, crăiasă, ca ziua luminoasă
Dar colo, ascunsă-n munți,
Stă Albă-ca-Zăpada, la cei pitici cărunți,
Și-i mult, mult mai frumoasă!

Împărăteasa se sperie din cale-afară, fiindcă știa prea bine că oglinda nu minte. Și-și dădu pe dată seama că vînătorul o înșelase și că Albă-ca-Zăpada era încă în viață.

Începu ea atunci să se frămînte și să chibzuiască în ce chip ar putea s-o piardă din nou, căci atîta vreme cît nu era cea mai frumoasă din toată împărăția, pizma îi chinuia sufletul fără răgaz și n-avea clipă de liniște. În cele din urmă născoci ceva: își vopsi fața și se îmbrăcă întocmai ca o bătrînă neguțătoreasă, că nimeni n-ar mai fi putut s-o recunoască.

Schimbată astfel la înfățișare, o porni peste cei șapte munți și, într-un sfîrșit, se pomeni în fața căscioarei celor șapte pitici. Bătu la ușă și strigă din toată puterea:

— De vînzare marfă frumoasă, de vînzare!

Albă-ca-Zăpada își aruncă o privire pe geam și întrebă:

— Bună ziua, tușică dragă, da' ce ai matale de vînzare?

— Marfă bună și frumoasă! se grăbi să-i răspundă neguțătoreasa. Cingători de toate culorile.

Și vicleana scoase una, împletită din mătase bălțată.

„Se vede cît de colo că-i o femeie de treabă — gîndi fata — așa că n-am de ce să n-o las înăuntru! Că doar n-o fi foc!..." Trase zăvorul, o pofti să intre și-i cumpără cingătoarea cea frumoasă.

— Vai ce pocit ți-ai pus-o, fetițo! Ia apropie-te, să te gătesc eu cu ea, așa cum se cuvine! o îmbie cu blîndețe femeia.

Albă-ca-Zăpada n-avea de unde să bănuiască c-ar paște-o vreo primejdie și o lăsă să-i pună cingătoarea. Dar băbușca o încinse repede cu ea și-o strînse atît de tare, că fetei i se tăie răsuflarea și căzu jos ca moartă.

— Ei, de-acum n-o să mai fii tu cea mai frumoasă! hohoti împărăteasa și o șterse repede pe ușă.

Nu mai trecu mult și, spre seară, veniră acasă cei șapte pitici. Și cum se mai speriară, bieții de ei, cînd o găsiră pe iubita lor Albă-ca-Zăpada zăcînd la pămînt, fără simțire, de parc-ar fi fost moartă! O ridicară de jos și, văzînd cît de strîns îi era mijlocul, tăiară în două cingătoarea. Fata prinse a răsufla iar, și încetul cu încetul își reveni în simțiri. Le povesti ea piticilor toate cîte s-au întîmplat, și aceștia îi atraseră din nou luarea-aminte:

— Neguțătoreasa ceea nu era alta decît haina de împărătească. Ferește-te, baremi, de-acu' încolo, fată dragă, și nu mai lăsa pe nimeni să intre cînd nu sîntem noi acasă!

Și tare multă dreptate aveau, că femeia cea neagră la inimă nici nu așteptă să treacă bine pragul palatului și se și duse glonț la oglindă și-o întrebă:

— Oglinjoară din perete, oglinjoară,
Cine e cea mai frumoasă din țară?

Iar oglinda pe dată îi răspunse:

— Frumoasă ești crăiasă, ca ziua luminoasă,
Dar colo, ascunsă-n munți,
Stă Albă-ca-Zăpada, la cei pitici cărunți,
Și-i mult, mult mai frumoasă!

Împărăteasa rămase ca stana de piatră cînd auzi asta și simți că-i năvălește tot sîngele-n cap, ca un vîrtej, de cîtă spaimă și mînie clocotea în ea. Vasăzică, tot nu scăpase de Albă-ca-Zăpada, tot vie era netrebnica asta!... „Ei bine, de data asta m-oi strădui să născocesc ceva fără greș, ca să-ți viu de-a binelea de hac!" Și cum la farmece și vrăji n-o întrecea nimeni, haina de împărătească meșteri un pieptene otrăvit.

După aceea își schimbă hainele și luă înfățișarea unei bătrîne gîrbovite de ani. Și iarăși o porni peste cei șapte munți, la cei șapte pitici cărunți. Ajungînd ea la căsuța lor, ciocăni în ușă și strigă:

— Marfă bună de vînzare, marfă bună!

Albă-ca-Zăpada căță afară pe geam și spuse:

— Vezi-ți de drum, femeie, că n-am voie să las pe nimeni înăuntru!

— Da' de privit, cred că ai voie să privești, nu-i așa?...

Și scoțînd pieptenele cel otrăvit, îl tot plimbă pe sub ochii fetei. Atît de mult îi plăcuse pieptenul, că Albă-ca-Zăpada se lăsă

amăgită și deschise ușa. După ce se învoiră din preț, bătrîna o momi cu cele mai dulci vorbe:

— Ia vino încoa' la baba, să te pieptene, ca să fii și tu o dată pieptănată ca lumea!...

Biata Albă-ca-Zăpada nu se gîndi la nimic rău și se lăsă pieptănată. Dar de-abia îi trecu băbușca pieptenele prin păr, că otrava și începu să lucreze prin toate mădularele, arătîndu-și puterea ucigătoare, și biata copilă căzu jos, fără viață.

— Acu' s-a sfîrșit cu tine, frumoasa frumoaselor!..., rînji la ea femeia cea haină, și-n timp ce grăbea să se îndepărteze de acele locuri, sufletul ei negru clocotea de-o bucurie drăcească.

Dar spre norocul fetei, înserarea coborî curînd și cei șapte pitici sosiră acasă. De îndată ce-o văzură pe Albă-ca-Zăpada zăcînd fără viață, bănuiră că mașteia trebuie să fi pus iar ceva la cale și, cercetînd copila cu grijă, dădură peste pieptenele cel otrăvit. Cum i-l smulseră din păr, Albă-ca-Zăpada își veni în fire, ca și cînd ar fi dormit numai nițeluș, și prinse a le povesti cele întîmplate. Dimineața, piticii o sfătuiră din nou să fie cu ochii în patru și să nu mai deschidă nimănui ușa, fie ce-o fi, și apoi se duseră la treburile lor.

În ăst timp, împărăteasa ajunsese la palatul ei și, așezîndu-se în fața oglinzii, se grăbi s-o întrebe:

— Oglinjoară din perete, oglinjoară,
Cine e cea mai frumoasă din țară?

Și oglinda îi răspunse ca și altădată:

— Frumoasă ești, crăiasă, ca ziua luminoasă,
Dar colo, ascunsă-n munți,
Stă Albă-ca-Zăpada, la cei pitici cărunți,
Și-i mult, mult mai frumoasă!

Auzindu-i spusele, împărăteasa începu să tremure toată și să clocotească de mînie. „Netrebnica asta trebuie să moară, chiar de-ar fi să plătesc moartea ei cu prețul vieții mele!" Se strecură apoi într-o odăiță dosnică, în care nu călca picior de om, și amestecă de ici, amestecă de colo, pînă ce plămădi un măr otrăvit. La înfățișare, mărul era nespus de frumos; alb ca spuma, pe-o parte, și rumen pe alta, că oricine l-ar fi văzut i se trezea numaidecît pofta să-l mănînce. Dar cine ar fi apucat să muște numai o dată din el zile multe nu mai avea și cădea mort pe loc. După ce sfîrși de meșteșugit mărul, împărăteasa își boi fața și se îmbrăcă în straie de ță-

rancă. Și schimbată astfel, trecu peste cei șapte munți, grăbindu-se să ajungă la căscioara celor șapte pitici. Aci bătu la ușă, dar Albă-ca-Zăpada scoase capul pe fereastră și spuse:

— Nu pot lăsa pe nimeni să intre, că nu-mi dau voie piticii!

— Altă pagubă să n-am! răspunse țăranca. Slavă domnului, găsesc eu mușterii pentru merele mele! Da' pînă una alta, hai de ia și tu unul, că nu-i pe bani!.

— Nici nu mă gîndesc să-l iau — răspunse Albă-ca-Zăpada — n-am voie să primesc nimic!

— Ce, te temi să nu mori cumva otrăvită?... strecură ea cu viclenie, întrebarea. Fii pe pace, copilițo!... Iaca tai mărul, în două: bucata asta rumenă mănînc-o tu, iar pe cealaltă oi mînca-o eu.

Dar vezi că mărul era cu meșteșug făcut, că numai partea cea rumenă era otrăvită.

Albă-ca-Zăpada rîvnea de nu mai putea să guste o dată din măr și, cînd o văzu pe țărancă mușcînd din el, nu mai putu răbda și, întinzînd mîna pe fereastră, luă jumătatea cea înveninată. Dar n-apucă să-nghită decît o îmbucătură, că și căzu jos, fără suflare. Împărăteasa îi aruncă priviri ca de fiară și, beată de bucurie, strigă printre hohote de rîs:

— Albă-ca-Zăpada, roșie ca sîngele și neagră ca abanosul, de-acu', piticii n-or mai putea să te învie!.

Plecă de acolo cît putu de repede și cînd ajunse la palat, întrebă iar oglinda:

— Oglinjoară din perete, oglinjoară,
Cine e cea mai frumoasă din țară?

Și deodată auzi vorbele după care tînjise atît:

— Măria ta e cea mai frumoasă din întreaga țară!

Abia acum își găsi liniștea inima ei cea pizmașă, pe cît poate fi liniștită o inimă pizmașă...

În faptul serii, cînd piticii se întoarseră acasă o găsiră pe Albă-ca-Zăpada zăcînd pe jos, fără pic de suflare. Era moartă ca toți morții. O ridicară, căutînd să vadă dacă nu găsesc vreun lucru înveninat, îi desfăcură cingătoarea, o pieptănară, o spălară cu apă și cu vin, dar totul fu zadarnic. Copila cea dragă era moartă ca toți morții și moartă rămase!... Atunci o așezară pe o năsălie și, strîngîndu-se toți șapte în jurul ei, plînseră amar și-o jeliră trei zile încheiate. Vrură după aceea s-o îngroape, dar fata arăta atît de frumoasă de parcă s-ar fi aflat doar în somn, și-n obraji avea aceiași

bujori roșii dintotdeauna, așa că piticii nu se îndurară s-o coboare în pămînt.

— Nu, în adîncul cel negru al pămîntului nu o putem coborî! Ar fi mare păcat!. grăiră care mai de care și, așternîndu-se pe muncă, îi făcură un sicriu de cleștar, ca să poată fi văzută de oriunde te-ai uita la ea.

O culcară apoi înăuntru și deasupra îi scriseră numele cu slove de aur, precum și că a fost fiică de împărat. Apoi urcară sicriul pe-un vîrf de munte, de-l așezară acolo, și de fiecare dată rămînea cîte unul de veghe. Vietățile pădurii începură a veni și ele s-o jelească; mai întîi se arătă o buhă, apoi un corb, și-n urma acestora, o hulubiță. Și așa rămase Albă-ca-Zăpada multă, multă vreme în sicriul ei de cleștar și nimic nu-i știrbea din negrăita frumusețe. Părea că-i vie și doarme, că era tot așa de albă ca zăpada, de roșie ca sîngele și cu părul negru ca abanosul.

Și s-a întîmplat ca un fecior de crai să se rătăcească în pădurea aceea și, dînd peste căsuța piticilor, să le ceară găzduire peste noapte. A doua zi, cînd o porni la drum, văzu sicriul din creștetul muntelui și pe frumoasa Albă-ca-Zăpada, și citi cu nesaț ce sta scris deasupra, cu slove de aur. Și cum privea ca vrăjit și nu se putea desprinde de locul acela, începu a-i ruga pe pitici:

— Dați-mi mie sicriul și-o să vă dau în schimb tot ce vi-o pofti inima!

Dar piticii îi răspunseră:

— Nu ți-l dăm nici pentru tot aurul din lume.

Dacă văzu așa, feciorul de împărat îi rugă cu și mai multă stăruință și ardoare:

— Atunci îndurați-vă și mi-l dăruiți, că de cînd i-am zărit chipul, nu mai pot trăi fără ca s-o văd pe Albă-ca-Zăpada. Și v-asigur c-o voi cinsti mereu și-o voi păzi ca pe făptura care mi-e cea mai scumpă pe lume!

Auzindu-l cu cît foc vorbea, inimoșii pitici se îndurară de el și-i dăruiră sicriul. Feciorul de împărat își chemă slugile și le porunci să ia coșciugul pe umeri și să-l urmeze. Și cum mergeau ei așa, se întîmplă ca unul dintre slujitori să se poticnească de-o buturugă și, din pricina zdruncinăturii, bucățica de măr pe care o înghițise Albă-ca-Zăpada îi sări afară din gîtlej. O clipită, doar atît să fi trecut, și domnița deschise ochii, ridică ușurel capacul sicriului și se sculă în capul oaselor. Și era din nou vie, de parcă s-ar fi trezit tocmai atunci din somn.

— Vai, doamne, unde mă aflu? strigă ea, nedumerită.

Cu ochii rîzînd de bucurie, feciorul de împărat se apropie de dînsa și-i spuse:

— Cu mine ești, cu mine!. .

Și-i povesti toate cîte s-au întîmplat. Iar la sfîrșit, adause:

— Îmi ești mai dragă decît orice pe lumea asta, și de te-ai învoi să mă însoțești la curtea tatălui meu, bine-ar fi, că ard de dorința să-mi fii soție.

Albă-ca-Zăpada ce era să mai spună, că și ei îi căzuse drag.

Porni împreună cu el și făcură o nuntă de se duse vestea, cu mare alai și voioșie.

La nuntă o poftiră și pe maștera cea haină, că de, tot o socoteau un fel de rudă... După ce s-a gătit ea cu veșmintele cele mai de preț, s-a apropiat de oglindă și a întrebat-o:

— Oglinjoară, oglinjoară,
Cine e cea mai frumoasă din țară?

Și oglinda pe dată i-a răspuns:

— Frumoasă ești, crăiasă, ca ziua luminoasă,
Dar tînăra domniță e mult, mult mai frumoasă!

Atunci drăcoaica de femeie începu să blesteme de ciudă și să urle ca scoasă din minți și deodată simți că i se face frică, dar o frică atît de îngrozitoare, că nu știa ce să mai facă și-ncotro s-o apuce. La început se codi să meargă la nuntă, dar cum nu-și găsea o clipă de liniște, gîndi că trebuie neapărat s-o vadă pe tînăra împărăteasă.

Și de cum păși în sala tronului, dădu cu ochii de Albă-ca-Zăpada și, recunoscînd-o, înlemni de spaimă și rămase țeapănă ca o momîie.

Spaima pusese stăpînire pe toată făptura ei; din pricina asta, împărăteasa se urîțea văzînd cu ochii. Și atît de pocită se făcu, că nici ea singură nu mai cuteza să se privească în oglindă.

Își luă lumea în cap și o ținu tot într-o goană, pînă se pierdu în adîncul pădurii sălbatice, ca să-și ascundă acolo urîțenia. Și de atunci, niciunui om nu-i mai fu dat s-o vadă și nimeni nu mai știu ceva despre soartea ei.

Iar Albă-ca-Zăpada trăi în bucurie și fericire, împreună cu tînărul împărat, și dacă n-or fi murit, cu siguranță că mai trăiesc și-n zilele noastre..

PICIOR-ŞCHIOP

A fost odată un morar şi morarul ăsta era tare sărac, dar avea în schimb o fată de toată frumuseţea. Şi se întîmplă odată ca morarul să stea de vorbă cu împăratul şi, ca să se grozăvească şi el cu ceva, numai ce se pomeni că-i zice:

— De-ai şti, măria ta, ce odor de fată am eu!... Dintr-un caier de paie, fata asta a mea se pricepe să toarcă fire de aur!.

Auzind vorbele morarului, împăratul grăi către el:

— Drept să-ţi spun, n-am mai auzit pînă acu' de aşa ceva, dar meşteşugul ăsta, pe care-l pricepe fiică-ta, mi-ar plăcea tare mult şi mie, iar de e chiar atît de dibace precum spui, vino cu ea mîine la palat, ca s-o pun la încercare.

A doua zi de dimineaţă, morarul veni cu fata, că de, n-avea ce alta face, dacă-l luase gura pe dinainte!. Împăratul se grăbi s-o ducă într-o cămăruţă plină cu paie şi, arătîndu-i o roată de tors şi o vîrtelniţă, îi zise:

— Acu' aşterne-te cu sîrguinţă pe lucru, şi dacă pînă mîine dimineaţă nu vei fi tors numai fire de aur din paiele astea, află că voi da poruncă slugilor să-ţi ia viaţa!

Acestea zicînd, încuie cămăruţa, cu mîinile lui, şi fata rămase singură.

Biata fată sta ca pierdută, şi de-ai fi tăiat-o în bucăţi, tot n-ar fi ştiut ce să facă şi-n ce chip să scape din încurcătură. Habar n-avea cum să toarcă aur din paie, şi de frică începu să plîngă. Dar ştii, un plîns cu sughiţuri, că spaima îi cuprinsese tot mai mult sufletul! Şi cum plîngea ea aşa, ce să vezi: uşa se deschise pe nesimţite şi-n aceeaşi clipă se ivi în pragul cămăruţei un omuleţ cît o şchioapă, care i se adresă cu blîndeţe:

— Bună seara, fată de morar, dar ce ai de plîngi aşa de amarnic?

— Vai mie, sărmana, cum să nu plîng, dacă am primit poruncă să torc aur din firele astea de paie, şi nu mă pricep deloc la asemenea treabă!

Omuleţul cătă la fată îndelung şi apoi îi zise:

— Dar dacă ţi le torc eu, cu ce eşti în stare să mă răsplăteşti?

Și fata se grăbi să-i răspundă:

— Îți dau salba mea de la gît, că nu am altceva mai de preț.

Omulețul luă salba, o vîrî în chimir, se așeză apoi în fața roții de tors și, sfîr, sfîr, sfîr! învîrti de trei ori și umplu o țeavă cu fir de aur. Luă alta și, sfîr, sfîr, sfîr! învîrti iar la roată de trei ori, și umplu încă una. Toarse astfel pînă aproape de revărsatul zorilor și umplu țevile toate cu fir de aur, de nu mai rămase nici urmă de pai în cămăruță.

Dis-de-dimineață, împăratul veni să cerceteze ce-a făcut fata și, cînd văzu atîta maldăr de aur, se minună grozav și se bucură de nu mai încăpea în piele de bucurie, dar vezi că lăcomia îi cuprinse și mai mult sufletul. O duse pe fată într-o odaie și mai mare, plină vîrf cu grămezi de paie, și-i porunci ca pînă a doua zi în zori să toarcă și paiele astea, de i-e dragă viața.

Ca și-n ajun, fata se dădu iar de ceasul morții, fiindcă nu știa în ce chip ar putea să scape din încurcătură, și se porni pe un plîns amar. Și cum plîngea ea așa, ușa se deschise pe nesimțite și se ivi din nou omulețul, grăindu-i la fel de blînd:

— Ia să te-aud: ce-mi dăruiești, ca să-ți torc eu paiele?

— Inelul din deget — răspunse fata — că doar atît mi-a rămas mai de preț!

Omulețul luă inelul, îl băgă în chimir, lîngă salbă, și se așeză iar la vîrtelniță, să toarcă. Învîrti el la roată, sfîr, sfîr, sfîr! toată noaptea, și cînd soarele albi pereții și se făcu lumină de ziuă, tot paiul era tors și prefăcut în fire de aur strălucitor. Împăratul nu-și mai încăpu în piele de bucurie cînd văzu trebușoara asta, dar tot nu se sătură de cîtă bogăție strînsese, și parcă și mai mult aur poftea. O duse, de aceea, pe fată, într-o odaie și mai mare, plină pînă-n bagdadie cu stive de paie, și-i zise:

— Îl vezi? Tot paiul ăsta să mi-l prefaci pînă mîine în zori în fir de aur, și de-o scoți cu bine la capăt să știi că te iau de nevastă!

Iar în aceeași vreme, împăratul își zicea în sine: „O fi ea fată de morar, dar o nevastă mai bogată decît asta nu se găsește în toată lumea!"

După ce fata rămase singură, se pomeni pentru a treia oară cu același omuleț, care-i grăi cu blîndețe:

— Ei, acu' să vedem ce-mi dăruiești, dacă mă apuc și-ți torc paiele și de data asta?

— Nu mi-a mai rămas nimic ce să-ți dăruiesc — răspunse fata.

— Atunci făgăduiește-mi c-o să-mi dai întîiul născut pe care o să-l aduci pe lume, cînd vei fi împărăteasă.

„Cine știe cum apucă de o iau lucrurile!" își zise în sine fata morarului. Dar cum n-avea încotro, îi făgădui omulețului ce-i ceruse el, iar acesta, în schimb, învîrti noaptea întreagă la roată, de-i toarse paiele și le prefăcu pe toate în fire de aur. A doua zi de dimineață, cînd veni împăratul și văzu că i se împlinise voia, nu mai stătu în cumpănă dacă s-o ia ori ba și porunci să se facă pregătirile de nuntă. Făcură nuntă mare și, așa, fata morarului ajunse împărăteasă.

Trecu un an de la cele întîmplate și împărăteasa dădu naștere unui băiat de toată frumusețea. Și-n tot acest timp nu se mai gîndi de loc la omulețul nostru și nici nu-și mai aminti vreodată de el. Dar într-o seară, numai ce se pomeni cu omulețul că intră pe ușă, în iatacul unde lehuzea, și-i zice:

— Dă-mi ce mi-ai făgăduit!

Împărăteasa se sperie grozav și-i făgădui să-l răsplătească cu toate bogățiile împărăției, numai să-i lase copilul. Dar omulețul rămase neînduplecat și-i răspunse:

— Nu mă învoiesc, că pentru mine o ființă vie prețuiește mai mult decît toate comorile din lume!

Biata împărăteasă începu atunci să plîngă și să se tînguiască și plînse ea cu atîta deznădejde, că în cele din urmă i se făcu milă omulețului și-i spuse:

— Uite, ca să nu zici că am inimă haină, îți dau un răgaz de trei zile. Dacă pînă atunci o să știi cum mă cheamă, al tău va rămîne copilul.

Împărăteasa se frămîntă toată noaptea, prefirîndu-și prin minte toate numele cîte le auzise pînă atunci și, ca să fie și mai sigură, trimise totodată un crainic să colinde împărăția pentru a afla ce nume mai sînt pe lumea asta.

A doua zi, cînd veni omulețul să capete răspunsul, împărăteasa începu să-i zică: Kaspar, Melchior, Baltazar, și-i înșiră așa toate numele pe care și le amintise, ba mai adăugă și altele, pe care le aflase între timp, dar, la fiecare, omulețul clătina din cap, spunînd:

— Da' de unde: nu mă cheamă așa!

Cum trecuse o zi, împărăteasa se luă de gînduri și trimise prin vecini, să se afle numele fiecărui om și chiar poreclele, de erau mai neîntîlnite. În clipa cînd se ivi omulețul, ea începu să-i înșire alte nume, care de care mai ciudate și mai neobișnuite.

— Te-o fi chemînd poate „Coastă-de-vacă", ori „Pulpă-de-miel", ori „Ciolan-de-bou"?

Dar el răspunse și de astă dată:

— Da' de unde: nu mă cheamă așa!

A treia zi, slujitorul plecat prin țară se reîntoarse la curte și, grăbindu-se să se înfățișeze împărătesei, îi zise:

— Măria ta, nume noi n-am mai aflat, dar cum treceam pe lîngă poalele unui munte înalt, de nu i se mai zărea vîrful printre nouri, numai ce ajunsei la un cot de pădure unde vulpea își dă bineț cu iepurele, și ce-mi fu dat să văd: o colibă se ridica între doi stejari bătrîni, și-n fața ei ardea un focușor de vreascuri. Și-un omuleț caraghios sărea într-un picior în jurul focului și striga cît îl ținea gura:

„Astăzi fierb și mîine coc,
Poimîine iau coconul crăiesei,
Și de-aia joc.
Și nu știe nimeni, hopa-hop,
Că mă cheamă Picior-Șchiop!

Vă puteți închipui ce bucurie fu pe împărăteasă cînd auzi numele ăsta. Nu trecu mult și iată că veni și omulețul, și cum era sigur că n-o să-i poată ghici numele, o întrebă cam în zeflemea:

— Ei, slăvită împărăteasă, știi cum mă cheamă?

Împărăteasa nu-i răspunse de-a dreptul, ci se făcu că nu știe nici acum care-i este numele.

— Nu te-o fi chemînd Kunz?

— Nu!

— Nici Heinz?

— Da' de unde!...

— Atunci, nu cumva te-o fi chemînd Picior-Șchiop?!...

Auzindu-și numele, omulețul rămase încremenit și, înfuriat peste fire, strigă de răsună tot palatul:

— Numai diavolul ți l-a putut spune, numai el!

Și încălecînd pe-un linguroi de bucătărie, zbură prin fereastră...

LUPUL ŞI VULPEA

Lupul o luase pe vulpe ca slugă, îngăduindu-i să stea cu el în casă, şi tot ce-i poruncea lupul, vulpea trebuia să facă, fiindcă era mai slabă decît el. Le făcea ea pe toate, că n-avea încotro, dar tare ar fi fost bucuroasă să poată scăpa odată de un asemenea stăpîn!...

Într-o vreme, pe cînd hoinăreau amîndoi prin pădure, lupul îi zise:

— Auzi, roşcato, vezi de-mi fă rost de ceva de mîncare, că de nu, te mănînc pe tine!

Şi vulpea se grăbi să-i răspundă:

— Las' pe mine! Ştiu eu tîrla unui ţăran, unde s-ar găsi niscaiva mieluşei, şi nu-i departe de aici; dacă pofteşti, hai să înhăţăm unul!

Lupul încuviinţă bucuros şi o porniră într-acolo. Vulpea se strecură în tîrlă, fură un mieluşel pe care-l aduse plocon lupului şi-şi văzu apoi de treabă. Lupul îl înghiţi la repezeală, dar nu se mulţumi doar cu atît; îşi simţea burduhanul gol, de parcă n-ar fi avut nimic în el, şi-i lăsa gura apă de poftă să mai mănînce un mieluţ.

De astă dată o porni singur-singurel, dar cum nu se pricepea deloc la o astfel de vînătoare, oaia bătrînă prinse de veste şi începu să behăie cu atîta amar şi jale, că într-o clipită se strînseră toţi ţăranii din împrejurimi.

Dînd peste lup, îl stîlciră, nu alta, cu ciomegile, că abia putu, bietul, să se mai tîrîie pînă la vizuină, şchiopătînd şi urlînd de durere.

— Ei, că frumuşel m-ai mai dus de nas! se plînse el către vulpe. Tocmai cînd mă pregăteam şi eu să înşfac un mieluşel, m-au prins ţăranii şi m-au tăbăcit, că nu-mi mai simt oasele!

La care vulpea răspunse:

— Ce sînt eu de vină dacă nu te mai saturi!

A doua zi, cam pe la vremea amurgului, preumblîndu-se ei din nou prin pădure, nesăţiosul de lup îi porunci iarăşi vulpei:

— Roşcato, fă ce-i face şi adă-mi ceva de mîncare, că de nu, te-nfulec cu coadă cu tot!

Şi vulpea-i răspunse:

— Las' pe mine! Ştiu eu pe-aici pe-aproape o casă de ţăran gospodar, şi-am văzut chiar în seara asta cum cocea femeia nişte cozonaci. Ce-ar fi dac-am merge să ne luăm cîţiva?

O porniră întins într-acolo, şi odată ajunşi în ogradă, vulpea începu să dea tîrcoale casei, zgîindu-se şi adulmecînd peste tot, pînă ce dibui în sfîrşit unde se afla strachina cu cozonaci; apoi înşfăcă vreo şase şi-i aduse lupului, ca să scape de el.

— Na, mănîncă aici şi te satură!

Şi-şi văzu de drum.

Lupul înghiţi cozonacii pe nemestecate şi gîndi în sinea lui: „Ăştia abia mi-au deschis pofta, şi zău, îmi lasă gura apă să mai înfulec vreo doi-trei!. " Îşi încercă norocul singur, dar cînd dădu să apuce strachina, o smuci atît de tare, că-i scăpă şi se prefăcu în zeci de cioburi. Atrasă de zgomot, femeia alergă să vadă ce-i şi dădu peste lup. Începu să strige după ajutor, şi oamenii săriră din toate părţile şi-l burduşiră în bătaie.

Şi luă el trîntească atît de zdravănă, că se alese cu două picioare schilodite. Cu chiu cu vai şi scheunînd de durere, se tîrî pînă la bîrlog, unde-l aştepta vulpea.

— Ei, că de astă dată mi-ai copt-o şi mai bine! răcni lupul la ea. Din cauza ta m-au prins oamenii la cozonaci şi m-au bătut de mi-au muiat oasele, nu alta.

Dar vulpea îi răspunse din nou:

— Ce să-ţi fac dacă nu ţi se mai satură burduhanul odată!

A treia zi porniră din nou la preumblare în pădure. Şi cum păşea şontîc-şontîc, abia tîrîndu-şi cele două picioare vătămate, odată se întoarse lupul spre vulpe şi rînji la ea:

— Roşcato, fă rost de niscaiva mîncare, că de nu, pun colţii pe tine!

Şi vulpea îi răspunse:

— Las' pe mine! Ştiu eu un om care a tăiat ieri o vită şi a pus carnea la saramură într-un butoi, pe care-l are în pivniţă. Ce-ar fi dacă am merge într-acolo?

— Păi să mergem chiar acuşica — o zori lupul. Da' vezi să-mi sari în ajutor, dacă oi fi la strîmtoare!

— Nu duce grijă de asta — îl linişti vulpea şi-l petrecu pînă-n pivniţă, prin nişte cotloane numai de ea ştiute.

Acolo găsiră carne, să mănînci şi să tot rămînă.

Lupul se puse pe-nfulecat și, văzînd cîtă carne îl așteaptă, se liniști singur: „Las' că nu e zor, am destulă vreme s-o dau gata!" În acest timp, vulpea se ospăta și ea, dar era numai ochi și urechi; din vreme-n vreme se apropia de spărtura prin care se furișaseră și cerca să vadă dacă nu i s-a umflat prea mult pîntecele și nu i-o fi greu s-o zbughească în clipa cînd i-ar fi amenințat vreo primejdie.

Văzînd-o cuprinsă de neastîmpăr, lupul o întrebă:

— Ce-ai, cumătră, de nu mai stai o clipă locului? Și de ce sări mereu afară și intri iar?

— Pîndesc să nu vină careva și să ne ia ca din oală — răspunse vicleana. Da' sfîrșește odată, lupule, că prea mănînci mult..

— Ce e?! se răsti la ea nesățiosul de 'up. Nu mă urnesc de aici, pînă nu îmbuc ultima fărîmiță!

În ăst timp, auzind zdupăielile vulpii, țăranul coborî în pivniță. Cum îl zări, vulpea o zbughi afară dintr-o singură săritură. Lupul voi să se țină după ea, dar se ghiftuise într-atît, că nu fu chip să-și strecoare burduhanul prin deschizătura aceea și rămase prins ca un șoarece-n cursă. Țăranul apucă un retevei și-l lovi peste șale și peste cap, pînă îl lăsă fără suflare.

Șireata de vulpe, care nu se oprise din fugă decît în mijlocul pădurii, sărea bucuroasă peste toate lăstarele.

Și de atunci, cît o mai fi trăit, vulpea rămase singură în vizuină, fericită c-a scăpat de un stăpîn atît de nesățios.

BLANĂ-PESTRIŢĂ

A fost odată ca niciodată, a fost un împărat care avea o nevastă cu părul cu totul şi cu totul de aur, şi atît de frumoasă, că nu-şi avea seamăn pe lume. Se întîmplă însă că împărăteasa se îmbolnăvi greu. Şi după ce zăcu amar de ani, simţind ea că i se apropie sfîrşitul, îl chemă pe împărat lîngă patul de suferinţă şi-i zise:

— Măria ta, făgăduieşte-mi că dacă oi voi vreodată să te-nsori după moartea mea, n-o să-ţi iei de nevastă decît o femeie tot atît de frumoasă ca şi mine, şi cu părul de aur la fel cum e al meu!.

Împăratul îi făgădui să respecte întocmai ceea ce-i ceruse ea, cu limbă de moarte, şi împărăteasa îşi dădu sfîrşitul, cu sufletul împăcat.

Multă vreme, împăratul nu-şi mai găsi linişte şi rămase nemîngîiat, căci pierduse tot ce-avea mai scump în lumea asta, şi nici nu-i trecea prin minte, măcar că şi-ar mai putea lua altă nevastă. Dar sfetnicii lui chitiră de la un timp c-ar trebui să-l smulgă din ghearele întristării, şi de aceea îndrăzniră într-o zi a-i spune:

— Aşa nu mai merge, prea cinstite stăpîne, se cuvine ca măria ta să te gîndeşti la însurătoare, ca să avem şi noi o împărătească, precum cere datina!

Împăratul socoti că sfetnicii săi aveau dreptate şi dădu poruncă să se trimită de îndată ştafete în toate colţurile lumii, ca să se afle mireasa care să semene aidoma la frumuseţe cu răposata împărătească. Dar o astfel de mîndră nu fu chip să se găsească nicăieri; şi chiar de s-ar fi găsit una să-i semene la păr, vorba e că tot n-ar fi putut să aibă părul cu totul şi cu totul de aur, ca al împărătesei. Aşa că trimişii se întoarseră la fel cum au plecat, fără să fi adus vreo veste îmbucurătoare.

Dar vezi că împăratul nu era singur-singurel pe lumea asta şi avea şi-o fată. Şi fata asta era tot atît de frumoasă, precum fusese şi maică-sa, şi avea părul cu totul şi cu totul de aur.

Timpul se scurgea şi domniţa crescu mărişoară, ca un boboc ce tocmai da să înflorească. Şi într-o zi, privind-o mai cu luare-aminte, împăratul băgă de seamă că semăna leit cu maică-sa. Din

acel ceas nu mai avu o clipă de liniște și, ca să-și descarce sufletul, le împărtăși sfetnicilor săi ceea ce hotărîse în sinea sa:

— Să afle prea cinstitele fețe ale domniilor voastre că mi-am pus în gînd s-o iau pe fie-mea de nevastă, fiindcă seamănă aidoma cu răposata împărăteasă, și alta care să-i semene, văz că nu e chip de găsit!

Sfetnicii ce să-i mai zică, că doar nu erau să se pună împotriva împăratului! Dar fata se înspăimîntă rău de tot cînd auzi ce planuri urzește taică-său. Vezi însă că încrederea nu-i pieri cîtuși de puțin din suflet și tot trăgea nădejdea că poate-l va face pe împărat să-și schimbe hotărîrea. De aceea i se și înfățișă și-i zise:

— Înălțate împărate, îți voi împlini întocmai dorința, dar mai întîi se cuvine ca și măria ta să mi-o împlinești pe a mea. Rogu-te deci să-mi faci trei rochii: una, să fie aurie ca soarele, alta, argintie, cum e pulberea lunei, și cea de-a treia să scînteieze ca stelele cele strălucitoare. Și, pe deasupra, să-mi mai faci și-o mantie din mii și mii de feluri de blănuri. Da' vezi ca mantia să aibă cîte o bucățică din blana fiecărei jivine ce hălăduiește în cuprinsul împărăției tale!.

Iar în sinea ei, fata își zicea: „De bună seamă că n-o să-i fie-n putință să-mi facă toate astea, și poate c-o să-i treacă pofta de însurătoare!"...

Dar împăratul nici gînd n-avea de așa ceva și trimise slujitori să adune degrabă fetele cele mai dibace din împărăția lui și le puse să țeasă cele trei rochii: una, din fire de aur ca soarele, alta, din fire de argint ca pulberea lunei, iar a treia, din fire de aur și de argint și să scînteieze ca stelele cele strălucitoare. . În același timp, vînătorii fură trimiși să prindă toate dobitoacele aflate în cuprinsul împărăției, ca să le ia cîte-o bucățică din blană, și din toate laolaltă, meșterii iscusiți făcură mantia din mii și mii de felurite blănuri.

După ce toate fură gata, împăratul porunci să fie duse în iatacul fetei. După aceea veni și el acolo și, întinzîndu-i mantia, ca fata să se încredințeze că era întocmai cum o dorise ea, grăi cu hotărîre:

— Mîine facem nunta!

Biata copilă, dacă văzu că nu mai poate nădăjdui nimic, dacă-și dete seama că nu-i stă în putință să moaie inima împăratului pentru a-l face să-și schimbe vrerea, se hotărî să-și ia lumea-n cap și să părăsească lăcașul împărătesc.

Peste noapte, în timp ce toți ai casei dormeau, se sculă binișor, și din toate lucrurile ei de preț, din toate nestematele și giuvaerurile

pe care le avea nu luă cu sine decît trei lucruri: un inel de aur, o roată de tors, tot de aur, şi o vîrtelniţă, toată de aur. Rochiile ca soarele, luna şi stelele le vîrî într-o coajă de nucă şi, după ce-şi aruncă pe umeri mantia din blănurile tuturor dobitoacelor, apucă de se mînji pe obraz şi pe mîini cu funingine, apoi, pîş, pîş, se strecură ca pisica din palat şi-o porni la drum. Merse ea toată noaptea, pînă ce ajunse într-o pădure mare şi întunecoasă. Cum se simţea tare ostenită, îşi căută culcuş în scorbura unui copac şi, ghemuindu-se din pricină că locul era strîmt, adormi pe dată.

Soarele se ridicase de-o suliţă pe cer şi ea tot dormea, şi dormi pînă-n nămiaza mare. Şi se întîmplă că împăratul care stăpînea pe acele meleaguri să pornească în aceeaşi zi la vînătoare, însoţit de un mare număr de dregători, de hăitaşi şi de copoi. În clipa cînd copoii nimeriră la copacul unde dormea fata, rămaseră pe loc să adulmece şi, dînd tîrcoale în jurul scorburei, începură să latre fără astîmpăr. Atunci împăratul porunci vînătorilor:

— Ia vedeţi ce sălbăticiune o fi ascunsă în scorbură!?

Vînătorii împresurară copacul, cătară cu luare-aminte şi, cînd se înapoiară, îi ziseră:

— Măria ta, în scorbură e o lighioană ciudată, cum n-am mai văzut de cînd sîntem! Şi are o blană împestriţată dintr-o mie de blăni şi culori. . Doarme vîrîtă acolo, şi trebuie că e-n somn adînc de n-a auzit nici cîinii.

Împăratul ascultă cu mirare la cele ce-i spuneau vînătorii şi dădu altă poruncă:

— Păi atunci vedeţi de n-o puteţi prinde vie. Şi de puneţi mîna pe ea, legaţi-o de căruţă şi aduceţi-o la palat!

Vînătorii alergară degrabă să împlinească porunca împăratului, şi cînd tocmai se pregăteau să pună mîna pe ea, fata se trezi înspăimîntată şi le strigă printre lacrimi:

— Sînt o biată copilă părăsită de părinţi! Fie-vă milă de mine, vînătorilor, şi luaţi-mă cu voi!

Şi atunci unul dintre ei îi răspunse:

— Blană-Pestriţă, n-ai decît să vii cu noi, de ţi-e voia. O să te băgăm la bucătăria împărătească şi slujba ta va fi să scoţi cenuşa din vatră şi s-o cari afară, că la asta cred că te-i pricepe..

O suiră în căruţă şi o duseră la curtea împărătească. Îi arătară un locşor sub o scară a grajdului, unde nu pătrundea de fel lumina, şi-i ziseră:

— Aici îţi va fi culcuşul de aci înainte, Blană-Pestriţă.

O trimiseră apoi la bucătărie şi fata trebui să care lemne şi apă, să dreagă focul, să jumulească păsările, să cureţe zarzavatul, să

scoată cenușa din vatră — într-un cuvînt, era pusă să îndeplinească muncile cele mai grele.

Vremea trecea și biata copilă trăia ca vai de ea, îndurînd o viață de chinuri și amărăciuni. Ah, frumoasă fată de împărat, ce s-o mai alege de tine de-aci înainte că pînă acu', tare ți-a fost vitregă soarta!.

Se întîmplă însă ca la palat să se dea o mare petrecere, și fata își luă inima-n dinți și îndrăzni a-i zice bucătarului:

— Lasă-mă, rogu-te, să mă duc și eu la petrecere, să mă uit nițeluș! O să mă pitesc după ușă și-o să arunc din cînd în cînd cîte-o privire înăuntru.

— Bine, du-te — încuviință bucătarul — dar după o jumătate de ceas, cată să fii înapoi ca să scoți cenușa din vatră!

Fata își luă opaițul, se duse în cămăruța de sub scara grajdului, lepădă blana de pe ea, se spălă bine pe față și pe mîini de funingine, și toată neasemuita ei frumusețe ieși la iveală, așa cum iese lumina soarelui din pîcla norilor. Desfăcu apoi nuca și scoase de-acolo rochia aurie care strălucea ca soarele. După ce se îmbrăcă, se duse în sala tronului, unde avea loc petrecerea, și de cum o vedea cineva, îndată se dădea cu sfiiciune la o parte să-i facă loc, căci credeau cu toții că-i vreo fată de împărat, într-atît era de mîndră la înfățișare. Și însuși împăratul îi ieși în întîmpinare și o luă de mînă, ca și cînd ar fi cunoscut-o de cînd lumea. Jucă cu ea, de-ai fi zis că zboară amîndoi; și-n timpul ăsta, se tot minuna în sinea lui: „O asemenea frumusețe nu mi-au mai văzut ochii de cînd sînt!"

Cînd se sfîrși jocul, împăratul făcu o plecăciune adîncă în fața ei, dar cînd dădu să ridice ochii și s-o privească mai mult, fata pierise... Și cît îi cercetă el pe toți oaspeții, de la nimeni nu putu să afle pe unde o luase, de se făcuse nevăzută. Chemă la sine pînă și străjile de la intrările palatului, dar degeaba-i luă la întrebări și-și pierdu vremea, că nu putu să capete nici o deslușire de la dînșii.

În ăst timp, fata alergă la grajd, se dezbrăcă în pripă de straiele cele frumoase și, după ce se mînji din nou cu funingine pe mîini și pe față și-și puse blana pe ea, se făcu iar Blană-Pestriță. Cînd se duse în bucătărie și dădu să strîngă cenușa, bucătarul o opri și-i zise:

— Lasă treaba asta pentru mîine, că nu e zor de ea, iar acu', vezi mai bine de pregătește cu tot dichisul ciorba pentru măria sa împăratul, că vreau să mă duc și eu să privesc nițeluș la serbare. Dar fii cu ochii-n patru, să nu-ți pice cumva în ciorbă vreun

fir de păr, că altminteri n-o să-ți mai dau nici o fărîmă de mîncare!

Bucătarul plecă și Blană-Pestriță puse ciorba pe foc. O drese cu ou și cu mirodenii, cum se pricepu și ea mai bine, și cînd fu gata, alergă de aduse inelul ei de aur din cămăruța de sub scara grajdului și-l aruncă în castronul cu fiertură.

După ce se sfîrși jocul, împăratul porunci să i se aducă ciorba și atît de mult îi plăcu, c-o lăudă în gura mare, spunînd că nu i-a fost dat niciodată să mănînce o ciorbă mai strașnică. Dar cînd ajunse la ultima sorbitură, ce-i văzură ochii? Pe fundul talerului strălucea un inel de aur de toată frumusețea! Și se minună mult împăratul, de unde pînă unde nimerise inelul acolo.

Trimise să-i fie adus înainte-i bucătarul și acesta se sperie grozav cînd auzi porunca împăratului și începu s-o dojenească pe fată:

— Te pomenești c-ai lăsat să-ți scape un fir de păr în ciorbă! De-o fi așa, apoi să știi c-ai văzut pe naiba și nu te scapă nimeni de bătaia ce-o meriți!.

Cînd veni bucătarul în fața împăratului, acesta îl întrebă cine a pregătit ciorba.

— Eu am făcut-o, înălțate împărate!. răspunse cu teamă bucătarul.

Dar împăratul nu se lăsă amăgit și-i zise:

— Nu e adevărat: ciorba pe care am mîncat-o era mai gustoasă și mai bine făcută ca pînă acum, așa că n-aș crede c-a ieșit din mîinile tale!

Văzînd că n-are încotro, bucătarul trebui să mărturisească adevărul.

— Măria ta — zise el cu umilință — adevărul adevărat e acela pe care-l bănuiește înălțimea voastră! Ciorba n-am făcut-o eu, ci Blană-Pestriță.

— Dacă-i așa, du-te de mi-o trimite încoace, numaidecît! porunci împăratul.

Cînd veni fata, împăratul o întrebă cu blîndețe:

— Cine ești tu?

— Măria ta — răspunse fata — sînt un biet copil fără de părinți și n-am pe nimeni pe lume!

— Și ce faci tu aici, în palatul meu? o mai cercetă împăratul.

— Nu sînt bună decît să primesc ocări de la toată lumea și duc o viață amară, slujind la bucătărie.

— Dar inelul pe care l-ai pus în ciorbă de unde-l ai?

Fata făcu ochii mari, ca și cînd atunci ar fi aflat de inel, și răspunse:

— N-am habar de nici un inel, măria ta!

Văzînd că nu poate să scoată nimic de la ea, împăratul o trimise înapoi la bucătărie.

Mai trecu ce mai trecu și la curtea împărătească se dădu din nou o petrecere. Și fata se rugă iar de bucătar s-o lase și pe ea să privească la serbare.

— Bine, du-te — o învoi el — dar peste o jumătate de ceas cată să fii înapoi, că trebuie să-i pregătești măriei sale ciorba care-i place atît de mult.

Fata alergă la culcușul de sub scara grajdului, se spălă repede pe mîini și pe față, scoase din nucă rochia argintie ca pulberea lunei și se îmbrăcă cu ea. Apoi se duse la serbare, gătită și frumoasă ca o adevărată odraslă împărătească.

Împăratul îi ieși în întîmpinare, bucurîndu-se în sinea lui că-i fusese dat s-o mai vadă iar. Și-o pofti numaidecît la joc. Dar cum se sfîrși jocul, fata pieri din nou ca prin farmec, și nici împăratul și nici vreun alt oaspete nu putură să bage de seamă pe unde a luat-o de s-a făcut nevăzută.

Dar ea fugi în cotlonul de sub scara grajdului și se făcu iar Blană-Pestriță, după care alergă la bucătărie, ca să pregătească ciorba.

Bucătarul se duse să privească și el la serbare, iar fata, nemaiavînd pe nimeni pe lîngă ea, luă rotița de aur și o puse în castronul cu ciorbă.

Cînd serbarea fu aproape de sfîrșit, slujitorii îi aduseră împăratului ciorba, și atît de mult îi plăcu, că-l chemă iar pe bucătar și-l întrebă cine o pregătise. Și acesta fu nevoit să mărturisească în cele din urmă că o făcuse Blană-Pestriță. Fata trebui să se înfățișeze din nou înaintea împăratului, dar ea o făcu tot timpul pe niznaiul și-o ținu morțiș că nu-i bună decît să primească ocări de la toată lumea și că nu știe nimic de rotița de aur.

Împăratul mai dădu o dată un praznic și lucrurile se petrecură ca și în celelalte dăți. Fata îi ceru din nou voie bucătarului să se ducă la petrecere, dar acesta, cum începuse s-o cam pizmuiască fiindcă era atît de îndemînatică, o întrebă:

— Blană-Pestriță, au nu cumva ești vreo vrăjitoare și pui ceva în ciorba aia a ta, de e așa de strașnică și-i place împăratului mai mult decît ciorba făcută de mine?

Totuși, fiindcă fata se rugă de el, cu lacrimi fierbinți, bucătarului i se muie inima și o lăsă să se ducă și acum.

De astă dată, ea se îmbrăcă cu rochia ce scînteia ca stelele cele strălucitoare și se duse la petrecere. De cum o văzu, împăratul o pofti la joc și i se păru că e mai frumoasă ca oricînd. Dar în timp ce jucau, împăratul îi puse pe nesimțite un inel în deget.

Împăratul jucă cu ea de mai multe ori și, cum nu putea să se mai despartă de dînsa, porunci să țină jocul mai mult decît de obicei. Cînd încetă muzica, craiul o prinse de mînă și vru să n-o mai lase, dar ea se smuci și, scăpîndu-i din strînsoare, se furișă printre oaspeți așa de repede, că el o pierdu din ochi și nici nu putu să-și dea seama cînd pierise.

Fata fugi cît o țineau picioarele la cotlonul de sub scara grajdului și, din pricină că zăbovise prea mult la joc, nu mai avu timp să se dezbrace și-și aruncă la repezeală blana peste rochie. De zorită ce era, nu apucă să se mînjească bine cu funingine, astfel că un deget îi rămase alb, cum e pielița crinului. Alergă apoi la bucătărie, pregăti ciorba împăratului și o drese cum numai ea știa, și după ce plecă bucătarul să privească și el la petrecere, puse vîrtelnița de aur în castronul din care avea să mănînce măria sa.

Cînd împăratul dădu cu ochii de vîrtelniță, porunci pe loc s-o cheme pe Blană-Pestriță, și cînd fata se înfățișă înaintea lui, ce-i văzură ochii? În degetul ei, pe care n-avusese timp să-l mînjească cu funingine și care era alb ca petala de crin, sclipea inelul pe care el însuși i-l pusese, fără ca fata să bage de seamă. Împăratul nu-și mai încăpu în piele de bucurie și, prinzînd-o de mînă, o ținu strîns, ca să nu-i mai scape. Și cînd fata vru să-și tragă mîna dintr-a lui și s-o ia la fugă, i se desfăcu puțin blana și se văzu rochia scînteind ca stelele cele strălucitoare.

Fără să mai piardă măcar o clipă, împăratul apucă blana și o trase jos de pe ea. Părul de aur, pe care domnița și-l ținuse ascuns pînă atunci, i se revărsă pe umeri, și fata se înfățișă în toată strălucirea și neasemuita ei frumusețe, că nu mai avea cum să se mai ascundă de privirile oamenilor. Și o dată cu împăratul, oaspeții rămaseră înmărmuriți de mirare.

După ce se spălă pe față și pe mîini de funingine și cenușă, fata se făcu și mai frumoasă, atît de frumoasă, cum nu se mai văzuse alta pe lume.

Iar împăratul, robit de dragostea pe care i-o purta, grăi către dînsa:

— Tu ești mireasa mea dragă și de-acu' înainte nimeni și nimic n-o să ne mai despartă vreodată!

.Și făcură apoi o nuntă, de se duse vestea peste nouă țări și nouă mări, și trăiră fericiți pînă la adînci bătrînețe.

DOCTORUL ŞTIE-TOT

A fost odată un ţăran sărac, şi ţăranul ăsta se chema Răcilă. Şi nu-i de mirare că se chema aşa, că toate-i mergeau anapoda, ca racul. Într-o zi plecă el la oraş cu un car de lemne, şi după multă alergătură şi tîrguială le vîndu unui doftor, care-i dădu pe ele doi bani de argint. Cînd fu să-i plătească doftorul banii, acesta tocmai stătea la masă şi ţăranul rămase cu ochii holbaţi, văzînd ce bunătăţi mînca şi bea doftorul. Îi lăsa gura apă, nu altceva!. Ei, doamne, grozav ar fi vrut să se facă şi el doftor! După ce-şi primi plata, ţăranul mai zăbovi olecuţă şi-l întrebă pe doftor dacă n-ar fi în stare să înveţe şi el meşteşugul doftoricesc.

— Da' de ce nu — ii zise doftorul — că doar se învaţă uşor, nu-i scofală mare!

— Şi ce trebuie să fac? întrebă atunci ţăranul.

— Mai întîi să-ţi iei o carte, ca să deprinzi slovele, ştii, aia c-un cocoş pe ea, de are la început, A, B, C. ., al doilea, să vinzi carul cu boi, ca să-ţi cumperi hainele şi cele de trebuinţă meşteşugului doftoricesc, şi, al treilea, să poruncesti unui zugrav să-ţi scrie pe-o tăbliţă „Eu sînt doctorul Ştie-Tot" Şi după ce o încondeia-o el frumos, doar atît mai trebuie: să ţi-o atîrni la poarta casei şi să aştepţi să vină muşteriii...

Ţăranul nu se abătu cu o iotă de la ce-i spusese doftorul. Trecu un timp şi se întîmplă ca unui boier putred de bogat să i se fure nişte bani, dar parale, nu glumă! Şi cum nu da defel boierul de urma banilor, nu ştiu cine se nimeri să-i pomenească de doftorul Ştie-Tot, care, cică, ar locui în cutare sat şi ar avea un leac sigur pentru a-i dibui pe hoţi... Auzind de vestea cea bună, boierul porunci să se înhame caii la caleaşcă şi o porni într-o goană către satul unde locuia ţăranul. Zări tăbliţa şi, oprind caii, îl întrebă pe-un ţăran ce se-nvîrtea pe acolo, de nu e el cumva doftorul Ştie-Tot.

— Ba chiar eu sînt; ai nimerit-o bine!

— Păi dacă-i aşa, grăbeşte, rogu-te, şi hai cu mine, să-mi găseşti banii furaţi!

— Viu, cum să nu, da' e vorba că fără nevastă-mea nu plec de acasă, de mi-ai da tot aurul din lume!

Boierul — ce era să facă! — se învoi și, poftindu-i pe amîndoi în caleașcă, dete bici cailor și-o porni la drum.

Cînd ajunseră la curtea boierului, tocmai îi aștepta masa pusă, încărcată de bunătăți, și stăpînul îl pofti pe doftor să mănînce împreună cu dînsul.

— Mă învoiesc să vă cinstesc masa — răspunse doftorul — numai de-ați îngădui să se ospăteze și nevastă-mea. Altfel, în ruptul capului!

Boierul încuviință, că n-avea ce alta face, și țăranul se așeză împreună cu nevastă-sa mai spre coada mesei. Intră un slujitor cu un taler încărcat cu bucate alese, și cînd trecu pe lîngă doftor, acesta odată-i făcu nevesti-si semn cu cotul și-i zise mai mult șoptit:

— Îl vezi, nevastă, ăsta-i primul!

Prin cuvintele astea voia să înțeleagă că era, adică, slujitorul care aduce primul fel de mîncare.

Dar slujitorul, care sta cu urechile ciulite, prinse toate cuvintele și începu să creadă c-ar avea alt tîlc, că ar vrea să însemne anume: Ăsta e primul hoț! Și fiindcă era chiar așa, i se făcu frică și cînd ieși, le zise celorlalți tovarăși ai săi:

— Doftorul ăsta pe toate le știe și-o s-o pățim urît de tot din cauza lui, că de cum m-a văzut, i-a și șoptit nevesti-si că eu sînt primul hoț.

Auzind acestea, cel de-al doilea slujitor nu mai îndrăzni să dea ochii cu doftorul, dar n-avu încotro. Cînd intră ducînd talerul cu mîncare, țăranul o izbi cu cotul pe nevastă-sa și spuse mai tărișor:

— Nevastă, ține minte, ăsta-i al doilea!

Slujitorului i se făcu frică de moarte și nu știu cum s-o șteargă mai repede din fața țăranului. Cu cel de-al treilea slujitor se întîmplă tot la fel, căci doftorul zise iar:

— Nevastă, ăsta-i al treilea, nu cumva să uiți!.

Al patrulea slujitor intră în odaie cu o strachină acoperită și boierul îl rugă pe doftor să-și arate meșteșugul și să ghicească ce-i în ea. Păsămite, în strachină erau raci. Țăranul se uită țintă la strachină și cum nu știa în ce chip să iasă din încurcătură, se tot scărpina la ceafă și începu a se căina:

— Vai de tine, race, race, ce-o s-o pați, sărace!

Cînd îl auzi boierul, îi dădură lacrimile de bucurie:

— Ăsta-i meșter, nu glumă! Dacă a știut el ce-i în strachină, cum n-o să știe să-i găsească și pe hoți?

Slujitorul încremenise pe loc și-l treceau toate sudorile. Abia că mai putu să-i facă țăranului cu ochiul, să vină pînă afară. Cînd

GRJ

ieşi ţăranul în curte, toţi patru slujitorii prinseră a-i mărturisi că ei au furat banii, dar că tocmai se gîndiseră să-i pună la loc. Şi-l mai momiră c-o să-l răsplătească şi pe el cu o grămadă de bănet, de se îndură să nu-i dea de gol.

Îl duseră apoi la tainiţa unde ţineau ascunşi banii, de i-o arătară, şi se mai rugară încă o dată să aibă milă de sufletul lor.

Doftorul se ţinu tare şi nici nu arătă faţă de ei cît de mult îl bucurase vestea asta. Şi de cum intră în odaie, se aşeză iar la masă şi zise:

— Acuşica, boierule, îngăduie-mi să caut în ceaslovul ăsta al meu, ca să-mi deslueşească el unde se află ascunşi banii.

Cel de-al cincilea slujitor se găsise mai breaz decît ceilalţi şi se ascunsese în vatră, căci era dornic să audă de nu cumva doftorul ştie mai multe despre ei. În ăst timp, ţăranul tot răsfoia ceaslovul, să găsească foaia cu cocoşul, dar cum nu-l găsi dintr-o dată, se înfurie şi, bătînd cu palma peste carte, răcni:

— Doar ştiu că aici eşti, fir-ai al naibii; hai, ieşi la iveală odată!.

Slujitorul, care se ascunsese în vatră, crezu că-i vorba de dînsul şi, sărind înspăimîntat afară, strigă:

— Omul ăsta e însuşi diavolul; omul ăsta ştie tot!

Apoi doctorul Ştie-Tot îi arătă boierului locul unde erau ascunşi banii, dar nu-i dădu de gol pe hoţi.

Şi, drept răsplată, căpătă astfel din amîndouă părţile atîta avuţie, că i se duse faima peste nouă ţări şi nouă mări.

CALFA DE MORAR ŞI PISICA

A fost odată un morar sărac, şi morarul ăsta n-avea nici nevastă, nici copii, ci numai trei slugi, care-l ajutau la treburile morii. După ce-l slujiră cîţiva ani bunicei, morarul îi chemă într-o zi şi le zise:

— Eu, feţii mei, sînt bătrîn de-acu' şi nu mă mai ţin puterile. A venit vremea să mai stau la odihnă, după cuptor. Dar pe voi vă îndemn s-o porniţi la drum, în lumea largă, şi care s-o arăta vrednic şi o fi în stare să-mi aducă bidiviul cel mai straşnic, a lui să fie moara; în schimb, mie să-mi dea cele de trebuinţă, cîte zile oi mai avea de trăit.

Cel mai tinerel dintre ei era pus totdeauna la muncile cele mai grele. Cei doi flăcăi vîrstnici îl luau toată vremea în bătaie de joc, socotindu-l un nătîng, şi n-ar fi vrut nici în ruptul capului ca moara să încapă pe mîinile lui. Dar nu-i vorbă, că nici el nu rîvnea la ea.

În cele din urmă porniră la drum cîteşitrei şi, cînd fură să ajungă la marginea satului, cei doi flăcăi mai mari îi spuseră tontului de Hans, că aşa se chema prîslea:

— Rămîi, mă, aici, să nu mai baţi drumul degeaba... Că nevolnic cum eşti, o să găseşti tu cal cînd o face plopu' pere şi răchita micşunele!

Dar flăcăul nu vru să-i asculte şi-o porni după ei. Merseră ei ce merseră şi cînd se înnoptă, dădură peste o peşteră şi-şi făcură culcuş înăuntru. Cei doi flăcăi mai mari, care se socoteau isteţi nevoie mare, aşteptară pînă ce-l văzură pe Hans adormit şi apoi, sculîndu-se binişor de lîngă el, porniră din nou la drum. Şi-n sinea lor se bucurau că s-au descotorosit de prostovan, în felul ăsta dibaci.

Hei, dar prea vă grăbiţi, nenişorilor, c-aţi scăpat de Hans, că nici vouă n-o să vă meargă totul ca pe roate şi-o s-o păţiţi urît, cînd nici n-oţi gîndi!...

Cînd răsări soarele şi flăcăiaşul nostru se trezi din somn, se văzu singur într-o peşteră adîncă şi întunecoasă. Îşi roti el privirea în toate părţile şi strigă:

— Doamne, dumnezeule, unde m-oi fi aflînd?

Dar nu se lăsă cuprins de deznădejde. Se sculă din aşternutul pe care şi-l făcuse şi o porni pipăind ba în dreapta, ba în stînga; se căţără ici, se căţără dincolo, şi aşa merse tot pe dibuitelea, pînă ce ieşi din peşteră şi se pomeni într-o pădure. Dar vezi că nu se bucura prea mult că izbîndise să scape de acolo şi-şi spunea în sinea lui: „Cum o să dobîndesc eu un cal şi cine-o să mă ajute, cînd sînt atît de singur şi de părăsit?"

În timp ce mergea el aşa, cu capu-n pămînt, sub povara gîndurilor, numai ce se întîlni cu o pisicuţă pestriţă, care-l întrebă cu blîndeţe:

— Da' încotro, măi băiete?

— La ce ţi-aş mai spune şi ţie că tot nu-ţi stă în putere să m-ajuţi!

— Las' că ştiu eu bine ce cauţi, ştiu prea bine — stărui pisica. Umbli să găseşti o asemenea mîndreţe de bidiviu, să nu-l întreacă niciunul în frumuseţe. Hai cu mine, şi de m-oi sluji cu credinţă şapte ani în şir, te-oi răsplăti la urmă c-un cal cum n-ai văzut de cînd eşti.

„Măi, ciudată pisică — îşi spuse flăcăul în sinea lui — da' hai să văd dacă-i adevărat ce spune ori numai lauda-i de ea!"

Porni deci pe urma pisicii, care-l duse la palatul ei fermecat, unde avea slugi numai pisicuţe. Şi toată vremea pisicuţele săreau sprintene pe scări şi erau vesele şi pline de voie bună. Seara, de cîte ori se aşezau la masă, trei dintre ele trebuiau să cînte: una ciupea cu îndemînare strunele harfei, a doua cînta din lăută, trăgînd cu mare dibăcie arcuşul peste coarde, iar a treia sufla din trîmbiţă cît putea de tare, umflîndu-şi bucile obrazului.

După ce sfîrşeau de mîncat, pisicile strîngeau masa şi puneau totul în ordine. Iar stăpîna pisicilor se apropia de flăcăiaş şi-i zicea:

— Acu', că eşti sătul, vino de joacă cu mine.

— Ba mai pune-ţi pofta-n cui — răspundea el — că n-oi juca c-o mîţă; de cînd sînt, n-am făcut una ca asta!

— Vasăzică, nu vrei... Hei, pisicilor, duceţi-l atunci la culcare!... poruncea ea.

Una o lua înainte şi-i lumina drumul cu lumînarea pînă la iatacul lui, alta îl descălţa, alta îi trăgea ciorapii şi, la urmă, una din ele sufla în lumînare. A doua zi de dimineaţă se şi înfiinţau

să-l îmbrace. Una-i punea ciorapii, alta îi prindea c-o cordeluşă, alta îi aducea ghetele, alta îl spăla şi alta îi ştergea obrazul cu coada.

— Da' ştii că-i plăcută treaba asta!.. zicea flăcăiaşul şi de fiecare dată parcă era mai mulţumit şi mai bucuros.

Nu-i vorbă că şi el trebuia s-o slujească cum se cuvine pe stăpînă-sa! În grija lui cădea ca-n fiecare zi să crape lemnele şi să facă surcele. Şi ca să aibă unelte numai potrivite pentru trebuşoara asta, îi dădură un topor de argint, cu coada de aramă, şi icul şi ferestrăul erau tot de argint.

Spărgea el lemne toată ziulica, bea şi mînca după pofta inimii şi cum nu ducea lipsă ori grijă de niciuncle, se învoise cu drag să rămînă la palat. Dar vezi că de la un timp îl apucase un soi de urît, că în afară de stăpînă-sa şi de celelalte pisicuţe care o slujeau nu-i era dat să mai vadă alte chipuri. Odată, cam pe la vremea prînzului, pisica îi spuse:

— Măi flăcăiaş, ia du-te tu de-mi coseşte iarba din livadă şi pune-o la uscat, să se facă otavă!

Îi puse-n mînă o coasă de argint şi o gresie de aur, dar îi atrase luarea-aminte să cate cu grijă la ele şi, după ce-o sfîrşi lucrul, să le aducă înapoi. Flăcăul porni la drum şi făcu întocmai cum îl povăţuise stăpînă-sa. După ce mîntui de strîns fînul, îl cără acasă şi aduse cu sine coasa şi gresia de aur Şi de cum dădu ochii cu pisica, o întrebă de nu s-ar învoi să-i plătească simbria ce i se cuvenea.

— Nu ţi-o dau, că nu s-a împlinit încă vremea – răspunse stăpînă-sa. Ca să fii dezlegat de învoială, mai trebuie să-mi faci cîteva lucruri, de care am mare trebuinţă. Uite, ici ai o stivă de lemne de argint, bardă, colţar şi ce mai trebuie, toate de argint, şi să te apuci de îndată să-mi ridici o căsuţă. Da', ştii, o căsuţă numai şi numai de argint!

Flăcăul se aşternu pe lucru şi întocmi căsuţa, iar la urmă îi spuse stăpîne-si c-ar cam fi vremea să-i dea calul făgăduit, că el îşi îndeplinise toate îndatoririle... Cei şapte ani erau la capătul sorocului, trecuseră-n zbor, de parcă s-ar fi scurs numai o jumătate de an. Pisica ascultă la ce-i zice, şi apoi îl întrebă de nu vrea să-şi vadă caii.

— Ba mai e vorbă! răspunse el, arzînd de nerăbdare.

Atunci pisica îl duse la căsuţă, dădu într-o parte o uşă, şi numai ce văzu flăcăiaşul, într-un grajd, doisprezece cai mîndri, unul mai chipeş decît altul, şi de atîta cît fuseseră îngrijiţi şi ţesălaţi, străluceau pielea pe ei ca lumina soarelui, de i se umplu băiatului inima de bucurie.

Pisica îşi pofti sluga la masă, îi dădu să mănînce şi să bea, şi apoi îi zise:

— De acu' poţi să te duci acasă, dar bidiviul încă nu ţi-l dau. Peste trei zile o să viu eu singură să ţi-l aduc!

Flăcăul, ce era să mai facă?! Dacă văzu că n-a ieşit aşa cum plănuise el, se pregăti de drum, dar în inima lui tot mai nădăjduia că pisica o să-şi ţină făgăduiala. Stăpînă-sa îl însoţi cîtăva vreme şi, după aceea, îşi luă rămas bun de la el şi-i arătă calea care ducea la moară. Dar cum nu se îndurase să-i dea un rînd de straie mai ca lumea, flăcăul fu nevoit să plece tot cu sumănaşul lui vechi şi ponosit cu care venise şi care de abia îl mai încăpea acum, că de, în cei şapte ani cîţi trecuseră se înălţase băiatul şi se făcuse ditai voinicul.

Şi se nimeri să ajungă acasă tocmai pe la vremea prînzului şi găsi acolo pe cei doi flăcăi mai vîrstnici. Se înapoiaseră la moară cam de multicel şi fiecare adusese cu sine cîte-un cal, dar al unuia era chior, că făcuse la un ochi albeaţă, iar al celuilalt era şchiop, că suferise de-o vătămătură la chişiţă.

Văzîndu-l că vine singur, fără de nici un bidiviu, şi că-i zdrenţăros şi plin de colb, ca vai de el, cei doi flăcăi îl luară peste picior de cum păşi în ogradă:

— Unde ţi-e calul, mă cască-gură?

— Las' că vine el peste trei zile, n-aveţi voi grijă! le răspunse flăcăul, din vîrful limbii.

Şi auzindu-l ce năzdrăvănii zice, cei doi flăcăi prinseră a rîde, să se strice de rîs, nu altceva.

— De unde naiba să-ţi vină calul, mă nătărăule?! îl întrebară ei, printre hohotele de rîs. Şi chiar de te-ai căpătui şi tu c-un cal, cine ştie ce mîrţoagă răpciugoasă o mai fi şi aia.

Flăcăul intră în casă şi dădu să se aşeze la masă şi el, dar morarul nu vru să-l primească, zicînd că e rupt şi rufos din cale-afară şi i-ar fi ruşine cu el de s-ar nimeri ca tocmai atunci să păşească pragul un străin.

Nitică mîncare tot se îndurară însă să-i dea, dar afară, în ogradă, într-un blid cioplit de pămînt. Ăst timp, fiindcă se înnoptase, toţi ai casei se pregătiră de culcare. Flăcăul nostru vru să se odihnească şi el, că de atîta drum cît bătuse era sleit de oboseală, dar cei doi flăcăi îl luară-n rîs şi-i ziseră să-şi mute gîndul c-ar putea să doarmă în casă, într-un pat ca lumea. Cum n-avea ce alta face, bietul flăcăiaş se văzu silit să-şi caute culcuş în coteţul găştelor. Şi, vîrîndu-se acolo, se întinse pe-o mînă de paie şi adormi.

Dis-de-dimineață cînd se trezi el din somn, nici nu-și dădu seama că trecuseră cele trei zile de așteptare. Și numai ce se pomeni că se oprește în fața morii o caleașcă trasă de șase cai focoși și mîndri, că luceau de-ți luau ochii, nu altceva. Iar în urma caleștii venea o slugă, care ținea de dîrlogi un alt cal. Era bidiviul cu care trebuia să fie răsplătit flăcăul nostru, pentru cît o slujise pe pisică.

Din caleașcă coborî o preafrumoasă odraslă împărătească și, cu pași mărunți și ușori, intră în casă la morar. Pasămite, domnița asta nu era alta decît pisicuța pestriță la care slujise flăcăiașul nostru timp de șapte ani! Cînd dădu cu ochii de morar, fata îl întrebă unde e cel mai nevîrstnic dintre argații lui. Și morarul îi răspunse stingherit:

— Înălțimea ta, nevrednicul acela e atît de rufos și de rupt, că-i curg zdrențele pe el, și nu s-a cuvenit să-l lăsăm într-o casă de oameni! Și-a făcut culcuș în cotețul gîștelor, că acolo-i de el!

Dar fata de împărat nu luă seama la vorbele morarului și-i porunci să-l aducă numaidecît. De voie, de nevoie, morarul dete fuga să-l scoată pe flăcău din cotețul gîștelor și sărmanul fecioraș trebui să se strîngă în sumănașul lui jerpelit, ca să nu i se vadă goliciunea. Atunci sluga care venise cu fata de împărat scoase dintr-un sipet de la spatele caleștii niște straie mîndre și strălucitoare și, după ce-l spălă pe flăcău din cap pînă-n picioare, îl îmbrăcă cu ele. Și parcă era cu totul altul acum: frumos, de nu-ți venea să-ți iei ochii de la el, și chipeș de ziceai că-i un fecior de împărat.

Fata ceru, după aceea, să i se arate caii pe care-i aduseseră celelalte două slugi ale morarului și băgă numaidecît de seamă că unul era chior, iar celălalt șchiop. Atunci porunci slujitorului ei să aducă bidiviul pe care-l purtase de dîrlogi în urma caleștii.

Și cînd văzu morarul așa mîndrețe de cal, zise că-n ograda lui nu se mai pomenise vreodată asemenea bidiviu și că nici pe lume trebuie că nu erau prea mulți să-i semene...

— Calul ăsta de care te bucuri matale atîta și-ți place află că e al flăcăului! grăi domnița și-l privi în ochi cu stăruință, ca să fie încredințat că nu șuguia.

— Păi atunci și moara e a lui, că i se cuvine cu vîrf și îndesat! se grăbi să răspundă morarul, cu bucurie-n suflet.

Dar domnița se arătă mărinimoasă și-i spuse că poate să-și păstreze și moara, și calul. Apoi îl luă de mînă pe flăcăiașul care se dovedise atît de credincios, îl sui în caleașcă și plecă cu el.

Se-ndreptară către căsuța pe care o întocmise băiatul cu uneltele de argint, și ce să vezi, în locul ei se înălța acum un palat mare

şi înalt, de ajungea cu acoperişul pînă la nori, şi toate lucrurile dinăuntrul lui erau numai de argint şi de aur.

Cîtăva vreme după aceea făcură o nuntă ca-n basme, cu mare alai şi veselie. Flăcăiaşul nostru era acum bogat, atît de bogat ca să poată trăi din belşug cît i-era dat să trăiască...

Şi uite că s-au dovedit mincinoşi aceia de-au zis că oamenii care arată cam prostuţi nu pot şi ei să ajungă departe.. Că una e să arăţi prostuţ, şi alta să fii, precum s-a văzut în povestea ce s-a-ncheiat aci!

CROITORAŞUL CEL ISTEŢ

A fost odată ca niciodată o domniţă şi domniţa asta era atît de fudulă, că nu-i mai intra nimeni în voie. Şi de se întîmpla să vie vreun flăcău în peţit, îl punea numaidecît să-i ghicească vreo ghicitoare şi de n-o putea dezlega, îl alunga fără milă, batjocorindu-l în fel şi chip. Trecură aşa nenumărate rînduri de peţitori pe la curtea împărătească, şi-n cele din urmă, văzînd că n-o scoate cu niciunul la capăt, domniţa porunci să se dea sfoară-n ţară că se va mărita cu acela care va fi în stare să-i dezlege o ghicitoare, şi că n-are decît să poftească oricine-o vrea, fie el de neam, fie el om de rînd.

Se gîndiră ei mulţi să-şi încerce norocul, şi-ntre ei iată că s-au nimerit să fie şi trei croitori, pe care întîmplarea îi adusese pe acelaşi drum. Cînd plecaseră în peţit, doi dintre ei, care erau mai mărişori de ani, îşi făcuseră socoteală că aşa cum nu dăduseră niciodată greş cu acul — şi doar era vorba de împunsături iscusite, nu jucărie! — n-aveau să dea greş nici acum, cînd trebuiau să dezlege doar o ghicitoare. Cel de-al treilea îşi dădu cu ideea că de aici o să-i vie şi lui norocul, că din altă parte, ştia el bine, n-avea de unde să-l aştepte. .

Cei doi, văzînd cîte parale face, încercară să-l povăţuiască:

— Măi flăcăule, mai bine ţi-ai vedea de treabă şi-ai sta frumuşel acasă, că aşa, fără minte cum eşti, tot n-ai s-ajungi la nimic!

Dar te pui cu el! Avea inima uşoară, de parcă i-ar fi adus laude că e cine ştie ce isteţ, şi le zise că, de vreme ce-a clocit în minte gîndul ăsta, n-o să-l lase nici în ruptul capului şi că de găsit, o să găsească într-un fel cum s-o scoată la capăt. Şi-o porni la drum, plin de voioşie, de parcă toată lumea era a lui.

Cînd ajunseră la curtea împărătească, cei trei croitoraşi trimiseră vorbă domniţei că aşteaptă să-i pună şi pe ei la încercare cît mai degrabă, întrucît ei sînt tocmai oamenii potriviţi s-o dezlege, avînd o minte atît de subţirică, c-ar putea-o trece cu uşurinţă prin urechea unui ac.

În clipa cînd se înfăţişară înainte-i, domniţa întrebă:

— Am două feluri de păr în cap: de ce culori or fi?

GRJ

— Păi dacă-i vorba numai p-atît — se grăbi să răspundă cel mai în vîrstă dintre croitori — apoi trebuie să fie negru și alb, ca postavul care bate-n culoarea piperului și-a sării, de se și cheamă așa: sare și piper.

După ce-i ascultă răspunsul, domnița-i zise:

— N-ai ghicit; să vedem ce spune mijlociul.

Al doilea fu încredințat c-o brodește sigur și zise:

— De nu e nici alb, nici negru, atunci de bună seamă că-i roșu și cafeniu, ca surtucul pe care-l poartă taica la sărbători.

— N-ai ghicit nici tu — răspunse domnița. Ia să-l auzim pe prislea, că, după nas, mi s-ar părea că știe el ceva...

Croitorașul nu luă în seamă batjocura și, înaintînd fără sfială, grăi:

— Domnița are pe dup-o ureche un fir de păr ca argintul și altul ca aurul, și astea sînt cele două feluri de păr.

Auzindu-l, domnița se îngălbeni ca șofranul și fu cît pe-aci să leșine de spaimă, căci croitorașul ghicise ceea ce ea credea că nici un om de pe fața pămîntului n-ar putea să știe. Totuși cercă să se stăpînească și, după ce-și mai veni în fire, zise:

— Dac-ai ghicit, ai ghicit, nu mă pot împotrivi... Dar vorba e că doar cu atît n-o să mă poți lua de nevastă și se cade să te mai supun la încă o încercare! Jos în grajd am un urs. Să dormi la noapte cu el și dacă mîine-n zori, cînd m-oi trezi eu, te mai afli în viață, să știi că te iau de bărbat. Dar în sinea ei, se gîndea așa: „Las' că mă descotorosesc eu de tine, procopsitule, că din ghearele ursului, pînă acum n-a scăpat nimeni cu zile!"

Dar croitorașul nu se înspăimîntă defel, ci, dimpotrivă, grăi cu veselie:

— Ciocul și norocul! Că ăl de îndrăznește și încearcă înseamnă că pe jumătate a și cîștigat.

De îndată ce se lăsă înserarea, îl duseră pe croitoraș în grajd, unde-și avea ursul culcușul. Cum îl văzu, dihania vru să se năpustească asupră-i și să-i dea una zdravănă cu laba, de bun venit.

— Hei, mai încet, mai încet, ursule — strigă croitorașul. Ce te pripești așa? Că te-oi potoli eu, să mă pomenești!...

Și ca și cînd n-ar fi avut nici o grijă și nu l-ar fi așteptat nici o primejdie, scoase domol din buzunar niște nuci uscate și, spărgîndu-le între dinți, începu să le ronțăie miezul. Cînd văzu asta ursul, i se făcu și lui poftă să mănînce nuci. Croitorașul — care era un pișicher cum nu s-a mai văzut — bagă mîna-n buzunar și, făcîndu-se, pasămite, că-și uitase cum l-a primit ursul, îi întinse un pumn plin, dar nu de nuci, ci de pietre...

Ursul le vîrî în gură la iuțeală, dar nu le putu sparge, oricît încleștă el din măsele, și se căzni de-l trecură zeci de sudori.

„Poftim — gîndi el despre dînsul — ditamai namilă și mi s-au muiat balamalele, de nu mai pot sparge o nucă!" Iar croitoraşul îi zise, ca și cînd n-ar fi fost de rangul lui o asemenea treabă:

— Na, sparge-mi și nucile mele!. Vai de tine, măi ursule — îl înfruntă croitoraşul — ai o gură cît o șură și niște măsele cît dinții greblei, da' degeaba, că nu ești în stare să spargi niște nuci.

Luă pietrele și se prefăcu că le bagă-n gură, dar cum era iute de mînă, le schimbă c-o nucă și, trosc! o sparse între dinți..

— Ia să mai încerc și eu o dată — zise atunci ursul, înciudat și rușinat în același timp. Cînd mă uit la tine cum le spargi, mi se pare că-i lucru lesne, dar mai adineauri era cît pe-aci să-mi iasă falca din loc de-atîta caznă.

Croitoraşul îi întinse iar o mînă de pietre, și ursul crîșca din măsele, dînd să le spargă, de săreau scîntei, dar tot degeaba.

Flăcăul nostru nu lua în seamă de era ursul supărat ori ba — că vesel nu prea cred eu să fi fost după o asemenea ocară — și-și vedea de treaba lui.

Mai lăsă el să treacă un timp și după aceea își scoase o scripcă de sub haină și și-o potrivi în bărbie, să cînte din ea niţeluș. Cînd auzi ursul cîntecul, nu se mai putu stăpîni, de parcă îi ardea jar sub tălpi, și începu să-i tragă o bătută, că sărea cojocul pe el, nu altceva. Și cum îi plăcuse tare mult cîntecul, îl întrebă pe flăcău:

— Ia ascultă, bre, e greu să cînți la drăcia asta?

— Da' de unde, i-o jucărie — îi răspunse croitoraşul. Ia uită-te ici: cu stînga plimbi degetele pe coarde, iar cu dreapta tragi arcuşul peste ele... Și după aia, cîntecul izvorăşte singur din scripcă, să-ți ciuleşti urechile și să-l tot auzi: Trai-lai-la-la! Trai-lai-la-la!

— Tare mult mi-ar place să deprind și eu meşteşugul ăsta — zise ursul — ca să nu mai am nevoie de-un scripcar, cînd mi-o veni chef să joc, ci să-mi cînt singur... N-ai vrea tu să mă-nveți?

— Cum să nu, bucuros — se grăbi să-i răspundă croitoraşul — dar, mai înainte de toate, trebuie să-mi dau seama de ai îndemînare. Și îndemînarea asta, după labe se vede; ia arată-mi-le! Olio, cîta mai unghiile! Trebuie să ți le mai scurtez niţeluș, că altfel vatămi strunele...

De unde aduse o menghine, nu știu, destul că-l momi pe urs să-și pună labele-n ea și strînse șurubul, că i se învinețiră degetele de atîta strîns. Apoi îi spuse ursului, rîzîndu-și de el:

— Acu' aşteaptă pînă ce-oi veni cu o foarfecă, că doar nu-i zor!...

Ursul începu să mormăie și să se zvîrcolească de durere și ciudă, dar croitorașul nu-l luă în seamă și-l lăsă să mormăie cît i-o plăcea, de parcă n-ar fi fost lîngă el să-l audă. Își potrivi într-un colț o mînă de paie și, culcîndu-se pe ea, dormi fără grijă pînă a doua zi dimineața.

Cînd îl auzi domnița pe urs mormăind, crezu că mormăie și nu-și mai găsește astîmpăr de bucurie că-i făcuse croitorașului de petrecanie. A doua zi, în revărsatul zorilor, se sculă veselă și fără griji, dar cînd dădu să se apropie de grajd, ce-i văzură ochii? Ghiujul de croitoraș se hlizea la ea, teafăr și nevătămat, de parcă toată lumea era a lui și nu l-ar fi amenințat nicicînd vreo primejdie. Acu', biata domniță ce putea să mai zică?! Apucase de făgăduise în fața oamenilor c-o să-l ia de bărbat și n-avea cum să-și mai calce cuvîntul.

Împăratul dete poruncă să se aducă o caleașcă și domnița se urcă în ea, alături de croitoraș. Vezi însă că cei doi tovarăși ai croitorașului erau negri la inimă și-l pizmuiau pe flăcău pentru că dăduse peste un asemenea noroc, și mai înainte ca alaiul să pornească spre biserică, alergară în cea mai mare grabă să desfacă labele ursului din strînsoare și-l lăsară slobod.

Ursul abia aștepta clipa asta; turbat de mînie, o luă la fugă, gîfîind de sforțarea pe care o făcea, ca să ajungă din urmă caleașca. Și mormăia atît de grozav, că domnița îl auzi încă de departe și începu să țipe îngrozită:

— Vai de mine și de mine, s-a luat ursul după noi și vrea să te mănînce!

Dar croitorașului nostru ce-i veni-n gînd? Sprinten cum era și ușor, se lăsă cu capu-n jos și, întinzînd picioarele afară, prin fereastră, și le împreună de-ai fi zis că sînt o menghină. Și strigă la urs, din goana cailor:

— Uite, vezi menghina? Șterge-o, ori de nu, acu' îți prind labele într-însa!...

Cînd văzu ursul cum stă treaba, îl apucă un cîrcel la inimă și-o luă la fugă înapoi de-i sfîrîiau călcîiele...

Iar croitorașul nostru se duse în tihnă la biserică, unde se cunună cu domnița. Și trăiră fericiți împreună, pînă la adînci bătrînețe.

Cine nu mă crede ce vă zisei, să dea pe loc un pitac, să-i cumpăr o poveste mai adevărată...

PRINȚUL FERMECAT

A fost odată ca niciodată, a fost un împărat care avea mai multe fete, și toate erau frumoase ca niște zîne. Dar cea mai mică era atît de frumoasă, că pînă și soarele, care doar văzuse atîtea, se oprea în loc, uitîndu-se la dînsa, și se minuna de atîta frumusețe.

La o mică depărtare de palatul împărătesc se întindea o pădure adîncă și întunecoasă, iar în pădure, la umbra unui tei bătrîn, se putea vedea o fîntînă. În zilele cu prea mare zăduf, cea mai mică dintre fetele împăratului se ducea în pădure și se așeza pe ghizdurile fîntînii răcoroase. Stătea ea așa, fără să facă nimic, și cînd o prindea urîtul, scotea dintr-un buzunar o minge de aur; o arunca în sus, o prindea din zbor în căușul palmelor și-apoi o arunca iar. Ăsta era jocul care-i bucura cel mai mult inima.

S-a întîmplat însă odată ca mingea să-i scape din palme și, căzînd pe pămînt, să se ducă de-a rostogolul, de-a dreptul în fîntînă. Fata de împărat o urmări cu privirea, dar mingea pieri de parcă n-ar fi fost, și fîntîna tare era adîncă, atît de adîncă, de nu-i puteai zări fundul !... Se porni atunci domnița pe plîns și plînse în hohote, neputînd în nici un chip să-și ostoiască amărăciunea. Și cum se jeluia ea, numai ce aude că-i strigă cineva din apropiere:

— Ce ți s-a întîmplat, domniță, de te bocești așa ?... Plîngi că s-ar muia și pietrele de mila ta !

Fata cătă în jur, să afle cine anume îi vorbește, și văzu un broscoi, care taman atunci își scosese din apă capul lățăreț și buburos și privea la ea, cu niște ochi cît cepele !

— Ah, tu erai, moș Bălăcilă ! se miră ea. Iaca, plîng că mi-a căzut mingea de aur în fîntînă.

— Șterge-ți lacrimile și nu mai plînge — o mîngîie broscoiul — că-mi stă în putință să te ajut. Dar vorba e: ce-mi dai dacă-ți aduc din apă jucăria ?

— Orice dorești, dragul meu broscoi; rochiile mele, pietrele nestemate, mărgăritarele, chiar și coroana de aur, pe care o port pe cap, de-o poftești cumva !

Broscoiul o ascultă pe gînduri, apoi grăi:

— Nu-mi trebuie nici rochiile, nici mărgăritarele, nici pietrele nestemate, nici coroana ta de aur, dar dacă ai începe să mă iubeşti, dacă ai îngădui să-ţi fiu prieten şi tovarăş de joacă, să stau lîngă tine, la măsuţa ta, să mănînc din talerul tău de aur, să beau din cupa ta şi să dorm în pătuceanul tău, dacă-mi făgăduieşti toate astea, acu' mă cobor în fîntînă şi-ţi aduc mingea.

— Îţi făgăduiesc, îţi făgăduiesc tot ce vrei, numai să-mi aduci mingea !

Dar în aceeaşi vreme, fata îşi zicea în sinea ei: „Ce tot îndrugă nerodul ăsta de broscoi ! Că doar i-e sortit să se bălăcească în apă cu cei de-o fiinţă cu el şi să orăcăie într-una; cum poate unul ca el să lege prietenie cu oamenii ?!..."

Cum o auzi pe domniţă făgăduindu-i tot ce dorea, broscoiul se dădu afund în fîntînă şi, cît ai bate din palme, ieşi iar deasupra apei, cu mingea de aur în gură, şi-o zvîrli în iarbă. Fata de împărat să sară în sus de bucurie, nu altceva, cînd îşi revăzu jucăria ei dragă. O ridică şi, fără să-i spună broscoiului un singur cuvînt, o luă la fugă.

— Stai, stai, nu fugi ! strigă în urma ei broscoiul. Ia-mă şi pe mine, că nu pot s-alerg atît de repede !

Dar în zadar orăcăia broscoiul cît îl ţineau puterile, că fata de împărat nu se sinchisea de el şi, cu cît se apropia mai mult de casă, cu atît fugea mai tare. Îşi uitase cu desăvîrşise de bietul moş Bălăcilă, iar acesta, neavînd încotro, se înapoie şi se lăsă din nou să cadă pe fundul fîntînii.

A doua zi, domniţa nici nu apucase bine să se aşeze la masă împreună cu împăratul şi cu toţi curtenii, şi nici nu începuse să ia o bucătură din talerul ei de aur, că şi auzi deodată nişte paşi, lipăind afară, pe scara de marmură ... Şi paşii făceau: „plici-pleosc, plici-pleosc !" Ascultă ea un răstimp, şi numai ce se pomeni c-o bătaie în uşă şi desluşi un glas strigînd:

— Fată de împărat, tu cea mai mică dintre domniţe, vino de-mi deschide uşa !

Domniţa alergă într-un suflet la uşă să vadă cine era şi, cînd o întredeschise, se şi trezi cu broscoiul în faţa ei. Trînti repede uşa şi, luînd-o la fugă înapoi, se aşeză din nou la masă, tremurînd toată de spaimă. Împăratul băgă de seamă că fetei îi bătea tare inima, mai-mai să-i spargă coşul pieptului, şi-o întrebă:

— De ce te-ai îngrozit aşa, copilă dragă ? Au nu cumva ai zărit la uşă un zmeu, care a venit să te răpească ?

— Dă de unde, tată, n-am văzut nici un zmeu — răspunse fata, cu silă în glas. La uşă e un broscoi buburos !...

— Un broscoi ? Şi ce vrea broscoiul ăsta de la tine ?

— Nu îndrăznesc, tată, a-ţi spune cum a fost !... Ieri, pe cînd mă jucam lîngă fîntîna din pădure, mi-a căzut mingea de aur în apă. Şi fiindcă plîngeam după ea de nu mai puteam, a ieşit din fîntînă un broscoi, şi pocitania asta, cum a făcut, cum n-a făcut, mi-a scos mingea tocmai de la fund. Iar mai înainte îmi ceruse să-i făgăduiesc că dacă mi-o aduce mingea, o să legăm prietenie şi o să fim tovarăşi de joacă. Atîta m-a bătut la cap, că i-am făgăduit, ce era să fac ! dar nu mi-a trecut nici o clipă prin minte că broscoiul şi-ar putea face veacul şi altundeva decît în apă !... Şi-acum stă proţap afară şi ţine morţiş să vină la mine !

În timpul ăsta, broscoiul bătea cu înverşunare la uşă şi striga:

— Hai, deschide uşa,
Fată de-mpărat !
Ai uitat cuvîntul
Care mi l-ai dat
Ieri, cînd la fîntînă
Mi te-am ajutat ?...
Hai, deschide uşa,
Fată de-mpărat !

Auzind acestea, împăratul grăi:

— Acu', dacă ai apucat să făgăduieşti, ţine-ţi făgăduiala. Du-te de-i deschide !

Fata se duse să deschidă uşa şi broscoiul sări pe dată pragul în sala împărătească; şi se ţinu scai după domniţă pînă ce ajunse în dreptul scaunului ei. Acolo se opri, şi cînd fata dădu să se aşeze, glasul broscoiului se auzi poruncitor:

— Da' pe mine cui mă laşi ? Ia-mă lîngă tine !

Se codi ea ce se codi, se făcu a nu fi auzit, dar împăratul îi porunci să-i îndeplinească voia broscoiului. Cum se văzu broscoiul pe scaun, gata ceru să-l urce şi pe masă Şi dintr-o săritură se pofti singur între blide. Şi ceru de-acolo:

— Ia trage talerul mai aproape, ca să mîncăm amîndoi din el !

Biata copilă se văzu silită să facă aşa cum îi poruncea broscoiul, cu toate că-i era scîrbă şi n-avea nici o tragere de inimă. Broscoiul mîncă cu mare poftă, dar fetei de împărat i se opreau bucăturile în gît şi nu se atinse aproape de nimic. La urmă, broscoiul zise:

— M-am ospătat cum se cuvine, dar mă simt ostenit rău. Dumă în odăița ta și vezi de înfață pătuceanul cu așternuturi de mătase, ca să ne culcăm.

Domnița începu să plîngă: tare se mai temea de broscoi ! De frică și silă, nu-i venea nici să-l atingă, c-avea o piele umedă și rece ca gheața ...

Și cînd te gîndești că de aici înainte trebuia să doarmă cu el, în pătuceanul ei curat și frumos ... Parcă ar fi vrut să se împotrivească, dar împăratul se mînie și-i spuse:

— Cînd te-ai aflat la ananghie, ți-a plăcut să te bucuri de ajutorul broscoiului ! Iar acum crezi că se cade să-l disprețuiești, nu-i așa ?!... Nu-ți mai face plăcere tovărășia lui !

Nemaiavînd încotro, domnița apucă broscoiul cu două degete și, ducîndu-l cu ea sus, îl zvîrli într-un ungher al iatacului. Dar cînd dădu să se întindă și ea în pat, broscoiul țupăi pînă aproape de marginea patului și-i strigă de-acolo:

— N-ai auzit că-s ostenit rău ?! Vreau să dorm și eu la fel de bine ca și tine; ia-mă sus în pat, că de nu, te spun împăratului !

Domnița se făcu foc și pară cînd îl auzi cum o amenință; îl ridică de jos, de unde se oțăra la ea, și, izbindu-l cu toată puterea de perete, strigă:

— Na, ce ți-a trebuit, broscoi buburos ! Acu' ai și tu liniște, am și eu ...

Și ce să vezi ? De îndată ce căzu jos, broscoiul se prefăcu într-un fecior de împărat, că ți-era mai mare dragul să te uiți la el: chipeș la înfățișare, cu privirea ochilor blîndă și c-un farmec în ei, cum nu se mai poate...

Împăratul își dădu cu mare bucurie încuviințarea ca tînărul crai s-o ia de nevastă pe fiică-sa. Iar acesta îi povesti domniței cum fusese blestemat de-o vrăjitoare rea să se prefacă în broască, și că nimănui, în afară de dînsa, nu i-ar fi stat în putință să-l scape de sub povara cea grea a blestemului.

Apoi luară hotărîrea ca a doua zi să pornească împreună spre împărăția feciorului de împărat. Mai povestiră ei ce mai povestiră și-apoi se culcară. Cînd se treziră din somn, în revărsatul zorilor, băgară de seamă că la poartă îi aștepta o caleașcă trasă de opt cai albi, împodobiți cu panașe albe de struț și avînd hamuri cu totul și cu totul de aur. Iar la spatele caleștii ședea Heinrich, sluga credincioasă a feciorului de împărat. Într-atît se întristase sluga asta credincioasă că stăpînul său fusese prefăcut în broască, încît umblase năuc cîtăva vreme, și de teamă ca nu cumva să-i plesnească inima de durere, și-o strînsese în trei cercuri de fier.

Caleașca aștepta la scara palatului să-l ducă pe tînărul crai și pe aleasa inimii lui în împărăția părintească. Heinrich cel credincios, care pregătise totul, după cum cerea cuviința, îi ajută pe amîndoi să urce în caleașcă, iar după aceea se sui și el în locul din spate. Și inima îi tresălta de bucurie că-i fusese dat să-și revadă stăpînul. Merseră ei o bucată bună de drum și numai ce auzi feciorul de împărat o trosnitură înapoia lui, de parcă s-ar fi rupt ceva. Și cum nu-și putu da seama ce poate fi, îi strigă slujitorului său:

— Heinrich, auzi trosnitura ?
Nu cumva s-a rupt trăsura ?

Iar Heinrich se grăbi să răspundă:

— Fii, stăpîne, liniștit,
Ia, un cerc ici a plesnit,
Ce-mi ținea inima strîns,
Să nu mor de-atîta plîns:
Că un biet broscoi erai,
Și sub vrajă grea zăceai...

Și se auzi trosnind încă o dată și apoi iar o dată... Iar feciorul de împărat din nou crezu că trosnește caleașca și că-i gata să se rupă. Dar nu caleașca se rupea, ci cele două cercuri de fier, care se desprindeau din jurul inimii lui Heinrich cel credincios, care nu mai putea de bucurie că stăpînu-său scăpase de sub urgia blestemului și că era acum fericit, cu aleasa inimii lui.

POVESTEA UNUIA CARE NU ŞTIA CE-I AIA GROAZA

A fost odată un om şi omul ăsta avea doi feciori: cel mai mare era deştept şi îndemînatic la toate şi ştia să iasă din încurcătură în orice împrejurare s-ar fi aflat, în timp ce fiul cel mic era un prostovan şi-un neghiob şi la nimic nu se pricepea. Şi era atît de capsoman, că nici nu se silea să vîre în cap măcar un dram de învăţătură, să se deprindă şi el cu ceva. Cînd îl zăreau, oamenii dădeau din cap a pagubă şi grăiau unii către alţii:

— Ehei, ăsta o să fie o mare belea pe capul lui bietu' taică-său. Multe necazuri o să mai tragă din pricina lui...

Cînd era vorba să se facă vreo treabă cu temei, totdeauna cădea povara pe umerii celui mare, şi el nu se da înapoi, dar de-l trimitea taică-său pe înserate sau noaptea undeva, şi trebuia să treacă pe lîngă cimitir ori prin vreun loc pustiu, flăcăul îndată se împotrivea şi i-o tăia rituos:

— Nu, taică, ferească sfîntul, acolo nu mă duc, că mă apucă groaza !

Iar de se întîmpla — cum era pe atunci obiceiul din bătrîni — să povestească cineva, seara, cînd stăteau grămădiţi pe lîngă vatră, basme cu vîrcolaci ori cu stafii, de ţi se făcea părul măciucă, nu alta, numai ce auzeai pe cîte unul că strigă înăbuşit ! „Taci, mă, că mă apucă groaza !"... Dar feciorul cel mic stătea ghemuit într-un colţ şi asculta, asculta şi nu-şi putea da cu gîndul cam ce-ar vrea să însemne vorba asta „Mă apucă groaza !" „Măi să fie — îşi zicea el în sine, mirat că-i tot aude pe oameni rostind acelaşi lucru — ăştia o ţin într-una cu vorba asta a lor „Mă apucă groaza !" „Mă apucă groaza !" şi pînă acu', pe mine nu m-a apucat nimica ... Te pomeneşti c-o fi şi ăsta vreun meşteşug la care eu nu mă pricep !

Se luase de gînduri taică-său, văzînd că băiatul făcea umbră pămîntului degeaba, şi odată, nu ştiu cum, îşi cam ieşi din răbdări şi strigă la el:

— Mă, tu ăla de colo, care cucăi pe cotruţă, te-ai făcut ditai găliganul şi eşti zdravăn de poţi sparge bolovanii în palmă, dar ce folos ... Trezeşte-te, băiete, că a cam venit timpul să înveţi şi tu ceva, ca să-ţi poţi agonisi singur pîinea !... Ia uită-te la frate-tău

cum își dă toată silința și nu pregetă de la nici o muncă ! Dacă o mai ții mult cu trîndăveala, tare mă tem că n-o să se aleagă nimic de capul tău, cît oi trăi !...

— Da' ce, taică, parcă eu n-aș fi bucuros să-nvăț ceva ? Știi ce: de s-ar putea, aș vrea să învăț să mă apuce groaza. La ălelalte, mă mai descurc eu, dar la treaba asta nu mă pricep defel...

Feciorul cel mare începu să rîdă, cînd îl auzi pe prostănac ce prăpăstii spune, și gîndi în sinea lui: „Mare nătărău și frate-meu ăsta; o să-i treacă viața și n-o să facă niciodată vreo ispravă ! Că ziua bună se cunoaște de dimineață !..."

Tatăl celor doi feciori lăsă să-i scape un oftat și grăi cu obidă către cel mic:

— Ce e aia groaza, o să înveți tu, n-ai grijă, dar pîinea n-o să ți-o cîștigi cu învățătura asta !

Nu trecu multă vreme și, într-o zi, paracliserul bisericii din apropiere se abătu pe la casa lor. Și omul cu feciorii se apucă să-și verse tot amarul față de el și i se plînse că băiatul cel mic de nimic nu-i bun, că nu se pricepe la nici o treabă și că nici nu-i trece prin gînd să deprindă vreun meșteșug, ca toți oamenii.

— Și închipuiește-ți — sfîrși el — cînd l-am întrebat cu ce-o să-și cîștige pîinea în lumea asta mare, ce crezi că mi-a răspuns ?! Că ar vrea să învețe ce e aia să te apuce groaza

— Dacă e vorba numai pe atît — răspunse paracliserul — păi dorința asta i-o îndeplinesc eu; trimite-l la mine și-o să-l învăț ce e aia groaza, de-o să-mi rămînă îndatorat cît o trăi...

Vorbele paracliserului îi bucurară sufletul, și omul nostru gîndi în sinea lui: „Mai știi, poate c-o să se mai dea și el pe brazdă și-o s-o apuce pe calea cea bună !"

Paracliserul îl luă pe flăcău la el acasă și-l puse să bată toaca și să tragă clopotul. După cîteva zile îl trezi pe băiat în puterea nopții și-i porunci să se urce în clopotniță și să tragă clopotul. „Las' c-o să înveți tu acum ce e aia groaza !" își zise paracliserul și se strecură pe furiș înaintea băiatului. Cînd ajunse flăcăul în clopotniță și dădu să apuce frînghia, ca să tragă de ea, numai ce văzu o nălucă albă, înțepenită în capul scării.

— Cine-i acolo ? strigă el.

Dar năluca nici nu răspunse, nici nu se mișcă.

— Răspunde, n-auzi ? Răspunde odată ! strigă iarăși flăcăul. Ori de nu, spală putina, că n-ai ce căuta pe aici în toiul nopții !

Paracliserul rămase pironit pe loc, înadins, ca să-l facă pe băiat să creadă c-avea de-a face cu o stafie.

Şi flăcăul mai strigă o dată:

— N-auzi, mă, ce cauţi aici ? De eşti om de treabă, răspunde odată şi nu mă mai fierbe, că de nu, te arunc jos de pe scară !

„N-o să ajungă el pînă acolo, dă-l naibii de prost !" gîndi în sinea lui paracliserul. De aceea tăcu chitic şi rămase nemişcat, ca o stană de piatră. Atunci băiatul mai întrebă şi a treia oară şi, dacă văzu el că-şi pierde vremea degeaba, îi făcu vînt nălucii cu atîta putere, că se dădu năluca de-a berbeleaca, pe scară-n jos. Şi se rostogoli ea vreo zece trepte, de rămase ţeapănă într-un colţ. Apoi băiatul se întoarse de trase clopotul. Şi după ce socoti c-a tras clopotul după tipic, coborî spre cămăruţa lui şi se culcă fără să spună nimănui vreo vorbă. Şi într-o clipită adormi iar, şi parcă avea somnul mai liniştit ca înainte. Nevasta paracliserului aşteptă ce aşteptă să se întoarcă bărbatu-său, dar cînd văzu că acesta nu mai are de gînd să vină, se simţi cuprinsă de îngrijorare, să nu i se fi întîmplat ceva şi, trezindu-l pe flăcău, îl întrebă:

— Nu cumva ştii unde-o fi rămas bărbatu-meu? Că doar s-a urcat înaintea ta în clopotniţă.

— Habar n-am de asta, că nu l-am văzut defel pe-acolo. Doar atîta ştiu că sta unul proţăpit în capul scării şi, fiindcă nici nu mi-a răspuns cînd l-am întrebat ce hang are şi ce caută, şi fiindcă nici nu voia să plece defel, m-am gîndit c-o fi vreun tîlhar şi i-am dat brînci în jos, pe scară. Urcă şi vezi dacă n-o fi cumva chiar el. Deşi, drept să-ţi spun, mi-ar părea tare rău să-i fi pricinuit vreun bucluc tocmai dumnealui!...

Femeia urcă scara într-un suflet şi-l găsi pe bărbatu-său zăcînd pe o treaptă şi văicărindu-se că şi-a frînt un picior.

Îl duse în odaie, de-l culcă în pat, şi apoi dete o fugă pînă la casa unde stătea tatăl fecioru'ui şi, de cum păşi înăuntru, începu să ţipe cît o lua gura:

— Mare pacoste cu băiatul ăsta al dumitale! Dac-ai şti ce nenorocire a căzut pe noi, din cauza lui: i-a dat brînci lui bărbatu-meu pe scara clopotniţei, de şi-a rupt, sărmanul, un picior! Şi asta aşa, din senin... Ia-ţi-l acasă, că pe netrebnicul ăsta nu mai am inimă să-l văd o singură clipă în ochii mei!

Auzind ce nenorocire se întîmplase, bietul om se sperie grozav; alergă în cea mai mare grabă la paracliser acasă şi-l muştrului pe băiat aşa cum se cuvenea.

— Tată — prinse atunci să se dezvinovăţească băiatul — eu n-am nici o vină, să ştii! Mi-a ieşit deodată înainte, în puterea nopţii, de-am crezut că e unul cu gînduri necurate... Şi cum nu

știam cine e, de trei ori l-am întrebat ce caută pe acolo și de trei ori i-am strigat să plece, dar n-a vrut în nici un chip.

— Vai de bătrînețele mele — oftă taică-său — că numai necazuri am de pe urma ta; să piei din ochii mei chiar acum și să nu te mai văd!

— Bine, taică, oi pleca, dacă zici, da' ce-i atîta zor? Mai îngăduiește-mă pînă s-o lumina de ziuă. Apoi oi porni în lume, să învăț și eu ce-i aia groaza și să mă aleg c-un meșteșug cu care să-mi cîștig pîinea cea de toate zilele.

— N-ai decît să înveți ce poftești — îl repezi taică-său — că mie totuna mi-e! Na, ține cincizeci de galbeni și du-te încotro ăi vedea cu ochii; dar să nu cutezi a spune nimănui de unde vii și al cui ești, că numai ocară mi-ai aduce.

— Bine, taică, cum socoți matale, așa am să fac, că dacă-i vorba numai de atîta lucru, nu-i chiar așa de greu de băgat la cap.

Acestea zicînd, vîrî în tașcă cei cincizeci de galbeni, și-n revărsatul zorilor porni pe drumul mare, tot bodogănind mereu:

— De m-ar apuca odată groaza! Ah, de m-ar apuca și pe mine groaza odată!

Și cum mergea el așa, vorbind în bobote, un căruțaș, care venea în urma lui, îl auzi ce spune și, apropiindu-se de el, îl întrebă:

— Care ți-e numele, flăcăule?

— Nu știu.

— Al cui ești?

— Nu mi-e îngăduit să spun...

— Ce tot mormăi acolo printre dinți?

— Păi aș vrea să-nvăț și eu să mă apuce groaza și văd că n-are cine să mă învețe!...

— Nu mai trăncăni la prostii! îl bruftului căruțașul. Hai cu mine, că poate-oi reuși să-ți găsesc un rost!

Băiatul îl urmă pe căruțaș și, către seară, ajunseră la un han unde-și puseră în gînd să mîie peste noapte. Dar de îndată ce trecu pragul, feciorul se porni iarăși să bodogănească, de data asta însă mai tărișor și mai răspicat:

— De m-ar apuca odată groaza! Ah, de m-ar apuca groaza odată!

Hangiul rîse să se strice cînd îl auzi ce tot dondănește el acolo și-i zise:

— Dacă-ți cere inima așa ceva, păi să știi c-ai nimerit-o bine, că la noi, har domnului, ce caută domnia ta e din belșug!

— Ia mai ține-ți gura! — îl povățui hangița — că doar știi că s-au mai găsit mulți inimoși din ăștia, și ce procopseală au făcut:

și-au pierdut viața din pricina asta! Și ar fi păcat de ochii lui frumoși, să nu mai vadă lumina zilei!

Dar flăcăul nu luă în seamă vorbele femeii și se grăbi să spună:

— Nu mă dau în lături să învăț ce e aia groaza, oricît de greu mi-ar fi; că doar pentru asta am pornit în lume!

Și nu-i dădu pace hangiului pînă ce acesta nu-i povesti că, nu departe de acolo, se afla un palat fermecat, în care i-ar fi de ajuns să petreacă trei nopți în șir, ca să învețe ce înseamnă să te apuce groaza. Și-l mai deslușì hangiul că împăratul acelei țări dăduse de veste și făgăduise c-o va da pe fata lui de nevastă aceluia care se va încumeta să pornească la o astfel de faptă și va izbîndi. Și că fata era cea mai frumoasă făptură de pe lumea asta; că parcă e ruptă din soare, nu altceva! Dar nu era numai atît: în palat se aflau ascunse comori peste comori, păzite cu strășnicie de duhuri rele. Și cine ar fi izbutit să le scoată de sub stăpînirea ăstei puteri diavolești, dintr-un om sărman, putred de bogat devenea... Mulți își încercaseră norocul să pătrundă în palat, dar de reușit, nimeni n-a reușit să scape teafăr de acolo.

A doua zi, de cum dădu o geană de lumină, flăcăul o și porni către palatul împărătesc. Se înfățișă el împăratului și-i spuse:

— Înălțate împărate, cu voia măriei tale, îngăduie-mi să veghez trei nopți în palatul fermecat!

Împăratul îl cercetă îndelung cu privirea și, fiindcă îi plăcu flăcăul, încuviință, ba mai îi făcu, după toate, și-un hatîr:

— Iaca, îți dau voie să mai poți duce cu tine trei lucruri, dar să nu fie ființe însuflețite.

Atunci flăcăul ceru să i se dea o ulcică cu jar, un strung și o masă de tîmplărie, cu o daltă.

Împăratul porunci ca toate aste trei lucruri să fie duse de cu ziua în palat, ca să-i fie flăcăului de folosință. Odată cu căderea nopții, flăcăul o porni într-acolo, și de cum intră într-una din încăperi, aprinse cu jarul din ulcică niște găteje și făcu un foc pe cinste; așeză apoi masa de tîmplărie alături; puse dalta pe-o margine, să-i fie la îndemînă, și se cocoță pe strung.

„Tare-aș mai vrea să învăț și eu ce e aia groaza! Dar, cum se vede, îmi pare mie că nici aici n-o să am norocul să învăț meșteșugul ăsta..." — gîndi el în sine.

Către miezul nopții vru să ațîțe focul, și cum sufla în foc, numai ce aude pe cineva strigînd:

— ... Auu, miiaau, frig ne mai e!

— Aoleu, da' proști mai sînteți, mă!... Nu vedeți focul? Veniți încoa' de vă încălziți, dacă dîrdîiți de frig!

De-abia-şi termină flăcăul poftirea şi, dintr-o săritură, două mîţe mari, negre fură lîngă el şi i se aşezară de o parte şi de alta, privindu-l cu nişte ochi de jeratic, grozav de fioroşi. Scurtă vreme după ce-şi mai dezmorţiră ciolanele, grăiră către flăcău:

— Ce-ai spune dac-am juca în cărţi, frăţioare?

— Păi ce alta decît că m-aş învoi bucuros! le răspunse el. Dar mai întîi, ia să vă văd niţeluş ghearele!

Mîţele întinseră pe dată labele şi, scoţîndu-şi ghearele din teacă, şi le răşchirară.

— Oleu, da' lungi gheare mai aveţi! Staţi, că trebuie să vi le scurtez...

Şi înhăţînd mîţele de grumaz, le săltă pe masa de tîmplărie şi le prinse ţeapăn labele în strung. Se apucă apoi să reteze cu temei cele gheare lungi şi ascuţite, dar, ce să vezi: gheroaiele pe dată creşteau la loc!... Îl trecuseră sudorile de atîta caznă, dar vezi că ghearele creşteau mai repede decît era în stare el să le reteze şi se arătau colţoase şi ascuţite ca nişte junghere.

— Acuma, cînd am aflat de ce vi-s în stare ghearele, mi-a trecut pofta să mă mai joc cu voi! zise el, cu năduf.

Apoi le făcu de petrecanie, şi deschizînd fereastra, le zvîrli afară, în apă. Dar cum sfîrşi cu dihăniile astea şi vru să se aşeze iar la foc, deodată începură să dea buzna din toate ungherele sumedenie de mîţe negre şi zăvozi cu părul ca tăciunele, legaţi cu lanţuri grele, înroşite în foc. Curgeau blestematele de lighioane, de parcă vreun duh rău le-ar fi zvîrlit cu nemiluita, şi se îndesau în jurul flăcăului, de nu se mai putea descotorosi de ele. Şi unde-mi începură dihăniile să urle şi să miaune din răsputeri, să tropăie în jurul focului şi să-l risipească, ba chiar încercară să-l stingă, înghiţind cu lăcomie limbile de jeratic!...

Flăcăul se uită cît se uită, fără să spună nimic, şi le lăsă în apele lor, să-şi facă mendrele, dar cînd văzu că nu e de glumit cu ele şi că-n scurtă vreme focul avea să se stingă, îşi pierdu răbdarea, luă dalta în mînă şi, năpustindu-se asupră-le, începu să izbească în dreapta şi-n stînga, strigînd:

— Căraţi-vă de aici, spurcăciuni afurisite!

O parte din ele o luară pe dată la fugă, iar pe altele le amuţi pe vecie şi le zvîrli în lacul din curte. Se reîntoarse apoi lîngă foc şi, după ce suflă în spuză de-l aprinse iar, se aşeză să se încălzească. Şi cum stătea el aşa, pleoapele îi cădeau grele peste ochi, şi-ar fi vrut să se culce cît mai degrabă. Îşi plimbă privirile în juru-i şi zări într-un colţ al odăii un pat mare. „Tii, dar bine s-a mai nimerit; taman ce căutam!" îşi zise el şi se întinse în pat.

Dar cînd dădu să închidă ochii, numai ce începu patul să se miște și apoi porni în goană cu el. Și tot gonind, trecea din odaie în odaie, pînă ce ocoli tot palatul.

— Să știi că-mi place plimbarea — zise flăcăul — dar n-ai putea mai repejor?

Cum zise asta, patul începu să alerge nebunește de parcă ar fi fost tras de șase telegari fără splină... Trecea lunecînd peste praguri și scări, în sus și-n jos, și-l purta lin, fără ca flăcăul să simtă vreo hurducătură. Deodată se poticni și, buuf! patul se răsturnă cu susu-n jos, și pernele și saltelele se grămădiră toate cît un munte peste flăcău. Dar el zvîrli plapuma și pernele cît colo și, smulgîndu-se de sub povara lor, zise cu mînie:

— De-acu', plimbă-se cine-o pofti în patul ăsta deșucheat!

Și după ce drese focul, se lungi lîngă el și dormi pînă la ziuă somn fără vise.

Cînd veni împăratul, a doua zi dimineață, să afle ce s-a ales de flăcău și-l văzu întins pe jos, crezu că i-au făcut de petrecanie stafiile și zise oftînd cu amar:

— Păcat de viața lui tînără; păcat că s-a pierdut asemenea frumusețe de voinic!

Dar flăcăul îi auzi spusele și, ridicîndu-se de jos, grăi:

— Ei, măria ta, n-au ajuns lucrurile pînă acolo!...

Împăratul se minună, nu alta, și-n sufletul lui simți o mare bucurie că flăcăul scăpase teafăr. Și-l întrebă ce-a pățit și-n ce chip își petrecuse noaptea.

— Binișor — se grăbi să răspundă flăcăul. Trecu noaptea asta, mai rămaseră două, și socotesc c-or trece și ele...

Cînd se reîntoarse flăcăul la han, hangiul mai-mai să nu-și creadă ochilor, de mirare.

— Să-ți spun drept, voinice, nu credeam c-o să-ți mai văd fața. Ei, acu' îmi pare c-ai învățat, și încă prea destul, ce înseamnă să te apuce groaza!

— Da' de unde — răspunse el — pare-mi-se că totu-i în zadar și că n-oi găsi pe nimeni în lumea asta care să mă învețe ce înseamnă să te apuce groaza!

A doua seară se duse iar la palatul cel vechi; se așeză lîngă foc și începu să mormăie cum îi era obiceiul:

— Ce-o fi aia groaza? Of, de m-ar apuca și pe mine odată!...

Pe la miezul nopții auzi un vuiet și un huruit, care la început nu prea se deslușeau, dar mai apoi, zgomotele crescură mereu, că-ți părea că te afli în mijlocul iadului. Și deodată se potoliră ca și cînd n-ar fi fost... Să fi trecut o clipită sau două, și numai ce ieși din

coşul vetrei o jumătate de om, ţipînd cît îl lua gura, şi-i căzu drept în faţă.

— Hei, mai va să vie o jumătate, că atît nu-i de ajuns! strigă flăcăul.

Şi se porni o larmă şi mai îngrozitoare: urlete, gemete şi şuierături, de-ţi venea să-ţi iei cîmpii nu altceva. Şi-n timpul ăsta, jumătatea cealaltă de trup se smulse din gîrliciul coşului şi căzu şi ea, bufnind de pămînt, taman lîngă picioarele flăcăului.

— Aşteaptă, frăţioare, nu te-ndesa aşa, să mai aţiţ puţin focul, ca să te-ncălzeşti mai bine!

După ce drese focul, se întoarse şi dădu cu ochii de jumătăţile de trup, care se împreunaseră la loc şi întruchipaseră o făptură înspăimîntătoare, care se aşezase taman pe locul unde sta el mai înainte.

— Păi nu aşa ne-a fost vorba, vericule — zise flăcăul. Hai de te scoală, că locul ăsta e-al meu!

Pocitania îşi umflă odată pieptul şi vru să-i dea brînci încolo, dar flăcăul nostru nu se lăsă nici el şi, smucindu-l cu putere, îl trase deoparte şi se aşeză iarăşi pe locul lui.

Şi-n clipa aia căzură pe coş mai mulţi inşi, şi picau unul după altul de parcă rînduise cineva aşa. Oamenii ăştia aduseră cu ei nouă ciolane şi două capete de mort şi, după ce potriviră ciolanele ca pentru jocul de popice, se încinseră la joc. Flăcăului îi veni şi lui chef să joace şi-i întrebă:

— Ian ascultaţi, măi oameni, nu mă primiţi şi pe mine la joc?

— Cum să nu, da' numai de ai parale din gros.

— De bani, nu vă fie grijă, că am la bănet cîtă frunză-n pomi şi cît peşte-n baltă! le răspunse el. Da' e vorba cum puteţi să jucaţi aşa: nu vedeţi că nu vi-s bilele rotunde?!

Luă capetele de mort, le prinse în strung şi le rotunji frumuşel, de păreau nişte bile adevărate.

— Acu', zic şi eu c-o să alunece cum trebuie!... făcu el, bucuros. Ce mai aşteptaţi, bre, porniţi jocul cu voioşie!

Jucă o vreme cu ei şi pierdu cîţiva gologani. Dar cînd bătu miezul nopţii, totul pieri ca prin farmec. Văzînd c-ar putea acum să se culce, flăcăul se întinse lîngă foc şi dormi liniştit pînă a doua zi.

Împăratul veni dis-de-dimineaţă să vadă ce s-a mai întîmplat, şi cînd dădu cu ochii de flăcău, îl întrebă:

— Ei, da' în noaptea asta cum ţi-a mers, ce-ai mai păţit?

— Am jucat popice cu nişte oameni — răspunse flăcăul — şi-am pierdut cîţiva gologani! Asta a fost tot.

— Nu te-a apucat groaza?

— Nici p-atîtica!. Drept să spun, am petrecut foarte bine, dar de învățat ce înseamnă să te apuce groaza, tot n-am învățat!...

A treia noapte, flăcăul se așeză iar pe strung și începu să mormăie, de astă dată inciudat rău:

— Of, de m-ar apuca odată groaza, să știu și eu ce-i aia!... Da' de ce nu mă apucă oare?

Către miezul nopții, cînd începuse să-l ia somnul, numai ce se pomeni în odaie cu șase oameni înalți, înalți, care duceau cu ei un sicriu.

— Aha — făcu el — ăsta trebuie să fie văru-meu, ăl de-a murit mai zilele trecute...

Făcu semn c-un deget și strigă:

— Hai, vere, vino încoa'!

Vlăjganii aceia puseră jos sicriul și flăcăul nostru se apropie de el, fără grabă. Săltă capacul și înăuntru văzu zăcînd un mort. Îl pipăi pe obraz, dar obrazul era rece ca sloiul de gheață.

— Așteaptă, vere — zise flăcăul — că te-oi încălzi puțin, chiar acuși!

Se întoarse la foc de-și încălzi mîna și apoi o puse pe obrazul mortului, dar mortul tot rece rămase. Flăcăul îl scoase atunci din sicriu, îl tîrî cu greu pînă la foc și, punîndu-l pe genunchi, începu să-i frece de zor mîinile, ca să-i pună sîngele în mișcare. Dar cînd văzu că trudise degeaba, mai-mai să-l apuce furia. Noroc că-și aduse aminte că doi oameni culcați într-un pat lesne se pot încălzi unul pe altul. Așeză mortul în pat, trase giulgiul peste el și se întinse alături.

După cîteva clipe, mortul se încălzi și începu să miște.

— Acu', ce mai zici, vere?! îl întrebă flăcăul. Cine te mai trezea de nu eram eu aici să te încălzesc?!

Mortul se ridică deodată în capul oaselor și răcni la el:

— Ce tot îi dai cu „acu'"!... Acu' o s-o vezi tu pe naiba, c-am să te gîtui!...

— Cum — rosti flăcăul, mînios — așa vrei să-ți arăți recunoștința? Ia să mi te văd numaidecît în sicriu!...

Și înșfăcîndu-l de grumaz, îl zvîrli înăuntru, trîntind apoi capacul sicriului peste el și țintuindu-l bine, ca nu cumva să mai iasă afară. Cei șase lungani, care aduseseră sicriul, se iviră numaidecît, de parcă i-ar fi chemat cineva, și-l luară cu ei.

— Nu mă apucă groaza, și pace! Văd eu că n-oi învăța nici meșteșugul ăsta!...

Nu sfîrși bine cu văicăreala și numai ce se ivi înainte-i un vlăjgan mai înalt decît cei șase și cu o înfățișare, că altul de-ar fi fost

în locul flăcăului, l-ar fi trecut toți fiorii. Și uriașul ăsta părea bătrîn cît lumea și avea o barbă lungă, lungă și albă.

— Așteaptă numai, făptură ticăloasă ce ești — răcni moșneagul — și-ăi vedea tu îndată cum o să te apuce groaza; ăi vedea, de-o să te saturi! Că ți-e sortit să mori chiar acu', să știi!

— Chiar așa degrabă, n-aș prea crede, nenișorule — îl luă în răspăr flăcăul — că dacă-i vorba de moarte, nu uita că mai sînt și eu p-aci s-o primesc!

— Las' că te-nvăț eu minte acuși, fără să te mai întreb! rosti moșneagul, care era diavol adevărat și nu om ca toți oamenii.

— Mai domol, mai domol, vericule, și nu mai face atît pe grozavul, că s-ar putea să-ți fie lauda-n zadar!... Că deopotrivă cu tine-s și eu, dacă nu și mai și.

— Asta om vedea-o noi îndată, și dacă te-oi dovedi mai tare decît mine, să știi că nu-ți mai caut pricină și te las să te duci în voia ta. Da', acu', hai să ne încercăm puterile!

Îl duse în afara castelului, prin niște hrube întunecoase și, într-un sfîrșit, ajunseră într-o fierărie unde erau două nicovale. Bătrînul apucă un baros și, izbind cu el într-o nicovală, o vîrî în pămînt de nu se mai văzu.

— Nu te mai umfla așa în pene, că la treaba asta sînt eu mai meșter! zise flăcăul și se îndreptă spre cealaltă nicovală.

Bătrînul nu-l scăpă din ochi și veni cît mai aproape de el, dornic să vadă cît de strașnică va fi lovitura. Și barba lui albă și lungă, lungă aproape că atingea picioarele flăcăului. Băiatul apucă zdravăn barosul și, cînd mi ți-l izbi o dată în nicovală, o crăpă în două dintr-o lovitură și prinse barba bătrînului la mijloc.

— De astă dată al meu ești și n-ai să-mi mai scapi! i-o spuse-n față flăcăul. Și zilele tale au să se sfîrșească, nu ale mele!

Luă apoi de jos un drug de fier și începu să mi ți-l croiască pe bătrîn, pînă ce acesta începu să se văicărească și să se roage de flăcău să înceteze cu tărbăceala, făgăduindu-i mari bogății.

În cele din urmă, băiatul smulse barosul din nicovală, și așa se întîmplă că putu moșneagul să scape din strînsoare. Dar de ținut își ținu cuvîntul și-l călăuzi pe flăcău pe drumul care ducea în palat. Coborîră ei pe niște scări și, după puțin, ajunseră într-o hrubă. Aci, moșneagul îi arătă trei lăzi pline cu aur.

— Una — îl deslușì el — e pentru săraci, alta, pentru împărat, iar cea de-a treia e a ta.

Nici nu sfîrși bine ce avea de zis, și duhul se făcu nevăzut, căci bătuse miezul nopții. Flăcăul se pomeni deodată singur, într-o întunecime de nepătruns.

— Las' că m-oi descurca eu să pot ieşi de-aici! îşi făcu el singur inimă.

Şi dibui încoace şi-ncolo, pînă ce nimeri drumul care ducea la odaia unde ardea focul. Bucuros că scăpase, se culcă într-un loc unde nu bătea prea tare vîlvătaia şi de îndată adormi.

A doua zi, împăratul veni să vadă ce mai e cu el şi, găsindu-l viu şi nevătămat, îl întrebă iar:

— Ei, acu' ai învăţat ce înseamnă să te apuce groaza?

— Nici de fel — răspunse flăcăul. Parcă am de la cine să-nvăţ?!... Azi noapte m-am văzut cu văru-meu, ăl de-a răposat ieri-alaltăieri, şi-a mai venit după aia şi-un moş c-o barbă albă pînă-n pămînt. Şi moşul ăsta — tare blestemată dihanie, nu-i vorbă! — mi-a arătat colo jos o mulţime de aur, da' ce e aia groaza şi cum să faci ca să te apuce — despre asta nici pomeneală să mă fi învăţat vreunul.

Atunci împăratul grăi cu multă mulţumire în sufletul său:

— Află, dar, flăcăule, că tu ai făcut să piară vraja ce stăpînea palatul şi, drept răsplată, am să-ţi dau fata de nevastă, precum am făgăduit.

— Asta-i straşnic de tot, măria ta, n-am ce zice! Dar vorba e, ce mă fac eu, că încă n-am aflat de la nimeni ce înseamnă să te apuce groaza!...

Slujitorii scoaseră bogăţia de aur din hrubă şi-o duseră la haznaua împărătească. Şi la puţine zile după aia, unde mi se porni o nuntă, de se duse vestea... Împăratul cel tînăr îşi iubea tare mult nevasta şi era fericit de soarta lui, dar, deplin, tot n-avea linişte. Şi într-una îl auzeai că se plînge:

— De ce nu ştiu ce e aia groaza? Bine-ar fi de m-ar apuca o dată şi pe mine, să nu rămîn cu gîndul că n-am învăţat!...

O ţinea morţiş şi, în cele din urmă, vorbele lui nesăbuite începură a o mîhni pe domniţă. Dar slujnica ei cea mai credincioasă căută să-i ogoiască durerea şi-i zise:

— Nu-ţi face griji, măria ta, că ştiu eu un leac numai bun pentru lucrul după care tînjeşte împăratul! Şi-o să înveţe ce înseamnă să-l apuce groaza, de-o să mă pomenească!...

Se duse apoi slujnica pînă la pîrîul care curgea prin mijlocul grădinii împărăteşti şi puse pe nişte băietani să-i adune o găleată cu plevuşcă.

Peste noapte, în timp ce bărbatu-său dormea, împărăteasa făcu întocmai ce-i spusese fata; îi trase jos plapuma și, zvîrr! turnă peste el găleata plină cu apă rece și cu plevușcă. Peștișorii începură să i se zbată pe piele, care mai de care, și împăratul se trezi într-un țipăt, strigînd de se sculă tot palatul:

— Aoleuu!... Vai ce groază m-a apucat, dragă nevastă, și cum mă mai trec fiorii! Cum mă mai trec fiorii!... Acu' știu și eu în sfîrșit ce înseamnă să te apuce groaza!

A fost odată un cocoşel şi cocoşelul ăsta grăi într-o zi către puicuţă:

— Surioaro, uite, acu' e tocmai timpul cînd se coc nucile. Ce zici ? Hai să urcăm dealul să ne săturăm de nuci, pînă nu vine veverița să le şterpelească pe toate.

— Bucuros — răspunse găinuşa. Să mergem, şi nu mă-ndoiesc c-o să ne placă de minune şi-o să petrecem şi noi odată cumsecade!..

Urcară împreună dealul şi, cum era o zi frumoasă, rămaseră pe-un plai pînă aproape de seară. Acum, nici eu nu ştiu prea bine: ori din pricină c-au mîncat pînă s-au umflat, ori numai pentru că i-a apucat fudulia, vorba e că nu mai vrură să se întoarcă acasă pe jos, şi cocoşul prinse a întocmi o trăsurică, numai din coji de nuci. După ce sfîrşi el cu lucrul, puicuţa se urcă în trăsurică şi-i porunci cocoşelului:

— Ei, acu' înhamă-te la ea !

— Ştii că ai haz ! răspunse cocoşelul. Mai degrabă o iau pe jos, pînă acasă, decît să te trag şi pe tine. Că doar nu aşa ne-a fost învoiala ... Să stau cocoţat pe capră şi s-o fac pe vizitiul, de, mai zic şi eu, dar să trag trăsurica după mine, asta, nici în ruptul capului !

În timp ce se certau ei aşa, numai ce se pomeniră cu o raţă, care începu să măcăie la ei:

— Hei, tîlharilor, cine vi-a îngăduit să intraţi în livada mea, să-mi mîncaţi nucile ? Staţi o clipă că vă arăt eu vouă !

Şi se năpusti asupra cocoşelului, cu ciocul deschis ca o foarfecă. Dar cocoşelul nu-şi pierdu nici el firea, ci, sărind asupra bietei raţe, mi-o ciocăni atîta şi mi-o lovi cu pintenii, că raţa se văzu silită să-şi ceară iertare şi se înhămă ea la trăsurică.

Cocoşelul se proţăpi pe capră şi, ca un vizitiu ce era, strigă la raţă, îndemnînd-o să fugă din toate puterile:

— Hi, răţuşco, aleargă ca vîntul !

Făcuseră o bună bucată de drum, ducînd-o tot într-o goană, cînd iată că se întîlniră cu doi drumeţi: un ac de cusut şi-un ac cu gămălie, care strigau la ei din toţi rărunchii:

— Opriţi, hei, opriţi !

Și le cerură îngăduința să urce și ei în trăsurică, că, iacă, acu' avea să se înnopteze și n-o să mai poată face un pas, din pricină că sînt sfîrșiți de oboseală și drumu-i tare gloduros. Mai adăugară că veneau de la „Hanul croitorilor", adică tocmai de la bariera tîrgului, unde au cam zăbovit cinstindu-se cu cîteva stacane cu bere.

Fiindcă erau de ajuns de subțirei și nu ocupau loc prea mult, cocoșelul catadicsi să-i ia în trăsurică, dar le atrase luarea-aminte ca nu carecumva să-i calce pe el ori pe puicuță pe picioare. Se înnoptase de-a binelea, cînd se pomeniră în fața unui han, și cum nu voiau să-i apuce miezul nopții pe drum, mai cu seamă că pe biata rață n-o mai țineau picioarele de oboseală și se bălăbănea cînd pe-o parte, cînd pe alta, hotărîră să înnopteze acolo. Hangiul se cam codi la început să-i găzduiască, spunînd că n-are loc. Și nu era de mirare că zisese așa, fiindcă nici drumeții nu prea arătau a fi mușterii de soi. Dar atît îl luară cu vorba și-l încîntară că aveau să-l răsplătească cu oul pe care de curînd îl ouase pe drum puicuța și c-o să-i mai dea pe deasupra și rața care ouă în fiece zi, că hangiul se înduplecă să-i găzduiască peste noapte.

Cum se văzură în han, drumeții porunciră să li se aducă cele mai alese bucate și se puseră pe un chef zdravăn. Și tîrziu de tot se duseră să se culce.

A doua zi, în revărsatul zorilor, cînd toată lumea încă mai dormea, cocoșelul o trezi pe puicuță, luă oul, îl sparse și-l goliră împreună de ce era în el, iar găoacea o aruncară în vatră. Pășiră apoi ușurel pînă la acul de cusut, care dormea dus, îl apucară de urechi și-l vîrîră în jilțul hangiului, iar acul cu gămălie îl înfipseră în ștergar. După aceea, fără să mai stea mult pe gînduri, o luară la goană, zburînd pe fereastră. Și nu s-au mai oprit decît pe cîmp,

Rața, căreia îi plăcea să doarmă afară, sub licărul stelelor, și rămăsese de cu seară în ogradă, auzi bătaia din aripi a celor doi fugari, se trezi și-și luă și ea tălpășița. Și văzînd un pîrîu prin apropiere, sări în el și porni să înnoate la vale, mai repede decît trăsese în ajun la trăsurică.

După cîteva ceasuri se trezi și hangiul, se spălă și cînd dădu să se șteargă cu ștergarul, acul cu gămălie îi zgîrie tot obrazul și-i trase o brazdă de sînge de la o ureche la cealaltă. Omul se duse apoi în bucătărie și vru să-și aprindă luleaua, dar cînd începu să sufle în vatră, îi săriră cojile de ou drept în ochi.

— Ce naiba-i asta, de-mi merg azi toate pe dos ! bombăni el și se lăsă supărat în jilț. Dar numaidecît sări cît colo, zbierînd ca un apucat, căci acul de cusut îl înțepase mai strașnic decît acul cu gămălie. Atunci se mînie grozav și începu să-i bănuiască pe dru-

meții care veniseră pe înnoptate la han și-i ceruseră găzduirea că puseseră la cale toate cîte s-au întîmplat.

Grăbi să-i găsească pe unde își făcuseră culcușul, dar își dădu îndată seama că i-o luaseră înainte și că au și spălat putina.

Și atunci se jură să nu mai primească cît o trăi astfel de calici, care știu să mănînce zdravăn pe veresie, că-ți fac pagubă și, pe deasupra, îți mai joacă și renghiuri, ca să te batjocorească.

FRĂŢIOR ŞI SURIOARĂ

Frățiorul își luă odată surioara de mînă și-i zise:

— De cînd a murit măicuța noastră, n-am mai avut nici o zi bună. Mama vitregă ne bate în toate zilele, și cînd dăm să ne apropiem de ea, ne alungă și ne calcă în picioare. Iar de mîncat, nu ne dă să mîncăm decît coji de pîine uscată și firimiturile care rămîn de la ceilalți. Cîinele, care-și face veacul sub masă, o duce mai bine ca noi și-i mai fericit, că lui tot îi mai aruncă din cînd în cînd cîte-o bucătură mai ca lumea. Doamne, de ne-ar vedea măicuța noastră, de-ar ști ea cît ni-e dat să pătimim !... Haide, surioară, hai s-o pornim în lume, că aici nu mai e chip de trăit !

O luă de mînă și merseră ei toată ziulica peste cîmpii și livezi, trecură anevoie peste drumuri pline de bolovani și cînd se porni ploaia, surioara zise:

— Cerul e și el trist; vezi, plînge ca și inimile noastre !

Către seară nimeriră într-o pădure mare, și se simțeau atît de istoviți de foame, de oboseală și de inimă rea, că se ghemuiră în scorbura unui copac și pe dată adormiră.

A doua zi cînd se treziră, soarele se înălțase de două sulițe în slava cerului și încălzea cu razele lui fierbinți scorbura în care erau copiii.

— Surioară, tare-mi ard buzele de sete ! grăi fratele. Dac-aș ști că pe aici, pe aproape, e vreun izvor, m-aș duce chiar acu' să beau nițică apă. Stai, chiar mi se pare că aud unul șopotind.

Frățiorul se sculă, își luă surioara de mînă și porniră în căutarea izvorului. Dar mama lor vitregă era, pasămite, o vrăjitoare și ea-i văzuse pe cei doi copii plecînd de-acasă. Se luase după ei pe furiș, așa cum obișnuiesc vrăjitoarele, și fermecase toate izvoarele din pădure.

Într-un sfîrșit dădură peste un izvoraș, ale cărui ape săreau învolburate și sclipitoare peste prundiș, și frățiorul se și repezi la el și se plecă să-și potolească setea. Dar surioara auzi cum șopotea unda, în susurul ei:

— Cine soarbe din apa mea se preface-n tigru Cine soarbe din apa mea se preface-n tigru !

Atunci fata strigă tulburată:

— Rogu-te, frăţioare, nu bea, că altminteri te faci fiară sălbatică şi-o să mă sfîşii!

Băiatul se stăpîni să mai bea, cu toate că-l chinuia setea, şi zise:

— Hai să mergem ! Oi aştepta pînă om da de alt izvor.

Cînd dădură de al doilea izvor, surioara îl auzi şi pe acesta şopotind:

— Cine soarbe din apa mea se preface-n lup ! Cine soarbe din apa mea se preface-n lup !

— Rogu-te, frăţioare, nu bea — îl povăţui şi de astă dată fetiţa — că altminteri te faci lup şi-o să mă mănînci !

— Bine, oi aştepta pînă om da de alt izvor, dar atunci să ştii c-o să beau din el, oricît m-ai ruga să mai aştept, că mă sfîrşesc de sete.

Cînd ajunseră la cel de-al treilea izvor, surioara îi auzi undele şopotind:

— Cine soarbe din unda mea se preface-n căprioară ! Cine soarbe din apa mea se preface-n căprioară !

— Vai, frăţioare, rogu-te, nu bea, că altminteri te faci căprior şi-o să fugi în codru şi-o să mă laşi singură !

Dar băiatul se şi lăsase în genunchi şi, plecat deasupra izvorului, sorbea cu lăcomie din undele reci. Dar de îndată ce-i atinseră buzele cîteva picături de apă, se şi prefăcu în căprior.

Biata fată îşi plînse frăţiorul cu lacrimi fierbinţi şi căpriorul începu şi el să plîngă şi-şi făcu loc lîngă surioara lui, cătînd la ea cu tristeţe.

În cele din urmă, surioara zise:

— Taci, căpriorule dragă, şi nu te mai prăpădi atît cu firea, că eu n-o să te părăsesc niciodată !

Îşi desfăcu apoi legătura de aur, care-i ţinea ciorapul, şi o puse pe gîtul căpriorului. Apoi împleti din papură o frînghie moale, cu care-l legă, şi-o porni cu el în adîncul pădurii.

Merseră ei cît merseră şi se pomeniră în faţa unei colibe. Fata o cercetă cu luare-aminte şi, văzînd că-i părăsită, îşi spuse în sinea ei: „Am putea să rămînem aici" Adună apoi frunze uscate şi muşchi, de făcu un culcuş moale pentru căprior, şi-n fiecare dimineaţă pornea să caute rădăcini, afine şi alune ca să-şi potolească foamea. Iar căpriorului îi aducea iarbă fragedă, pe care i-o da s-o mănînce chiar din mîna ei. Şi după ce se îndestula, căpriorul zburda plin de voioşie pe dinaintea ei. Seara, cînd surioara se simţea obosită, ea îşi lăsa capul pe spinarea căpriorului şi adormea liniştită, ca pe-o pernă moale şi caldă. Şi de-ar fi fost cu putinţă ca frăţiorul să-şi

recapete vreodată înfățișarea omenească, amîndoi ar fi dus în pădure un trai foarte fericit.

Trecuse vreme, nu glumă, de cînd stăteau ei așa, singuri, în pădure.

Și se întîmplă o dată că împăratul acelei țări să pornească o mare vînătoare tocmai în pădurea unde sălășluiau ei. Sunetul de corn, lătrăturile ogarilor și chiotele pline de voioșie ale oamenilor străbătură pădurea pînă în cotloanele cele mai depărtate, făcînd-o să răsune de larma vînătorii. Și auzind toată forfota asta, căpriorul simți dorința să vadă și el vînătoarea.

— Ah, surioară — zise el fetei — rogu-te frumos, lasă-mă să mă duc la vînătoare, că nu mai pot răbda să stau aici !

Și atîta se rugă, pînă ce fata se înduplecă de el și-i dădu voie.

— Cată să mi te întorci neapărat deseară acasă ! îi zise fata. De frica vînătorului, o să trebuie să trag zăvorul la ușă, și ca să pot recunoaște că ești tu, să bați în ușorul ușii și să spui: „Surioară dragă dă-mi drumul în casă !" Și de vei uita să rostești cuvintele astea, să știi că eu nu-ți deschid cu nici un chip !

Căpriorul o zbughi pe ușă, mulțumit și voios că putea să zburde prin pădure, după cum îi era voia inimii.

Împăratul și vînătorii care-l însoțeau zăriră de departe mîndrețea de căprior și se luară în goana cailor după el; dar degeaba îl fugăriră, că nu-l putură ajunge. Cînd socoteau ei că, gata, l-au obosit și-au pus mîna pe el, deodată căpriorul făcea un salt peste tufișuri și pierea. De îndată ce se întunecă, căpriorul se grăbi să alerge la căsuța lor; bătu în ușă și zise:

— Surioară dragă, dă-mi drumul în casă !

Ușa se deschise numaidecît și căpriorul sări bucuros înăuntru. Cum se simțea obosit, se culcă fără să mai mănînce și dormi pînă la ziuă în culcușul lui moale.

A doua zi, în revărsatul zorilor, vînătoarea se porni iar, și de îndată ce căpriorul auzi sunetul de corn și hăulitul hăitașilor, nu-și mai află astîmpăr și zise:

— Surioară, deschide ușa, că nu mai pot răbda să stau aici, trebuie să văd neapărat vînătoarea !

Fata, ce-i putea face ?! Îi deschise ușa, dar în același timp nu uită să-l povățuiască:

— Da' vezi să mi te întorci deseară acasă și să spui cum te-am învățat, ca să te las înăuntru !

Cînd văzu iar împăratul și ceilalți vînători căpriorul cu legătura de aur la gît, începură să gonească cu toții pe urma lui, dar vezi că el îi întrecea în fugă, că era mai sprinten și alerga ca vîntul.

După ce goniră ei așa toată ziua, către seară izbutiră să-l înconjoare, și unul din curteni îl atinse cu glonțul și-l vătămă la un picior, astfel că biata făptură începu să șchioapete. Și cu mare greutate și chin reuși el să ajungă acasă.

Dar un vînător se luă pe ascuns după el, pînă aproape de colibă, și-l auzi spunînd:

— Surioară dragă, dă-mi drumul în casă !

Și văzu și ușa deschizîndu-se și-apoi închizîndu-se repede. Vînătorul își întipări totul în minte și, înfățișîndu-se împăratului, îi povesti cele ce văzuse și auzise. Atunci împăratul rămase pe gînduri și o vorbă se smulse de-ndată de pe buzele sale:

— Dacă-i precum zici, mîine om porni iar la vînătoare !

Surioara se sperie grozav cînd văzu că e rănit căpriorul. Îi spălă rana de sînge, îl obloji cu ierburi de leac și-i grăi:

— Odihnește-te, dragul meu căprior, ca să te poți înzdrăveni cît mai degrabă !

Dar rana era o nimica toată, și a doua zi căpriorul nu mai simți nici o durere. Cînd auzi răsunînd iar cornul și hăulitul hăitașilor, începu să sară de colo pînă colo, fără să-și mai găsească astîmpăr. Și grăi către soru-sa, cu durere-n glas:

— Nu mai pot răbda, surioară, musai să mă duc la vînătoare; dar nu te teme, că nu s-a născut încă omul să pună mîna pe mine !

Surioara începu să plîngă și-i răspunse printre lacrimi:

— Nu te las în ruptul capului să pleci, că au să te omoare și rămîn singură în pădure, oropsită și lipsită pînă și de mîngîierea ta!

— De nu mă lași, să știi c-o să mă sting de inimă rea ! răspunse căpriorul, întristat. Că de cîte ori aud cornul sunînd, nu mă mai rabdă locul să stau în casă

Văzînd că n-are încotro, surioara îi deschise ușa, cu inima grea de mîhnire și îngrijorare, iar căpriorul o zbughi în pădure, plin de voioșie.

De-ndată ce-l zări, împăratul porunci vînătorilor:

— Goniți-l cu strășnicie, pînă către seară, și nu-i dați o clipă de răgaz, dar să nu care cumva să vă atingeți de el și să-i faceți vreun rău !

După ce apuse soarele, împăratul chemă la dînsul pe omul care-i adusese vestea și-i porunci:

— Vino cu mine de-mi arată coliba !

Și ajungînd ei acolo, împăratul bătu la ușă și strigă:

— Surioară dragă, dă-mi drumul în casă !

Ușa se deschise și cînd împăratul păși înăuntru, dete cu ochii de-o fată atît de frumoasă, cum nu-i mai fusese dat să vadă pe lume.

Fata rămase încremenită cînd băgă de seamă că-n locul căpriorului intrase un bărbat voinic, cu o coroană de aur pe cap. Dar împăratul cătă la ea cu blîndeţe şi, întinzîndu-i mîna prietenos, îi zise:

— Vrei să mă urmezi în palatul meu şi să-mi fii soţie ?

— Vreau — încuviinţă fata — dar să-mi îngădui, împărate, să iau şi căpriorul cu mine, că nu mă pot despărţi de el.

Împăratul o linişti spunîndu-i:

— Dorinţa ta e şi a mea; de aceea, cu dragă inimă mă-nvoiesc să-ţi stea în preajmă cît vei trăi tu şi să nu ducă lipsă de nimic.

Împăratul urcă în şa şi, plecîndu-se spre fată, o sui pe cal, lîngă el. Şi-au tot mers ei pînă au ajuns la palatul domnesc, unde făcură o nuntă de se duse vestea, c-au ţinut serbările şi alaiurile şapte zile încheiate. Fata era acum împărătească şi n-avea să se plîngă de nimic, că împăratul tare-o mai îndrăgea! Trăiră ei aşa ani mulţi şi fericiţi împreună, iar căpriorul era îngrijit cum nu se poate mai bine, şi cît era ziulica de mare zburda şi sărea prin grădina palatului.

În astă vreme însă, maştera cea haină, din pricina căreia porniseră copiii în lume, crezuse că pe fată au sfîşiat-o fiarele pădurii şi că băiatul, prefăcut în căprior prin farmecele ei, pierise şi el, împuşcat de vînători. Cînd auzi ea cît erau de fericiţi şi că trăiau în belşug, pizma şi răutatea o muşcară din nou de inimă şi făcu venin de supărare. Şi din clipa aceea n-o mai părăsi gîndul să facă ce-o face, ca să abată tot felul de nenorociri asupra lor. Fata ei adevărată, care era urîtă ca moartea şi zbanghie de-un ochi, o mustra tot timpul văicărindu-se:

— Mie mi se cuvenea să fiu împărătească şi să mă bucur de fericirea asta! Dar vezi c-ai lăsat-o în voia ei şi uite la ce mărire a ajuns!...

— Ai oleacă de răbdare — căuta maică-sa s-o potolească, ochiul meu nu doarme şi, cînd i-o veni ceasul, ştiu eu ce am de făcut.

Cînd îi veni împărătesei ceasul, aduse pe lume un fecior frumos cum e soarele. Şi ca un făcut, se nimeri ca tocmai atunci să fie dus împăratul la vînătoare.

Zgripţuroaica cea bătrînă asta doar aştepta de atîta amar de vreme. Luă chipul unei slujnice a împărătesei şi, intrînd în iatacul unde lăuzea ea, îi zise:

— Vino, măria ta, că ţi-am pregătit de lăut. Da' grăbeşte-te, să nu se răcească apa; că baia asta o să te mai înviorеze şi o să-ţi dea putere.

Zgripțuroaica de maștеră și zbanghia de fiică-sa — că se afla și ea pe-acolo — o duseră pe împărăteasă în încăperea unde se afla scăldătoarea, o lăsară în apă să se îmbăieze, încuiară ușa în urma lor, și p-aci ți-e drumul — dar nu prea departe, spre iatacul de unde plecaseră.

Pasămite, aveau ele un gînd al lor cum s-o piardă... Încinseseră în vatra scăldătoarei un foc ca-n cuptoarele iadului și erau încredințate că de atîta dogoare împărăteasa o să moară degrabă înăbușită.

După isprava asta, băbușca o luă pe fiică-sa, îi puse o scufie pe cap și-o culcă în pat, în locul împărătesei. În aceeași vreme îi dădu și trupul și chipul împărătesei, că semăna leit, de-ai fi putut să juri că-i chiar ea, dar ochiul care-i era lipsă nu putu să i-l pună la loc prin nici o vrajă. Și ca împăratul să nu bage cumva de seamă înșelătoria, își îndemnă fata să stea culcată tot timpul pe partea unde-i lipsea ochiul. Seara, cînd împăratul se întoarse de la vînătoare, află că împărăteasa i-a născut un fecior și, bucurîndu-se din toată inima, vru să se ducă la căpătîiul lehuzei, să vadă cum îi e. Dar baba îl opri din prag, strigîndu-i ca friptă:

— Stai pe loc, măria ta, și nu da cumva la o parte cele perdele, că împărătesei îi mai trebuie liniște multă și nu poate să sufere încă lumina.

Împăratul o ascultă și, din pricină că maștera folosise șiretlicul ăsta dibaci, nu putu să afle că în pat nu era adevărata împărăteasă, ci o venetică pocită și rea.

La miezul nopții, în timp ce toată lumea dormea în palat, doica, ce sta de veghe lîngă leagănul copilului, băgă de seamă că se deschide ușa și-o văzu pe adevărata împărăteasă pășind înăuntru. Împărăteasa luă pruncul din leagăn, îl lulu în brațe și-i dădu să sugă. Apoi, potrivindu-i cu dragoste perna, îl culcă la loc și-l acoperi cu plapuma. Nu-și uită nici de căpriorul care dormea într-un ungher al iatacului și, avînd grijă să nu-l trezească, îl mîngîie cu dragoste pe spinare. Apoi o șterse pe ușă, fără să fi rostit un singur cuvînt. A doua zi, doica întrebă străjile de n-au văzut pe cineva intrînd peste noapte în palat, dar ei o priviră cam chiondîrîș, mirați de vorbele femeii.

— De unde să fi văzut, că doar n-a intrat nimeni?!...

Așa veni împărăteasa multe nopți de-a rîndul, fără ca vreodată să scoată măcar o vorbă. Doica o vedea de fiecare dată, dar nu îndrăznea să dea cuiva de veste.

Și se întîmplă ca-ntr-o noapte împărăteasa să-și desferece gura și doica o auzi c-o întreabă:

— Ce-mi face copilul? Dar căpriorul? Mi-e sortit să mai viu de două ori şi apoi mi-e oprit să mai pot veni!...

Doica nu cuteză să-i răspundă, de parcă ar fi avut buzele înţepenite, dar după ce pieri împărăteasa, se înfăţişă degrabă împăratului, căruia îi povesti totul.

Auzind-o, împăratul rămase pe gînduri şi grăi:

— Ah, doamne, ce-o mai fi însemnînd şi asta? Şi după aceea, adause mai mult pentru sine: La noapte voi veghea eu însumi la căpătîiul copilului.

Şi-ntr-adevăr, în seara următoare se duse în odaia copilului. Pe la miezul nopţii, împărăteasa se ivi şi întrebă iar:

— Ce-mi face copilul? Dar căpriorul?... Mi-e sortit să mai viu o singură dată şi apoi mi-e oprit să mai pot veni!..

Îngriji apoi de copil, cum făcea în toate nopţile, şi pieri. Împăratul nu cuteză să-i vorbească, dar stătu de veghe şi-n noaptea următoare. Împărăteasa veni ca de obicei şi întrebă iar:

— Ce-mi face copilul? Dar căpriorul? Asta-i ultima oară cînd mi-e sortit să mai viu, că de mîine n-oi mai putea veni.

Atunci împăratul nu se mai putu stăpîni şi, apropiindu-se de ea cu negrăită dragoste, îi zise:

— Tu nu poţi fi alta decît scumpa mea soţioară!

Împărătesei i se dezlegă iarăşi limba şi vorbi doar atît:

— E aşa precum zici, mărite împărate; sînt eu, cu adevărat.

Şi, minune nemaivăzută, chiar în clipa aceea ea îşi recăpătă viaţa şi voioşia dintotdeauna. Şi avea nişte obraji rumeni, ca nişte mere domneşti, şi-i rîdea sănătatea pe faţă. Ea-i povesti împăratului, din fir-a-păr, toată ticăloşia pe care o puseseră la cale zgripţuroaica de babă şi pocitania de fiică-sa, şi vezi că nu se mai săturau privindu-se şi vorbind de cîte toate.

Împăratul porunci să fie aduse amîndouă vrăjitoarele la judecată. Şi ele fură osîndite să-şi ducă traiul la închisoare, să ispăşească măcar aşa fărădelegile pe care le săvîrşiseră pînă atunci. Şi închisoarea asta în care fuseseră aruncate avea şapte porţi şi fiecare poartă avea şapte lacăte, că nici musca, cît e ea de mică, n-ar fi putut să se strecoare de acolo.

Dar să vezi minune şi să nu-ţi vină a crede: de cum păşiră ele pe poarta închisorii, vraja fu dezlegată şi căpriorul îşi recăpătă iar înfăţişarea omenească. Din clipa aceea, frăţiorul şi surioara trăiră nedespărţiţi şi duseră o viaţă fericită pînă la sfîrşitul zilelor lor.

Iar cele două vrăjitoare au stat închise, departe de lume, pînă ce şi-au sfîrşit zilele amare, în chin şi durere. Şi-n tot acest timp, hrana le-a fost numai pîine şi apă.

FATA MOȘULUI CEA CUMINTE ȘI HARNICĂ ȘI FATA BABEI CEA HAINĂ ȘI URÎTĂ

A fost odată un moș, și moșului ăstuia îi murise nevasta, și-a mai fost și-o femeie bătrînă, și femeii ăsteia îi murise bărbatul. Și moșneagul avea o fată și băbuța avea și ea o fată. Fetele se cunoșteau de cînd erau micșoare și totdeauna le vedeai preumblîndu-se împreună. Și după fiece preumblare veneau de braț la casa văduvei. Și iată că-ntr-o zi, baba îi spuse fetei moșneagului:

— Fată hăi, ia ascultă aici: spune-i lui tată-tău să mă ia de nevastă, și de s-o învoi, o să te țin ca-n puf și-o să-ți dau în fiecare dimineață numai lapte, ca să-ți speli fețișoara, iar de băut, numai vin de-l bun, iar fetei mele o să-i dau apă de spălat și apă de băut.

Fata se duse acasă și-i spuse lui taică-său vorbele femeii. Omul rămase pe gînduri și tot chibzuia:

— Oare ce să fac? Că însurătoarea e și desfătare, dar e și chin!

Și pentru că nu se putea hotărî nici într-un fel, nici într-altul, își scoase în cele din urmă cizma din picior și-i spuse fetei:

— Uite, cizma asta are o gaură în talpă. Du-te cu ea în pod și atîrn-o de cuiul cel mare din grindă și vezi de toarnă apă în carîmb. Dacă apa nu s-o scurge din cizmă, să știi că mă-nsor, iar de n-o ține apa, nu mă mai însor, asta-i hotărît!

Fata făcu așa cum îi poruncise taică-său, dar gaura din talpă se strînse de apă și cizma rămase plină pînă-n marginea carîmbului. După ce văzu cum stă treaba, fata se duse degrabă la taică-său, de-i spuse ce s-a întîmplat cu apa din cizmă. Se miră el de cele ce-i spusese fata și, pînă la urmă, se urcă în pod să se încredințeze cu ochii lui de-i adevărat ori ba.

Și văzînd el că fata-i spusese numai adevărul, se duse la văduvă și-o luă de nevastă.

Dis-de-dimineață, cînd se sculară fetele din așternut, fata unchiașului găsi lapte de spălat și vin de băut, iar fata babei, apă de spălat și apă de băut. A doua zi însă, amîndouă fetele nu găsiră decît apă de spălat și apă de băut. Și așa a rămas să fie în toate zilele de-aci-nainte...

Maştera o duşmănea de moarte pe fata moşului şi, pe zi ce trecea, nu ştia ce să mai scornească pentru a o obidi şi a o face să se scîrbească de viaţă.

Şi în acelaşi timp o şi pizmuia pe fată, fiindcă era frumoasă şi bună, pe cîtă vreme a ei era urîtă şi haină la suflet.

Într-o iarnă, pe cînd crăpau şi ouăle corbului de ger şi zăpada se aşternuse atît de înaltă peste dealuri şi văi, că trebuia să înoţi prin ea, nu alta, baba făcu o rochie de hîrtie şi, chemînd-o pe fata unchiaşului, îi zise:

— Îmbracă-te cu rochia asta şi du-te chiar acu' în pădure de-mi culege un coşuleţ cu fragi, că mi s-a făcut poftă!

— Doamne, dumnezeule — spuse fata — dar unde s-au mai pomenit fragi pe timp de iarnă!? Pămîntul e îngheţat bocnă şi-i atîta zăpadă, că a acoperit totul... Şi-apoi, cum o să umblu numai în rochia asta de hîrtie?! Că afară e un ger de-ţi taie suflarea şi te-ngheaţă. Şi-o să sufle crivăţul prin rochie şi mi-or sfîşia-o mărăcinii!

— Cum, îndrăzneşti să mi te pui împotrivă? se stropşi la ea maştera. Mişcă-te de aici cît mai iute şi nu care cumva să-mi vii fără fragi!

Îi dete apoi o fărîmă de pîine uscată şi-i zise:

— Asta o să-ţi fie de ajuns pentru toată ziua şi-ncă prea mult!

Dar în sinea ei gîndi: „Las' că o să îngheţi tu de frig şi o să mori de foame şi n-o să te mai văd înaintea ochilor!"

Fata n-avu încotro, îmbrăcă rochia de hîrtie, luă coşuleţul şi porni în pădure. Cît cuprindeai cu ochiul nu se zărea decît zăpadă şi iar zăpadă, şi nici un firicel de iarbă nu-şi arăta pe nicăieri săbiuţa-i verde. Cînd ajunse fata în pădure, văzu o căsuţă la fereastra căreia priveau trei pitici bărboşi. Fata le dădu bineţe şi bătu cu sfială în uşă. Piticii, care o văzuseră încă de pe drum, rostiră cu toţii-ntr-un glas:

— Intră, fetiţă, intră!

Fata păşi pragul, se aşeză pe laviţa de lîngă vatră, ca să se încălzească, şi începu să muşte din codrul de pîine uscată.

— Dă-ne şi nouă o bucăţică — o rugară piticii — că n-am luat nimic în gură pe ziua de azi!

— Cu dragă inimă! le răspunse fata, rupse în două bucata de pîine şi le dădu jumătate.

— Ce cauţi în pădure pe-o vreme ciinoasă ca asta, copilă dragă? o întrebară piticii. Şi cum se face că pe un ger ca ăsta de crapă pînă şi pietrele, umbli atît de subţirel îmbrăcată?!

— Ce-s eu de vină, dacă pe asta mi-a dat-o s-o îmbrac mama vitregă!... zise fata, oftînd cu obidă. Mi-a poruncit să umplu cu fragi coşuleţul de-l vedeţi aici şi m-a ameninţat că de nu l-oi putea umple, nu mai am ce căuta acasă!

După ce fata îşi sfîrşi bucăţica de pîine, piticii îi dădură o mătură şi-i ziseră:

— Ia du-te de mătură zăpada de la uşa din dosul casei!

Cum ieşi fata din odaie, piticii începură să se sfătuiască între ei:

— Ce să-i dăruim noi fetei, pentru că a fost cuminte şi bună şi a împărţit pîinea cu noi?

Primul dintre pitici grăi:

— Eu îi menesc ca să fie din zi în zi mai frumoasă.

Al doilea urmă:

— Iar eu, ca de cîte ori o deschide gura să rostească o vorbă, să-i cadă cîte-un galben din gură.

Iar al treilea zise:

— Iar eu, ca să vină un fecior de împărat şi s-o ia de nevastă.

Fata făcu precum îi spuseseră piticii. Mătură zăpada din dosul căsuţei, şi ce credeţi că-i fu dat să vadă? o mulţime de fragi îşi arătau căpşoarele deasupra zăpezii, toate roşii ca sîngele, de coapte ce erau! Cu inima plină de bucurie, fata se grăbi să-şi umple coşuleţul şi, după ce mulţumi piticilor şi-şi luă rămas bun de la fiecare, porni în fugă spre casă, să ducă fragii.

Cum intră pe uşă şi dădu bună seara, numai ce se pomeni că-i pică un ban de aur din gură. Povesti apoi ce i s-a întîmplat în pădure şi de cîte ori spunea o vorbă, îi cădea cîte-un ban de aur, astfel că-n scurtă vreme se umplu întreaga odaie.

— Ia te uită ce nesocotinţă, să arunci aşa cu banii...? făcu soru-sa vitregă, şi-n sufletul ei era neagră de pizmă.

Şi pe dată se hotărî să plece şi ea în pădure. Dar mamă-sa căută s-o oprească zicîndu-i:

— Nu te las, fata mamii, că mă tem să nu-mi degeri pe drum de frig, că suflă crivăţul cum nu s-a mai pomenit.

Dar fata nici nu voi să audă de aşa ceva şi stărui morţiş în hotărîrea ei. Dacă văzu baba că nu e chip s-o înduplece, îi făcu o scurteică bună, căptuşită cu blană, şi-i pregăti, să aibă de drum, pîine cu unt şi cozonac.

Fata se încotoşmănă cu blana şi-o porni apoi spre pădure. Şi nu se opri decît cînd ajunse în dreptul căsuţei piticilor. Piticii se aflau tot la geam şi priveau afară, dar fata nici nu-i luă în seamă şi nu le dădu bineţe. Şi intră buzna pe uşă, fără s-o poftească nimeni.

Ajunsă în casă, își căută un loc lîngă vatră și începu să înfulece cu poftă.

— Dă-ne și nouă puțin — o rugară piticii.

Dar fata răspunse cu gura plină:

— Da' știți c-aveți haz! Abia de-mi ajunge mie; de unde să vă mai dau și vouă?!

După ce sfîrși de mîncat, piticii îi ziseră:

— Ia mătura asta și du-te de mătură zăpada la ușa din dos!

— Căutați-vă pe altul să vă mături zăpada, ori de nu, măturați singuri — le răspunse fata, mînioasă — că doar n-am slugărit la ușa voastră!...

Stătu ea o bucată de vreme pe lavița de lîngă cuptor, și, văzînd că piticii n-au de gînd să-i dăruiască nimic, ieși pe ușă afară, supărată foc.

După ce-o văzură plecată, piticii începură să se sfătuiască între ei:

— Ce să-i menim pentru că-i atît de pizmașă și haină la suflet și nu se îndură să dea nimănui nimic?

Primul pitic grăi:

— Eu îi menesc să fie din zi în zi mai urîtă!

Cel de-al doilea urmă:

— Iar eu, ca de cîte ori o rosti o vorbă, să-i sară cîte-o broască din gură!

Al treilea se grăbi să-i ureze și el:

— Iar eu, să-i cadă pe cap atîtea nenorociri și să îndure atîtea suferințe, cîte i se cuvin pentru cîinoșenia ei!

Fata căută ce căută prin pădure și, negăsind fragi, porni mînioasă spre casă. Și de cum păși pragul, vru să-i povestească maică-si ce-a văzut în pădure, dar n-apucă să rostească o vorbă, că-i și sări din gură o broască. Și tot așa, de cîte ori da să spună ceva, lepăda cîte-o broască, că toată lumea se ferea din calea ei, cuprinsă de scîrbă.

Cînd văzu ce pacoste a dat pe capul fiică-si, baba se învenină de necaz și nu știu ce blestemății să mai scornească pentru a o pierde pe fata unchiașului, care din zi în zi se făcea tot mai frumoasă. În cele din urmă luă o căldare și o puse pe foc, iar cînd apa începu să dea în clocot, aruncă înăuntru mai multe caiere de in, pe care le lăsă să fiarbă bine. Cînd socoti c-au fiert de ajuns, i le puse fetei pe umeri și, dîndu-i un topor, o trimise la gîrlă să facă o copcă în gheață și să înălbească tortul.

Fata se supuse, că n-avea încotro, și ducîndu-se la gîrlă, începu să spargă gheața cu toporul. Și cum spărgea ea așa, numai ce vede

venind o caleaşcă trasă de patru cai albi, în care se afla împăratul. Caleaşca opri drept în faţa ei şi împăratul, scoţîndu-şi capul pe fereastră, o întrebă cu blîndeţe:

— Fata mea, cine eşti şi ce faci aici?

— Sînt o fată sărmană şi înălbesc tortul — răspunse ea.

Împăratului i se făcu milă de dînsa şi cînd o văzu cît e de frumoasă o întrebă din nou:

— N-ai vrea să vii cu mine?

— Ba aş vrea cu dragă inimă! grăi fata, care nu mai putea de bucurie că-n sfîrşit avea să scape de babă şi de sora ei vitregă.

Fata se urcă apoi în caleaşcă şi porni la drum în tovărăşia împăratului. Şi de-ndată ce sosiră la palat, făcură nuntă mare, după cum ursiseră piticii din pădure.

După un an, împărăteasa născu un fecior. Cînd auzi maştera de norocul care dăduse peste fată, veni împreună cu fiică-sa la palatul împărătesc, chipurile, s-o vadă, că li-era dor...

Dar planul lor era ticluit mai dinainte, şi cînd împăratul ieşi din iatac pentru cîtăva vreme, zgripţuroaica o şi apucă pe împărătească de cap, iar fiică-sa de picioare şi, ridicînd-o din pat, o zvîrli pe fereastră în rîul care curgea pe lîngă zidurile palatului. Fata cea urîtă se grăbi să se culce în locul împărătesei şi baba îi trase aşternutul pînă peste cap, ca să nu fie cumva recunoscută. Cînd se întoarse împăratul şi vru să stea de vorbă cu împărăteasa, baba îl opri zicîndu-i:

— Dă-i pace, măria ta, că acum năduşeşte şi nu i-e gîndul să stea la taclale!

Împăratul nu bănui nimic rău şi veni a doua zi. Dar de cum intră în vorbă cu nevastă-sa, băgă de seamă că la fiecare vorbă de-a ei îi sare cîte-o broască din gură, pe cită vreme, înainte, îi săreau numai bani de aur.

Se minună el de schimbarea asta şi-o întrebă pe babă dacă nu ştie care-i pricina, dar ea îl linişti spunîndu-i că aşa li se întîmplă cîteodată lehuzelor; că totul se trage din pricina fierbinţelii de ieri şi că-n scurtă vreme avea să-i treacă...

Dar peste noapte, ajutorul de bucătar îşi aruncă privirea pe fereastră şi văzu cum venea pe gîrlă o raţă, înotînd de zor şi întrebînd cu grai omenesc:

— Ce faci, împărate luminate?
Dormi, ori veghezi pe înnoptate?

Văzînd că cel întrebat nu-i răspunde, raţa mai zise:

— Dar oaspeţii mei s-au culcat?

Și atunci ajutorul de bucătar îi răspunse:

— *Dorm de mult, de cînd s-a înserat!*

Rața întrebă apoi:

— *Da' copilașul meu ce mai face?*

Și ajutorul de bucătar răspunse:

— *În leagăn de mătase doarme-n pace!*

De cum auzi vorbele astea, rața își recăpătă înfățișarea împărătesei, intră în palat, îi dădu copilului să sugă, îi potrivi așternuturile și-l acoperi, și apoi, prefăcîndu-se iar în rață, o porni înot în susul gîrlei.

Veni așa două nopți de-a rîndul, iar în cea de-a treia noapte îi spuse ajutorului de bucătar:

— Du-te și-i dă de veste împăratului să ia paloșul și să-l învîrtească pe prag, de trei ori, deasupra capului meu!

Ajutorul de bucătar alergă și-i spuse împăratului tot ce văzuse și auzise. Împăratul scoase paloșul din teacă și, oprindu-se în prag, îl învîrti de trei ori pe deasupra capului răței. Și la a treia învîrtitură, numai ce văzu că se preface rața iarăși în împărătească: și era voinică, sănătoasă și plină de voioșie ca atunci cînd o văzuse ultima dată.

Cînd auzi haina de maștеră că s-au schimbat lucrurile și că împărăteasa cea adevărată e din nou la palat, se grăbi să-i spună fiică-si:

— Hai s-o ștergem de-aici cît mai e timp, pînă ce nu pune împăratul slujitorii să ne prindă și să ne pedepsească!

Și chiar în noaptea aceea reușiră să se strecoare din palat și, mergînd tot pe drumuri lăturalnice, ieșiră din oraș și trecură de hotarele împărăției. Dar pe oriunde treceau ori căutau să facă popas, oamenii le întorceau cu scîrbă spatele, și nu e de mirare: că de cum dădea fata cea urîtă să spună o vorbă, îi și sărea cîte-o broască din gură... Și așa se făcu că nimeni nu se mai îndură de ele să le ajute în vreun fel. Și pe drept cuvînt gîndeau oamenii în sinea lor: „Numai peste un om rău la suflet și ciinos din cale afară poate să cadă așa pacoste!"

Rătăciră ele așa din loc în loc, din țară-n țară, ca niște pribegi fără căpătîi, și nimeni nu voia să audă de ele și să le dea adăpost. Iar împărăteasa cea tînără trăi de aci înainte în bucurie și fericire, împreună cu împăratul și feciorul lor.

CEI DOISPREZECE VÎNĂTORI

A fost odată un fecior de împărat şi-şi găsise feciorul ăsta mireasă în altă împărăţie. Şi prinsese drag de ea şi-o iubea mai mult decît orice pe lume. Şi într-una din zile, pe cînd se afla tocmai la draga lui şi-şi simţea inima plină de încîntare şi voioşie, iată că sosi vestea că taică-său zace bolnav de moarte şi că doreşte să-i mai vadă o dată faţa, înainte de a-şi da sfîrşitul.

Cu greu se rupse feciorul de împărat de lîngă iubita lui, dar, pînă la urmă, n-avu încotro şi-i zise:

— Numai nenorocirea care m-a lovit mă îndeamnă a pleca atît de degrabă de lîngă tine, şi acu', iacă, a venit timpul şi trebuie să ne despărţim! Da' eu cred că n-o fi pentru multă vreme... Şi drept amintire de la mine, primeşte inelul acesta. Iar cînd oi fi împărat, să ştii că de îndată vin să te iau şi-o să te aduc la mine acasă, să-mi fii iar saţiul şi bucuria zilelor.

Şi încălecîndu-şi fugarul, goni ca vîntul către castelul împărătesc. Iar de-ar fi zăbovit cumva pe drum, rău ar fi fost, că-l găsi pe taică-său gata să-şi dea suflarea. Şi-n ultimele clipe pe care le mai avea de trăit, împăratul cel bătrîn îi grăi fiului său:

— Dragu' tatii, însetat am fost în sufletul meu să te mai pot cuprinde încă o dată în luminile ochilor; înainte de a-mi da duhul, făgăduieşte-mi, rogu-te, că n-o să ieşi c-o iotă din cuvintele mele şi c o să-ţi iei soţie după a mea voinţă!

Abia îngăimînd, de slăbit ce era, împăratul numi o fiică de crai, pe care fecioru-său trebuia s-o ia de nevastă.

În durerea lui, flăcăul nu mai stătu să chibzuiască pe îndelete la ce-i ceruse taică-său şi-i răspunse:

— Prea bine, tăicuţă, nu duce matale grijă, c-o să-ţi îndeplinesc în totul dorinţa!

Şi parcă luîndu-şi o piatră de pe inimă, împăratul închise ochii şi-şi dădu sufletul.

După ce se urcă pe tronul împărătesc şi se scurseră şi zilele de adîncă jelire şi doliu mare, noul împărat gîndi că nu mai încape timp de zăbavă şi că trebuie să-şi îndeplinească făgăduiala dată tatălui său.

Drept aceea, trimise un alai de petitori la curtea acelei domnițe despre care-i vorbise taică-său, și aceasta se arătă gata să-l urmeze și să-i fie soție.

Cînd află prima lui mireasă de nunta ce avea să se pornească în curînd, atîta se mîhni în cugetul ei, gîndind cu amărăciune la necredința ce i-o arătase feciorul de împărat, că fu cît pe-aci să se prăpădească, nu alta.

Atunci taică-său căută să afle care-i pricina durerii ce-i mistuia sufletul și-ntr-o bună zi îi zise:

— Dragul meu copil, de ce ți-e mereu fețișoara atît de mîhnită? De ce verși lacrimi de jale? Spune-mi ce-ți dorește inima și-o să-ți îndeplinesc deîndată tot ce-i pofti.

— Tată dragă, dacă-i vorba să-mi îndeplinești o dorință, apoi să știi că doresc să-mi aduci unsprezece fete, și toate să-mi semene leit și la înfățișare și la trup, și să fie deopotrivă de înalte ca și mine.

Împăratul luă seama la vorbele fetei și-i răspunse:

— De mi-o sta în putință, m-oi face luntre și punte să-ți îndeplinesc voia.

Și de îndată ce sfîrși de zis vorbele astea, dădu poruncă să se afle în toată împărăția unsprezece fete care să semene leit cu domnița. Trimișii împăratului împînziră degrabă țara, și nu rămase petic de pămînt necercetat. Da' vezi că nu răscoliră ei degeaba împărăția, și-n scurtă vreme se găsiră cele unsprezece fete, care erau leite-poleite cu domnița, la înfățișare, la trup și la stat.

După ce fetele fură aduse la curte, domnița porunci să se coasă douăsprezece uniforme de vînători împărătești și să fie toate la fel pînă și la cuta cea mai măruntă. Și cînd toată îmbrăcămintea asta fu gata, cele unsprezece fete își puseră uniforma de vînător împărătesc, iar domnița se grăbi și ea să se îmbrace cu cea de-a douăsprezecea uniformă. Apoi își luă rămas bun de la taică-său și, însoțită de cele unsprezece fete, o porni la drum către curtea fostului ei logodnic, mistuită de dor și iubindu-l parcă și mai mult. De cum ajunse la curte, se înfățișă la divanul împărătesc, împreună cu celelalte unsprezece fete, și cutează să-l întrebe pe însuși împăratul de n-are trebuință de niscaiva vînători și de n-ar pofti să-i primească printre slujitorii săi. Împăratul căută la vînătorul cel îndrăzneț, dar n-o recunoscu pe fosta lui mireasă. Și cum flăcăii erau frumoși, nevoie mare, împăratul îi primi cu dragă inimă în slujba lui, astfel că toți doisprezece deveniră vînători împărătești.

Vezi însă că împăratul avea pe lîngă sine un leu, și sălbăticiunea asta nu era ca orice sălbăticiune, ci era înzestrată cu harul de-a

cunoaşte toate lucrurile-ascunse, oricît de tăinuite ar fi fost ele. Şi s-a întîmplat că într-o seară, leul să se apropie de urechea regelui şi să-i şoptească:

— Mărite împărate, gîndeşti că ai în slujba ta doisprezece vînători, nu-i aşa?!

— Păi cum ar putea să fie altfel, dacă sînt chiar doisprezece vînători?!...

Dar leul grăi mai departe:

— Rău te mai înşeli, împărate, că nu sînt vînători, ci fete!

Împăratul cătă la leu, de parc-ar fi vorbit în bobote, şi se grăbi să-i răspundă:

— Ei, aş!... Asta nu poate fi adevărat, nici în ruptul capului! Cu ce te prinzi să-mi dovedeşti că n-ai vorbit palavre?

— Nu mi-o fi greu deloc, de-o da măria ta poruncă să se aştearnă boabe de mazăre dinaintea iatacului împărătesc — zise leul, liniştit. Şi gîndesc că te vei convinge îndată c-am grăit drept! Partea bărbătească, de trebuie să păşească pe nişte boabe de mazăre, calcă zdravăn şi apucă sub călcătură toate boabele, că nu se clinteşte nici una, dar vezi că fetele au mersul uşor şi săltăreţ şi se împiedică şi de-un firicel, dacă e în calea lor. Aşa că o să le lunece toate boabele de sub talpă..

„Măi, să fie, da' ştii că nu-i rău deloc planul leului!" îşi zise în sinea lui împăratul şi porunci să se aştearnă în faţa iatacului său un ciur întreg cu boabe de mazăre.

Dar un slujitor împărătesc, care prinsese drag de cei doisprezece feciorași şi căuta totdeauna să le stea într-ajutor, se întîmplă de auzi ce vorbise leul cu împăratul şi alergă într-un suflet să-i vestească:

— Feţii mei, leul cearcă să-i facă dovadă împăratului c-aţi fi fete. Treaba asta nu-i de glumă, şi mîine o să vi se presare în cale nişte boabe de mazăre, ca să se vadă de ştiţi ori ba să călcaţi zdravăn, ca bărbaţii.

Fata de împărat nu mai ştiu cum să-i mulţumească şi, după ce slujitorul domnesc plecă, grăi cu hotărîre către fete:

— Auzitu-m-aţi, de-o fi să vă răsară în cale boabe de mazăre, să vă siliţi a călca zdravăn, ca bărbaţii, peste ele!

A doua zi, împăratul trimise să-i cheme la sine pe cei doisprezece vînători. Şi de cum intrară în cerdacul din faţa iatacului împărătesc şi dădură cu ochii de boabele de mazăre aşternute pe jos, începură a călca atît de zdravăn şi cu atîta siguranţă, că nici un bob n-a mai apucat să alunece de sub tălpi şi nici nu s-a clintit măcar. După ce vînătorii plecară, împăratul îl luă pe leu în răspăr:

— Aşadar, m-ai minţit!... Că doară am văzut cu ochii mei: căicau zdravăn întocmai ca bărbaţii.

Dar leul îi dădu numaidecît răspunsul:

— Da' de unde, măria ta! Nu ştiu cum s-a făcut, dar au aflat din vreme că vor fi puse la încercare şi atunci s-au silit să calce ca bărbaţii... Şi decît să mă iei pe mine la trei păzeşte, mai bine ai da poruncă să se pună în faţa iatacului împărătesc douăsprezece roţi de tors. Că de cum le-or zări, vor da buzna la ele şi s-or îmbujora de bucurie, ceea ce nu prea cred c-ar face un bărbat!

„Măi, să fie, da' ştii că nu-i rău deloc planul leului!" îşi zise în sinea lui împăratul şi dădu poruncă să se aşeze în ceardacul din faţa iatacului său douăsprezece roţi de tors.

Pasămite, slujitorul împărătesc, care le voia numai binele, auzi şi de data asta ce se pusese la cale şi alergă degrabă să-i vestească pe vînători. Cînd rămaseră singure, domniţa le vorbi fetelor cu şi mai multă hotărîre:

— Căutaţi de vă stăpîniţi bucuria, auzitu-m-aţi? Şi nici măcar o privire să nu aruncaţi la roţile de tors!

A doua zi, cînd împăratul trimise un crainic să cheme vînătorii la sine, aceştia trecură prin ceardac, fără să arunce măcar o privire la roţile de tors.

Văzînd aceasta, împăratul se mînie de-a binelea şi-l luă la rost pe leu, cerîndu-i socoteală:

— M-ai minţit, auzi, m-ai minţit!... Sînt bărbaţi, şi nu mai căuta să mă prosteşti... N-au aruncat nici măcar o căutătură spre roţile de tors!

Leul abia că îngăimă, cercînd să se dezvinovăţească:

— Măria ta, aibi îndurare!... Au aflat din vreme că vor fi puse la încercare şi de-aia s-au stăpînit...

Dar împăratul îşi luă inima de la el şi nu-i mai dădu deloc crezare. Şi de-aici încolo, cei doisprezece vînători îl însoţeau totdeauna la vînătoare, şi parcă-i îndrăgea din ce în ce mai mult. Dar iată că într-o zi, pe cînd călăreau prin hăţişuri după vînat, un crainic aduse vestea că împărăteasa se pornise spre alaiul împărătesc şi că urma să sosească peste puţin. Vestea aceasta avu darul s-o îndurereze într-atîta pe mireasa dintîi a împăratului, că-i sfîşie inima şi, rostogolindu-se de pe cal, ea căzu la pămînt, fără simţire.

Văzînd că i s-a întîmplat ceva vînătorului pe care-l îndrăgea cel mai mult, împăratul alergă cît putu în ajutorul lui şi, descălecînd, se aplecă de-i scoase mănuşa. Şi pe dată zări strălucindu-i în deget inelul pe care i-l dăruise primei sale mirese. Şi cătînd la ea cu luare-aminte, o recunoscu.

Toată simțirea i se strînsese în ochii care priveau lung la ea, și-un val de duioșie îi năpădi sufletul. Și se pomeni c-o sărută ca-n zilele lor cele bune, de odinioară. Iar cînd fata deschise ochii, împăratul îi zise:

— Tu ești a mea și eu sînt al tău și nimic pe lumea asta n-o să mai poată să ne despartă!

Împărătesei îi trimise carte, printr-o ștafetă, să se înturneze acasă, la părinții ei, că de-acum el și-a aflat nevastă. Și bine zice vorba din bătrîni că: „cine-și află cheia pe care-a pierdut-o, acela nu mai duce lipsă de una nouă!".

După aceea, întinseră praznic mare de nuntă, iar leul, care grăise numai adevărul-adevărat, găsi aceeași dragoste din trecut în inima împăratului și-și reluă locul de cinste și încredere, fiindu-i și mai departe stăpînului său același bun și credincios sfetnic.

VULPEA ŞI GÎŞTELE

S-a întîmplat odată ca o vulpe să se preumble pe un imaş înverzit şi, păşind ea agale, iată că dădu peste-un cîrd de gîşte dolofane şi grase, că-ţi lăsa gura apă, văzîndu-le.

— Hehehe — le zise ea rîzînd — îmi pare mie c-am venit taman la ţanc, de parcă aş fi fost poftită anume! Cum staţi aşa, frumuşel, una lîngă alta, uşor mi-ar fi să vă iau la rînd şi să vă mestec pe toate între măsele...

Auzindu-i spusele, gîştele începură să gîgîie înspăimîntate, să sară-n sus şi să-şi zbîrlească penele, doar-doar or putea să zboare şi să scape. Dar ţi-ai găsit să poată zbura vreuna!... Atunci se puseră pe văicăreală şi, jeluindu-se c-un glas tînguitor de-ţi venea să le plîngi de milă, îi cerşeau vulpii să se îndure de vieţile lor tinere şi să nu le dea pradă morţii. Dar vulpea nici nu luă în seamă rugămintea lor şi le-o zise ritos:

— Cum poate fi vorba să mă milostivesc? Trebuie să muriţi, şi gata!... Nu mai încape nici o tîrguială!

În cele din urmă, una din gîşte îşi luă inima în dinţi şi îndrăzni a-i spune:

— Prea cinstită cumătră vulpe, acu', dacă ne-a fost sortit să pierim în floarea vîrstei, îndură-te, barem, şi fă-ne un mic hatîr: lasă-ne să înălţăm în tihnă o rugăciune către cel de sus, că nu se cade să murim încărcate de povara păcatelor noastre... După ce-om sfîrşi, îndată ne-om aşeza cu toatele în rînd, ca să-ţi poţi alege de fiecare dată pe cea mai grasă dintre noi şi să nu mai trebuiască să-ţi pierzi vremea căutînd.

— Hm, da! răspunse vulpea, cu şiretenie. Asta zic şi eu că-i o cerere dreaptă şi, după toate, e şi plină de smerenie şi credinţă... Rugaţi-vă, rugaţi-vă în pace, că eu nu vă tulbur şi-o să vă aştept pînă ce vă veţi sfîrşi rugăciunea!...

Şi se porni prima gîscă să-şi rostească rugăciunea, o rugăciune lungă, lungă... Într-una înşira: „Ga, ga!" ridicînd ochii la cer. Cea de-a doua gîscă, văzînd că surata ei nici gînd nu are să-şi sfîrşească rugăciunea, nu mai aşteptă să-i vină rîndul, ci începu şi ea,

cu şi mai multă pioşenie, să gîgîie: „Ga, ga!" Şi fiindcă nici prima, nici a doua gîscă nu se arătau prea dornice să-şi sfîrşească rugăciunea, porni a treia gîscă să gîgîie, apoi a patra şi, în curînd, gîgîiau toate de se cutremura văzduhul.

Şi, pasămite, cînd or sfîrşi să-şi spună rugăciunea, om continua şi noi povestea, dar, deocamdată, după cîte le-am aflat, cu toatele încă se mai roagă... Într-una se roagă, şi parcă cu şi mai multă credinţă şi smerenie...

DUHUL DIN STICLĂ

•

A fost odată un tăietor de lemne şi omul ăsta era atît de sărac, că trebuia să muncească din zori şi pînă-n noapte, şi cu ce cîştiga, abia de puteau să-şi ţină zilele el şi ai lui. După amar de ani, cu trudă mare şi mai luîndu-şi de la gură, omul nostru reuşi să agonisească o brumă de parale şi, cînd socoti el că i-ar fi de ajuns pentru ce-şi pusese-n gînd, chemă la sine pe fecioru-său şi-i grăi:

— Mă băiete, tu eşti singurul meu copil şi mîngîierea sufletului, şi-am năzuit ca aceşti bani strînşi cu trudă şi sudoare să-ţi fie de folos pentru învăţătură. Dacă oi depune stăruinţă să deprinzi un meşteşug ca lumea, sigur sînt că şi tu o să ai grijă de mine cînd nu m-or mai ţine picioarele de bătrîneţe şi nu mi-o mai rămîne decît să cucăi pe cuptor.

Plecă flăcăul la o şcoală mare şi se dovedi aşa de sîrguincios, că dascălii lui nu mai pridideau cu laudele şi nu-i găseau nici un cusur. Stătu el acolo ani şi ani şi buchisi abia o fărîmă din înţelepciunea lumii. Şi cum socoti că atît nu-i poate fi de ajuns, trecu, iar şi iar, prin tot mai multe şcoli, unde se putea dobîndi învăţătură şi mai înaltă. Învăţă cîte-n lună şi-n soare, dar tot nu era mulţumit, fiindcă agerimea minţii nu şi-o cîştigase asupra tuturor lucrurilor. Şi cînd să zică şi el că mai avea de trecut un hop, iată că se sfîrşi ultima leţcaie din puţinul pe care-l dăduse taică-său. Bietul flăcău, de voie de nevoie, trebui să se întoarne acasă. De cum îl văzu, taică-său îi spuse cu obidă:

— Vai, dragu' tatii, mă apucă jalea că nu-mi stă în putinţă să te ajutorez cu ceva bani, da' în amarnicele astea de vremuri, abia de-mi pot cîştiga pîinea zilnică!

— Dragă tată — îi răspunse feciorul — nu-ţi face matale griji pentru asta şi nu te omorî atît cu firea că, la urma urmei, oi pune şi eu condeiul în cui, şi gata!...

A doua zi, cînd taică-său tocmai se pregătea să plece în pădure, să mai taie nişte stînjeni de lemne, ca să mai cîştige nitei bani, fiu-său numai ce se apropie de dînsul şi-i zise:

— Vreau să merg şi eu cu matale, tată, să-ţi fiu de ajutor.

— Bine, fiule, eu te înțeleg că vrei să mă ajuți, dar, vezi tu, munca asta e grea a naibii, și cum nu ești deprins cu ea, repede o să-ți sleiești puterile și-o să pici de oboseală. Și făr' de asta, de unde să-ți mai iau o secure, că n-am decît una? Și bani să mai cumpăr alta n-am nici lețcaie.

— Uite ce e — răspunse atunci flăcăul — du-te de-l roagă pe megieșul nostru să-ți împrumute securea lui, pînă ce-oi putea să-mi cumpăr eu una din cîștigul pe care l-oi scoate.

Tatăl se duse de împrumută o secure de la vecin, și a doua zi, în revărsatul zorilor, plecară împreună în pădure. Flăcăul alerga ca prîsnelul și-i da ajutor lui taică-său unde era treaba mai anevoioasă, de parcă ar fi făcut de cînd lumea numai asta, iar de obosit, nici gînd să obosească, și era plin de voioșie.

Cînd soarele urcă sus, taman în înaltul cerului, taică-său se opri din lucru și zise:

— Acu', se cade să ne mai hodinim puțin și să îmbucăm ceva. Și-om putea după asta să răzbim mai bine cu lucrul, că om dobîndi puteri îndoite și-om avea spor.

Flăcăul își luă codrul de pîine și-i zise:

— Hodinește-te matale, tată, că eu nu mă simt ostenit defel. Mai curînd aș vrea să dau nițeluș o raită prin pădure, să caut cuiburi de păsărele, că tare-mi mai plac.

— Vai de sufletul meu, copile; dar știi că te-ncrezi prea mult în puterile tale?! Pe unde vrei să-mi mai hoinărești acu'? O să te-ntorci atît de obosit, că n-o să mai fii în stare să te apuci iar de lucru. Mai bine-ai sta aici, cuminte, și te-ai așeza lîngă taică-tău...

Dar flăcăul, pas să-l asculte: o porni rara prin pădure, voios cum altul nu-i, tot mușcînd din codrul de pîine. Și într-una pieptăna cu mîinile tufișurile înverzite, doar de-o da peste vreun cuib de păsărele. Alergă el astfel încolo și-ncoace, pînă ce se nimeri să ajungă la un stejar grozav de mare, bătrîn de cînd lumea și gros, că nici cinci oameni nu l-ar fi putut cuprinde. Rămase o clipă locului și, cătînd la mîndrețea de copac, își zise în sine: „Pe un astfel de voinic cu siguranță că și-au durat multe păsărele cuibul!"

Dar pe cînd gîndea el așa, i se păru că aude pe cineva strigînd. Trase mai bine cu urechea și chiar desluși limpede un glas înfundat, care tot striga:

— Scoate-mă afară! Scoate-mă afară!

Privi flăcăul în jurul lui, se învîrti de colo pînă colo, dar nu putu să-și dea seama de unde venea glasul. Și într-un sfîrșit i se năzări că glasul vine de undeva de sub pămînt. Atunci strigă:

— Hei, unde ești, mă?

Și glasul cel înăbușit se auzi din nou:

— Aici sînt, sub rădăcina stejarului. Scoate-mă afară! Scoate-mă afară!

Învățăcelul se apucă să scormonească pămîntul, pînă ce ajunse la rădăcina stejarului; și într-o scorbură, iată că dădu peste o sticlă, vîrîtă acolo de cine știe cine. O ridică în sus și, privind-o la lumina soarelui, văzu cum se zbătea în ea o vietate care aducea a broască.

— Scoate-mă afară! Scoate-mă afară! se auzi iar glasul acelei ființe ciudate.

Fără să bănuiască nimic rău, flăcăul trase dopu din gîtul sticlei. Și pe dată începu să se înalțe din sticlă un duh, care creștea și creștea atît de repede, că-n cîteva clipe se și proțăpise în fața flăcăului o pocitanie că te apuca groaza să te uiți la ea, și era namila cam cît jumătatea stejarului de înaltă.

— Ei, tu ăla — răcni vlăjganul, cu un glas că te treceau fiorii — care crezi că-ți va fi răsplata pentru că m-ai scos din sticlă?

— N-am habar — răspunse învățăcelul, fără pic de teamă. De unde vrei să știu?

— A, n-ai habar — strigă duhul — atunci ai s-o afli chiar acu' de la mine... O să-ți sucesc frumușel gîtul!...

— Asta s-ar fi cuvenit să mi-o spui mai înainte — îi zise flăcăul. Și te-aș fi scos eu din sticlă la paștele cailor!... Acolo rămîneai să zaci. Dar nici acum n-o să-ți meargă chiar așa ușor, că trebuie să mai întrebăm și pe alții de îngăduie sau nu să-mi sucești gîtul.

— Ei, ba nu — vorbi duhul — c-o să-mi pierd vremea cu tine, să-i întreb pe alții și să le cer îngăduința!... Trebuie să-ți primești răsplata pe care-o meriți, și nimic în lume n-o să mă poată opri să ți-o dau... Ce, tu crezi că dintr-o milostenie m-au închis în sticlă atîta amar de ani? Nu, băiete, ci pentru ca să-mi primesc pedeapsa! Află, dar, că eu sînt atotputernicul Mercurius, și cine mă slobozește din sticlă, aceluia îi e sortit să-i sucesc gîtul!

— Ia-o mai încetișor — zise învățăcelul — că n-o să-ți vină chiar așa, de-a gata, ce ți-ai pus în gînd!.. Știi ceva, vreau să mă încredințez mai întîi că ai stat închis într-adevăr în sticla aceea micuță. De ești fără tăgadă duhul din sticlă, apoi lesne te poți vîrî iar în ea, așa-mi vine-a crede... Iar după ce-oi vedea cu ochii mei că e chiar așa cum zici, o să poți face cu mine orice vei pofti.

Atunci duhul răspunse cu trufie:

— Păi pentru mine asta-i o nimica toată!

Se strînse și se tot strînse și se subție și se îndesă atît, pînă ce deveni din nou așa cum fusese la început, de putu să se vîre iar prin gîtul sticlei.

Dar abia apucă să intre înăuntru, că învățăcelul și luă dopul și astupă sticla. Apoi se grăbi s-o vîre din nou în locul de unde-o scosese, sub rădăcina stejarului. Și așa se făcu, vezi matale, că duhul fu tras pe sfoară...

Bucuros și fără nici o grijă, flăcăul tocmai se pregătea să se întoarne la taică-său, cînd numai ce auzi iar duhul care striga cu glas jalnic:

— Vai de mine și de mine!... Îndură-te de mă scoate afară! Îndură-te, totuși, de mă scoate afară!

— Nu, asta n-am s-o fac, că doar acu' te cunosc; a doua oară n-am să-ți mai dau drumul! Pe acela care s-a bucurat c-o să-mi poată curma viața, cum o să-l mai las să iasă la lumină, dacă mi-a picat iar în mînă?!

— Ba ai s-o faci! strigă duhul, înfricoșat. De-mi dai iarăși drumul, o să te răsplătesc cu atîta aur, că vei avea avuție, nu glumă, cît ăi trăi.

— Nici în ruptul capului! răspunse flăcăul. Îți cunosc vicleșugul: abia aștepți să mă înșeli, ca și prima oară...

— Află, dar, că dai cu piciorul în norocul tău! zise duhul. Nu știu cum să te-ncredințez că nu-ți mai vreau răul și că, dimpotrivă, am să te răsplătesc împărătește...

Momit de vorbele duhului, învățăcelul gîndi în sinea lui: „La urma-urmei, o încercare nu strică, poate c-o să-și țină făgăduiala și n-o să-mi cășuneze nici un rău!"

Și scoase din nou dopul sticlei. Duhul se ridică iar, ca și prima oară, se întinse, se întinse și crescu coșcogea uriaș.

— Iată-ți și răsplata! grăi el și-i întinse flăcăului un peticuț de pînză, de-ai fi jurat că-i un plasture de oblojit rănile. De vei atinge o rană c-un capăt al peticului — mai zise duhul — îndată se va tămădui, iar de vei pune celălalt capăt peste fier sau oțel și vei freca nițeluș, pe loc se vor preface în argint.

— Vreau să mă conving cu ochii mei că nu îndrugi la palavre! zise flăcăul.

Cu o lovitură de secure despică coaja unui copac și numai ce atinse crăpătura cu un capăt al peticuțului, că se și tămădui și se închise.

— Măi să fie — se adresă el duhului — e chiar așa cum ai spus! Se cuvine, dară să ne despărțim!...

Duhul îi mulțumi pentru că-i dăduse libertate, iar învățăcelul, la rîndu-i, îi aduse mulțumiri pentru cîte-i dăruise. Apoi se grăbi să se întoarcă la taică-său.

— Da' pe unde mi-ai zăbovit atîta? îl cercetă acesta. Oare ți-a ieșit din minte că mai avem o grămadă de lemne de despicat? Vezi, știam eu bine că n-ai să poți duce lucrul pînă la capăt!...

— Fii pe pace, tată, c-o să dau un iureș, de-o să cîștig toată vremea pe care am irosit-o, ba o să te și întrec!

— O să cîștigi tu pe naiba, timpul pe care l-ai pierdut nu se mai întoarce!... strigă taică-său, vînăt la față de mînie. Te grozăvești tu cu vorba, dar pînă la faptă mai va!

— Vezi, tată, copacul ăsta — grăi atunci flăcăul — o să-l retez dintr-o lovitură, și cînd s-o prăbuși la pămînt, o să hăulească pădurea...

Scoase peticuțul de pînză, frecă securea cu el și izbi o dată cu putere în copac. Dar cum securea se făcuse de argint, i se îndoi tăiușul într-un nod.

— Aoleu, tată, da' proastă secure mi-ai mai dat! Ia uită-te ici, s-a știrbit în gură de tot...

Taică-său se îngălbeni de spaimă și începu să țipe cît îl lua gura:

— Ce mi-ai făcut, pacoste ce ești? Acu' o să trebuie să-i plătesc omului securea, și cu ce bani, că n-am nici măcar un gologan în casă! Numai cu ponoase mi-e dat să mă aleg de pe urma ta!

— Nu te supăra, tată — căută să-l liniștească fecioru-său — o să-i plătesc omului cît face securea, pînă la ultima lețcaie. Curînd o să i-o plătesc...

— Ce tot îndrugi acolo, cap sec ce ești! De unde o să iei banii? Că doar tu n-ai decît ceea ce-ți dau eu... Îți împuiezi capul zadarnic cu tertipuri studențești. La asta te pricepi de minune, văd eu, cît despre tăiatul lemnelor, habar n-ai!...

— Știi ce e, eu tot nu mai am cu ce reteza copacii; n-ai vrea să încetăm lucrul?

— Te gîndișsi mult pînă ai zis-o? îl repezi taică-său. Ce, crezi c-am să stau cu mîinile-n sîn, ca tine? Mai am de lucru, băiete! Da' tu te poți duce liniștit acasă.

— Bine, tată, da' cum să mă duc singur, că azi am venit pentru prima oară în pădure și nu cunosc drumul spre casă! Te rog din suflet să mergi cu mine!

Bătrînului parcă-i mai trecuse din mînie, așa că se lăsă înduplecat de rugămintea flăcăului și amîndoi porniră spre casă. Cînd fură să pășească pragul, tăietorul de lemne îi zise feciorului său:

— Du-te de vinde securea asta stricată și vezi cît poți lua pe ea. De-o mai lipsi ceva, o să pun de la mine, din ce-oi mai cîștiga, ca să-i plătim vecinului datoria.

Feciorul luă securea şi, ducîndu-se cu ea în tîrg, intră în dugheana unui giuvaergiu, să i-o preţăluiască. Acesta o cercetă cu de-amănuntul, să vadă dacă-i toată de argint, apoi o cîntări şi-i spuse:

— Securea asta face patru sute de taleri, dar vezi că eu n-am atîţia bani peşin, ca să ţi-o pot plăti...

Atunci flăcăul îi zise:

— Nu-i mare grabă: dă-mi cît ai şi mă-nvoiesc ca restul de bani să-mi rămîi dator.

Giuvaergiul îi dădu pe loc trei sute de taleri, iar o sută îi rămase dator.

Flăcăul porni degrabă către casă şi, cum ajunse, îi spuse bătrînului:

— Tată, am făcut rost de bani, aşa că du-te de-l întreabă pe vecin cît vrea pe secure.

— Ce să-mi mai bat picioarele degeaba — răspunse bătrînul — că doar ştiu cît vrea: un taler şi şase bani.

— Atunci dă-i doi taleri şi doisprezece bani, adică de două ori cît spui că preţuieşte securea, şi socot c-o să rămînă mulţumit! La ce m-aş zgîrci, că în afară de ăştia, doar am bani berechet, ia te uită!...

Şi feciorul îi dădu lui taică-său o sută de taleri, zicînd:

— Ia-i şi foloseşte-i după voia inimii, că de-aici încolo vreau să nu duci lipsă de nimic şi să trăieşti în bucurie şi îndestulare.

— Doamne, dumnezeule — făcu bătrînul — dar cum de-ai ajuns la atîta bănet?

Fecioru-său trebui să-i povestească pe îndelete toată tărăşenia, arătîndu-i că-n tot acest timp a stăruit în credinţa că norocul îl va ajuta. Şi norocul chiar l-a ajutat, aducîndu-i în cale duhul din sticlă, care-i dăruise peticuţul cel fermecat.

Cu banii care-i prisosiră, se îndreptă iar către şcolile cele mari, ca să-şi desăvîrşească învăţătura. Şi cum putea tămădui orice rană cu ajutorul peticuţului năzdrăvan, i se duse faima peste nouă ţări şi nouă mări şi ajunse în scurt timp cel mai vestit doftor din întreaga lume.

FRATELE CEL RUFOS AL LUI SCARAOȚCHI

A fost odată un oștean și s-a întîmplat ca osteanul ăsta să fie slobozit din oaste și să rămînă, bietul, fără nici un căpătîi. Și cum nu știa cum să iasă din încurcătură, că n-avea nici de unele din ce să poată trăi, își luă lumea-n cap și, mergînd el unde-l duceau picioarele, nimeri într-o pădure. Nu trecuse bine de marginea ei, cînd iată că se întîlni cu un omuleț, care nu era altul decît Scaraoțchi. Și omulețul prinse să-l întrebe:

— Da' ce ți s-a-ntîmplat, bre omule, de arăți așa de cătrănit? Și-i răspunse osteanul, cu obidă:

— Da' cum aș putea să nu fiu cînd sînt lihnit de foame și n-am în pungă nici o lețcaie!...

Atunci dracul s-apropie de el și-l îmbie:

— Dacă ți-e voia să te tocmești la mine ca argat, apoi știu c-o să ai cu ce trăi toată viața! Și învoiala e să-mi slujești șapte ani încheiați; iar după ce s-o scurge timpul ăsta, ești liber ca pasărea cerului. Dar să iei bine seama la un lucru: cît timp mi-oi fi slugă, nu se cade să te speli și să te miepteni, să-ți tai unghiile și părul, și nici să-ți ștergi ochii, de ți-or da lacrimile.

Osteanul clătină din cap, semn c-a înțeles prea bine ce-l așteaptă, și-i răspunse:

— De, mă-nvoiesc și-așa dacă nu se poate altfel!...

Și porni în urma lui Scaraoțchi, care-l duse de-a dreptul în iad. Aci, dracul îi spuse cu de-amănuntul tot ce avea de făcut: să ațîțe în fiecare zi focul sub cazanele alea mari, în care se pregăteau fripturile, să deretice prin casă, să scoată gunoiul afară și să țină totul în cea mai bună rînduială. Și-i mai atrase luarea-aminte ca nu care cumva să privească o singură dată la fiertura din cazane, că atunci va fi vai și-amar de el și-o s-o pață rău.

Bietul oștean numai el știa ce-i în cugetul său, dar cum n-avea ce alta să facă, îi răspunse:

— Dacă asta-i totul, las' pe mine!

Dracul cel bătrîn porni la treburile sale și osteanul își începu slujba. Aprinse focul, avu grijă ca din timp în timp să-l ațîțe, de-

retică prin casă și scoase gunoiul — și le făcu pe toate întocmai cum i se poruncise.

Cînd Scaraoțchi se întoarse acasă, cercetă cu luare-aminte dacă i s-a împlinit întocmai porunca, și cum găsi totul în cea mai bună rînduială, dădu mulțumit din cap și plecă iar. Mîntuindu-și treaba, oșteanul cătă în jurul lui și nu știu cum se întîmplă de i se opriră privirile asupra lungului șir de cazane sub care ardea cu vîlvătaie un foc straşnic, că săreau capacele de deasupra lor. Eh, doamne, doamne, tare-l mai îndemna inima să-și arunce măcar o clipă privirea înăuntru, să vadă și el ce tot fierbe și sfîrîie acolo! Dar vezi că dracul îl oprise cu străşnicie să facă una ca asta!.. În cele din urmă nu se mai putu stăpîni și, călcîndu-și pe inimă, ridică puțintel capacul de la primul cazan și-și vîrî nasul înăuntru. Și-n cazan îl zări pe fostul lui vagmistru.

— Ei, pasăre moțată, da' cum se face că dau aicea de tine?! M-ai frecat tu pe mine de mi-a ieșit untul, da' acu' mi-ai picat în mînă și te-oi muștrului eu, să te-nvăț minte!...

Apoi trînti repede capacul la loc și mai ațință focul sub cazan c-un braț bunicel de lemne. Trecu la cel de-al doilea cazan și, ridicînd capacul, zări săltîndu-se din aburi căpățîna fostului său căpitan.

— Ei, pasăre moțată, da' cum se face că dau aicea de tine?! M-ai frecat tu pe mine de mi-a ieșit untul, da' acu' mi-ai picat în mînă și te-oi muștrului eu, să te-nvăț minte!...

Puse capacul la loc și aruncă în focul de sub cazan o coșcogea buturugă, ca să-l treacă bine sudorile pe dom' căpitan... Apoi se duse să privească și-n al treilea cazan. Pasămite, acolo dădea în clocot fostul lui general.

— Ei, pasăre moțată, da' cum se face că dau aicea de tine?! M-ai frecat tu pe mine de mi-a ieșit untul, da' acu' mi-ai picat în mînă, și te-oi muștrului eu, să te-nvăț minte!

Alergă apoi repede de aduse foalele cele mari, și dă-i și dă-i, începu să sufle cu ele în focul de sub cazan, pînă ce-l făcu numai vîlvătăi și jărăgaie.

Trudi el astfel șapte ani încheiați, îndeplinindu-și slujba fără cusur, și-n răstimpul ăsta nu se spălă, nu se pieptănă, nu-și tăie unghiile, nu-și tăie părul și nici lacrimile ce-i dădeau în ochi nu și le șterse... Și cei șapte ani se scurseră ca nimica, de parcă ar fi trecut numai o jumătate de an. Și cînd se împliniră tocmai pe tocmai cei șapte ani. Scaraoțchi îl chemă la sine și-l întrebă:

— Ei, ia spune, bre omule, pe ce ți s-a dus timpul în toți anii ăștia?

— Parcă matale nu știi? îi răspunse tot c-o întrebare oșteanul nostru... Am aprins și-am ațițat focul sub cazane, am dereticat și-am scos gunoiul din casă...

— Al naibii ești, da' de ce nu spui tot?... Parcă în cazane nu te-ai uitat, hai? Norocul tău c-ai ațițat focul și mai strașnic după aia, și-ai mai pus cîteva brațe bune de lemne sub cazane, că altminteri îți pierdeai viața! Și acu', că s-a împlinit timpul cît trebuia să mă slujești, te întreb: vrei să te întorci acasă?

— Da, vreau — răspunse oșteanul — că m-a pălit un dor după taică-meu și aș voi să știu cum o mai duce cu bătrînețile!

— Dacă-i așa, eu nu te țin — zise dracul — și drept simbrie pentru cît mi-ai muncit, du-te de-ți umple cu bălegar desaga și s-o stăpînești sănătos! Și să pleci așa cum ești: fără să te speli și fără să te piepteni, cu părul și barba netunsă, cu unghiile netăiate și cu ochii plini de urdori... Și de te-o întreba unul de unde vii, să-i răspunzi: „Din iad!" Și de te-o întreba altul cine ești, să-i răspunzi: „Sînt fratele cel rufos al lui Scaraoțchi, care mi-e stăpîn!"

Soldatul nu cercă să se pună împotrivă, ci îndeplini întocmai tot ce-i poruncise dracul. Dar în cugetul lui nu era deloc mulțumit de simbria pe care o căpătase. De îndată ce ajunse iar pe pămînt și se pomeni într-o rariște a pădurii, se grăbi să-și ia desaga de pe spinare, vrînd s-o deșerte de bălegar. Dar cum o desfăcu, ce să vezi, bălegarul se prefăcuse în aur curat!

— Ei, da' la asta nu m-am așteptat!. . făcu el, minunîndu-se!

Și-o porni spre oraș, cu sufletul plin de voioșie. Merse el, dar nu prea multișor, și-n fața unui han zări un om care stătea în ușă. Nu-i vorbă că și hangiul îl zări pe flăcău, ba încă de departe. Dar se dădu speriat înapoi, fiindcă arătarea care înainta spre el părea o dihanie mai înspăimîntătoare și mai groaznică decît o sperietoare de ciori. Dar pînă la urmă, hangiul își luă inima-n dinți și cuteză să-l întrebe:

— De unde vii?

— Din iad.

— Și cine ești?

— Sînt fratele cel rufos al lui Scaraoțchi, care mi-e stăpîn!

Cînd auzi de unde vine și cine e, hangiul nu vru să-l găzduiască, dar de cum desfăcu oșteanul desaga și-i arătă aurul, jupînul se și grăbi să-i deschidă ușa.

Oșteanul nu-i luă în seamă temenelele și-i porunci să-i dea odaia cea mai bună și să-i aducă mîncărurile cele mai alese pe care le avea. După ce mîncă și bău pe săturate, gîndi că-i timpul să-și

odihnească oasele trudite, dar se culcă în pat, fără ca mai înainte să se spele sau să se pieptene, ținîndu-se întocmai de ceea ce-i porunci se dracul.

Vezi însă că hangiul rămăsese cu gîndul la desaga cu aur și nu putea nici măcar să ațipească din cauza ei, că mereu o vedea pe dinaintea ochilor... În cele din urmă nu mai putu să rabde și, furișîndu-se în toiul nopții pînă-n camera unde dormea oșteanul, făcu ce făcu și fură desaga.

Cînd omul se sculă a doua zi și vru să-i plătească hangiului, ca să-și vadă mai departe de drum, ia desaga de unde nu-i. Dar oșteanul nu-și făcu inimă rea pentru asta și nici nu socoti că de-acu' o să intre iar la anaghie. Se mîngîie singur zicîndu-și:

— Bre omule, tu nu ești cu nimic vinovat de pacostea ce te-a lovit!...

Și făcînd cale întoarsă, se duse de-a dreptul în iad.

I se jelui el lui Scaraoțchi, povestindu-i toată tărășenia, și-l rugă să-l ajute. Iar dracul îi zise:

— Ia șezi colea, să te spăl și să te pieptăn, să-ți tai unghiile și părul și să-ți șterg ochii de toate urdorile! Și după ce-l lăie și-l ferchezui, de părea oșteanul ca nou-născut, îi umplu din nou desaga cu bălegar și-i porunci:

— Acu' du-te de-i spune hangiului să-ți dea aurul înapoi, că altminteri dau o fugă pînă la el și-l iau în iad, să-mi aprindă focul în locul tău!

Omul se duse la hangiu și-i zise cum îl învățase dracul:

— Dă-mi înapoi aurul pe care mi l-ai furat, că de nu mi l-oi da, o să ajungi în iad, în locul meu, și-o să arăți ca o sperietoare de ciori, întocmai cum arătam și eu mai înainte!

Hangiul, să moară de spaimă, nu altceva. Se grăbi să-i înapoieze aurul, ba-i mai dădu aur, berechet, pe deasupra, numai să nu sufle o vorbă... Și oșteanul ajunse putred de bogat.

Luîndu-și avuția la spinare, omul nostru grăbi repede spre casă, că-l ardea dorul de taică-său. Dar în drum își cumpără o haină de pînză proastă și și-o puse pe el. Și pe unde trecea, cînta de mama focului, că patima asta a cîntecului o învățase în iad, de la Scaraoțchi.. Și se întîmplă că în împărăția aceea domnea un împărat tare bătrîn, în fața căruia oșteanul nostru fu dus să cînte.

Împăratului îi merseră la inimă cîntecele oșteanului și se simți ca-n tinerețele lui cele aprige; și cum prinsese drag de cîntecele acelea și de omul care le zicea cu atîta foc, se arătă gata să-i dea de nevastă pe fiica lui cea mai mare. Dar de îndată ce auzi domnița

că taică-său vrea s-o mărite după un om de rînd, îmbrăcat într-o ţoală de pînză proastă, grăi cu trufie:

— De-i aşa, mai bine mă dau pradă apelor şi mă înec!

Atunci împăratul gîndi în sinea lui că fata cea mică n-o să se arate chiar atît de năzuroasă. Şi se întîmplă că mezina chiar se supuse voinţei împăratului, fiindcă-l iubea mai mult decît orice pe lume şi nu ieşea din cuvîntul său.

Şi aşa, după cum vă zisei, fratele cel rufos al lui Scaraoţchi o luă de nevastă pe fata cea mică a împăratului, şi, după ce se-ntîmplă să închidă ochii împăratul cel bătrîn, îi urmă în scaunul domnesc.

FLACĂRA ALBASTRĂ

A fost odată, a fost odată ca niciodată un om și omul ăsta s-a băgat cu simbrie în oastea împăratului și l-a slujit pe stăpînu-său cu vrednicie și credință amar de ani. Dar cum se șubrezise și nu mai putea să poarte sabia din pricina numeroaselor răni pe care le căpătase în decursul bătăliilor, și cum tocmai se gătase una din acele bătălii, împăratul găsi cu cale să-l slobozească din armată și, chemîndu-l la sine, îi zise:

— Acu' te poți întoarce acasă, că nu mai am nevoie de tine! Da' de dat nu-ți pot da nici măcar o para, că simbrie e drept să capete de la mine acela care mă slujește!

La auzul acestor cuvinte, bietul oștean rămase împietrit și se tot bătea cu gîndul ce-o să se facă el de-aci încolo și-n ce chip o să-și poată cîștiga pîinea. Și cu inima plină de amărăciune, o porni la drum. Cum n-avea nici o țintă, rătăci toată ziua la întîmplare, și către seară ajunse într-o pădure. Cînd întunericul coborî de-a binelea și noaptea cea neagră se înstăpîni în codru, numai ce zări în depărtări mijind o lumină. Se luă după ea și într-un tîrziu ajunse în pragul unei colibe unde locuia o vrăjitoare.

— Fii bună, măicuță, și mă adăpostește peste noapte — se rugă el — și de ai cumva de-ale gurii, îndură-te de-mi dă și ceva de mîncat și băut, că altminteri simt că mă prăpădesc!

— Ian auzi-l! răspunse baba. Da' cine s-ar milostivi să-i dea măcar o îmbucătură unui pribeag ca tine!.. Vezi însă că eu m-oi îndura și te-oi găzdui, de-mi vei face și tu ce-o să-ți cer.

— Și ce-mi ceri? întrebă oșteanul.

— Mai nimica: să-mi sapi grădina, începînd de mîine.

Omul primi cu dragă inimă și a doua zi se puse pe muncă. Săpă el din răsputeri, fără să se cruțe, dar nu-i fu în putință să sfîrșească lucrul pînă seara. Văzîndu-l că degeaba îi tot dă zor și se chinuiește, vrăjitoarea îi spuse:

— Bag de seamă că mai ai mult de lucru și că n-o să poți, răzbi în seara asta... Uite ce e: te-oi găzdui la mine încă o noapte da' numai de te-nvoiești ca mîine să-mi aduci din pădure un car cu lemne!

Oșteanul primi, că n-avea încotro, și deși trudise ca vai de el toată ziulica, nu-i fu chip să aducă lemnele în bătătura babei mai devreme de-a se lăsa amurgul. Și întîmpinîndu-l din prag, vrăjitoarea îi spuse din nou că-i va mai îngădui să mîie la ea încă o noapte.

— Da' pentru asta — îi zise ea — tare ușor lucru îți cer să-mi faci mîine... În spatele casei e un puț vechi și secat, și nu știu cum am făcut de-am scăpat un opaiț în el. Și toată treaba ar fi să-mi scoți de acolo opaițul acela, care arde cu o lumină albastră, ce nu se stinge niciodată.

A doua zi, baba se grăbi să-l ducă la puț și-l ajută să coboare înăuntru, într-o coșarcă. Oșteanul căută ce căută și, găsind opaițul, îi făcu semn babei să-l tragă afară. Băbușca se opinti din toate puterile și, cînd fu să ajungă coșarca aproape de ghizduri, se repezi și întinse mîna să-i smulgă oșteanului opaițul. Dar acesta îi dibăcise din vreme gîndul cel rău și strigă la ea:

— N-o să-l las din mînă, n-avea grijă, pînă ce n-o să mă simt că stau iar cu amîndouă picioarele pe pămînt!

Auzindu-l cum o înfruntă, vrăjitoarea se mînie cumplit și, dînd drumul la funie, își văzu de-ale sale. Sărmanul oștean se duse de-a berbeleaca pînă-n fundul fîntînii și se trezi pe pămîntul jilav și rece, fără să fi pățit ceva. Și, cătînd în jur, băgă de seamă că opaițul continua să-și zbată flacăra albastră. Dar la ce avea să-i mai folosească acuma lumina, cînd ajunsese la încredințarea că nu-l mai aștepta scăpare de nicăieri? Că doar zile multe nu-i mai era dat să trăiască!

Rămase cîteva clipe pe gînduri, cu inima întristată și, fără să vrea, vîrî mîna în buzunar și dădu peste luleaua umplută pe jumătate cu mahorcă. „Asta-mi va fi mîngîierea cea din urmă!" își zise el, abătut. Și scoțînd luleaua din buzunar, o aprinse la flacăra albastră și începu să pufăie. În clipa cînd fumul începu să se urce pe gîrliciul puțului, numai ce apăru înainte-i un omuleț negricios, care-l întrebă smerit:

— Ce-mi poruncești, stăpîne?

— Ce-aș putea să-ți poruncesc eu ție? întrebă la rîndu-i oșteanul, cuprins de uimire.

— Am datoria să mă supun la toate poruncile pe care mi le dai și să le aduc la îndeplinire întocmai — rosti iarăși omulețul.

— Așa? Atunci ajută-mă să scap de-aici — zise oșteanul.

Omulețul cel negricios îl luă de mînă și-l duse pe niște căi subpămîntene și nu uită să ia cu sine și flacăra albastră. Cît mer-

seră pe drumul de sub pămînt, omulețul îi arătă toate comorile pe care le strînsese acolo vrăjitoarea, și oșteanul luă cu sine atîta bănet și odoare prețioase, cîte putu să ducă cu el.

Cînd ajunseră la lumina zilei, oșteanul îi porunci omulețului:

— Acu' du-te de-o leagă fedeleș pe hoașca aia de vrăjitoare și du-o degrabă la judecată.

Nu trecu mult și oșteanul o și zări pe băbușcă trecînd ca fulgerul, călare pe-un cotoi sălbatic, și țipînd cît o ținea gura, că te apuca groaza. Apoi se trezi iarăși cu omulețul lîngă el.

— Stăpîne — zise fărîma de om — ți-am împlinit în totul porunca. Cotoroanța și-a căpătat pedeapsa și zace închisă sub lacăt, în fundul unei hrube. Acu' ce-mi mai poruncești?

— Nu-ți mai poruncesc nimic, deocamdată — răspunse oșteanul. Te poți întoarce acasă. Dar nu uita să mi te înfățișezi de-ndată ce-oi avea nevoie de tine și te-oi chema!

— Vezi, uitasem să-ți arăt că, de vrei să mă chemi, n-ai decît să aprinzi luleaua la flacăra albastră și pe loc mă înființez în fața domniei tale...

Acestea zicînd, omulețul pieri, în timp ce oșteanul se îndreptă spre orașul de unde plecase nu de voia lui. Își cumpără straiele cele mai de preț pe care le găsi, trase la cel mai bun han și-i ceru hangiului să-i pregătească odaia cea mai arătoasă pe care o avea.

După ce fură toate rînduite cum se cuvine, îl chemă pe omuleț și-i zise:

— L-am slujit pe împărat cu credință, dar în loc să mă răsplătească, el m-a alungat fără milă și m-a lăsat muritor de foame. Așa că ard să mă răzbun.

— Și ce-mi poruncești să fac? întrebă omulețul.

— La miezul nopții, cînd fata împăratului va fi cufundată-n somn, să mi-o aduci aici, adormită, că vreau să-mi fie slugă!

— Pentru mine asta-i treabă ușoară — îl asigură omulețul — dar mă tem pentru tine, stăpîne, că-ți bagi viața-n primejdie, și de-o fi să se afle, o plătești cu capul!

De îndată ce bătu miezul nopții, ușa se și deschise... Pasămite, era omulețul, care păși în odaie, aducînd cu sine pe fiica împăratului.

— Aha, iată-te!. o întîmpină oșteanul. Ei, acu' pune-te degrabă pe lucru! Du-te de ia mătura și curăță odaia, să mi-o faci lună!

Iar cînd fata sfîrși de măturat, o chemă să vină mai aproape de el și, întinzîndu-și picioarele, îi porunci:

— Scoate-mi cizmele!

Şi domniţa trebui să-i tragă cizmele din picioare şi să le dea lustru, pînă i se oglindi chipul în ele, de atita frecat. Şi îndeplinea toate poruncile oşteanului, fără să rostească un singur cuvînt de împotrivire, ca şi cum i-ar fi fost gura ferecată c-un lacăt, şi ochii şi-i ţinea pe jumătate închişi, de parcă era vrăjită.

La cel dintîi cîntat al cocoşilor, omuleţul o duse înapoi la palatul domnesc şi-o culcă în patul ei.

Dimineaţa, cînd se trezi din somn, domniţa se înfăţişă înaintea împăratului şi-i povesti că a avut un vis tare ciudat:

— Se făcea că o stîrpitură de om m-a luat din odaia mea şi m-a purtat pe uliţe, cu iuţeala fulgerului, apoi se făcea c-am intrat într-o odaie unde locuia un oştean şi acesta mi-a poruncit să-i fiu slujnică. M-a pus la muncile cele mai pline de umilinţă, de-a trebuit să-i mătur odaia şi să-i lustruiesc cizmele. Totul nu s-a petrecut decît în vis, dar mă simt atît de trudită, de parcă s-ar fi întîmplat lucrurile aievea.

— Ei, draga tatii, visul ăsta s-ar putea să nu fi fost numai vis, ci lucru de-adevărat — răspunse împăratul, rămînînd pe gînduri. Uite, tu să-mi urmezi povaţa asta, că ţi-o prinde bine: umple-ţi buzunarul cu mazăre şi fă o găurică în el, pe unde să se scurgă boabele. Dacă arătarea o mai veni şi la noapte să te smulgă din aşternut, mazărea o să curgă afară din buzunar şi o să lase urme pe tot drumul care-o să-l faceţi.

Dar omuleţul, care avea puterea să se facă nevăzut, se afla în clipa aceea drept în faţa împăratului, şi-i fu dat să audă totul.

În noaptea următoare, cînd o purtă iar pe uliţe pe fiica împăratului, care dormea dusă, cîteva boabe de mazăre scăpară într-adevăr din buzunarul fetei, dar ele nu fură de nici un folos, căci vicleanul omuleţ avusese grijă să împrăştie mazăre, din timp, pe toate uliţele. Domniţa fu nevoită să trudească şi de astă dată ca o slugă netrebnică, pînă la cel dintîi cîntat al cocoşilor.

A doua zi, împăratul îşi trimise slujitorii să-i găsească drumul pe care-l urmase fata sa în timpul nopţii, dar pas de-l nimereşte, că pe toate uliţele se găseau împrăştiate numai boabe de mazăre... Şi copiii sărmani mişunau pretutindeni pe uliţe, culegînd mazărea şi strigînd veseli:

— Azi-noapte a plouat cu mazăre! Azi-noapte a plouat cu mazăre!

— Trebuie să născocim altceva — grăi împăratul către domniţă. Mi-a şi venit în gînd ce: cînd o fi să te culci, să nu te descalţi, şi mai înainte de-a porni stîrpitura aia cu tine către palatul domnesc, caută de ascunde un condur sub patul acelui oştean.

Şi-apoi, las' pe mine, că pun eu mîna pe el, numai să-i dibui ascunzătoarea!

Omuleţul cel negricios auzi şi de data asta tot ce pusese la cale împăratul şi, seara, cînd oşteanul îi porunci să-i aducă din nou pe domniţă, el îi dădu sfatul să se lase păgubaş, spunîndu-i că împotriva noii viclenii a împăratului nu-i sta în putinţă să facă nimic şi că va fi vai şi amar de dînsul de vor găsi condurul sub patul lui.

— Fă ce-ţi poruncesc! îi răspunse oşteanul. Şi nu-mi duce grijă...

Fiica împăratului trebui şi-n cea de-a treia noapte să robotească din greu, ca o slujnică. Dar mai înainte de-a pleca, făcu ce făcu şi ascunse un condur tocmai sub pat.

A doua zi în zori, împăratul îşi trimise slujitorii să caute condurul domniţei prin tot oraşul. Şi luînd ei la rînd casă cu casă, îl găsiră în odaia oşteanului. Pe oştean nu-l aflară însă acasă, căci îşi luase tălpăşiţa din oraş, în urma stăruinţelor omuleţului. Dar slujitorii îl ajunseră din urmă şi puseră degrabă mîna pe el. Şi în ocări şi batjocuri, îl aruncară în temniţă. În fuga lui din calea urmăritorilor, bietul om uitase să ia cu sine comoara vrăjitoarei, astfel că din toată bogăţia nu mai avea în buzunar decît un singur ducat de aur.

Într-o zi, pe cînd stătea ferecat în lanţuri lîngă ferestruica celulei sale, zări trecînd pe uliţă pe unul dintre vechii lui tovarăşi de oaste. Bătu în ferestruică, să-i atragă atenţia, şi-i făcu semn să se apropie. Şi cînd acesta fu aproape, îi zise:

— Rogu-te, fii atît de bun şi adu-mi de la hanul unde am stat în gazdă nişte lucruri pe care le-am uitat într-o legăturică. Şi pentru osteneală, te-oi răsplăti c-un ducat de aur.

Omul alergă într-un suflet la han şi-i aduse legăturica. De îndată ce rămase singur, oşteanul îşi aprinse luleaua şi omuleţul se ivi pe dată în faţa lui.

— N-avea nici o teamă! îi zise el oşteanului. Du-te unde-or voi ei şi nu-ţi face griji degeaba, dar nu uita să iei cu tine opaiţul cu flacăra albastră.

A doua zi oşteanul fu adus în faţa judecătorilor şi, cu toate că nu săvîrşise nici o nelegiuire, îl osîndiră la moarte.

În clipa cînd fu scos din sala de judecată, oşteanul îi ceru împăratului să-i îndeplinească cea din urmă dorinţă.

— Ce anume vrei? îl întrebă împăratul.

— Să-mi fie îngăduit să mai fumez o lulea.

— Din partea mea poți să fumezi și trei — răspunse împăratul — dar nu cumva să-ți treacă prin căpățînă c-o să-ți dăruiesc și viața!

Oșteanul scoase luleaua, o aprinse la flacăra albastră și, de cum se înălțară în văzduh cîteva rotocoale de fum, se și ivi înainte-i omulețul cel negricios, înarmat cu o măciucă scurtă, dar zdravănă.

— Ce poruncești, stăpîne? întrebă el, repede.

— Să-i culci la pămînt pe judecătorii ăștia nedrepți și pe călăi, că sînt slugi plecate împăratului. Și nici pe netrebnicul ăsta de împărat să nu-l cruți, că nu-i demn de nici o iertare, față de felul neomenos cum s-a purtat cu mine.

Omulețul se năpusti asupra celor ce se aflau în juru-i și-i, abătînd măciuca în dreapta și-n stînga lui, rotind-o ca pe-o morișcă, îi ciomăgi cumplit; și de cum izbea pe unul, îl și culca la pămînt, de nu mai cuteza el să facă nici o mișcare.

Cuprins de spaimă, împăratul începu să cerșească îndurare și, ca să-și scape viața cea păcătoasă, se grăbi să-i dea oșteanului toată împărăția, și pe deasupra, i-o mai dădu și pe fiică-sa de nevastă.

PRICHINDEL

A fost odată un țăran sărac și țăranul ăsta sta într-o seară în fața vetrei și dregea focul alături de nevasta lui care torcea. Și-n tăcerea care se așternuse în odaie se auzi deodată glasul bărbatului:

— Ce rău e că n-avem și noi copii! Casa noastră e atît de pustie și tristă pe cîtă vreme în casele altora e numai forfotă și veselie...

— Asta așa-i — răspunse femeia, oftînd. De-am avea măcar unul singur, și chiar de-ar fi micuț cît degetul cel mare de la mînă, și încă aș fi mulțumită și l-aș iubi din toată inima.

La cîtăva vreme după aceea, se întîmplă că femeia rămase grea și, după șapte luni, dădu naștere unui prunc, Copilul, cum să vă spun, avea înfățișare omenească la fel ca orice copil, numai că era tare mic, cît un deget... Dar altfel, era bine făcut, ca un voinic de-o șchioapă.

Părinții nu-și mai încăpeau în piele de bucurie și-și ziceau mereu:

— S-a nimerit s-avem un copil taman după cum ne-a fost dorința; flăcăul ăsta o să fie bucuria vieții noastre și ne-o fi drag mai mult decît orice pe lume!

Și din pricină că era așa micuț de statură, îi ziseră Prichindel. Copilașul nu ducea lipsă de nimic, dar cu toate că i dădeau să mănînce din belșug, nu crescu deloc, nici un piculeț, ci rămase ca-n ceasul cînd s-a născut. Dar după cum căta la toate cu ochișorii lui vioi și neastîmpărați, se vedea cît de colo că era isteț nevoie mare și, pe ce punea mîna, îi ieșea din plin, fiind cuminte și îndemînatic la toate.

Într-o zi, taică-său tocmai se pregătea să se ducă în pădure, să taie niște lemne. Și cum ascuțea securea, nu știu cum zise el, mai mult ca pentru sine:

— Eh, bine-ar fi fost de-aș fi avut pe cineva care să vină cu căruța după mine!

— De asta nu-ți fie grijă, taică — strigă Prichindel — că-ți aduc eu căruța. Și să știi că la vremea hotărîtă sînt cu ea în pădure.

Auzindu-l ce zice, țăranul începu să rîdă.

— Ei, drăcie, dar cum ar fi cu putință o treabă ca asta?! se miră el. Că doar ești prea micșor ca să poți ține hățurile...

— Păi asta nu-i nici o piedică, taică. Mama o să-mi înhame calul, iar eu o să mă vîr în urechea lui, și de-acolo o să-i poruncesc tot timpul încotro s-o ia.

— Dacă zici tu așa, așa să fie! se învoi taică-său. O dată om putea încerca...

Cînd socoti c-ar fi tocmai timpul potrivit pentru plecare, femeia înhămă calul la căruță și-l așeză pe Prichindel în urechea acestuia. Și băiatul prinse a striga într-una, îndemnînd bidiviul: „Hi, hi, murgule!" ca s-o ia numai încotro trebuia.

— Și calul se îndemna la drum și gonea întins spre pădure, de parcă ar fi fost condus de un vizitiu priceput.

După cîtăva vreme, Prichindel ajunse cu căruța la marginea pădurii. În clipa cînd fu să cotească la capătul unei cărări și-n timp ce striga din toți rărunchii: „Hi, hi, murgule!" îi ieșiră în cale doi străini.

— Măi, ce-o mai fi și asta!... strigă unul din ei, mirîndu-se strașnic. Ia te uită: căruța merge singură, dar cineva trebuie că mînă calul, numai că de văzut nu se vede nimeni... Unde o fi căruțașul, naiba să-l ia?!

— Să știi că asta nu-i lucru curat! răspunse celălalt. Ia hai să ne luăm după căruță, să vedem unde are să se oprească.

Căruța se afundă în pădure și se opri într-un luminiș, taman pe locul unde era stivuită o grămadă de lemne tăiate. Și de cum îl zări pe taică-său, Prichindel îi strigă:

— Vezi, tată, c-am venit cu căruța, după cum ne-a fost vorba? Acu' vino de mă dă jos!

Tată-său apucă cu mîna stîngă calul de căpăstru, în timp ce cu dreapta îl scoase pe Prichindel din urechea calului. Flăcăul se așeză vesel pe un pai, să se mai hodinească nițeluș. Cînd îl văzură pe Prichindel, cei doi străini rămaseră încremeniți de uimire și nu mai știură ce să spună. Dar într-un tîrziu își veniră în fire și unul dintre ei îl luă pe celălalt deoparte și-i șopti la ureche:

— Ascultă, frățioare, știi tu cum ne-am pricopsi cu Prichindelul ăsta, de l-am arăta mulțimii pe la bîlciuri, în tîrgurile mari?... Hai să vedem de nu-l putem cumpăra, că bună afacere ar fi...

Se îndreptară apoi spre tatăl băiatului şi, intrînd în vorbă cu el, îi ziseră:

— Ia ascultă, omule, n-ai vrea să ne vinzi nouă prichindelul ăsta? Şi să n-ai nici o grijă, c-o s-o ducă mai bine ca acasă.

— Nici prin gînd nu-mi trece — răspunse ţăranul — că doar un singur copil am şi mi-e mai drag ca sufletul. Nu-l dau pentru tot aurul din lume!

În această vreme, auzind spusele drumeţilor, Prichindel se urcă în pripă pe cutele hainelor lui taică-său, pînă ce-i ajunse pe umeri, şi-i şopti la ureche:

— Vinde-mă, tătucă, şi nu-ţi fie teamă, că mă întorc eu degrabă înapoi!

Taică-său ascultă de flăcău, că-l ştia isteţ, şi, vînzîndu-l celor doi străini, lău părăluţe bune pe el.

— Unde vrei să şezi, ca să-ţi fie mai la îndemînă? îl întrebară ei, după ce se încheie tîrgul.

— Aşezaţi-mă pe pălăria unuia din voi, da' aşa, mai înspre margine, că acolo am loc destul să mă preumblu şi-o să privesc la locurile pe unde trecem, fără teamă c-am să pic jos.

Îi făcură pe plac omuleţului şi, după ce Prichindel îşi luă rămas bun de la taică-său, porniră la drum. Merseră ei aşa, pînă ce începu a se lăsa amurgul şi, după o vreme, numai ce-l auziră pe Prichindel că le strigă cît îl ţineau puterile:

— Daţi-mă jos, daţi-mă jos degrabă că m-au apucat nevoile!

— Ba rămîi colo sus unde eşti şi fă-ţi treaba liniştit — răspunse omul pe pălăria căruia şedea. Nu te sinchisi de fel, că n-am să mă supăr pentru un fleac ca ăsta; doar se mai întîmplă ca şi păsările cerului să scape cîte ceva pe pălăria mea, şi ce, mă supăr de asta?!...

— Nu, nu vreau! strigă Prichindel. Ştiu eu singur ce se cade şi ce nu. Daţi-mă repede jos!

Omul îşi scoase pălăria şi-l lăsă pe Prichindel pe un ogor, la marginea cărării ce tăia cîmpia. Prichindel începu să sară printre brazde şi să se preumble printre bulgării de pămînt, despicaţi de tăişul plugului. Şi deodată, pe nesimţite, se strecură într-o gaură de şoarece, pe care o dibuise de cum fusese dat jos.

— Noapte bună, boierilor! le aruncă Prichindel în bătaie de joc... Şi mai duceţi-vă acasă şi fără mine...

După ce-o ştersese, îşi mai şi rîdea de ei! Cei doi pişicheri erau cătrăniţi rău şi alergară într-acolo, într-un suflet. Vîrîră un băţ în gaura de şoarece, ca să dea de el; scotociră-ncoace, scotociră-ncolo, dar truda le fu zadarnică. Prichindel se vîra tot mai în afund, şi,

cum între timp se întunecase de-a binelea, oamenii trebuiră să se lase păgubaşi şi să-şi caute de drum. Şi rămaseră cu punga goală, dar cu sufletul plin de obidă...

Cînd Prichindel băgă de seamă c-au plecat, ieşi îndată afară din ascunzătoare.

„Mare primejdie te paşte, de mergi pe ogor, pe întunecimea asta! îşi zise el. Lesne îţi poţi frînge gîtul în vreo hîrtoapă..."

Dar, spre norocul lui, în drum dădu peste o găoace de melc.

— Slavă ţie, doamne, că am unde să mîn peste noapte fără nici o grijă! strigă el, bucuros, şi se cuibări în găoace.

Cînd era aproape să-l fure somnul, numai ce auzi doi oameni trecînd pe acolo. Şi unul din ei zicea:

— Cum am putea face noi, ca să punem mîna pe banii şi argintăria popii, că-i putred de bogat?

— Las' că te-nvăţ eu cum! îi răspunse Prichindel, întrerupîndu-l din vorbire.

— Ce fuse şi asta, frate-miu? strigă speriat unul din hoţi. Parcă am auzit pe cineva vorbind!...

Hoţii se opriră pe loc şi ascultară cu luare-aminte. Atunci Prichindel grăi iarăşi:

— Luaţi-mă cu voi şi n-o să vă pară rău, c-o să vă ajut.

— Da' unde eşti, mă omule?

— Căutaţi cu atenţie pe jos — răspunse Prichindel — da' numai înspre partea de unde mi se aude glasul.

În cele din urmă, cei doi hoţi dădură peste voinicelul nostru şi-l ridicară în sus.

— Bine, mă nichipercea, te lauzi tu c-ai putea să ne-ajuţi pe noi! Păi în ce chip anume?

— Ba nu mă laud de loc! Şi uite cum am să fac: o să mă strecor printre gratiile de fier, în cămara popii, şi-apoi o să vă dau de-acolo tot ce-o să vă poftească inima.

— Aferim! încuviinţară cu bucurie hoţii. Şi acu' hai la treabă, să te vedem ce poţi!...

Cînd ajunseră ei la casa popii, Prichindel se strecură în cămară şi începu să strige cît îl ţinea gura:

— Mă, vreţi să vă dau tot ce e pe-aici?

Hoţii se înspăimîntară rău şi căutară să-l domolească:

— Ci vorbeşte, bre, mai încetişor, nu cumva să trezeşti pe cineva!

Dar Prichindel se prefăcu că nu-i înţelesese şi începu să strige cu şi mai multă tărie:

— Ce vreţi, mă? Vreţi tot ce e pe-aici?

Bucătăreasa, care se odihnea în odaia de alături, auzind tot ce spusese flăcăul, se ridică în capul oaselor și ascultă mai departe cu luare-aminte.

Cînd îl auziră răcnind, pe hoți îi cuprinse iar frica și, luîndu-și picioarele la spinare, fugiră o bună bucată de drum, pe unde se nimeri. Dar în cele din urmă prinseră iar inimă și-și ziseră că omulețul e un ghiduș și că-i place pesemne să glumească în felul ăsta. Se întoarseră și-i șoptiră printre dinți:

— Hai, lasă-te de șotii și aruncă afară ceva de pe-acolo!

Atunci Prichindel începu să strige din răsputeri:

— Vă dau tot ce e pe-aici, da' întindeți numai mîinile!

Bucătăreasa, care trăgea cu urechea, deslușI de data asta fiecare cuvîntel și, sărind din pat, dădu buzna în cămară. Auzind lipăit de pași, hoții o luară la sănătoasa, de parcă i-ar fi gonit Scaraoțchi din urmă.

Slujnica nu se dumerea de fel ce se întîmplase, și cum orbecăia și nu deslușea nimic din pricina întunericului, se grăbi să aducă din camera ei o lumînare aprinsă. Cînd veni îndărăt cu lumina, prichidel se furișă în șură, fără ca femeia să-l fi putut zări. Biata slugă cercetă cu de-amănuntul prin toate ungherele, dar, negăsind nimic, se culcă din nou, socotind că poate a visat cu ochii deschiși...

Prichindel urcă pe grămezile de fîn și-și căută un loc potrivit pentru culcuș. Gîndea să-și odihnească oasele, cuibărit în pătuceanul ăsta moale, pînă-n revărsatul zorilor, și-apoi să se reîntoarcă acasă, la părinții lui. Dar vezi că i-a fost hărăzit să mai pătimească și să mai treacă prin nenumărate belele, că multe necazuri și nenorociri trebuie să întîmpine omul pe lumea asta... Cum se crăpă de ziuă, slujnica se sculă să dea demîncare la vite. Mai întîi intră în șură, de unde luă un braț de fîn, și se nimeri ca tocmai în fînul acela să-și fi aflat Prichindel culcușul. Dar flăcăiașul nostru era atît de adîncit în somn că nu prinse de veste și nu se trezi decît cînd fu în gura unei vaci, care-l înghițise odată cu fînul.

— Ah, doamne — se minună el — cum de ajunsei în moara asta!?

Dar își dădu numaidecît seama unde se află și se feri cu grijă, să nu-l macine vaca între măsele. Dar în cele din urmă se pomeni alunecînd în pîntecele vacii.

„Ce întuneric e în încăperea asta! Pesemne c-au uitat să facă ferestre — își zise Prichindel — și d-aia n-are pe unde pătrunde soarele... Și barem de-aș avea la îndemînă vreo lumînare, da' de unde să-ți faci rost pe-aici de așa ceva!..."

De altfel, adăpostul nu-i era cîtuși de puțin pe plac, și ceea ce-l supăra și mai mult era fînul care venea în grămezi, sporind necontenit, astfel că locul cu pricina se strîmtora din ce în ce mai mult. De frică, Prichindel începu să strige cît îl ținea gura:

— Nu-mi mai dați fîn! Nu-mi mai dați fîn!

În clipa aceea, slujnica tocmai mulgea vaca și auzind glas de om și nevăzînd pe nimeni, și fiindcă recunoscuse că era tot glasul care-o trezise din somn peste noapte, se înspăimîntă într-atît, că alunecă de pe scăunel și răsturnă laptele, care se risipi pe jos. Alergă ea apoi în fugă la stăpînu-său și-i zise, abia trăgîndu-și sufletul:

— Văleu, părinte, vaca noastră vorbește!

— Pesemne că ți-ai pierdut mințile, femeie!... o înfruntă popa.

Totuși se duse în grajd, să vadă ce s-o fi petrecînd pe acolo. Dar de îndată ce ajunse în prag, prichindel începu să strige din nou:

— Nu-mi mai dați fîn! Nu-mi mai dați fîn!

Popa încremeni de spaimă și, crezînd că a intrat necuratul în vacă, porunci să fie tăiată numaidecît. După ce-o tăiară, slugile aruncară burta vacii la gunoi. Și Prichindel izbuti cu mare greutate să-și facă drum de ieșire, ca să scape de acolo. Dar abia își scoase capul la lumină, că o altă nenorocire se abătu asupra lui. Un lup hămesit de foame, care se furișase prin ogradă în căutarea unei bucături, zări tocmai atunci ceea ce căuta și înghiți pe dată toată burta, dintr-o hăpăitură. Dar Prichindel nu-și pierdu curajul.

„Poate c-o fi o făptură de înțeles, lupul ăsta!... gîndi el. Și din bezna în care se afla, începu să strige din toate puterile:

— Dragă lupușorule, știu eu un loc unde ai putea găsi un ospăț pe cinste, să te-nfrupți numai din bunătăți!

— Așa?!... Și unde e locul cu pricina? întrebă lupul.

— În cutare și cutare loc — îl deslușì pe îndelete glasul. Și n-ai alta de făcut decît să te vîri în cămară printr-o bortă din perete. O să dai acolo peste ce nici un gîndești: cîrnați, slănină și cozonaci, și totul din belșug, să mănînci cît îți poftește inima!

Dar lupul de unde era să știe că Prichindel gîndea să-l ducă tocmai la casa tatălui său?! Nu se lăsă mult rugat și o porni în goană într-acolo. Peste noapte se strecură prin bortă în cămară și începu să înfulece bucuros din toate bunătățile. După ce se sătură, vru să-și ia tălpășița tot pe unde venise, dar de mult ce se ghiftuise, i se umflase burduhanul, încît nu-i mai fu în putință să iasă prin bortă.

Pe asta își bizuise și Prichindel socoteala, din capul locului, și începu de îndată să facă o larmă strașnică în burta lupului, țipînd și urlînd cît îl țineau puterile.

— Da' mai astîmpără-te și taci odată, c-ai să scoli lumea din somn! se răsti la el lupul.

— Ce-mi pasă de s-or trezi! răspunse flăcăul. De ospătat tu te-ai ospătat pe îndestulate, acum e rîndul meu să petrec, și petrec după cum mi-e voia!...

Și începu iar să strige cît îl lua gura.

În vremea asta, de atîta zarvă, părinții lui Prichindel se treziră din somn și alergară spre cămara de unde venea glasul. Se uitară înăuntru printr-o crăpătură și, cînd văzură lupul, deteră fuga de luară, omul, toporul, iar femeia, coasa.

— Rămîi tu în urmă! zise bărbatul către nevastă-sa în clipa cînd se pregătea să intre pe ușă. Dacă nu moare, după ce l-oi izbi eu în moalele capului cu toporul, înfige și tu coasa în el și caută de-i spintecă burta.

Auzind glasul lui taică-său, Prichindel începu să strige:

— Taică dragă, eu sînt aici, în burta lupului!

— Slavă domnului că ne-am regăsit copilul, că ne e mai drag decît sufletul!. rosti omul, nemaiîncăpîndu-și în piele de bucurie.

Apoi îi spuse femeii să lase coasa deoparte, ca nu cumva să-l vateme pe Prichindel și, ridicînd toporul, îl izbi pe lup drept în moalele capului, de căzu acesta trăsnit la pămînt. După aceea aduseră un cuțit și-o foarfecă și, spintecîndu-i burta, îl scoaseră de acolo pe fiul lor cel iubit.

— De-ai ști cît de mult ți-am dus grija! zise taică-său.

— Mult mi-a fost dat să mai colind și eu prin lume, da' acu', slavă domnului, pot răsufla în voie, că mi-e îngăduit să văd iarăși lumina zilei!

— Da' pe unde-ai tot umblat, dragu' tatii?

— Mai bine întreabă-mă pe unde n-am fost... Ah, tată, am nimerit mai întîi într-o gaură de șoareci, apoi în pîntecele unei vaci, și-n cele din urmă am ajuns în burta lupului. Dar de-acu' rămîn pentru totdeauna cu voi.

— Iar noi n-o să te mai vindem nici pentru toate bogățiile din lume! ziseră părinții lui Prichindel și prinseră să-l sărute și să-l drăgălească.

Îl ospătară apoi cu ce aveau ei mai bun în casă și-i făcură îmbrăcăminte nouă, că cea veche se ponosise de cît o purtase pe drumurile cele lungi și grele.

CELE PATRU MEȘTEȘUGURI ISCUSITE

A fost odată un om sărac și omul ăsta avea patru feciori. Și cînd i se făcură feciorii mari, le zise el într-o bună zi:

— Dragii mei, de-aci-nainte va trebui s-o porniți în largul lumii, că eu n-am nici de unele și nu-mi stă în putință să vă ajut cu nimic. Pregătiți-vă de drum și duceți-vă prin străini de învățați un meșteșug, ca să vă puteți agonisi pîinea din truda brațelor voastre.

Cei patru frați își luară toiagul de pribegie și, îmbrățișîndu-și tatăl și zicîndu-i cuvinte de bun rămas, o porniră cu toții la drum. Au mers ei ce au mers și, după o bucată de vreme, au ajuns la o răscruce, de unde porneau patru drumuri, fiecare în altă direcție. Cel mai mare dintre feciori grăi atunci către ceilalți:

— Aci se cuvine să ne despărțim, dar de-acu' peste patru ani va trebui să ne întîlnim tot în locul ăsta. Pînă atunci însă fiecare să-și încerce norocul în lume.

Și porniră fiecare pe alt drum.

Cel mai mare se întîlni cu un om care-l întrebă încotro se duce și ce are de gînd să facă.

— Am pornit în lume, că vreau să deprind și eu un meșteșug — îi răspunse el.

— Dacă-i așa — îi zise omul — hai cu mine și fă-te hoț.

— Nici în ruptul capului n-oi face una ca asta — răspunse flăcăul — că nu-i un meșteșug cinstit!

— De ce te pripești — reluă omul — că doar nu-mi stă în cuget să te-nvăț nimic rău. Vreau să-ți arăt numai cum poți să dobîndești ceva pe care nimeni nu poate pune mîna, fără să lași vreo urmă c-ai trecut pe-acolo.

Auzindu-i spusele, flăcăul se înduplecă. Porni în urma omului și-n scurt timp învăță atît de bine meșteșugul furtișagului și ajunse așa de dibaci, că de îndată ce punea el ochii pe ceva și dorea să-l aibă, îl șterpelea fără pic de greutate.

Cel de-al doilea frate se întîlni, de asemenea, cu un om, și acesta îl întrebă încotro se duce și ce are de gînd să facă.

— Nu știu încă ce — răspunse flăcăul — că nu m-am hotărît pînă acu'!

— Vino atunci cu mine, și-am să te-nvăț să citești în stele. Nu există pe lume meșteșug mai frumos decît ăsta, fiindcă afli tot ce vrei și nimic nu-ți rămîne ascuns.

Flăcăul se învoi și învăță meșteșugul atît de bine, că atunci cînd fu să plece, omul îi dărui un ochean și-i zise:

— Cu lucrușorul ăsta poți vedea tot ce se petrece în cer și pe pămînt, și nimic n-o să-ți rămînă ascuns.

Cel de-al treilea frate își începu ucenicia la un vînător și acesta îi arătă atît de deslușit toate tainele meșteșugului, că flăcăul deveni un vînător iscusit. Cînd se pregăti de plecare, meșterul îi dărui o pușcă și-i spuse:

— Cu pușca asta o să nimerești negreșit orice vei ținti!

Celui mai mic dintre frați îi ieși, de asemenea, în cale un om, care-l întrebă ce-ar vrea să se facă.

— N-ai vrea cumva să înveți croitoria?

— Ba nici gînd! răspunse flăcăul. Nu-mi place de fel să stau aplecat cît e ziulica de mare și să tot pigulesc cu acul, ori să mă chinuiesc cu fierul de călcat.

— Vorbești cam nesocotit, țingăule — spuse omul — că la mine poți învăța un meșteșug cum nu-s multe și pe care nu oricine îl poate deprinde!

Prîslea se lăsă înduplecat; porni în tovărășia omului și, dovedind sîrguință și pricepere, învăță meșteșugul cum nu se poate mai bine. După ce mîntui cu ucenicia și fu gata să plece, meșterul îi dărui un ac, zicîndu-i:

— Cu acul ăsta îți va fi în putință să coși la loc orice lucru, fie că va fi moale ca oul, ori tare ca oțelul. Iar cusătura va fi atît de meșterit făcută, că nu va putea fi zărită de ochi omenesc, fiindcă nu lasă vreo urmă.

Cînd se împliniră cei patru ani, flăcăii se întîlniră cu toții la răscruce, așa cum fusese vorba. Se îmbrățișară ei, bucuroși, și porniră împreună spre casa părintească.

— Ei, flăcăii tatii — se grăbi să le spună bătrînul, cu veselie — văd că iarăși v-a adus vîntul pe-acasă!...

Fiecare prinse a-i povesti cum i-a mers, prin cîte îi fusese dat să treacă și ce fel de meșteșug învățase. Cum tăifăsuiau ei sub un copac mare din fața casei, bătrînul zise:

— Las' că vă pun eu îndată la încercare, să-l văd pe fiecare ce poate! Apoi, cătînd cu ochii în sus, grăi către cel de-al doilea

fecior: Colo, în creştetul copacului ăstuia, priponit între două crăci, e un cuib de cintezoi. Ia să-mi spui: cîte ouă sînt în cuib?

Flăcăul care ştia citi în stele îşi îndreptă ocheanul spre cuibul cu pricina şi răspunse îndată:

— Cinci sînt, taică.

Atunci bătrînul zise către flăcăul cel mare:

— Du-te de ia ouăle, dar vezi să faci aşa ca pasărea de stă pe ele şi le cloceşte nici să nu simtă.

Hoţul cel îndemînatic se urcă în copac, scoase cele cinci ouă de sub pasăre, fără ca ea să simtă, şi le aduse lui taică-său. Bătrînul le luă, puse la fiecare colţ de masă cîte unul, iar pe al cincilea la mijloc şi-i zise vînătorului:

— Cu o singură împuşcătură, să-mi nimereşti toate ouăle astea drept prin mijloc.

Vînătorul îşi luă puşca, ochi şi nimeri toate ouăle deodată, cu o singură împuşcătură. Se vede treaba că glontele ăsta era încărcat cu o pulbere care-l mîna din ou în ou...

— Şi acu' e rîndul tău — spuse bătrînul celui de-al patrulea fecior. Numai că nu e uşor de loc ce ţi-oi cere... Va trebui să coşi la loc spărturile de găoace, dar în aşa chip ca puişorii de sînt în ouă să nu păţească nimic.

Croitoraşul îşi scoase acul şi cusu ouăle aşa cum îl îndemnase taică-său.

După ce sfîrşi, hoţul se sui din nou în copac şi puse ouăle în cuib, sub pasăre, fără ca ea să fi băgat de seamă ceva. Zburătoarea le cloci mai departe, ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic cu ele, şi, după cîteva zile, puişorii ieşiră din găoace. Şi erau la fel ca orice pui de cintezoi, numai că aveau cîte-o dungă roşie pe locul unde croitoraşul făcuse cusătura.

— Se cuvine să vă laud din toată inima! se grăbi bătrînul să le spună feciorilor săi. Bag de seamă că nu v-aţi pierdut vremea în zadar, ba, dimpotrivă, v-aţi însuşit fiecare meseria cu iscusinţă, dar vorba e că încă nu ştiu pe care din voi să-l socotesc cel mai dibaci... Ei, cu vremea, nu mă tem că s-o dovedi şi asta. Că doar o să mai aveţi prilejul să arătaţi ce sînteţi în stare!

Nu trecu mult şi se zvoni prin ţară că pe fata împăratului a furat-o un zmeu.

De mîhnire multă şi amar, împăratul nu-şi mai găsea astîmpăr nici ziua, nici noaptea, şi-l munceau grijile cum să-şi scape fata. În cele din urmă porunci să se dea sfoară-n ţară că o va da de nevastă aceluia care o va scăpa din gheara zmeului şi o va aduce teafără acasă.

Auzind vestea, cei patru fraţi se vorbiră între ei:

— Ei, acu' s-a ivit prilejul să ne arătăm fiecare ce putem şi să dovedim care din noi e cel mai dibaci.

Şi luară hotărîrea să pornească de-ndată la drum şi s-o scape din robia zmeului pe domniţă.

— În ce loc se află, o să vă spun eu îndată — zise cititorul în stele către ceilalţi şi privi prin ocheanul lui. Se uită ce se uită şi numai ce grăi din nou: O văd! Stă pe-o stîncă, tare departe de-aci, şi stînca asta e în mijlocul unei mări... Iar zmeul şade în preajma ei şi-o păzeşte.

După aceea, flăcăul se înfăţişă înaintea împăratului şi ceru să i se dea o corabie, ca să-i scape fata. Şi toţi patru fraţii porniră împreună şi străbătură marea, pînă ce ajunseră la stînca unde se afla domniţa. Aci se adeveri tot ce spusese cititorul în stele: fata sta mîhnită pe-un colţ de stîncă, iar lîngă ea dormea zmeul, cu capul în poala ei. Vînătorul cătă lung la locul unde se afla domniţa şi apoi zise:

— Nu mă-ncumet să trag, că dacă aş da acum cu puşca în zmeu, aş vătăma-o şi pe fată!

— Atunci lasă-mă pe mine să-mi încerc norocul — zise hoţul.

Se strecură binişor pe după stîncă şi lucră atît de dibaci, că zmeul nici nu simţi că nu-şi mai odihneşte capul în poala fetei şi-i dădea zor înainte cu sforăitul, de vuia marea. Bucuroşi nevoie mare că izbîndiseră, tuspatru fraţii se grăbiră să ducă domniţa pe corabie şi ridicară toate pînzele, să le vină şi vîntul într-ajutor. Dar într-un tîrziu, zmeul se trezi şi, negăsind-o pe fată lîngă el, porni pe urma fugarilor, urlînd de mînie, că se cutremura văzduhul.

În clipa cînd ajunse în zbor deasupra corăbiei şi tocmai se pregătea să se năpustească asupra celor de pe punte, vînătorul ridică puşca şi, ţintindu-l, îl lovi drept în inimă. Dihania se prăbuşi din văzduh, dîndu-şi duhul, dar cum era coşcogeamite matahală, sfărîmă corabia, în căderea, de-o făcu ţăndări. Fugarii reuşiră să se agaţe cu mîinile de nişte scînduri, ca să nu fie daţi la fund, şi plutiră o vreme pe mare, în voia valurilor. Dar primejdia sporea tot mereu, căci valurile deveneau din ce în ce mai ameninţătoare. Cînd văzu asta, croitoraşul nostru nu stătu mult la gînduri şi, luînd între degete acul vrăjit, se apucă să coasă scîndurile una de alta şi din cîteva împunsături făcu o plută. Avînd pluta la îndemînă, cei trei feciori prinseră să adune toate sfărîmăturile care pluteau pe valuri, iar croitoraşul le şi cosea pe dată, înnădindu-le din nou. Şi aşa cusu el pînă-n apusul soarelui, de făcu corabia la loc şi putură să-şi vadă mai departe de drum şi să ajungă sănătoşi acasă.

Împăratul nu mai putu de bucurie cînd își revăzu fata și grăi astfel către cei patru frați:

— Unul din voi se cade, pe drept, s-o ia de nevastă pe fata mea, dar care să fie acela, învoiți-vă singuri, că eu nu mă pot hotărî!

Atunci se stîrni între ei o gîlceavă strașnică, fiindcă fiecare din ei se socotea vrednic să capete mîna domniței.

Cel de citea în stele vru să-și arate drepturile față de ceilalți și grăi:

— Ehehei, de n-aș fi zărit-o eu și nu v-aș fi spus unde se află, degeaba vă era toată dibăcia, așa că domnița mi se cuvine mie!

Dar hoțul nu se lăsă nici el mai prejos și zise

— Și la ce-ar fi folosit că ai zărit-o, de nu eram eu s-o fur chiar de sub nasul zmeului?! Nu vezi că domnița se cade să-mi fie mie nevastă, pe drept?

Vînătorul căută să curme gîlceava, fiindcă gîndea că el are cele mai multe drepturi.

— Ce tot vă ciorovăiți, măi oameni, nu vedeți că mie mi se cuvine domnița? Că e limpede ca lumina zilei: de nu-l nimeream eu, nu vă sfîșia pe toți zmeul?

Iar croitorașul cătă la el și la ceilalți și grăi:

— Numai lauda e de voi, că de n-aș fi cusut eu corabia la loc, v-ați fi înecat cu toții și erați hrană bună peștilor! Ei, mai îndrăznește careva să spună că domnița nu trebuie să fie a mea?!

Văzînd că gîlceava se aprinde tot mai mult în loc să se curme, împăratul hotărî așa:

— M-am socotit ce m-am socotit și gîndesc că fiecare din voi are aceleași drepturi la mîna fiicei mele, dar cum nu e chip s-o puteți lua toți, n-o s-o ia niciunul de nevastă, dar, în schimb, ca răsplată, vă voi da cîte-o parte din împărăție, ca să nu rămînă nimenea păgubit.

Flăcăilor le plăcu hotărîrea împăratului, fiindcă era dreaptă și cu tîlc adînc, și-i ziseră:

— E mai bine așa, măria ta, decît să fie vrajbă de-a surda între noi!

După aceea, se făcu împărțania și luă fiecare fecior cîte-o parte din împărăție. Și trăiră împreună, laolaltă cu bătrînul lor tată, bucurîndu-se de pace și fericire pînă la sfîrșitul zilelor.

CENUȘĂREASA

A fost odată un om putred de bogat și omului ăstuia s-a întîmplat să-i cadă nevasta greu bolnavă. Și cînd a simțit că i s-apropie sfîrșitul, femeia și-a chemat la căpătîi singurul ei copil, o fetiță, și i-a spus:

— Draga mamei, orice ți s-ar întîmpla, cată să fii întotdeauna bună și cu sufletul neîntinat.

Acestea zicînd, femeia își mai privi o dată copila și închise ochii pentru vecie. Fetița se ducea în fiecare zi la cimitir și plîngea amar la mormîntul maică-si. Cînd veni iarna, zăpada se așternu ca o maramă albă peste mormînt, iar în primăvară, cînd razele soarelui o topiră, omul își și luă o altă nevastă.

Femeia asta de-a doua își aduse în casă cele două fete pe care le avea. Fetele, nu-i vorbă, erau frumoase, dar pe cît de luminos le era chipul, pe atît de întunecat și plin de răutate le era sufletul. Pentru fata cea vitregă începură a curge, de-aci înainte, zile pline de amărăciune.

— Ce, proasta asta se cade să stea cu noi în odaie?! o bruftuluiră fetele. Cine vrea să mănînce n-are decît să muncească! La bucătărie cu ea, că acolo i-e locul!...

Îi luară straiele ei cele frumoase, și-o îmbrăcară c-o vechitură de rochie cenușie și o încălțară cu niște papuci de lemn.

— Ian priviți la domnița asta mîndră, ce gătită e!... strigară fetele măsterei, luînd-o în rîs.

Și-o duseră în bucătărie, într-un alai de batjocuri.

Aci o puseră să robotească din greu de dimineață și pînă cădea noaptea: să se scoale pînă-n ziuă, să care apă, să aprindă focul, să facă demîncare și să spele rufele. Și ca și cum asta n-ar fi fost de ajuns, cîte și mai cîte nu mai puneau la cale cele două surori haine, ca să-și bată joc de ea și s-o necăjească într-una. Iar cînd nu mai prididea de cîtă treabă avea de făcut, ele zvîrleau lintea și mazărea în cenușă, de trebuia apoi s-o aleagă bob cu bob.

Seara, fata cădea frîntă de oboseală, că muncea de se spetea toată ziulica. Dar cum n-avea un pat unde să-și întindă oasele trudite, se cuibărea în cenușă, lîngă vatră, și pînă și somnul îi era

numai chin și amar. Și fiindcă din această pricină era totdeauna plină de cenușă și murdară, îi ziseră în rîs Cenușăreasa.

Într-o zi, tatăl fetelor se pregătea să plece la un iarmaroc, și mai înainte de a-și lua rămas bun, apucă să le întrebe pe cele două fete vitrege ce daruri voiau să le aducă de acolo.

— Rochii frumoase — răspunse una.

— Ba mărgăritare și nestemate — zise a doua.

— Da', ție, Cenușăreaso, ce-ți dorește inima să-ți aduc? întrebă taică-său, într-un sfîrșit.

— Cea dintîi rămurică ce s-o anina de pălăria dumitale, la întoarcerea acasă, pe aia s-o rupi, dragă tată, și să mi-o aduci.

La iarmaroc, omul avu grijă să cumpere pentru fetele vitrege rochii frumoase, mărgăritare și nestemate. În drum spre casă, cînd fu să treacă printr-un desiș înverzit, îl atinse o creangă de alun și-i dădu jos pălăria de pe cap. Atunci își aminti de rugămintea Cenușăresei, rupse creanga și-o luă cu sine. După ce ajunse acasă, dărui fetelor vitrege ceea ce dorise fiecare, iar Cenușăresei, creanga de alun. Fata îi mulțumi din suflet și, către seară, se duse la mormîntul maică-si, răsădi crenguța în pămînt și începu să plîngă atît de amarnic, că lacrimile picurară pe ramură și-o udară. Și crenguța crescu mare și se făcu o mîndrețe de copac. De trei ori pe zi se ducea Cenușăreasa la mormîntul maică-si și de fiecare dată zărea o păsărică albă lăsîndu-se din zbor pe cîte-o creangă a alunului. Și ori de cîte ori avea fata vreo dorință, păsărica i-o împlinea și-i arunca din pom tot ce-i poftea inima.

Și s-a întîmplat ca o dată împăratul să pună la cale o mare petrecere, care trebuia să țină trei zile încheiate, și a poftit la ospăț pe toate fetele frumoase din împărăția lui. Pasămite, împăratul gîndea că-n chipul ăsta fecioru-său o să aibă de unde să-și aleagă mireasa... Cînd aflară că fuseseră și ele poftite la petrecere, cele două surori nu-și mai încăpură în piele de bucurie și, chemînd-o pe Cenușăreasă, îi porunciră:

— Vin' de ne piaptănă, auzi? Și treci de lustruiește-ne și condurii! Ba încheie-ne și catarămile, că ne ducem la petrecerea de la palatul împăratului!

Fata făcu precum i se poruncise, dar plînse cu lacrimi amare, din pricină c-ar fi dorit și ea să se ducă la petrecere. Și fiindcă-i plăcea tare mult să dănțuiască, se rugă de maică-sa vitregă să se îndure și s-o lase și pe ea.

— Ce-mi aud urechile, Cenușăreaso?! se prefăcu a fi uimită maștera. Ești toată plină de praf și murdărie și-ncă mai năzuiești

a te duce la petrecere!... Poftim: n-ai nici o rochie mai ca lumea pe tine și nici încălțări în picioare n-ai, și-ai vrea să dănțuiești?!...

Dar cum fata stărui cu lacrimi în ochi în rugămintea ei, maștera păru să se-nduplece și-n cele din urmă zise:

— Ia uite ici: am răsturnat o strachină de linte în cenușă, și de ești în stare ca-n două ceasuri să-mi alegi toată lintea, atunci o să te îngădui să mergi la petrecere!

Cenușăreasa ieși în grădină pe ușa din dos și prinse a striga:

— Blînde porumbițe, și voi, turturele, și voi, păsări ale cerului, veniți cu toatele de-mi ajutați s-alegem lintea:

„Bobul bun, ici, în ulcică,
Iar cel rău în gușulică..."

N-apucă să sfîrșească bine vorbele astea și numai ce sosiră-n zbor două porumbițe albe și intrară pe fereastră în bucătărie. După aceea se iviră două turturele și apoi, într-un lung alai, veniră toate zburătoarele cerului, lopătînd ușurel din aripi. Și se așezară cu toatele în jurul vetrei, făcîndu-și loc în cenușă. Porumbițele clătinară din căpșor și începură să ciugule ele întîi: pic, pic, pic, apoi toate celelalte începură să ciugule și ele, pic, pic, pic, pînă ce aleseră boabele cele bune și umplură strachina vîrf cu ele. Nu trecuse nici un ceas de cînd păsărelele se apucaseră de ales lintea și acum mîntuiseră treaba și-și luară zborul pe fereastră afară. Fata îi duse mamei vitrege strachina și se bucura în gîndul ei, crezînd c-o vor lua și pe ea la petrecere. Dar maștera i-o tăie scurt:

— Nu, fată, degeaba te ții scai de mine, nu te pot lua cu noi, că n-ai nici straie frumoase și nici să dănțuicști nu știi, și tare mi-e teamă c-ai să fii numai de rîsul lumii.

Cenușăreasa se porni atunci pe plîns, și dacă văzu asta, maică-sa vitregă îi zise:

— Ei, hai, dacă pînă-ntr-un ceas ești în stare să-mi alegi din cenușă două străchini de linte, să știi că te iau și pe tine!...

Dar în gîndul ei maștera își zicea: „Las' că n-o să poată să facă una ca asta, nici în ruptul capului!"

După ce vitrega răsturnă două străchini de linte în cenușă, fata se duse în grădină, pe ușa din dos, și strigă:

— Blînde porumbițe, și voi, turturele, și voi, păsări ale cerului, veniți cu toatele de-mi ajutați s-aleg lintea:

„Bobul bun, ici, în ulcică,
Iar cel rău în gușulică..."

N-apucă să sfîrșească bine vorbele astea și numai ce sosiră-n zbor două porumbițe albe și intrară pe fereastră în bucătărie. După aceea se iviră două turturele și apoi, într-un alai, veniră toate zburătoarele cerului, lopătînd ușurel din aripi. Și se așezară cu toatele în jurul vetrei, făcîndu-și loc în cenușă. Porumbițele clătinară din căpșor și începură să ciugule ele întîi: pic, pic, pic, apoi toate celelalte începură să ciugule și ele, pic, pic, pic, pînă ce aleseră boabele cele bune și umplură strachina vîrf cu ele. Nu trecuse jumătatea de ceas și păsărelele isprăviră de ales toată lintea și zburară iar pe fereastră afară.

Fata îi duse mamei vitrege străchinile cu linte și se bucura în gîndul ei, crezînd că de astă dată o vor lua și pe ea la petrecere. Dar maștera se împotrivi și acum:

— Degeaba te omori cu firea, că tot n-o să te iau cu noi! Nu vezi: n-ai nici straie frumoase și nici să dănțuiești nu te pricepi... Ce, vrei să ne fie rușine cu tine?!

Îi întoarse apoi spatele și plecă la petrecere cu fetele ei cele fudule.

După ce rămase singură-singurică în toată casa, Cenușăreasa se duse la mormîntul mamei sale și, așezîndu-se sub alun, grăi:

— Alunaș drag, alunaș,
Scutură-te, rogu-te-aș,
Și mă-mbracă-n straie de-argint —
Numa-n aur și argint!

Pasărea cea albă, care se afla în alun, numai ce-i zvîrli de sus o rochie țesută toată în aur și argint și-o pereche de conduri cu alesături de mătase și argint.

Cenușăreasa se îmbrăcă în grabă și se duse la petrecere. Dar maștera și cu fetele ei n-avură cum s-o recunoască, zicîndu-și că era pesemne vreo fată de împărat de pe alte plaiuri, atît arăta de frumoasă în rochia ei țesută din fire de aur și argint. La Cenușăreasă nu se gîndiră nici o clipă, căci o credeau acasă, lîngă vatră, alegînd lintea din cenușă.

De cum o zări pe fată, feciorul împăratului îi ieși înainte, o prinse de braț și-o pofti la joc. Și nici că mai vru să dănțuiască cu vreo altă fată. O ținea mereu de mînă, și cînd s-apropia cineva s-o poftească la danț, îi zicea de la obraz:

— Nu se poate, că dănțuiește numai cu mine!

Dănțuiră împreună și, pe la ceasul cînd se îngîna noaptea cu zorile, fata vru să se ducă acasă.

— Merg și eu cu tine, că vreau să-ți țin de urît cît o dura drumul — îi zise feciorul împăratului.

Dar, de drept, el dorea să afle cît mai degrabă a cui era mîndrețea asta de fată.. Fata-i scăpă însă printre degete ca prîsnelul și, ajungînd acasă tot într-o fugă, se ascunse în porumbar. Feciorul de împărat așteptă pînă ce veni tatăl fetei și-i spuse că fata cea străină, cu care dănțuise el toată vremea, se pitulase în porumbar. Moșneagului numai ce-i trecu un gînd prin minte: „Ei, drăcia dracului! Nu cumva o fi Cenușăreasa?!" Dar degeaba se grăbi să deschidă ușa porumbarului, că nu zări pe nimeni înăuntru. Cînd intrară cu toții în casă, o găsiră pe Cenușăreasă stînd în cenușă, îmbrăcată în aceleași straie rufoase dintotdeauna. Și numai lumina slabă a unui opaiț care pîlpîia pe cămin lumina încăperea.

Pasămite, Cenușăreasa se furișase cu dibăcie afară din porumbar, alergase într-un suflet la alun, se dezbrăcase în pripă de straiele cele frumoase și le pusese pe mormînt, iar pasărea cea albă le luase de-acolo, de nu se mai putea deslușì nimic. Apoi fata se îmbrăcase iar în trențele ei rufoase și se așezase în cenușă, lîngă vatră.

A doua zi, petrecerea se porni din nou la palatul împărătesc; și, după ce părinții și surorile ei vitrege plecară într-acolo, Cenușăreasa se grăbi să se ducă la alun, și-i zise:

— Alunaș drag, alunaș,
Scutură-te, rogu-te-aș,
Și mă-mbracă-n strai de-argint —
Numa-n aur și argint!

Atunci păsărica îi aruncă o rochie și mai frumoasă decît cea din ajun. Și cînd veni fata la petrecere, îmbrăcată în mîndrețea aceea de rochie, se minunară toți de frumusețea ei nemaivăzută. Pasămite, feciorul de împărat stătuse pînă atunci ca pe ghimpi și-o tot așteptase să vină... Cînd o văzu apărînd, i se luă parcă o greutate de pe inimă și, ieșindu-i în întîmpinare, o pofti de îndată la joc. Și ținînd-o de mînă, parcă să n-o piardă, dănțui toată vremea numai cu ea. Iar de venea s-o poftească cineva la joc, el îi zicea:

— Nu se poate, că dănțuiește numai cu mine!

Cînd se lăsară negurile nopții, fata vru iar să i se piardă urma, dar tînărul crai luă seama din vreme și se furișă după ea, ca să vadă unde se duce. Vezi însă că fata făcu ce făcu și-i scăpă de sub ochi, strecurîndu-se în grădina din dosul casei, unde crescuse de ani și ani un păr mare și frumos, încărcat cu pere minunate.

Fata se cățără printre crăci, sprintenă ca o veveriță, și feciorul de împărat îi pierdu urma. Așteptă el din nou, pînă ce veni tatăl fetei, și-i zise:

— Fata cea străină și frumoasă mi-a scăpat iar și, după cît îmi dau cu presupusul, s-a ascuns în rămurișul părului ăstuia.

Și moșneagului îi trecu din nou prin gînd: „Ei, drăcia naibii! Măre, n-o fi cumva Cenușăreasa?!. "

Luă o scară, o priponi de copac și urcă pînă-n vîrf, cercetînd de-a rîndul crăcile, dar de găsit nu găsi pe nimeni tupilat în frunziș.

Cînd părinții și surorile vitrege se reîntoarseră acasă și intrară în bucătărie, o găsiră pe Cenușăreasă lîngă vatră, stînd în cenușă, ca întotdeauna. Vezi bine că și de data asta o luase înaintea lui taică-său și, furișîndu-se pînă la alunul cel fermecat, lăsase acolo mîndrețea de straie și se îmbrăcase cu zdrențele-i ponosite și rufoase.

A treia zi, Cenușăreasa așteptă pînă ce plecară din nou părinții și surorile vitrege și-apoi se duse iar la mormîntul maică-si și-i grăi pomului:

— Alunaș drag, alunaș,
Scutură-te, rogu-te-aș,
Și mă-mbracă-n strai de-argint —
Numa-n aur și argint!

De astă dată, păsărica îi aruncă o rochie atît de frumoasă și de strălucitoare, cum nu s-a mai văzut alta pe lume, iar condurii erau cu totul și cu totul numai din fir de aur. Cînd se ivi la petrecere îmbrăcată cu rochia aceea, oaspeții nu mai știură ce să mai zică, uimiți de atîta frumusețe nepămînteană.

Feciorul de împărat dănțui iarăși numai cu dînsa, și de venea vreunul și căuta s-o poftească la joc, numai ce-i zicea aceluia, drept în față:

— Nu se poate, că dănțuiește numai cu mine!

Cînd să se ivească zorile, Cenușăreasa dădu iar să plece pe nesimțite, dar feciorul de împărat se luă numaidecît după dînsa. Și se întîmplă ca zgîtia de fată să se strecoare cu atîta dibăcie, că tînărul crai îi pierdu și de astă dată urma.

Vezi însă că el pusese la cale un vicleșug, poruncind să se ungă din vreme treptele cu smoală. Și cînd Cenușăreasa coborî în goană cîteva trepte, condurul din piciorul stîng îi rămase agățat în smoală. Feciorul de împărat îl ridică, și-n palma lui stătea acum un condur

mic și drăgălaș, împletit cu totul și cu totul din fir de aur. A doua zi se grăbi să se ducă la tatăl fetelor și, arătîndu-i condurul, îi zise:

— Fata pe-al cărei picior se va potrivi condurul acesta, numai aceea îmi va fi nevastă juruită, și de nici o alta, în afară de ea, n-am nevoie!

Cînd auziră spusele tînărului crai, cele două fete ale maștерei se bucurară grozav, fiindcă și ele aveau piciorul micuț. Cea mai mare se duse cu pantoful în iatac și, de față cu mamă-sa, dădu să-l încalțe. Dar pas de-l încalță, dacă poți! Degetul cel mare nu încăpea de fel, că tare mic mai era condurul!.. Dacă văzu asta maștera, se întunecă la față, dar nu pregetă să-i pună-n mînă un cuțit, zicîndu-i:

— Ce mai aștepți? Taie-ți degetul de la picior, că o să fii curînd împărătească și n-o să mai trebuie să umbli pe jos!

Fata își reteză degetul, și cu chiu cu vai încălță condurul. Apoi, abia putînd să-și stăpînească durerea, se înfățișă înaintea tînărului crai, și acesta, urcînd-o pe cal, lîngă el, porni cu ea către casă, socotind-o aleasa inimii lui. Dar vezi că drumul de înapoiere ducea pe dinaintea mormîntului, și cînd fură să treacă pe acolo, numai ce auziră pe cele două porumbițe strigînd dintre crăcile alunului:

— Vai, conduru-i tare mic:
Parcă-n cleşte,-aşa o strînge!
Şi-năuntru-i numai sînge,
Că tot curge pic cu pic.
Nu-i mireasa-adevărată!
Ea-i pe-aproape şi te-aşteaptă...

Atunci feciorul de împărat cătă mai cu luare-aminte la piciorul fetei și băgă de seamă că sîngele curgea din el, fără contenire. Pe loc întoarse calul și, ducînd fata acasă, le zise părinților că aceasta nu-i mireasa cea adevărată. Apoi mai adăugă c-ar dori să încerce și cealaltă fată condurul.

Fata de-a doua se duse în iatac, și cînd dădu să încerce condurul, ce să vezi! Vîrful piciorului i se potrivea ca turnat, dar călcîiul era prea mare și rămăsese afară, oricît se strădui ea. Dacă văzu maștera asta, se îngălbeni de ciudă, dar nu stătu mult la gînduri și, punîndu-i un cuțit în mînă, o îmboldi:

— Ce te mai canonești degeaba! Nu vezi că așa nu-i chip să-l încalți?... Taie-ți din călcîi și gata! Că o să fii în curînd împărătească și n-o să mai trebuie să umbli pe jos!

Fata reteză din călcîi și, cu chiu vai, abia de putu să încalțe condurul. Apoi, stăpînindu-și cu greu durerea, se înfățișă înaintea

fiului de împărat. Acesta o aburcă pe cal, lîngă sine, şi plecă cu ea spre casă. Dar cînd trecură prin dreptul alunului, porumbiţele prinseră din nou să dea zvon:

— Vai, conduru-i tare mic:
Parcă-n cleşte,-aşa o strînge!
Şi-năuntru-i numai sînge,
Că tot curge pic cu pic..
Nu-i mireasa-adevărată!
Ea-i pe-aproape şi te-aşteaptă...

Feciorul de împărat se uită cu mai multă luare-aminte la piciorul fetei şi bägă de seamă cum podidea sîngele din el, de-i umpluse ciorapul alb, pînă sus.

Întoarse calul şi, ducînd-o pe mireasa cea mincinoasă acasă, o lăsă plocon părinţilor ei:

— Nici asta nu-i cea adevărată! grăi el, cu mînie-n glas. Au nu mai aveţi vreo altă fată şi nu vă înduraţi s-o daţi de la voi?

— Nu, nu mai avem alta! răspunse tatăl fetelor. Da', cum să spun.. de la nevasta dintîi mai am una, o biată Cenuşăreasă, da' nici vorbă, nu poate fi ea mireasa!.

Feciorul de împărat ceru să-i fie adusă înainte, dar maştera sări cu gura, de parc-ar fi fost muşcată de şarpe:

— Nu, nu se poate, înălţimea ta, că e prea rufoasă! Nu se cuvine să se arate în lume în halul în care e!.

Dar tînărul crai ţinu morţiş s-o vadă şi stărui într-atît, că pînă la urmă trebuiră s-o cheme, vrînd-nevrînd. Vezi însă că fata avusese grijă să se spele din vreme pe mîini şi pe obraz şi cînd se înfăţişă feciorului de împărat, se înclină înainte-i, iar el îi întinse pantoful de aur. Fata se aşează pe un scăunel, scoase din picior papucul de lemn ce trăgea cîteva ocale şi încălţă condurul, care-i veni ca turnat. Şi cînd se ridică fata şi tînărul crai îi privi chipul, o recunoscu pe dată, că doar ea era domniţa cu care dănţuise şi care-l robise cu frumuseţea-i fără pereche. Şi nu-şi putu stăpîni strigătul:

— Asta-i mireasa cea adevărată!

Maştera şi cele două fiice ale ei încremeniră de spaimă auzindu-l ce zice, şi ciuda le învenină într-atît, că se traseră la faţă şi se făcură galbene ca şofranul. Dar feciorul de împărat nu le învrednici nici măcar c-o căutătură şi, luînd-o pe Cenuşăreasă pe cal, lîngă sine,

porni cu ea către casă. În clipa cînd trecură prin dreptul alunului, cele două porumbițe albe ca neaua prinseră a ciripi, dînd zvoană bucuroase:

—Vezi, conduru-i tare mic,
Dar de strîns, de fel n-o strînge,
Și-năuntru nu e sînge,
Că n-a curs măcar un pic!
Ea-i mireasa-adevărată,
Mult dorită și visată!

După ce strigară vorbele astea, își luară amîndouă zborul șa rotindu-se, se așezară ușurel pe umerii fetei, una la dreapta și alti, la stînga. Și au rămas așa, pe umerii Cenușăresei, tot timpul cît s-a prăznuit nunta împărătească.

PRIETEȘUGUL DINTRE ȘOARECE ȘI PISICĂ

A fost odată o pisică și pisica asta s-a întîmplat să facă cunoștință cu un șoarece. Și i-a vorbit atîta pisica de marea dragoste și prietenie ce-i poartă, că șoarecele s-a învoit să locuiască împreună în aceeași casă și să se îngrijească amîndoi, deopotrivă, de cele necesare traiului.

Și într-una din zile, pisica îi zise șoricelului:

— Nu mai e mult pînă să înceapă a fulgui și, de nu ne-om îngriji din vreme să facem provizii pentru la iarnă, să știi c-o să răbdăm de foame. Iar în tine, mare temei nu pot pune, că firav și micuț cum ești, n-o să fii în stare să te avînți pretutindeni, și, chiar de-ai îndrăzni s-o faci, pînă la urmă tot ăi nimeri într-o cursă.

Sfatul pisicii era cum nu se poate mai bun. Și amîndoi găsiră cu cale să cumpere din tîrg o ulcică plină ochi cu untură. De cumpărat au cumpărat-o ei repede, dar vorba e că nu știau unde s-o pună, ca să fie la adăpost de orice furtișag. Chibzuiră ei îndelung și, într-un sfîrșit, pisica grăi cu însuflețire:

— Eh, bine că i-am dat de rost! În biserică o ascundem, șoricelule. Auzi tu, în biserică!... Nici că se poate găsi vreun locșor mai ferit decît ăsta. Din lăcașul sfînt nu cutează nimeni să ia măcar un capăt de lumînare. Și știi unde-o pitim? Sub altar. Și n-o să ne atingem de untură, decît atunci cînd ne-om afla la mare strîmtoare.

Șoricelul prinse ulcica de-o toartă, pisica o prinse de alta și, fără ca să fie văzuți, o puseră în siguranță. Dar vezi că timp prea multicel nu se scurse și pe pisică o apucă pofta de untură.. Și pentru ca șoricelul să nu intre la vreo idee că pleacă de-acasă așa tam-nesam, îi zise:

— Aoleu, da' uitucă mai sînt!. Știi, dragă Chițișor, m-a rugat o verișoară să-i botez feciorul. Și are o mîndrețe de copil, nu alta, alb ca spuma laptelui și doar pe bot și pe spate stropit cu cîteva pete castanii. Cred că te-nvoiești să-i fac binele ăsta. Și-oi rămîne și eu altă dată acasă, să deretic în locul tău.

— Da' mai e vorbă?! răspunse șoricelul. Du-te sănătoasă, surată, iar de-o fi să mănînci niscaiva bucate mai alese, gîndește-te

și la mine! Că tare poftă aș avea să beau și eu un strop de vinișor de ăla dulce și roșu, de la botez...

Dar nimic nu era adevărat din tot ce îndrugase pisica!.. N-avea nici o verișoară, și nimeni n-o rugase să fie naşă la vreun botez. Alta îi era însă ținta, și-o porni întins la biserică. Se strecură în altar și, scoțînd ulcica din ascunzătoare, începu să linciuiască untura. Și linse din ea și linse, pînă ce dădu gata toată pojghița de deasupra. După un prînz bun, parcă-ți vine și chef de preumblare. Așa se întîmplă și cu pisica noastră. Porni agale la drum, luînd la rînd acoperișurile caselor din oraș, și într-un sfîrșit socoti că nu i-ar strica să se însorească.

Se întinse lîngă un cocoș de tablă, în bătaia soarelui, și de cîte ori îi venea în minte ulcica cu untură, își lingea mustățile de plăcere. Și cum se simțea în largul ei, nu se îndură să plece degrabă de acolo, și abia pe seară se întoarse acasă.

— În sfîrșit, iată-te din nou aici. . Trag nădejde c-ai avut parte de-o zi plină de voioșie și că ți-a plăcut mult.

— Asta așa-i. Mi-a mers tare bine! răspunse pisica.

— Da' ia spune-mi: ce nume a căpătat pruncul? întrebă șoricelul împins de curiozitate.

— „Începilă"! mormăi morocănos pisica, lăsînd să se înțeleagă că întrebările o plictisesc.

— „Începilă"!. se miră șoricelul. Da' curios nume mai e, surioaro! Sau așa se obișnuiește în familia voastră?

— Ce te privește pe tine ce nume ne dăm?! Sau poate crezi cumva că numele pe care ți l-au moștenit feciorii e mai breaz!... N-am ce zice, „Fură-firmituri" e strașnic de frumos!

Mai trecu oleacă de vreme și pisicii îi veni iar cheful să se înfrupte din untură.

— Nici n-ai idee cît de greu îmi vine să-ți zic... — se adresă ea șoricelului — că iar trebuie să plec de-acasă! Nu-mi lua în nume de rău că te las să îngrijești singur de toate treburile gospodăriei, da' am fost chemată din nou să fiu naşă. Zău c-aș fi refuzat, da' poți să te împotrivești, cînd s-a născut plodul c-o dungă albă în jurul gîtului?!..

Șoricelul era bun din fire și nici prin gînd nu-i trecea că pisica îl înșală. Se învoi și de data asta, dar mîța socoti că e cazul să fie mai prevăzătoare. Strecurîndu-se pe un drum mai ocolit, o luă prin spatele zidului ce înconjura orașul și ajunse la biserică tocmai la vremea potrivită. Scoase ulcica din ascunzătoare și nu se opri din mîncat pînă ce nu o goli pe jumătate. Și lingîndu-se pe bot, își spuse: „Abia acu' îmi dau seama că numai ce mănînci singur îți

ticnește!" Și i se părea că fapta ei merită toate laudele și că dintre cele mai frumoase.

De îndată ce păși pragul ușii, șoricelul o întîmpină cu bucurie și-o întrebă iar:

— Da' ăstuia ce nume i-ați pus?

— „Jumătățilă!" răspunse pisica, parcă plictisită de întrebare.

— „Jumătățilă?" Ia nu mai glumi cu mine, că de cînd sînt n-am auzit un nume ca ăsta! Uite, pun rămășag pe ce vrei că nu-l găsești trecut nici în călindar!.

Dar pisica nu luă în seamă vorbele șoricelului și se duse de se întinse pe cuptor, că de, era obosită..

Curînd îi lăsă din nou gura apă după bunătatea de untură și nu-și mai afla locul de poftă ce-i era.

— „Trei lucruri sînt bune pe lumea asta"! vorba proverbului — zise ea șoricelului, într-o seară. Și chiar așa s-a nimerit și cu mine, că iar trebui să fiu nașă.. Și, închipuiește-ți, finul meu e negru la păr, ca smoala, și numai lăbuțele-i sînt albe. Ehe, o dată la zece ani se întîmplă una ca asta!. Ce zici, n-ai să te superi dacă plec și azi de acasă?

— De supărat nu mă supăr — răspunse șoricelul — da' tare curioase mi se par numele celor doi fini ai dumitale! „Începilă", „Jumătățilă"... Zău că mă pun pe gînduri!

— Nu mă mir deloc de ceea ce spui. De, dacă cucăi tot timpul între patru pereți, încotoșmănat, în scurteica aia cenușie!. Ai, se vede, gărgăuni și ți se năzare cine știe ce. Așa se întîmplă dacă nu ieși pe afară să vezi lumea decît noaptea!.

Șoricelul nu prea luă în seamă vorbele pisicii, și, cît aceasta lipsi, deretică prin casă, de-o făcu lună. În răstimpul ăsta, nici mița cea lacomă nu stătu degeaba, ci dădu gata restul de untură ce mai rămăsese în ulcică. „Abia acu-nțeleg eu că liniștea-ți vine numai după ce ai sfîrșit de mîncat ultima îmbucătură!" își zise pisica, mulțumită, și se întoarse acasă către miezul nopții, sătulă și umflată ca un pepene. Cum păși pragul, șoarecele îi ieși în întîmpinare, întrebînd-o ce nume i-au pus celui de-al treilea plod:

— Eh, parcă te văd că n-o să-ți placă nici ăsta!. spuse mița, țîfnoasă. „Isprăvilă" — așa-i zice.

— „Isprăvilă"! se minună șoarecele. Tare curios nume, zău! Nici în cărți nu l-am întîlnit... Auzi: „Isprăvilă"!... Și barem de-aș ști ce înseamnă!

Văzînd că nu poate scoate nimic de la pisică, șoarecele clătină din cap a lehamite și, cuibărindu-se în așternutul său, se culcă.

Și s-a întîmplat că din noaptea aceea nimeni n-a mai rugat-o pe pisică să fie naşă.

Veni iarna, se aşternură zăpezile şi, din pricina îngheţului şi a nămeţilor, nu mai era chip de găsit nimic de-ale mîncării pe afară.

Într-o bună zi, şoarecele îşi aduse aminte de provizia pe care o făcuseră şi-i zise mîţei:

— Pisicuţo dragă, nu crezi că ar fi timpul să mergem la locul cu pricina şi să aducem acasă ulcica pe care am păstrat-o? Uite vezi, mie-mi şi lasă gura apă... Mm, ce-o să ne mai placă!...

— Da' ce, zic eu că n-o să-ţi placă! îl luă mîţa în răspăr. Ba bine că nu!... Şi-ai linciui cu limba, că tare-i harnică, pînă n-ar mai rămîne nimic din untură!...

Au pornit-o ei la drum şi cînd au ajuns, găsiră ulcica la locul ei, aşa cum o puseseră. Vorba vine c-au găsit-o chiar aşa, că untură în ea nu era nici de leac...

— Acuma m-am dumerit eu ce s-a întîmplat! zise şoarecele, cu obidă. Şi iese la lumină ce fel de prietenă îmi eşti!... Ai mîncat toată untura, în cele trei dăţi cînd ai fost naşă, chiar aşa cum ziceai: Ai făcut întîi începutul, adică i-ai pus numele lui „Începilă", apoi ai mîncat untura pe jumătate, adică i-ai pus numele lui „Jumătăţilă", apoi...

— Ia ascultă, ai să taci odată!... se înfurie pisica. Încă o vorbă de mai aud, şi te mănînc pe loc!...

— „Isprăvilă"!... apucă şoricelul să-i zică.

Şi cum îşi sfîrşi vorba, dintr-o săritură pisica fu lîngă el şi, apucîndu-l de ceafă, îl şi înghiţi.

SĂLĂȚICA

A fost odată un om și o femeie, și oamenii ăștia de ani și ani tot tînjeau să aibă un copil. Și-ntr-un sfîrșit, femeia rămase cu încredințarea că soarta s-a îndurat de ei și le-o bucura bătrînețele, aducîndu-le ceea ce-și doreau ei atît de fierbinte.

În spatele casei acelor oameni se deschidea o ferestruică, și de-ți aruncai privirea prin ea, zăreai întinzîndu-se de jurîmprejur, pînă hăt-departe, o grădină neasemuită, încărcată cu cele mai minunate flori ale pămîntului și cu tot soiul de legume dintre cele mai alese și mai gustoase. Dar vezi că grădina asta era înconjurată de un zid înalt, mai înalt de cîteva ori decît statul de om, și nimeni nu se încumeta să se cațăre pe el și să pătrundă înăuntru, fiindcă tot pămîntul dintre meterezele cele groase se afla în stăpînirea unei vrăjitoare. Și avea iazma puterea să robească cu vrăji pe orice voinic și să dea piept cu cel mai uriaș dintre uriași și să-l doboare în țărînă. Din pricina asta era temută de orice suflare omenească ce-și avea sălașul prin locurile acelea.

Și se întîmplă ca într-o bună zi femeia să stea la fereastră și să privească la minunățiile din acea grădină...

Cum privea ea așa, deodată îi atrase luarea-aminte un strat pe care creșteau cele mai frumoase salate din lume. Și aveau salatele astea frunze atît de verzi și de fragede, că pe femeie o cuprinse o mare poftă să guste din ele. Da' știi, poftă, nu glumă! Din zi în zi creștea tot mai aprigă dorința asta în sufletul femeii și, din pricină că știa bine că n-o să și-o poată îndeplini niciodată, se uscă de tot și fața îi era parcă suptă de sînge și încrîncenată de durere. Bărbatu-său, sărmanul, tare se mai înspăimîntă, băgînd de seamă cît e de schimbată de la un timp. Și într-un amurg se îndemnă s-o întrebe:

— Ce-ți lipsește ție, dragă nevastă, de te-au copleșit nourii gîndurilor?

— Ah, bărbate — oftă femeia — să știi că de nu mi-o fi în putință să mănînc din salata care crește în grădina din spatele casei noastre, multe zile n-oi mai avea de trăit și m-oi stinge!...

Dar omul își iubea nevasta mai mult decît orice pe lume, și de aceea își zise: „Decît s-o știu că se stinge de dorul ăsta, mai bine mi-oi pune viața-n primejdie și i-oi aduce salată, să mănînce cît i-o fi voia și să-și potolească chinul!"

Așteptă el să se lase geana amurgului peste toate și, sărind sprinten peste gardul cel înalt, ajunse în grădina vrăjitoarei. Se duse apoi glonț la stratul încărcat cu salate, smulse un mănunchi zdravăn și-l aduse soției sale. Iar femeia nici nu mai știu cum îi umblară degetele pregătind-o și o îmbucă pe nerăsuflate, cu mare poftă. Și atît de mult îi plăcu, atît de mult, că în ziua următoare o cuprinse o și mai mare poftă să mănînce salată. De-ai fi zis că de-acu' numai cu leguma asta o să-și ducă traiul toată viața!...

Dar vezi că, între timp, salatele se terminaseră și femeia începu iar să le ducă dorul și să nu-și mai găsească astîmpăr. Și atunci omul, ca s-o liniștească, se pregăti să înfrunte din nou primejdia. Abia se lăsă amurgul, că se și cățără pe zid, cu gîndul să treacă dincolo cît mai degrabă. Totul părea să meargă fără nici o opreliște, și după multă trudă omul simți deodată că pusese piciorul pe pămînt. Ajunsese, în sfîrșit, în grădină, dar cînd dădu să-și ridice ochii, ce-i fu dat să vadă? Vrăjitoarea sta proțăpită în fața lui și-l privea cu niște ochi, să-l înghețe, nu altceva! Și cu glas încărcat de mînie se răsti la el:

— Cum de-ai îndrăznit să-mi calci grădina și să-mi furi ca un tîlhar bunătatea de salată?! Să știi că îndrăzneala asta o să mi-o plătești și n-o să-ți ticnească prea bine ce ți-oi face!...

— Ai milă de mine și îndură-te — se milogi omul — că doar n-am pus mîna de plăcere pe bunul domniei tale, ci împins de grea nevoie m-am hotărît să săvîrșesc o asemenea faptă! Odată, pe cînd privea în grădină de la fereastra noastră, i-a fost dat nevesti-mi să vadă salata asta, și de atunci i-a rămas inima la ea și tot rîvnește s-o mănînce. Și atît tînjea după buruiana asta, că i s-ar fi stins cu siguranță zilele de nu apucam să-i aduc vreo cîteva, să guste măcar o dată din ele!

Luă seama vrăjitoarea la vorbele omului și se cam îmbună văzînd că erau spuse din suflet. Și numai ce-i zise:

— Bine, omule, las' să fie așa cum spui tu! Iacă-tă, am să-ți îngădui să iei din grădină cîtă salată ăi pofti, dar numai de te învoiești să-mi dai pruncul pe care-l va aduce pe lume soția ta!... Și să nu-i duci grija, că la mine o să-i meargă mai bine ca acasă, și o să-l corcolesc, și o să-l drăgălesc ca o mamă bună.

De înspăimîntat ce era, omul nu mai îndrăzni să i se pună împotrivă și-i făgădui tot ce-i ceruse.

Nu trecu mult şi femeia născu o fetiţă. Dar părinţii n-avură parte să se bucure de ea, că vrăjitoarea se şi înfiinţă a doua zi după naştere şi luă cu sine copila, după cum fusese învoiala. Şi iazma îi puse numele Sălăţica. Acu', cum să vă spun eu, să mă înţelegeţi: prunc mai frumos ca ăsta, nu cred să mai fi fost la vremea aia sub soare şi nici c-o mai fi vreodată! Cînd minunea asta de fată împlini douăsprezece primăveri, vrăjitoarea o închise într-un foişor pierdut în adîncul unui codru. Şi nici un muritor n-ar fi fost în stare să ajungă pînă la ea, că nici trepte şi nici uşă nu avea turnul acela înalt şi singuratic, ci, sus de tot, sub acoperiş, doar o ferestruică prin care abia de răzbătea soarele. De cîte ori venea vrăjitoarea la fată, numai ce se apuca să-i strige, de se cutremura pădurea poşte împrejur:

Sălăţică,-odor frumos,
Dă-ţi cosiţele în jos!

că alt chip să ajungă la ea nu avea.

Cum auzea glasul ascuţit al vrăjitoarei, fata îşi lua cozile lungi şi grele şi, după ce le trecea de cîteva ori de după un cîrlig priponit în uşorul ferestruicii, le lăsa să cadă în jos. Şi erau cozile lungi de douăzeci de coţi — ba şi mai bine — că ajungeau pînă în dreptul unde sta vrăjitoarea... Ei, acu' treaba era uşoară, şi-ntr-o clipită se căţăra băbuşca pînă la fată!

Se scurseră aşa anii şi iată că-ntr-o zi, un fiu de împărat se întîmplă să se abată prin acel afund de codru şi să treacă pe lîngă turnul cel înalt.

Şi poate că s-ar fi şters în zarea întunecată, fără ca măcar să-şi arunce o privire asupra foişorului, de nu i-ar fi vrăjit auzul un cîntec dulce, mîngîios, cum nu-i mai fusese dat să asculte vreodată. Cuprins de înfiorare, feciorul de împărat îşi opri fugarul şi stătu în loc să asculte...

Oare cine-şi torcea dorul prin cîntecul acela duios? Sălăţica, sărmana!... Şi cînd dădea drumul cîntecului să se cearnă în văzduh, i se părea că timpul se scurge mai uşor şi mai repede şi că, parcă, nu o mai apasă atît nourii singurătăţilor.

După ce se sfîrşi cîntecul, fiul de împărat coborî de pe cal şi dădu să găsească poarta, să urce la aceea care-i încîntase inima. Dar oricît căută el, nu fu chip să afle nici un loc pe unde să poată intra în foişor. Şi cu inima plină de obidă se întoarnă la palatul împărătesc. Dar vezi că de atunci linişte nu mai putu să-şi afle... Îi pătrunsese în inimă fiorul cîntecului şi-l vrăjise. Nu trecea zi să

nu gonească pe cal, pînă în acel afund de pădure, s-o asculte pe draga lui.

Și se întîmplă ca odată, pe cînd stătea îndărătul unui tufan, să zărească venind într-acolo o uscătură de femeie, cu ochii răi. Era chiar vrăjitoarea cea haină! Și numai ce începu iazma să strige:

— *Sălățică,-odor frumos,*
Dă-ți cosițele în jos!

Sălățica se grăbi să-și arunce cozile și vrăjitoarea urcă pe ele pînă sus, la ea.

„Dacă asta ți-e scara pe care te urci în foișor — își zise în sinea lui feciorul de împărat — apoi, lasă, c-am să-mi încerc și eu norocul!"

A doua zi veni iar în pădure și așteptă pînă se lăsă bine amurgul. Apoi prinse a striga, așa cum o auzise pe băbușcă:

— *Sălățică,-odor frumos,*
Dă-ți cosițele în jos!

Cît ai clipi, cozile cele lungi și grele se lăsară pînă în pămînt și fiul de împărat urcă pe ele, pînă sus. N-am să vă spun ce spaimă a tras biata fată, cînd s-a trezit cu făptura aceea care aducea a om, ca și ea, dar parcă era mai altfel... Că, vezi, pînă atunci nu-i fusese dat să vadă alt chip decît al băbătiei.

Dar feciorul de împărat prinse a-i vorbi cu blîndețe și-i povesti că, de cînd o auzise cîntînd, inima i se zbătea în piept, chinuită de un dor, și că, pînă a o nu fi văzut, nu-și găsise alinare și pace, tînjind tot mereu s-o aibă în fața ochilor și să-i mărturisească dragostea lui.

Fata luă seama îndelung la vorbele flăcăului și, încet-încet, se topi teama din sufletul ei. Și cînd el o întrebă de vrea să-l ia de bărbat, Sălățica simți în inima ei că flăcăul ăsta o s-o iubească mai mult decît vrăjitoarea, și cum mai era, pe deasupra, mîndru la chip și tînăr ca tinerețea, fata își lăsă mîna în mîna lui a încuviințare.

Apoi grăi încetinel:

— Drag mi-ar fi să plec chiar acum cu tine, dar cum să cobor din foișorul ăsta? De vrei să mă scapi, eu îmi dau cu gîndul să facem așa: de cîte ori oi veni, să aduci cu tine cîte un fuior de mătase. Eu le-oi împleti și oi face o scăriță, și cînd oi socoti că-i de ajuns, voi coborî cu ea și tu mă vei urca pe cal, ca pe aleasa inimii, să-ți fiu mireasa ta...

Şi s-au înţeles amîndoi ca el să vină la ea numai seara, şi să păzească regula asta ca ochii din cap, fiindcă în timpul zilei obişnuia să calce pe acolo băbuşca.

Veni vrăjitoarea o zi, veni două, dar, pasămite, nimic nu-i păru schimbat în purtările fetei. Pînă ce nu scăpă Sălăţica, într-o dimineaţă, întrebînd-o:

— Rogu-te, mătuşică, ia să mă lămureşti: cum se face că tu eşti mai grea, cînd te trag sus, decît tînărul fecior de crai?

— Ah, copil rău şi nesocotit, ce-mi aud urechile?! începu să strige şi să se văicărească vrăjitoarea. Totdeauna am crezut că, aducîndu-te să trăieşti în foişorul ăsta, te-oi despărţi de lume şi de ispitele ei, dar văd c-ai fost mai isteaţă decît mine şi m-ai păcălit.

Şi-n mînia ei turbată, vrăjitoarea apucă coadele fetei, le răsuci pe mîna stîngă, iar cu dreapta apucă o foarfecă... Şi, harşt! îi reteză părul! Cozile cele frumoase ca aurul, care unduiau în bătaia vîntului, căzură pe podea, fără viaţă...

Vrăjitoarea se înveninase într-atîta în inima ei şi prinsese atîta ură pe biata fată, că porunci să fie lăsată într-o pustie, unde Sălăţica avea să ducă de aci înainte un trai chinuit şi plin de amar. Dar vezi că nu făcu numai atît, blestemata!...

În ziua în care o izgonise pe fată, vrăjitoarea se apucă şi legă de cîrligul ferestrii cozile pe care le tăiase. Şi cînd veni feciorul de împărat strigă:

— Sălăţică,-odor frumos,
Dă-ţi cosiţele în jos!

iazma dădu drumul la cozi şi le lăsă pînă în dreptul flăcăului.

Feciorul de împărat urcă la fel ca în toate celelalte dăţi, dar cînd ajunse sus, ce-i fu dat să-i vază ochii? În loc s-o afle pe iubita lui Sălăţica, înainte-i sta o iazmă uscată, care-l scormonea cu nişte ochi răi şi înveninaţi.

— Aha!... cîrii ea în batjocură. Ai venit să-ţi iei iubita, dar pasărea cea măiastră nu mai e în cuib şi nici nu i se mai aude cîntecul!... A vrăjit-o o mîţă meşteră şi mîţa asta o să-ţi scoată şi ţie ochii! De-acu' să te împaci cu gîndul c-ai pierdut-o pe Sălăţica şi că niciodată n-o s-o mai vezi...

Feciorul de împărat îşi pierdu cumpătul de durere şi, în desperarea lui — cum nu mai avea nimic care să-l mai lege de lumea asta — se aruncă din înaltul foişorului.

Dar vezi că nu se vătămă de moarte, ci numai ochii i se înțepară în niște scaieți și-și pierdură lumina. Bietul flăcău rătăcea prin pădure, ca omul fără vedere, și-și potolea foamea numai cu rădăcini și poame sălbatice. Și toată vremea nu făcea altceva decît să plîngă în hohote și să suspine amar după iubita lui cea pierdută în veci.

Rătăci el astfel cîțiva ani și într-un sfîrșit se nimeri să ajungă în pustia în care-și ducea zilele Sălățica, îndurînd o viață de chin și osîndă împreună cu cei doi gemeni ai ei, un băiat și o fetiță, pe care-i adusese pe lume între timp.

Și cum mergea el așa, orbecăind, numai ce auzi un glas ce i se păru a-i fi cunoscut. Alergă el înspre partea de unde venea glasul și, deodată, Sălățica se pomeni că-i răsare în cale acela care era tatăl copiilor ei și care-i era mai drag ca orice de pe lume! Și mistuită de fericire, i se aruncă la piept, plîngînd.

Și să vezi minune mare, două din lacrimile acelea îi atinseră omului ochii, limpezindu-i pe dată... Și iarăși putu să vadă și să se bucure de toate, ca mai înainte!...

Feciorul de împărat o duse pe aleasa inimii lui în împărăția sa și trăiră cu toții încă multă vreme în fericire și pace.

BĂTRÎNUL SULTAN

A fost odată un țăran și țăranul ăsta avea un cîine tare credincios, pe care-l chema Sultan. Dar vezi că anii cei neîndurători trecuseră și peste bietul cîine, și acum era nevolnic cu totul din pricina bătrîneții, și-și pierduse toți dinții din gură, de nu mai putea să roadă nici măcar un os, dar'mite să înșface vreo dihanie care s-ar fi sumețit să se abată prin ogradă.

Și se întîmplă ca într-una din zile țăranul să șadă cu nevastă-sa afară, pe prispa casei și, cum tăifăsuiau ei de una de alta, omul aduse vorba și despre cîine:

— Să știi, femeie, că mîine îl duc pe țarină și-i trag un glonț în cap, că tot nu mai e bun de nimic!

Cînd auzi ce hotărîre luase bărbatu-său, pe femeie o copleși mila de biata vietate împovărată de anii bătrîneților și nu se putu opri să nu-i zică:

— Atîta amar de ani ne-a slujit, păzindu-ne cu credință, așa că și-a plătit prea destul bruma de hrană care s-ar cuveni să i-o mai dăm acu', cînd e la capătul vieții.

— Ascultă ici, bre femeie — spuse omul, cu năduf — mie îmi pare că nu prea vorbești cu chibzuială! Ia gîndește-te bine: ce să mai facem cu el, că nici urmă de dinte nu mai are în gură și n-aș crede că s-ar mai putea găsi vreun hoț așa de prostănac, care să se teamă de lătratul lui. N-ar fi nici o pagubă de ne-am descotorosi de un asemenea păzitor straşnic!.. Iar dacă-i vorba că ne-a slujit pînă acu', apoi să nu uiți că totdeauna l-am ținut pe mîncare bună!.

Bietului cîine, care-și însorea mădularele bătrîne nu departe de locul acela, îi fu dat să audă toate vorbele lor. Și-l cuprinse o mîhnire adîncă la gîndul că ziua de mîine era ultima zi a vieții lui și că nu mai avea să apuce asfințitul soarelui. . Dar cum legase bun prieteșug cu un lup, aștaptă pînă ce se lăsă bine seara și, furișîndu-se din ogradă, o apucă pe cărarea codrului, către bîrlogul cumătrului, să vadă ce-o zice și el de treaba asta. Se jelui în fața lupului pînă nu mai putu și-și căină amar soarta care-l aștepta.

Dar lupul nu-i luă în seamă văicărelile şi-i zise:

— Ascultă, frate-miu, da' pentru ce te pierzi matale aşa cu firea şi socoţi că de-acu' ţi-au intrat zilele în sac? Că doar oi găsi eu un şiretlic să te scap de toate grijile ce te apasă! Şi uite că l-am şi găsit!... Mîine dimineaţă, după cum ştii, stăpînu-tău o s-o pornească la coasă, împreună cu nevastă-sa, pe fineaţa de lîngă pîrîu şi-o să-l ia cu ei şi pe copilaş, că n-au cu cine-l lăsa acasă. După cum li-e obiceiul, socot c-o să-i găsească un loc umbros la adăpostul unui tufiş şi l-or lăsa acolo să doarmă, cît or sta ei să cosească postaţa de loc. Iar tu, numai atîta să faci: aşază-te lîngă dînsul, ca şi cum ai vrea să-l păzeşti... Şi cînd oi gîndi că e timpul, o să ies din rariştea pădurii şi o să răpesc copilul. Tu, frate-miu, de-o să vezi asta, să-ţi iei picioarele la spinare şi să te ţii după mine, ca şi cum ai vrea să-mi smulgi din gheare prada. Iar la o răscruce, eu i-oi da drumul şi tu-l vei aduce peste puţin, viu şi nevătămat.. De-aici înainte, stăpînii tăi or să rămînă pe deplin încredinţaţi că le-ai salvat viaţa feciorului lor, şi nici o primejdie n-o să te mai pască, ci te vei bucura numai de dragoste şi recunoştinţă. Şi n-o să mai duci lipsă de nimic şi vei huzuri numai în bine.

Planul pe care-l urzise lupul era cum nu se poate mai bun, şi ciinele se bucură în sinea lui că avea un prieten aşa de iscusit, care să-l scape de la ananghie. Şi lucrurile se petrecură întocmai cum le chitise cumătrul lup. Cînd îşi văzu copilaşul în gura lupului, ţăranul dete un ţipăt, de parcă l-ar fi muşcat un şarpe de inimă... Dar clipele de spaimă şi întristare nu ţinură mult. Şi cînd ţăranul nu mai nădăjduia c-o să-şi mai vadă vreodată copilul în viaţă, numai ce se pomeni că i-l aduce bătrînul Sultan şi i-l lasă la picioare, în iarbă. De bucurie că-şi vede feciorul, care-i era mai drag decît sufletul, omul nostru se simţea în al nouălea cer. Şi luînd ciinele în braţe, îl mîngîie cu duioşie şi-i spuse:

— De-acu', moşneagule dragă, nimeni n-o să te mai supere cu nimic, şi cît te-or ţine zilele, ştiu c-o să te bucuri de hrană din belşug.

Cum nevastă-sa nu era departe de el, omul se grăbi să-i zică:

— Femeie hăi, ia dă tu o fugă pînă acasă, de-i pregăteşte moşneguţului ăsta o papară de-aia straşnică, şi vezi de înmoaie în ea şi nişte colaci! Că pe asta nu trebuie s-o apuce cu dinţii, şi i-o tihni... Şi mai vezi de-i pune şi o pernă de pe crivatul meu, da' una moale, că i-o dăruiesc să-i ţină de culcuş.

Trecură ele zilele, dar bătrînul Sultan n-avea de ce să se plîngă, că ducea un trai îndestulat, cum nici prin vis nu-şi visase. Şi într-o seară, numai ce se pomeni cu lupul în ogradă. Pasămite, venise

să audă ce mai e nou și ca să-și arate bucuria că cele puse la cale de el izbîndiseră atît de bine... Dar cînd fu să-și ia rămas bun, cumătrul îl întrebă așa, parcă într-o doară.

— Mă frate-miu, față de binele pe care ți l-am făcut socot că n-o să fii așa de hain și o să închizi și tu ochii de m-oi abate din cînd în cînd să-i găbjesc lui stăpînu-tău cîte un mieluț mai gras! Că vezi tu, vremurile-s amarnice și-i greu al naibii s-o scoți la capăt..

— Ba la asta să nici nu te gîndești! îi răspunse cu hotărîre cîinele. Cît oi trăi, îi rămîn credincios stăpînului meu și nu mă fac părtaș la o asemenea netrebnicie.

Lupul gîndi că bătrînelului său prieten îi ardea de șagă și nu-i luă în serios vorbele. Ba chiar se strecură în aceeași noapte în ograda omului, cu gîndul să-i înșface mielul cel mai dolofan. Vezi însă că Sultan avusese grijă să-i spună lui stăpînu-său ce urzea lupul, așa că țăranul era pregătit. Luase un țăpoi și cînd mi ți-l încolți, vai de mama lui ce a pățit, că l-a tăbăcit de toț și i-a muiat omul oasele! Lupul scăpă doar cu fuga și cînd fu să treacă pe lîngă cîine, îi șuieră din goană:

— Ticălosule, așteaptă numai, c-o să mi-o plătești cu vîrf și îndesat!

A doua zi, nici nu se iviră bine zorile, că lupul se și grăbi să-l pornească pe prietenul său, porcul mistreț cel colțat, către ograda omului. Și-i trimise poruncă lui Sultan să vină cît mai degrabă în pădure, că aveau ei o judecată de încheiat!.. Și cît se strădui cîinele, nu fu chip să-și găsească alt chezaș mai acătării decît o pisică amărîtă ca vai de ea și șontoroagă de un picior. . Cînd o porniră la drum, mîța începu să se salte anevoie pe cele trei picioare tefere, de-ai fi zis că mergea numai pe o parte și, de durere, coada i se zbîrli toată.

Cumătrul lup și mistrețul cel colțat veniseră mai de multișor în poiana străjuită de doi paltini uriași, unde era vorba să se facă judecata, și priveau cum zoresc pe șleaul pădurii cîinele și pisica.

Cum priveau țintă, numai ce li se păru că dușmanii se apropiau de ei, aducînd cu sine și o sabie! Pasămite, luaseră drept sabie coada săltată în sus a pisicii... Și cum pisica își arunca trupul cînd pe două picioare și cînd pe unul, cei doi crezură că se apleacă de șale ca să culeagă pietroaie din mers, să-i bată zdravăn cu ele! Văzînd cum stă treaba, amîndoi prietenii începură să tremure de frică și, zbughi! Mistrețul se pitulă în niște tufișuri, iar lupul sări într-un aluniș.

Mare le fu mirarea celor doi călători, cînd nu aflară pe nimeni în poiană... Se întîmplă însă că mistrețul nu se ascunsese tocmai

bine și cum tufișul nu prea era înalt, vîrful urechilor îi ieșea afară din ascunzătoare. Văzînd-o pe mîță că tot cată împrejur și amușină aerul, mistrețul își ciuli urechile să prindă cel mai mic zgomot, nu cumva să-l ia fără veste. Dar cum frunzișul mereu se mișca, mîța crezu că-i vorba de vreun șoarece care se zbenguie și se repezi într-acolo, înfigîndu-și cu furie dinții în urechea mistrețului.

Iar acesta sări în sus de doi coți și prinse a răcni:

— Ai milă și cruță-mă! Vinovatul s-a ascuns ici, în aluniș!

Ciinele și pisica își îndreptară privirile într-acolo și-l zăriră pe lup cum da să se ascundă. Cum n-avea ce mai face, pe lup îl apucă amarul și rușinea că se arătase atît de fricos și fu mulțumit să se șteargă gîlceava dintre el și ciine și să lege iarăși prieteșug amîndoi.

ŞARPELE ALB

De mult, tare de mult, trăia un împărat, şi împăratul ăsta era vestit în toată împărăţia pentru înţelepciunea lui. Şi nimic nu-i rămînea ascuns din cîte se întîmplau pe lume, de-ai fi zis că-i veneau prin văzduh veşti despre lucrurile cele mai tăinuite.

Şi-avea împăratul ăsta un obicei tare ciudat. La fiecare prînz, după ce strîngea masa şi nu se mai afla nimeni de faţă, un servitor credincios trebuia să-i mai aducă încă un taler. Dar vezi că talerul ăsta era acoperit, şi nimeni, nici chiar servitorul cel credincios nu ştia ce-i înăuntru, din pricină că împăratul nu descoperea talerul şi nu se apuca să mănînce din el pînă ce nu rămînea singur.

Vreme îndelungată s-au petrecut lucrurile aşa cum erau ele rînduite, dar vezi că-ntr-o zi, ridicînd talerul de la masă, servitorul fu cuprins de o atît de aprigă curiozitate, că nu şi-o mai putu stăpîni şi duse talerul în odăiţa lui.

După ce zăvorî el uşa cu grijă, descoperi talerul şi, ce să vezi, în el se afla un şarpe alb! Îl privi ce-l privi şi, pasămite, din ce-l privea mai mult i se trezea o poftă tot mai grozavă să guste dintr-însul. Şi cum nu se putu înfrîna, tăie o bucăţică din şarpe şi o duse la gură. Abia apucase s-o atingă cu limba, că şi auzi la fereastra odăiţei un zvon de glasuri subţirele ca un ciripit. Dar tare ciudat mai era şi ciripitul ăsta! Se apropie binişor de fereastră, trase cu urechea, şi abia atunci putu să-şi dea seama că ciripitul venea de la un stol de vrăbii, care sporovăiau între ele povestindu-şi una alteia pe unde s-au mai preumblat şi cîte au mai văzut prin cele cîmpii şi păduri...

Pasămite, gustînd din carnea şarpelui, omul căpătase darul de a înţelege graiul păsărilor.

Şi s-a întîmplat că tocmai în ziua asta să-i piară împărătesei inelul ei cel mai de preţ. Pe cine altul ar fi putut să cadă bănuiala, dacă nu pe servitorul cel credincios! Că doar singur el avea îngăduinţa să umble nestingherit prin toate încăperile palatului... Împăratul îl chemă la sine şi, după ce-l făcu ca pe o albie de porci ocărîndu-l cum îi venea la gură, îl ameninţă că, dacă pînă mîine-n

zori nu-i va spune numele adevăratului făptaș, el va fi socotit hoțul și-o să-și primească osînda meritată.

În zadar încercă servitorul să-și dovedească nevinovăția, căci urechile împăratului rămaseră surde la orice vorbă de a lui. Și, pînă la urmă, împăratul numai că nu-l goni din fața sa, și nu-și schimbă defel hotărîrea. Cum îi sîngera inima de teamă și amărăciune, servitorul coborî în grădina palatului, cu gîndul că acolo o să poată chibzui mai în voie în ce chip ar putea să scape din încurcătura asta.

Drept prin mijlocul grădinii curgea un pîrîiaș și pe malul lui se odihnea un cîrd de rațe. Stăteau rațele astea una lîngă alta liniștite și, curățîndu-și penele cu ciocul, vorbeau despre cine știe ce lucruri de-ale lor.

Servitorul se opri în loc să le asculte și îndată prinse ce-și ziceau în taină. Pasămite-și povesteau pe unde alergaseră toată dimineața și ce bunătăți găsiseră în drumul lor. La un moment dat, una din rațe zise cu năduf:

— Mi-a picat ceva greu la stomac și nu știu ce-o fi anume, dragi surate!. Mă gîndesc că s-ar putea să fie inelul pe care l-am văzut sub fereastra împărătesei... că zorită cum eram, l-am înghițit fără să-mi dau seama..

Servitorul se bucură de cele auzite și, înșfăcînd-o de pene, alergă cu ea la bucătărie și-i spuse bucătarului:

— Ia te uită ce-ți adusei!... Tai-o, că-i curge unsoarea de grasă ce e!.

Bucătarul o cîntări în mînă și-i răspunse:

— Bine zici, bre omule. Rața asta și-a dat destulă osteneală să se îngrașe... S-a îndopat, nu glumă, și, după cîte văd, așteaptă cam de multișor să fie friptă!..

Bucătarul nu mai pregetă de fel și, luînd un cuțit, îi tăie gîtul. După aceea o spintecă și în stomacul ei găsi într-adevăr inelul împărătesei.

De astă dată, servitorul putu să-și dovedească ușor și pe deplin nevinovăția. Și cum împăratul voia să-și repare nedreptatea săvîrșită, îi îngădui să-și facă cunoscută orice dorință. Ba chiar îi făgădui că o să-l urce în rang și o să-i dea dregătoria cea mai de cinste de la curtea lui. Vezi însă că servitorul se scîrbise de ajuns de purtarea împăratului și refuză totul. Și numai un cal ceru și bani de drum. Cum ar mai fi avut inimă să rămînă măcar un ceas în slujba aceluia care-l nedreptățise atît de amarnic și care-l mai amenințase și cu moartea, după toate!...

După ce-i fu împlinită rugămintea, omul nostru o porni la drum, în lumea largă. Și într-o zi, cum trecea el pe lîngă un iaz, numai ce văzu trei pești rătăciți într-o încîlcitură de stuf, zbătîndu-se din răsputeri să ajungă iar în apă. Deși se spune că peștii sînt muți, uite că omului nostru îi fu cu putință să-i audă văietîndu-se că li-e dat să piară într-un chip atît de jalnic...

Și inima lui bună îl făcu să se înduioșeze de soarta lor. Coborî de pe cal de îndată și, intrînd în stuf, dădu drumul peștilor în apă. Nu vă mai spun ce bucurie era pe ei, și cum se mai zbenguiau prin undele ușoare!... Și scoțîndu-și tustrei căpșoarele la suprafața apei, îi ziseră:

— Niciodată n-om uita că ne-ai scăpat de la pieire și te-om răsplăti așa cum se cuvine!

Omul nostru urcă iar în șa și călări mai departe. Și cum mergea el așa, după un timp i se păru că aude un glas înfundat, care venea parcă din nisip, de sub picioarele calului. Își aplecă el urechea și deodată desluși totul. O regină a furnicilor se văicărea amarnic, de-ți venea să-i plîngi de milă:

— Ce bine ar fi dacă oamenii ne-ar lăsa în pace și nu și-ar mai îndrepta spre noi animalele lor neîndemînatice !.. Uite, neghiobul ăsta de cal o să-mi strivească fără milă, cu copitele lui grele toate furnicile !.

Auzind-o ce zice, omul coti pe o cărare lăturalnică, și regina furnicilor îi mulțumi din toată inima:

— Niciodată n-om uita binele pe care ni l-ai făcut și te-om răsplăti așa cum se cuvine !

Drumul ducea acum printr-o pădure. Și cum mergea el cu calul la pas, într-un paltin rămuros numai ce văzu o pereche de corbi, care-și zvîrleau puii din cuib cîriind cu înverșunare:

— Hai, cărați-vă odată de aici, că nu mai putem să vă dăm demîncare ! De acu' sînteți destul de mari ca să vă puteți hrăni și singuri.

Bieții puișori zăceau la pămînt și, tîrîș, se străduiau să-și întindă aripioarele, văicărindu-se într-una:

— Vai nouă, copilași neputincioși ! Cum să fim în stare să ne hrănim singuri, dacă nu știm încă să zburăm ? Și ce alta ne mai rămîne decît să pierim aici de foame ?!...

Flăcăul cel milostiv scoase de sub șa săculețul lui cu merinde și, fără să ia în seamă că n-o să mai aibă cu ce-și potoli foamea, împrăștie în iarbă toate bucatele. Săltînd pe piciorușele lor slabe, puii de corb se apropiară îndată de locul acela și ciuguliră din merinde pînă ce se săturară, apoi grăiră:

— Niciodată n-om uita de fapta ta bună şi te-om răsplăti aşa cum se cuvine !

Vezi însă că pădurea aceea sălbatică era întinsă de tot şi, după ce-o străbătu cu fugarul gonind vreme de multe zile prin ea, omul nostru se nimeri să ajungă într-un sfîrşit în cetatea de scaun a unei mari împărăţii. Se miră el de îmbulzeala care domnea pe uliţe şi i se păru ciudată zarva nepotolită din jurul lui, dar află curînd care era pricina. Un buciumaş al împăratului vestea poporului că fata craiului lor îşi caută un soţ. Şi că acela care ar dori s-o ia de nevastă va fi supus la o grea încercare. Iar de nu va izbuti s-o ducă la bun sfîrşit, va plăti cu viaţa îndrăzneala lui nesăbuită. Şi mai vestea buciumaşul, spre ştiinţa tuturor, că mulţi flăcăi au încercat pînă acuma să dobîndească mîna domniţei, dar că toţi au plătit încercarea cu viaţa.

Flăcăul nu se înspăimîntă de cele auzite şi grăbi spre palatul împărătesc, fiindcă ardea de nerăbdare s-o vadă pe domniţă. De cum o văzu, rămase vrăjit de atîta frumuseţe şi, uitînd de orice primejdie, se înfăţişă împăratului, cerîndu-i-o de soţie.

Şi împăratul îndată dădu poruncă să fie supus la încercarea cea grea.

Un alai de curteni se porni cu el către mare, şi cînd ajunseră la ţărm, drept în faţa lui, unul din ei numai ce aruncă în valuri un inel de aur.

— Ei, acu' scoate-l din fundul apelor ! grăi împăratul. Şi mai adause măria sa: Da' ia aminte că ori de cîte ori vei ieşi la suprafaţă fără inel, vei fi din nou azvîrlit în valuri, pînă vei pieri !.

Toţi cei de faţă îl socoteau pierdut, şi în adîncul inimii lor le părea rău de flăcăul ăsta atît de frumos, dar vezi că n-aveau cum să schimbe lucrurile .. Îl lăsară singur pe ţărmul cel pustiu al mării şi flăcăul parcă nici nu-i văzu cînd plecaseră, atît era de îngîndurat. Şi tot chibzuia ce să facă şi cum s-o dreagă, ca să poată scoate inelul din adîncul apelor. Şi cum stătea el pierdut în gînduri, numai ce văzu trei peşti înotînd spre ţărm. Pasămite, erau cei trei peşti cărora le scăpase viaţa ! Peştele din mijloc purta în gură o scoică şi, înotînd cu ea pînă la mal, o lăsă la picioarele flăcăului

Se miră flăcăul de întîmplare — cum era să nu se mire ! — şi după ce ridică scoica de jos, o desfăcu. Şi ce să vezi, găsi înăuntru inelul de aur !... Chiuind de bucurie, porni tot într-o goană să-l aducă î păratului, fiind nerăbdător să-şi primească cît mai degrabă răsplata făgăduită. Dar mîndra fecioară de împărat, de îndată ce auzi că flăcăul nu era de o seamă cu ea la rang şi avere, nici nu mai voi să audă de el şi ceru să fie supus la a doua încercare.

Și după ce coborî în grădină, împrăștie ea singură în iarbă, chiar cu mîna ei, zece saci de mei, după care le porunci slujitorilor:

— Pînă mîine, înainte de răsăritul soarelui, să culeagă tot meiul și să nu lipsească nici măcar un singur bob !

Flăcăul rămase în grădină, să împlinească voia domniței, și se tot zbătea cu gîndul cum s-ar putea culege atîta groază de mei. Dar vezi că nu-i veni în minte nici o idee mai acătării. Și sta tot timpul abătut, sub povara mîhnirii, așteptînd ca în zorii zilei să fie dus la moarte. Și iată că primele raze ale soarelui se revărsară asupra grădinii și parcă nici nu le văzu flăcăul, de întristat ce era. Dar lumina lor vie îl făcu să-și ridice ochii din pămînt, și ce văzu atunci nici nu-i veni a crede. Zece saci, umpluți pînă în vîrf, stăteau rînduiți frumos, unul lîngă altul, și nu lipsea nici măcar un bob din meiul pe care-l risipise domnița în iarbă.

Pasămite, în timpul nopții venise acolo regina furnicilor, însoțită de întreg poporul ei de furnici, și erau mii și mii, că se înnegrise iarba de ele. Micile gîngănii, recunoscătoare, începură să culeagă meiul cu hărnicie și nu-și încetară munca pînă ce nu-l adunară tot și-l strînseră în saci.

Nici nu apucă bine să răsară soarele, că domnița și coborî în grădină. Și mută de uimire rămase cînd văzu că flăcăul izbutise și în cea de-a doua încercare. Ei, dar trufia tot nu și-o putu înfrînge cît de cît și se pomeni că-i zice:

— Ai izbîndit, nu-i vorbă, în cele două încercări, da' eu soție tot n-o să-ți fiu, pînă ce nu mi-oi aduce un măr din pomul vieții !...

Și cu toate că nici prin gînd nu-i trecea pe unde o crește pomul ăsta fără seamăn, flăcăul o porni în căutarea lui, hotărît să umble cît l-or ține picioarele, deși multă nădejde să dea de dînsul nu prea avea Bătuse el cale lungă, străbătuse trei împărății, dar de aflat, nu putuse să afle de fel pe unde o crește pomul ăsta al vieții, căci nimeni nu știa.

Într-o noapte se întîmplă să poposească într-o pădure și-și făcu culcușul sub un copac. Cum nu mai putea de oboseală și era gata-gata să-l prindă somnul, numai ce auzi că se mișcă ceva prin crengile copacului și un măr de aur îi căzu în mînă. În același timp, zvîrrr! trei corbi își luară vînt din copac și, așezîndu-i se pe genunchi, îi grăiră astfel:

— Află, dar, că noi sîntem cei trei puișori de corb, care am fi pierit de foame, de nu ne-ai fi venit tu într-ajutor. Acu' nu mai sîntem chiar atît de plăpînzi, că între timp am crescut și noi Și auzind că ai pornit în căutarea pomului vieții, ne-am adus aminte de bincle ce ni l-ai făcut odată și am pornit în zbor peste munți și

ape, hăt departe, pînă la capătul pămîntului, unde se înalță pe o stîncă pomul ăsta nemaivăzut. Și așa s-a făcut de ți-am adus mărul.

De bucurie, flăcăul se simțea într-al nouălea cer și se întoarnă degrabă la palatul împărătesc, de-i aduse frumoasei domnițe mărul cel de aur. De astă dată, fata de împărat nu mai avu ce zice și nici de călcat cuvîntul nu și-l călcă. Împărțiră ei mărul vieții în două și se apucară să-l mănînce amîndoi odată. Și să vezi minune: inima domniței pe loc fu cuprinsă de pojarul dragostei !. Și începu a-l iubi pe flăcău, cum nu mai iubise pe nimeni pînă atunci. Și au trăit ei în deplină fericire, pînă la adînci bătrînețe.

PRIVIGHETOAREA CEA CÎNTĂTOARE ŞI JUCĂUŞĂ

A fost odată un om, şi omul ăsta a trebuit să plece pe neaşteptate într-o lungă călătorie. Şi luîndu-şi el rămas bun de la cele trei fiice ale lui, le întrebă ce-ar dori să le aducă de pe cele meleaguri străine. Fata cea mare pofti să-i aducă mărgăritare, cea mijlocie — pietre nestemate, iar cea mică îi zise:

— Dragă tată, eu îmi doresc o privighetoare cîntătoare şi jucăuşă.

— Bine, fata mea, dacă oi găsi-o, să ştii c-am să ţi-o aduc ! o asigură taică-său.

Le sărută apoi pe cîteşitrele şi o porni la drum.

Cînd veni timpul să se întoarcă acasă, avu grijă să cumpere mărgăritare şi pietre nestemate pentru cele două fete mai mari, dar vezi că pentru fie-sa a mică nu putuse să găsească privighetoarea cîntătoare şi jucăuşă. În zadar îşi pierduse vremea căutînd pretutindeni, că, pînă la urmă, tot n-o află. Lucrul ăsta îl mîhni peste măsură, şi cum să nu-l fi mîhnit, cînd fata a mică îi era copilul cel mai drag.

Porni omul nostru pe drumul de întoarcere şi, după o bucată bună de drum, nimeri într-o pădure. Drept în mijlocul acelei păduri se înălţa o mîndreţe de palat, că-ţi bucura inima văzîndu-l. Iar mai încolo, pe-un tăpşan, un coşcogea stejar îşi zbătea crengile în vînt. Şi-n vîrful pomului ăsta, o privighetoare se-nvîrtea jucăuşă, sărind din creangă în creangă şi cîntînd, că se înfiora văzduhul de viersul ei. Omul se opri în loc, fermecat, şi grăi plin de veselie:

— Ei, tocmai la timp îmi picaşi !.

Şi-i porunci servitorului pe care-l avea pe lîngă sine, să se urce în stejar şi să-i prindă pasărea. Dar cum se apropie de pom, numai ce sări dindărătul lui un leu furios, care-şi zbîrli coama şi mugi de se cutremurară frunzele copacilor

— Ai vrut tu să-mi furi pasărea, da' să ştii că nu-ţi merge cu mine ! Că aceluia care vrea să-mi răpească privighetoarea cea cîntătoare şi jucăuşă, nu-i mai sînt hărăzite multe ceasuri !. Pe loc îl sfîşii.

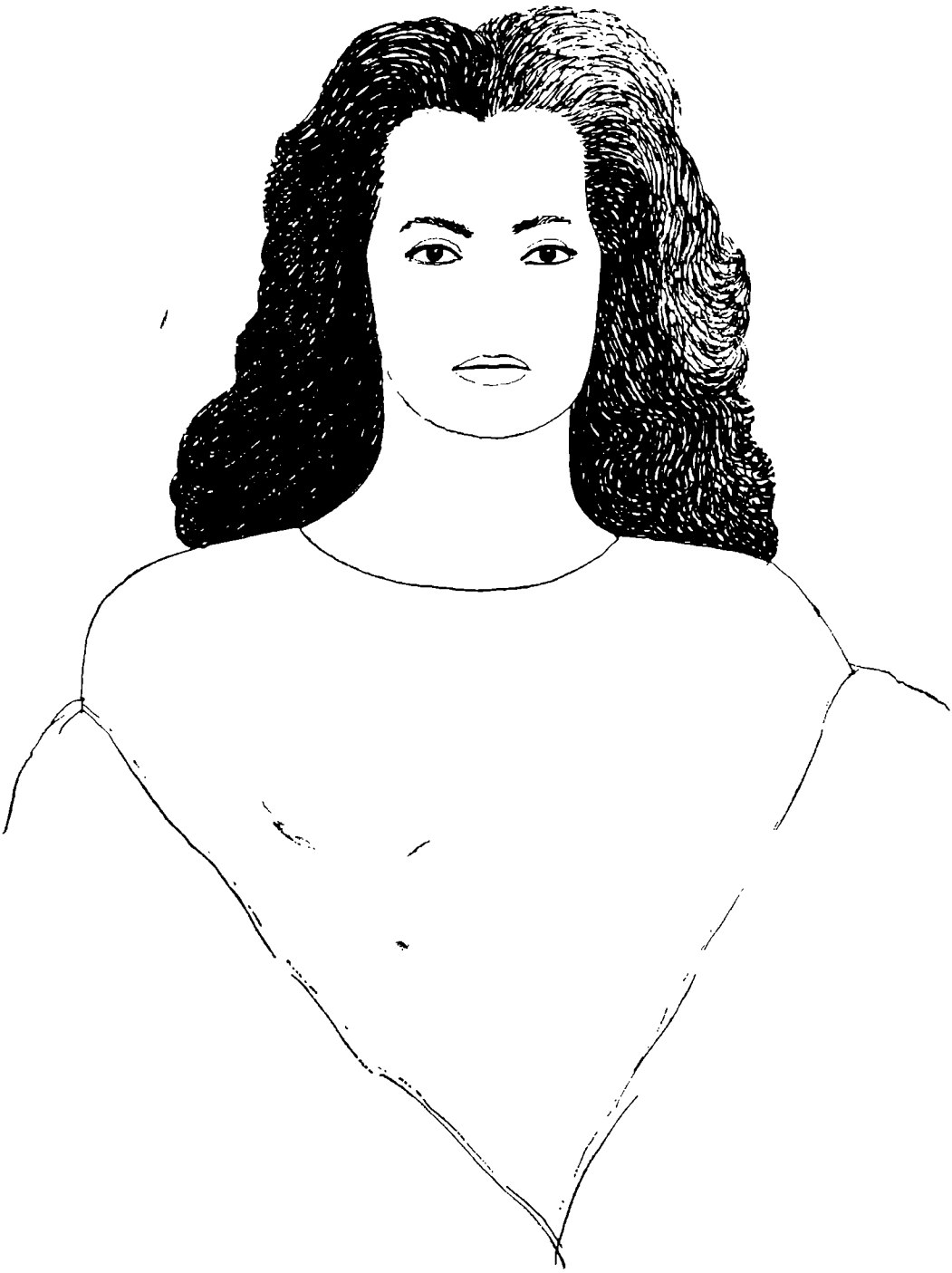

Cugetă omul ce cugetă și apoi îi răspunse:

— De-aș fi știut că e a ta pasărea, nu m-aș fi atins de ea. Da' acum, c-am greșit, vreau să-mi repar greșeala și să mă răscumpăr cu bani grei, numai să nu mă sfîșii.

Îi ascultă leul spusele și, la rîndul lui, îi grăi astfel:

— Numai într-un singur chip ți-ai putea salva viața: de mi-ai făgădui c-o să-mi dăruiești prima vietuitoare care ți-o ieși în cale cînd vei păși pragul casei. De te-nvoiești, să știi că-ți mai dau și privighetoarea pe deasupra, ca s-o duci fetei tale.

— Nici în ruptul capului, c-ar putea să fie chiar fata mea a mică. De mult ce mă iubește, ea aleargă totdeauna în întîmpinarea mea, ori de cîte ori mă întorc acasă.

Vezi însă că servitorului îi dîrdîia inima de frică și, ca să scape din gheara leului, căută să-l abată pe stăpînu-său de la gîndurile sale.

— Da' ce, parcă numai fiica dumitale a mică ar putea să-ți iasă în cale ?!.. Ba s-ar putea prea bine să fie o pisică sau un cîine..

Omul se lăsă convins de vorbele servitorului său și, luînd cu sine privighetoarea cea cîntătoare și jucăușă, îi făgădui leului c-o să-i dăruiască vietuitoarea care i-o ieși cea dintîi în cale cînd o sosi acasă. Dar vezi că inima nu-l înșelase Cum păși pragul casei, prima ființă care-i ieși în față fu draga sa fetiță. Îi venea în întîmpinare, alergînd ... Și de îndată ce fu aproape de el, îl îmbrățișă și-l copleși cu sărutări. Ei, și nici nu vă mai spun cîtă bucurie a fost pe ea, cînd a văzut privighetoarea cea cîntătoare și jucăușă !..

Da' vezi că taică-său n-avea inimă să se bucure împreună cu dînsa, ci se puse pe plîns, zicîndu-i:

— Fetița mea dragă, scump mi-a fost dat să plătesc pasărea asta micuță !.. Ca s-o pot dobîndi, i-am făgăduit unui leu sălbatic c-o să i te dau, și tare mi-e teamă c-o să te sfîșie în bucăți și-o să te mănînce de vei ajunge în vizuina lui ...

Îi povesti apoi din fir-a-păr toată tărășenia și-o rugă cu lacrimi fierbinți să nu se ducă cumva în pădure, întîmplă-se orice s-ar întîmpla.

Dar vezi că fata nu putea să-l lase pe taică-său să-și calce cuvîntul ! Îl mîngîie, ca să-i mai ogoiască durerea, și-i zise:

— Dragă tată, odată ce ți-ai dat cuvîntul, trebuie să mă dai leului !... Uite, o să mă duc singură în pădure și trag nădejdea c-o să știu cum să-l îmblînzesc ! Așa că nu-mi duce prea tare grija O să vezi matale de nu m-oi întoarce acasă, nevătămată !...

A doua zi, fata îl rugă pe taică-său s-o îndrepte pe drumul cel mai scurt, și-o porni fără frică spre pădurea unde-și avea leul sălașul.

Vezi însă că leul ăsta nu era leu adevărat, ci un fecior de crai, care fusese vrăjit să se prefacă într-o asemenea fiară Şi nu era el leu toată vremea. Ziua avea înfăţişare de leu, ca şi toţi slujitorii lui, iar de cum venea noaptea îşi recăpătau cu toţii chipul lor omenesc. Cînd ajunse fata în grădina palatului, un ciopor de lei îi veni în preajmă, primind-o cu prietenie, şi-o duseră la stăpînul lor. De îndată ce se lăsă noaptea, leul se făcu iarăşi om, şi-n faţa fetei stătea acum un flăcău chipeş şi frumos, nevoie mare. Şi cum se plăcură dintru început, nu mai trecură zile multe şi se prăznui o nuntă ca-n poveşti. Şi pot să vă spun că aşa fericiţi trăiau împreună, că toate vietăţile codrului le jinduiau fericirea. Ziua, cei doi dormeau, iar noaptea erau treji, căci abia atunci îşi trăiau adevărata viaţă Şi-ntr-una din aceste nopţi, feciorul de crai îi zise nevesti-si:

— Află că mîine e-o mare petrecere în casa tatălui tău! Şi ştii care-i pricina ? Se mărită soru-ta a mare. Şi de doreşti să iei şi tu parte la praznic, du-te că eu te las cu dragă inimă ! Leii mei te-or conduce pînă acolo, şi cînd o fi să te-ntorci trimite-mi din vreme o veste, ca să ţi-i pot trimite iar.

Fata se gîndi ce se gîndi, dar pînă la urmă se hotărî totuşi să plece acasă, că o ardea dorul după taică-său. Leii o însoţiră pe tot drumul şi după aceea se întunară la stăpînul lor.

Ei, ce să vă mai spun eu dumneavoastră, că vă-nchipuiţi singuri !... Cînd a păşit fata pragul casei, parcă ar fi coborît însuşi soarele din înalt, aşa li s-a părut tuturor ... Şi erau bucuroşi la culme, că pînă atunci o crezuseră moartă, sfîşiată de leu . Fata le povesti cu şart totul, şi-n cuvinte pline de încîntare le arătă cît de frumos era tînărul crai şi cît de fericiţi trăiau împreună.

A rămas fata acasă cît timp s-a ţinut nunta, că s-a-ntins petrecerea pe vreo şapte zile încheiate, şi după aia s-a reîntors în pădure, la soţul ei.

Cînd urmă să se mărite soru-sa a mijlocie, fata fu poftită iarăşi la praznic. Şi ea îi zise tînărului crai:

— De astă dată, nu mă mai trage inima să merg singură, rogute să mă însoţeşti !

Craiul n-ar fi avut nimic împotriva acestei dorinţi, dar o lămuri că l-ar paşte o mare primejdie, de-ar pleca de-acasă. Că de l-ar atinge la nuntă raza pe care-o aruncă o lumînare aprinsă, pe loc s-ar preface într-un porumbel. Şi şapte ani încheiaţi i-ar fi dat să zboare în lumea largă, cu ceilalţi porumbei. Dar fata nu vru să ia în seamă ce-i spusese.

— Hai, vino cu mine, fără nici o teamă — se rugă ea de el — şi am să te păzesc, că nici o rază de lumină n-o să poată să te atingă!...

Dacă văzu și văzu craiul că se înverșunează atît în dorința ei, îi făcu pe voie și plecară împreună. Și luară cu dînșii și coconul. Cînd ajunseră la casa părintească, fata puse de se zidi o odaie numai pentru folosința craiului și porunci ca pereții să fie atît de groși, încît să nu pătrundă prin ei nici o rază de lumină. Nu-i vorbă, nu urma el să stea toată vremea în încăperea aceea, dar în timpul nunții, cînd se vor aprinde lumînările, musai trebuia să rămînă acolo, ca să nu ajungă vreo rază să-l atingă. Dar vezi că ușa se întîmplă să fie făcută din lemn verde și, uscîndu-se, crăpă nițeluș. Și, ca un făcut, nimeni nu observă acest lucru.

Veni și ziua nunții și se încinse un praznic, de-ai fi zis că e-o nuntă împărătească. Cînd se întoarseră nuntașii acasă de la biserică, purtînd făclii și lumînări aprinse, și apucară să treacă pe lîngă camera unde ședea craiul, o rază cît firul de păr de subțire pătrunse printr-o crăpătură a ușii și, de cum îl atinse pe feciorul de împărat, acesta se și prefăcu într-un porumbel. Nimeni nu putuse să-și dea seama de ceea ce se întîmplase, și cînd nevastă-sa se duse să-l caute, văzu în locul lui un porumbel alb. Și porumbelul îi zise:

— Șapte ani va trebui de-acu' înainte să zbor prin lume! Și la fiecare șapte pași voi lăsa să cadă cîte-o picătură de sînge și cîte-un fulg alb. Semnele astea îți vor arăta drumul, și de mă vei urma fără contenire, voi fi mîntuit.

Nu-și termină bine vorbele porumbelul că și zbură pe ușă afară, avîntîndu-se în văzduh. Și ea se luă după el, ca o umbră. La fiecare șapte pași cădea cîte-o picătură de sînge și cîte-un fulg alb, care-i arătau calea.

Alergă ea așa prin lumea cea mare, fără să se uite în jurul ei, fără să se hodinească nicicum. Și-ntr-un sfîrșit se bucură în inima ei că cei șapte ani erau pe terminate și că se apropie ceasul cînd soțiorul ei va fi mîntuit. Dar vezi că acel ceas era încă departe..

Pasămite, într-o amiază, pe cînd alerga fără istov după porumbel, nu mai văzu căzînd picătura de sînge și fulgul cel alb, iar cînd ridică ochii spre văzduh, nu mai zări nici porumbelul.

Cum știa că oamenilor nu le stă în putință să-i dea vreun ajutor, urcă pe cărarea stelelor, pînă la soare, și cînd ajunse la el, îl întrebă:

— Tu, soare, care luminezi toate culmile și toate văgăunile, au n-ai zărit cumva zburînd un porumbel alb?...

— Nu — răspunse domnul cerului — n-am văzut zburînd nici un porumbel. Da', uite pentru că ai o inimă cum nu au mulți, îți dăruiesc cutioara asta! Și s-o deschizi numai cînd oi fi la grea strîmtoare.

Îi mulțumi ea soarelui pentru darul făcut și merse și tot merse mai departe, pînă ce se înnoptă și apăru luna pe cer. Și-o întrebă și pe dînsa.

— Tu, lună, care toată noaptea luminezi peste cîmpii și păduri, au n-ai zărit cumva zburînd un porumbel alb?...

— Nu — răspunse luna — n-am văzut zburînd nici un porumbel. Da' uite, pentru că ai o inimă cum n-au mulți, îți dăruiesc oul ăsta. Și cînd te-oi găsi la o mare ananghie, să-l spargi și te-o ajuta.

Mulțumi ea lunei pentru darul făcut și merse și tot merse mai departe, pînă ce vîntul nopții începu să sufle. Și-l întrebă și pe el:

— Tu, vîntule, care-ți porți suflarea peste toți copacii și peste toate frunzele, au n-ai zărit cumva zburînd un porumbel alb?

— Nu — răspunse vîntul nopții — n-am văzut zburînd nici un porumbel, da' o să-i întreb pe ceilalți frați ai mei de nu l-a zărit vreunul.

Întrebă el vîntul de răsărit și pe cel de apus, dar aceștia-i răspunseră că n-au văzut zburînd nici un porumbel. Dar cînd apucă să-l întrebe și pe cel de miazăzi, numai ce-i zise acesta:

— Ba cum să nu, l-am văzut zburînd peste Marea Roșie! Da' acum s-a prefăcut iar în leu, c-au trecut cei șapte ani, și e încleștat în luptă c-un balaur... Și balaurul ăsta e o fată de împărat, pe care-a blestemat-o o iazmă rea, să se preschimbe într-o asemenea spurcată dihanie!

Vîntul nopții ascultă cu luare-aminte la cele spuse de frate-său și-i grăi crăiesei:

— Acu', c-ai aflat unde e, ascultă de sfatul meu: du-te cît mai degrabă la Marea Roșie! Pe malul drept al mării ăsteia ai să dai peste niște nuiele mari. Cată de numără-le, de cum le-oi vedea, iar pe-a unsprezecea, tai-o și ia-o cu tine. Cu ea lovește o dată balaurul și-ai să vezi că leul o să-i poată veni atunci de hac. Da' nici de balaur n-o să fie rău, nu duce grijă, ci amîndoi vor fi mîntuiți și-și vor recăpăta înfățișarea omenească. După ce-ai să faci trebușoara asta, uită-te cu luare-aminte în jurul tău și-ai s-o zărești, de bună seamă, pe pasărea de-i spune Grif [1], care-și are sălașul pe-acolo. Urcă-te cu soțiorul tău pe spinarea păsării și ea o să tot zboare peste mare și-o să vă aducă acasă. Și mai ia și nuca asta! Cînd oți fi cam pe la jumătatea drumului, dă-i drumul în mare, că va fi spre binele vostru! Și pe loc o să răsară din valuri un coșcogeamite nuc, și pe ramurile lui o să se lase pasărea Grif, să se hodinească de zborul cel lung. Că fără de ăst popas, n-ar avea destulă putere să vă ducă peste mare. Iar de vei uita să arunci nuca în apă, pasărea se va descotorosi de amîndoi și-o să vă lase să cădeți în mare.

[1] Grif – pasăre migratoare (n. t.)

Crăiasa o porni spre Marea Roșie și, de cum ajunse acolo, găsi toate, așa cum îi spusese vîntul nopții. Numără nuielele de pe malul mării, o tăie pe cea de-a unsprezecea și odată izbi cu nuiaua balaurul. Și să vezi minune: de unde pînă atunci leul părea sleit, pe loc i se înzeciră puterile de-l putu birui pe balaur. Și chiar în aceeași clipă, amîndoi își recăpătară înfățișarea omenească...

Văzîndu-se scăpată de sub puterea blestemului, fata de împărat, care fusese balaur pînă atunci, îl luă de braț pe tînărul crai și amîndoi se urcară pe spinarea păsării Grif. Iar pasărea, de cum îi văzu la ea în cîrcă, își luă zborul..

Biata fată, care bătuse lumea în lung și-n lat după soțiorul ei, rămăsese acum singură, părăsită. Și fiindcă-i era sufletul plin de amar, se lăsă jos, pe pămînt, și-ncepu a plînge. Dar în cele din urmă găsi destulă putere în inima ei ca să biruie tristețea și, îmbărbătîndu-se, își zise:

„De-o trebui, pînă la capătul lumii oi merge, ca să-mi aflu soțiorul, pînă unde bat vînturile, și chiar și mai departe, că atîta timp cît s-o mai auzi cucurigul cocoșului, trag nădejdea c-o să-l regăsesc"

Și-a mers ea, a mers, străbătînd drumuri nesfîrșite, pînă ce s-a nimerit să ajungă la palatul unde trăiau tînărul crai și domnița care fusese vrăjită. Acolo află că cei doi logodnici tocmai se pregăteau să-și serbeze nunta printr-un mare praznic. Atunci nu mai pregetă și deschise cutioara pe care i-o dăruise soarele. Și ce să vezi: înăuntru găsi o minunăție de rochie, strălucitoare cum e soarele!... O scoase binișor din cutie, și-o puse pe ea și intră în palat.

Ce să vă mai spun eu dumneavoastră! Doar atît, că cine-o văzu îmbrăcată cu ea, nu mai putu să-și ia ochii de la rochia aceea fără seamăn pe lume. Da' parcă logodnica craiului nu rămase ca fermecată la vederea ei? Ba bine că nu! Atît de mult îi plăcuse, încît dori s-o aibă ca rochie de mireasă și-o întrebă pe femeia aceea străină de nu vrea cumva s-o vîndă.

— Ba cum să nu! Da-i vorba că n-o dau pe bani sau pe vreo altă avuție, ci pe carne și sînge.

Cum nu se dumerea defel ce înțeles ori fi avînd vorbele astea, logodnica îi ceru s-o deslușească mai bine. Și crăiasa o lămuri pe dată:

— Vorbele mele au înțelesul c-aș dori să rămîn o noapte în iatacul în care doarme mirele!

La-nceput, logodnica nici nu vru să audă de așa ceva, dar cum era stăpînită de dorința de-a avea rochia, n-avu încotro și trebui

să se-nvoiască. Dar ca să fie sigură că n-o să se poată întîmpla nimic rău, îi porunci feciorului de casă să pregătească o băutură adormitoare și să i-o dea mirelui să bea mai înainte de a se culca. Cînd se făcu noapte și feciorul de casă se încredință că stăpînul lui, craiul, dormea dus, o lăsă pe crăiasă să intre în iatac.

Biata femeie se așeză lîngă patul soțiorului ei și-ncepu a-i zice:

— Șapte ani te-am urmat ca umbra, clipă de clipă și ceas de ceas, și-am urcat pînă la soare, și pînă la lună, și pînă la cele patru vînturi, ca să-i întreb unde-i fi și să-ți dau de urmă; ți-am stat într-ajutor, ca să poți birui balaurul, da' la ce folos au fost toate dacă tu vrei să mă dai azi uitării?!...

Vezi însă că licoarea aceea îl cufundase într-un somn atît de adînc, că nu deslușì nici o vorbă de-a crăiesei, ci i se păru numai că șuieră vîntul afară, printre brazi.

Dimineața, feciorul de casă veni s-o ia din iatac, și crăiasa trebui să-i dea logodnicii rochia cea frumoasă. Se întristă ea foarte, că nu reușise să-i spună craiului ce-avea pe suflet, și-o porni pe cîmp, într-aiurea. La un moment dat, obosi de atîta umblet, se așeză jos și-ncepu a plînge cu lacrimi amare. Și cum plîngea ea așa, deodată își aminti de oul pe care i-l dăruise luna. Îl sparse, și să vezi minune: numai ce ieși dintr-însul o cloșcă cu doisprezece puișori. Și cloșca și puii erau cu totul și cu totul de aur! Puișorii începură să alerge, să ciugulească, să piuie subțirel, și după aia, se băgară iar sub aripile cloștei. Și zău că nimic nu-mi pare să fi fost pe lume mai frumos și să bucure sufletul mai mult, decît ceea ce-i fu dat crăiesei să vadă acuma!. .

Se sculă ea de jos, parcă mai înviorată, și mînă pe cîmpie cloșca cu cei doisprezece pui de aur, pînă ce ajunse cu ei sub fereastra logodnicii. Și atît de mult îi plăcură domniței puișorii, încît coborî în grabă în grădină și-o-ntrebă pe crăiasă de nu-s de vînzare.

— Ba-s de vînzare!.. grăi ea. Da-i vorba că nu-i dau pe bani sau pe vreo altă avuție, ci pe carne și sînge. Mai lasă-mă să rămîn o noapte în iatacul în care doarme mirele, și-ai tăi or să fie!..

Logodnica încuviință, că n-avea ce alta face, dar vru s-o înșele din nou pe crăiasă, prin aceleași tertipuri pe care le folosise c-o noapte înainte. Da' vezi că de astă dată nu-i reuși șiretlicul!.

Și nu-i reuși, pentru că înainte de-a se culca tînărul crai îl rugă pe feciorul de casă să-l deslușească de nu auzise și el, în noaptea trecută, un murmur și-un foșnet, care parcă veneau de-afară...

Atunci slujitorul își luă inima-n dinți și-i destăinui totul: cum i-a dat o băutură adormitoare și cum o fată sărmană a dormit în taină în iatacul lui. Și i-a mai spus că și-n noaptea asta trebuia să-i

dea iar o băutură, care să-l adoarmă buştean. Se minună craiul de ce auzise şi, la urmă, îi porunci slujitorului:

— Ia de varsă băutura, colo, lîngă pat! Şi-om vedea noi ce-o mai fi..

Cînd se lăsă noaptea, feciorul de casă iar o aduse în iatac pe crăiasă. Iar ea, sărmana, începu din nou să-i înşire craiului amarul vieţii ei... Vezi însă că tînărul crai recunoscu de îndată al cui era glasul. Şi cum să nu-l fi recunoscut, că doar era al soţioarei lui mult iubite!...

Şi atît de mare îi fu bucuria, că nu se mai putu stăpîni şi sări din pat, de parcă l-ar fi împins cineva de la spate. Apoi îi grăi:

— Abia din clipa asta sînt mîntuit! Pînă acu', pot zice c-am trăit într-un vis, pentru că străina asta mă vrăjise să nu mai ştiu de tine, să te uit!.

Se gîndiră ei să părăsească cît mai în grabă palatul ăsta blestemat, dar cum tatăl logodnicii era vrăjitor, se temură să plece pe faţă, ca să nu atragă asupra lor vreo urgie. Şi strecurîndu-se prin întunericul nopţii, ajunseră pînă la locul unde-şi avea cuibul pasărea Grif. I se urcară în grabă pe spinare şi pasărea se avîntă cu ei în zbor.

Zbură ea ce zbură şi, pasămite, iar ajunse la Marea Roşie. Cînd fu să treacă de mijlocul ei, fata îşi aduse aminte de povaţa pe care i-o dăduse vîntul nopţii şi lăsă să cadă nuca. Căzu ea în valuri şi numai ce se ridică dintre coamele înspumate un coşcogeamite nuc, că atingea cerul cu creştetul. Pasărea Grif se lăsă din zbor pe una din ramurile nucului şi se hodini straşnic. Şi cînd se simţi iar în puteri, se avîntă din nou în văzduh şi-i duse acasă, mai repede decît gîndul... Ei, şi acasă pe cine credeţi că-l găsiră? Chiar pe coconul lor, care-n ăst timp se făcuse o mîndreţe de flăcău de ziceai că-i picat din soare. Şi de atunci, nimeni nu le-a mai căşunat nici un rău şi-au trăit tustrei fericiţi, pînă la sfîrşitul vieţii lor.

HANS-CEL-DE-FIER

A fost odată un împărat, și împăratul ăsta avea de jur împrejurul palatului său o pădure mare, că aproape nu-i mai dădeai de capăt, de întinsă ce era. Și-n pădurea cu pricina hălăduiau fel de fel de jivine. Și se întîmplă că-ntr-o zi, împăratul să trimită pe-un vînător de-al său în pădure, să împuște o căprioară. Dar vezi că vînătorul nu s-a mai întors.

— Te pomenești că i s-a întîmplat vreo nenorocire! zise împăratul către curtenii săi.

Și chiar a doua zi trimise alți doi vînători pe urmele celui dispărut. Dar ca un făcut, nici aceștia nu se mai întoarseră. A treia zi, dacă văzu împăratul cum stă treaba, dădu poruncă să se strîngă de îndată la curte toți vînătorii împărătești și, cînd îi văzu adunați, le grăi astfel:

— Cutreierați pădurea în lung și-n lat și nu cumva să încetați căutatul pînă ce nu-i veți găsi pe tustrei vînătorii!. .

Dar vezi că nici aceștia nu s-au mai înapoiat, nici măcar unul, de sămînță, și nici din haita de cîini pe care-i luaseră cu ei nu s-a mai întors vreunul la curte. De la întîmplarea asta, nici un suflet de om nu mai cuteză să intre în pădure, și pădurea rămase cufundată într-o adîncă tăcere și singurătate, de părea că-i un țintirim. Și doar din cînd în cînd mai putea fi zărit cîte-un vultur sau cîte-un uliu zburînd pe deasupra ei.

După amar de ani, un vînător străin se-ntîmplă să treacă pe-acolo și, cum n-avea nici de unele și era în căutarea unei slujbe, se înfățișă împăratului și-i zise că el e gata să intre în pădurea aceea în care și-au pierdut viața atîția slujitori de-ai săi. Dar împăratul se împotrivi, spunîndu-i:

— Ei, vînătorule, nu-i lucru curat cu pădurea asta și mă tem că de te-aș lăsa să te duci, ai păți și tu la fel ca și ceilalți și nu te-ai mai întoarce!..

Vezi însă că vînătorul o ținea morțiș pe-a lui și-i răspunse:

— Lasă-mă să încerc, măria ta! Iar de-i vorba că te temi pentru viața mea, apoi află că-mi iau întreaga răspundere pentru tot ce mi s-o întîmpla, că mie de nimic nu mi-e frică!...

Dacă auzi asta împăratul, nu avu ce să-i mai facă şi-l lăsă într-ale lui.

Vînătorul îşi luă cîinele şi se afundă în pădure. Mult timp nu trecu şi cîinele dădu de urma unui vînat. Şi luîndu-şi picioarele la spinare, porni după el şi începu să-l fugărească. Cîţiva paşi să fi făcut, nu mai mulţi, şi-n cale odată-i răsări o băltoacă, de nu mai putu trece mai departe. Şi să vezi drăcia dracului: din mlaştina aia apăru un braţ gol care-l înşfăcă pe cîine şi-l trase în adînc!...

Dacă văzu vînătorul asta, se întoarse la curte, de luă trei oameni cu el, şi-i puse să scoată apa din băltoaca aceea. Scoaseră ei oamenii ce scoaseră apa cu găleţile, şi cînd dădură de fundul mlaştinii, să vezi şi să nu crezi: în mocirlă zăcea un om sălbatic, cu pielea roşie cum îi fierul ruginit!.. Şi-atît de lung îi crescuse părul, că-i ajungea pînă la genunchi.. Şi după ce l-au legat fedeleş cu nişte odgoane groase, l-au dus la palatul domnesc.

Omul cel săbatic stîrni multă uimire printre poporeni, că o asemenea grozăvie de fiinţă nu mai întîlnise nimeni pînă atunci. Împăratul porunci ca prinsul să fie închis într-o cuşcă de fier, şi acea cuşcă s-o aşeze slujitorii în curtea palatului, ca să stea la vederea oricui. Şi mai dădu el o pravilă ca, sub pedeapsă de moarte, nimeni să nu cuteze a deschide uşa cuştii. Iar ca să fie mai sigur, cheia uşii o încredinţă spre păstrare împărătesei. De-acu-nainte, pădurea era scăpată de sălbăticiunea asta, mai fioroasă decît orice jivină, şi oricine putea s-o străbată fără nici o teamă.

Ei, da' mai trebuie să zic că împăratul avea un cocon, şi acu' împlinise flăcăiaşul opt anişori. Şi se-ntîmplă ca-ntr-o zi să se joace el cu mingea prin curtea palatului. Şi tot jucîndu-se, nu ştiu cum făcu că nimeri mingea drept în cuşca de fier. Dacă văzu el asta, se apropie de cuşcă şi-i porunci omului ce stătea închis acolo:

— Dă-mi înapoi mingea!

Dar omul cel sălbatic nu-i luă în seamă vorbele şi-i răspunse:

— De nu-mi deschizi uşa, nu ţi-o dau!

— Nu, nici în ruptul capului n-o să fac asta — zise flăcăiaşul — că doar n-o să calc porunca împăratului!...

Şi plecă de acolo, furios. Dar a doua zi vezi că veni iar să ceară mingea.

Omul cel săbatic o ţinu însă morţiş:

— Deschide uşa şi ţi-oi da-o!

Dacă-l auzi feciorașul că tot asta-i cere, se-nfurie şi mai tare, dar nu vru să se-nvoiască. Şi se întîmplă că a treia zi împăratul să plece la vînătoare. Feciorașul n-avea astîmpăr, că-şi dorea tare

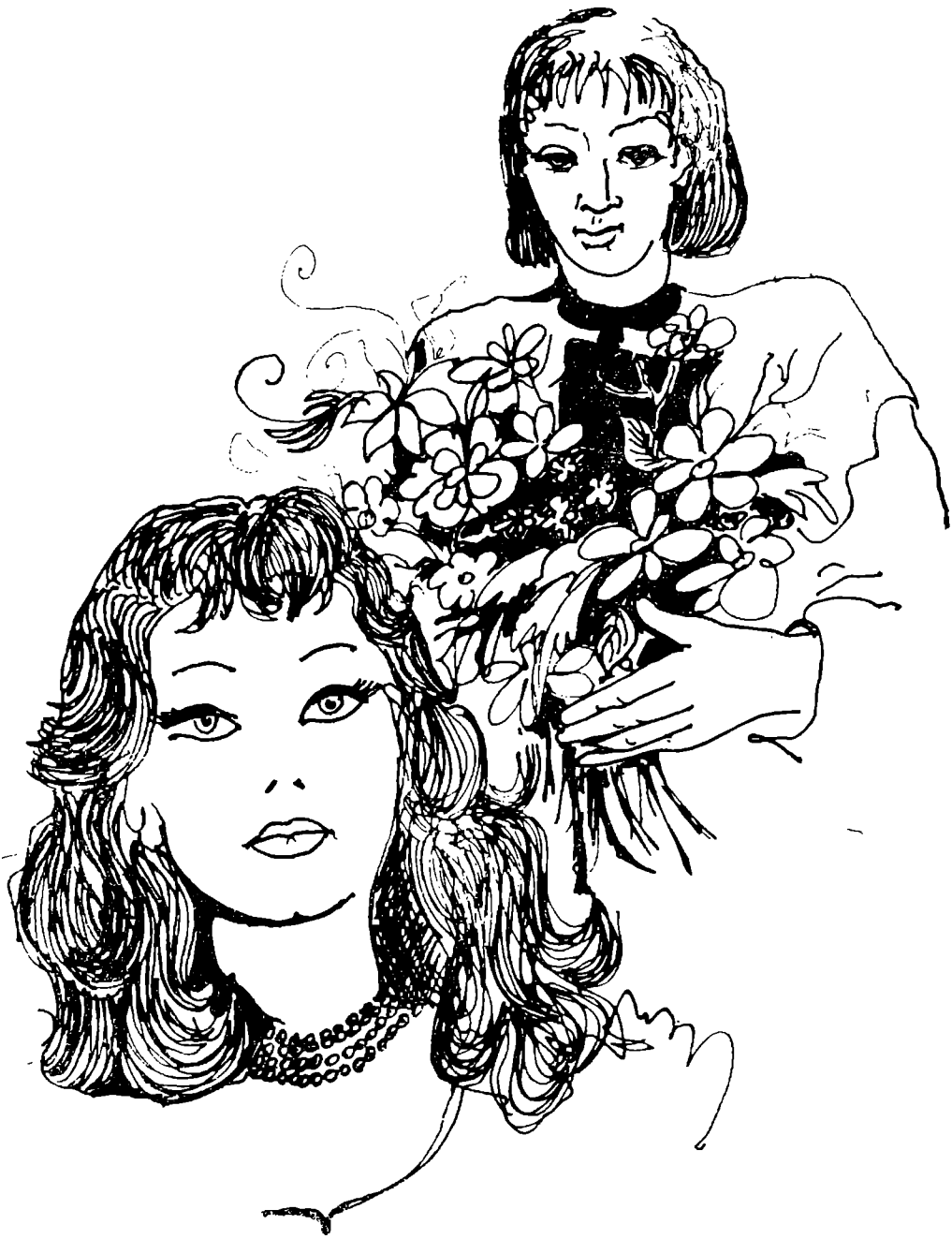

mult mingea, și iar se duse la omul cel sălbatic. Și apropiindu-se de gratiile cele groase de fier îi zise:

— Chiar de-aș voi să-ți deschid ușa, tot n-aș putea, că n-am cheia!...

Atunci omul cel sălbatic îi spuse:

— De asta ți-e grijă?!... Cheia se află pitită sub perna împărătesei. Du-te fuguța și adu-o!

Ce să vă mai spun eu dumneavoastră: atît de mult dorea feciorașul să-și aibă mingea îndărăt, că nu mai stătu pe gînduri și alergă de aduse cheia! Și cum se deschidea tare greu ușa, feciorul trebui să se opintească-n ea și-și prinse degetul. De cum se căscă ușa, omul cel de fier dădu buzna afară și, punîndu-i în mînă feciorașului mingea de aur, își luă tălpășița.

Dacă văzu feciorașul că omul cel de fier se tot duce, odată îl apucă frica și începu să alerge pe urmele lui, strigînd cît îl lua gura:

— Stai, nu pleca de-aici, că altminteri mănînc de la taica o papară zdravănă!.

Dacă auzi asta, omul cel săbatic se întoarse pe locul unde se afla copilul, îl ridică în brațe, îl așeză pe umăr și, cu pași grăbiți, se îndreptă spre pădure.

Multă vreme nu s-a scurs și se întoarse și împăratul de la vînătoare. Și trecînd el prin grădina palatului, numai ce văzu cușca goală.. O întrebă pe împărăteasă ce s-a întîmplat, dar ea ce era să-i spună, dacă nu știa nimic!...Alergă atunci biata femeie într-un suflet să caute cheia, dar cheia ia-o de unde nu-i! Strigă atunci după fecior, că parcă o presimțire rea îi înghimpase inima, dar nu primi nici un răspuns. Împăratul își trimise slujitorii să-l caute în poiana din fața palatului, dar cît îl căutară ei în poiană și hăt-departe, pe cîmp, nu fu chip să-l afle pe nicăieri. Ei, acu' își dădu seama împăratul de cele întîmplate, și-o mare durere îi năpădi sufletul. Și jalea asta adîncă cuprinse întreaga curte domnească.

Cînd ajunse omul cel sălbatic în pădure, dădu jos copilul de pe umăr și-i zise:

— De-acu', băiete, n-o să-i mai vezi niciodată nici pe taică-tău, împăratul, nici pe maică-ta, împărăteasa, c-o să trăiești numai pe lîngă mine! Și mi-e milă de tine și-o să-ți fiu ca un bun părinte, că doar de la grea ananghie m-ai scăpat. Dacă ai să mă asculți și ai să-ndeplinești tot ce ți-oi porunci, n-o să-ți meargă rău... Că, slavă domnului, am la comori și bănet, cum nu are nimeni pe lume!...

Omul cel de fier îi pregăti feciorului un culcuș din mușchi, de ziceai că-i din puf, nu altceva. Și feciorul împăratului, de cum puse

capul jos, îl și fură somnul. A doua zi, omul cel săbatic îl duse la o fîntînă și-i zise:

— Vezi fîntîna asta? De unde izvorăște și pînă la gură e plină toată numai cu apă de aur. Și apa asta e limpede și curată cum e cristalul. Tu să te așezi lîngă ea și să păzești să nu cadă nimic într-însa, ca nu cumva să se întineze! Asta-i tot ce trebuie să faci, și-n fiecare seară oi veni să văd de mi-ai îndeplinit întocmai porunca.

Fecioraşul se așeză pe ghizdurile fîntînii și începu să privească în apă. Privea el cum ieșea la suprafața apei cînd un pește de aur, cînd un șarpe de aur, și păzea cu străşnicie ca nimic să nu cadă în undele aurii. Și în timp ce privea apa, fără să se clintească de-acolo, degetul începu să-l doară atît de puternic, că fără să vrea, îl vîrî în apa de aur. Nu-i vorbă, îl trase el repede afară, dar vezi că degetul se aurise tot și, oricît se căzni fecioraşul, nu mai putu șterge de pe deget polciala de aur.

Cînd se lăsă seara, Hans-cel-de-Fier odată apăru lîngă fîntînă. Pasămite, venise să vadă cum și-a îndeplinit slujba fecioraşul. Cătă țintă în ochii lui și-l întrebă:

— Ei, s-a întîmplat ceva?

— Da' de unde! se grăbi băiatul să răspundă, ținîndu-și degetul ascuns la spate și ferindu-l ca să nu i-l vadă.

Dar Hans-cel-de-Fier îi zise:

— Las' să știu eu c-ai muiat degetul în apă!.. De ăsta dată îți trec cu vederea, da' vezi de te ferește să mai lași să cadă ceva în fîntînă, auzi?!...

A doua zi, în zori, fecioraşul se așeză din nou pe ghizdurile fîntînii, cu gînd s-o păzească. Dar degetul începu iar să-l doară și băiatul își trecu mîna prin păr, ca să-mi mai ogoiască durerea. Și ca un făcut, un fir de păr căzu în fîntînă!. Îl scoase el repede din apă, da' ce folos, că acu' firul era aurit pe de-a-ntregul!

Veni iar Hans-cel-de-Fier și, fără să-l mai întrebe pe băiat, îndată știu ce se-ntîmplase.

— Ai lăsat să cadă un fir de păr în fîntînă, așa-i? grăi el către fecioraș, dar nu părea a fi prea supărat. Uite, te iert de data asta!. Da' dacă o fi să se mai întîmple o asemenea istorie și-a treia oară, să știi, că s-a sfîrșit totul. Atunci va fi pîngărită fîntîna și-o să trebuiască să te duci de la mine.

A treia zi, fecioraşul se așeză iar pe ghizdurile fîntînii și, cu toate că începu să-l doară și mai rău degetul, se sili să nu mai ia aminte de durere, și nici nu-l mișcă măcar. Și, ca să-i treacă timpul mai repede, prinse a-și privi chipul în apa fîntînii. Privi el ce privi, și ca să-și vadă și mai bine ochii în luciul apei, se aplecă atît de tare

peste fîntînă, că pletele cele lungi i se dădură peste cap şi atinseră apa. Repede sări în sus, dar ce folos? Că acum, tot părul îi era aurit şi lucea ca soarele, de-ţi lua ochii... Ei, vă puteţi închipui dumneavoastră ce spaimă a mai tras!... Îşi scoase o năframă şi pe loc o înfăşură în jurul capului, cu gîndul că aşa n-o să vadă omul cel sălbatic că i se aurise părul.

Dar ţi-ai găsit!... De-ndată ce veni la fîntînă, Hans-cel-de-Fier ştiu tot ce se-ntîmplase..

— Desfă-ţi năframa! porunci el.

Şi părul cel aurit ieşi la iveală, strălucind ca razele soarelui. Încercă băiatul în chip şi fel să-i arate că n-ar fi cîtuşi de puţin vinovat, dar zadarnică îi fu orice stăruinţă. Omul cel săbatic rămase nestrămutat în hotărîrea lui.

— De trei ori te-am pus la încercare şi tot de-atîtea ori nu mi-ai respectat porunca, aşa că nu mai ai ce căuta la mine! Du-te-n lumea cea largă, şi acolo o să afli tu, n-ai grijă, ce înseamnă sărăcia şi amarul... Da' pentru că nu eşti rău la suflet şi fiindcă-ţi doresc tot binele, nu te pot lăsa în voia soartei şi-ţi îngădui ca ori de cîte ori te-i găsi la vreo ananghie, să vii aici în pădure şi să mă chemi. Şi să strigi aşa: „Hans-cel-de-Fier!" Eu atunci te-oi auzi şi m-oi grăbi să te ajut... Că mare mi-e puterea, copile, mult mai mare decît ţi-o poţi închipui tu, şi am la aur şi argint cît nisipul mărilor..

Feciorul de împărat trebui să părăsească pădurea, că n-avea ce alta face. Şi-o porni el la drum, tot înainte, şi merse şi merse pe cărări umblate şi neumblate, pînă ce ajunse într-un sfîrşit la porţile unui mare oraş. Căută el aici de lucru, dar nu găsi nimic, nicăieri. Şi cum oare ar fi putut să găsească, de vreme ce nu învăţase nici o meserie cu care să-şi poată agonisi traiul. În cele din urmă se duse la curtea împăratului şi întrebă pe unul şi pe altul de n-au cumva să-i dea ceva de lucru. Curtenii îi ascultară pe rînd păsul, dar mai apoi fiecare dădea din umeri, neştiind la ce treabă l-ar putea folosi. Vezi însă că le plăcu totuşi cum se-nfăţişa flăcăul şi-l poftiră să rămînă la curte. Pînă la urmă, meşterul bucătar tot îi găsi o treabă, socotind că s-o pricepe el să-i aducă apă şi lemne şi să-i cureţe cuptorul de cenuşă. Şi se-ntîmplă ca odată să lipsească din bucătărie toţi servitorii şi să trebuiască să fie duse degeaba mîncărurile la masa împăratului. Cum n-avea nici un fecior de casă la îndemînă, bucătarul nu mai pregetă, ci-i porunci flăcăului să le ducă dînsul. Luă el tablaua cu bucate, dar cum nu voia să i se vadă părul cel de aur, nu-şi scoase pălăria din cap cînd apăru în faţa împăratului. Ei, vă-nchipuiţi dumneavoastră ce-a fost pe măria sa împăratul, dacă văzu acest lucru, că nu i se mai întîmplase încă

așa ceva! Dar vezi că nu-l surchidi pe flăcău, că era tînăr de tot, și-i spuse cu blîndețe:

— Cînd aduci mîncare împăratului, dator ești să-ți scoți pălăria, auzi tu, copile.. ?

— O rog pe măria ta să mă ierte — răspunse feciorul — da' nu-ndrăznesc a-mi scoate pălăria în fața domniei voastre, că am rîie pe cap!. .

Împăratul, dacă auzi asta, nu-i mai zise nimic, dar îndată porunci să fie chemat bucătarul.

Și-l scărmănă zdravăn c-a luat în slujbă pe-un astfel de om și dete poruncă să-l alunge pe dată. Vezi însă că bucătarul nu se-ndură să-l lase muritor de foame, ci făcu ce făcu și-l schimbă cu ajutorul de grădinar.

Acu', feciorul nostru trebuia să îngrijească de grădină, să sape și să stropească răzoarele, și muncea și pe ploaie, și pe vînt că n-avea ce alta face.

Și-ntr-o zi, pe timpul verii, pe cînd lucra singur în grădină și era mare zăpușeală, se întîmplă să-și scoată pălăria, ca să se mai răcorească puțin. Și ce credeți: razele de soare numai ce căzură pe părul cel de aur, de-l făcură să sclipească în zeci și zeci de lumini! Și luminile astea, m-oți crede ori ba, se nimeriră să ajungă pînă-n iatacul domniței... Dacă le văzu fecioara de împărat, se minună ea foarte de strălucirea lor și se apropie de fereastră, ca să-și dea seama de unde veneau. Și cînd îl zări pe flăcău, pe dată se dumeri și strigă la dînsul:

— Băiete, hei băiete, n-auzi? Ia vino sus de-mi adu un buchet de flori!

Flăcăul își acoperi repede capul și se grăbi să culeagă cîteva flori sălbatice de cîmp și făcu din ele un buchet. Dar cînd fu să urce scările, se-ntîlni față-n față cu grădinarul, care cătă la el cu uimire:

— Da' bine, mă biete — îi zise el — cum de-ndrăznești să-i aduci domniței flori atît de nevrednice!... Du-te repede de culege pe ăle mai frumoase și mai de soi, auzi tu?!

— Ba nici că mă gîndesc să fac așa! răspunse flăcăul. Florile astea sălbatice au o mireasmă mult mai tare și-o să-i placă mai mult.

Cum intră în iatacul domniței, aceasta îi zise:

— Scoate-ți pălăria, băiete, că doar nu se cuvine să stai în fața mea cu capul acoperit!

Dar vezi că feciorul găsi repede răspunsul:

— Nu pot, înălțimea ta, că am rîie!

Dacă văzu domnița că umblă cu fofîrlica, odată-i smulse pălăria din cap, și numai ce i se revărsară pe umeri buclele de aur, că-ți era mai mare dragul să privești la ele!...

Flăcăul dădu să fugă, că-l prinsese cu minciuna, dar domnița îl opri, vorbindu-i cu prietenie, și-i dărui un pumn de galbeni. Plecă el de acolo, dar vezi că aurul nu-l prea ispitea și-l dărui grădinarului, spunîndu-i:

— Ia banii ăștia și dă-i copiilor tăi, să se joace cu ei și să se bucure!

A doua zi, domnița iarăși îi ceru ă-i aducă un buchet de flori sălbatice. Și cînd flăcăul intră cu ele în iatac, odată se repezi ea să-i scoată pălăria... Dar ghiujul de băiat parcă bănuise că așa o să i se întîmple și și-o tot îndesa pe cap cu amîndouă mîinile.

Dacă văzu și văzu domnița că nu poate s-o scoată la capăt cu el, îl lăsă în pace și-i mai dărui încă un pumn de galbeni. Dar flăcăul nu păstră galbenii pentru dînsul, ci-i dărui mai departe grădinarului, pentru copiii lui.

Și tot la fel se petrecură lucrurile și a treia zi: domnița nu fu în stare să-i scoată pălăria de pe cap, iar el nu-și opri pentru sine aurul, ci-l dărui grădinarului.

Mult nu cred să fi trecut de la întîmplările astea și iată că se porni războiul. Își adună împăratul oastea, dar vezi că nu știa de va putea ține piept urgiei, din pricină că dușmanul era mai puternic și avea o armie mult mai numeroasă.

Văzînd prin cît amar trece țara, feciorul grăi către ceilalți slujitori împărătești:

— Socot că de-acu' îs și eu destul de bărbat ca să pot porni la război. Dați-mi doar un cal, că de altceva n-am nevoie!

Dacă auziră asta oamenii, odată se porniră pe rîs și-i răspunseră:

— Facă-ți-se voia! După ce-om pleca, du-te în grajd și ia-ți calul pe care ți-l vom lăsa.

După ce plecară toți slujitorii, feciorul intră în grajd să scoată bidiviul, și ce să vezi: dădu peste o mîrțoagă de cal care șchiopăta de-un picior, că-i plîngeai de milă! Dar flăcăul nu luă în seamă beteșugul, încălecă pe gloabă și-o porni întins către pădurea cea întunecoasă. Și de cum ajunse la marginea ei, strigă de trei ori: „Hanscel-de-Fier!" cu atîta putere, că glasul îi răsună printre copaci ca un pui de vifor.

Și pe dată se ivi și omul cel sălbatic, care-l întrebă:

— Ce vrei, măi băiete?

— Vreau să-mi dai un cal năzdrăvan, că gîndesc să merg și eu la război.

— Vei avea ceea ce ți-ai dorit, ba încă și mai mult decît atît!.

Omul cel sălbatic se afundă în pădure și, după puțin, numai ce se văzu venind un rîndaș, aducînd de căpăstru o minunăție de cal, care spumega pe nări, că abia putea fi ținut în frîu. Și-n urma calului se-nșira o mulțime de ostași, numai unul și unul, înzăuați toți, și cu niște săbii care sclipeau în bătaia soarelui.

Flăcăul nostru îi dădu rîndașului mîrțoaga și, încălecînd pe calul cel năzdrăvan, o porni în fruntea oștirii. Se apropie el de cîmpul de bătaie și tare se mai mîhni de ce-i fu dat să vadă: o parte din ostașii împăratului pieriseră-n luptă, iar ceilalți, cîți mai rămăseseră teferi, stăteau gata să dea bir cu fugiții!.. Atunci nu mai așteptă nici o clipă și, ca un trăsnet, se repezi cu oastea lui asupra dușmanului. Și atît de năprasnică fu năvala, că doborî la pămînt pe oricine încerca să i se împotrivească. Dacă văzură dușmanii că nu-i de glumă cu viteazul ăsta, vrură s-o ia la fugă, ca să-și scape viața, dar flăcăul porni oastea pe urmele lor și-i urmări cu înverșunare, pînă ce-i doborî pe toți. După izbîndă, în loc să se înturneze la curtea împărătească, o porni cu oastea, pe căi ocolite, spre pădurea cea întunecoasă și, de îndată ce ajunse acolo, îl chemă pe Hans-cel-de-Fier.

— Ce vrei, măi băiete? îl întrebă omul cel sălbatic.

— Ia-ți înapoi calul și oastea și dă-mi gloaba mea șchioapă.

Cînd se întoarse împăratul la palat, domnița îi ieși în întîmpinare și-l copleși de laude pentru izbînda pe care-o repurtase împotriva dușmanului. Dar împăratul o opri să-l mai firitisească, zicîndu-i:

— Draga tatii, nu eu am cîștigat bătălia, ci un cavaler străin, care mi-a venit într-ajutor cu oastea lui. Așa că lui i se cuvin toate laudele.

Domnița vru neapărat să afle cine-i cavalerul acela viteaz, dar vezi că nici împăratul nu știa prea multe despre el. Și doar atît putu să-i mai zică:

— După bătălie, l-am mai văzut cum s-a luat după dușmanii care fugeau și cum îi fugărea de moarte. Puțin după aceea, oastea lui s-a pierdut după negurile zării și de atunci, nimenea nu l-a mai zărit nici pe viteaz, și nici pe vreun om din oastea lui.

Dacă auzi asta, domnița se duse la grădinar și-l întrebă unde i-e ajutorul.

Și grădinarul îi răspunse, rîzînd cu gura pînă la urechi:

— Unde ar putea să fie, măria ta? E aici, că tocmai acu' s-a întors pe gloaba aia a lui ce șchioapătă de-un picior!.. Și l-au primit oamenii c-un potop de batjocuri. Parcă mai aud cum îi ziceau: „Ia uitați-vă: s-a întors și șchiopîrlă al nostru!.. " Și-l tot întrebau în zeflemea pe unde a cucăit în toată vremea asta. Da' al naibii de ghiuj, nici el nu se lăsa mai prejos, că la toate răspundea de parcă ar fi fost viteazul-vitejilor: „Ehe, eu am luptat cel mai vîrtos dintre toți, că de n-aș fi fost eu, nu știu dacă ați mai fi apucat să vedeți lumina zilei!. " Iar dacă au auzit oamenii cum se împăuna, au rîs cu și mai mare poftă, de le venea să leșine de rîs, nu alta..

Trecu vremea și-ntr-o bună zi, împăratul grăi către domniță:

— Fata tatii, tare mult aș voi să dau o serbare! Da' una care să țină trei zile încheiate... Și gîndesc ca la praznicul acesta să arunci, după datină, mărul de aur, ca să-l prindă cel mai destoinic dintre feciorii de crai care ne-or fi oaspeți. Și, cine știe, auzind de serbare, poate că s-o-ntîmpla să vină și craiul cel necunoscut!. .

De îndată ce se vesti praznicul, flăcăul se duse în pădure și-l chemă pe Hans-cel-de-Fier.

— Ce vrei, băiete? îl întrebă acesta.

—Vreau să prind mărul de aur pe care-o să-l zvîrle domnița!

— Dacă numai asta ți-e dorința, fii atunci liniștit, că-i ca și cum îl ai de pe acuma! îl asigură Hans-cel-de-Fier. Și-o să-ți mai dau, pe deasupra, o za roșie și-un armăsar roib.

Cînd fu să se înceapă serbarea, flăcăul veni călare pe armăsarul cel roib și se așeză în rîndul cavalerilor. Și-ntr-atîta era de schimbat, că nimeni nu putu să-l recunoască. Și numai ce sosi și domnița! Zvîrli ea cavalerilor un măr de aur și vezi că în afară de flăcăuașul nostru nu fu în stare să-l prindă nimeni.. După ce-l prinse, odată răsuci armăsarul și, dîndu-i pinteni, o luă la goană de-ai fi zis că-l fugăresc diavolii...

A doua zi, Hans-cel-de-Fier îi dădu o za albă și-un armăsar alb ca neaua. Și se întîmplă că flăcăul prinse din nou mărul. Dar nu zăbovi nici o clipă, ci dispăru imediat, ca și în ajun.

Dacă văzu cum stă treaba, împăratul se mînie foc și zise:

— Ce fel de purtare mai e și asta? Și cum de-și îngăduie să nu vină în fața mea și să arate cine e și ce hram poartă?!...

Apoi dădu poruncă slujitorilor săi că, de va prinde iar mărul cavalerul și-o încerca să fugă, să pornească pe urmele lui cu toții și nu cumva să-l scape. Iar de nu va voi să se întoarcă de bunăvoie,

să fie doborît de pe cal și, de nu s-o putea altfel, să fie chiar împuns cu lancea...

A treia zi, Hans-cel-de-Fier îi dădu flăcăului o za neagră și-un armăsar negru ca pana corbului. Și se-ntîmplă că flăcăul prinse iarăși mărul... Dar cînd dădu să fugă, ostașii împăratului se luară pe urmele lui și într-atîta se apropie unul de el, că-l răni la picior cu vîrful spadei.

Reușì totuși să scape de sub urmărirea lor, dar vezi că armăsarul gonea atît de repede, că-i căzu coiful de pe cap și ostașii împăratului putură să-i vadă pletele de aur. Și de cum se întoarseră la curte, se apucară să-i povestească împăratului toată tărășenia.

A doua zi, domnița se duse iarăși la grădinar și-l întrebă unde i-e ajutorul.

— Altoiește în grădină niște meri, măria ta. Da-mi pare că-i ostenit, că ieri flăcăul ăsta ciudat a fost și el la serbare și s-a întors abia către seară. Și jucîndu-se el cu copiii mei — că tare-i mai iubește — le-a arătat trei mere de aur, pe care zicea că le-ar fi cîștigat la praznicul acela.

Domnița alergă la taică-său de-i spuse totul, iar împăratul dădu poruncă să i se înfățișeze de îndată flăcăul ce era ajutor la grădinărie. Veni el într-un suflet, că n-avea ce alta face, dar tot cu pălăria pe cap. Vezi însă că domnița era pe-aproape și odată-i scoase pălăria!... Și ce crezi: pletele de aur îi căzură pe umeri, de păreau că-s raze de soare, și era așa de frumos flăcăul, că rămaseră toți cu ochii la el, parcă fermecați...

Și-l întrebă împăratul:

— Tu ești cavalerul care a venit la serbare îmbrăcat în fiecare zi în altă za și care a prins cele trei mere de aur?

— Da, eu îs! răspunse flăcăul. Și iaca și merele... Apoi scoase din buzunar cele trei mere de aur și le întinse împăratului. Și de mai dorește măria ta și alte dovezi, atunci să privească la rana asta de la picior, pe care mi-au făcut-o unii din oamenii domniei tale, pe cînd mă fugăreau... Și află că tot eu sînt cavalerul care te-am ajutat să-ți învingi dușmanii!.

— Dacă-i așa, atunci îți datorez veșnică recunoștință — grăi împăratul. Da' ia spune-mi: n-ai vreo dorință pe care aș putea să ți-o îndeplinesc?...

— Ba am una: să-mi dai de nevastă pe fata măriei tale!

Dacă-l auzi domnița ce îndrăznește a zice, rîse ușurel și grăi bucuroasă:

— Așa flăcău mai zic și eu!... Ăsta nu face multe mofturi. Și apropiindu-se de el, îl sărută ca pe-un logodnic.

La nuntă veniră și părinții flăcăului și erau nespus de fericiți că se sfîrșiseră toate cu bine. Că de mult își pierduseră nădejdea de a-și mai revedea vreodată feciorul..

Și ce să vezi: pe cînd ședeau cu toții la masă, odată încetă muzica și se dădură ușile de perete și-n sală apăru o mîndrețe de împărat, însoțit de-un alai mare, plin de strălucire!... Și îndreptîndu-se spre flăcăul nostru, îl îmbrățișă și-i spuse:

— Eu sînt Hans-cel-de-Fier. O vrăjitoare haină m-a blestemat să mă prefac într-un om sălbatic, da' vezi că tu m-ai mîntuit. Și odată cu mine au scăpat de sub urgia blestemului oamenii și animalele astea, pe care mi-era sortit să-i răpesc și să-i vrăjesc la rîndu-mi, atîta timp cît mă aflam și eu sub stăpînirea vrăjii. Și s-a întîmplat că în timp ce eu îți ajutam, tu ai dobîndit puterea să alungi blestemul ce apăsa asupra mea..

Ei, dragilor, și s-a pornit după aia un praznic, că cel care vă povestește toate lucrurile astea tare ar fi dorit să fi fost și el peacolo, să închine cîteva pahare și să dănțuiască pînă a treia zi!.

Au fost odată doi frați și unul din frații ăștia era bogat și trăia numai în huzur, iar celălalt abia putea să-și ducă zilele, de sărac ce era. Cel bogat se îndeletnicea cu meșteșugul de a face giuvaere și era hain la suflet ca nimeni altul, iar cel sărac își cîștiga bruma de hrană făcînd mături, și era bun la suflet ca pîinea caldă și cinstit cum nu se mai află. Fratele cel sărac avea doi băieți gemeni și semănau copiii ăștia ca două picături de apă. Din cînd în cînd, gemenii apucau să se ducă la unchiul lor cel bogat și, uneori, cînd i se năzărea, omul cel hain le dădea copiilor să mănînce din ce mai rămînea de la masă

Și ce crezi că s-a întîmplat !.. Odată, pe cînd fratele cel sărac era dus în pădure după vreascuri, numai ce zări el o pasăre cum nu mai văzuse încă: frumoasă, că-ți părea ruptă din soare, și toată numai și numai de aur !. Ridică omul o piatră de jos și, aruncînd-o după pasăre, o nimeri. N-o vătămă el rău, așa că pasărea putu să zboare mai departe, dar vezi că o pană tot îi pică din aripi Omul ridică pana și-o duse fratelui său. Acesta cătă la ea de parc-ar fi fost fermecat și într-un tîrziu zise:

— Pana asta e de aur curat !

Și i-o cumpără pe multe părăluțe.

A doua zi, omul nostru se duse din nou în pădure și se urcă pe un mesteacăn, cu gîndul să taie niște crăci. Și numai ce zări iarăși pasărea luîndu-și zborul din frunzișul mesteacănului. Cercetă el atunci pomul cu de-amănuntul, și între niște crengi dădu peste un cuib în care se afla un ou de aur. Luă oul de acolo binișor și se duse cu el la fratele său, giuvaergiul, care-i zise ca și în ajun:

— E de aur curat ! Și-i dădu pe ou cîte parale prețuia. Da' cum îi stătea gîndul numai la aur, odată se pomeni că-i zice: Știi ce, aș vrea să am și pasărea !

Omul cel sărac se duse pentru a treia oară în pădure și, m-oți crede ori ba, se întîmplă de zări iarăși pasărea de aur țupăind pe crengile mesteacănului. Luă el o piatră și, după ce ținti, o zvîrli în pasăre. De data asta, piatra o izbi rău și biata pasăre căzu jos, fără

suflare. O luă omul și o duse la fratele său, iar acesta îi dădu pe dînsa o grămadă de bani.

„De acu' o să-mi vină mai lesne să mă descurc !" gîndi în sine omul nostru și o porni vesel spre casă, de parcă toată lumea ar fi fost a lui.

Dar vezi că giuvaergiul era deștept și viclean și știa pe ce fel de pasăre a pus mîna După ce pleacă frate-său, își cheamă nevasta și zise:

— Ia de frige pasărea asta, dar bagă de seamă să nu lipsească nici o bucățică din ea, că am poftă s-o mănînc singur pe toată !

După cum vă mai zisei, pasărea asta nu era o pasăre obișnuită, ci una de un soi nemaivăzut, și avea ea un dar minunat, că cine-i mînca inima și ficatul, acela găsea în fiecare dimineață sub perină un ban de aur.

Femeia pregăti pasărea cu tot dichisul, o puse pe frigare și o lăsă să se rumenească bine.

Dar cum mai avea și alte treburi de făcut, plecă din bucătărie pentru o vreme; și tocmai atunci se întîmplă de veniră cei doi băieți ai omului care meșterea mături. Se așezară ei în fața frigării și, fiindcă nu era nimeni în bucătărie, învîrtiră pasărea de vreo cîteva ori, ca să nu se ardă. Și ce să vezi: din pasăre, odată se desprinseră două bucăți de carne care nimeriră într-o tigaie ce se afla pe o lăvicioară ! Unul din băieți se uită ce se uită la ele și, luîndu-și inima în dinți, grăi către celălalt:

— Bucățile astea au picat tocmai la timp, că-mi ghiorăie mațele de foame, zău așa !... O să le mîncăm amîndoi, și gata ! Că doar n-o să observe nimeni lipsa lor

Luară ei cele două bucăți de carne din tigaie și le îmbucară cît ai zice pește. Și tocmai în clipa aceea se întîmplă că intră femeia în bucătărie. Văzîndu-i că mestecă ceva, pe loc îi întrebă:

— Da' ce mîncați voi acolo, împieliților ?

— Ia, mai nimic: niște bucățele care s-au desprins din pasăre. — răspunseră cu sfială băieții.

— Aoleu, ce mi-ați făcut !. . strigă speriată femeia. Bucățile alea au fost inima și ficatul păsării

Și ca hainul de bărbatu-său să nu observe lipsa lor și să nu o certe, se duse repede de tăie un cocoș, îi scoase inima și ficatul și le puse în locul măruntaielor pe care le mîncaseră băieții.

Cînd pasărea se rumeni de ajuns, femeia o duse giuvaergiului și acesta, așezîndu-se la masă, o mîncă pe toată singur, de nu mai rămase din ea nici măcar un oscior.

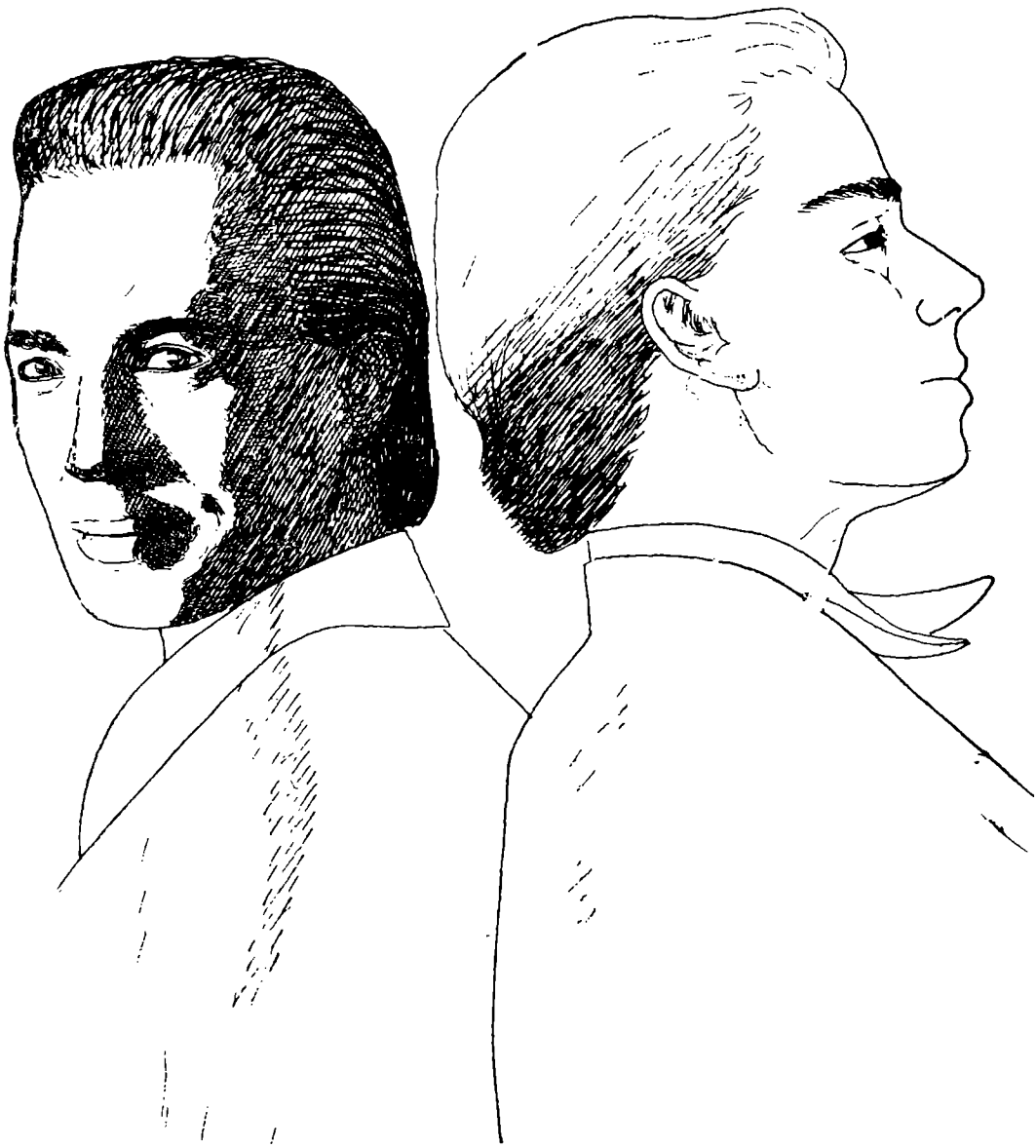

A doua zi, nici nu se deșteptă bine din somn, că și vîrî mîna sub pernă, cu gîndul c-o să scoată de acolo un ban de aur. Ei, da' vezi că sub pernă nu găsi nimic !...

Dar parcă feciorii omului de făcea mături știau ce noroc dăduse peste dînșii ?!

A doua zi, cînd se sculară din pat, numai ce auziră că pică ceva la pămînt și răsună. Ridicară ei de jos ceea ce căzuse și odată făcură ochii mari ! Și nu-i de mirare, că doar avea fiecare în palmă cîte un ban de aur ! Tare se mai minună tatăl lor cînd feciorii îi aduseră galbenii și nu se putu opri să nu zică:

— Ei drăcie cu pălărie, da' cum vine asta ?!

Dar cînd băieții găsiră galbeni și a doua, și a treia zi, și tot așa, timp de o săptămînă, omul nu mai stătu pe gînduri și se duse la frate-său de-i povesti toată tărășenia, că nu era lucru curat la mijloc.

Giuvaergiul își dădu imediat seama de unde veneau galbenii; afurisiții de feciori ai lui frate-său apucaseră să mănînce inima și ficatul păsării de aur, și acu' le era hărăzit lor ceea ce pregătise pentru sine ... Și pentru că era invidios și hain la suflet, voi să se răzbune pe băieți și-i zise fratelui său:

— Să știi că feciorii ăștia ai tăi au făcut legămînt cu necuratul ! ... Nu cumva să iei aurul, că-i spurcat. Și caută de-i izgonește cît mai degrabă din casă, că Ucigă-l Toaca a pus stăpînire pe sufletele lor păcătoase și te poate trage și pe tine în nenorocire, odată cu ei.

Știuse el bine giuvaergiul cum să lucreze !... Din pricină că se temea amarnic de necuratul, tatăl feciorilor se hotărî să asculte în totul de povața pe care i-o dăduse frate-său. Și deși-i venea tare greu să se despartă de copii, îi duse în pădure și, cu inima sfîșiată de durere, îi lăsă în părăsire.

Dacă văzură băieții că tatăl lor nu se mai întoarce să-i ia, începură să-și caute singuri drumul spre casă, dar vezi că nu reușiră să-l mai găsească. Și cu cît alergau mai mult, cu atît se pierdeau mai în adîncul pădurii. După ce rătăciră ei așa, îndelungă vreme, numai ce se pomeniră în cale cu un vînător, care-i întrebă:

— Ai cui sînteți voi, copii ?

— Sîntem feciorii unui om sărman, ai măturarului, dacă ai auzit cumva de taica.

Și se apucară să-i povestească pe îndelete cum că tatăl lor nu mai voia să-i țină în casă din pricină că găseau în fiecare dimineață cîte un ban de aur sub pernă.

— Ei, frate — zise vînătorul — da' ăsta nu-i un lucru tocmai prost de rămîneți cu cugetul curat și nu vă puneți pe lenevit !...

Vînătorului îi plăcură tare mult feciorii măturarului, că erau frumuşei şi dezgheţaţi, şi cum el n-avea copii, îi luă cu el acasă şi le zise:

— De acu' înainte, eu o să vă fiu şi mamă, şi tată şi o să vă cresc pînă veţi ajunge mari şi veţi fi în stare să vă agonisiţi singuri pîinea.

De la tatăl lor adoptiv, băieţii începură a deprinde încetul cu încetul meşteşugul de vînător, iar banii de aur pe care-i găseau în fiecare dimineaţă omul avea grijă să-i pună la păstrare, ca să le fie de trebuinţă cînd s-o ivi vreo nevoie.

Într-o bună zi, vînătorul socoti că băieţii au trecut de vîrsta copilăriei şi că au ajuns ditai flăcăii şi, luîndu-i cu el în pădure, le spuse:

— Astăzi trebuie să vă încercaţi îndeminarea, ca să vă sfîrşiţi ucenicia şi să vă pot numi vînători cu adevărat.

S-au pus flăcăii la pîndă, dar vezi că nu s-a ivit nici un vînat. Atunci, vînătorul ridică ochii spre cer şi numai ce zări un cîrd de gîşte sălbatice, zburînd în formă de triunghi, după cum le e obiceiul. Şi-i zise el celui mai mare dintre flăcăi:

— Vezi tu alea trei colţuri ? Ia ocheşte şi doboară cîte o gîscă din fiecare colţ !

Băiatul ochi şi numai ce doborî cîte o gîscă din fiecare colţ. Şi reuşi astfel de minune încercarea la care-l supusese vînătorul.

Nu trecu mult şi pe cer apăru un alt cîrd de gîşte sălbatice. Şi zburau gîştele astea în forma unui doi, că pesemne li se urîse să tot zboare în triunghi !..

Vînătorul îl îmbie şi pe celălalt flăcău să doboare cîte o gîscă din fiecare colţ, şi-i reuşi şi lui lovitura de încercare cum nu se poate mai bine. Tare se mai bucură atunci vînătorul de iscusinţa băieţilor şi le zise:

— De acu' v-aţi încheiat ucenicia şi vă puteţi socoti vînători adevăraţi !

Dacă auziră asta, cei doi fraţi o luară rara prin pădure şi se preumblară ei cu inima voioasă cam pînă către amurg. Şi după ce se chibzuiră ce se chibzuiră într-olaltă, ajunseră la o anumită hotărîre. Iar seara, cînd se aşezară la cină, amîndoi apucară să-i vorbească tatălui lor adoptiv, de păreau că-s un singur glas:

— Să ştii că nu ne vom atinge de mîncare şi nu vom lua nici o îmbucătură, de nu ne vei îndeplini o rugăminte !

Vînătorul se miră oarecum de vorbele lor şi-i întrebă:

— Da' care-i rugămintea voastră ?

Iar ei răspunseră:

— Acu', cînd am învățat meseria și nu mai sîntem neajutorați, se cuvine să ne încercăm și noi norocul în viață. Deci îngăduie-ne s-o pornim în lumea largă.

Dacă-i auzi ce vor, vînătorul nu-și mai încăpu în piele de bucurie și le zise:

— Știam eu ce flăcăi cresc ! Feții mei, vorbiți ca niște adevărați vînători și ceea ce-mi cereți voi era și în gîndul meu cel mai tainic!. Puteți porni în lume, că eu vă las cu dragă inimă și sînt sigur că veți răzbi pe oriunde ați merge !...

Apoi mîncară și băură împreună și se veseliră pînă la cîntatul cocoșilor.

În ziua despărțirii, vînătorul îi dărui fiecăruia cîte o pușcă și un cîine de vînătoare, iar din banii de aur, își luară singuri cît le pofti inima, că doar ai lor erau. Tatăl adoptiv își mai însoți feciorii o bucată de drum și, într-un sfîrșit, după ce-și luă rămas bun de la ei, le mai dărui un jungher cu muchiile lucitoare și le zise:

— Cînd veți ajunge la o răscruce și o fi să vă despărțiți, nu uitați să înfigeți jungherul ăsta într-un pom. Și de se va reîntoarce mai repede unul din voi, îndată va vedea cum i-a mers celuilalt în lipsa lui. Că semnul e limpede: dacă muchia jungherului din partea încotro a pornit o fi mîncată de rugină, înseamnă că nu e în viață, ia atîta timp cît trăiește, muchia rămîne lucitoare.

Cei doi frați porniră la drum, și-au mers ei ce-au mers cale lungă, pînă ce-au ajuns într-o pădure atît de mare, că nu-i puteai da de capăt într-o singură zi. Și cum n-aveau ce alta face, au înnoptat în pădure și s-au apucat să mănînce din merindele luate în desagă. Dar vezi că nici în ziua cealaltă nu putură să iasă din pădure, cu toate c-au mers fără să facă nici un popas. Cum li se sfîrșiseră merindele, unul din ei zise:

— Bre, frate-meu, dacă nu vrem să flămînzim, atunci se cade să vînăm ceva !

Își încărcă apoi pușca și roti o privire în jurul lui. Și cum tocmai se întîmplă să treacă pe acolo un iepure bătrîn, numai ce puse pușca la ochi și vru să tragă. Dar iepurele odată strigă:

— Bunule, drag vînător,
Hai îndură-te și-mi lasă
Viața asta păcătoasă,
Și-o să-ți dau doi puișori !

Apoi sări degrabă în tufiș și aduse doi iepurași. Și atît erau de drăguți, și atît de frumos se dădeau tumba, că vînătorii nu se în-

durară să-i ucidă. Îi luară cu ei și iepurii le țineau urma pas cu pas. Mult nu trecu și numai ce se furișă o vulpe pe lîngă drumeții noștri. Dacă văzură asta, amîndoi frații scoaseră pușca și voiră să tragă. Dar vulpea odată strigă:

— Bunule, drag vînător,
Hai îndură-te și-mi lasă
Viața asta păcătoasă,
Și-o să-ți dau doi puișori !

Aduse doi pui, dar vezi că nici pe aceștia vînătorii nu se îndurară să-i omoare. Puii de vulpe le țineau acuma tovărășie iepurașilor și tuspatru mergeau țanțoși în urma celor doi flăcăi.

După o bucată de timp, numai ce dădu buzna un lup dintr-un tufiș. Vînătorii doar atîta așteptau și-l ochiră. Dar lupul odată strigă

— Bunule, drag vînător,
Hai îndură-te și-mi lasă
Viața asta păcătoasă,
Și-o să-ți dau doi puișori !

Cei doi pui de lup se alăturară celorlalți pui și tussase se țineau acum pe urmele vînătorilor. Și ce crezi, curînd le ieși în cale un urs ! Nici ursului nu i se urîse încă cu viața, așa că strigă și el:

— Bunule, drag vînător,
Hai îndură-te și-mi lasă
Viața asta păcătoasă,
Și-o să-ți dau doi puișori !

Să facem socoteala ! Cu cei doi ursuleți erau acum opt animale. Și cine credeți că le-a mai ieșit în cale vînătorilor ? Un leu, care-și scutura coama furios, de parcă acu'acu' avea să-i sfîșie. Dar vînătorii noștri nu se speriară de fel și-l ochiră, gata să tragă. Dacă văzu leul că nu-i de glumă, se rugă și el:

— Bunule, drag vînător,
Hai îndură-te și-mi lasă
Viața asta păcătoasă,
Și-o să-ți dau doi puișori !

Aduse doi pui, și vînătorii aveau acum doi lei, doi urși, doi lupi, două vulpi și doi iepuri, care-i urmau pas cu pas. Dar vezi

că asta nu le astîmpăra cîtuşi de puţin foamea !... Şi atunci ziseră către vulpi:

— Ian ascultaţi, viclenelor, faceţi-ne rost de ceva mîncare, că doar vă ştim cît sînteţi de îndemînatice la trebuşoara asta !

Vulpile răspunseră:

— Nu departe de aici e un sat şi din satul ăsta de multe ori am făcut rost de găini, că-s berechet, slavă domnului ! Noi o s-o luăm înainte, să vă arătăm drumul, şi pe urmă vă descurcaţi singuri...

Au pornit cu toţii spre sat şi, cînd ajunseră acolo, cei doi vînători cumpărară de-ale mîncării să le mai şi prisosească. Dar nu se gîndiră numai la ei, ci avură grijă să îndestuleze şi animalele. Şi după ce făcură un scurt popas, îşi continuară drumul mai departe. Iar vulpile mergeau tot în frunte, arătîndu-le pe unde s-o ia. Şi nu era de loc de mirare, căci fiind mereu în goană după alte şi alte cotete de găini, cunoşteau bine ţinutul.

Au umblat vînătorii ce au umblat, dar vezi că nu le-a fost chip să găsească nicăieri o slujbă amîndoi, ca să rămînă împreună. Şi într-un sfîrşit grăi unul către celălalt:

— Trebuie să ne despărţim, că n-avem încotro !

Îşi împărţiră pe loc animalele, şi fiecare luă cîte un leu, un urs, o vulpe şi un iepure. Apoi se îmbrăţişară, îşi jurară dragoste frăţească pînă la moarte şi, după cum îi povăţuise tatăl lor adoptiv, înfipseră jungherul într-un stejar bătrîn. După aceea, unul o luă spre soare răsare, iar celălalt spre soare apune.

Se întîmplă că prîslea ajunse cu animalele într-o cetate îmbrăcată în întregime în zăbranic de doliu. Trase el la un han şi-l întrebă pe hangiu de nu s-ar putea să-i adăpostească şi animalele. Acesta îl primi cu multă bunăvoinţă şi-i arătă de îndată grajdul pe care-l avea în ogradă. Flăcăul duse animalele înăuntru, dar ţi-ai găsit să vrea să rămînă acolo, că erau lihnite de foame. Iepurele sări printr-o gaură în grădină, de-şi luă o varză, vulpea se strecură şi ea prin deschizătură şi-şi aduse din coteţ o găină, şi după ce-o mîncă, mai şterpeli şi un cocoş, ca să se satură pe deplin. Vezi însă că lupul, ursul şi leul erau prea matahale ca să poată trece prin deschizătura aceea, aşa că hangiul îi scoase din grajd şi-i duse într-o livadă unde păştea o vacă. Şi se poate spune că în scurt timp s-au îndestulat şi ei prea bine .

După ce se îngriji de animalele şi le văzu pe toate culcate în grajd, flăcăul îl întrebă pe hangiu de ce e întreaga cetate în doliu.

Hangiul odată se înnegură la chip şi-i răspunse:

— Pentru că mîine o să-şi dea sfîrşitul unica fiică a împăratului nostru.

Auzindu-i spusele, vînătorul întrebă din nou;

— Oare-i bolnavă de moarte ?

— Da' de unde, e sănătoasă tun şi voinică cum nu-s multe fecioare, şi totuşi mîine îi e dat să moară .

— Ei drăcie, cum vine asta ? ! se miră flăcăul.

— În faţa cetăţii se ridică un munte înalt şi într-o văgăună din munte îşi are sălaşul un balaur. Şi balaurul ăsta a poruncit să i se aducă pînă mîine fata împăratului ca să-şi astîmpere foamea cu ea. Iar de nu i s-o împlini voia, a trimis vorbă că ne pustieşte toată ţara. Şi nu e chip să i te împotriveşti, că blestematul nu cunoaşte mila. Aşa că om trebui să-i dăm domniţa, fără zăbavă, că mîine se împlineşte sorocul.

— Da' oare de ce nu-i vine nimeni de hac balaurului ăstuia ? întrebă vînătorul.

— Ei — răspunse hangiul — da' parcă n-au încercat destui cavaleri !. . Vezi însă că toţi au plătit cu viaţa îndrăzneala. Voinicului care va ucide balaurul, împăratul s-a arătat gata să-i dea pe fiică-sa de soţie, ba a mai făgăduit că acela o să-i moştenească şi împărăţia, după moarte. Vorba e însă dacă s-o ivi un asemenea voinic !.

Flăcăul nu mai ceru şi alte deslușiri. Dar a doua zi îşi luă animalele şi se urcă cu ele pe muntele unde-şi avea balaurul sălaşul. Drept în creştetul muntelui se afla un paraclis şi înăuntru se găseau trei cupe pline. Dedesubtul lor sta scris: „Cine va bea din aceste cupe va deveni omul cel mai puternic din lume şi va putea mînui paloşul care-i îngropat sub pragul din faţa uşii !"

Vînătorul nu bău nici o picătură din cupele acelea, dar ieşi din lăcaş de căută paloşul. Îl găsi repede, dar cît se strădui el, nu fu chip să-l mişte din loc . . Dacă văzu asta, intră iar în paraclis şi bău din cele trei cupe. Şi ce crezi: acu' putu lesne să ridice paloşul şi să-l mînuiască, de parcă de cînd lumea era deprins cu el.

Şi iată că se apropie şi ceasul cînd domniţa trebuia să fie dusă balaurului drept peşcheş. Pe drumul cel greu şi fără întoarcere, o urmau în tăcere împăratul, mareşalul palatului şi ceilalţi curteni. În timp ce mergeau, fecioara îl zări încă de departe pe vînător, cum sta sus, în creştetul muntelui, şi crezînd că-i balaurul, nu mai vru să urce. Dar îndată îşi aminti de urgia care s-ar abate asupra cetăţii, de s-ar împotrivi cumva, şi-şi continuă drumul. Cînd ajunseră la hotarul de unde începeau pămînturile balaurului, împăratul şi curtenii se opriră pe loc şi, cu inima îndurerată, se întoarnă spre casă. Numai mareşalul palatului mai rămase acolo, că-i dăduse poruncă măria sa să-i aducă veste cît mai degrabă despre tot ce s-a mai întîmplat după ce au lăsat-o pe domniţă singură.

Urcă fecioara pe cărările muntelui şi, cînd ajunse în creştetul lui, nu-l întîlni pe balaur, după cum se aşteptase, ci drept în faţă îi stătea flăcăul nostru. De cum o văzu, el îi linişti temerile şi-i făgădui c-o să-i scape viaţa. Apoi o duse în paraclis şi o închise acolo. Mult nu trecu şi odată se stîrni un vuiet mai puternic decît marea în furtună: era balaurul cu şapte capete, care urla de-ţi venea să crezi că e vremea de apoi. Cînd îl zări pe vînător, matahala se opri o clipă uimit, şi după aceea răcni la el;

— Ce cauţi aici pe munte, muritorule ?

Dar vînătorul nu se înspăimîntă de fel şi-i răspunse cu semeţie:

— Vreau să luptăm pe viaţă şi pe moarte !

— A, asta ţi-e voia ! răspunse balaurul. Află că primesc. Şi mai află că mulţi cavaleri au fost la fel de nesăbuiţi ca şi tine, da' le putrezesc oasele pe tăpşanul ăsta şi la fel o să se sfîrşească şi îndrăzneala ta !.

Nici nu-şi termină bine vorbele, că şi începu să scuipe foc prin cele şapte gîtlejuri. Că vezi, chitise bine dihania cum să-i vină de hac flăcăului. Vîlvătaia trebuia să cuprindă imediat iarba uscată şi să-l împresoare pe voinic în aburii cei înecăcioşi şi să-l înăbuşe. Ei, da' ce credeţi că flăcăul n-avea ajutoare ! Numai ce veniră animalele cele credincioase şi, călcînd în picioare, îl stinseră de parcă nici n-ar fi fost. Dacă văzu asta, balaurul se năpusti asupra vînătorului, cu gînd să-l doboare, dar flăcăul odată învîrti paloşul, spintecînd văzduhul, şi-i reteză trei capete dintr-o singură lovitură. Balaurul nu luă seama însă la sîngele care-i curgea în valuri, ci orbit de furie, se opinti în coadă şi, repezindu-se asupra flăcăului, îl acoperi pe de-a-ntregul în flăcări. Dar cînd vru să se năpustească asupră-i ca să-i dea lovitura de moarte, voinicul numai ce-l fulgeră cu paloşul, retezîndu-i alte trei capete.

Dihania se prăbuşi la pămînt, istovită, dar mai cercă o dată să se năpustească asupra flăcăului, cu coada. Zadarnică îi fu însă încercarea !.. Adunîndu-şi ultimele puteri, voinicul nostru îi reteză coada, dar cum se simţea sleit de oboseală, nu mai putu să continue lupta şi-şi chemă animalele, care pe loc sfîşiară balaurul în bucăţi, de-şi dădu ultima suflare.

Cum se sfîrşi lupta, flăcăul alergă la paraclis, s-o scoată de acolo pe domniţă, dar vezi că o găsi zăcînd la pămînt, fără suflare. Pasămite, în timpul cît durase încăierarea dintre flăcău şi balaur, de teamă şi spaimă, biata fată îşi pierduse cunoştinţa. Cînd îşi reveni şi deschise ochii, îşi dete imediat seama că nu se mai află în paraclis. Ca s-o liniştească, vînătorul îi arătă trupul ciopîrţit al balaurului şi-i spuse că de acum înainte n-avea de ce să se mai teamă.

Tare se mai bucură domnița de vestea asta și, la rîndu-i îi zise:

— Dacă-i așa, află atunci că în curînd ai să fii soțul meu iubit, fiindcă taică-meu, împăratul, a făgăduit că mă va da de soție aceluia care va ucide balaurul.

Apoi își desfăcu salba de mărgean de la gît și o împărți iepurelui, vulpii, lupului și ursului, dînd fiecăruia cîte o parte, ca să le răsplătească vitejia și credința. Încuietoarea de aur o dărui însă leului, căci dintre toate cele cinci animale, leul se arătase cel mai vrednic s-o primească, iar vînătorului îi oferi năframa, pe care era brodat numele ei.

Flăcăul tăie cele șapte limbi ale balaurului și, după ce le înfășură în năframă, puse legătura lîngă el și n-o scăpă nici o clipă din ochi.

Dar cum îl moleșise dogoarea focului și se simțea tare obosit în urma luptei cu balaurul, flăcăul îi zise domniței:

— Amîndoi sîntem sleiți de oboseală și cred că nu ne-ar prinde rău dacă ne-am hodini puțin.

Domnița încuviință, că avea și ea același gînd, și amîndoi se culcară pe iarbă.

Mai înainte de a-l prinde somnul, vînătorul avu grijă să-i spună leului:

— Fii cu ochii în patru și păzește-ne, ca să nu ne atace cumva în timpul somnului vreo slugă de-a balaurului sau cine știe ce alt dușman.

Leul se așeză lîngă ei, să le stea de strajă, dar pentru că lupta îl obosise și pe el, chemă ursul și-i zise:

— Ia ascultă, ursule, vreau să mă hodinesc oleacă! Așază-te ici, lîngă mine, și dacă o fi să se întîmple ceva, trezește-mă imediat.

Ursul se așeză lîngă leu, dar pentru că era și el obosit, chemă lupul și-i zise:

— Ia ascultă, lupule, vreau să mă hodinesc oleacă! Așază-te ici, lîngă mine, și dacă o fi să se întîmple ceva, trezește-mă imediat!

Lupul se așază lîngă urs, dar fiind și el obosit, chemă vulpea și-i zise:

— Ia ascultă, cumătră, vreau să mă hodinesc oleacă! Așază-te ici, lîngă mine, și dacă o fi să se întîmple ceva, trezește-mă imediat!

Vulpea se așeză lîngă lup, dar pentru că și pe ea o răzbise oboseala, chemă iepurele și-i zise:

— Ia ascultă, iepurilă, vreau să mă hodinesc oleacă! Așază-te ici, lîngă mine, și dacă o fi să se întîmple ceva, trezește-mă imediat.

Iepurele se așează lîngă vulpe, dar vezi că și el era obosit. Atît de obosit era, că abia își ținea ochii deschiși. Să cheme pe altul, ca să stea de strajă în locul lui, n-avea pe cine, așa că moțăi el ce moțăi, pînă ce adormi de-a binelea. Dormeau acuma domnița, vînătorul, leul, ursul, lupul, vulpea și iepurele, dar știi, dormeau, nu glumă, c-ai fi putut să tai lemne pe ei !...

În ăst timp, mareșalul palatului tot privea spre munte, așteptînd să-l zărească pe balaur cum se ridică în zbor cu domnița, ca s-o ducă la văgăuna unde-și avea sălașul. Dacă văzu el că nu se arată balaurul și că muntele e învăluit în tăcere, își luă inima-n dinți și, haida-hai, urcă povîrnișul. Cînd ajunse în creștetul muntelui, numai ce văzu balaurul sfîrtecat în bucăți și, alături de el, cufundați într-un somn adînc, domnița, vînătorul și cele cinci vietăți ale pădurii.

Cum era un om hain la suflet, nu stătu pe gînduri nici o clipă și, scoțînd sabia, tăie capul vînătorului. Apoi o luă pe domniță în brațe și coborî cu ea muntele. Pe la jumătatea drumului, fata se trezi și, văzîndu-se în brațele curteanului, se sperie grozav. Dar mareșalul curții se răsti la ea:

— De acu' ești în puterea mea și vei spune tuturor că eu am fost acela care am ucis balaurul !

— Da' bine — răspunse domnița — cum crezi c-o să mi se ducă gura să spun așa ceva, cînd, de drept, vînătorul și animalele lui i-au venit de hac ? !..

Auzind cît de îndrăzneț îi vorbește, mareșalul odată se întunecă la chip și, scoțînd sabia, o amenință că o va ucide dacă nu-i va da ascultare. Și prin tot soiul de vicleșuguri o sili să-i făgăduiască că i se va supune în orice împrejurare. Apoi se grăbi s-o aducă împăratului, care nu mai știa ce să facă de bucurie, cînd își revăzu copila vie și nevătămată, căci, pasămite, el o socotea sfîșiată de dihanie.

După ce mai trecu oleacă de vreme, mareșalul îi grăi împăratului:

— Eu i-am făcut de petrecanie balaurului și prin fapta mea i-am scăpat astfel viața domniței și am scăpat de izbeliște întreaga împărăție, așa că îți cer, măria ta, să mi-o dai pe domniță de soție, așa cum ai făgăduit.

Auzindu-i vorbele, împăratul o întrebă pe domniță:

— Dreptu-i ce spune, fata mea ?

— Da — răspunse domnița — trebuie că e adevărat, dar eu o rog pe măria voastră să facem nunta abia peste un an.

Și în sinea ei, fata socotea că în timpul ăsta poate că i-o fi dat să afle ceva despre iubitul ei vînător.

Pe muntele care se aflase pînă nu de mult în stăpînirea balaurului, animalele mai dormeau încă lîngă stăpînul lor care zăcea scăldat în sînge. Și numai ce sosi în zbor un bondar mare, care bîzîia de-ți lua auzul și, ca orice bondar urîcios și neastîmpărat, se așeză pe nasul iepurelui. Dar iepurele îl izgoni cu laba și-și continuă somnul. Bondarul se mai așeză o dată pe nasul iepurelui. Dar fu din nou izgonit. Atunci bondarul se roti pentru a treia oară în jurul iepurelui și-l înțepă drept pe nas. Dar atît de strașnic îl înțepă, că iepurele pe dată se trezi. După ce se frecă la ochi și se deșteptă de-a binelea, iepurele o trezi pe vulpe, vulpea îl trei pe lup, lupul îl trezi pe urs, iar ursul îl trezi pe leu.

Roti leul privirea împrejur și cînd văzu că domnița dispăruse și că stăpînul lor zăcea scăldat în sînge, începu să urle înfiorător:

— Cine a făptuit nelegiuirea asta, ursule ? întrebă după aceea leul. Și de ce nu m-ai deșteptat la vreme ?

La rîndul lui, ursul îl întrebă pe lup:

— De ce nu m-ai deșteptat ?

Dacă auzi asta lupul, o întrebă și el pe vulpe:

— De ce nu m-ai deșteptat ?

Vulpea tăcu mîlc și se adresă iepurelui, cu aceeași întrebare.

Bietul iepure dădu din colț în colț și nu știu ce să răspundă. Atunci animalele îl găsiră vinovat de tot ce se întîmplase și voiră să tabere asupra lui, ca să-l învețe minte pentru totdeauna. Dar iepurele se rugă de ele cu lacrimi fierbinți și le zise:

— Îndurați-vă și nu mă omorîți, c-am să fac ce-oi face și o să-i redau viața stăpînului nostru ! Cunosc un munte vrăjit și pe unul plai al acestui munte crește o rădăcină fermecată. Cine ia în gură rădăcina asta, aceluia îi e dat să se tămăduiască de toate bolile și rănile. Da' vezi că muntele cu pricina e la o depărtare de două sute de ceasuri de aici !...

Atunci leul se apropie de el și, privindu-l țintă, îi spuse:

— Du-te, și în douăzeci și patru de ceasuri să te întorci cu rădăcina, auzi tu ? !...

Iepurele porni ca fulgerul și în douăzeci și patru de ceasuri se întoarse cu rădăcina făcătoare de minuni. Leul așeză capul pe gîtul vînătorului, iar iepurele îi puse în gură rădăcina aceea fermecată. Și ce crezi, încetul cu încetul, capul se lipi iar de corp, inima începu să bată din nou și vînătorul își recăpătă viața !. Flăcăul se trezi de parcă atunci s-ar fi deșteptat dintr-un somn mai lung și, nevăzînd-o pe domniță lîngă el, se întristă.

„Să știi c-a plecat în timp ce eu dormeam, ca să scape de mine!" își zise el.

Acu' trebuie să vă mai spun că, de grăbit ce fusese, leul îi aşezase de-a-ndoaselea capul, dar vezi că vînătorul nu observase de fel lucrul ăsta, că era tare îndurerat la gîndul că domnița fugise. Abia către ora prînzului, cînd dădu să mănînce ceva, băgă el de seamă că are capul aşezat cu faţa spre spate. Şi cum nu se putea dumiri de loc, le rugă pe animale să-i spună toate cîte se întîmplaseră în timpul cît dormise.

Atunci leul începu să-i povestească toată tărăşenia: cum că, fiind tare obosiţi, adormiseră cu toţii şi că-l găsiseră mort, cu capul tăiat, cînd se deşteptaseră Şi-i mai zise că iepurele adusese rădăcina dătătoare de viaţă tocmai de la un munte vrăjit şi că, în grabă, el îi aşezase de-a-ndoaselea capul Dar nu trebuia să se teamă, că îndată avea să-şi repare greşeala Şi chiar aşa se întîmplă ! Leul smulse capul vînătorului şi-l aşează cum trebuie pe gît, iar iepurele îl tămădui cu rădăcina fermecată, făcîndu-l să se prindă din nou, de parcă niciodată n-ar fi fost retezat de sabie.

Vezi însă că focul din inimă nimeni nu putu să i-l stingă, că se topea nu alta, după draga lui Şi, îndurerat, o porni în lume împreună cu animalele sale credincioase. Şi-şi cîştigă pîinea, punîndu-le să joace în faţa oamenilor pe la bîlciuri sau la cîte o răscruce.

Se scurse aşa vremea, şi după un an, s-a întîmplat să nimerească în aceeaşi cetate unde-şi pusese viaţa în joc, ca s-o scape pe fata de împărat din gheara balaurului. De astă dată însă, întreaga cetate rîdea, împodobită numai în purpură. Se miră el de asta şi-l rugă pe hangiu să-l deslușească.

— Ia spune-mi, bre omule, ce s-a mai întîmplat pe aici ? Că acu' un an, toată cetatea era îmbrăcată în zăbranic, în timp ce azi e împodobită numai în purpură !.

Hangiul îi răspunse pe dată:

— Ei, acu' un an domnița trebuia să fie dată balaurului. Da' vezi că mareşalul palatului s-a luptat cu blestemata de dihanie şi atît de viteaz a fost, că i-a venit de hac. Iar mîine ne-om bucura cu toţii, de la mic la mare, că se va prăznui nunta domniţei cu voinicul ăsta fără seamăn. Acu' un an ne erau tare îndurerate inimile, şi de aceea am purtat doliu, iar acu' sîntem bucuroşi şi ne veselim, şi de aceea am împodobit cetatea numai în purpură.

A doua zi, cînd trebuia să aibă loc nunta, vînătorul îl întrebă pe hangiu, cam pe la ora prînzului:

— Ia ascultă, domnule birtaş, îţi vine a crede că azi la prînz o să mănînc aici, la masa asta, pîine de la masa împăratului?

— Ce tot îndrugi la palavre!.. răspunse hangiul. Pun rămăşag pe o sută de monezi de aur că aşa ceva n-o să se întîmple!

Vînătorul primi prinsoarea și scoase o pungă cu o sută de monezi de aur. Apoi chemă iepurele și-i zise:

— Ia ascultă-mă, Iute-de-Picior, du-te și adu-mi o pîine, din acelea din care mănîncă și împăratul!

Fiind el cel mai mic, iepurele n-avea cum să-i dea altuia dintre animale să îndeplinească porunca și trebui s-o ia din loc cît mai degrabă, că avea de mers drum lung, nu glumă, pînă la castelul împărătesc. Dar mai înainte de a porni, tare se mai înspăimîntă la gîndul că, de va alerga singur pe ulițele cetății, cîinii de la măcelării se vor lua după 'însul, cercînd să-l prindă!...

Și chiar așa se întîmplă! Cîinii se adunară în haită și se luară după el, voind să-i scarmene pielea. Dar nu degeaba îi spusese stăpînul său „Iute-de-Picior" Atît de repede fugi, că reuși să le scape de sub nas. Și fără ca santinela să observe ceva, reuși să se ascundă în ghereta de la poarta palatului.

După cîtăva vreme sosiră în goană și cîinii și se năpustiră spre gheretă, voind să-l scoată pe iepure de acolo. Dar vezi că santinela nu știa de glumă și începu să mi ți-i izbească cu patul puștii, că îndată o luară la goană, schelălăind și urlînd.

Cînd iepurele simți că nu-l mai paște nici o primejdie, se strecură în palat și se duse de-a dreptul în camera unde se afla domnița. Se piti sub scaunul pe care ședea dînsa și o pișcă de picior. Crezînd că e cîinele ei, căruia îi arde de joacă, domnița se răsti, zicînd:

— Pleacă de aici, n-auzi?!.

Iepurele o pișcă pentru a doua oară, dar domnița nu-l luă în seamă nici de astă dată și-i spuse răstit:

— Pleacă de aici, potaie!

Dar iepurele nu se lăsă, ci o pișcă pentru a treia oară. Dacă văzu domnița că nu-i chip să scape de el, se uită sub scaun, cu gînd să-l ocărască și mai zdravăn, dar odată făcu ochii mari, căci în locul cîinelui său privea la ea un iepure. Și nu-i fu greu să-l recunoască, deoarece purta la gît mărgeanul pe care chiar ea i-l dăruise.

Ei, nici nu vă puteți închipui dumneavoastră ce bucurie fu atunci pe dînsa! Îl ridică în brațe și se duse cu el în iatac, unde n-o putea auzi nimeni, și-l întrebă:

— Dragul meu iepuraș, ce-i cu tine?

Iar iepurele îi răspunse:

— Stăpînul meu, vînătorul care a ucis balaurul e aici în cetate și m-a trimis să-i aduc o pîine din acelea din care mănîncă și împăratul.

Domnița se bucură peste poate cînd află că alesul inimii ei e atît de aproape de dînsa și, chemîndu-l pe brutar, îi porunci să-i a ucă una din pîinile pregătite pentru masa împărătească.

Dar iepurele o mai rugă încă ceva:

— Mai poruncește, domniță, ca brutarul să meargă cu mine, că altfel cîinii nu m-or lăsa în pace de fel și m-or fugări tot drumul!

Brutarul îl însoți pînă la ușa hanului și, de cum ajunse aici, iepurele se ridică pe picioarele dindărăt și, cu labele din față, aducă pîinea și i-o duse stăpînului.

Dacă-l văzu pe iepure venind, vînătorul spuse:

— Ei, domnule birtaș, nu-i așa c-am cîștigat cele o sută de monede?

Hangiul rămăsese cu gura căscată de mirare și tăcu mîlc, că n-avea ce mai zice. Atunci vînătorul continuă cu și mai multă voioșie:

— Pîine am eu acuma, nu mă pot plînge, da' vezi c-aș mai pofti la masă și o friptură din acelea care mănîncă împăratul..

Auzindu-l ce vorbe îndrugă, hangiul îl luă în răspăr:

— Na-ți-o bună! Aș vrea s-o văd și pe asta!. dar nu mai îndrăzni să pună rămășag.

Vînătorul chemă vulpea și-i zise:

— Vulpeo, ia du-te și adu-mi o friptură din acelea care mănîncă împăratul!

Vulpea, ca una ce e șireată din fire, se strecură pe uliță mai dosnice și ajunse la palat nesupărată de nici un cîine. Se așeză sub scaunul domniței și o pișcă de picior, la fel cum făcuse și iepurele. Domnița își aplecă privirea și o recunoscu pe dată după mărgeanul pe care i-l dăruise. După aceea o luă pe vulpe în iatacul ei și o întrebă:

— Draga mea vulpiță, ce-i cu tine?

Și vulpea îi răspunse:

— Stăpînul meu, vînătorul care a ucis balaurul, e aici în cetate și m-a trimis să-i aduc o friptură din care mănîncă împăratul.

Domnița îl chemă la sine pe bucătar și-i porunci să-i aducă una din fripturile pe care le pregătise pentru masa împărătească. Dar vezi că vulpea îi ceru domniței s-o însoțească cineva. Merse ea alături de bucătarul care ducea friptura, și cînd ajunseră în dreptul hanului, vulpea îi luă din mîini tava, goni cu coada mușteie care începuseră să se adune în jurul fripturii și o aduse stăpînului.

— Ei, vezi, domnule birtaș — spuse vînătorul — nu pot să mă plîng că am acu' și pîine și friptură. Da' aș mai pofti și o garnitură de legume, că nu strică.

Chemă după aceea lupul și-i porunci:

— Lupule, ia du-te și adu-mi o garnitură de legume, din aceea care mănîncă și împăratul!

Lupul nu se temu de nimeni și, intrînd de-a dreptul în palat, o trase pe domniță de rochie, cu atîta putere, că trebui să-și întoarcă privirea spre el. Și îndată îl recunoscu după mărgeanul pe care i-l dăruise. Îl duse și pe lup în iatacul ei și-l întrebă:

— Dragul meu lup, ce-i cu tine?

Și lupul îi răspunse:

— Stăpînul meu, vînătorul care a ucis balaurul, e aici în cetate și m-a trimis să-i aduc o garnitură de legume din care mănîncă și împăratul.

Domnița chemă atunci bucătarul și-i porunci să-i aducă o garnitură de legume din cele pregătite pentru masa împărătească. De parcă s-ar fi înțeles cu iepurele și cu vulpea, lupul îi ceru domniței să-l însoțească și pe el cineva, și bucătarul duse strachina cu legume pînă la ușa hanului. Aci, lupul îi luă strachina din mîini și o duse stăpînului său.

— Ei, vezi, domnule birtaș — spuse vînătorul — nu mă pot plînge, acum am pîine, friptură și legume, da' aș mai pofti și niscaiva prăjituri din acelea din care mănîncă împăratul.

Și chemîndu-l pe urs, îi zise:

— Ursule, ia du-te și adu-mi din prăjiturile care mănîncă împăratul, că doar te știu cît de mult îți plac dulciurile și ți-or da și ție să guști din ele!..

Ursul se îndreptă tropa-tropa spre palat, că răsună pămîntul sub el și, de spaimă, toată lumea îi fugea din cale..Dar cînd ajunse la poarta palatului, străjerii își încrucișară puștile și nu voiră să-l lase să intre. Te pui însă cu ursul!. .

Dădu la o parte puștile din calea sa și se porni să pocnească cu laba în dreapta și în stînga, de ziceai că-i o morișcă. Și așa-i tărbăci, că toți oștenii din strajă zăceau la pămînt cu oasele rupte. Dacă văzu ursul că are drumul liber, se duse de-a dreptul la domniță, se proțăpi în spatele ei și începu să mormăie grozav. Domnița se întoarse, îl recunoscu și-l pofti în iatacul ei, unde-l întrebă:

— Dragul meu urs, ce-i cu tine?

Și ursul îi răspunse:

— Stăpînul meu, vînătorul care a ucis balaurul, e aici în cetate și m-a trimis să-i aduc din prăjiturile care mănîncă împăratul.

Domnița îl chemă pe cofetar și-i porunci să-i facă o tavă cu prăjituri, dar numai din acelea care obișnuiește să mănînce împăratul, și îi mai zise să le și ducă pînă la ușa hanului.

Cum ajunseră acolo, ursul se apucă să lingă cofeturile de pe cîteva și apoi se ridică în două picioare și-i duse stăpînului tablaua cu prăjituri.

— Ei, vezi, domnule birtaș — spuse vînătorul — nu mă pot plînge, acuma am pîine, friptură, legume și prăjituri, da' aș mai pofti să beau și din vinul din care bea împăratul!

Îl chemă pe leu și-i zise:

— Dragă leule, știu eu că-ți cam place să te cherchelești; ia du-te și adu-mi cîteva sticle din vinul pe care-l bea împăratul!

Leul porni spre palat și oamenii îi fugeau din cale de parcă ar fi văzut pe naiba. Cînd dădu să intre pe poarta palatului, straja încercă să-l oprească, dar te pui cu leul!.. Răcni odată la ei, de-i băgă în sperieți nu alta și se risipiră cu toții ca potîrnichile...

Dacă văzu leul că nu-i mai stă nimeni în cale, se duse spre iatacul domniței și bătu cu coada în ușă. Domnița deschise ușa și cînd văzu că-i stă un leu înainte se sperie grozav. Dar îndată îl recunoscu după încheietoarea de aur a salbei, îl pofti înăuntru și-l întrebă:

— Dragul meu leu, ce-i cu tine?

Și leul îi răspunse:

— Stăpînul meu, vînătorul care a ucis balaurul, e aici, în cetate și m-a trimis să-i aduc din vinul din care bea împăratul.

Domnița îl chemă pe paharnic și-i porunci să-i aducă din vinul din care bea împăratul. Dar leul îi zise:

— Lasă-mă să merg cu slujitorul împărătesc, ca să mă încredințez cu ochii mei că-mi dă din vinul din care bea împăratul, și nu din altul.

Coborî deci în pivniță împreună cu paharnicul și acesta voi să-i dea vin dintr-un butoi în care se păstra vinul pentru servitorii împăratului.

— Stai, bre omule, nu te grăbi așa!.. îi zise leul, că mai întîi vreau să-l gust.

Scoase el din butoi o jumătate de oca de vin și o dădu pe gît dintr-o sorbitură.

— Asta-i poșircă, nu vin! spuse leul, nemulțumit. Nu, hotărît, ăsta nu-i vinul din care bea împăratul!

Paharnicul se uită la el, chiorîș, și se îndreptă spre un alt butoi, unde era vinul pentru mareșalul palatului.

— Stai, bre omule — spuse din nou leul — că mai întîi vreau să-l încerc!

Scoase din butoi o jumătate de oca și o dădu de dușcă.

— Hm, da, ăsta-i mai bunicel, dar tot nu-i vinul din care bea împăratul!...

Dacă-l auzi că spune asta, paharnicul se înfurie de-a binelea și începu a-și ride de el:

— Parcă un nătîng ca tine se pricepe la vin!

Leul nu aștepta să-i mai zică și altele și odată îi cîrpi o labă peste urechi, că paharnicul văzu stele verzi și se prăbuși cu zgomot la pămînt. Cînd se sculă de jos, paharnicul nu mai îndrăzni să li se pună împotrivă și-l duse pe leu într-o altă pivniță, unde se aflau butoaiele cu vin din care bea numai împăratul.

Leul scoase dintr-un butoi o jumătate de oca, o gustă și apoi plescăi din limbă mulțumit:

— Ăsta zic și eu vin!. și-i porunci paharnicului să-i umple șase sticle.

Urcară ei sus, dar leului i se cam împleticeau picioarele, că de atîta gustat se cam cherchelise. Și din pricina asta, paharnicul trebui să ducă vinul pînă la ușa hanului. Cînd fură să treacă pragul, leul îi luă coșul din mînă și, apucîndu-l cu gura, îl duse stăpînului său.

Văzîndu-l că vine, vînătorul se veseli pe dată și zise:

— Ei vezi, domnule birtaș, nu mă pot plînge, că acuma am pîine, friptură, legume, prăjituri și vin din care mănîncă și bea însuși împăratul! Și o să mă așez la masă împreună cu animalele mele și o să ne ospătăm pe cinste!

Și chiar așa și făcu. Se puse pe mîncat și băut și dădu și iepurelui, vulpii, lupului, ursului și leului să mănînce și să bea pînă ce nu mai putură. Și era voios și bine dispus, căci îi spunea inima că domnița încă-l mai iubește.

După ce sfîrși masa, vînătorul grăi iarăși:

— Domnule birtaș, am mîncat și am băut întocmai ca și împăratul și acu' o să mă duc la curte să mă însor cu domnița!...

Dacă auzi una ca asta, hangiul sări ca fript:

— Poftim ce brașoave mai toarnă! Cum o să fie așa ceva cu putință, doar domnița are un mire și azi o să se cunune cu dînsul?!...

Atunci vînătorul scoase din buzunar năframa pe care i-o dăruise domnița pe munte și în care se aflau învelite cele șapte limbi ale balaurului și spuse:

— Vezi, ce țin eu aici în mînă o să mă ajute să mă însor cu domnița!...

Hangiul se uită ce se uită la năframă și apoi spuse:

— Orice aș fi în stare să cred, da' asta n-o mai cred nici în ruptul capului! Și așa sînt de sigur că nu greșesc, că pun rămășag pe casa și ograda mea!.

La rîndul său, vînătorul scoase o pungă cu o mie de ducați și, punînd-o pe masă, zise:

— Iar eu mă prind pe punga asta!

În ăst timp, împăratul ședea la masă cu domnița. Și cum mîncau ei, numai ce o întrebă împăratul:

— Da' ia spune-mi, ce-au vrut de la tine toate acele animale sălbatice care au venit și au plecat din palatul meu?

Și domnița îi răspunse:

— Asta nu mi se cade să-ți spun, dar n-ai face rău de l-ai chema pe stăpînul acelor animale!

Dacă auzi ce spune domnița, împăratul nu mai stătu la gînduri și mînă un servitor la han, să-l poftească pe străin la curte. Și ce crezi, slujitorul sosi tocmai în clipa cînd vînătorul și birtașul încheiau rămășagul..

— Ei vezi, domnule birtaș — spuse vînătorul, cu voioșie — împăratul își trimite un servitor să mă poftească la dînsul, dar eu nu mă duc deocamdată!. Apoi se întoarse către servitorul împăratului și-i grăi: Spune-i stăpînului tău că-l rog să-mi trimită straie împărătești, o caleașcă cu șase cai și servitori care să mă slujească.

Ascultă împăratul răspunsul vînătorului și o întrebă pe domniță:

— Ce să fac?

Și domnița îi zise:

— Bine-ai face, măria ta, de i-ai îndeplini dorința!

Atunci împăratul îi trimise straie împărătești, o caleașcă cu șase cai și servitori care să-l servească.

De îndată ce zări alaiul sosind, vînătorul îi spuse birtașului:

— Ia privește, domnule birtaș, că-s toate așa cum le-am dorit!.

Flăcăul îmbrăcă straiele împărătești, luă năframa cu limbile balaurului și plecă spre palat.

Cînd împăratul îl zări sosind, o întrebă pe domniță:

— Cum să-l primesc, fata mea?

Și domnița-i răspunse:

— Bine-ai face, măria ta, de i-ai ieși în întîmpinare.

Împăratul se ținu întocmai de vorbele domniței. Ieși în întîmpinarea vînătorului și-l conduse sus, în sala tronului.

Și în urma vînătorului pășeau cele cinci animale ale sale.

Împăratul îl pofti să ia loc la masă, lîngă dînsul, iar alături de flăcău se afla domnița, fiica craiului. Mareșalul stătea de partea cealaltă a mesei, după cum cerea datina mirilor, și vezi că nu-l recunoscu pe vînător..

Tocmai în acea clipă se aduseră la masă cele şapte capete ale balaurului, ca să le vadă comesenii cît erau de grozave.

Arătînd înspre ele, împăratul spuse:

— Capetele astea ale balaurului, mareşalul le-a retezat pe toate, şi drept răsplată pentru fapta lui vitejească i-o dau azi de nevastă pe fiica mea!

Atunci vînătorul se sculă de la masă şi, deschizînd cele şapte guri, întrebă:

— Da' cele şapte limbi ale balaurului, unde sînt?

Mareşalul încremeni, se făcu alb ca varul şi nu ştiu ce să răspundă. În cele din urmă îşi învinse oarecum spaima şi abia bîigui:

— Balaurii n-au limbă.

Şi vînătorul răspunse:

— De drept, mincinoşii n-ar trebui să aibă limbă, iar cine are limbile balaurului acela cu adevărat a învins dihania!

Nu-şi termină bine vorbele, că şi scoase la iveală năframa, o desfăcu, vîrî cele şapte limbi în fiecare gură a balaurului şi toate se potriviră, că doar de acolo erau.. Apoi luă năframa pe care era brodat numele domniţei şi, arătîndu-i-o, o întrebă cui a dăruit-o.

Iar domniţa răspunse:

— Aceluia care l-a doborît pe balaur.

După aceea, vînătorul chemă pe rînd animalele, le scoase de la gît bucăţile de mărgean, desprinse de pe gîtul leului încheietoarea de aur şi, arătîndu-le domniţei, o întrebă a cui e salba.

Şi domniţa răspunse:

— Salba şi încheietoarea îs ale mele, că le-am împărţit animalelor ăstora care l-au ajutat pe vînător să doboare balaurul.

Dacă o auzi vînătorul că dă totul în vileag, continuă să spună mai departe:

— Cum eram obosit de lupta cu balaurul, m-am trîntit jos, să mă odihnesc, şi pe loc m-a furat somnul. A venit mareşalul, a văzut el cum stă treaba şi mi-a tăiat capul.. A luat-o apoi pe domniţă cu de-a sila şi a început să se grozăvească în dreapta şi în stînga că el a ucis balaurul. Şi iată că acum îi dovedesc minciuna cu limbile balaurului, cu năframa şi cu salba domniţei.

Apoi mai povesti cum l-au tămăduit animalele cu rădăcina făcătoare de minuni, cum a rătăcit un an întreg împreună cu ele, cum a sosit în oraş tocmai în preziua nunţii şi cum a aflat din gura birtaşului despre înşelăciunea mareşalului.

După ce ascultă toată tărăşenia, împăratul o întrebă pe domniţă:

— Dreptu-i că omul acesta l-a ucis pe balaur?

Și domnița răspunse:

— Da, e adevărat! Acuma pot mărturisi adevărul, căci mișelia mareșalului a ieșit la iveală fără s-o fi dat eu în vileag, că m-a silit în toată vremea asta să-mi ferec gura și să tac! Și asta-i cauza pentru care l-am rugat pe măria sa împăratul ca nunta să fie serbată abia peste un an.

Mareșalul fu zvîrlit în închisoare, iar vînătorul se pregăti de nuntă cu domnița. Și cum flăcăul era destoinic, împăratul îl numi guvernator peste întreaga împărăție. Și se făcu o nuntă cu atîta alai și strălucire, că se duse vestea despre ea peste nouă țări și nouă mări.

Flăcăul chemă la praznic pe taică-său și pe părintele său adoptiv, vînătorul, și cînd fură să plece acasă, îi încărcă de comori. Și nici pe birtaș nu-l uită. Îl chemă la curte și-i zise:

— Ei vezi, domnule birtaș, am luat-o pe domniță de nevastă și casa și ograda dumitale sînt acuma ale mele!

Birtașul rămase cu ochii în pămînt și într-un tîrziu spuse și el cu obidă:

— Da, după lege sînt ale măriei voastre!

Dar craiul cel tînăr îi răspunse:

— Deși am cîștigat prinsoarea, vreau să mă arăt mărinimos față de tine, birtașule, așa că păstrează-ți casa și ograda și mai primește din parte-mi și cele o mie de piese de aur!

Împăratul cel tînăr și împărăteasa cea tînără trăiau fericiți și erau mereu veseli, de parcă toată lumea ar fi fost a lor. Craiul pleca adesea în pădure, să vîneze, căci vînătoarea îi bucura nespus de mult inima, și animalele lui îl însoțeau întotdeauna.

Vezi însă că în apropiere de palatul împărătesc se întindea o pădure. Și se spunea despre pădurea asta c-ar fi fermecată și că cine pătrunde într-însa acela cu greu mai poate ieși din ea.

Trecură luni și poate chiar ani, și de la o vreme, în inima tînărului împărat încolți dorința de a vîna și în această pădure, și atît stărui pe lîngă împăratul cel bătrîn, că pînă la urmă acesta îi dădu învoirea.

Craiul porni spre pădure, însoțit de un mare alai de vînători, și cînd ajunse în marginea ei, numai ce-i ieși în cale o căprioară albă ca zăpada, care se pierdu în desimea brădetului. De îndată ce o zări, craiul le spuse însoțitorilor săi:

— Rămîneți aici pînă ce mă întorc, că vreau să dobor singur mîndrețea asta de vînat!

Și o porni pe urmele căprioarei, însoțit numai de animalele sale.

Îl aşteptară vînătorii un ceas, îl aşteptară două, îl aşteptară pînă tîrziu, seara, dar tînărul crai nu s-a mai întors.. Dacă văzură că aşa stă treaba, vînătorii se întoarseră spre casă cu inimile întristate şi, cînd ajunseră la curte, îi ziseră tinerei împărătese:

— Craiul cel tînăr a pornit să urmărească o căprioară albă în pădurea fermecată şi nu s-a mai întors...

Tînăra împărătească se mîhni tare mult la auzul acestei veşti şi o adîncă îngrijorare i se cuibări în inimă pentru soarta soţului ei.

Acu' să vedem ce i s-a mai întîmplat craiului.. Urmări el căprioara, fără să încetinească cîtuşi de puţin goana, dar cît o urmări el, nu-i fu chip s-o ajungă. Cînd socotea c-o are în bătaia puştii, odată se îndepărta sălbăticiunea şi, pînă-n cele din urmă, pieri ca mistuită de vînt.

Şi abia atunci îşi dădu seama că, tot gonind după căprioară, se afundase în adîncul codrului. Îşi scoase cornul de la cingătoare şi începu să sufle într-însul, dar oricît suflă el, nu primi nici un răspuns, căci oamenii lui nu-l puteau auzi. Întrucît se lăsase de-a binelea noaptea, socoti că n-o să se mai poată întoarce acasă pe întuneric şi descălecă. Aprinse un foc lîngă un pom şi se pregăti să se culce.

Şi cum stătea el lîngă focul aprins, în jurul căruia se aşezaseră şi animalele sale, i se păru că aude o voce omenească. Privi în jurul lui cu luare-aminte, dar nu zări nimic. Apoi auzi din nou un geamăt, care părea că vine din pom. Îşi înalţă privirea şi ce să vezi: în pom şedea zgribulită o femeie bătrînă, care sufla în pumni şi se jelea:

— Văleu, măiculiţa mea, ce frig îmi e!...

— Dacă ţi-e frig, coboară şi încălzeşte-te la focul meu! o îmbie tînărul crai.

Dar femeia răspunse:

— Nu cobor, că mi-e frică să nu mă muşte animalele tale.

Dacă auzi asta, flăcăul o linişti:

— Hai, coboară, fără teamă, bătrînico, că animalele mele n-or să-ţi facă nimica!

Vezi însă că bătrîna era o vrăjitoare, şi ea spuse:

— Numai pe vorba ta nu mă pot bizui eu. Uite, îţi azvîrl o nuia, şi de vrei cu adevărat să mă ajuţi, loveşte cu dînsa spatele animalelor. Atunci voi fi sigură că nu s-or atinge de mine.

Îi azvîrli băbuşca nuiaua şi flăcăul atinse cu ea spatele animalelor. Şi ce crezi: pe dată se prefăcură în stane de piatră!...

Ei, acu' vrăjitoarea nu mai avea frică de animale şi coborî din pom cît ai zice peşte... Îl atinse cu nuiau şi pe flăcău şi-l prefăcu

într-o stană de piatră. Apoi izbucni într-un hohot de rîs, că se înfioră pădurea. Și nu știu de unde o fi avut atît de multă putere, că la repezeală cără toate stanele de piatră într-o văioagă unde se aflau o mulțime de pietroaie asemănătoare, de-ai fi zis că-s gemene cu astea..

Așteptă împărăteasa o zi, așteptă două și, dacă văzu că nu i se mai întoarce soțiorul acasă, o adîncă teamă și îngrijorare i se cuibăriră în inimă. Și s-a întîmplat că tocmai în vremea asta, celălalt frate, care la despărțire o luase spre soare răsare, să sosească prin părțile acelea. Ei, doamne, mult a mai rătăcit el prin cele meleaguri străine, mult s-a mai zbătut, dar vezi că nu a fost chip să-și găsească o slujbă și-a trebuit să trăiască de pe urma animalelor, pe care le punea să joace prin tîrguri!...

Și într-o bună zi, numai ce și-a adus aminte de jungherul pe care-l împlîntase într-un stejar, cînd a trebuit să se despartă, ca s-o apuce fiecare pe alt drum. Și cum îl apucase dorul, se hotărî s-o pornească într-acolo, ca să afle cum îi mai merge lui frățîne-său.

Merse el ce merse și într-un scăpătat ajunse la stejarul acela. Și ce să vezi, cînd scoase jungherul din scoarța pomului, să-i vină rău, nu altceva, că muchia socotită să fie a lui frate-său era pe jumătate ruginită și pe jumătate încă lucioasă!

Cu mare greutate își domoli spaima și gîndi în sinea sa: „Să știi că lui frate-meu i s-a întîmplat o mare nenorocire, da' poate că mai e timp să-l scap, că jumătate din muchia jungherului mai e încă lucioasă!"

Porni cu animalele spre soare apune și, cînd ajunse la poarta cetății, îl întîmpină straja și-l întrebă de trebuie s-o anunțe de îndată pe împărăteasă că a sosit, fiindcă de cîteva zile tînăra crăiasă era tare îngrijorată de soarta lui și se temea să nu fi pierit în pădurea vrăjită.

Pasămite, straja socotea că e chiar craiul cel tînăr, și nici nu-i de mirare. Că în afară de faptul că semăna aidoma cu craiul, flăcăul era însoțit de cele cinci vietăți ale pădurii, întocmai ca măria sa.

Celui de al doilea vînător nu-i fu greu să-și dea seama că straja îi vorbește despre fratele său și gîndi ca pentru sine:

„Las' că e mai bine așa! Să mă dau drept frate-meu și poate că oi reuși să-l scap mai ușor!"

Se lăsă deci condus de strajă la palat și aici fu primit cu mare bucurie de către toți poporenii. Împărăteasa cea tînără îl luă și dînsa drept soțul ei și-l întrebă din ce pricină și-a întîrziat atîta întoarcerea.

Și flăcăul îi răspunse:

— M-am rătăcit în pădure și n-am găsit mai degrabă drumul spre casă.

Petrecu el cîteva zile la palat și între timp află toată tărășenia cu pădurea vrăjită. Și într-una din zile spuse împăratului și tinerei împărătese:

— Am un dor în inimă și dorul ăsta mă îndeamnă să mai vînez încă o dată în pădure.

Dacă-i auziră vorbele, împăratul și tînăra crăiasă săriră ca fripți și încercară să-i scoată din cap gîndul ăsta, dar el, nu și nu, stărui într-atît, că trebuiră să-l lase să plece.

Și porni în pădure, însoțit de-o mulțime de vînători. Ei, da' ce credeți: cînd ajunse la marginea pădurii, i se întîmplă și lui întocmai ca și lui frate-său. Zări căprioara albă și pe dată le spuse slujitorilor:

— Așteptați-mă aici pînă mă întorc, că vreau să vînez mîndrețea asta de vînat! Și intră în pădure, urmat de animalele sale.

Dar nu fu chip să ajungă căprioara, și tot gonind după ea, se înfundă în pădure, unde trebui să înnopteze. Și după ce aprinse un foc sub un pom, auzi un geamăt venind parcă de deasupra lui:

— Văleu, ce frig mi-e!.

Privi în sus și numai ce văzu în pom o babă. Da' vezi că el nu știa ce cotoroanță afurisită e baba asta și-i zise:

— Dacă ți-e frig, vino jos, bătrînico, de te încălzește!

Și băbușca-i răspunse:

— Ba nu mă cobor de fel, că mi-e teamă că m-or mușca animalele tale!

La rîndul său flăcăul îi răspunse:

— N-ai de ce să te temi, că nu ți-or face nimic!

Ei, da' vrăjitoarea știa ea ce știa și-i zise cu miere-n glas:

— Uite, maică, vreau să-ți dau nuiaua asta... Dacă o să lovești animalele cu dînsa, atunci mă dau jos, că n-or putea să-mi mai facă nimic... Da', altfel ferit-a sfîntul!...

Vezi însă că vînătorul nu căpătă încredere în vorbele cele mieroase și-i zise:

— Niciodată nu mi-am lovit animalele și nu le-oi lovi nici acu'! Coboară, auzi! Ori de nu, te dau eu jos, acușica!...

Dacă văzu că nu-i de glumă, vrăjitoarea începu să țipe:

— Ce vrei de la mine, bre omule? Cevrei?... Lasă-mă în pace!

Dar vînătorul n-o slăbi de fel și-o amenință:

—Dacă nu cobori pe loc, să știi că trag în tine!

Vnăjitoarea nu se înspăimîntă însă de fel și-l luă în răspăr:

— N-ai decît să tragi cît oi pofti, că nu mă tem de gloanțele tale!

Vînătorul ochi cum numai el știa și trase. Dar, ca un făcut, gloanțele se risipiră-n vînt, fără a o putea vătăma.

Se înfioră vînătorul de rîsul deșucheat al vrăjitoarei. Și printre hohotele de rîs, iazma spuse:

— Gloanțele tale nu mă pot atinge! Nu mă pot atinge!...

De astă dată, vînătorul era lămurit ce trebuia să facă. Smulse pe loc trei nasturi de argint de la mundir și încărcă cu ele pușca. Vezi că împotriva ăstor gloanțe, cotoroanța de vrăjitoare nu putea să solomonească nimic. Vînătorul ochi cum numai el știa, trase și vrăjitoarea se prăbuși la pămînt, scoțînd un țipăt înspăimîntător. Flăcăul îi puse piciorul în piept și-i zise:

— Vrăjitoare afurisită, dacă nu spui îndată unde-i fratele meu, să știi că te apuc cu amîndouă mîinile și te azvîrl în foc!

De spaimă, vrăjitoarea se făcu albă ca varul și începu să cerșească îndurare:

— Frate-tău zace colo-n șanț, împietrit, împreună cu animalele lui, care-s tot stane de piatră, ca și el.

Flăcăul o sili să meargă cu dînsul spre văioagă și-o amenință:

— Dacă nu-l readuci la viață pe fratele meu și de nu le redai suflarea ăstor ființe care zac aici, să știi că s-a zis cu tine, te azvîrl în foc!.

Vrăjitoarea luă o nuia și atinse cu dînsa toate stanele de piatră care zăceau în văioagă. Și ce crezi: într-o clipită, craiul cel tînăr și animalele lui își recăpătară viața... Și împreună cu ei se însuflețiră o mulțime de negustători, meseriași și păstori, care-i mulțumiră din suflet pentru că-i scăpase de sub vraja blestemului, și se grăbiră să se întoarcă la casele lor.

Să vă mai spun ce bucurie a fost pe cei doi frați gemeni cînd s-au revăzut? Se îmbrățișară ei cu atîta foc, că, de ciudă, vrăjitoarei îi pătrunse toată fierea la inimă și plesni.

De îndată ce-și dădu duhul, pădurea se smulse de sub vrajă și se lumină. Și pînă într-atît era de luminoasă, că se și deslușiră-n zare turnurile înalte ale palatului împărătesc... Și palatul nu era la o bătaie de pușcă de acolo, ci la cîteva zeci de poște depărtare...

Cei doi flăcăi porniră mînă-n mînă spre cetate, și fratele cel mic zise:

— Îmi semeni aidoma, și tu ca și mine porți straie împărătești. Iar animale, tot la fel ca și mine ai! Cinci: un iepure, o vulpe, un lup, un urs și un leu. Știi ce, hai să intrăm în cetate prin două

părți osebite! Și tot prin două părți osebite vom ajunge atunci și la palat.

Mai merseră ei ce mai merseră împreună, și după aceea, fiecare se îndreptă către o altă poartă a cetății. Și străjile de la ambele porți sosiră în același timp la curte să-l anunțe pe împăratul cel bătrîn că tînărul crai se întoarce de la vînătoare împreună cu animalele lui...

Ascultă împăratul spusele celor doi și clătină din cap a neîncredere:

— Cum poate fi asta cu putință, bre oameni buni!... Că doar porțile îs departe una de alta cale de un ceas!...

Dar vezi că în clipa aceea intrară în curtea palatului cei doi frați, venind fiecare din altă parte, și descălecară amîndoi în același timp de parcă ar fi fost vorbiți.

Împăratul nu știu ce să mai creadă și zise către fiică-sa:

— Ia spune, fata mea, care din ei e soțul tău? Că atît de mult se aseamănă unul cu altul, încît nu-mi e cu putință să-i pot deosebi.

Căută împărăteasa la cei doi feciori, dar parcă ea se putea dumiri?!... Nici ea nu știa care din ei i-o fi soțiorul. În cele din urmă își aminti de salba de mărgean, pe care o dăruise animalelor, și-i veni inima la loc. Se uită cu luare-aminte la cei doi lei care-i stăteau în față, și la gîtul unuia văzu încheietoarea de aur. Și numai ce strigă, plină de voioșie:

— După cine merge leul ăsta, acela e soțul meu!

Atunci, craiul cel tînăr se porni pe rîs și zise:

— Da, chiar așa-i, eu sînt soțul tău!

Apoi s-au așezat cu toții la masă și-au mîncat și s-au veselit.

PASĂREA DE AUR

În vremurile cele vechi trăia un împărat. Și împăratul ăsta avea o mîndreţe de grădină, frumoasă cum nu se mai afla alta pe lume. Și ce să vezi, în grădină creştea un pom cu mere de aur! Cînd merele dădură în pîrg, împăratul trimise pe un slujitor de-al său să le numere pe toate, ca să aibă socoteala lor. Dar prevederea asta nu-i folosi la nimic; ca un făcut, chiar a doua zi se întîmplă ca un măr să piară din pom. Vestea despre furtul mărului ajunse de îndată la urechea împăratului și acesta, de cum auzi, dădu poruncă să se pună în fiecare noapte cîte o strajă care să păzească pomul. Și mai găsi cu cale împăratul, ca, mai întîi și-ntîi, cei trei feciori ai săi să facă de strajă. Drept aceea, de îndată ce se lăsară negurile nopţii, îl mînă pe cel mai mare dintre flăcăi să străjuiască pomul. Vezi însă că pe la mijlocul nopţii, feciorul cel mare nu se mai putu împotrivi somnului și odată adormi! Cînd se trezi el dimineaţa, ce crezi: un alt măr pierise!...

În noaptea următoare stătu de veghe feciorul cel mijlociu, dar nici lui nu-i merse mai bine. O păţi ca și frate-său mai mare: pe la mijlocul nopţii îl răzbi somnul, și a doua zi iar lipsi un măr...

Acum îi venise rîndul lui prîslea să stea de strajă, și flăcăul tocmai se pregătea să-și ia straja în primire că se făcuse tîrziu. Dar împăratul nu prea punea temei pe destoinicia lui și socotea că va face și mai puţină ispravă decît fraţii lui mai mari. Pînă la urmă însă se lăsă înduplecat de vorbele flăcăului și-i îngădui să stea și el de strajă.

Prîslea se culcă sub ramurile pomului, dar ochii și-i ţinu treji tot timpul și nu se lăsă biruit de somn. Cînd bătu miezul nopţii, odată se auzi în văzduh un vîjîit și, la lumina lunei, numai ce văzu flăcăul nostru o pasăre cu pene de aur aşezîndu-se pe o creangă și culegînd cu ciocul un măr... Slobozi ei într-însa o săgeată, dar pasărea, a naibii, izbuti să fugă! Vezi însă că săgeata tot îi atinsese penele și una din ele căzu pe pămînt. Ridică flăcăul pana de aur și a doua zi de dimineaţă se înfăţișă împăratului de i-o aduse și-i povesti toată tărăşenia.

După ce luă aminte la cele spuse de flăcău, împăratul își adună sfetnicii, toți cîți avea. Și fiecare găsi cu cale să-i arate că o astfel de pană prețuiește mai mult decît toată împărăția.

— Dacă pana asta e atît de prețioasă, păi atunci n-am ce face doar cu una singură, nu-mi ajunge doar ea!... Vreau să am pasărea toată. Trebuie s-o am! Auzitu-m-ați?!...

Feciorul cel mare se socotea tare isteț la minte și, bizuindu-se pe priceperea lui, gîndi că nu-i va fi greu să dea de urma păsării de aur. Și luînd cu el cele cuvenite, o porni în căutarea păsării. Merse el ce merse și, după ce străbătu o bucată bună de drum, numai ce zări o vulpe, la marginea unei păduri. Pe loc își încărcă pușca, ochi și voi să tragă. Dar vulpea chelălăi și spuse cu o voce jalnică:

— Nu mă ucide, flăcăule, și în schimb, pentru milostenia asta ți-oi da și eu un sfat bun! Că multe mai știu.. Uite, am cunoștință că ai pornit în căutarea păsării cu pene de aur. Află, dar, că spre seară o să ajungi într-un sat și-o să dai acolo peste două hanuri, unul așezat în fața celuilalt. Unul din aceste două hanuri va fi luminat ca ziua și va răsuna tot timpul de chiote de veselie. Tu să-mi asculți vorba și nu care cumva să poposești la el! Oprește-te la celălalt, deși nu-i chiar atît de arătos.

„Ian auzi-o ce bodogănește!... își zise în sine feciorul de împărat. O dihanie atît de slabă la minte, de unde pînă unde ar putea să-mi dea un sfat ca lumea!"

Slobozi neîntîrziat pușca, dar se întîmplă că nu nimeri ținta, așa că vulpea își înfoie coada și o întinse la drum pierzîndu-se în pădure. Flăcăul își urmă mai departe calea și spre seară se nimeri să ajungă la satul cu cele două hanuri. Și tocmai cum îi spusese vulpea, într-unul benchetuiau și jucau de zor o mulțime de oameni, iar în celălalt nu se vedea nici țipenie de om. Și avea hanul ăsta o înfățișare sărăcăcioasă și mohorîtă, că ți-era silă să te uiți la el.

„Ei, ei, tare nătărău aș mai fi — își zise în sinea lui flăcăul — dacă aș trage la hanul ăsta, unde toate stau parcă să plîngă, și l-aș ocoli pe ăla, unde-i atîta veselie!..."

Trase deci dincolo și se puse pe chef și petrecere, deși uită cu totul de pasărea de aur, de taică-său și de sfaturile cele bune ale vulpii.

Se scurseră astfel zilele, se făcură luni, și lunile se făcură ani, dar flăcăul tot nu se mai întorcea la ai săi. Și văzînd aceasta, feciorul cel mijlociu nu mai pregetă și o porni în căutarea păsării cu penele de aur.

Ca și frate-său mai mare, se întîlni și el cu vulpea. Aceasta îi dădu și lui sfatul la ce han să tragă. Dar parcă mijlociul avea

minte mai multă decît cel mare, ca să țină seama de un sfat cu temei?!.. De cum sosi în sat, îl și zări pe frate-său la fereastra hanului de unde răsunau chiote de veselie, și cînd acesta îl pofti să intre, mijlociul intră fără a mai sta pe gînduri... De, greu e să te împotrivești ispitei, dacă n-ai o inimă tare!...

Se scurseră iar zilele și se înnodară cap la cap de se făcură luni, și lunile se făcură ani, dar vezi că nici unul din cei doi frați nu se mai întoarse acasă. Și atunci vru și feciorul cel mic să pornească la drum, să-și încerce norocul. Dar taică-său, împăratul, se împotrivi din răsputeri:

— Ce rost are să bați și tu drumurile degeaba! Dacă feciorii cei mai mari ai mei n-au fost în stare să găsească pasărea de aur, cum o s-o afli tu?!... Iar de-o fi să se abată asupra ta vreo năpastă, de unde o să știi să te descurci?!..

Dar vezi că prîslea nu-i dădu pace, pînă ce taică-său nu se învoi să-l lase să plece.

La marginea pădurii însă vulpea îi ieși în cale și lui și, cu o voce jalnică, se rugă să-i cruțe viața. După aceea se grăbi să-i dea și sfaturile de cuviință.

Prîslea era milos din fire și, auzind-o cum se tot roagă, o liniști pe dată:

— Nu te teme cumătră, că n-am de gînd să-ți iau viața.

— Da' nici ție n-o să-ți pară rău că m-ai întîlnit, ai să vezi!.. răspunse vulpea. Și ca să ajungi mai repede unde gîndești să ajungi, ia vino de urcă-te pe coada mea!

Feciorul încălecă pe coada vulpii, și vulpea o porni razna la drum, de-i șuiera băietanului vîntul prin plete. Ajuns în sat, flăcăul ascultă de sfatul pe care i-l dăduse vulpea și trase de-a dreptul la hanul cel sărăcăcios unde înnoptă.

A doua zi, flăcăul se duse pe cîmp și, ca un făcut, vulpea îi ieși din nou în cale. Pasămite, ca îl aștepta, dar vezi că el n-avea de unde să știe asta.

— Ei, băiete dragă, îmi stă în gînd să te sfătuiesc ce să faci și de aci încolo! îi zise vulpea. Uite, ține-o drept înainte pe drumul ăsta, pînă ce-o să dai de un palat în fața căruia o să vezi o mulțime de ostași. Tu să nu te temi de ei, că n-au cum să-ți facă rău, fiind toți adormiți buștean. Și nici să treci printre ei să nu te sfiești, că doar îi vei auzi cum sforăie de tare, ci să intri de-a dreptul în palat și să străbați toate încăperile, pînă ce vei ajunge într-o odaie în care vei zări o colivie de lemn. Și în acea colivie se va afla o pasăre de aur. Iar alături, pe un lăvicer, vei vedea încă o colivie, cu totul și cu totul de aur. Tu însă să te ferești de a te lăsa momit de acea

podoabă și nu care cumva să scoți pasărea din colivia de lemn și s-o pui în colivia de aur, că altminteri, rău ai să mai pătimești de pe urma asta.

După ce rosti aceste cuvinte, vulpea întinse iar coada și flăcăul încălecă. Și cumătra din nou o porni razna, de-i șuiera băietanului vîntul prin plete.

Ajunse prîslea la palat, și pasămite toate se petrecură întocmai cum spusese vulpea. Flăcăul intră în camera unde era colivia de lemn cu pasărea de aur și alături de colivia aceea, pe un lăvicer, mai era o colivie cu totul și cu totul de aur. Și m-oți crede sau nu, cele trei mere de aur tot în odaia asta se aflau, într-un ungher pe duşumea.

Se gîndi flăcăul ce se gîndi la povața vulpii, dar pînă la urmă socoti c-ar fi nu știu cum să lase mîndrețea asta de pasăre într-o colivie atît de butucănoasă. Fără să mai pregete deloc, deschise ușița coliviei și, apucînd pasărea cu grijă, o așeză în colivia de aur. Dar vezi că-n clipa aceea, pasărea scoase un țipăt atît de pătrunzător, că zăngăniră geamurile și pe dată se treziră ostașii. Dădură năvală în odaie și, înșfăcîndu-l pe flăcău, îl băgară în temniță. A doua zi îl duseră la judecată, și prîslea își recunoscu vina. Dar degeaba și-o recunoscu el, că fu condamnat la moarte. Craiul acelei împărății se arătă însă gata să-i redea libertatea, ba să-i mai dea pe deasupra și pasărea de aur, de se lega să-i aducă armăsarul de aur, care gonește mai iute ca vîntul.

Flăcăul nostru n-avea cum să-și scape în alt chip viața și se legă să-i aducă bidiviul de aur. O porni deci la drum, în neștire, cătrănit rău și oftînd din greu, căci habar n-avea cam pe unde s-o fi aflînd ceea ce căuta el. Și în clipa cînd socotea că a ajuns la aman, numai ce-i răsări în cale vechea lui prietenă, vulpea.

— Ei, băiete, băiete, vezi ce-ai pățit dacă nu m-ai ascultat? îi zise ea. Da' nu te necăji, că-mi stă în gînd să te ajut din nou. Uite, ține-o tot înainte pe drumul ăsta pînă ce-o să ajungi la încă un palat. Și în grajdul ăstui palat se află bidiviul de aur. Tu să nu te temi de slugile care păzesc grajdul, că ei vor dormi în lege. Și de asta o să te asiguri chiar tu, că o să-i auzi sforăind de mama focului. Intră deci în grajd, fără nici o grijă, dezleagă armăsarul și scoate-l de acolo. Da' un lucru să ții bine minte și să nu te abați cu o iotă de la el: vezi de-i pune bidiviului șaua cea simplă din piele și lemn. Nu care cumva să te momească aia de aur, care stă alături, și să te îndemne inima să i-o pui fugarului pe spate, că altminteri, rău o să mai pătimești!

Vulpea iar întinse coada și feciorul încălecă. Și vulpea o porni razna la drum, de-i șuiera băiatului vîntul prin plete. Și totul se întîmplă întocmai cum spusese vulpea. În scurtă vreme flăcăul nimeri la cel de-al doilea palat și, intrînd în grajd, găsi calul cel de aur. Dar vezi că nici de data asta nu află el puterea să se înfrîneze... Cînd fu să pună șaua cea simplă pe cal, numai ce se gîndi: „Cum o să se potrivească pocita asta de șa, cu mîndrețea de bidiviu! La frumusețea lui se cuvine să-i pun șa de aur!..."

Dar cum îi închingă șaua de aur pe spate, odată izbucni armăsarul într-un nechezat puternic, de se cutremurară pereții grajdului. Grăjdarii se treziră din somn, cît ai clipi puseră mîna pe flăcău și-l băgară în temniță. A doua zi îl duseră la judecată și fu condamnat la moarte. Dar vezi că împăratul acelei țări se arătă gata să-l ierte, ba îi mai făgădui c-o să-i dea, pe deasupra, și calul de aur, dacă se leagă să-i aducă pe frumoasa domniță din palatul de aur.

Flăcăul se învoi, că n-avea ce alta face, și o porni la drum, cu inima strînsă de îngrijorare. Noroc să zic c-o fi fost sau altceva, vorba e că în curînd îi fu dat să se întîlnească din nou cu vulpea cea credincioasă.

— Ei băiete, băiete — îi grăi dînsa — după cît mi-ai ascultat povața, s-ar cuveni să te las în voia soartei, dar mi-e milă de sufletul tău și vreau să te scot și de astă dată din încurcătură. Ține-o mereu pe drumul ăsta, că te duce de-a dreptul la palatul împărătesc. Și de n-o să te abați defel din drum, sigură sînt că spre seară vei ajunge acolo. Așteaptă tupilat pe undeva pînă ce s-o lăsa bine întunericul nopții, și cînd toată lumea s-o duce la culcare, atunci cată să ieși de unde te-ai pitit. Că e tocmai vremea cînd fecioara cea frumoasă o pornește spre scăldătoare, să se îmbăieze. Tu să pîndești tocmai acest timp, și cînd oi vedea-o venind, să te repezi la dînsa și s-o săruți. Sigură sînt atunci că te va urma ca o umbră și o vei putea duce unde dorești. Da' cată să ai grijă de un lucru: nu care cumva să-i îngădui să-și ia rămas bun de la părinți, că, altminteri, o pățești iarăși rău.

După ce-i dădu toate povețele astea, vulpea-și întinse iar coada, după cum îi era obiceiul, și flăcăul nostru într-o clipită încălecă. Și o porni cumătra razna la drum, de șuiera vîntul prin pletele flăcăului. Cînd ajunseră la palatul împărătesc, lucrurile se petrecură întocmai cum spusese vulpea. Flăcăul nostru așteptă tupilat într-un ungher, pînă către miezul nopții, cînd toată suflarea din palat se afla cufundată în somn. Pîndi el ce pîndi și, cînd domnița intră în scăldătoare, se repezi la dînsa și o sărută cu foc. Fecioara cea frumoasă nu-l îndepărtă, ba chiar îi făgădui să-l urmeze cu

dragă inimă. Dar vezi că ea era hoțomană a naibii și se ținu scai de el, rugîndu-l cu lacrimi în ochi ca, mai înainte de toate, s-o lase să-și ia rămas bun de la părinți.

La început, flăcăul se împotrivi din răsputeri rugăminților ei, dar cînd fecioara cea frumoasă îi căzu la picioare și nu mai încetă cu plînsul, inima i se muie de milă și-i făcu pe voie. Dar în clipa în care se apropie fecioara de patul tatălui ei, acesta se și trezi din somn și, odată cu el, se trezi toată suflarea din palat. Flăcăul nici nu mai avu timp să facă o mișcare și, după ce-l legară fedeleș, îl zvîrliră în temniță.

A doua zi, împăratul grăi către el:

— Măi flăcăule, deși s-a hotărît să fii dat morții, m-aș arăta gata să-ți dăruiesc viața, de-i fi în stare să muți muntele ăsta care se ridică în fața ferestrei mele și-mi astupă vederea! Da' vezi că sînt grăbit și trebușoara asta se cade s-o faci în opt zile. . De izbuteșți, nu sînt deloc zgîrcit cu răsplata, și pe lîngă că-ți las viața, ți-o dau și pe fie-mea de nevastă.

Flăcăul nostru se apucă să sape la poalele muntelui și săpă și săpă fără răgaz, că nu mai știa de-i zi ori de-i noapte. Dar după șapte zile încheiate își dădu seama că nu reușise, cu toată munca lui, să reteze nici măcar o părticică din munte. Și cu sufletul cuprins de o mare tristețe, își pierdu orice nădejde că va izbîndi într-un fel. Dar vezi că spre seară veni la el vulpea și-i zise:

— Mă băiete, băiete, după cum te-ai arătat pînă acu', n-ai fi vrednic să te mai ajut, da' vezi că nu mă îndur să te las în nevoie!.. Du-te și te culcă, și o să sap eu în locul tău!

A doua zi, în zori, cînd se sculă flăcăul și privi pe fereastră, nici nu-i veni să-și creadă ochilor: coșcogeamite muntele pierise de parcă n-ar fi fost acolo niciciînd!.

Acu', vă închipuiți dumneavoastră singuri cît de bucuros era flăcăul... Tot într-o goană o porni spre palat ca să-i aducă vestea asta împăratului. Dacă văzu și văzu împăratul că n-are încotro, trebui să-și țină făgăduiala și, după ce-i dărui libertatea, îi mai dădu, pe deasupra, și fata de nevastă.

Porni flăcăul la drum cu fata de împărat, și mult nu cred să fi trecut, că se și pomeniră în cale cu vulpea cea credincioasă.

— Mă băiete, băiete, ai dobîndit tu, e drept, tot ce e mai de preț, dar fetei de împărat din palatul de aur i se cuvine și calul cel de aur!

— Da' cum aș putea să capăt calul? întrebă flăcăul.

— Las' că-ți spun eu cum! răspunse vulpea. Mai întîi și-ntîi cată să duci pe fecioara cea frumoasă împăratului care te-a trimis

după dînsa. Cînd o vedea-o, atît de mult se va bucura împăratul de fapta ta, că-ți va dărui de îndată calul pe care ți l-a făgăduit. Tu să încaleci pe cal și, după ce vei fi în șa, să te faci că vrei să-ți iei ziua bună de la toată lumea și să întinzi fiecăruia mîna. Iar la urmă de tot, să i-o întinzi fetei de împărat. Și de cum i-ai apucat mîna, s-o ridici dintr-o singură smucitură pe șa și să îndemni calul la goană. Iar de grijă, să n-ai nici o grijă, că nimeni n-o să te poată ajunge, că doar bidiviul ăsta aleargă mai repede decît vîntul.

Planul vulpii reuși de-o minune. Flăcăul se afla acum hăt-departe de locurile de unde plecase și călărea fără nici o grijă, avînd alături pe fecioara cea frumoasă. Și la o răscruce, vulpea nu întîrzie să se arate.

— Ei băiete, băiete, acu' mă îndeamnă inima să te sfătuiesc cum să pui mîna pe cea pasăre cu pene de aur! Uite ce-o să faci tu: cînd oi ajunge în dreptul palatului în care se găsește pasărea, dă jos fecioara de pe cal și las-o în paza mea. După aia, intră călare în curtea palatului.. Cînd or vedea minunăția asta de cal, cei din palat or să fie cuprinși de o mare bucurie și-o să le rămînă inima la el. Și pe dată se vor grăbi să-ți aducă pasărea de aur. Iar tu, cum vei avea colivia în mînă, dă-i pinteni calului și ia-o la goană încoa'

Vezi că vulpea știa ca nimeni altul să potrivească lucrurile, așa că planul cumetrei reuși întocmai. Cum nu-l mai reținea nimic prin cele meleaguri străine, flăcăul ardea de nerăbdare să ajungă cît mai repede acasă. Că doar acum al lui era și calul de aur, și privighetoarea neasemuită, și fecioara cea frumoasă... Și cînd tocmai se pregătea să dea pinteni calului, numai ce-o auzi pe vulpe că-i zice:

— Ei, băiete, băiete, acu' a sosit timpul să mă răsplătești și tu pentru tot ajutorul pe care ți l-am dat!

— Și care-ți este dorința? întrebă flăcăul.

— Cum om ajunge colo în pădure, pune pușca la ochi și împușcă-mă! Iar după aia, taie-mi capul și labele.

— Frumoasă răsplată ar mai fi și asta, n-am ce zice!... se mîhni flăcăul. Nu, dorința asta nu ți-o pot îndeplini nici în ruptul capului!...

— Dacă așa stă treaba, păi atunci drumurile noastre se despart! Dar înainte de a ne despărți, vreau să-ți mai dau un sfat. De două lucruri să te ferești: nu cumva să cumperi carnea unui spînzurat și să nu te așezi pe marginea vreunei fîntîni.

Doar atît îi mai grăi vulpea și dispăru în pădure. Flăcăul privi în urma ei și gîndi în sine: „Ciudată lighioană mai e și vulpea asta!

Ian auzi ce gărgăuni îi umblă prin cap!... Cine-i așa de neghiob, ca să cumpere carnea unui spînzurat?!.. Și de unde pînă unde a mai scornit că n-ar fi bine să mă așez pe marginea vreunei fîntîni?!. Că de cînd mă știu, n-am simțit dorința asta!. "

Porni mai departe spre casă, avînd-o alături pe aleasa inimii lui, și în drum se întîmplă să treacă din nou prin satul unde se înfundaseră frații săi. Se miră el de gălăgia și forfota care domneau pe ulițe și, întrebînd care-i pricina, află că cei doi inși urmau să fie spînzurați chiar acum.

Cînd se apropie de locul spînzurătoarei, nu-i veni să-și creadă ochilor: cei doi condamnați, care-și așteptau moartea, nu erau alții decît frații săi mai mari! Și mai află flăcăul de la oameni că acești frați ai lui s-au ținut tot timpul numai de blestemății și că și-au risipit în petreceri toți banii. Deși își dădea seama că frații săi s-au ticăloșit de tot, pe flăcău nu-l răbdă inima să-i lase pe mîna gîdelui și întrebă în dreapta și-n stînga de nu s-ar găsi vreo cale să fie eliberați.

— Dacă te-nvoiești să scoți bani din pungă și să le plătești datoriile, stăpînirea nu mai are nimica cu ei și-i lasă liberi — răspunseră oamenii. Da' zău c-ar fi păcat să prăpădești bunătate de bani, răscumpărînd astfel de nemernici!.

Flăcăul nu luă în seamă vorbele lor și, fără să pregete cîtuși de puțin, plăti pe loc toți banii datorați. După ce își eliberă astfel frații, porniră cu toții spre casă Au mers ei ce-au mers, și cam către prînz se nimeriră să ajungă în pădurea în care se întîlniseră pe vremuri cu vulpea. Cum pe cîmp dogorea soarele al naibii, iar aici, în pădure, era plăcut și răcoare, frații mai mari ziseră:

— Hai să ne hodinim oleacă lîngă fîntîna de colo și să ne ospătăm, că sîntem frînți de oboseală și foame!

Feciorul cel mic încuviință. Și-n timp ce stăteau ei la taclale, povestindu-și cîte toate, fără să-și dea seama și fără să bănuiască nimic rău, prîslea se așeză pe marginea fîntînii. Frații lui parcă așteptau altceva?! Îndată îi dădură brînci pe la spate și-l zvîrliră în fîntînă. Apoi luară fata, calul și pasărea, și p-aci ți-e drumul... Pasămite, voiau să ajungă cît mai degrabă acasă la tatăl lor și să se împăuneze cu tot ce făcuse feciorul cel mic.

— Vezi, taică — îi spuseră ei împăratului — nu numai pasărea cu penele de aur ți-o aducem, dar am fost în stare să dobîndim și calul de aur, și fecioara din palatul de aur.

Palatul răsuna de chiote de bucurie, dar vezi că într-acest timp, armăsarul pe nimic nu punea gura și nici pasărea nu scotea vreun

tril; cît despre fecioară, ea şedea pierdută într-un ungher şi vărsa lacrimi, fără istov.

Se cuvine să spunem acuma că feciorul cel mic al împăratului nu pierise. Spre norocul lui, fîntîna era secată, aşa că flăcăul se alesese numai cu spaima, căzînd pe muşchi moale. Dar e vorba că puţul era tare adînc, şi cît se frămînta el cu gîndul, tot nu găsi în ce chip ar putea să iasă de acolo. Dar vulpea cea credincioasă nu-l părăsise. La puţină vreme sări şi ea în fîntînă şi se apucă să-l certe pe flăcău că nu luase în seamă sfaturile ei.

— ..Şi deşi te socot vinovat — adăugă ea — nu mă rabdă inima să te las în voia soartei şi o să te scot iarăşi la lumina zilei.

Îi spuse să se ţină zdravăn de coada ei şi, binişor-încetişor, îl scoase afară din fîntînă.

Apoi continuă a-i zice cu şi mai multă hotărire:

— Ei, băiete, băiete, să ştii că n-ai scăpat încă de primejdie! Fraţii tăi n-au fost tocmai siguri c-ai murit, şi de aceea au înconjurat pădurea cu paznici şi le-au dat poruncă să-ţi vină de hac, de îndată ce te-or zări.

Vulpea îşi luă ziua bună de la flăcău şi se pierdu în pădure. Prîslea o porni pe drumul care ducea la palatul împărătesc, şi în cale se nimeri să întîlnească un om nevoiaş, care se odihnea la marginea unei poteci. Schimbă cu el hainele ca să nu-l poată recunoaşte nimeni, şi în acest chip izbuti să ajungă teafăr la curtea tatălui său. Nici aici nu-l recunoscu nimeni, dar vezi că deodată pasărea începu să cînte, calul să mănînce, iar fecioara cea frumoasă se opri din plîns.

— Ce-or fi însemnînd astea toate? întrebă împăratul, cuprins de nedumerire.

— Nici eu nu-mi dau seama ce-o fi, mărite stăpîne — îi răspunse fecioara. Pînă mai adineauri îmi era inima grea şi zăceam în durere şi întristare, dar deodată, fără veste, m-a cuprins veselia ca şi cum mi-ar fi sosit mirele cel adevărat.

Şi cu toate că fraţii cei mari o ameninţară cu moartea de va destăinui ceva, ea îi povesti împăratului toate cîte s-au întîmplat. Auzindu-i spusele, împăratul porunci ca toţi oamenii aflaţi în palat să se înfăţişeze înaintea lui. Veni unul, veni altul, şi între atîţia se strecură şi feciorul cel mic al împăratului, sub înfăţişarea unui om nevoiaş, îmbrăcat numai în zdrenţe. Vezi însă că fecioara îl recunoscu îndată dintre toţi şi-i sări de gît, bucuroasă. Iar fraţii cei nelegiuiţi fură arestaţi şi osîndiţi la moarte.

Multe zile nu mai trecură și feciorul cel mic al împăratului făcu nunta cu fecioara cea frumoasă. Și după datină, cum împăratul nu mai avea alți urmași, fu proclamat și moștenitor al împărăției,

Dar cu biata vulpe ce s-o mai fi întîmplat, feții mei? Iacă, vă spun acum:

Multă vreme s-a scurs și într-o zi, preumblîndu-se feciorul de împărat prin pădure, numai ce se întîlni iar cu vulpea.

— Ei, băiete, băiete, ai acu' tot ce-ți dorește inima, da' pe mine de ce nu mă întrebi cum o mai duc, c-am rămas tot nenorocită...

Și numai tu ai putea să curmi chinul meu...

Și din nou îl rugă vulpea s-o împuște și să-i taie capul și labele. Și atîta a stăruit biata vulpe, că feciorul de împărat îi făcu pe voie. Și, ce să vezi: în locul vulpii îi sta dinainte o mîndrețe de flăcău! Era chiar fratele fecioarei din palatul de aur, care fusese smuls de sub povara unui greu blestem. Și-au trăit ei cu toții în deplină fericire, pînă la sfîrșitul zilelor lor.

JOHANN CEL CREDINCIOS

A fost odată ca niciodată, a fost un împărat bătrîn, şi împăratul ăsta, căzînd greu bolnav, începu a gîndi în sinea sa: „Pesemne că mi s-au sfîrşit zilele şi sînt pe patul de moarte!" Şi porunci el:

— Să vină degrabă la mine credinciosul meu Johann!

Johann cel credincios era sluga cea mai dragă inimii lui, şi i se spunea aşa din pricină că de-a lungul şi de-a latul anilor, toată viaţa, îl slujise pe împărat cu credinţă.

Şi cînd se apropie Johann de crivatul unde împăratul bolea, acesta-i grăi:

— Credinciosul meu Johann, simt că mi se apropie ceasul sfîrşitului şi de nimica alta nu mi-e inima grea şi nimic nu mă îngrijorează mai mult decît soarta feciorului meu. E încă în anii cei fragezi ai tinereţii, aşa că nu ştie totdeauna încotro s-o ia şi ce are de făcut. Şi de nu-mi făgăduieşti c-o să-l înveţi toate cele care pe lume se cer învăţate şi ştiute, şi c-o să-i fii ca un tată adoptiv, n-o să pot închide ochii cu cugetul liniştit.

Dacă auzi asta, Johann cel credincios îi răspunse:

— Înălţate împărate, află că n-o să-l părăsesc niciodată şi c-o să-l slujesc cu credinţă, chiar de-ar fi să-mi dau viaţa!

— Dacă-i aşa, atunci pot muri fără grijă, cu cugetul împăcat — grăi împăratul cel bătrîn. Şi apoi mai adause: După ce-oi închide ochii, să-i arăţi tot palatul, să-l duci de-a rîndul, prin toate încăperile şi sălile de ospeţe şi prin toate hrubele boltuite, să vadă cu ochii lui toate comorile care zac în ele. Dar ultima încăpere de pe coridorul cel lung, în care e ascunsă cadra cu chipul fetei împăratului cu coperişul de aur, tu să nu i-o arăţi! Că de-ndată ce i-ar vedea chipul, s-ar aprinde de dragoste pentru ea şi-ar rămîne fără simţire. Şi prin mari şi grele primejdii i-ar fi dat să treacă din pricina ei. Tu de toate astea să-l păzeşti, credinciosul meu Johann!

Cu mîna pe inimă, Johann îl mai încredinţă încă o dată pe stăpînul său c-o să-şi ţină întocmai făgăduiala şi, auzindu-l, împăratul cel bătrîn se simţi liniştit în cugetul său, îşi lăsă capul pe pernă şi adormi pentru vecie.

După ce-l duseră la gropniță pe împăratul cel bătrîn, Johann cel credincios prinse a-i povesti tînărului crai tot ceea ce-i făgăduise răposatului, pe patul morții. Și după ce-i zise toate, cu șart, mai adăugă:

— O să-mi țin jurămîntul și-o să te slujesc cu credință, așa cum l-am slujit și pe împăratul cel bătrîn, chiar de-ar fi să-mi pierd viața!

Trecură și zilele sorocite pentru doliu și-ntr-un sfîrșit, Johann cel credincios găsi cu cale să-i zică:

— A cam venit vremea să cunoști moștenirea pe care ai dobîndit-o și să-ți arăt palatul lui tătîne-tău.

Și nu pregetă să-l ducă peste tot, de sus pînă jos, să-l preumble prin toate acele încăperi care-ți luau ochii de minunate ce erau și să-i arate toate bogățiile și podoabele.

Din întreg palatul, o singură cameră rămase zăvorîtă, și nu-i de mirare, că era aceea în care se afla cadra cea aducătoare de primejdii. Dar vezi că în așa fel era așezată cadra asta, c-o aveai drept în fața ochilor de cum se deschidea ușa... Și era atît de minunat făurită, de-ți părea că e vie și că nu se află pe lume un chip mai plin de drăgălășenie și frumusețe.

De la o vreme, craiul cel tînăr băgă de seamă că de cîte ori treceau pe lîngă o ușă anume, Johann cel credincios se ferea să se oprească. Și-i zise într-o zi slujitorului său:

— Da' pe asta de ce n-o deschizi niciodată?

— Fiindcă înăuntru e un anume lucru de care te-ai înspăimînta de moarte — răspunse Johann.

Dar craiul cel tînăr stărui:

— Am văzut toate încăperile palatului și vreau să știu ce se află și-aci, auzi tu?

Și înaintă, vrînd să deschidă ușa cu forța. Dacă văzu asta, Johann cel credincios îl trase de-acolo, și-i spuse:

— I-am făgăduit lui tătîne-tău, în ceasul morții, că n-o să-ți dau putința să vezi ce se află în odaia asta. Și de n-aș face așa, mari nenorociri ar putea să se abată asupra ta și asupra mea, deopotrivă.

— Asta să nici nu te gîndești — răspunse craiul cel tînăr — că de nu intru înăuntru, inima îmi spune că m-aș prăpădi cu siguranță. Și n-aș avea pic de liniște nici ziua, nici noaptea pînă n-aș vedea ce-i acolo, cu ochii mei. Află că nu plec de-aci și pace, pînă ce nu-mi deschizi ușa!

Dacă auzi toate astea, Johann cel credincios își dădu seama că nu mai are nici o putință de a-l întoarce pe crai din hotărîrea lui și,

cu inima grea și oftînd din adîncul sufletului, prinse a căuta cheia în legătura cea mare de chei ce-o avea asupră-și. De cum deschise ușa, căută să intre el mai întîi, cu gîndul să acopere cumva cadra și să-l ferească pe crai de a da cu ochii de ea. Dar vezi că împăratul se și înălțase pe vîrfurile picioarelor și privea înăuntru, peste umerii săi... Și de cum văzu chipul fără seamăn de frumos al fecioarei din cadră, ce scînteia împodobit cu aur și nestemate, căzu la pămînt, fără simțire.

Johann cel credincios îl ridică degrabă și așezîndu-l în crivatul împărătesc, se gîndi cu amărăciune și îngrijorare:

„Nenorocirea ce trebuia să se-ntîmple, s-a și întîmplat. Doamne, Dumnezeule, ce-o să mai fie de-acum înainte?!"...

Apoi îi dădu să soarbă oleacă de vin, pînă ce-l aduse iarăși în simțiri. Și cele dintîi vorbe pe care le spuse împăratul fură acestea:

— Ah, cine-i fata aceea din cadră, că tare-i frumoasă?

— E fata împăratului cu coperișul de aur — răspunse Johann cel credincios.

— Află că mi-e atît de dragă — zise iarăși împăratul — că toate frunzele copacilor, de-ar avea grai, tot n-ar fi în stare să spună cît de mult o iubesc! Chiar viața mi-aș pune-o în joc, ca s-o am alături de mine. Tu, Johann, mi-ești omul cel mai de credință, și trebuie să mă ajuți!

Johann cel credincios cugetă îndelungă vreme cum trebuie pornită treaba, că nu era deloc ușor nici măcar să ajungi pînă în preajma domniței. Chibzui el în fel și chip și pînă la urmă îi veni în minte un gînd numai bun, și se grăbi să-l aducă la cunoștința împăratului:

— Măria ta, toate cîte-s în jurul fetei sînt numai și numai de aur: mesele, scaunele, talerele, cupele, ceștile și toate cele de trebuință în gospodăria casei. În haznaua împărăției ai cinci ocale de aur curat și-ar fi de trebuință să-i pui pe toți giuvaergiii cîți îi ai în țară să înceapă a făuri dintr-o oca, pînă ce-or da-o gata, tot felul de vase și obiecte de preț, tot soiul de păsări, de vînat și animale ciudate. Toate acestea o să-i bucure inima domniței și-o s-o încînte și de-aia gîndesc c-ar fi bine să plecăm cu ele înspre împărăția ei, să ne încercăm norocul.

Împăratul purcese de chemă pe toți giuvaergiii cîți îi avea în țară și le porunci să lucreze zi și noapte, fără hodină, pînă ce-or da gata toate acele lucruri care aveau darul să desfete pe oricine. După ce fură încărcate pe-o corabie, Johann cel credincios se înveșmîntă în straie de negustător și-l îndemnă și pe împărat să facă la fel, ca să nu poată nimeni să-i recunoască. Apoi străbătură marea

și călătoriră ei pînă ce ajunseră în cetatea unde se afla domnița ce era fiica împăratului cu coperișul de aur.

Johann cel credincios îl povățui pe împărat să rămînă pe corabie și să-l aștepte acolo pînă ce s-o întoarce.

— Cine știe — zise el — s-ar putea ca norocul să-mi fie priincios și s-o aduc cu mine și pe domniță. De aceea, cată, măria ta, ca totul să fie în cea mai deplină ordine: vasele de aur să fie orînduite cum nu se poate mai bine, iar corabia, de-a lungul și de-a latul, să fie gătită ca de sărbătoare!

Apoi își alese o mulțime de lucruri pe care le socoti cele mai potrivite, umplu cu ele un șorț și coborî din corabie. Și, ca omul ce are o treabă anume, se-ndreptă spre palatul împărătesc. Cînd ajunse în curtea palatului, numai ce văzu el, la o fîntînă, o fetișcană frumoasă, care tocmai umplea cu apă două găleți. Dar ce găleți, vericule, de aur curat... Și cînd dădu zgîtia de fată să plece cu apa cea limpede cum îi cleștarul, nu știu cum făcu de-și întoarse capul și mi ți-l zări pe omul cel străin.

Întrebă ea ce hang are și el se și grăbi să-i răspundă:

— Negustător sînt! și, cît ai clipi, desfăcu șorțul și-i arătă marfa.

— Vai, ce minunăție de lucruri! strigă fata. Și-s numai și numai de aur toate...

Lăsă jos gălețile și prinse a se uita cu luare-aminte la fiecare. Apoi, într-un tîrziu, se pomeni zicînd:

— Păi pe-astea trebuie numaidecît să le vadă și domnița! Că doar îi prilejuiește atîta bucurie orice lucru de aur!... O să ți le cumpere pe toate, de le-o vedea, așa să știi!..

Îl luă de mînă, haida-haida, și-l duse în încăperile de sus, fiindcă trebuie să știți că se nimerise ca fetișcana să fie tocmai slujitoarea domniței. Cînd dădu domnița cu ochii de toate acele lucruri fără pereche-n lume, aproape că rămase fără grai de bucurie și încîntare.

— Atît de măiestrit sînt făurite, c-am să ți le cumpăr pe toate — îi spuse ea negustătorului.

Dar Johann cel credincios nici n-o lăsă să-și termine bine vorba, că-i și spuse:

— Eu nu-s decît slujitorul unui negustător putred de bogat, și ceea ce am adus cu mine e nimic, față de ce are stăpînul meu pe corabie: minunății, nu alta! Toate cîte s-au făurit în aur mai măiestru și mai de preț și c-o frumusețe desăvîrșită, acolo se găsesc.

Dacă auzi asta, domnița pofti numaidecît să-i fie aduse la palat, să le vadă, dar Johann îi curmă dorința, zicîndu-i:

— Ehe, măria ta, de-aș face cum poftești, de multe zile aș avea nevoie, că nu-s una-două acele lucruri, ci grămezi peste grămezi,

și atît de multe încăperi ar trebui ca să le rînduim ca lumea, că palatul ăsta s-ar dovedi neîncăpător!...

Vezi, vorbele astea meșteșugite avură darul să stîrnească dorința și curiozitatea domniței, și să le facă să crească peste măsură. Și-n cele din urmă, ea n-avu ce alta face și-i zise negustătorului:

— Dacă-i așa, arată-mi calea pînă la corabie, ca să văd comorile stăpînului tău!

Johann cel credincios doar asta aștepta și, cu inima tresăltînd de bucurie, o duse pînă acolo. De îndată ce-o văzu la față, împăratu își dădu seama că-i și mai frumoasă de cum o arăta chipul din cadră și simți că i se sparge inima-n piept de atîta dragoste.

Domnița urcă apoi pe corabie și împăratul o întîmpină ca să-i arate minunățiile dinăuntru. Dar vezi că Johann cel credincios nu păși pe urmele lor, ci rămase mai în urmă, lîngă cîrmaci. Și de-ndată ce fură numai ei doi, îi și porunci să pornească în larg corabia:

— Întinde toate pînzele, să zboare-n văzduh ca pasărea, auzitu-m-ai?!...

— În ăst timp, împăratul îi arăta domniței, de-a rîndul, toate lucrurile făurite din aur: talerele și cupele, blidele și pasările, jivinele codrului și animalele cele ciudate.

Trecură așa ceasuri și ceasuri de cînd se tot uita la ele cu luare-aminte și-n încîntarea ei nu băgă de seamă că de mult pornise corabia. Într-un tîrziu, după ce-și luă ochii de la cel din urmă lucru, mulțumi negustătorului și vru să se întoarcă acasă. Dar cînd se plecă peste marginea corăbiei, băgă de seamă că țărmul rămăsese tare departe și că vasul gonea cu toate pînzele-n vînt.

— Ah — rosti ea, cuprinsă de spaimă — am fost înșelată grozav și răpită și-acum mă aflu în mîinile unui negustător! Mai bine m-aș da morții, decît să trăiesc astfel!...

Auzind-o în ce deznădejde se zbate, împăratul îi luă mîna într-a sa și căută s-o liniștească spunîndu-i:

— Află că nu-s negustător precum crezi, ci împărat, și că-s de-o obîrșie la fel de aleasă ca și tine și dacă te-am răpit printr-un viclesug, apoi am făcut-o numai pentru că prea tare mi-ai căzut dragă. Că din clipa în care am văzut cadra ce-ți arăta chipul, am căzut la pămînt, fără simțire.

Dacă auzi vorbele acestea, domnița, ce era fiica împăratului cu coperișul de aur, se mîngîie în sufletul ei că nu era așa cum crezuse și, prinzînd drag de el, se învoi să-i fie soție.

Și se-ntîmplă ca-ntr-una din zile, în timp ce înaintau pe mare, Johann cel credincios, care stătea în partea din față a corăbiei și cînta, să zărească-n văzduh trei corbi, care veneau înspre el, zburînd. Și cum avea darul să priceapă graiul corbilor, se opri din cîntat, ca să ia seama la ce vorbeau între ei.

Și numai ce strigă unul:

— Văzut-ați? O duce acasă la el pe domniță, care-i fiica împăratului cu coperișul de aur!

— Da, e drept că o duce — cîrîi cel de-al doilea — dar încă nu-i a lui!

Și grăi cel de-al treilea:

— Ba e a lui, cum să nu fie, că doar stă la el în corabie!

Și atunci cîrîi din nou primul:

— La ce-i folosește c-o duce cu el? Că de-ndată ce-or ajunge la țărm, o să vină-n goană un cal roib și-o să sară drept în fața împăratului. Și ce crezi, împăratul o să vrea pe loc să-l încalece! Iar de-o izbuti s-o facă, bidiviul o să zboare cu el în largul văzduhului, de n-o să-i mai fie niciodată în putință fecioarei să-i mai vadă chipul.

Și cîrîi cel de-al doilea:

— Oare nu e vreun mijloc să scape?

— Ba e unul, cum să nu! cîrîi primul corb. Dacă altul i-o ia înainte și încalecă la repezeală bidiviul, și de scoate afară pușca ce-i ascunsă în cioltar și împușcă cu ea calul, atunci împăratul cel tînăr e izbăvit. Dar cine să știe asta? De-ar ști cineva și i-ar spune, într-o clipă s-ar preface în stană de piatră de la degetele picioarelor pînă la genunchi!

Și glăsui cel de-al doilea:

— Ba eu știu și mai mult! Chiar de e omorît bidiviul, împăratul cel tînăr tot n-o să-și poată păstra mireasa. De-ndată ce-or ajunge împreună la palat, vor afla într-un vas o cămașă de mire și cămașa asta va părea că-i țesută din aur și argint. Dar ea numai din păcură și smoală e făcută. Și de va apuca s-o îmbrace împăratul, îl va arde pînă-n măduva oaselor.

Și cîrîi cel de-al treilea:

— Oare nu e vreun mijloc să scape?

— Ba e unul, cum să nu! răspunse cel de-al doilea. Dacă o mînă înmănușată apucă degrabă cămașa și-o azvîrle-n foc ca să ardă și să se mistuie, atunci împăratul cel tînăr e izbăvit. Dar la ce bun? Că de-ar afla cineva de tărășenia asta și i-ar spune, acela pe loc s-ar preface în stană de piatră de la genunchi pînă la inimă!

Atunci cîrîi cel de-al treilea:

— Ba eu știu și mai mult! Chiar de-ar arde cămașa de nuntă pînă s-ar mistui toată, împăratul cel tînăr tot nu și-ar putea păstra mireasa. După nuntă, cînd s-o porni jocul și împărăteasa cea tînără va începe să dănțuiască, deodată se va face galbenă ca șofranul și va cădea la pămînt ca moartă. Iar de nu se va găsi cineva s-o ridice și să-i scoată din sînul drept trei picături de sînge pe care să le stupească de-ndată, atunci va muri de-a binelea. Și vorba-i că de-ar afla cineva și-ar spune cum stă tărășenia, acela pe loc s-ar preface în stană de piatră de la vîrful degetelor pînă la gît!

După ce corbii vorbiră între ei cît vorbiră, făcură deodată zvîrr! și-și luară zborul mai departe-n văzduh. Iar Johann cel credincios, care înțelesese toată voroava lor, devenise parcă altul, din clipa aceea, că mereu sta numai înnegurat și posac. Și cum ar fi putut să fie altfel? Că de nu i-ar fi spus stăpînului său cele auzite, nefericită și amară ar fi fost viața împăratului, iar de-i spunea, își pierdea el însuși viața!...

Se zbuciumă el cît se zbuciumă, gîndind cum s-o întoarcă mai bine, și-n cele din urmă își spuse: „Îmi voi izbăvi stăpînul, chiar cu prețul vieții mele!"

Cînd ajunse corabia la țărm și trebuiră să coboare, totul se petrecu după cum preziseseră mai înainte corbii. Un cal roib, de toată frumusețea, odată sări înaintea împăratului, de parcă l-ar fi mînat cineva într-acolo.

— Ti, da' bine s-a mai potrivit! grăi împăratul. Bidiviul ăsta o să mă ducă pînă la palat.

Nici nu-și termină bine vorba, că și dădu să-l încalece. Dar vezi că Johann cel credincios i-o luă înainte. Se zvîrli cu iuțeală pe cal, scoase pușca din cioltar și, c-un glonț, împușcă bidiviul pe loc.

Ceilalți slujitori ai împăratului, care nu-l aveau deloc la inimă pe Johann și-l pizmuiau de moarte, parcă numai asta așteptaseră, și începură a striga, care mai de care:

— Ce mișelie a îndrăznit să săvîrșească! Auzi, să omoare o asemenea mîndrețe, să doboare la pămînt făptura care trebuia să-l poarte pînă la palat pe măria sa împăratul!...

Dar împăratul nu luă seama la vorbele lor și le zise:

— Ia mai tacă-vă gura odată și nu vă mai legați de el! O fi știind omul ce face, că doar nu-i vorba de vreun oarecare, ci de Johann cel credincios!...

Apoi se îndreptară cu toții spre palatul împărătesc și de cum intrară în sala cea mare, numai ce văzură un vas, proțăpit acolo. Și înăuntrul vasului sclipea o cămașă de nuntă, ce părea că-i țesută

toată numai din aur și argint. Dacă o văzu cît îi de mîndră, împăratul cel tînăr făcu un pas spre ea și dădu s-o apuce, dar vezi că Johann cel credincios era acolo, să-i stea de pază! Cît ai clipi, îl și dădu la o parte și, apucînd cămașa cu mîinile înmănușate, o puse pe foc, să ardă și să se mistuiască toată...

Și iarăși începură ceilalți slujitori să murmure și să clevetească:

— Ian uitați-vă acum ce poznă a mai făcut! A îndrăznit să pună pe foc chiar cămașa de nuntă a împăratului!...

Dar împăratul cel tînăr le astupă gura:

— Cine ar putea să știe de nu-i făcută și asta numai spre bine și spre folos?! Ia nu vă mai legați de credinciosul meu Johann!... Lăsați-l în pace!...

Apoi începu a se prăznui nunta... Și se porni îndată și dănțuiala, iar mireasa intră și ea în vîrtejul jocului... În ăst timp, Johann cel credincios o tot cerceta cu privirea și n-o slăbea o clipă din ochi. Și numai ce-o văzu că pălește deodată și cade la pămînt, ca moartă. Dintr-o săritură fu lîngă ea și, purtînd-o în brațe, se grăbi s-o ducă în altă încăpere. Acolo o lăsă jos, îngenunche lîngă ea și-i supse din sînul drept trei picături de sînge, pe care apoi le stupi. Și-ntr-o clipă, domnița începu să răsufle din nou și-și veni în simțiri. Da' vezi că împăratul cel tînăr văzuse tot și oricît își da cu presupusul, nu putea înțelege de fel de ce făcuse Johann cel credincios o asemenea faptă.

Și, cuprins de mînie, începu a striga:

— Zvîrliți-l pe dată la temniță!

În dimineața care urmă, Johann cel credincios își primi osînda și fu dus la spînzurătoare. Și-n timp ce se afla lîngă gîde, care tocmai se pregătea să-i pună jbilțul de gît, prinse a vorbi cu glas tare:

— Oricărui osîndit i se îngăduie înainte de moarte să mai glăsuiască o dată. Oare, mărite împărate, aș putea să mă bucur și eu de-acest drept?

— Da, de bună seamă! încuviință împăratul. Ți se acordă dreptul acesta!

Nici nu-și termină bine vorbele măria sa, că Johann cel credincios și începu a grăi:

— Pe nedrept am fost osîndit, înălțate împărate, că nu mă știu cu nici un păcat față de măria ta, și te-am slujit totdeauna cu credință!

Și-i mai povesti el apoi cum trăsese cu urechea, pe mare, la acea voroavă a corbilor și cum fusese nevoit să făptuiască ceea ce făptuise numai pentru a-și izbăvi stăpînul.

Dacă auzi împăratul toate astea, odată-şi dădu seama cît de mult greşise faţă de slujitorul său şi începu a striga:

— Văleu, credinciosul meu Johann! Iertată să-mi fie vina! Îndurare!... Iar voi, slujitori, coborîţi-l de sus de la locul caznelor!...

Dar vezi că odată cu ultimele vorbe pe care le spusese, Johann cel credincios se şi prăbuşi fără suflare, prefăcut în stană de piatră.

Împăratul şi împărăteasa fură tare mîhniţi din această pricină, şi măria sa grăi cu durere:

— Vai mie cît de rău am răsplătit această nespus de mare credinţă!...

Şi porunci el să fie luată de-acolo stana de piatră şi să fie dusă. în iatacul împărătesc, pentru a fi aşezată chiar lîngă crivatul lui Şi ori de cîte ori îşi arunca privirea spre ea, împăratul vărsa lacrimi amare şi se căina:

— Ah, de ce nu-mi stă în putinţă să te însufleţesc, să prinzi iarăşi viaţă, preacredinciosul meu Johann?!...

Trecu astfel o bucată de vreme şi împărăteasa aduse pe lume doi copii gemeni, doi coconi de mai mare dragul, care se înălţau văzînd cu ochii, spre marea bucurie a părinţilor.

Şi se-ntîmplă ca odată, pe cînd împărăteasa era dusă la biserică şi cei doi copii se jucau cu împăratul, acesta să privească spre stana de piatră, cum avea obiceiul. Şi-n timp ce căta el la ea, cu jale mare, odată se pomeni că oftează din greu şi că strigă din fundul rărunchilor:

— Vai, de ce nu-mi stă în putinţă să te însufleţesc, să prinzi iarăşi viaţă, preacredinciosul meu Johann?!...

Şi ce crezi, numai ce începu a glăsui stana de piatră. Şi zise ea:

— Ba îţi stă în putinţă, cum să nu, să mă poţi însufleţi! Da' pentru asta trebuie să te lipseşti de tot ce ai mai drag pe lume!

Dacă auzi asta împăratul, nu mai şovăi nici o clipă, şi strigă iarăşi:

— Tot ce am pe lume mai scump, cu dragă inimă îl dau, că asta mi-e voia, numai să te pot scăpa pe tine!

Şi stana de piatră glăsui mai departe:

— Dacă o să tai chiar cu mîna ta capul celor doi coconi pe care-i ai şi-o să mă ungi cu sîngele lor, atunci o să prind din nou viaţă.

Cînd auzi că trebuie să-şi omoare cu mîna lui cele două odrasle care-i erau atît de dragi, împăratul se înspăimîntă tare, dar punînd în cumpănă cît de credincios îi fusese Johann şi cum se jertfise pentru el, gîndi că sacrificiul acesta e pe deplin meritat.

Și scoțînd paloșul, tăie cu mîna lui capul celor doi coconi. Și să vezi minune: după ce unse stana de piatră cu sîngele copiilor, piatra ce sta pînă atunci nemișcată și rece, odată se însufleți și Johann cel credincios se afla iarăși în fața stăpînului său, parcă mai voinic decît înainte și mai sănătos decît fusese vreodată.

Și numai ce grăi el împăratului:

— Credința ta n-o să rămînă nerăsplătită!

Apoi luînd capetele copiilor, le puse la loc, cu grijă, unse rănile chiar cu sîngele lor și, minune nu alta! coconii pe dată se închegară întregi și nevătămați. Și numai ce prinseră să sară și să joace, de parcă nu li s-ar fi întîmplat nimic.

Acu', vă-nchipuiți dumneavoastră cît de tare se bucură împăratul, că parcă era într-al nouălea cer!...

Într-acest timp, numai ce se auzi venind împărăteasa și împăratul dete fuga de-l ascunse pe Johann cel credincios și pe cei doi coconi într-un dulap mare, să nu-i vadă.

Și de cum păși ea pragul, împăratul îi zise:

— Te-ai rugat la biserică?

— M-am rugat, da' tot timpul mi-a fost gîndul numai la Johann cel credincios... Că numai de pe urma vinii noastre i se trage toată nenorocirea care l-a lovit.

Dacă auzi asta, împăratul se grăbi a-i zice:

— Soțioară dragă, află că ne-ar sta în putință să-l aducem din nou la viață, dar pentru asta ar trebui să dăm ca preț viețile celor doi băieți ai noștri.

Împărăteasa se îngălbeni deodată și se înspăimîntă tare de grozăvia acelor vorbe, dar găsi totuși în cugetul ei tăria de a spune:

— Îi datorăm lucrul ăsta, pentru marea și nețărmurita lui credință!...

Și dacă-și dădu seama împăratul că împărăteasa fusese într-un gînd cu el, tare se mai bucură în inima lui și numai ce se duse de deschise dulapul în care se aflau cei trei.

Și scoțîndu-i afară pe cei doi coconi și pe Johann cel credincios, găsi cu cale să spună:

— Binecuvîntat fie numele Domnului! L-am izbăvit pe credinciosul nostru Johann și-i avem din nou și pe copiii noștri!...

Apoi prinse a-i povesti de-a fir-a-păr cum se întîmplaseră toate...

Și-au trăit cu toții fericiți, pînă ce li s-a depănat ultimul fir din caierul vieții...

HÄNSEL ŞI GRETEL

A fost odată ca niciodată un tăietor de lemne tare nevoiaş şi omul ăsta îşi avea căscioara la marginea unui codru nesfîrşit, unde-şi ducea viaţa împreună cu nevastă-sa şi cei doi copii ai săi. Şi pe băieţel îl chema Hänsel, iar pe fetiţă Gretel.

De sărmani ce erau, nu prea aveau cu ce-şi astîmpăra foamea şi-ntr-o bună zi, întîmplîndu-se să se abată asupra ţării o mare scumpete, nu mai fură-n stare să-şi agonisească nici măcar pîinea cea zilnică.

Seara în pat, pe bietul om începeau să-l muncească gîndurile şi, zvîrcolindu-se neliniştit în aşternut, se pomenea că oftează cu grea obidă.

Şi-ntr-una din aceste seri îi zise el nevesti-si:

— Ce-o să ne facem, femeie? Cu ce-o să-i hrănim pe bieţii noştri copii, cînd nici pentru noi nu mai avem nici de unele?...

— Ştii ceva, bărbate — răspunse femeia — mîine-n zori luăm copiii cu noi şi-i ducem unde-i pădurea mai deasă. Le facem un foc bun, le dăm şi cîte-o bucătură de pîine şi pe urmă ne vedem de treburile noastre. Iar pe ei îi lăsăm acolo. De nimerit, n-or să mai nimerească drumul spre casă, de asta sînt sigură, şi-n felul ăsta ne descotorosim de ei!..

— Nu, femeie, asta n-o s-o fac nici în ruptul capului — spuse bărbatul. Nu mă rabdă inima să-mi las copiii singuri în pădure. Că doar multă vreme n-ar trece şi-ar veni fiarele sălbatice să-i sfîşie...

— Vai de tine, neghiobule — îl luă femeia la rost — de-i aşa, atunci o să murim de foame tuspatru.. Poţi să cioplești de pe-acum scîndurile pentru sicrie...

Şi femeia nu-i dădu pace pînă cînd omul nostru nu se-nvoi.

— ...Totuşi, mi-e tare milă de bieţii copii! adăugă el cu obidă.

În ăst timp, cei doi copii stăteau treji în aşternut, că din pricina foamei nu putuseră să închidă un ochi. Şi aşa se făcu de auziră tot ce spusese zgripţuroaica de femeie către tatăl lor.

La un moment dat, Gretel începu să plîngă cu lacrimi amare și-i spuse lui Hänsel, printre sughițuri:

— De-acu' s-a sfîrșit cu noi!

— Liniștește-te, Gretel, și nu mai fii mîhnită, o să găsesc eu o scăpare!... îi zise cu blîndețe frățiorul.

După ce bătrînii adormiră, Hänsel se sculă, își puse hăinuța pe el și, deschizînd ușa, se strecură afară. Luna lumina ca ziua și pietricelele albe, din fața căscioarei, străluceau ca bănuții cei noi. Hänsel se aplecă de mai multe ori pînă ce-și umplu bine buzunarul cu pietricele. Apoi se-ntoarse în casă și-i șopti lui Gretel:

— Fii liniștită, draga mea surioară, și dormi în pace!

Apoi se culcă din nou în patul lui și adormi.

Zgripțuroaica de femeie nici nu așteptă să răsară soarele, că se și înființă la patul copiilor, să-i trezească.

— Ian sculați-vă, leneșilor, că mergem la pădure să aducem lemne!

Apoi dădu fiecăruia cîte un codru de pîine și mîrîi printre dinți.

— Asta aveți demîncare pentru la prînz! De vă îmboldește foamea, nu cumva să mîncați înainte, că altceva nu mai căpătați!...

Gretel luă toată pîinea și-o ascunse sub șorț, din pricină că buzunarele lui Hänsel erau pline cu pietricele. Apoi porniră cu toții spre pădure. După puțin timp, Hänsel se opri și-și aruncă privirea înapoi, spre căscioara ce rămăsese în urmă. Asta o făcu o dată, apoi iarăși și iarăși...

Și dacă-l văzu taică-său numai ce-i zise:

— Da' ce-ai, Hänsel, că te oprești mereu și te tot uiți înapoi? Vezi mai bine cum mergi, să nu-ți schilodești, cumva, picioarele!...

— Știi, tăicuțule, mă uitam după pisicuța mea albă... Stă, a naibii, cocoțată pe acoperiș, și-mi face semne de rămas bun.

Dar vezi că femeia i-o tăie pe dată:

— Prostănacule, nu-i nici o pisicuță!... E soarele de dimineață care strălucește pe horn.

Acu' e timpul să vă spun că Hänsel nu se uitase după nici o pisicuță, și că de fiecare dată cînd se oprea, scotea din buzunar cîte o pietricică și-o lăsa să cadă pe cărare.

După o bucată de vreme, ajunseră la locurile unde pădurea îndesea, și cam pe la mijlocul ei, omul nostru se opri și zise:

— Acu', copii, mergeți după vreascuri, c-o să vă facă tata un focșor pe cinste, să nu vă fie frig deloc!

Hänsel şi Gretel aduseră vreascuri cît aduseră, pînă ce se închelbă o moviliţă bună. Lemnele luară foc pe dată şi cînd vîlvătaia începu să crească, femeia grăi:

— Staţi lîngă foc, copii, şi hodiniţi-vă, că noi ne ducem mai încolo, în pădure, să tăiem lemne. Şi cînd om termina cu tăiatul, ne întoarcem aici şi vă luăm acasă.

Hänsel şi Gretel se aşezară lîngă foc şi cînd se făcu ora prînzului, fiecare îşi mîncă bucătura de pîine. Şi cum auzeau tot mereu răsunînd lovituri de topor, erau încredinţaţi că tatăl lor trebuie să fie ceva mai încolo, nu prea departe. Dar vezi că loviturile nu erau de topor!...

Omul nostru legase o creangă de-un copac cioturos, şi de cîte ori bătea vîntul, o izbea încolo şi-ncoace de uscătura aceea...

După ce aşteptară să vină să-i ia, vreme lungă, nu glumă, căzură toropiţi de oboseală şi adormiră buştean.

Cînd s-au trezit era noapte întunecoasă, de nu vedeai la doi paşi. Gretel începu să plîngă şi printre suspine îşi întrebă frăţiorul:

— Cum o să ieşim din pădure?

Şi Hänsel se grăbi s-o liniştească, spunîndu-i:

— Mai ai răbdare oleacă, pînă ce răsare luna, şi atunci o să găsim noi drumul, n-avea grijă!...

Răsări luna plină, de ziceai că poleieşte cu aur pădurea, şi de-ndată ce se arătă pe cer, Hänsel îşi luă surioara de mînă şi începu a păşi pe urma pietricelelor, care scînteiau ca bănuţii cei de curînd bătuţi, şi le arătau drumul. Merseră ei aşa toată noaptea şi cînd începură a miji zorile, ajunseră la casa părintească. Au bătut ei la uşă, cioc-cioc! şi cînd femeia o deschise şi dădu cu ochii de Hänsel şi Gretel, pe dată se arătă a fi fost foarte îngrijorată de soarta lor, zicîndu-le cu prefăcătorie:

— Copii răi ce sînteţi, de ce aţi dormit în pădure atîta vreme? Ne-aţi făcut să credem că nu mai vreţi să vă mai întoarceţi la casa voastră...

Dar vezi că tatăl copiilor se bucură cu adevărat, că-n inima lui era mîhnit că-i lăsase atît de singuri.

Nu trecu multă vreme şi nevoile începură iarăşi să-i încolţească. Şi numai ce-o auziră copiii într-o noapte pe femeie zicîndu-i lui bărbatu-su, care se perpelea în aşternut:

— De-acu', am terminat iarăşi merindele, că nu mai avem în casă decît o jumătate de pîine!... Şi după ce-om mînca-o şi pe asta, ne-om sătura cu răbdări prăjite... Trebuie să ne descotorosim de copii, auzi tu! O să-i ducem în afundul pădurii, ca să nu mai

poată nimeri drumul de-or voi să se reîntoarcă acasă. Altă scăpare nu văd, de ni-e drag să ne mai putem ține zilele.

Vezi însă că omului i se încrîncena inima la auzul ăstor cuvinte, și gîndea în sinea sa: „Ba mai bine s-ar cuveni să împarți cu copiii tăi ultima bucătură!...

Mai zicea el ce mai zicea, dar femeia nu lua deloc în seamă spusele lui, ci-l tot ocăra și-l mustra. Acu', e știut, cine a apucat de-a spus A, trebuie să-l rostească și pe B, și dacă și-a călcat pe inimă prima oară, musai trebuie și a doua oară să facă la fel.

Copiii erau însă treji și auziră voroava lor. După ce bătrînii adormiră, Hänsel se sculă din pat și vru să iasă afară, să adune pietricele, cum făcuse și de prima dată, dar vezi că femeia avusese grijă să încuie ușa, așa că băiatului nu-i fu chip să poată ieși din casă. Și deși îi era inima grea, își mîngîie surioara, spunîndu-i:

— Nu plînge, Gretel, ci dormi liniștită. Om găsi noi cum să scăpăm cu bine...

Nici n-apucaseră bine să răsară zorile, că și veni femeia și-i trase pe copii din așternut. Apoi le întinse cîte o bucățică de pîine, care era mult mai micșoară decît de cealaltă dată.

În timp ce mergeau ei pe poteca ce ducea spre pădure, Hänsel începu a face firimituri în buzunar și din loc în loc se oprea să le presare pe jos.

— Ia ascultă, Hänsel — îi strigă la un moment dat taică-său — ce te tot oprești mereu și privești în jur? Vezi-ți mai bine de drumul tău și mergi cum trebuie!.

— Păi mă uit după porumbița mea, care stă pe-acoperiș și vrea să-mi spună la revedere!... grăi Hänsel repede, ca nu cumva să se dea în vileag.

— Proștănacule — îl luă în răspăr femeia — ceea ce vezi tu nu-i nici o porumbiță!... E soarele de dimineață care strălucește sus, deasupra hornului.

Dar vezi că Hänsel nu dădu îndărăt de la ce-și pusese în gînd și, încetișor, încetișor, împrăștie pe drum toate firimiturile.

Femeia îi duse pe copii departe, departe, tot mai în afundul pădurii, unde nu mai fuseseră în viața lor. Și-ntr-un luminiș, făcură iarăși un foc mare și mama le zise, cît putu ea de blînd:

— Rămîneți aici, copilași, și de v-a biruit oboseala, n-aveți decît să puneți capul jos și să dormiți oleacă... Noi ne ducem în pădure, mai încolo, să tăiem lemne, și seara, cînd om sfîrși lucrul, ne întoarcem să vă luăm.

Trecu ce trecu timpul și cînd veni ora prînzului, Gretel luă bucățica ei de pîine și-o împărți cu Hänsel, că pe-a lui, băiatul o presărase pe drum.

Zburară ceasurile ca clipele, se lăsă și amurgul, dar vezi că nimeni nu se arătă, să-i ia pe bieții copii. Și cum adormiră greu, se treziră de-abia în toiul nopții. Dacă văzu ce se întîmplase, Hänsel o mîngîie pe surioara lui și-i zise:

— Să rămînem aici pînă ce-o răsări luna, că atunci ne-o fi ușor să găsim firimiturile pe care le-am împrăștiat pe jos, cît am mers. Ele or să ne arate fără greș drumul spre casă, asta-i sigur!

De îndată ce se înălță luna deasupra pădurii, copiii se sculară din culcușul de vreascuri, dar vezi că nu mai găsiră nici o firimitură... Mulțimea de păsărele care tot zboară peste cîmpuri și prin păduri de mult le ciuguliseră pe toate.

Dar Hänsel avea o inimă vitează și-i spuse lui Gretel:

— N-ai teamă, surioară, pînă la urmă tot o să găsim drumul!...

Dar vezi că nu fu chip să-l găsească... Merseră toată noaptea și mai merseră încă o zi, din zori și pînă-n seară, dar de izbutit tot nu izbutiră să iasă din pădure. Și erau prăpădiți de foame ca vai de ei, că afară de cîteva boabe de fructe sălbatice, culese de pe jos, nimic nu mai luaseră-n gură. De trudiți ce erau, sărmanii copii abia își mai trăgeau picioarele, și așa se făcu că nu mai putură merge și, ghemuindu-se sub un copac, adormiră buștean.

Și se ivi și a treia dimineață de cînd copiii părăsiseră casa părintească! O luară ei la picior, de cum răsări soarele, dar cu cît mergeau, cu atît se afundau mai adînc în pădure. De nu le venea cît mai degrabă un ajutor, se aflau în primejdie de moarte.

Cînd se făcu ora prînzului, numai ce văzură pe-o cracă o păsărică albă și frumoasă care cînta atît de duios, că se opriră, vrăjiți, s-o asculte. După ce-și sfîrși cîntul, păsărica își întinse aripile și zbură, zvîr! pe dinaintea copiilor. Dacă văzură ei asta, începură a se lua după ea pînă cînd se făcu de ajunseră la o căsuță. Cît ai clipi, păsărica se lăsă pe acoperiș și cînd veniră mai aproape de căsuță și copiii, rămaseră cu gurile căscate. Pasămite, toată căscioara era făcută din pîine și acoperită cu cozonac, iar geamurile erau din zahăr curat.

— Hai să-ncepem să îmbucăm! zise Hänsel. Și să ne fie de bine!... Eu o să mănînc o bucată din acoperiș iar tu, Gretel, ia de gustă din fereastra asta că e tare dulce!...

Hänsel n-așteptă să fie rugat și, înălțîndu-se pe vîrfurile picioarelor, rupse o bucățică din acoperiș, să-și dea seama ce gust are. În ăst timp, Gretel ronțăia de zor o spărtură din geam.

Şi numai ce se auzi deodată o voce subţirică, ce venea dinăuntrul căsuţei:

— Cronţ, cronţ, cronţ,
da' ce hoţ
ronţăie a mea căscioară?!
Cine, cine e afară?...

Şi copiii răspunseră pe dată:

— Vîntul, vîntul!
Azi înconjură pămîntul!...

Şi, fără să se sinchisească de fel, continuară să mănînce şi mai cu poftă. Cum îi plăcuse grozav acoperişul, Hänsel mai rupse din el o bucată bună, iar Gretel nu se lăsă nici ea mai prejos şi, desprinzînd un ochete de geam, se aşeză jos şi începu a-l ronţăi cu poftă.

Şi cînd nici nu se aşteptau, odată se deschise uşa şi-o femeie bătrînă de tot, ce se sprijinea într-o cîrjă, ieşi din casă, tîrşîindu-şi picioarele.

La vederea ei, Hänsel şi Gretel se speriară atît de tare, că scăpară tot ce aveau în mînă. Dar vezi că bătrîna nu-i luă la rost, ci începu a-i întreba, clătinînd uşurel din cap:

— Ei, copiii mei dragi, da' cine v-a adus aci? Poftiţi de intraţi înăuntru şi rămîneţi la mine, că nu vă fac nici un rău!

Şi luîndu-i pe amîndoi de mînă, îi duse în căsuţă. Iar acolo îi aştepta o mîncare, să-ţi lingi degetele, nu alta: lapte şi clătite cu zahăr, mere şi-o mulţime de nuci! După ce se ospătară ei bine, bătrîna le pregăti două paturi cu aşternutul cum îi zăpada şi Hänsel şi Gretel se culcară fără nici o grijă şi se simţiră într-al nouălea cer.

Bătrîna se arătase prietenoasă ca să le cîştige încrederea, dar vezi că era o vrăjitoare haină, care pîndea copiii ca să-i atragă cu şoşele şi momele. Şi numai de aceea făcuse şi căsuţa de piine, să-i adcmenească mai uşor.

De-i cădea vreunul în gheare, îndată îi făcea de petrecanie şi după ce-l fierbea, îl înghiţea cu lăcomie. Ziua cînd se bucura de un astfel de ospăţ, o socotea ca pe-o zi de sărbătoare, şi cum de n-ar fi fost aşa pentru ea!...

Vrăjitoarele au ochii roşii şi vederea scurtă, dar vezi că adulmecă de departe, ca jivinele, cînd se apropie picior de om. Şi la fel de bine adulmeca şi cotoroanţa asta. De cum i-a simţit pe Hänsel şi Gretel

că se apropie de acele locuri, a și început a hohoti cu răutate, și-n vorbele ei era numai batjocură:

— Pe ăștia îi și am în mină, nu-i las eu să-mi scape...

De cum se iviră zorile, vrăjitoarea fu în picioare, ca nu cumva să se trezească mai înainte copiii. Și cînd îi văzu ea pe amîndoi cît de drăgălaș dorm împreună și cît de rumen și de rotofei li-e obrazul, nu mai putu de bucurie, și începu a mormăi mai mult pentru sine: „Straşnică bucătură o să am, n-am ce zice!..."

Apoi, apucîndu-l pe Hänsel cu mîna ei sfrijită, îl împinse pînă la un grăjduleț cu gratii de fier, și-l închise acolo. Și era zăvorît așa de straşnic, că oricît ar fi strigat și s-ar fi zbătut, nu i-ar fi folosit la nimic.

După ce-l puse la popreală pe Hänsel, băbușca intră în camera unde dormea Gretel și, zgîlțiind-o, ca s-o trezească, începu a o ocărî și a-i striga:

— Scoală, leneșo, și du-te de adu apă, să-i faci o fiertură bună lui frate-tău, că l-am închis afară, în grajd, și trebuie să-l îngrășăm!... Acu' e numai piele și os, da' cînd s-o mai împlini, o să-l mănînc!

Gretel începu a plînge cu lacrimi amare, dar vezi că lacrimile ei nu-i muiară inima cotoroanței și, pînă la urmă, trebui să se supună și să facă tot ce-i poruncea vrăjitoarea cea haină.

Și-n timp ce lui Hänsel i se aducea cea mai bună mîncare, ca să se îngrașe, Gretel abia de căpăta de la băbușcă niște coji de raci.

În fiecare dimineață, băbușca se strecura, șontîcăind, pînă la grajd, și încă din prag apuca să strige:

— Hänsel, ia scoate un deget afară să văd de te-ai îngrășat de ajuns!

Dar vezi că ghiujul de Hänsel îi trecea printre gratii un oscior, și cum băbușca avea ochii tulburi și vedea ca prin sită, era încredințată că-i întinde un deget. Și de fiecare dată se tot minuna cotoroanța cum de nu se mai îngrășa.

Trecură așa zilele și văzînd că după a patra săptămînă Hänsel rămăsese la fel de ogîrjit ca și înainte, își pierdu răbdarea și nu mai vru să aștepte.

— Hei, Gretel — o strigă ea pe fetiță — grăbește-te de adu apă, că de-i curge untura, de gras ce e, ori de-i slab ca un ogar, eu pe Hänsel îl tai mîine și-l pun la fiert!...

Vai, cum se mai boci biata surioară, cînd trebui să care apă pentru a doua zi, și cum îi șiroiau lacrimile amare pe obraz!...

— Doamne, ajută-ne! strigă ea după un răstimp. De s-ar fi întîmplat să ne înghită fiarele sălbatice ale codrului, am fi murit măcar împreună!

— Ia mai sfîrșește odată cu bocitul! se răsti cotoroanța la fată — că doar nu-ți ajută la nimic toată văicăreala!...

Nici nu se luminase încă bine de ziuă, cînd începu Gretel roboteala. Că doar trebuia să care apă, să atîrne cazanul pentru fiertură în cîrligul de fier și să aprindă focul.

— Mai întîi aș vrea să punem la copt, auzi tu? se răsti baba la Gretel. Că am aprins cuptorul și aluatul l-am frămîntat de mult.

Nu-și sfîrși bine vorba, că vrăjitoarea o și îmbrînci pe biata Gretel afară, unde era cuptorul din care ieșeau de-acum limbi de flăcări.

— Hai, bagă-te înăuntru — îi porunci vrăjitoarea — și vezi dacă-i destul de încins, ca să punem înăuntru pîinea!

Vezi că afurisita de cotoroanță nu degeaba o îndemna pe fată să se vîre în cuptor!... Că de-ndată ce-ar fi fost înăuntru, vrăjitoarea, pac! ar fi închis cuptorul. Și-ar fi ținut-o acolo pînă ce se rumenea bine. Și-apoi ar fi mîncat-o... Numai că Gretel băgă de seamă ce gînduri clocea în cap vrăjitoarea și se prefăcu că-i nătîngă și neîndemînatică:

— Aș intra, da' nu știu cum să fac... Pe unde să intru? Și cum anume?

— Ești proastă ca o gîscă! o ccărî baba. Păi nu-ți dă prin cap pe unde, că-i deschizătura destul de mare? Ia te uită, și eu aș putea să încap în ea!... Și, șontîcăind, se apropie de cuptor și-și vîrî capul în el.

Gretel doar asta aștepta, și-i dădu un brînci zgripțoroaicei de se duse pînă-n fundul cuptorului. Apoi închise ușa de fier și puse zăvorul. Văleu! ce mai urlete, că te treceau fiorii, răzbăteau dinăuntru!...

Dar vezi că Gretel fugi de-acolo, să n-o mai audă, și vrăjitoarea cea haină pieri ca o netrebnică, arsă de dogoare. Și arse, și arse pînă ce se prefăcu în scrum.

Gretel dădu fuga într-un răsuflet pînă la grajdul unde era închis Hänsel și, deschizîndu-l, strigă bucuroasă:

— Am scăpat, Hänsel, am scăpat, frățioare! Vrăjitoarea a pierit!

Dacă auzi ce-i spune, Hänsel sări afară din grajd întocmai cum sare pasărea din colivie, cînd i se deschide ușița. Și văzîndu-se iarăși împreună, își săriră de gît și se sărutară, și bucuria le rîdea în ochi și-n inimă. Și de voioși ce erau, țopăiau ai naibii, ca niște iezi!...

Cum nu mai aveau de ce se teme, intrară în căsuța vrăjitoarei, și acolo, ce să vezi, în toate ungherele erau numai sipete pline cu mărgăritare și nestemate!...

— Ei, astea zic și eu că-s mai bune decît pietricelele noastre! făcu Hänsel, și-și umplu buzunarele pînă nu mai putu.

Iar Gretel spuse și ea:

— Vreau să aduc și eu acasă o mînă-două din ele! și alese și alese pînă ce-și umplu șorțulețul.

— Acu', hai s-o tulim de-aci, cît mai degrabă — hotărî Hänsel — că mult mai ușoară mi-ar fi inima de-aș ști c-am ieșit din pădurea asta fermecată.

Merseră ei ce merseră, cale de cîteva ceasuri, și numai ce ajunseră la o apă mare.

— Ce ne facem, surioară, că nu putem trece? făcu Hänsel amărît. Nu văd peste apă nici un pod, nici măcar vreo punte cît de îngustă...

— De-ar trece vreun vaporaș, bine-ar fi! Dar prin locurile astea, slabă nădejde... — zise Gretel, cu mîhnire. Da' uite, mai încolo văd o rață albă înotînd. Poate că de-aș ruga-o, ne-ar ajuta să ajungem pe malul celălalt...

Și începu a striga:

— Rață, rățișoară,
ia-i în spate, pe-aripioară,
pe Hänsel și Gretel,
că nici pod, nici punte n-are
apa asta mare!

Se apropie rățișoara și Hänsel i se și urcă în spate. Apoi o rugă și pe surioara lui să vină lîngă el, dar Gretel rămase pe mal și-i zise:

— Cum să viu? Nu vezi că i-ar fi prea greu rățișoarei? Mai bine să ne treacă pe rînd.

Și făptura cea bună chiar așa și făcu.

După ce trecură cu bine pe celălalt mal, mai merseră ei ce mai merseră și, de la o vreme, pădurea începu să li se pară din ce în ce mai cunoscută. Și-ntr-un sfîrșit, numai ce zăriră din depărtare casa părintească. Tii, ce-o mai luară atunci la goană, de le sfîrîiau călcîiele, nu alta!...

Trecură pragul casei și, dînd năvală în odaie, săriră de gîtul tatălui lor. Era și timpul, că de cînd își părăsise copiii în pădure, bietul om nu mai avusese o clipă fericită. Pe femeie însă n-o mai găsiră copiii — murise.

Gretel își deșertă șorțulețul și începură a se rostogoli prin odaie mărgăritarele și nestematele, de te mirai de unde mai ies atîtea. În ăst timp, Hänsel scotea și el din buzunar cîte-un pumn plin de pietre prețioase și, după ce le arunca pe podea, apuca să arunce alt pumn, pînă ce-și goli amîndouă buzunarele.

Și așa se făcu de-și luară îndată tălpășița de la casa pădurarului toate grijile și nevoile care stătuseră pînă atunci pe grumazul omului și al copiilor lui. Și trăiră ei împreună, numai în bucurie și fericire.

...Și-am încălecat pe-o șa, și v-am spus povestea-așa! Da' uite că mai fuge pe-aici un șoricel. Și cine l-o prinde, l-a văzut norocul, c-o să-și facă din blana lui o căciulă mare cît roata carului...

CEI DOISPREZECE FRAȚI

A fost odată ca niciodată un împărat și o împărătească care-și duceau viața în pace și bună înțelegere și aveau ei doisprezece copii... Dar vezi că copiii ăștia se nimeriseră să fie numai băieți. Și se-ntîmplă ca într-una din zile, împăratul să-i zică împărătesei:

— Mult m-am mai frămîntat în cugetul meu, da' acu' pot să-ți spun ce-am hotărît: dacă cel de-al treisprezecelea copil pe care-l vei aduce pe lume s-o nimeri să fie fată, atunci cei doisprezece frați ai săi vor trebui să fie dați cu toții morții, pentru ca să nu se știrbească cu nimic averea pe care urmează s-o moștenească, și împărăția să fie numai a ei.

Și ce crezi, nu numai că se gîndise la asta împăratul, dar chiar puse să se facă douăsprezece coșciuge și cu mîna lui le umplu cu talaș. Și-n fiecare coșciug se găsea cîte-o perniță, după cum cerea datina.

După ce fură astfel întocmite, împăratul le rîndui pe toate într-o odaie și, după ce-o încuie bine, îi dădu cheia împărătesei și-i porunci să nu sufle o vorbă nimănui despre ceea ce pusese la cale.

Biata mamă n-avea ce alta face și-și închise în sine durerea care o chinuia. Și de dimineață pînă seara ședea tot mîhnită. Vezi însă că prîslea, care se ținea tot timpul de poalele ei — și căruia îi ziceau Benjamin, după Biblie — băgă de seamă că maică-sa stă tristă toată ziua și îndrăzni a o întreba:

— Mamă dragă, de ce ești atît de tristă?

Și maică-sa îi răspunse:

— Fecioraşul meu iubit, nu mă mai chinui cu întrebările, că nu se cade să-ți spun.

Dar vezi că prîslea o mai întrebă o dată și încă o dată, și se ținu scai de ea. Și-n cele din urmă, împărăteasa își călcă pe inimă, și-l duse la camera aceea. O descuie și de cum trecu prîslea pragul, îi arătă cele douăsprezece sicrie umplute cu talaș. Apoi îi spuse:

— Dragul meu Benjamin, sicriele de le vezi le-a făcut taică-tu pentru tine și pentru ceilalți unsprezece frați ai tăi și de s-o întîmpla

să aduc pe lume o fetiță, multe zile n-o să mai aveți după aceea, c-o să vă dea morții pe toți și o să vă îngroape în ele.

Și cum împărăteasa îi povestea toate astea vărsînd șiroaie de lacrimi, prîslea o mîngîie, și ca să-i ogoiască durerea, îi spuse:

— Nu plînge, dragă mamă, și nu te mai zbuciuma atît, că doar om ști noi cum să ne ajutăm și s-o scoatem la capăt. Și la urma urmelor, om pleca de la casa părintească, și gata!...

— Bine-ai gîndit, fătul meu — grăi împărăteasa. Da' deocamdată n-ar trebui să plecați departe, în lumea largă. Ia-i pe cei unsprezece frați ai tăi și duceți-vă în pădure. Iar de-ți ajunge acolo, unul din voi să se urce în stejarul cel mai înalt și să stea tot timpul cu ochii țintă la turnul palatului. De s-o întîmpla să capăt un băiat, să știi c-o să înalț un steag alb și ați putea să vă întoarceți, iar dacă oi aduce pe lume o fetiță, o să înalț un steag roșu. Și de va fîlfîi steagul cel sîngeriu, o clipă să nu mai întîrziați: să fugiți cît puteți de repede și Dumnezeu să vă aibă în paza lui. În fiecare noapte o să mă scol și o să mă rog Domnului și-o să-i cer îndurare pentru ca iarna să aveți un foc la care să vă încălziți mădularele, iar vara să nu vă doboare arșița.

După ce-și binecuvîntă fiii, aceștia luară calea codrului și peste puțin se opriră într-o rariște. Și fiecare pe rînd începu a sta de pază în vîrful celui mai înalt stejar, cătînd cu luare aminte spre turn. După ce trecură așa unsprezece zile, veni și rîndul lui Benjamin. Și numai ce zări el înălțîndu-se un steag. Dar nu era cel alb, care să le aducă mîntuirea, ci un steag roșu ca sîngele, care le vestea că trebuie să moară cu toții. De cum auziră asta, frații ceilalți se mîniară grozav și începură a-și spune unul altuia:

— Auzi, să murim din pricina unei fete?!... Să jurăm pe loc că ne vom răzbuna. Și oriunde o fi să dăm peste o fată, să facem să curgă sîngele ei roșu!...

Apoi purceseră la drum, afundîndu-se tot mai adînc în pădure. Și cam pe la mijlocul ei, unde era mai întunecoasă și mai sălbatică, dădură peste o căsuță vrăjită, în care nu se afla nimeni și care parcă-i aștepta.

O cercetară ei cu luare-aminte, și-apoi cei unsprezece frați spuseră într-un glas:

— Aici o să locuim! Iar tu, Benjamin, fiindcă ești cel mai nevîrstnic dintre noi și cel mai firav, o să rămîi acasă și o să faci toatecîte se cer într-o gospodărie. Noi ne-om îngriji să aducem de-alegurii,că pentru asta sîntem destui și-n putere.

Nu-și sfîrșiră ei bine vorbele, că și porniră prin hățișurile codrului după vînat. Și doborîră o mulțime de iepuri, de căprioare

sălbatice, de porumbei și alte păsări de tot soiul. Tot ce se nimerea să le pice în tolbă de-ale mîncării îi aduceau lui Benjamin, că-n sarcina lui cădea să facă din ele bucate, ca să-și ospăteze frații și să le stîmpere foamea. Și așa trăiră ei zece ani împreună, în căsuța aceea, și vezi că timpul nu li s-a părut lung din cale-afară.

Fetița pe care o născuse împărăteasa crescuse de-acum mărișoară, și-avea o inimă bună cum e pîinea caldă. Și era cadră de frumoasă la chip, iar pe frunte îi sclipea o stea de aur.

Și-ntr-o zi, pe cînd se spălau rufele mari, se întîmplă ca fata să zărească printre ele douăsprezece cămăși bărbătești.

Se miră ea de asta și cum nu găsi răspuns singură — că n-avea cum să găsească — o întrebă pe maică-sa:

— Ale cui sînt aste douăsprezece cămăși, că lui taica n-aș crede că-i vin, că sînt prea mici?...

La auzul acestor cuvinte, împărăteasa odată se schimbă la față și cu inima grea de amar îi dezvălui fetei ceea ce închisese vreme de zece ani în inima ei:

— Copilul meu iubit, ele sînt ale celor doisprezece frați ai tăi.

Și fetița întrebă iarăși:

— Da' unde sînt cei doisprezece frați ai mei, că n-am auzit niciodată nimic despre dînșii?

Împărăteasa îi grăi pe dată:

— Cine știe unde-or fi, fata mea. Rătăcesc și ei prin lumea largă..

Apoi luă fetița de mînă, descuie odaia și arătîndu-i cele douăsprezece coșciuge umplute cu talaș și avînd la căpătîi pernițele, îi zise:

— Coșciugele astea erau pregătite pentru frații tăi, dar vezi că ei au plecat pe furiș cu puțin timp înainte de a te naște.

Și-i povesti apoi, de-a fir-a-păr, toată tărășenia.

Dacă auzi asta, fetița îi spuse cu o hotărîre pe care nu și-o cunoscuse pînă atunci:

— Mamă dragă, nu mai plînge, c-o să plec și eu în lume, să-mi caut frații!..

Apoi luă cu sine cele douăsprezece cămăși și-o porni spre pădurea cea mare, că doar știa că pe acolo luaseră calea pribegiei frații săi. Merse ea ziua-ntreagă și cînd se lăsă amurgul se și afla în dreptul căsuței vrăjite. Nu se sfii deloc să intre înăuntru și numai ce dădu cu ochii de un flăcăiaș, care o luă la întrebări:

— De unde vii și încotro vrei să te îndrepți?

Și în sinea lui se minună de frumusețea ei nemaivăzută, de straiele ei împărătești și de steaua ce-i sclipea în frunte.

Fata nu se lăsă însă rugată şi-l lămuri:

— Sînt fiică de împărat şi-am pornit în lume să-i caut pe cei doisprezece fraţi ai mei, care s-au pribegit. Şi de-o trebui, o să merg pînă la capătul pămîntului ca să-i găsesc! Şi prinse să-i arate şi cele douăsprezece cămăşuici pe care le ducea cu sine.

Atunci Benjamin îşi dădu seama că în faţa lui se afla chiar soru-sa, şi-i spuse:

— De-i aşa, află că eu sînt Benjamin, cel mai mic dintre fraţii tăi...

Şi începură ei să plîngă de bucurie şi se sărutară şi se îmbrăţişară cu foc, că doar sîngele apă nu se face.

Şi într-un tîrziu, Benjamin îi grăi:

— Toate ar fi bune, dragă surioară, da' vezi că-i la mijloc ceva care te opreşte să rămîi aici. Află c-am pus cu toţii jurămînt ca să dăm morţii pe orice fată care ne-ar ieşi în cale. Şi nu de florile mărului ne-am jurat aşa, ci din pricina unei fete, că la naşterea ei a trebuit să părăsim casa părintească şi să pribegim în lume.

Dar vezi că fata avea inima vitează, şi-i spuse:

— Cu dragă inimă mi-aş da viaţa, de-aş fi sigură că prin asta îmi izbăvesc fraţii!...

—Nu, surioară, nu se cade să mori — zise Benjamin, cu dragoste şi hotărîre. Pînă ce-or veni cei unsprezece fraţi ai noştri, piteşte-te ici, sub putina asta, că oi găsi eu cum să ajung la înţelegere cu ei...

Fata făcu întocmai, şi de-ndată ce se lăsară negurile nopţii, numai ce sosiră şi ceilalţi de la vînătoare. Se aşezară ei să mănînce, că masa era pregătită cu de toate, şi-n timp ce îmbucau cu lăcomie, că li se făcuse foame, începură a întreba:

— Ce e mai nou, frăţioare?

Şi Benjamin se grăbi, la rîndu-i, să-i întrebe:

— Da' voi n-aţi aflat nimic?

— N-am aflat! răspunseră ei.

— Ia te uită — păru că se miră Benjamin — voi aţi colindat toată pădurea, iar eu am trebăluit pe acasă şi cînd colo tot eu ştiu mai multe decît voi!...

— Păi dacă-i aşa, povesteşte-ne şi nouă, ce mai aştepţi! strigară ei, cu voioşie.

— Vă spun, cum să nu, da' mai înainte de a începe să vă povestesc, îmi făgăduiţi că n-o s-o omoriţi pe prima fată care vă va ieşi în cale?

— Îţi făgăduim! strigară cu toţii într-un glas. Îi lăsăm viaţa; da', hai, povesteşte-ne odată!...

Dacă le auzi spusele, Benjamin grăi:

— Atunci aflați că sora noastră e aici!... Și, ridicînd putina, fiica de împărat ieși la lumină, înveșmîntată în straiele ei împărătești și cu steaua de aur sclipindu-i pe frunte. Și era frumoasă cum nu s-a mai văzut făptură pe lume, gingașă și subțirică de ziceai că-i o trestie.

Ei, dragilor, ce bucurie fu pe dînșii!... Îi săriră cu toții de gît și-o sărutară și-n ochi li se citea dragostea.

Și din ziua aia fata rămase cu Benjamin, să-i ajute la treburile casei. Cei unsprezece frați plecau în pădure, ca și pînă atunci, și prindeau tot soiul de vînat: căprioare, porumbei și fel de fel de păsări, ca să aibă cu ce-și ține cu toții zilele, iar sora lor și Banjamin purtau de grijă ca să pregătească mîncarea și să vadă de casă.

Și cîte n-avea de făcut fata! Ea aduna lemnele pentru foc și ierburile pentru fiertură, ea punea bucatele la gătit și cînd soseau cei unsprezece frați, masa era întotdeauna gata și mîncărurile erau frumos orînduite, de parcă te îmbiau. Și vezi că tot ea avea grijă și de curățenia căsuței, și pătuceanele tot ea le înfășa cu niște cearșafuri albe cum îi zăpada. Frații fetei erau tare mulțumiți de ea și trăiau cu toții în mare înțelegere.

Și se întîmplă odată ca fata să le pregătească niște bucate cum nu mai avuseseră pînă atunci, gustoase, că-ți gîdilau nările și te făceau să le pofteștî, și cînd se adunară cu toții la masă, se puseră pe mîncat și pe băut, plini de voioșie.

Dar vezi că-n spatele căsuței vrăjite se afla și o grădiniță. Și-n grădinița asta creșteau doisprezece crini.

În timp ce frații ei mîncau și se veseleau, fata intră în grădiniță și rupse cele douăsprezece flori, cu gîndul să dăruiască fiecăruia cîte una și să le facă o bucurie. Dar cum rupse crinii, ce să vezi, în aceeași clipă cei doisprezece frați se prefăcură în doisprezece corbi și, întinzîndu-și aripile, își luară zborul deasupra pădurii, care încotro. Iar casa și grădinița pieriră și ele, de parcă n-ar fi fost niciodată pe locul acela.

Și se pomeni biata fetiță singură-singurică în pădurea aceea întunecoasă și sălbatică.

Privi ea în jur și numai ce dădu cu ochii, lîngă o buturugă, de o femeie bătrînă care-i spuse cu durere în glas:

— Vezi ce ispravă ai făcut, copila mea?!... De ce n-ai lăsat florile pe locul lor și le-ai rupt? Că cele douăsprezece flori albe erau cei doisprezece frați ai tăi. Și din vina ta s-au prefăcut pentru vecie în corbi...

Ascultă fata vorbele bătrînei şi, cu inima sfîşiată de greu amar, abia îngînă:

— Oare nu-i nici un mijloc să-i scap?

— Pe cît ştiu eu — răspunse bătrîna — pe lumea asta nu e nici unul. Da' ia stai, parcă ar fi... Da' e aşa de greu, că n-aş crede să poţi duce la capăt ceea ce ţi se cere ca să-i izbăveşti. Şapte ani de-aci încolo ar trebui să stai mută: să nu vorbeşti şi nici să nu rîzi, că nu ţi-e îngăduit. Iar de-ai vorbi o singură vorbă măcar c-un ceas mai devreme de s-ar împlini sorocul, zadarnică ţi-ar fi toată truda şi fraţii tăi ar pieri din pricina ăstui cuvînt.

Ascultă fata vorbele bătrînei şi-n inima ei îşi spuse: „Ba o să fac chiar aşa, să stau mută, şi-o să-mi scap fraţii!"

Apoi plecă mai departe în pădure şi căută un copac înalt. Greu nu-i fu să-l găsească şi, suindu-se în el, îşi încleştă buzele şi nici nu mai vorbi şi nici nu mai rîse. Şi se-ntîmplă într-o bună zi ca un împărat să vîneze pe acolo. Şi un ogar mare, pe care-l avea craiul, nu ştiu cum se făcu de alergă tocmai la copacul unde şedea fata şi începu să-i dea tîrcoale de jur împrejur, sărind şi lătrînd ca un turbat, şi cătînd în sus, la făptura ce se zărea printre frunze.

Atras de lătratul ogarului, împăratul dădu fuga la copacul acela şi numai ce văzu o mîndreţe de fată, c-o stea de aur sclipindu-i pe frunte. Şi atît fu de fermecat de frumuseţea ei fără seamăn, că-i strigă de nu vrea să-i fie soţie. Da' vezi că fata nu-i dădu nici un răspuns, ci doar clătină uşurel din cap.

Cum n-avea ce alta face, împăratul se sui chiar el în copac, şi, luînd-o jos de acolo, o aburcă pe calul său şi-o duse la palatul împărătesc. Şi se prăznui nunta cu mare bucurie şi strălucire, dar în tot timpul serbării mireasa nici nu vorbi şi nici nu rîse.

Şi-şi petrecură mulţi ani împreună, ducîndu-şi viaţa în bucurie şi deplină înţelegere. Da' vezi că de la o vreme mama împăratului, care era o femeie haină, începu s-o vorbească de rău pe tînăra împărăteasă, şi-ntr-un sfîrşit îi spuse craiului:

— Halal te-ai mai pricopsit, n-am ce zice!... Ţi-ai luat de nevastă o biată cerşetoare! Da' nu e numai asta: cine ştie ce isprăvi nelegiuite o fi făcînd pe ascuns... Chiar de e mută şi nu poate vorbi, măcar o dată tot ar fi putut să rîdă. Cine nu rîde, n-are cugetul curat, asta s-o ştii!...

La început, împăratul nu vru să creadă nici măcar o iotă din ce-i bodogănea mamă-sa, dar cotoroanţa atît îl boscorodi şi-o învinui aşa de rău c-ar fi săvîrşit nelegiuirile cele mai cumplite, că pînă la urmă împăratul se lăsă prins în mrejele ei pizmaşe, şi-şi osîndi nevasta la moarte.

Şi veni vremea ca împărăteasa cea tînără să-şi primească osînda. Şi cum trebuia să piară pe rug, slujitorii aprinseră în curtea palatului un foc mare. Împăratul n-avea inimă să stea pe aproape, ci privea de sus, de la o fereastră, cum aţîţau focul ajutoarele gîdelui. Şi avea ochii plînşi, că tot mai îi era dragă nevasta.

Şi ce crezi, cînd fu legată de stîlp şi flăcările începură să-i atingă veşmintele cu limbile lor roşii, se împlini ultima clipă din cei şapte ani! Şi odată se auzi în văzduh un fîlfîit şi doisprezece corbi se apropiară de rug şi se lăsară în jos. De cum atinseră pămîntul, se făcură iarăşi oameni ca mai înainte. Pasămite erau cei doisprezece fraţi ai fetei, pe care ea îi dezlegase de vrajă.

Se suiră ei pe rug de îndată, şi împrăştiind încoace şi-ncolo butucii aprinşi, stinseră flăcările şi dezlegînd-o pe draga lor surioară o acoperiră de sărutări şi o dezmierdară.

Vezi că acum îi era îngăduit să vorbească şi ea nu pregetă să-i povestească împăratului din ce pricină stătuse ca mută şi nu rîsese niciodată în toţi aceşti ani.

Acu' nu trebuie să vă mai povestesc eu cît s-a bucurat împăratul cînd a auzit că tot ce clevetise scorpia cea bătrînă erau scorniri nevrednice şi că nevastă-sa avea sufletul curat cum e lacrima.

Şi-au trăit ei împreună în pace şi bună înţelegere, pînă ce li s-au sfîrşit zilele. Maştera cea haină a primit însă o grea osîndă, după faptele ei. Şi, ca să-şi ispăşească păcatele, au băgat-o într-un butoi cu ulei clocotit şi cu şerpi veninoşi, şi şi-a dat ea duhul în chinuri năprasnice.

BLANĂ DE URS

A fost odată un flăcău și flăcăul ăsta se angajă cu simbrie la oaste, și avînd el grad de soldat, se purtă totdeauna ca un viteaz și cînd plouau gloanțele pe cîmpul de bătaie, el era primul, totdeauna, care ieșea dintre metereze, să le înfrunte. De-ndată ce se gătă rezbelul și se făcu pace, îl sloboziră de la oaste și mai marele lui, căpitanul, îi spuse că de-acu' e slobod să plece oriunde-i poftește inima.

Da' vezi că părinții lui muriseră de multă vreme, așa că omul nostru nu se mai putea duce la casa părintească. Și văzînd el că alt reazim n-are, se rugă de frații lui să se-ndure și să-l țină pe lîngă ei pînă ce și-o găsi vreun rost. Dar ți-ai găsit să-i dea vreunul adăpost! Cum erau haini la suflet din cale-afară, numai ce se răstiră la el:

— De ce să ne mai împovărăm și cu tine, că doar n-avem la ce muncă te pune!.. Cată de descurcă-te singur!...

Din gură e ușor lucru să-i zici cuiva s-o scoată singur la capăt... Dar cum omul nostru n-avea altă avuție decît pușca, și-o puse pe umeri și o porni în lume să-și facă un rost. Merse el ce merse și cam pe la amiază dădu peste o cîmpie întinsă-întinsă, pe care nu se zărea nimica alta decît o roată de copaci. Cum îi era inima grea și mîhnită, se așeză la umbra lor și începu să cugete la soarta sa. „N-am în pungă nici lăscaie — își spuse el în sine — iar de-nvățat, n-am învățat altceva decît meșteșugul războiului... Iar acum, că e pace, nu mai au nevoie de mine și m-au lăsat fără nici un căpătîi!... Eh, viață cusută cu ață, parcă văd c-o să mă întind după un gologan și că, pînă la urmă, o să mor de foame!..."

Nu-și termină el bine gîndul, că se stîrni deodată un vuiet, de-ai fi zis că o să smulgă copacii din rădăcină, și cînd privi în jur, numai ce văzu în fața lui un necunoscut care purta o haină verde ca iarba. Necunoscutul era tare arătos, da' vezi că trăgea după el un picior de cal, care-l slutea...

— Știu ce-ți lipsește — îi grăi necunoscutul — și-mi stă în putere să te fac să ai bani și bogății cu nemiluita, da' mai 'nainte

de a încheia amîndoi tîrgul, vreau să aflu de ți-e teamă sau nu, ca să nu prăpădesc banii pe degeaba!...

— Na-ți-o strîmbă că ți-am dres-o!... Cum i-ar sta unui soldat să fie fricos?!... își dădu ifose omul nostru. Pune-mă la încercare și-ai să vezi.

— Chiar așa o să și fac! spuse făptura aceea ciudată. Hei, oșteanule, ia privește înapoia ta!...

Soldatul își întoarse capul și numai ce văzu o matahală de urs, care se îndrepta spre el tropăind din tăpălige și mormăind grozav.

— Olio, ursule — răcni soldatul — stai tu, frățioare, că o să te gîdil puțintel pe la nas, și-o să-ți treacă pofta să mai mormăi!...

Nu-și termină bine vorbele, că și puse pușca la ochi și trase drept în botul namilei. Și-n așa fel ținti, că ursul căzu lat la pămînt și nu se mai mișcă.

— Mi-ai făcut dovada că nu-ți lipsește curajul asta-i drept — grăi străinul — dar cu asta tot nu putem încheia socoteala noastră. Ai mai avea ceva de îndeplinit...

— Dacă nu-mi pun în joc mîntuirea sufletului — răspunse soldatul, care acum luase bine seama cu cine are de-a face — află că nu mă dau în lături de la nimic!...

— Asta o s-o vezi singur!... îl luă cam de sus vînătorul în haină verde. Și acu', ascultă despre ce e vorba, că-i o nimica toată... Șapte ani de-aci înainte nu ți-e îngăduit să te speli, să-ți piepteni barba și părul și să-ți tai unghiile. Și mai e ceva: în ăst timp o să porți numai haina și mantaua pe care ți le-oi da eu! De-o fi să dai ortul popii în acești șapte ani, atunci ești al meu, iar de vei rămîne în viață, atunci vei fi slobod și te vei bucura de bogăție pînă la sfîrșitul zilelor.

Se gîndi soldatul cît era de strîmtorat și cum înfruntase de atîtea ori moartea, se hotărî să-și pună în joc viața și de data asta, și încheie tîrgul cu Scaraoțchi.

Necuratul își scoase haina cea verde ca iarba și, dîndu-i-o soldatului, spuse:

— Cît timp o să porți haina asta, n-o să duci lipsă de bani, că ori de cîte ori o să bagi mîna în buzunar, o să-ți zornăie galbenii în palmă. Apoi îl jupui pe urs de blană și adăugă: Iată-ți și mantaua! Și-o să-ți fie și pat, că pe ea va trebui să dormi de aci înainte, și pe altul decît ăsta nu-ți va fi îngăduit să-ți pui capul! Și după port o să ți se zică „Blană de urs"!

După ce spuse acestea toate, necuratul se și făcu nevăzut.

Soldatul îmbrăcă haina și băgă imediat mîna în buzunar, să vadă de nu-l păcălise cumva Scaraoțchi. Da' vezi că o scoase plină

de galbeni, așa cum îi spusese necuratul. Apoi își puse pe umeri blana de urs și-o porni în lume plin de voie bună. Și se înfruptă el din toate cîte îi fac bine omului, iar banului pagubă. Primul an trecu destul de ușor, dar vezi că în cel de-al doilea i se schimbă cu totul înfățișarea și începu să arate ca o dihanie. Părul îi năpădise aproape întreaga față, barba i se încîlcise de-ți părea că e numai cîlți, iar degetele nu mai aduceau a degete de om, ci a gheare de jivină. Și-i era așa de rufos obrazul și de năclăit de murdărie, că de-ai fi semănat pe el sămînță de hreniță, ar fi răsărit!...

Cine-l zărea o lua la goană încă de departe, dar cum avea grijă ca în drumul lui să împartă săracilor bani ca să se roage pentru el să nu moară în ăști șapte ani, și mai cu seamă fiindcă nu se zgîrcea la bani și plătea din gros, mai căpăta încă adăpost, să-și odihnească oasele trudite.

Și în cel de-al patrulea an, se întîmplă ca-ntr-o amiază să poposească la un han mai arătos. Dar vezi că hangiul nu vru să-l primească, și nici măcar în grajd, pe-un maldăr de paie, nu-i dădu loc, de teamă să nu se sperie caii de arătarea asta. Cum băgă însă mîna în buzunar și o scoase plină de galbeni, hangiul se înduplecă și-l duse pe „Blană de urs" în spatele casei, la o cămăruță. Dar de lăsat nu-l lăsă să rămînă acolo, pînă ce nu-i făgădui că n-o să se arate nimănui. Că n-avea deloc chef ca hanul lui să capete o faimă proastă din pricina pocitaniei ăsteia!...

Veniră și negurile serii, și-n timp ce „Blană de urs" sta singur și-și dorea din suflet să treacă mai repede cei șapte ani de chinuri și suferințe, odată îi veniră la ureche niște vaiete puternice, ce răzbăteau pînă la el, dintr-o încăpere alăturată. Și cum avea o inimă simțitoare și miloasă, nu se putu opri să nu deschidă ușa acelei cămăruțe. Păși el pragul și numai ce zări într-un ungher un bătrîn care plîngea în hohote și-și tot dădea cu pumnii în cap. „Blană de urs" dădu să se apropie, dar unchiașul sări în sus și vru s-o ia la goană. În cele din urmă, auzind că-i vorbește cu glas omenesc și că nu-i o dihanie cum crezuse pînă atunci, începu să-l asculte. Și „Blană de urs" găsi să-i spună asemenea cuvinte care-ți muiau sufletul că, pînă la urmă, bătrînul își ieși din mutenia în care căzuse și se înduplecă să-i dezvăluie pricina necazurilor lui.

Și-i spuse bătrînul că pe vremuri fusese un om cu stare, dar că încetul cu încetul i se dusese toată averea pe apa sîmbetei și acu' trebuia să îndure mizeria atît el, cît și fiicele lui și mai adăugă că atît de nevoiaș era încît nu-și putea plăti nici măcar gazda, și din pricina asta urma să fie băgat la închisoare.

— Dacă astea sînt toate grijile ce-ţi apasă sufletul — grăi „Blană de urs" — atunci află că bani am eu de ajuns, ba încă îmi mai şi prisosesc !...

Apoi îl chemă pe hangiu şi-i plăti tot ce datora unchiaşul, ba şi-i mai strecură în buzunar bietului om o pungă plină cu aur.

De îndată ce bătrînul se văzu scăpat de grijile lui, nu mai ştiu în ce chip să-şi arate recunoştinţa. Şi într-un tîrziu, îl îmbie pe „Blană de urs":

— De nu te stingheresc cumva, vino cu mine, că am nişte fete minuni de frumuseţe Şi de ţi-e voia, tare m-aş bucura să-ţi alegi una de nevastă. Cînd or auzi ce-ai făcut pentru mine, sigur sînt că niciuna nu se va împotrivi. E drept că ai o înfăţişare cam ciudată, dar cum sînt îndemînatice la toate, or găsi ele ce să-ţi facă să arăţi mai a om !...

Cuvintele bătrînului îi plăcură tare mult lui „Blană de urs" şi cum îi strecurară în suflet nădejdea unor zile mai bune, se învoi bucuros. Porniră ei împreună şi cînd trecură pragul casei, veni să-i întîmpine fata cea mai mare a unchiaşului. Şi atît de grozav se înînspăimîntă ea de chipul soldatului, că strigă ca din gură de şarpe şi-o luă la fugă. Cea de-a doua rămase însă locului şi, cercetîndu-l din cap pînă-n picioare, grăi cu dispreţ:

— Cum aş putea să iau de bărbat pe unul care nu mai are înfăţişare omenească ? Ursul acela ras, care a fost odată pe-aci şi se dădea drept om, parcă avea mai mult vino-ncoace, zău aşa ! Că barem ăla avea o blană de ofiţer şi mănuşi albe !... De-ar fi numai urît, poate că m-aş obişnui cu el, dar îţi îngheaţă sîngele în vine cînd îl priveşti, că-i ca o dihanie !... Şi nu are nici măcar o haină ca lumea pe el ...

Fata cea mai tînără nu se pripi, cum făcuseră celelalte două surori, şi zise cu blîndeţe:

— Dragă tată, de vreme ce omul ăsta nu s-a dat îndărăt să te scoată din nevoie, înseamnă că are un suflet bun. I-ai făgăduit c-o să-i dai o mireasă şi cuvîntul e cuvînt: trebuie să ţi-l ţii !...

Ei, cum se însenină „Blană de urs" cînd auzi spusele fetei !... Păcat că-i era faţa năpădită de păr şi rufoasă din cale-afară, că altfel s-ar fi putut vedea cum îi rîde de bucurie !...

Cum i se luase o piatră de pe inimă, „Blană de urs" se grăbi să scoată din deget un inel şi, frîngîndu-l în două, îi dădu fetei o jumătate, iar pe cealaltă o opri pentru sine. În jumătatea dăruită miresei scrise numele lui, iar în jumătatea ce şi-o oprise scrise numele ei. Şi-o rugă fierbinte să păstreze cu grijă ceea ce-i încredinţase. Apoi îşi luă rămas bun şi, mai înainte de a trece pragul, grăi către fată:

— Mai trebuie să colind încă trei ani prin lume şi de nu mă întorc la capătul lor, atunci eşti liberă, fiindcă înseamnă că mi-am dat duhul. Da' dacă ţi-o fi tot timpul gîndul la mine, poate c-oi rămîne în viaţă şi-o să fiu al tău !...

De cum plecă „Blană de urs", biata mireasă se învesmîntă toată în negru şi de cîte ori îi zburau gîndurile la mirele ei, lacrimile îi podideau ochii şi-i scăldau faţa. Dar vezi că surorile cele haine o luau în rîs şi n-aveau pentru ea decît vorbe de batjocură.

— Bagă de seamă — îi spuse într-o zi cea mai mare, hlizindu-se la fată — cînd o fi să-i dai mîna, o să te pomeneşti că-ţi dă o labă !...

Cea de-a doua soră nu se lăsă nici ea mai prejos:

— Fereşte-te, că doar ştii cît le plac urşilor dulciurile !... Şi dacă o să-i placi, tare mă tem c-o să te mănînce !...Da' în schimb — continuă ea — o să avem o nuntă plină de veselie, că doar e ştiut că urşii joacă bine !...

La toate vorbele astea pline de zeflemea şi venin, mireasa tăcea chitic, dar de bătut nu se dădea bătută de fel, şi-n sufletul ei nutrea speranţa că la sorcc, mirele juruit o să se înapoieze teafăr şi plin de voioşie.

În ăst timp „Blană de urs" colinda lumea dintr-un loc într-altul şi pe unde putea, făcea numai bine şi dăruia bănet din belşug celor sărmani, ca să se roage pentru el să rămînă în viaţă.

Şi trecu aşa timpul fără contenire, zi de zi şi ceas după ceas. Şi-ntr-un sfîrşit, cînd se scurse şi ultima clipă din cei şapte ani, se duse iarăşi pe cîmpia aceea nesfîrşită şi se aşeză sub roata copacilor. După scurtă vreme începu a vui vîntul atît de năprasnic, de ziceai că o să-l zboare-n văzduh, cu copaci cu tot. Şi numai ce se ivi în faţa lui necunoscutul, care-l privi ursuz şi cam chiondîrîş. Apoi, cu năduf, îi zvîrli oşteanului haina lui jerpelită, şi-şi ceru înapoi haina cea verde ca iarba.

— N-ai grijă c-o să ţi-o dau, da' e vorba că n-am ajuns încă acolo ! îl repezi „Blană de urs" Mai întîi şi-ntîi să mă faci curat cum am fost !

Mai de voie, mai de nevoie, Scaraoţchi trebui să aducă apă şi să se apuce să-l spele, să-i pieptene părul şi să-i taie unghiile, că n-avea încotro: pierduse rămăşagul !... Şi după ce-l ferchezui el pe oştean, acesta parcă nici nu mai semăna cu cel de acu' şapte ani: căpătase o înfăţişare de războinic viteaz şi era mult mai chipeş şi mai arătos.

Scaraoţchi nu mai stătu mult acolo, că n-avea de ce să fie voios în preajma soldatului, şi după ce se făcu nevăzut, fără să-i mai pară omului vreo pricină, „Blană de urs" se simţi mult mai uşurat. O

porni el spre oraş şi, îmbrăcîndu-şi o minunată haină de catifea, ce-ţi venea ca turnată, se sui într-o caleaşcă trasă de patru cai albi şi-l îndemnă pe vizitiu să zboare ca vîntul şi ca gîndul la aleasa inimii lui. Ajunse el la casa miresei, dar vezi că nimeni nu-l recunoscu. Bătrînul îl luă drept o mare căpetenie de oşti, de viţă aleasă, şi-l conduse în încăperea unde şedeau fiicele lui. Şi străinul trebui să se aşeze între cele două fete mai vîrstnice, că aşa cerea datina. Iar ele se grăbiră să-i toarne vin şi-l îmbiară cu cele mai alese bucate. Şi amîndouă îl priveau cu nesaţ şi-n cugetul lor gîndeau că bărbat mai arătos şi mai chipeş decît ăsta, în toată lumea nu s-a mai văzut.

În ăst timp, mireasa şedea în faţa lui, în haine cernite, cu ochii plecaţi şi fără să scoată un singur cuvînt, că nu-i mai ardea de nimic de cînd plecase „Blană de urs" Într-un sfîrşit, străinul aduse vorba despre însurătoare şi-l întrebă pe tatăl fetelor de nu s-ar învoi să-i dea pe una dintre ele de nevastă. Cum auziră despre ce vorbeşte străinul, cele două fete mai mari săriră în sus de bucurie şi dădură buzna în iatac, să se înveşmînteze cu cele mai frumoase rochii pe care le aveau. Si fiecare din ele trăgea nădejde că ea va fi aleasa !

De îndata ce rămase singur cu mireasa lui, străinul scoase jumătatea de inel pe care o purta cu sine şi, fără să fie văzut, o zvîrli într-un pocal cu vin. Şi întinzînd peste masă pocalul, îl oferi fetei. Mireasa îl luă din mîna străinului, că nu se cădea altfel, şi după ce sorbi vinul, numai ce văzu pe fundul pocalului o jumătate de inel. Vai, cît de tare începu atunci să-i bată inima, de-ai fi zis că e gata să-i sară afară din piept !... Scoase şi ea cealaltă jumătate, pe care o purta la gît, legată cu o panglică, şi, încercînd-o, pe dată îşi dădu seama că cele două jumătăţi se potriveau întocmai.

Şi parcă vrînd să-i arate că nu se înşela, străinul îi spuse:

— Sînt mirele tău, pe care l-ai cunoscut sub chipul făpturii ce i se zicea „Blană de urs", dar mi-am redobîndit înfăţişarea omenească şi nu mai sînt rufos ca înainte.

Apoi se duse de-o îmbrăţişă şi-i dădu şi-o sărutare. În ăst timp, intrară şi cele două surori, tare împopoţonate, şi cînd văzură ele că mîndreţea aceea de bărbat o alesese ca mireasă pe sora lor cea mai mică, şi cînd mai şi auziră, după toate, c-ar fi chiar „Blană de urs",

pe dată o luară la goană, tunînd și fulgerînd. Și cum mînia și furia le întunecaseră cugetele, una din ele se înecă în fîntînă, iar cealaltă se spînzură de-un copac.

Cînd se lăsă seara cineva bătu la ușă. Mirele se grăbi s-o deschidă și numai ce-l văzu în prag pe Scaraoțchi, îmbrăcat în haina aceea verde ca iarba.

— Vezi, soldățoiule, nici eu n-am rămas în pagubă ! N-am dobîndit sufletul tău, dar am căpătat în schimb două suflete !...

CUM A LUAT CUNOȘTINȚĂ LUPUL DE VOINICIA OMULUI

S-a întîmplat ca-ntr-o zi să se întîlnească o vulpe c-un lup și să stea ei la taifas. Și, vorbind de una, de alta, vulpea aduse vorba despre voinicia omului care era atît de grozavă, că nici o jivină nu i se putea împotrivi, și doar prin vicleșug mai era în stare să se poată feri de el.

Dacă auzi asta, lupul începu să se grozăvească:

— Știi ce, de-aș vedea un om o singură dată, tot m-aș repezi cu colții la el !

— La asta aș putea să te ajut cu dragă inimă, de-o crezi în serios — spuse vulpea. Mîine în zori, vino la mine și-o să-ți arăt un om, așa cum poftești.

Cu mult înainte de-a răsări soarele, lupul se și înființă la vizuina vulpii și aceasta ieși cu el din pădure și-l duse pe drumul pe care trecea în fiecare zi vînătorul.

Și cum stăteau ei așa și așteptau, numai ce se ivi pe acolo un soldat bătrîn, scos la pensie de cine știe cînd.

— Ăsta nu-i un om ? întrebă lupul.

— Nu — răspunse vulpea. A fost odată un om, da' acu !...

Apoi trecu, alergînd, un băiețel care se ducea la școală.

— Da' ăsta ? Nici el nu e un om ? !...

— Nici el nu e ! Da' curînd o să ajungă !...

Și într-un sfîrșit se ivi și vînătorul, cu pușca cu două țevi în spinare și cu cuțitul la brîu. Și-i spuse vulpea lupului:

— Vezi, dinspre tufanul ăla vine un om ! La ăsta trebuie să te repezi Dar eu nu mai stau, îmi iau tălpășița spre vizuina mea.

Lupul nu stătu pe gînduri nici o clipă și se repezi asupra omului. Și cînd îl văzu vînătorul cum se repede așa orbește asupra lui, își spuse: „Păcat că n-am un glonte pe țeavă, să-l achit pe loc !" Și punînd pușca la ochi, îi trimise lupului în față toată încărcătura de alice. Lupul se schimonosi de durere, dar nu se lăsă înfricoșat, ci dădu să se mai repeadă o dată. Dacă văzu cît e de înverșunat, vînătorul îi trimise a doua încărcătură. Dar lupul își înfrînse durerea și se aruncă asupra omului, gata să-l înșface.

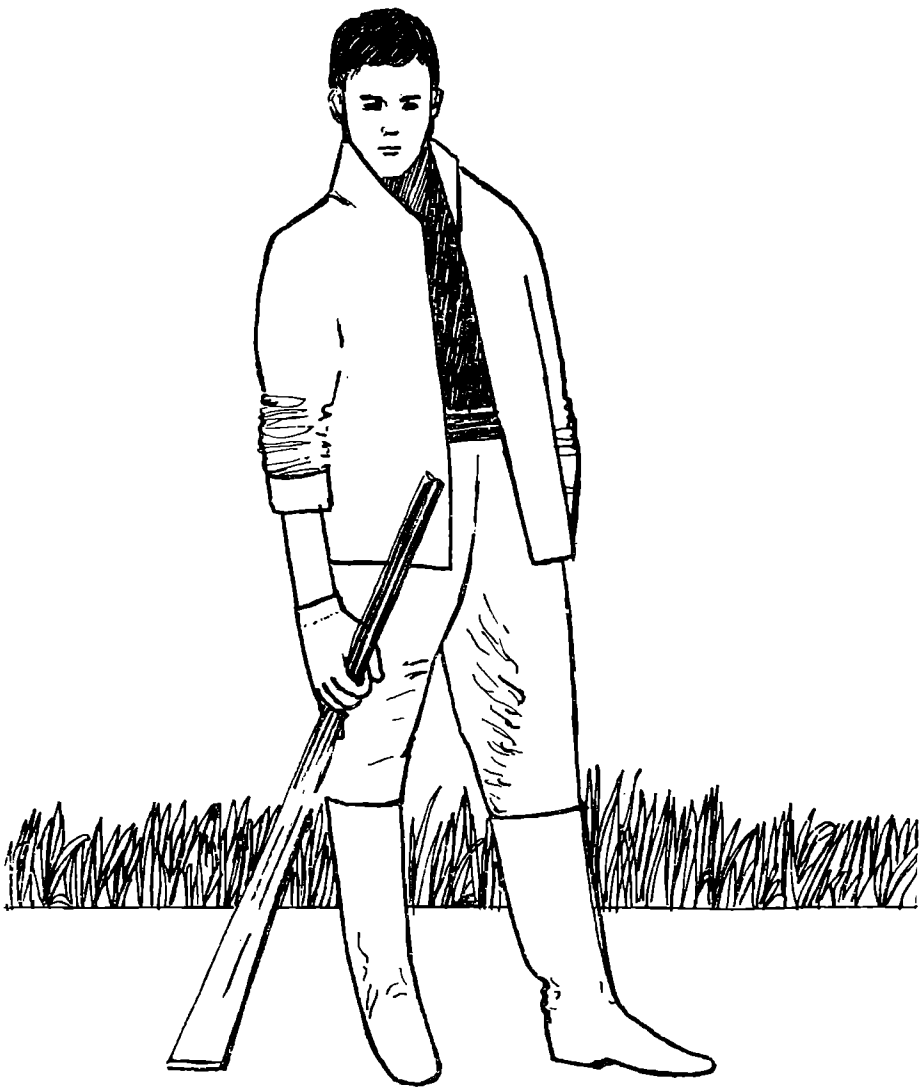

Văzîndu-l cît e de turbat, omul scoase cuțitul de vînătoare și-i dădu cîteva lovituri și-n față și-n spate, că bietul lup începu să sîngereze tot și alergă, urlînd, spre vizuina vulpii.

— Ei, frate lupule — prinse a-l întreba vulpea — ia spune-mi cum ai scos-o la capăt cu omul ?

— Of, of, vai de pielea mea ce-am pățit !. abia putu să îngîne lupul. Nu mi-am închipuit că omul ar putea să aibă o asemenea putere !.. Mai întîi a scos de pe umăr un băț și-a suflat în el de mi-a zburat ceva în față, care m-a pișcat grozav și-apoi a mai suflat o dată în băț, și mi-a zburat ceva pe la nas, de parcă tuna și fulgera .. Și cînd îmi spuneam c-o să-i vin de hac și-o să-l apuc în colți, odată și-a scos, afurisitul, o coastă din trup și dînd năvală asupra mea, a început a mă izbi cu ea de eram cît pe-aci să rămîn mort pe loc.

— Vezi — spuse vulpea — cît de lăudăros ai fost ?!... Bine zice vorba din bătrîni: ai aruncat atît de departe toporul că acu', oricît ai încerca, nu-l mai poți lua înapoi !.

ELZA CEA DEȘTEAPTĂ DE DA ÎN GROPI

A fost odată un om și omul ăsta avea o fată care se chema Elza cea deșteaptă. Și cînd se făcu ea mare, taică-su grăi către nevastă-sa:

— Femeie, cred c-a venit timpul s-o măritǎm pe Elza noastră!...

— De, asta gîndesc și eu, numai de-am avea norocul să vină cineva care să vrea s-o ia!

Într-un sfîrșit, veni un pețitor de prin alte meleaguri, pe care-l chema Hans, și o ceru de nevastă. Da' vezi că omul se învoi s-o ia numai în cazul că Elza cea deșteaptă avea, într-adevăr, minte

— Cît privește de asta — se fuduli taică-său — nici nu mai încape îndoială că Elza noastră e deșteaptă foc!...

Iar nevastă-sa se grăbi să adauge:

— Fata noastră nu-i ca toate fetele; de isteață ce e zărește vîntul cînd aleargă pe ulițe și aude muștele tușind!...

— Bine!... făcu Hans; da' să știți că dacă nu-i deșteaptă cu adevărat, mă lipsesc de așa nevastă!...

După ce-au stat cu toții la masă, de s-au ospătat, mama îi spuse fetei:

— Elza, ia du-te tu fuguța în beci, de adu bere!

Elza cea deșteaptă luă o cană din cui și într-o clipă fu la gîrliciul beciului. Dar ca să-i pară timpul mai scurt, începu a clămpăni chepengul de zor ... Cînd ajunse în beci, trase dintr-un ungher un scăunel, și-l puse drept în fața butoiului, ca să nu mai trebuiască să se aplece cînd o pune oala la cana și, doamne ferește! s-o doară cumva spinarea sau să i se vatăme pe neașteptate ... Apoi așeză oala pe genuchi și deschise cepul de la butoi. Dar vezi că-n timp ce berea curgea, ochii nu-i stăteau degeaba ... Și-i holbă ea pe pereți, pînă la bolta beciului și după ce-și aruncă privirea încoace și-ncolo, numai ce zări chiar deasupra capului o toporișcă, pe care zidarii o lăsaseră acolo din nebăgare de seamă.

Văleu, măiculița mea!... De cum o văzu, Elza cea deșteaptă începu să plîngă cu lacrimi amare și să se zbuciume:

— Dacă Hans mă ia și dacă om avea un copil și copilul o crește și l-om trimite în beci să scoată o cană de bere, o să-i cadă toporișca în cap și-o să-l omoare !...

Elza nu mai vedea și nu mai auzea nimic, și cu fața plînsă se tot văicărea și țipa din răsputeri la gîndul năpastei care o să cadă asupra copilului. În ăst timp gazdele și oaspetele o așteptau pe ghimpi, dar vezi că Elza cea deșteaptă nu mai venea Cum își pierduse răbdarea stăpîna casei îi porunci slujnicei:

— Ia repede-te pînă-n beci și vezi ce-i cu Elza !...

Slujnica se duse tot într-o goană și-o găsi șezînd în fața butoiului, bocind și urlînd de parcă ar fi fost muşcată de șarpe.

— De ce plîngi, Elza ? o întrebă slujnica.

— Vai de zilele mele — abia putu să răspundă Elza printre suspine — da' cum să nu plîng ? !.. Dacă mă ia Hans și-om căpăta un copil și s-o face mare copilul și l-om trimite în beci după băutură, toporișca asta ce stă aicea pe grindă, parc-o văd c-o să-i cadă în cap și-o să-l omoare !...

Ascultă slujnica spusele fetei și tare se mai amărî în cugetul ei. Dar în același timp nu se putu ține să nu zică:

— Ce deșteaptă e Elza noastră !...

Și așezîndu-se lîngă ea, începu să bocească de zor la gîndul năpastei care urma să vină.

După un timp, văzînd că slujnica nu se mai întoarce și cum li se uscase gura de sete, stăpînul chemă din ogradă un argat și-i porunci:

— Ia coboară degrabă în beci și vezi ce face Elza și slujnica !...

Argatul fu într-o clipă acolo și le găsi pe amîndouă plîngînd și văicărindu-se de mama focului.

— De ce plîngeți ?!... le întrebă el, cu mirare.

— Vai de zilele noastre — abia putu să răspundă Elza printre suspine — da' cum să nu plîng ?!... Dacă mă ia Hans și-om căpăta un copil și s-o face mare copilul și l-om trimite în beci după băutură, toporișca asta, de stă aicea pe grindă, parc-o văd că o să-i cadă în cap și-o să-l omoare !...

Ascultă argatul spusele fetei și tare se mai amărî în cugetul lui. Dar în același timp nu se putu ține să nu zică:

— Ce deșteaptă e Elza noastră !...

Și așezîndu-se lîngă fată, începu să se bocească și el în gura mare.

Așteptară ce așteptară mesenii să vină argatul, dar cînd văzură că întîrzie, bărbatul îi spuse nevesti-si:

— Ia du-te tu în beci ș vezi ce-i cu Elza?

Femeia coborî în beci și-i găsi pe tustrei bocind și văicărindu-se în gura mare. Îi întrebă ea care-i pricina că jelesc așa, și Elza prinse a-i povesti, printre suspine, că de-ar lua-o Hans și ar aduce pe lume un copil, amară soartă ar avea copilul ăsta, că tocmai cînd ar crește mare și s-ar duce în beci să scoată bere, s-ar putea să-i cadă în cap o toporișcă și să-l omoare.

Ascultă femeia spusele fetei și tare se mai amărî în cugetul ei. Dar în același timp nu se putu ține să nu zică:

— Ce deșteaptă e Elza noastră!..

Și așezîndu-se lîngă tustrei, prinse-a boci laolaltă cu ei.

Bărbatul așteptă ce așteptă, dar cînd văzu că nici nevastă-sa nu mai vine, și cum îi ardeau buzele de sete, grăi către Hans:

— Văd că altă cale nu-i decît să cobor eu însumi în beci și să văd ce-i cu Elza!.

Coborî el în beci și numai ce-i găsi pe tuspatru plîngînd și văicărindu-se de mama focului. Și află că pricina întristării lor ar fi copilul Elzei. Că de s-ar întîmpla să-l aducă vreodată pe lume, amară soartă ar avea copilul ăsta, c-ar putea să-i cadă în cap toporișca și să-l omoare tocmai cînd s-ar așeza sub ea, să scoată berea..

Ascultă bărbatul la ce spuneau ei și tare se mai amărî în cugetul lui. Dar în același timp nu se putu ține să nu strige:

— Vai, ce deșteaptă-i Elza noastră!..

Și așezîndu-se lîngă tuspatru, prinse a boci laolaltă cu ei.

Mirele rămase multă vreme singur și dacă văzu el că nimeni nu mai are de gînd să se întoarcă, începu a se gîndi în sinea sa: „Mai știi, poate că m-așteaptă în beci? Ia să dau o fugă și să văd ce-au de gînd!..."

Coborî el în beci și numai ce-i găsi pe tuscinci strigînd și jeluindu-se de ți-era mai mare mila. Și unul se văicărea mai dihai decît celălalt..

— Da' ce nenorocire s-a întîmplat? întrebă el.

— Vai, dragă Hans — apucă a spune Elza printre suspine — dacă o fi să ne cununăm amîndoi și de-om avea un copil și o crește mare și de l-om trimite aici să scoată bere, toporișca de-o vezi sus pe grindă s-ar putea să cadă de-acolo tocmai în capul copilului și să-l omoare pe loc... Ei, cum să nu plîngem de nenorocirea asta?!

— De... — făcu Hans — nici nu-i nevoie de mai multă minte pentru gospodăria mea!... Și fiindcă ești atît de deșteaptă, vreau să-mi fii nevastă!

Apoi o luă de mînă și-o duse sus, unde-i aștepta masa. Și făcură nunta, așa, pe negîndite.

Se scurse de atunci vreme, nu glumă, şi-ntr-o bună zi Hans îi spuse nevesti-si:

— Bre, femeie, mi s-a cam sleit punga, aşa c-o să plec să lucrez pe undeva, să mai cîştig nitei bani. În ăst timp, du-te şi tu pe ogor de seceră grîul, ca să nu ducem grija c-o să ne lipsească pîinea...

— Bine, dragă Hans, aşa voi face!

După ce plecă omul, Elza îşi făcu un terci că-ţi venea să-l mănînci cu ochii, şi-l luă cu ea pe cîmp. Ajunse ea în capul ogorului şi, cum o apucase foamea, numai ce-şi spuse: „Ce să fac mai întîi: să secer, ori să mănînc?" Şi nu stătu deloc pe gînduri: se apucă să mănînce terciul şi degrabă dădu de fundul oalei. Acu', după ce se îndopase bine, nu mai avea nici un chef de lucru, şi-şi spuse iarăşi: „Ce să fac mai întîi: să secer ori să dorm? Ba o să dorm mai întîi, că n-o fi foc!..." Se culcă între spice şi-o luă somnul cît ai zice peşte. Şi dormi ea şi dormi, de parcă o apucase somnul drepţilor...

În ăst timp, Hans venise acasă de cîteva ceasuri bune şi-o aştepta. Şi văzînd că femeia întîrzie, îşi spuse omul în sinea lui: „Ce deşteaptă-i Elza mea! E atît de harnică, sărăcuţa, că nu se-ndură să vină nici măcar acasă, să îmbuce ceva!.. "

Aşteptă Hans ce aşteaptă, şi dacă văzu că s-a lăsat seara şi că tot nu se-ntoarce, o porni spre ogor, să vadă cît a secerat femeia. Dar n-a găsit secerat nici măcar un snop, că Elza dormea printre spice de-ai fi putut să tai lemne pe ea!...

Asta era chiar prea de tot!... Hans îşi ieşi din răbdări şi alergă repede acasă de aduse o sfoară cu clopoţei şi-o răsuci în jurul femeii, Dar ţi-ai găsit să se trezească; sforăia mai departe, de parcă n-ar fi atins-o o muscă...

După ce mai cercetă o dată sfoara, Hans se întoarse acasă şi zăvorînd bine uşa, se aşeză pe scaun şi se apucă de lucru. Trecu aşa vreme şi cînd se întunecă de-a binelea, Elza cea deşteaptă se trezi din somn. Se frecă ea la ochi şi cînd se ridică numai ce auzi un zgomot în jurul ei. Pasămite, erau clopoţeii care începură a face ţinghilinghi la fiecare pas pe care-l făcea. Atunci o apucă spaima i se zăpăci de tot. Şi cum nu mai ştia dacă era cu adevărat Elza cea deşteaptă, îşi spuse: „Oi fi eu, sau n-oi fi eu?" Dar vezi că nu găsi răspuns la această întrebare şi oricît o chinui îndoiala, nu putu să-i dea de rost. În cele din urmă, gîndi în sinea ei: „O să mă duc acasă şi-o să-l întreb pe Hans dacă sînt sau nu sînt cu Elza, că el trebuie să ştie...!"

Alergă într-un suflet, dar cînd ajunse la poarta casei, o găsi încuiată. Bătu ce bătu în ea, dar cum nu-i răspunse nimeni, apucă de ciocăni în geam şi strigă:

— Hans, Elza e acasă?

— Da — răspunse Hans — e acasă!

Dacă auzi asta, pe femeie o apucă spaima şi începu să se văicărească:

— Vai, Doamne, atunci nu sînt eu Elza! şi plecă să bată la altă uşă.

Dar clopoţeii făceau aşa o hărmălaie, că nici un om nu vru să-i deschidă uşa în toiul nopţii. Şi cît umblă ea în lungul şi-n latul satului, nu găsi nicăieri un adăpost. Şi-o luă la goană pe cîmp şi dusă a fost, că de-atunci nimeni n-a mai văzut-o vreodată.

VULPEA ŞI PISICA

S-a întîmplat că-ntr-o zi să se întîlnească pisica cu coana vulpe pe un drumeag, în pădure. Şi-şi spuse pisica în sinea ei: „Vulpea e deşteaptă foc şi pe toate cîte se petrec pe lume le ştie, că doar i s-a dus vestea de asta şi se bucură de renume!" Şi i se adresă cît se poate de prietenos:

— Bună ziua, coană vulpe dragă, ce mai faceţi? Cum vă mai merge? Cum vă descurcaţi în vremurile astea grele?!...

Vulpea o măsură pe pisică din cap pînă-n picioare şi, de îngîmfată ce era, se gîndi un timp dacă se cuvine sau nu să-i răspundă. Dar în cele din urmă îşi călcă pe inimă şi se sclifosi la ea:

— Vai de tine, neroado, prăpădito!... Păi te-ncumeţi tu, vînător de şoareci, Maţe-Goale ce eşti, să mă întrebi pe mine cum îmi merge?!... Ce-ai învăţat pînă acu'; cîte meşteşuguri cunoşti, de-ndrăzneşti să mă opreşti din drum, ca să stai la taifas cu mine?!.

— Nu cunosc decît unul singur! răspunse cu modestie pisica.

— Care anume? întrebă vulpea, de sus.

— Cînd mă fugăresc cîinii, ştiu să mă caţăr în copac, ca să-mi scap pielea!

— Asta-i tot ce ştii?!... ntrebă vulpea, cu dispreţ. Mare lucru, n-am ce zice!... Păi eu stăpînesc peste o sută de meşteşuguri şi, pe deasupra, mai am şi un sac plin cu viclenii!... Tare mi-e milă de tine, pisico! Dacă vrei să afli cum să scapi de cîini, atunci vino la mine să te-nvăţ!...

În ăst timp, se-ntîmplă să treacă pe acolo un vînător cu patru ogari. De cum îl văzu, pisica îşi făcu vînt, sărind cu îndemînare într-un copac. Şi se tupilă tocmai în vîrf, unde crengile şi frunzişul se împleteau în aşa fel că o ascundeau cu totul.

— Ei, coană vulpe — strigă pisica — dezleagă-ţi sacul cu şiretlicuri, ce mai aştepţi?!

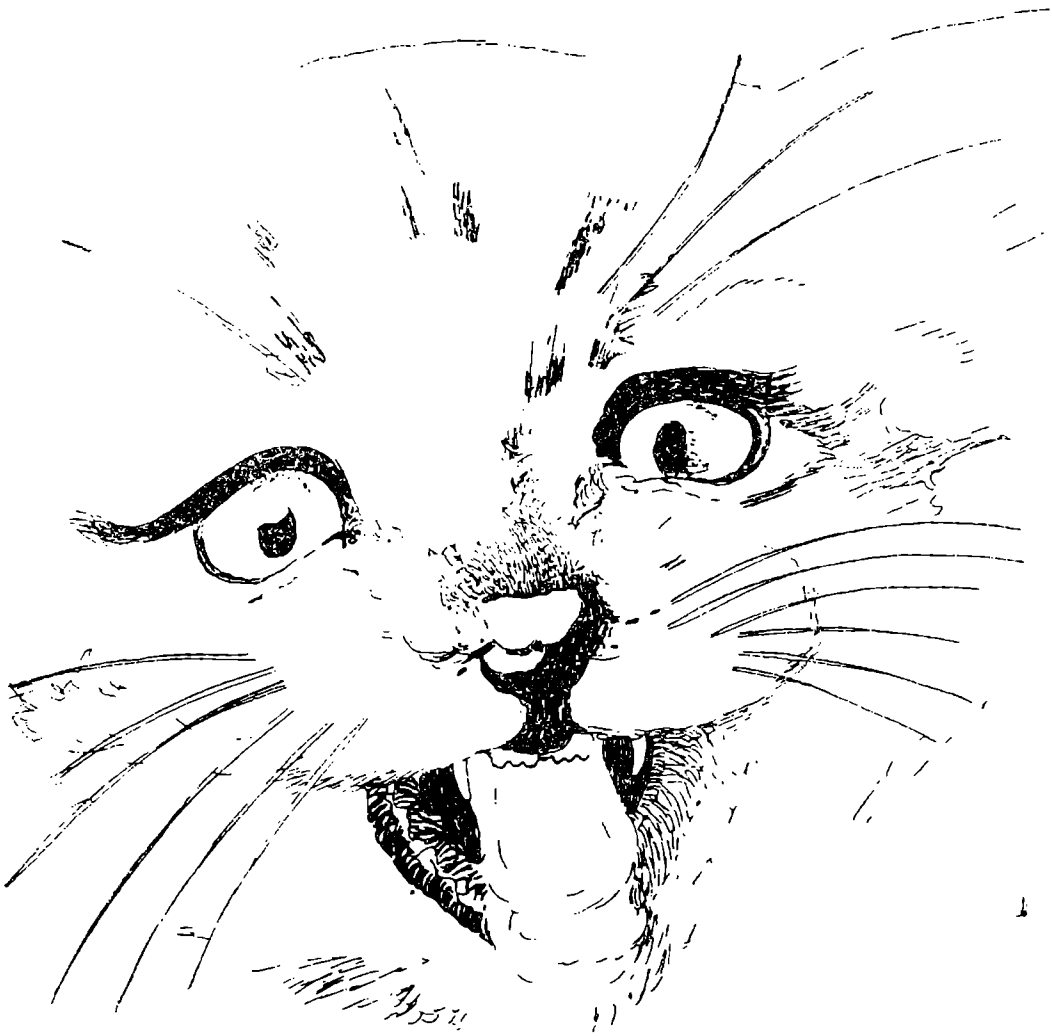

Da' cînd să-l mai dezlege, că era prea tîrziu!.. Vezi că ogarii fuseseră mai repezi decît ea și-o înșfăcaseră-n colți... Și-o țineau bine, nu cumva să le scape...

— Ei, coană vulpe — dădu iarăși glas pisica — vezi c-ai rămas de căruță cu toate cele o sută de meșteșuguri ale matale?! ...Dacă te-ai fi priceput să te cațări în copac, așa cum am făcut eu, ai fi scăpat cu pielea întreagă, da' de-acum încolo, nu prea cred c-o să mai avem prilejul să stăm la taifas!...

CEI ŞASE SLUJITORI

Într vremurile de demult trăia o împărătească bătrînă şi vezi că împărăteasa asta era o vrăjitoare haină din cale-afară. Şi-avea ea o fată, cadră de frumoasă, nu altceva, că nu-i găseai asemănare de-ai fi cutreierat lumea în lung şi-n lat. Ziua şi noaptea, neîntrerupt, cotoroanţa nu se gîndea la nimic altceva decît la solomonelile ei, şi clocea în cap noi şi noi vicleşuguri, ca să-i ademenească pe oameni şi să-i ducă la pierzanie. Şi de îndată ce pica vreun peţitor la curte, îi punea în vedere că de i-e vrerea s-o capete pe fiică-sa de nevastă, se cade să împlinească mai întîi ce i-o zice ea să facă. Şi de n-o fi în stare, va fi vai şi amar de viaţa şi zilele lui, c-o să trebuiască să moară!...

Acu', unii dintre peţitori mai dădeau îndărăt şi se înturnau la casele lor, da', vezi că cei mai mulţi, fiind robiţi de frumuseţea fecioarei, nu se clinteau deloc de la ce-şi puseseră-n gînd şi cutezau să încerce, punîndu-şi viaţa în joc. Da' parcă fusese vreunul din ei atît de viteaz şi de iscusit ca să ducă la capăt, cu bine, ceea ce îi silea scorpia să îndeplinească?!... Şi nu exista nici milă, nici iertare; îndrăzneţul trebuia să îngenuncheze şi să-şi pună capul pe butuc, ca să i-l reteze gîdele.

Şi se întîmplă odată ca un fecior de crai să audă şi el despre frumuseţea neasemuită a acestei fecioare. Şi de cum îi ajunse la ureche vestea, nu mai avu o clipă de linişte şi-i spuse lui taică-său:

— Lasă-mă să plec într-acolo, s-o peţesc!...

— Asta n-o să îngădui niciodată, nesăbuitule — îl luă la rost împăratul — că de-ar fi să pleci, te-ai duce de-a dreptul la moarte!...

Dacă auzi spusele lui tătîne-su, fiul de crai odată se trase la faţă şi se veşteji, de parcă i s-ar fi scurs toată vlaga din trup şi, căzînd la pat, zăcu şi zăcu şapte ani în şir, bolnav de moarte. Şi nici un doftor de pe lume nu fu atît de priceput ca să-l tămăduiască. Văzînd că nu mai e nici o nădejde ca să-l readucă la viaţă, împăratul îşi călcă pe inimă şi-i vorbi cu durere-n glas:

— Du-te şi încearcă-ţi norocul, fătul meu, că altă cale nu întrezăresc, ca să te pot ajuta!...

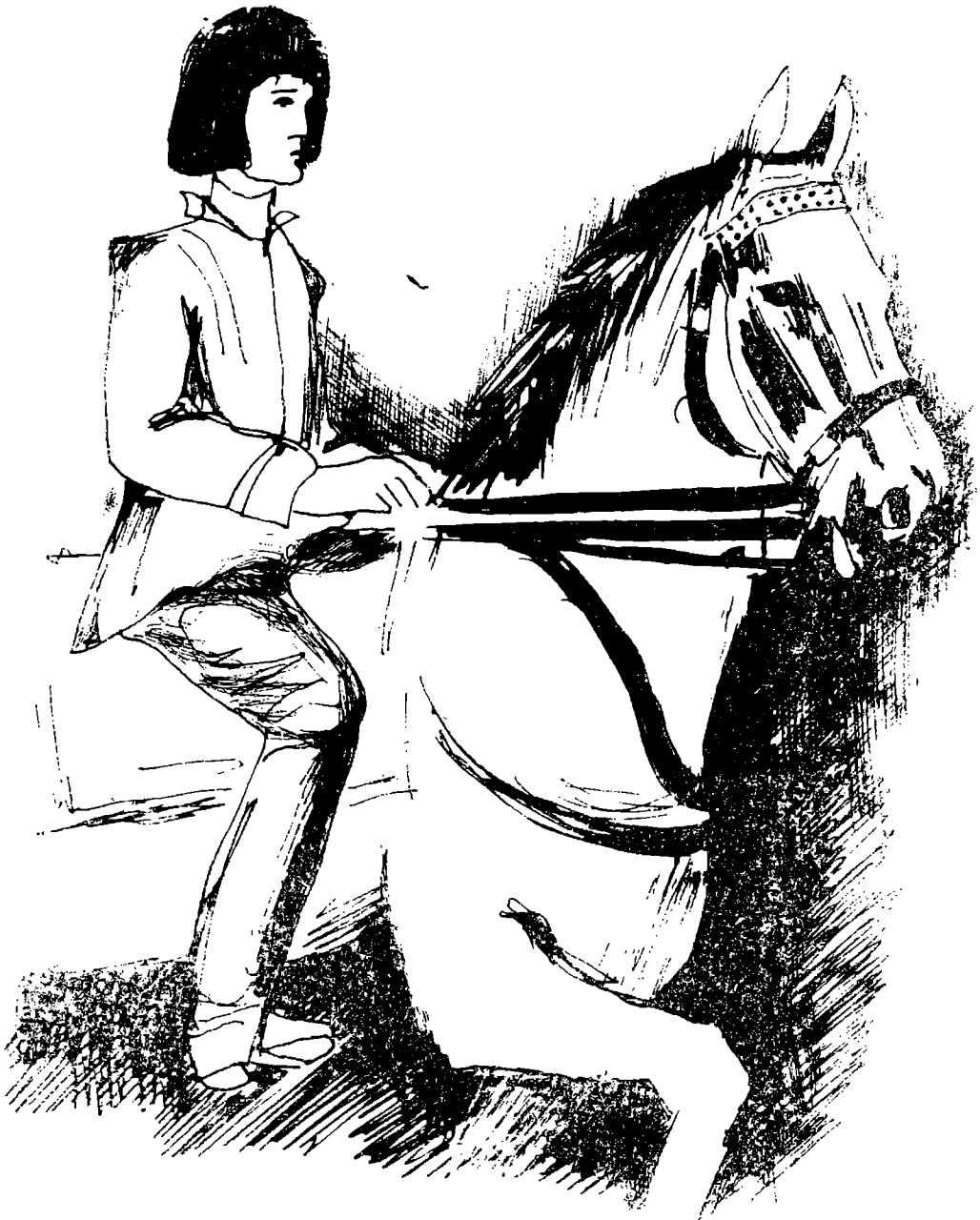

Și ce crezi, nici nu-și sfîrși bine vorbele împăratul, că se și sculă fiul de crai de pe patul unde zăcea și era acu' mai sănătos și mai zdravăn decît oricînd!... Și cu inima plină de voioșie o porni la drum.

Merse el ce merse, cale lungă să-i ajungă, și pe cînd gonea călare pe o cîmpie, se întîmplă să zărească de departe o mogîldeață ce zăcea la pămînt de parcă ar fi fost o claie mare de fîn. Și cînd se apropie de locul acela, îndată își dădu seama că ceea ce luase drept o claie de fîn nu era altceva decît burduhanul unui om care sta lungit în iarbă. Da' vezi că atît de țuguiată și de cuprinzătoare i se ridica burta, că-ți părea că-i o movilă!...

De cum îl văzu pe fiul de crai, Burtosul se ridică în capul oaselor și-i spuse:

— Dacă ai, cumva, nevoie de cineva, ia-mă pe mine ca slujitor.

Se mai uită încă o dată flăcăul la el, da' cum nu-l găsea pe gustul lui, îi grăi:

— Ce să fac c-o matahală așa de greoaie!...

— Ei, ei!... Ceea ce vezi nu-i nimic față de ceea ce sînt!... răspunse Burtosul. Că de mă întind ca lumea, mă umflu și mă fac de trei mii de ori mai gras!

— Dacă așa stau lucrurile — se minună fiul de crai — atunci se schimbă treaba!. Hai cu mine, că acu' sînt încredințat c-o să-mi fii de folos!

Și-o porni Burtosul în urma flăcăului, și merseră ei ce merseră, pînă ce se nimeri să le răsară în cale un altul, care stătea tolănit pe pămînt, cu urechea lipită de iarbă.

Se opri flăcăul cînd văzu arătarea asta și numai ce-l întrebă:

— Ian spune-mi: ce faci aici?

Ia, ascult și eu — răspunse omul.

— Și ce asculți? vru să știe flăcăul.

— De, ascult și eu la cele cîte se petrec pe lume, că nimic nu scapă urechilor ăstora! Și chiar și iarba o aud cum crește...

Se minună fiul de crai și de astă dată și se grăbi să-l întrebe:

— Dacă-i așa, ia spune-mi, ce auzi la curtea bătrînei împărătese de o are ca fiică pe fecioara cea frumoasă?

Și omul răspunse pe loc:

— Aud vîjîind paloșul care taie capul unui pețitor!

Dacă auzi asta, feciorul de crai îi spuse:

— Hai cu mine, că acu' sînt încredințat c-o să am nevoie de un asemenea slujitor!

Plecară tustrei mai departe și după un colnic, numai ce dădură cu ochii de niște picioroange care nu se mai sfîrșeau. Merseră ei ce mai merseră, cale lungă, nu glumă, și parcă începu a se zări și trupul, iar mai încolo, ca într-o ceață, și capul...

— Ei — strigă fiul de crai, cînd se aflară față-n față — da' lungă prăjină mai ești, bre omule!...

— Zici că-s prăjină, ha?!... răspunse Lungilă. Păi ce-ai văzut nu-i nimic. Dacă-mi întind bine mădularele, mă fac de trei mii de ori mai lung, și-s atunci mai înalt decît cel mai semeț munte de pe lumea asta. Și-i mai zise el: Știi ce e, flăcăule, ți-aș sluji cu dragă inimă, de-ai voi să mă iei în ceata ta!...

— Hai cu noi! încuviință cu voioșie fiul de crai. Că acu' sînt încredințat c-ai putea să-mi fii de folos!...

Plecară tuspatru mai departe și numai ce-l zăriră pe unul care ședea în marginea drumului, cu ochii legați.

— Da' ce ai, bre omule? îl întrebă fiul de crai. Oare ți-s vătămați ochii, de nu te poți uita cu ei la lumină?!...

— Ba nu mi-s vătămați deloc! Da' n-am inimă să-mi lepăd legătura, fiindcă aș preface-n țăndări tot ce-aș întîlni cu privirea, atît îmi e de pătrunzătoare... Da' de ți-ar fi de folos asta, cu mare drag aș sluji în ceata ta, voinicule!

— Hai cu noi, atunci! îi dădu răspuns fiul de crai — că acu' sînt încredințat c-ai putea să-mi fii de folos!...

Și așa se făcu de porniră tuscinci mai departe... Nu merseră ei mult și numai ce dădură peste un om care ședea în plină văpaie a soarelui și dîrdîia și tremura din toate mădularele de ai fi zis că nu-i stau o clipă locului. Și-i clănțăneau dinții în gură, de-ți părea că bate toaca la biserică.

— Bre omule, da' cum poți să îngheți de frig — se miră fiul de crai — cînd în jur strălucește soarele cu atîta ferbințeală, că nu ești în stare să ții nici măcar cămașa pe tine?!..

— Vai și amar, cît mă chinuiesc! răspunse omul. Că mi-a fost dat să nu fiu deopotrivă cu toți semenii mei, și cu cît e mai cald, cu atît îngheț mai tare și-mi intră frigul în oase. Iar de e frig, cu cît e mai ascuțit frigul, cu atît mi se face mai cald. În mijlocul ghețurilor mă topesc de căldură, iar în mijlocul vîlvătăilor nu mai pot de frig, de-mi vine să-mi iau lumea-n cap...

— Ai dreptate, bre omule — grăi fiul de crai — acu' îmi dau seama bine că nu semeni la fire cu oamenii obișnuiți, da' dacă ți-ar fi vrerea să mă slujești, cu dragă inimă te-aș lua cu noi!

Se învoi omul, și tușșase o pornire la drum, mai departe. Merseră ei ce merseră, dar nu prea mult, și numai ce zăriră un om care-și

tot lungea gîtul, căutînd împrejur. Da' și-l lungea nu glumă, că trecea de vîrful munților!...

Se apropie fiul de crai de omul acela, și-l întrebă:

— La ce privești cu atîta sîrguință?

Și omul nu întîrzie să-i răspundă:

— Atît de pătrunzătoare mi-e privirea, că trece pe deasupra tuturor pădurilor și cîmpiilor și lasă-n urmă și văi și dealuri, și-și deschide drum mai departe, tot mai departe, prin toată lumea!...

Dacă auzi asta, feciorul de crai îi spuse:

— De te învoiești, vino cu noi, că de-așa unul ca tine tocmai avem nevoie!

Încuviință omul, și așa se făcu că într-un sfîrșit își făcură tușapte intrarea în cetatea unde sălășluia împărăteasa cea bătrînă. Se îndreptară ei degrabă la curte și acolo, fără a-i dezvălui cine este, feciorul de crai se semeți a-i spune:

— Dacă te legi să mi-o dai pe fata dumitale cea frumoasă, nici eu n-o să mă dau în lături să îndeplinesc tot ce mi-oi porunci!...

Vai, drăguliță doamne, vorbele nu-s destule ca să vă arate cît se mai bucură hoașca de vrăjitoare că un flăcău așa de chipeș i-a căzut iar în mreje... Și parcă neluînd în seamă îndrăzneala petitorului, îi grăi:

— Trei lucruri o să-ți dau să îndeplinești, nu mai mult, și de le vei duce la bun sfîrșit, află c-o să fii stăpînul și soțiorul fetei mele.

— Care e primul? întrebă cu nerăbdare fiul de crai.

— Să-mi aduci inelul pe care l-am scăpat în Marea Roșie.

După ce află asta, flăcăul se înturnă acasă, la slujitorii lui, și prinse a le zice:

— Primul hop nu-i ușor de trecut: trebuie să aducem iar la lumină un inel ce se află tocmai în afundul Mării Roșii. Ia să vă aud, ce socotiți că se cuvine să facem?

La zisele stăpînului lor, cel de avea privirea ageră nu întîrzie să-i răspundă:

— Chiar acu' o să-mi arunc privirea să zăresc unde se găsește. Privi el în fundul mării cît privi și numai ce spuse:

— Uite-l... stă agățat de-o piatră ascuțită.

Lungilă se grăbi să-i ducă pe toți pînă la marginea mării și dacă ajunseră ei acolo, grăi:

— Lesne mi-ar fi să-l scot, de l-aș putea vedea!

— Păi asta-i o nimica toată, frățioare! strigă Burtosul. Las' pe mine!... Și lungindu-se pînă la țărm, cufundă gura în apă. Și ce crezi, odată începură valurile a se scurge înăuntru, de parcă ar fi intrat într-o prăpastie!... Sorbi Burtosul ce sorbi, pînă ce dădu

pe gît toată apa mării, că rămăsese pe fund pămîntul uscat ca-n palmă, de-ți părea c-ar fi o cîmpie...

Acum, Lungilă mare lucru de făcut nu mai avea: doar se lungi puțintel, și, aplecîndu-se, scoase inelul cu mîna.

Tare se mai înveseli feciorul de crai cînd i-l întinse slujitorul și, nemaizăbovind nici o clipă, se grăbi să-l ducă bătrînei.

Zgripțuroaicei nici nu-i veni să creadă c-ar fi într-adevăr inelul ei, dar după ce- întoarse pe toate părțile, și-l cercetă cu luare-aminte, fu nevoită să-i spună:

— Da, e chiar inelul pe care-l pierdusem! Spre norocul tău, prima încercare ai dus-o la capăt cum nu se mai poate de bine. Și-acu', pregătește-te pentru a doua!.. Pe cîmpia ce se-ntinde în fața castelului meu paște o cireadă și-n cireada asta hălăduiesc trei sute de bivoli. Mulți or fi, puțini, nu știu, da' vezi că pe toți trebuie să-i înghiți cu piele, cu păr, cu oase, cu coarne cu tot, să nu mai rămînă nici semn c-ar fi pe lumea vreodată, ci numai în burduhanul tău!... Iar jos, în beci, stau înșirate trei sute de butii cu vin, care te așteaptă să le bei pînă la ultimul strop. Acu', cată să le faci pe toate întocmai că de-ar rămîne din boi măcar un firicel de păr, iar din vin o singură picătură, viața ta ar fi în mîinile mele!..

Dacă-i auzi spusele, feciorul de crai o întrebă cam în șagă.

— Da' să-mi poftesc oaspeți se cade? Că nici un ospăț nu-ți tihnește, de nu ai cu cine să ciocnești paharele la masă!

Zgripțuroaica începu să rîdă cu răutate și se grăbi a-i răspunde:

— Un singur oaspete n-ai decît să-ți poftești, ca să nu fi singurel la masă, dar mai mulți să nu iei cu tine, c-ar fi vai și amar!

Fiul de crai se duse și de astă dată la slujitorii lui, și numai ce-i spuse cu voioșie Burtosului:

— Bre omule, astăzi o să fii oaspetele meu, și zău c-o să-ți priască al naibii c-o să mănînci și-o să bei pe săturate!.

Porniră ei către locul cu pricina și dacă ajunseră, Burtosul odată își desfăcu baierile și începu a înghiți bou după bou, trei sute-n cap, de nu mai rămase măcar o fărîmă. Și după ce-i dădu gata, prinse să întrebe de nu mai vine și altceva după gustărica asta... Cît despre vin, îl dădu de dușcă deîndată, de-a dreptul din butie, că nu-i plăcea să-l pritocească în burtă, bîndu-l cu paharul. Și luă butiile la rînd, de le supse pînă la ultima picătură.

Acu', feciorul de crai avea iar inima ușoară, și o porni glonț la vrăjitoare, de-i spuse c-a dus la capăt și cea de-a doua încercare. Se minună ea de asemenea veste, și nu se putu opri să nu-i zică.

— Ia te uită!... Atît de departe n-a mers pînă acu' nici un pețitor, dar să nu zici hop, pînă n-ai trecut puntea, că te mai așteaptă

încă o încercare. Și-n timp ce-l scormonea cu privirea, zgripțuroaica gîndi în sinea ei: „Nu-mi scapi tu, băiete, nu-mi scapi!... Și nici capul n-o să ți-l mai păstrezi multă vreme pe umeri!. " apoi adause cu voce tare: astă-seară o s-o aduc la tine pe fie-mea, și cît oți sta împreună și v-oți drăgăli, ai grijă să nu te fure somnul cumva. Cînd o bate de miezul nopții, să știi că mă și înființez în odaie, și de n-oi mai găsi-o în brațele tale, atunci ești pierdut!

Feciorul de crai ascultă cu luare-aminte vorbele bătrînei și-și spuse în sinea lui: „Degeaba s-a lăudat baba c-o să mă pună-n cofă, că încercarea asta nu mi se pare grea deloc! O să am grijă să nu mă fure somnul, și gata!..."

Dar în adîncul cugetului nu era chiar așa de liniștit și, chemîndu-și slujitorii la sfat, prinse a le povesti tot ce-i zisese zgripțuroaica. Și-ntr-un sfîrșit, adause:

— Cine știe ce șiretlic diavolesc se ascunde aici!... Așa că-i mai bine să fim prevăzători! Drept aceea, stați cu toții de pază și fiți cu ochii în patru, că-i primejdie ca domnița cea tînără să cerce a ieși din camera mea!.

De îndată ce se pogorîră negurile nopții, împărăteasa o și aduse pe fiică-sa și-o lăsă în brațele flăcăului. Iar slujitorii, după cum se vorbiseră mai înainte, începură a lua măsurile de cuviință: Lungilă se încolăci în jurul amîndurora, iar Burtosul se întinse astfel în dreptul ușii ca nici o suflare omenească să nu poată intra sau ieși. În ăst timp, fata tăcea chitic, de parcă n-ar fi avut limbă, da' vezi că luna își arunca razele prin fereastră, luminîndu-i chipul. Și parcă sorbind-o cu privirea, fiul de crai tot căta la ea, în voie, fermecat de neasemuita ei frumusețe. Și nimic altceva nu făcea decît s-o privească, plin de bucurie și iubire Și nici oboseala nu-l cuprinse, nici somnul nu i se lăsă pe pleoape. Astfel se scurse vremea și cînd fu aproape unsprezece, zgripțuroaica îi scufundă pe toți într-un somn vrăjit. Și-n clipa cînd adormiră, fecioara se desprinse din brațele flăcăului și se făcu nevăzută. Dormiră ei, dormiră somn adînc și greu și cînd mai lipsea doar vreun sfert de ceas ca să bată miezul nopții, vraja își pierdu puterea și se treziră.

— Vai, ce năpastă a căzut peste mine! începu a striga feciorul de crai. Ce nenorocire!. Acu' sînt pierdut. Nimeni în lumea asta nu mă mai poate izbăvi!..

Slujitorii cei credincioși prinseră a se văicări și ei, dar vezi că cel cu auzul ascuțit nu luă seama la bocetele lor, și se răsti la dînșii:

— Ia mai tacă-vă gura odată, că vreau să trag cu urechea unde e domnița!

Ascultă el şi, cît ai clipi, îşi lămuri tovarăşii:

— E ascunsă într-o stîncă şi stînca asta e la vreo trei sute de ore depărtare de-aici. Da' să nu credeţi că fata-i bucuroasă, c-o aud cum plînge şi-şi jeleşte soarta. Mă, frate Lungilă, oare nu ne-ai putea ajuta tu? Că de te-ai dezmorţi puţin, din cîţiva paşi ai fi acolo!...

— Ba mă-nvoiesc, cum să nu, dar după a mea părere n-ar fi rău să vină cu mine şi Ochilă, ca să putem sfărîma stînca.

Şi aburcîndu-l în spinare pe cel cu ochii legaţi, numai ce porni Lungilă la drum, de-ai fi zis că înghite depărtările, nu alta. Şi cît ai da din mînă, ajunseră taman în dreptul stîncii vrăjite. Lungilă luă de la ochi legătura ce-l împiedica pe Ochilă să privească şi fu de ajuns ca acesta să arunce doar o căutătură spre stîncă, pentru ca toată pietrăraia să se sfărîme în mii şi mii de bucăţi. După asta, Lungilă luă fecioara în braţe şi o duse într-o clipită înapoi. Şi tot aşa făcu şi cu Ochilă. Şi ce crezi, mai înainte de-a bate miezul nopţii se aflau iarăşi cu toţii împreună, plini de voioşie, de parcă toată lumea ar fi fost numai a lor!.

Bătu miezul nopţii şi zgripţuroaica se şi ivi în încăpere, păşind tiptil-tiptil, c-o mutră batjocoritoare ce parcă voia să trîmbiţeze tuturor: „Acu, e al meu, nu mai îmi scapă!" Şi ochii îi luceau de bucurie, fiindcă o credea pe fie-sa ascunsă într-o stîncă ce se afla la o depărtare de trei sute de ore de locurile astea.

Ei, doamne, ce spaimă fu pe ea, cînd îşi văzu fata în braţele feciorului de crai!... Şi abia putu să îngaime, că-i pierise toată vlaga din trup:

— Văleu, măiculiţa mea, ăsta are mai multă putere decît mine!...

Şi cum n-avea ce alta face, trebui să-i dea pe fie-sa. Da' vezi că tot nu se lăsă de blestemăţiile ei, şi-n ascuns, şopti la urechea fetei:

— Mare ruşine şi ocară e pentru tine, fata mea, că eşti silită să asculţi de un om oarecare şi că nu poţi alege un soţ după placul tău!

Vezi că zgripţuroaica ştia unde ţinteşte!... Inima trufaşei fecioare pe dată se umplu de mînie şi-n mintea ei începu să încolţească gînd de răzbunare. Şi-a doua zi, puse să se adune trei sute de stînjeni de lemne, şi cînd le văzu stivuite-n ogradă, îi zise feciorului de crai că cele trei încercări nu fuseseră de ajuns şi că-n ruptul capului nu va fi nevasta lui pînă ce nu s-o găsi cineva care să se aşeze în mijlocul butucilor şi să rabde muşcătura flăcărilor. Vezi că-n gîndurile ei viclene îşi spusese că niciunul dintre slujitorii lui n-o să se lase ars de viu, ca să se jertfească pentru el, şi că feciorul de crai,

din prea mare dragoste pentru ea, își va uita de sine și-o să se așeze el pe rug, numai ca să-i împlinească dorința. Și atunci va fi liberă, ca pasărea cerului, că pe el l-or mistui flăcările... Dar nu ieși cum socotise farmazoana de față!...

Dacă o auziră ce dorește, slujitorii numai ce spuseră într-un glas:

— Fiecare am făcut cîte ceva, după cum ne-a tăiat capul și ne-au ajutat puterile, și numai Gerilă n-a săvîrșit nimic pînă acum. Da' i-a venit și lui rîndul!...

Nu-și sfîrșiră bine vorbele, că-l și apucară de subsuori și, așezîndu-l drept în mijlocul butucilor, aprinseră focul, aținîndu-l din toate părțile.

Și unde începu să crească vîlvătaia cît casa, și arse focul ăsta și arse, trei zile încheiate, pînă ce se mistuiră toate lemnele! Și cînd flăcările se potoliră de tot, pe cine crezi că-l văzură chircit în cenușă: pe Gerilă! Și tremura bietul, ca frunza, și gemea:

— Văleu, așa un ger năpraznic în viața mea nu mi-a mai fost dat să îndur, și de mai ținea mult, aș fi înțepenit cu totul, că mă făceam sloi!...

Acu' dacă flăcăul împlinise și încercarea asta, nu mai avură încotro, și fecioara cea frumoasă trebui să-l ia de bărbat pe necunoscutul ăsta, care venise de cine știe unde.

Cînd se porni alaiul de nuntă spre biserică, cotoroanța începu să fiarbă de mînie:

— Nu pot îndura rușinea asta, odată cu capul!...

Și-și trimise ostașii să nimicească tot ce le va sta în cale și să-i aducă fata înapoi. Da' vezi că cel de-avea auzul ascuțit își ciulise urechile și auzise vorbele tăinuite ale zgripțuroaicei.

— Ce ne facem, bre omule? grăi el Burtosului, dezvăluindu-i tot ce pusese la cale scorpia.

Dar acesta pe loc găsi un mijloc de scăpare. Stupi o dată și mai stupi încă o dată în urma trăsurii, și o parte din apa mării pe care-o înghițise se revărsă într-o clipită și se făcu un lac uriaș, în care se împotmoliră toți războinicii, înecîndu-se pînă la unul.

Cînd află vrăjitoarea ce pățiseră războinicii ei, își trimise călărimea înzăuată în fier să alerge pe urmele flăcăului, și să-l dea pieirii, dar cel cu auzul ascuțit desluși încă de departe zăngănitul armurilor și nu întîrzie să-i ia lui Ochilă legătura de pe ochi. Și-o singură căutătură mai aspră ce-o aruncă asupra oastei dușmane fu de ajuns pentru ca aceasta să se sfarme de parcă ar fi fost de sticlă.

După ce fu astfel spulberată și călărimea, mirii își văzură de drum mai departe, și cum nu-i mai stingherea nimeni, ajunseră cu bine la biserică, unde primiră binecuvîntarea.

ei dragilor, și veni vremea ca cei șase slujitori credincioși să-și ia rămas bun de la stăpînul lor, spunîndu-i într-un glas:

— Dorința ta s-a împlinit, și cum nu mai ai trebuință de noi ne socotim dezlegați de-a te mai sluji și-o pornim în lume, să ne încercăm norocul!...

Se despărțiră și mirii plecară mai departe, pe drumul ce-l știa numai feciorul de crai unde duce. Și cam la o jumătate de oră mai înainte de a ajunge la palatul împărătesc, flăcăul se opri la marginea unui cătun, unde un păstor își păzea turma de porci. Și dacă ajunseră acolo, feciorul de crai îi grăi nevesti-si:

— Oare știi tu, femeie, cine sînt eu? Eu nu sînt fiu de crai cum oi fi crezut, ci un biet păstor de porci. Iar omul de-l vezi pășind în urma turmei e chiar taică-meu! Hai să mergem într-acolo să-i dăm o mînă de ajutor!

Merseră ei ce merseră, dar nu mult, și cînd se lăsă amurgul, poposiră la un han. Feciorul de crai stătu de vorbă, pe ascuns, cu hangiul și se înțelese cu el ca peste noapte să-i ia domniței straiele împărătești. Cînd se trezi dimineața, crăiasa nu mai avu cu ce să se îmbrace, și-n timp ce se dădea ea de ceasul morții, de supărare, numai ce veni hangița de-i aduse o rochie veche și-o pereche de ciorapi de lînă, prefăcîndu-se că-i face un mare hatîr, dîndu-i darul ăsta de preț. Și-i zise ea, după aceea:

— De n-ar fi fost vorba de bărbatu' 'mneatale, care mi-e megieș, nu mă înduram să-ți dau bunătate de straie!...

Dacă-i auzi spusele, domnița rămase pe deplin încredințată că bărbatu-su e, într-adevăr, păzitor de porci, și, mai de voie, mai de nevoie, se duse de luă seama la turmă, împreună cu el. Și-n sinea ei prinse a gîndi: „Îmi merit soarta, că numai din pricina trufiei și-a semeției mele am ajuns în starea asta păcătoasă!.

Opt zile-n șir domnița păzi turma, dar la capătul lor nu mai putu să facă nici măcar un pas, că era stoarsă de putere și picioarele ii erau numai răni. Și tocmai atunci se întîmplă să treacă pe acolo niște oameni, care o întrebară dacă știe cine e bărbatu-su și ce hang are

— Da' cum să nu știu — răspunse femeia — e păzitor de porci. Și-acu' e plecat de-acasă să facă oleacă de negoț cu niște panglici și șiretlicuri, că sîntem tare strîmtorați!

O ascultară oamenii și, într-un sfîrșit, unul din ei îi spuse:

— N-ai vrea să ne însoțești? Că tocmai într-acolo unde se află omul tău, ne îndreptăm și noi.

Și porniră împreună cu domnița spre palatul împărătesc. O duseră ei sus, în sala tronului, unde se afla craiul cel tînăr, înveș-

mîntat în straie domnești, dar vezi că ea nu-l recunoscu. Și abia cînd el îi căzu de gît și-o copleși cu sărutări, își dădu ea seama că se află în fața soțiorului ei.

— Atît de mult mi-a fost dat să sufăr din pricina ta — îi spuse craiul — că m-am gîndit să treci și tu prin zile de suferință și amar, ca să-ți dai seama cît rău mi-ai pricinuit.

... Și se prăznui o nuntă ca-n povești, de s-a dus pomina peste nouă țări și nouă mări. Iar cel care mi-a povestit și mie toate cîte vi le spusei, tare mai era trist că nu-i fusese dat să fie și el acolo și să închine cîteva pahare în cinstea mirilor!...

NALBA ŞI RĂSURA

A fost odată o văduvă sărmană şi văduva asta îşi ducea zilele într-o colibă singuratică, departe de picior omenesc. Şi-n faţa căscioarei avea o grădiniţă în care creşteau două tufe de trandafiri. Una din tufe dădea trandafiri albi ca neaua, iar cealaltă roşii ca sîngele. Şi mai avea văduva două fetiţe, aidoma tufelor de trandafiri. Şi una se chema Nalba, iar cealaltă Răsura.

Amîndouă fetiţele erau atît de harnice, de bune la suflet şi de inimoase, că nu cred să se mai fi găsit sub soare asemenea odrasle. Dar vezi că Nalba era mai blîndă şi mai domoală din fire decît Răsura. Zgîtia asta de soru-sa nu-şi găsea astîmpăr cît era ziulica de mare şi tot alerga de colo-colo prin poiene şi pe cîmpii, culegînd flori şi prinzînd păsărele. În ăst timp însă, Nalba şedea acasă, lîngă maică-sa, şi-i ajuta la treburile casei. Ba cîteodată, cînd terminau de gospodărit, fata lua cîte o carte şi începea să-i citească din ea pînă ce-o prindea somnul.

Şi atît de mult se iubeau cele două copile, că nici cînd se preumblau nu se depărtau una de alta, ci mergeau tot timpul ţinîndu-se de mînă, de parcă le-ar fi fost teamă c-o să se piardă. Iar cînd Nalba zicea cu hotărîre:

— Totdeauna să fim împreună şi nimica să nu ne despartă!

Răsura pe loc răspundea:

— Toată viaţa, cît om trăi!...

Iar de se întîmpla să fie şi maica lor pe-acolo, nu uita niciodată să adauge:

— Şi tot ce-o avea una, să împartă cu cealaltă!

Acu' se întîmpla deseori ca cele două surioare să colinde singure prin pădure după fragi şi după zmeură, da' vezi că nici o jivină nu se încumeta să le căşuneze vreun rău, ci se apropiau de ele cu prietenie. Iepuraşii se opreau din drum şi prindeau să ronţăie din mîna lor frunze de varză ori morcovi, în timp ce căprioara păşea liniştită, privindu-le galeş. Iar cerbul cel sprinten trecea pe lîngă ele ca vîntul, sărind plin de voioşie... Pădurea toată părea că le întîmpină în alai cu păsărelele de pe ramuri, care-şi înălţau în văzduh toate cîntecele, de parcă ar fi fost o întrecere... Nici o

năpastă nu le amenința și de se întîmpla cîteodată să întîrzie prin pădure și să le prindă noaptea departe de casă, se culcau una lîngă alta, de păreau îngemănate, pe-o moviliță de mușchi, și dormeau, duse pînă se iveau zorii dimineții. Mama fetelor știa acest lucru, și nu se îngrijora de fel dacă nu veneau în cîte o noapte acasă.

Și ce crezi, pe cînd se aflau odată în pădure, în revărsatul zorilor, și-și întindeau mădularele, că abia se treziseră, numai ce zăriră lîngă culcușul lor o minunăție de copil într-o rochiță albă-argintie care strălucea de-ți lua ochii. După ce s-a sculat, pruncul a cătat la ele prietenos și, fără să zică o vorbă, s-a mistuit în pădure. Și cînd cele două surori priviră împrejur, înghețară de spaimă. Și cum n-ar fi rămas împietrite, cînd chiar lîngă picioarele lor se căsca o prăpastie adîncă, în care, fără îndoială c-ar fi căzut de-ar mai fi înaintat prin întuneric doar cîțiva pași!...

Cînd ajunseră acasă, ele povestiră mamei ce li se întîmplase, și maica lor le astîmpără curiozitatea, spunîndu-le că trebuie să fi fost vreun duh al pădurii care îi ferește de primejdii pe copiii cei buni.

Nalba și Răsura țineau căsuța curată ca un pahar, de-ți era mai mare dragul să privești înăuntru. Cît dura vara, toată gospodăria casei o făcea Răsura, și-n fiece dimineață, mai înainte de a se trezi maica lor, fata avea grijă să-i pună pe pat un buchet de flori. Și-n buchet nu lipsea niciodată cîte-un trandafir din fiecare tufă. Iar de veneau zilele cu ninsori și viforniță, Nalba aprindea focul și atîrna ceaunul cu fiertură deasupra vetrei. Și de curat ce era, ceaunul de alamă strălucea de-ți părea că-i de aur!...

În serile cînd cădea zăpada, de înălbea totul în pădure, mama prindea să-i spună Nalbei:

— Ia du-te de pune zăvorul la ușă!

Apoi se cuibăreau tustrele lîngă foc și, punîndu-și ochelarii, mama începea să le citească dintr-o carte groasă. Copilele sorbeau cu nesaț fiecare vorbă, și-n timpul ăsta degetele nu le stăteau nici o clipă. Și lîna din caier se subția tot mai mult, iar pe fus, firul sporea văzînd cu ochii. Și de fiecare dată la picioarele fetelor se tolănea un mieluț, iar în spatele vetrei, pe-o vărguță, o porumbiță albă își ascundea capul în aripi picotind de somn.

Și într-o seară, cum stăteau ele așa și se încălzeau la dogoarea focului, numai ce se auzi o bătaie în ușă, de parcă cineva ar fi vrut să intre înăuntru. Și-atunci mama se grăbi să-i zică Răsurei:

— Ia du-te repede de deschide, c-o fi vreun drumeț ce caută adăpost!

Fata nu se lăsă rugată, și din doi pași fu la ușă, de trase zăvorul, gîndind că trebuie să fie vreun biet sărman pe care l-a prins noaptea în pădure. Da' cînd colo, dădu cu ochii de-un urs! Și fiara era îndrăzneață, nu glumă, că-și și vîrî pe ușă scăfîrlia cea groasă și întunecată. Răsura prinse a striga, înspăimîntată și se trase înapoi, ferindu-se din calea fiarei. Mielul behăi jalnic, porumbița zburătăci prin odaie, ca alungată, iar Nalba fugi de se ascunse sub patul mamei. Dar vezi că ursul nu se repezi să le înșface, ci începu a glăsui ca oamenii:

— Nu vă fie teamă, că nu vă fac nici un rău! Sînt pe jumătate înghețat și v-aș ruga să mă îngăduiți oleacă să-mi încălzesc mădularele aici, la voi!

— Da, cum să nu! răspunse mama fetelor, cu milă-n glas. Bietul de tine, ia așază-te ici lîngă foc, să te prindă căldura!... Da' ai grijă, să nu-ți pîrlești blana!... Apoi strigă: Nalbă, Răsuro, ia apropiați-vă, fetelor, că e un urs de treabă și nu vă face nimic!...

Dacă auziră asta, fetele se apropiară de urs și, încet-încet mieluțul și porumbița îndrăzniră a ieși de prin cotloanele unde se ascunseseră, că le trecuse teama.

Ursul cătă la copii cu blîndețe și, de astă dată, li se adresă numai lor:

— Ia scuturați-mi puțintel zăpada din blană!...

Cele două fete se grăbiră să aducă mătura, și-i curățară așa de bine cojocul, că nu mai rămase nici un fulg de omăt. Și odată se întinse ursul lîngă foc și începu să mormăie mulțumit, că acu' se simțea și el bine, sărăcuțul!... Se scurse așa vremea, dar nu prea multișor, și fetelor le trecu sfiala, ba chiar începură să glumească cu musafirul lor cel greoi. Și, ale naibii zgîtii, ba îi ciufuleau blana, ba dădeau să-l încalece, și nu încetau nici o clipă hîrjoneala, tăvălindu-l cînd pe-o parte, cînd pe alta. Iar într-un sfîrșit, apucară o nuielușă de alun și începură a-l croi zdravăn. Și de cîte ori mormăia ursul, izbucneau în rîs. Da' vezi că ursul se lăsa cu plăcere hîrjonit, și doar din cînd în cînd, cînd se întreceau cu măsura, prindea să le strige:

— Văleu, copilași, da' stați oleacă, să-mi trag sufletul, că nu mai pot!

— Hei, mai cu măsură,
Nalbă și Răsură!...
Sau vreți să vă piară
ursitul — să moară?!

Veni și vremea culcării, și-n timp ce fetele se vîrîră în așternut, mama îi grăi ursului:

— Pe cuptor ai loc berechet și te poți odihni în voie cît poftești! Că aici ești apărat și de frig și de vreme rea.

De îndată ce începu să se lumineze de ziuă, copiii îi deschiseră ușa, și ursul o porni prin zăpadă, spre pădure. Și de atunci încoace, în fiecare seară, la ora potrivită, se și înființa lîngă foc și, culcîndu-se lîngă vatră, îi lăsa pe copii să se joace cu el, cît le era voia. Și atît de mult se obișnuiseră Nalba și Răsura cu oaspetele lor, că nici nu mai zăvorau ușa pînă ce nu venea și prietenul lor cel fumuriu.

Sosiră și zilele primăverii, și-ntr-o dimineață, cînd toată pădurea căpătase strai verde, ursul îi grăi Nalbei:

— Acu' trebuie să plec și cît o ține vara n-o să mă mai pot întoarce pe-aci.

— Da' unde te duci, dragă ursule? vru să afle Nalba.

— În pădure, fata mea, că trebuie să-mi păzesc comorile să nu mi le găbjească piticii cei răi. Iarna, cînd pămîntul e înghețat bocnă, n-au cum ieși afară din hrubele lor de sub pămînt. Dar acu', cînd razele soarelui au dezghețat pămîntul și l-au încălzit, își croiesc cu toții drum și ies la lumină ca să ia cu japca tot ce le cade-n mînă. Și află că tot ce ajunge în văgăunile lor, pierdut e pentru totdeauna!...

Despărțirea o mîhni pe fată din cale-afară, dar vezi că nu vru să arate față de el cît îi era inima de grea, că multă vreme n-aveau să se mai vadă.

Cînd Nalba trase zăvorul și ursul se strecură afară, nu știu cum se-ntîmplă, că o bucată de piele se rupse și rămase agățată de-un cîrlig al ușii. Și chiar în aceeași clipă, Nalbei i se păru că vede sticlind ceva auriu. Dar nu rămase pe deplin sigură de ceea ce văzuse, și mereu gîndea că poate o înșelaseră ochii.

În ăst timp, ursul o luă grăbit la picior și curînd dispăru printre copaci.

După o bucată de vreme, mama își trimise copiii în pădure, să adune vreascuri. Și numai ce văzură într-o poiană un ditamai copacul, răsturnat la pămînt. Iar lîngă el parcă zăriră prin iarbă o gînganie, țopăind de colo-colo... Dar ce anume era, nu putură să deslușească pînă ce nu fură foarte aproape. Și ceea ce li se păruse a fi o gînganie, era, de fapt, un pitic! Un pitic bătrîn, cu obrajii veștezi și supți și cu o barbă colilie, lungă de-un cot. Vîrful bărbii i se prinsese într-o crăpătură de copac și prichindelul tot sărea încoace și-ncolo, ca un cățeluș în lanț și deși se dădea de ceasul

morții, nu știa în ce chip ar putea să scape. Și cînd le văzu pe fetițe, începu a se holba la ele cu ochii lui roșii ca focul și țipă de vui pădurea:

— Ce mai stați pironite acolo?!... Ia veniți degrabă, de-mi dați o mînă de ajutor!

— Da' ce-ai pățit, omulețule? vru să afle Răsura.

— Ce te privește pe tine, gîscă proastă și iscoditoare! o repezi piticul. Da' hai să-ți spun... Am vrut să spintec copacul de-l vezi, să-mi fac niște surcele pentru la bucătărie, că butucii ăștia groși nu-mi sînt de nici un folos. Fac atîta flacără, că îndată s-ar arde bruma de mîncare de cîtă are nevoie să se satureunul ca mine. Că noi n-avem un burduhan ca al vostru, găligani iscoditori, să înghițim atîtea, și tot să ne fie foame!... Și cum îți ziceam, reușisem să înfig pana-n crăpătură și totul mergea cît se poate de bine, da' afurisita asta de pană, cum n-avea pe ea nici un nod, odată a zbughit-o afară și butucul s-a strîns la loc atît de repede, că n-am mai avut timp cînd să-mi trag mîndrețea de barbă albă, și-a rămas prinsă acolo!... Și-acu', uite, mă tot frămînt și mă zbat, da' degeaba-s toate sforțările mele, că nu mă pot mișca de aici, de parcă-s țintuit!... Da' ia te uită, eu le povestesc cum a fost, ca un om amărît ce sînt, și mucoasele astea, cu fețele lor spelbe și nesuferite, s-au pus pe rîs, de parcă-i comedie!... Ajungă-vă, urîcioase ce sînteți, și nu vă mai hliziți atîta la mine!...

Cele două surori își dădură toată osteneala, dar oricît încercară ele, nu izbutiră să-i tragă afară barba, de parcă era înțepenită în butuc.

— Las' că dau eu o fugă și chem niște oameni, că altfel nu-i chip — zise într-un sfîrșit Răsura.

— Ian auzi-o ce a mai clocit în minte! cîrîi piticul, c-un glas ascuțit. Nătîngelor, nebune ce sînteți, păi nu-mi sînteți prea destule numai voi două? Altceva mai bun nu v-a putut trece prin capetele alea seci?!...

— Da' ai răbdare, moșneguțule — căută să-l liniștească Nalba — c-o să găsim noi un mijloc să te scăpăm de la ananghie!...

Nici nu-și sfîrși bine vorbele, că și scoase din buzunar o forfecuță și, harșt! îi tăie vîrful bărbii. Cum se simți liber, piticul se și repezi la un sac plin cu aur, care stătea ascuns între rădăcinile răsfirate ale copacului și prinse a bombăni:

— Ce făpturi fără pic de inimă! Auzi, să-mi slutească mîndrețe de barbă!... Să vă fie de nas cum m-ați ajutat!...

După ce sfîrși de zis asta, își săltă sacul în spinare și se duse pe aici încolo, fără să le arunce măcar o privire.

Se scurse așa vremea și într-o bună zi, cum li se făcuse poftă de niște pește, Nalba și Răsura o porniră la pescuit, că gîndeau c-or avea atîta noroc să aducă acasă măcar cîțiva chitaci, pentru o ciorbă sau o saramurică. În timp ce se apropiau ele de pîrău, numai ce zăriră un soi de lăcustă — sau cine știe ce altă vietate, că nu se deslușea bine ce-o fi — care se îndrepta, țopăind, spre malul apei. Fetele își grăbiră pasul și, mai mergînd, mai fugind, dădură ochii cu cine credeți? Cu piticul din pădure!...

— Unde mergi așa orbește — prinse a-l întreba Răsura — că doar n-oi vrea să cazi în apă?!.

— Chiar atît de nătîng mă socoți?!. țipă piticul la ea — nu vezi că un pește vrăjit mă trage de zor spre apă, și că mă străduiesc din răsputeri să nu mă ducă cu el la fund?!.

Vezi că piticul se așezase mai devreme pe mal, cu gînd să pescuiască și el ceva. Dar cum bătea un pîrdalnic de vînt dinspre apă, nu știu cum făcu de-și încurcă barba în undiță. . Și tocmai în clipa aceea, ca un făcut, se prinse-n cîrlig un pește zdravăn, care se tot zbătea să scape. Dădu piticul să-l scoată afară din apă, dar cum era tare slăbănog, nici pomeneală să-l poată scoate, că peștele era mai puternic decît prichindelul nostru, și acu' îl trăgea el spre fund... În zadar se agăța bietul, de buruieni sau de trestii, că peștele îl smucea mereu dintr-o parte într-alta. Și-n fiecare clipă se afla în primejdie de a cădea în apă..

Fetele picaseră tocmai la țanc și-n scurtă vreme reușiră să-i vină peștelui de hac. Dar nu la fel de ușor fu să-i descurce piticului barba, că firele de păr se împletiseră cu ața undiței, de nu mai știai cum să-i dai de capăt. Nu le mai rămînea altceva decît să scoată iar forfecuța și să-i taie din nou o bucățică de barbă..

— Ce fel de purtări sînt astea, sălbaticelor?!. prinse a se răsti piticul la fete — cînd simți forfecuța tăindu-i barba. Da' cine vă dă dreptul să mă schimonosiți astfel?!. Nu vă ajunge că mi-ați scurtat-o o dată? Poftim, acu' mi-au tăiat din ea partea cea mai stufoasă, că nici nu mai îndrăznesc să apar în fața alor mei așa pocit.. Mai bine vă pierdeați pingelele prin alte meleaguri, decît să ne fi întîlnit ca să-mi dați asemenea ajutor!...

Apoi scoase dintre trestii un sac cu mărgăritare și, fără a mai zice un cuvînt, tîrî sacul după el și se făcu nevăzut după niște bolovani.

Și se-ntîmplă ca-n scurtă vreme după cele ce vi le-am povestit, mama fetelor să-și trimită odraslele la tîrg, ca să cumpere ață, ace, șireturi și niște panglici. Drumul pînă acolo ducea peste o cîmpie și pe cîmpia asta parcă semănase cineva, din loc în loc, niște bolo-

vani uriași.. Și cum mergeau cele două surori pe drum, numai ce zăriră o pasăre mare, plutind în văzduh. Și pasărea se tot rotea pe deasupra lor, lăsîndu-se din ce în ce mai jos. Peste puțin, zburătoarea se lăsă pe un colț de stîncă, nu departe de locul unde se aflau ele. Și numai ce auziră un țipăt pătrunzător și jalnic. Fetele alergară într-acolo și văzură cu spaimă cum un vultur înșfăcase în cioc pe vechea lor cunoștință, piticul, și tocmai se pregătea să zboare cu el spre cuib, ca să-l mănînce în voie. Și li se făcu iarăși milă de soarta omulețului. Apoi, care mai de care, îl apucară pe omuleț și atîta traseră de el încoace și încolo, pînă ce vulturul dădu drumul prăzii din cioc. Dar ți-ai găsit ca piticul să le mulțumească!. După ce-și reveni din sperietură, se puse cu gura pe ele, de parcă i-ar fi făcut cel mai mare rău:

— N-ați putut să umblați mai cu binișorul?! cîrîi el, cu glasu-i ascuțit. Atîta ați tras de hăinuță, că mi-ați făcut-o ferfeniță și e numai găuri, proastelor și neîndemînaticelor ce sînteți!..

Apoi apucă un sac cu nestemate și, strecurîndu-se sub un bolovan, intră în văgăuna unde-și avea sălașul. Cele două surori erau demult obișnuite cu nerecunoștința lui, așa că nu se mai sinchisiră cîtuși de puțin, și-și văzură mai departe de drum, îndreptîndu-se către tîrg, unde aveau treabă.

Cumpărară ele din tîrg toate cîte avuseseră de adus acasă și la înapoiere, cum trebuiau să treacă tot prin cîmpia aceea, dădură fără veste peste pitic Pasămite, hapsînul își deșertase sacul cu pietre prețioase pe un locșor mai curat, socotind că la acea oră n-avea cine să treacă pe-acolo. Și-n timp ce el le vîntura cu nesaț, razele amurgului se răsfrîngeau în zeci de culori pe fețele lucitoare ale nestematelor, încît copiii se opriră în loc, privindu-le cu încîntare.

— Ce stați de-mi căscați gura?! se răsti la ele piticul. Și fața lui cenușie, plină de zbîrcituri, se roși toată de furie.

Și-ar mai fi continuat el să le ocărască în fel și chip, de nu s-ar fi auzit deodată un mormăit puternic. Și numai ce se ivi din pădure un urs negricios, care călca tropăind pe cele tăpălige greoaie și late Piticul sări în sus, înspăimîntat de moarte, dar vezi că oricît cercă el, nu mai putu să se strecoare în văgăună, fiindcă ursul se și apropiase de locul acela. Și atunci, cu inima înfricoșată, începu să strige cît îl lua gura:

— Iubite domnule urs, fie-ți milă de mine și cruță-mă, și-o să-ți dau în schimb toate nestematele de le vezi aici și încă altele. Dăruiește-mi, rogu-te, viața, și-o să-ți pun la picioare toate comorile mele... Ce-ai cu mine, iubite domnule urs? Ce ți-am făcut?!.

Că doar sînt un biet omuleț prăpădit... Și, la urma urmei, de-ar fi să mă mănînci, nici pentru o înghițitură nu ți-aș ajunge!... Ia privește la păcătoasele astea de fete! Ce zici, n-ar fi o îmbucătură bună, că-s dolofane ca prepeliţele cele tinere?!... Înghite-le fără nici o grijă, că tot fac umbră pămîntului degeaba!...

Dar vezi că ursul nu luă în seamă vorbele mieroase ale piticului și, dintr-o singură lovitură de labă, îl culcă la pămînt, de nu se mai văzu. Cum văzură asta, fetițele o luară la goană, într-un suflet, și nici nu mai voiră să audă ce le tot striga ursul din urmă. Dar vezi că el nu se lăsă și continuă să strige tot mai puternic!

— Nalbo, Răsuro, eu sînt, prietenul vostru din pădure! Nu vă temeți; așteptați-mă și pe mine, că merg împreună cu voi!...

Abia atunci îi recunoscură fetele glasul și se opriră pe loc să-l aștepte. Și să vezi minune, de cum se apropie de ele, blana de urs îi căzu deodată și-n fața celor două surori stătea acum un flăcău chipeș, neasemuit de frumos, înveșmîntat în straie cu totul și cu totul de aur.

— Sînt fecior de crai — le spuse el fetelor — și-am fost vrăjit de acest pitic blestemat, care-mi furase toate comorile, să rătăcesc prin pădure în chip de urs sălbatic, pînă cînd oi dovedi să-l răpun, ca să fiu dezlegat de vrajă. Da' acu' și-a primit pedeapsa binemeritată și-am scăpat de el.

Acu' dumneavoastră știți că Nalbei îi căzuse drag încă de pe vremea cînd era urs... Și se făcu o nuntă, de se duse pomina!... Iar Răsura îl luă pe fratele lui de bărbat. Și trăiră cu toții împreună, și-și împărțiră frățește comorile ascunse de pitic în văgăunile lui.

Deși se gîrbovise sub povara anilor, mama fetelor a mai trăit ani îndelungați laolaltă cu ai săi, bucurîndu-se în liniște de fericirea copiilor. Și nici de cele două tufe de trandafiri n-a uitat. Le-a adus cu ea la palatul împărătesc, și le-a sădit în fața ferestrei unde ședea. Și tufele creșteau în fiecare an parcă tot mai îmbelșugat și dădeau cei mai frumoși trandafiri din cîți s-au văzut vreodată sub soare. și unii erau albi ca neaua, iar ceilalți roșii ca sîngele...

GHICITOAREA

A fost odată ca niciodată un fecior de împărat și feciorul ăsta de crai începu să nutrească de la un timp dorința de-a colinda lumea. Și cum dorința asta îi stăpînea cugetul, plecă el, într-un fapt de seară, de la curte și nu luă cu sine decît pe slujitorul cel mai de credință.

Merseră ei ce merseră, cale lungă, nu glumă, și-ntr-o bună zi numai ce dădură peste o pădure mare, de nu-i aflai capătul. Și cînd se înnoptă, căutară ei în dreapta, căutară în stînga, scotociră peste tot, dar nu fu chip să găsească un adăpost.

Tocmai cînd se luaseră de gînduri, că nu știau unde să-și petreacă noaptea, iată că le răsări în cale o fată. Și fata asta se îndrepta spre un drumeag care ducea la o căscioară. O luară și ei mai repejor pe urmele fetei și, cînd se apropiară de ea, băgară de seamă că e tînără și frumoasă.

Fiului de crai parcă îi venise inima la loc văzînd o ființă omenească în acea pustietate, și-o întrebă plin de cuviință:

— Copilă dragă, oare ne-ar fi îngăduit, mie și slujitorului meu, să ne adăpostim peste noapte în căscioara asta?

— De putut, ați putea să vă adăpostiți aci — oftă fata — că nu v-ar împiedica nimeni, dar dacă mi-ați asculta sfatul, ar fi mult mai bine să plecați cît mai departe de această casă.

— Și de ce să nu înnoptăm aici? întrebă feciorul de crai.

Fata oftă din nou și prinse a-i spune cu jale în glas:

— Maică-mea vitregă face tot felul de vrăji, care mai de care mai cumplite și mai diavolești și nu nutrește decît gînduri rele față de străinii care-i pică-n casă.

Abia atunci își dădu seama feciorul de crai că nimeriseră la sălașul unei vrăjitoare, dar cum se lăsase întunericul, că nu vedeai la doi pași, și cum nu puteau merge mai departe din pricina asta și cum, la drept vorbind, nici nu se temea, că n-avea o inimă de iepure, trecu peste sfatul fetei și intră în casă.

Și numai ce dădu cu ochii de-o babă, care ședea într-un jilț lîngă foc. De cum păși pragul, zgripțuroaica prinse a-i măsura pe străini cu ochii ei roșii. Da' vezi că nu se dădu de gol ce gînduri

cloceşte-n minte şi, prefăcîndu-se din cale-afară de prietenoasă, hîrîi cu glasul ei dogit şi bătrînicios:

— Bună seara, feţii mei! Aşezaţi-vă aici, pe laviţă, de vă hodiniţi c-oţi fi trudiţi tare!...

Şi, mai înainte de a-şi sfîrşi vorbele, începu să sufle-n jeratic, să-l aţiţe, că pusese pe el o ulcică, în care fierbea ceva.

Fata profită de-o clipă cînd cotoroanţa se dusese afară, după nişte apă, şi-l preveni pe feciorul de crai să fie cu ochii în patru la tot ce-o face maştera, şi să nu mănînce şi să nu bea nimic din ce i-o da, fiindcă afurisita meştereşte nişte băuturi aducătoare de moarte. Feciorul de crai luă seama la vorbele fetei şi, după ce mai stătură ei la taclale cîtăva vreme, flăcăul îşi făcu culcuşul şi adormi alături de slujitorul său. Şi dormiră ei somn liniştit, fără vise, pînă-n revărsatul zorilor.

Cînd tocmai se pregăteau de plecare, bătrîna le făcu semn să mai rămînă şi se adresă feciorului de crai:

— Aşteaptă o clipă, măi flăcăule, că vreau să te cinstesc c-o băutură de rămas bun!

Da' vezi că feciorul de crai tocmai încălecase, şi nici nu-şi terminase bine vorbele baba, că fugarul îşi şi luase vînt de-acolo, şi gonea în pădure. În faţa căscioarei mai rămăsese doar slujitorul, şi asta din pricină că mai trebuise să strîngă nişte curele la şa. În ăst timp vrăjitoarea cea haină venise de la cuhnie cu băutura şi, dîndu-şi seama că feciorul de crai a plecat, i-o dădu slujitorului, zicîndu-i:

— Du-i asta stăpînului tău, că i-o prinde bine!...

Şi ce crezi, în aceeaşi clipă pocalul în care se afla băutura se făcu ţăndări şi otrava din el sări de împroşcă bidiviul. Şi atît de veninoasă fu, că biata vietate pe loc îşi dădu duhul.

Slujitorul alergă tot într-o goană după stăpînă-su şi, cînd îl ajunse, prinse a-i povesti toate cîte se întîmplaseră. Dar cum nu voia să-şi lase şaua de izbelişte, alergă înapoi, să şi-o ia. Ajunse el lîngă calul care zăcea ţeapăn şi fără suflare şi numai ce văzu pe stîrv un corb, care tot ciugulea de ici şi de colo.

„Cine ştie dacă ne-o fi dat pe ziua de azi să găsim ceva mai de soi!" îşi spuse slujitorul în sinea lui şi pe dată înşfăcă corbul şi-l omorî. Îl puseră ei în desagă şi merseră şi merseră prin pădure, cît fu ziua de lungă, dar nu izbutiră să iasă din codru, atît era de nesfîrşit. Pe înserat, însă, se întîmplă că ajunseră la un han şi intrară înăuntru. Slujitorul scoase corbul din desagă şi-l dădu hangiului să-l pregătească pentru cină. Da' vezi că nimeriseră şi de data asta într-un loc urgisit, că hanul era, de fapt, o ascunzătoare de tîlhari...

Cînd se lăsă întunericul bine, numai ce dădură buzna înăuntru doisprezece tîlhari, cu gînd să-i omoare pe cei doi străini și să-i prade. Da' mai înainte de-a face trebușoara asta, se așezară la masă, și lîngă ei mai luă loc hangiul și vrăjitoarea cea haină. Și se ospătară ei cu mare voioșie, înfruptîndu-se cu toții din carnea corbului. Dar cum înghițiră cîteva bucături, căzură cu toții la pămînt, de parcă i-ar fi lovit trăsnetul. Pasămite, veninul ce se răspîndise în carnea calului trecuse în carnea corbului.

Și așa se făcu că-n adăpostul acela de tîlhari nu mai rămase în viață decît fata hangiului. Da' ea nu luase niciodată parte la fărădelegile tîlharilor, că era cinstită în cugetul ei și n-ar fi făcut rău nici măcar unei muște.

Cum se știa fără nici o vină, fata se duse de descuie toate încăperile și-i luă pe cei doi străini să le arate comorile care fuseseră grămădite pînă-n bagdadie. Dar feciorul de crai o lămuri pe dată că el nu are trebuință de nimic din ce e acolo și că se cuvine ca ea să păstreze pentru sine totul. Apoi încălecă pe cal și plecă mai departe cu slujitorul său.

După ce călătoriră ei multă vreme, se întîmplă de ajunseră într-o cetate în care-și ducea viața o domniță tare frumoasă la boi, dar poznașă din cale-afară. Vezi că domnița asta dăduse sfoară-n țară că oricine se cade să-i spună o ghicitoare. Și de nu va putea-o ghici, omul care i-a pus-o va fi în drept s-o ia de nevastă. Iar de va ghici-o, aceluia de a cutezat s-o pună la încercare i se va tăia capul. Acu', mult timp de gîndire n-ar prea fi avut domnița, că ceruse pentru fiecare ghicitoare doar un răgaz de trei zile, da' vezi că era atît de isteață, că nici nu-i trebuia răstimpul ăsta, fiindcă dibăcea răspunsul cu mult înainte. Și așa se făcu că pieriseră pînă acum nouă pețitori.

Feciorul de crai se duse și el la curte s-o vadă și de cum dădu cu ochii de domniță, rămase vrăjit de frumusețea ei fără seamăn și nu pregetă să-și pună viața în joc. Și înfățișîndu-i-se îi spuse ghicitoarea:

— Ghici ce e, preaslăvită domniță, unul n-a doborît pe nimeni și totuși a doborît doisprezece!...

Se gîndi ce se gîndi domnița, își dădu cu presupusul în fel și chip, dar pînă la urmă tot nu putu să-i dea de capăt ghicitorii. Răsfoi ea ceasloavele cu ghicitori de prin toată lumea și de la toate neamurile, dar vezi că nu găsi nici acolo nimic care s-o pună măcar pe un făgaș. Pe scurt — toată priceperea ei se ducea de rîpă cu ghicitoarea asta afurisită. Cum se dădea de ceasul morții și nu-i mai rămăsese altă cale, se gîndi la un vicleșug și-i porunci unei slujnice

să se strecoare în iatacul feciorului de crai și să tragă cu urechea cînd doarme, că s-ar putea să-l tulbure visele și să vorbească din somn. Și, mai știi, s-ar putea ca, vorbind, să dezvăluie și răspunsul ghicitorii!... Dar vezi că feciorul de crai se gîndise la una ca asta și-l puse să doarmă în iatac pe un slujitor de-al lui mai isteț. Și cînd intră slujnica să tragă cu urechea, slujitorul, care se ținea treaz, se apropie de ea la iuțeală și, haț! îi și smulse mantia cu care se înfășurase. Apoi o goni afară, c-o vargă.

În cea de-a doua noapte, domnița o mînă pe slujnica ei cea mai de credință, că gîndea că ăsteia îi va merge poate mai bine și va apuca să prindă ceva, de-o sta la pîndă. Dar vezi că slujitorul îi luă și ei mantia de pe umeri, și-o goni afară cu varga, ca pe-o înșelătoare. După ce se întîmplară astea toate, feciorul de crai gîndi în sinea lui că domnița n-o să mai îndrăznească să-și trimită iscoade și-n cea de-a treia noapte și se culcă chiar el în iatac. Dar ți-ai găsit să se lase înfrîntă domnița!. Se înfășură într-o mantie de culoarea negurii și, pîș-pîș, se strecură ea însăși în iatacul unde dormea feciorul de crai și i se așeză la căpătîi. Și cînd socoti că e adîncit în somn și visează, se apucă să-l întrebe cîte și mai cîte, nădăjduind c-o să-i răspundă din vis, așa cum fac mulți. Da' vezi că feciorul de crai era treaz și el pricepea foarte bine unde vrea să ajungă domnița și-i auzea deslușit vorbele pe care i le tot șoptea la ureche. Și într-un sfîrșit, domnița îl întrebă:

— Unul n-a doborît pe nimeni... Ce-o fi însemnînd asta?

Și feciorul de crai numai ce-i răspunse:

— Un corb a mîncat dintr-un cal care murise otrăvit și, la rîndul lui, a dat și el ortul popii!

Atunci ea prinse a-l întreba mai departe:

— Și totuși, a doborît doisprezece! Asta ce-o fi însemnînd?

— Păi e vorba de cei doisprezece tîlhari care s-au înfruptat din carnea corbului, și care au murit din pricina asta!...

După ce află răspunsul la ghicitoare, domnița vru să se strecoare afară și să-și ia tălpășița, dar vezi că flăcăul fu mai ager decît ea și, apucînd-o zdravăn de mantie, i-o smulse de pe umeri, de trebui domnița să se mulțumească cu fuga și s-o lase acolo, zălog.

În dimineața următoare, domnița porunci să se vestească poporenilor c-a dezlegat ghicitoarea și trimise după cei doisprezece judecători, ca s-o dezlege chiar în fața lor, după cum cere pravila.

Dar mai înainte de-a apuca să spună ceva domnița, flăcăul ceru să fie ascultat el mai întîi, și rosti cu hotărîre către cei de față:

— Domnița s-a furișat la miezul nopții în iatacul unde dormeam și m-a întrebat care-i răspunsul. Și de nu i-l dădeam, n-ar fi putut să dezlege ghicitoarea.

Judecătorii se sfătuiră între ei ce se sfătuiră și apoi, cel mai albit de ani dintre dînșii grăi:

— Așa o fi, fătul meu, da' fă-ne dovada că ceea ce spui tu e numai adevărul-adevărat.

Atunci slujitorul aduse spre încredințare celé trei mantii și cînd judecătorii dădură cu ochii de aceea de culoarea negurii, pe care obișnuia s-o poarte domnița, rostiră cu toții într-un glas:

— Puneți să se brodeze cu aur și argint mantia asta, că ea va fi mantia de nuntă a domniței noastre cu flăcăul acesta!...

CIOBĂNAŞUL CEL ISTEŢ

A fost odată un ciobănaş şi ciobănaşului ăsta i se dusese vestea peste nouă ţări şi nouă mări pentru răspunsurile înţelepte ce le dădea la orice întrebare pe care i-o puneau oamenii. Şi nu ştiu cum se făcu că auzi şi împăratul despre înţelepciunea ciobănaşului. Dar vezi că el nu vru să se încreadă în spusele oamenilor, şi socoti că toate sînt numai zvonuri şi palavre. Şi ca să se încredinţeze unde stă adevărul, porunci să fie chemat la curte băieţandrul. Şi de cum se înfăţişă, îi zise cu blîndeţe împăratul:

— Dacă o să fii în stare să-mi răspunzi la aste trei întrebări pe care ţi le-oi pune, să ştii c-o să te socotesc ca pe fiul meu şi-o să-ţi duci traiul cu mine, în castelul împărătesc!

— Prea bine — grăi cu sfiiciune băieţandrul. Da' n-ar vrea înălţimea voastră să-mi zică cum sună cele trei întrebări ?

— Ba cum să nu ! răspunse împăratul. Prima sună astfel: „Cîte picături de apă sînt în apa mărilor ?"

— Măria ta, porunceşte să se astupe toate fluviile pămîntului, în aşa fel ca nici o picătură de apă să nu mai aibă putinţa de a se vărsa în mare mai înainte de-a o fi numărat-o eu, şi atunci o să-ţi spun fără greş cîte picături sînt în toate mările.

Impăratul trebui să se mulţumească cu răspunsul, şi grăi mai departe:

— A doua întrebare sună astfel: „Cîte stele sînt pe cer ?"

— Daţi-mi o coală de hîrtie, da' una mai mărişoară.

Şi-apoi, cu pana prinse a face pe ea atîtea puncte şi punctuleţe, că de-abia se puteau zări. Dar de numărat, nici pomeneală să le fi putut număra, că de te uitai la ele mai mult, îţi jucau pe dinaintea ochilor.

— Atîtea stele sînt pe cer, cîte puncte îs aici pe hîrtie. Şi de nu mă credeţi, apucaţi-vă de le număraţi !...

Da' vezi că nimeni nu fu în stare şi împăratul trebui să se lase păgubaş. Şi atunci îi zise:

— A treia întrebare sună astfel: „Cîte clipe are veşnicia ?"

Și ciobănașul pe loc îi răspunse:

— În Pomerania de jos e un munte de diamant care are o oră de mers în înălțime, o oră în lățime și-o oră în adîncime. Și la fiecare o sută de ani vine la muntele ăsta o păsăruică de-și ascute ciocul. Și cînd tot muntele va fi tocit, atunci va fi trecut prima clipă din veșnicie.

— Ai răspuns ca un înțelept la toate cele trei întrebări — grăi cu mulțumire împăratul — și de-acu' înainte vei sta cu mine la palatul împărătesc și te voi socoti ca pe propriul meu copil.

CUM L-A ÎNTRECUT ARICIUL PE IEPURE

Pare cam născocită povestea asta, feţii mei, dar voi să rămîneţi încredinţaţi că ceea ce se spune în ea e numai adevărul adevărat, fiindcă bunică-mea, de la care am aflat-o şi eu, ori de cîte ori prindea să mi-o deşire pe îndelete, totdeauna obişnuia să adauge către sfîrşit: „Cu siguranţă că-i adevărată, fătul meu, că de n-ar fi nu s-ar povesti !..."

Şi povestea cu pricina s-a petrecut cam în felul următor:

Era o dimineaţă de duminică şi-n dimineaţa asta hrişca de toamnă tocmai se pregătea să-şi deschidă florile. Soarele abia apucase să răsară şi se grăbea să-şi răspîndească în văzduh lumina razelor.

Vîntul dimineţii adia lin peste mirişti, ciocîrliile îşi avîntau cîntecul în înalt, albinele zumzuiau printre florile de hrişcă, iar toată suflarea era mulţumită, şi s-ar putea spune că mulţumit se simţea şi ariciul. Şedea proţăpit în faţa porţii, cu braţele cruciş, şi tot privea în zarea viorie a dimineţii, îngînînd pentru sine un cîntecel. Nu ştiu de-l cînta bine sau prost, şi tot ce pot să vă spun e că-l zicea aşa cum obişnuieşte orice arici să-l cînte într-o frumoasă dimineaţă de duminică. Pe cînd îşi cînta încetişor cîntecul, mai mult pentru sine îi trecu deodată prin minte că-n timpul cît nevastă-sa era ocupată cu spălatul şi îmbrăcatul copiilor, ar putea foarte bine să dea o raită pe cîmp, să vadă cum mai arată napii. Pasămite, napii creşteau chiar lîngă căscioara lui şi cu ei se hrănea şi el şi-şi îndestula şi familia. Iată de ce îi socotea ca pe-o proprietate a lui ... Acu', dacă îşi pusese în gînd să se preumble, mult timp n-a mai pregetat ariciul şi, după ce închise uşa, îşi luă drumul peste mirişte. Nu se depărtase bine de casă şi tocmai cînd voia s-o ia pe după tufa de porumbe negre din capătul drumului, ca să ajungă mai repede la ogorul cu napi, numai ce se întîlni faţă-n faţă cu iepurele, care apucase să se ducă pe cîmp cam cu treburi asemănătoare. Mai bine zis — să-şi privească varza, ca orice bun gospodar.

De îndată ce-l zări pe iepure, ariciul îi dădu, prietenos, bineţe. Da' vezi că iepurele nu catadicsi să-i răspundă la salut, că, în felul său, era o persoană mîndră, care-şi dădea nişte aere grozave şi-i lua

peste picior pe toți. Și tot ce făcu iepurele fu ca să-i rîdă în nas, cu o mutră teribil de batjocoritoare ...

— Ia te uită ! Da' cum se face c-ai ieșit atît de devreme pe cimp ?!... Și ce te tot învîrtești pe-aci, hai ?!...

— Mă preumblu — răspunse ariciul.

— Te preumbli ? !... rîse lung iepurele. Pare-mi-se că ți-ai putea folosi picioarele pentru ceva mai bun !

Vorbele astea îl supărară nespus de mult pe arici. La drept vorbind, orice era în stare să rabde, da' ca să te legi de picioarele lui, asta, nici în ruptul capului. Și nu putea să suporte să-l atingă în această privință tocmai pentru că erau cam strîmbe de la naștere.

— Ce vorbești ? !... făcu ariciul. Poate-ți închipui că picioarele tale sînt mai ceva ca ale mele !...

— Da, așa îmi închipui ! rosti iepurele, dîndu-și ifose.

— Hai să facem o încercare ! fu de părere ariciul. Pun rămășag că dacă ne-om lua la întrecere, eu ți-o iau înainte !...

— Da' știi că ești bine !... rosti iepurele, cu dispreț. Asta-i chiar de rîs, pe legea mea !... Ia te uită ce neghiob înfumurat ! Cu picioarele tale strîmbe îndrăznești să te pui cu mine ?!... Mă rog, dinspre partea mea, fie și-așa. Dacă ții atît de mult !... Da' e vorba: pe ce ne prindem ?

— Pe-un ludovic de aur și pe-un clondir de rachiu ! spuse ariciul.

— Prea bine ! strigă iepurele. Vino de bate palma încoa', că putem începe întrecerea chiar de-acum.

— Nu, nici nu mă gîndesc la așa ceva ! zise ariciul, cu hotărîre. Că, la urma urmei, nu-i chiar așa o mare grabă. Sînt pe stomacul gol și, mai înainte de toate aș vrea să dau o fugă pînă acasă, să îmbuc ceva, că nu mi-am luat încă gustărica de dimineață. Da' nu întîrzii ; într-o jumătate de oră mă găsești iarăși pe locul ăsta.

Cu acestea zise, ariciul plecă spre casă, fiindcă iepurele se-nvoise să pornească întrecerea mai tîrziu. Pe drum, în timp ce mergea zorit, ariciul își spuse în sinea sa: „Iepurele se bizuie pe picioarele lui alea lungi și de-aia se grozăvește așa, da' las c-am să-i vin eu de hac !... O fi el un mare boier, n-am ce zice, da' dacă-l privești mai bine, îndată vezi că nu-i decît un prostănac și jumătate ! Și-o să mi-o plătească cu vîrf și îndesat, că i-o coc eu !..."

Și de cum ajunse acasă, ariciul îi și porunci nevesti-si:

— Bre femeie, ia îmbracă-te repede, că trebuie să mergi cu mine pe cîmp !

— Da' ce s-a întîmplat ? îl întrebă femeia, îngrijorată.

— Am pus rămăşag cu iepurele pe-un ludovic de aur şi pe-un clondir de rachiu c-o să-l întrec la fugă, şi trebuie să fii şi tu acolo, că am un plan al meu.

— Vai de tine, bărbate ! începu să strige ea la arici — se vede treaba că nu mai eşti în toate minţile de-ai fost în stare să faci o asemenea nerozie ! Cum poţi să te iei la întrecere cu iepurele ? !...

— Taci din gură, femeie, şi nu mă mai bate atîta la cap ! Nu ţi-am mai spus: am un plan al meu ... Cum oi face, cum n-oi face, asta mă priveşte !... Hai, paşol şi te îmbracă !... Şi vino cu mine!

Acu', ziceţi şi dumneavoastră, ce putea face nevasta ariciului!... De voie, de nevoie, trebui să-l asculte. Cum mergeau ei pe drum, numai ce se opri ariciul lîngă o coastă de deal şi-i spuse nevesti-si:

— Bre femeie, bagă-ţi în cap ce-o să-ţi spun acum ! Uite colo, pe ogorul ăla de-ţi pare că nu se mai sfîrşeşte, o să ne luăm la întrecere. Iepurele o să fugă de-a lungul unei brazde, iar eu de-a lungul alteia. Şi întrecerea o începem taman din capătul de sus al ogorului... Şi ceea ce ai tu de făcut e o joacă de copil: te aşezi în capătul de jos al ogorului şi cînd s-apropie iepurele dinspre partea cealaltă, îi ieşi înainte şi-i strigi: „Ehe, de cînd sînt aici, nenişorule !..."

În ăst timp ajunseră la locul cu pricina. Ariciul îi arătă nevesti-si unde trebuia să se pitească şi-o porni spre celălalt capăt al ţarinei. Şi cînd ajunse, numai ce dădu cu ochii de iepure. Pasămite Rilă-Iepurilă era de-acum acolo !

— Putem începe ? întrebă iepurele, şi-n glas i se ghicea neastîmpărul şi nerăbdarea.

— Da' cum să nu ! rosti ariciul, sigur de sine.

— Atunci s-o pornim !

Şi fiecare îşi luă locul în cîte o brazdă. Iepurele numără: un', doi, trei !... Şi-o luă la fugă ca vîntul, peste cîmp, de-ţi părea că zboară. Ariciul, însă, fugi doar vreo trei paşi şi apoi se opri. Şi, ghemuindu-se, se făcu mic-mititel în brazdă şi rămase locului, liniştit. În ăst timp, iepurele gonea de zor, că simţea că-i piere răsuflarea, şi cînd fu gata să ajungă la capătul brazdei, îi şi ieşi înainte nevasta ariciului, strigînd:

— Ehe, de cînd sînt aici, nenişorule !..

Iepurele rămase pe loc, ca trăsnit, cînd auzi vorbele astea, şi nu mai ştiu ce să creadă. Şi, la drept vorbind, de unde era el să ştie că cine-i vorbeşte nu e ariciul, ci nevastă-sa ? Că doar e îndeobşte cunoscut că nevasta ariciului seamănă leit cu bărbatu-său. Totuşi, o umbră de îndoială i se strecură în suflet, şi-şi spuse în sinea lui: „Aici nu-i lucru curat !" Şi-apoi strigă către arici:

— Hai să mai fugim o dată pînă-n capătul celălalt !

Și din nou o întinse la fugă iepurele, ca vîntul cînd înconjură pămîntul, de-i fluturau urechile în jurul capului ... Nevasta ariciului, însă, rămase liniștită pe locul ei. Cînd iepurele fu gata să ajungă în capătul celălalt al ogorului, numai ce-l întîmpină ariciul, strigînd:

— Ehe, decînd sînt aici, nenișorule !...

Dacă auzi asta, iepurele își ieși din fire, de supărare, și se porni să strige:

— Mai hai încă o dată, pînă-n capătul celălalt !...

— N-am nimic împotrivă ! făcu ariciul. Dinspre partea mea, putem să ne-ntrecem de oricîte ori poftești.

Și așa se făcu că alergă în felul ăsta iepurele de încă șaptezeci și trei de ori. Iar ariciul îi ținu piept tot timpul. Ori de cîte ori iepurele era gata să ajungă într-un capăt sau celălalt al ogorului, ariciul ori nevastă-sa, odată îi ieșeau înainte și-i strigau:

— Ehe, de cînd sînt aici, nenișorule !...

— Da' vezi că la a șaptezeci și patra oară, iepurele nu mai ajunse pînă la un capăt al țarinei, ci se prăbuși cam pe la mijloc ... Și de cum căzu la pămînt, sîngele îi țîșni pe gură și rămase fără suflare. Ariciul însă, fu în cîștig. Luă ludovicul de aur și clondirul cu rachiu, pe care le cîștigase, și strigîndu-și nevasta să iasă afară din brazdă, o porniră mulțumiți spre casă. Și de n-au murit, poate c-or mai trăi și azi.

Ei, dragilor, așa s-a întîmplat să piară iepurele pe cîmpia Buxtehude, într-o întrecere cu ariciul, care-a rămas de pomină !... Și de-atunci încoace, nici un iepure nu s-a mai încumetat să se ia la întrecere în fugă cu ariciul din Buxtehude.

CEI DOI FEŢI-LOGOFEŢI CU TOTUL ŞI CU TOTUL DE AUR

A fost odată ca niciodată un bărbat şi-o nevastă şi-ăşti doi oameni sărmani nu aveau altă avere decît o căscioară din bîrne. Şi-şi duceau ei viaţa cu peştii pe care-i prindeau, dar atît de puţin peşte cădea în plasă, că abia ajungea ca să le astîmpere foamea. Şi se-ntimplă ca-ntr-o zi omul să arunce plasa, ca de obicei, dar cînd fu s-o scoată, numai ce văzu că se zbate-n ea un peşte cu totul de aur. În timp ce omul nu se mai sătura privindu-l, peştele începu să-i vorbească cu glas omenesc:

— Ia ascultă aici, pescarule, de mă zvîrli din nou în apă, să ştii că-mi stă în putere să-ţi prefac căscioara din bîrne într-un palat cum nu s-a mai văzut pe lumea asta.

Da' vezi că omul nu rămase prea încîntat de vorbele peştişorului:

— La ce mi-ar folosi un palat, cînd n-am de niciunele şi mă culc şi mă scol flămînd ? rosti el cu amărăciune-n glas.

Dar peştişorul cel auriu găsi destule cuvinte să-i liniştească temerile:

— Las' c-o să am eu grijă şi de astă — îl asigură el. Într-o încăpere a palatului o să dai peste un scrin şi de cîte ori l-oi deschide, o să găseşti înăuntru fel de fel de talere încărcate cu cele mai gustoase şi mai alese bucate. Şi atîtea talere pline o să găseşti orişicînd, c-o să-ţi împlineşti saţiul şi încă or să mai rămînă.

— Dacă aşa stau lucrurile — o schimbă omul nostru — atunci să ştii c-o să-ţi fac pe voie.

— Prea bine — se grăbi să răspundă peştişorul — da' vezi că trebuie să te legi că nu vei dezvălui nici unui om de pe lumea asta, oricare o fi el, de unde îţi vine norocul. Iar de te pune naiba şi rosteşti doar o singură vorbuliţă, totul e pierdut pentru tine, se spulberă de parcă nici n-ar fi fost.

Omul nu mai stătu deloc la gînduri şi azvîrli în apă minunăţia aceea de peştişor. Apoi puse plasa pe umăr şi-o porni spre casă. Şi nici nu-i veni să-şi creadă ochilor de ce-i fu dat să vadă. În locul căscioarei din bîrne se înălţa acum un palat măreţ, cum au numai feţele împărăteşti. Căscă el ochii mari de mirare, şi aproape că nici

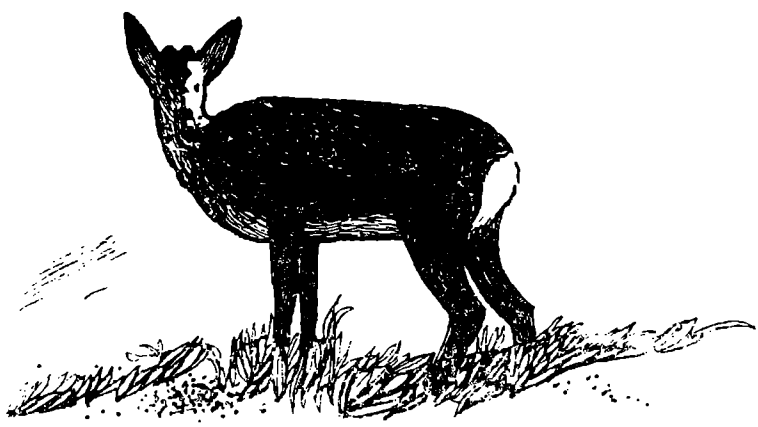

nu îndrăzni să intre înăuntru. Da' pînă la urmă își înfrînă sfiala și păși pragul. Și numai ce-o văzu pe nevastă-sa șezînd într-o încăpere poleită numai în aur. Și era gătită în niște veșminte bogate, ca domnițele și doamnele de la curte. Femeia îl întîmpină cu voioșie, c-avea și de ce, și se porni să-l ia la întrebări:

— Cum de s-au întîmplat toate astea, bărbate ? Să știi că-mi place, zău așa, cum s-au întors lucrurile !

— De — făcu omul — parcă mie nu-mi place !? Da' acu' vreau să îmbuc ceva, că mi-e o foame de nu mai pot. Ia dă-mi niscaiva mîncare !

— Ce să-ți dau ? făcu femeia. Că n-avem nici măcar o cojiță de pîine uscată și-n casa asta nouă încă nu mă pricep pe unde s-or găsi bucatele.

— De asta să nu duci grijă — o liniști omul. Nu vezi colea în colț scrinul ăsta mare ? Ia du-te de-l deschide !

Și cînd deschise femeia dulapul, numai ce văzu că-i ticsit cu tot soiul de prăjituri, cu fripturi care abureau, cu fructe dintre cele mai alese și cu carafe pîntecoase de vin. Și fiecare fel parcă rîdea la tine, îmbiindu-te să te ospătezi.

— Ce mai dorești, sufletelule ? făcu ea, bucuroasă.

Și se așezară ei la masă, și mîncară și băură împreună pînă ce se ghiftuiră. După asta, pe femeie începu s-o roadă iarăși curiozitatea, și prinse a întreba:

— Da' bine, mă bărbate, de unde ne-a picat o asemenea bogăție ?

— Văleu ! mult mai bine ai face de nu m-ai întreba, că nu mi-e îngăduit să-ți răspund. Că de ți-aș sufla măcar un cuvînt, s-ar duce pe gîrlă toată bogăția noastră și n-am mai fi fericiți.

— Biine ! făcu femeia, cu parapon. Dacă n-am voie să știu, atunci nici nu doresc să aflu !...

Da' vezi că-n cugetul ei nu mai avea liniște nici ziua, nici noaptea, și atîta îl chinui cu întrebările pe bietul om, că, pînă la urmă, cuprins de dorința de a scăpa de sîcîielile femeii, îi destăinui că totul se datora unui pește de aur fără seamăn, pe care-l prinsese-n năvod și căruia îi dăduse iarăși drumul în apă, în schimbul ăstor bogății.

Nici nu-și termină bine vorbele bărbatul, că se și împlini ceea ce spusese peștele de aur. Mîndreța de palat și scrinul în care puteai găsi oricînd demîncare, pieriseră, de parcă nici n-ar fi fost. Și bieții oameni se pomeniră din nou în vechea lor colibă de pescari. Omul trebui s-o ia iar de la început, și să-și agonisească pîinea prinzînd pește din zori pînă-n seară. Da' vezi că nu era o meserie cu spor Norocul nu-l părăsi, însă, și-i aduse iarăși în plasă peștele cel de aur.

— Ian ascultă — îi grăi peștele — dacă mă zvîrli din nou în apă, să știi c-o să-ți dăruiesc iarăși palatul și scrinul de-i totdeauna plin cu fripturi și ciorbe ... Dar ține-te tare, omule, și nu te trăda nici în ruptul capului de la cine le ai, fiindcă, altfel, totul ar fi din nou pierdut.

— O să am grijă, și-o să mă feresc ca de foc ! îl încredință pescarul și aruncă peștele în apă.

Și acasă, omul găsi iarăși totul ca mai înainte, iar femeia îl întîmpină, plină de bucurie că li se-ntorsese din nou norocul. Da' vezi că pîrdalnica de curiozitate nu-i dădu pace nici de astă dată. După cîteva zile, femeia începu iarăși să-și piseze bărbatul cu tot soiul de întrebări: că ce s-a întîmplat și ce a făcut de sînt iarăși oameni cu stare ? Un timp, pescarul se luptă cu sine însuși și-și ținu gura pecetluită, da-n cele din urmă bodogănelile femeii îl mîniară atît de grozav, că nu mai putu să se stăpînească și dădu pe față totul. Și chiar în aceeași clipă palatul pieri ca prin farmec și se pomeniră din nou în vechea lor căscioară.

— Așa-ți trebuie — strigă omul cu năduf — asta-i plata pentru toată vremea cît m-ai bătut la cap ! Ei, îți place ? Acu' o să tragem iarăși mîța de coadă !...

— Da' mie nu-mi trebuie bogăție și nici desfătare, dacă nu știu de unde-mi vine norocul ăsta Că mi-e dat să n-am pace și liniște pînă nu aflu.

Omul plecă din nou la pescuit și după un timp, nu știu cum se face, că-ntr-o după-amiază scoase pentru a treia oară din apă peștele cel de aur.

— Ian ascultă — grăi peștele — văd că mi-e dat să cad mereu în mîinile tale; ia-mă cu tine și, de cum oi ajunge acasă, taie-mă în șase bucăți ! Două dă-le nevesti-ti să le mănînce, două dă-le calului tău și două pune-le în pămînt. Și-o să vezi că-n scurt timp o să fii răsplătit ...

Omul luă peștele acasă și făcu întocmai cum îi grăise el. Și ce crezi, din cele două bucăți pe care le pusese-n pămînt, răsăriră într-o dimineață doi crini de aur ! Iar calul căpătă doi mînji de aur, în timp ce nevasta pescarului aduse pe lume doi feți-logofeți cu totul și cu totul de aur !... Trecu ce trecu vremea și copiii crescură mari și frumoși, că la soare te puteai uita, da' la ei ba Și cu ei odată se înfiripară și crinii și se împliniră și caii, de ajunseră niște fugari strașnici.

Și-ntr-o bună zi, băieții numai ce grăiră către părintele lor:

— Taică dragă, acu', că ne simțim în putere, lasă-ne s-o pornim în lume pe caii de aur, că asta ni-e dorința de-o groază de vreme.

Și le răspunse pescarul, cu amărăciune-n glas:

— Cum o să rabd, feții mei, să vă știu plecați pe cele meleaguri străine și să nu știu cum o duceți ? !...

Dacă-i auziră spusele, cei doi feți-logofeți îi răspunseră într-un glas:

— Dinspre partea asta să nu te îngrijești că, uite, cei doi crini de aur rămîn aici, și după cum or arăta ei, o să știi totdeauna cum ne merge și nouă. De-or fi proaspeți, înseamnă că sîntem sănătoși, de-or fi veștezi, înseamnă că sîntem bolnavi, iar de s-or pleca și s-or frînge, să știi că ni s-a curmat viața.

Apoi se aburcară pe cai și-o porniră în lume. Merseră ei ce merseră, dar nu prea mult, și într-un fapt de seară se pomeniră la un han unde mișunau tot soiul de oameni. Și cînd îi zăriră pe cei doi feți-logofeți, oamenii aceia începură a rîde și a-și bate joc de ei, de parcă le-ar fi stat în față cine știe ce comedie. Vezi însă că unul dintre băiețandri nu putu să îndure batjocura la care fuseseră supuși și se rușină foarte. Și pe loc se scîrbi și nu-i mai arse defel să plece în lume. Și-n zorii dimineții se-nturnă acasă. Celălalt nu se sinchisi cîtuși de puțin, și plecă mai departe. Merse el cale lungă să-i ajungă și numai ce se pomeni pe la asfințit într-o pădure mare. Cînd tocmai se pregătea să treacă prin ea călare, îi ieșiră în cale niște drumeți care-i spuseră:

— Măi flăcăiandrule, nu cumva să te-ncumeți să treci prin pădure, călare, că e înțesată de tîlhari și v-ați primejdui viața atît tu, cît și fugarul tău. Că de v-ar vedea că sînteți cu totul și cu totul de aur, nici o clipă n-ar pregeta să vă omoare pe loc.

Da' vezi că băiețandrul avea o inimă vitează și nu se înspăimîntă cîtuși de puțin. Și grăi el către acei vrednici oameni, care-i voiseră numai binele:

— Trebuie să ajung dincolo de pădurea asta, și-oi străbate-o chiar de-ar fi să trec prin cele mai mari primejdii !...

Apoi adună mai multe piei de urs și se încotoșmănă în ele, de nu se mai văzu că-i de aur. Și același lucru îl făcu și cu calul. Și cum nu mai ducea nici o grijă dinspre partea asta, flăcăul o porni la drum, și călări liniștit prin pădure. Merse el ce merse o bună bucată de vreme și numai ce auzi foșnind ceva prin tufișuri. Și trăgînd cu urechea într-acolo, deslușì niște oameni care vorbeau între ei. Dintr-o parte a drumului îl auzi pe unul strigînd: „Ia uite-l !" Și din partea cealaltă, pe altul: „Lasă-l în pace și nu-ți mai pierde vremea de pomană ! Nu vezi că-i unul de jupoaie pe urși de blană ? Dacă a ajuns să facă asta, înseamnă că-i sărac și goluț ca un șoarece de biserică ! Cu ce-o să ne alegem de pe urma lui ? !..."

Și așa se făcu de nu întîmpină băiețandrul nici o primejdie și străbătu cu bine pădurea, fără să pățească nimic.

Se întîmplă ca-ntr-o zi flăcăul să ajungă într-un sat și acolo văzu o fată așa de frumoasă, că pe loc îi căzu dragă și-n cugetul lui rămase cu încredințarea că n-ar mai putea să fie pe lume vreo făptură care s-o întreacă în gingășie și frumusețe. Și cum ardea de dorința de-a o avea veșnic lîngă sine, se duse la ea și-i spuse:

— M-ai robit din prima clipă cînd te-am văzut și-mi ești mai dragă decît sufletul ! Oare ai vrea să-mi fii soțioară ?

Dar vezi că și fetei îi căzuse cu tronc flăcăul, și încă atît de mult, că se învoi bucuroasă, zicîndu-i:

— Și mie mi-e drag să-ți fiu nevastă și-o să-ți rămîn credincioasă cît oi trăi !...

Apoi începură praznicul de nuntă și tocmai cînd era petrecerea mai în toi se întîmplă să pice și tatăl miresei și văzînd el toată această veselie, se miră și spuse:

— Da' cum s-a putut întîmpla să se facă nunta fără mine ? Unde e mirele ?

Mireasa îl duse de-i arătă soțiorul, da' vezi că flăcăiandrul era încotoșmănat tot în pieile lui de urs, că nu voise să se dea încă în vileag față de fată. Și dacă luă seama omul la el, pe dată îl cuprinse mînia și începu a răcni:

— N-o să-mi dau niciodată fata după unul care se îndeletnicește să jupoaie urșii ! Odată cu capul !...

Și așa era de pornit împotriva mirelui, că era gata să-l răpună. Dacă văzu fata că taică-său e atît de înverșunat în mînia lui, îl rugă cu lacrimi fierbinți:

— Nu uita, taică, că de-acu' îi bărbatul meu legiuit, și mai află că-l iubesc din tot sufletul. Și atît de mult se rugă fata, că în cele din urmă îl domoli. Da' vezi că-n cugetul lui tot nu rămăsese pe deplin împăcat și mereu îl munceau gîndurile. Și de cum se făcu dimineața, pînă a nu răsări soarele, se sculă din așternut și vru să-l mai vadă încă o dată pe acela de era bărbatul fiicei lui, că nu-l răbda inima să-l știe un cerșetor.

Intră el în odaie, binișor, ca să nu ia seama însurățeii, și numai ce văzu în pat o minunăție de flăcău cu totul și cu totul de aur. Iar pieile de urs stăteau aruncate pe jos. Și tot pe nesimțite, după cum venise, plecă din odaie, bucuros cum nu se mai poate. Și se mustră singur: „Ce bine a fost că mi-am stăpînit mînia !... Că de-l omoram, aș fi făcut o mare fărădelege !...“

Flăcăul avu un vis tare ciudat, şi-n vis se făcea că plecase la vînătoare după un cerb fără seamăn de frumos. Şi atît de puternic îl înrîuri visul ăsta, că dimineaţa, cînd se trezi, îi spuse miresei lui:

— Să ştii că m-a apucat un dor să merg la vînătoare !

Dar ea se temu foarte tare şi se rugă să nu plece:

— Stai acasă, bărbate, că mă tem să nu ţi se întîmple ceva rău. Că uşor se poate abate năpasta asupra unuia ca tine !...

Flăcăul era însă nestrămutat în hotărîrea lui şi-i spuse:

— N-am cum să te ascult, că o pornire lăuntrică mă îndeamnă să plec. Şi trebuie să mă supun ei!

Şi cum zise, aşa şi făcu. Îşi luă rămas bun de la mireasă şi o porni către pădure. Pasămite, mult nu trecu, şi-n faţa lui se opri o mîndreţe de cerb, aidoma celui din vis. Cum îl văzu, flăcăul puse puşca la ochi şi se pregăti să tragă, dar dintr-o săritură cerbul fu departe Flăcăul o luă la goană pe urmele cerbului, şi nu conteni ziua-ntreagă să sară peste şanţuri şi să treacă prin tufişuri, dar toată alergătura lui fu zadarnică. De îndată ce pogorî seara, cerbul pieri din faţa ochilor lui. Şi cînd privi în juru-i văzu că se află în dreptul unei colibe în care locuia o vrăjitoare. Bătu el în uşă şi numai ce ieşi în prag o bătrînică, care-l luă la întrebări:

— Ce cauţi la un ceas atît de tîrziu în afundul ăstui codru nesfîrşit ?

— Ce caut eu e un cerb — spuse flăcăul. Oare nu l-ai văzut, cumva ?

— Ba l-am văzut ! răspunse bătrîna. Pe cerbul ăsta îl cunosc foarte bine.

În ăst timp, un căţel care venise împreună cu baba se apropie de flăcău şi începu să-l latre furios.

— Ia taci, dihanie afurisită — se răsti la el flăcăul — că de nu, te împuşc pe loc !

Dacă auzi asta, vrăjitoarea odată se făcu foc şi pară şi începu a striga:

— Ce-ai spus ?... Vrei să-mi omori căţelul ?... Şi cît ai clipi, îl prefăcu într-o stană de piatră.

În ăst timp, nevastă-sa îl tot aştepta cu inima îndoită. Şi îl aşteptă ea o zi, îl aşteptă două, îl aşteptă nouă, dar flăcul tot nu se arătă. Şi prinse a se gîndi femeia în sinea ei: „De ce mi-a fost teamă atît de tare nu mi-a fost dat să scap şi ceea ce-mi apăsa atît de tare inima s-a întîmplat !. "

Şi-ntr-o bună zi, fratele celălalt, de plecase acasă, văzu că unul dintre crinii de aur se apleacă şi cade.

— Vai, doamne — începu el să se văicărească — pesemne că lui frate-meu i s-a întîmplat o mare nenorocire și că se află la grea cumpănă ! Trebuie să plec cît mai degrabă să-l izbăvesc.

Dar taică-său se împotrivi:

— Rămîi acasă, băiete, că s-ar putea să te pierd și pe tine. Și atunci ce m-aș face ?

Dar flăcăul nici nu vru să audă:

— Trebuie să plec, tătucă, auzitu-m-ai ! Trebuie să plec negreșit !

Apoi încălecă pe calul lui de aur și-o porni la drum. Și-n scurtă vreme ajunse în codrul cel nesfîrșit în care zăcea frate-său, prefăcut în stană de piatră. De îndată ce-l văzu, vrăjitoarea ieși din colibă și se apucă să-l strige, că se grăbea să-l farmece și pe el și să-l prefacă în stană de piatră. Da' flăcăul nici nu se gîndi să se apropie, și începu să se răstească la ea:

— Dacă nu-l readuci la viață pe frate-meu, să știi că te-mpușc !

Și-n silă, că n-avea ce alta face, scorpia de babă atinse c-un deget stana de piatră, și pe dată se însufleți și-și recăpătă înfățișarea omenească. Dacă se văzură iarăși împreună, cei doi feți-logofeți se îmbrățișară și se sărutară și celui care fusese la un pas de moarte nici nu-i veni a crede că scăpase de năpastă. Apoi încălecară amîndoi și ieșiră din pădure. Și unul se îndreptă cît mai degrabă către mireasa lui, iar celălalt acasă, să-i ducă vestea cea bună lui taică-său. Și de-ndată ce flăcăul pași pragul casei părintești, tatăl copiilor îi ieși în întîmpinare, zicîndu-i:

— Fătul meu, vestea pe care vrei să mi-o aduci eu am aflat-o mai demult. Și am aflat-o de la crinul cel de aur, care odată și-a ridicat tulpina și a început să dea flori.

Și trăiră ei fericiți și nici o năpastă nu se mai abătu asupra lor pînă ce li se încheie sorocul zilelor.

„PASĂREA GĂSITĂ"

A fost odată un pădurar și pădurarul ăsta plecă odată în pădure la vînătoare. Și de cum ajunse el într-o poiană, numai ce auzi niște țipete ca de copil mic. O porni omul înspre partea de unde se auzeau țipetele și-n cele din urmă ajunse în dreptul unui copac înalt. Și-n vîrful copacului aceluia se afla o gîgîlice de copil, care chiăia de zor. Pesemne că mama copilului adormise sub copac și că o pasăre de pradă, care-l văzuse cum dormea, la rîndu-i, în poala maică-si, venise în zbor de-l luase în clonț și-l pusese în copacul cel înalt.

Pădurarul nu stătu pe gînduri nici o clipă și, suindu-se în copac, luă copilul de acolo. Și gîndi el în sine: „Bre omule, o să iei copilul la tine acasă și-o să-l crești împreună cu Lenchen a ta !..." Și chiar așa și făcu. Și cei doi copii crescură împreună, de parcă ar fi fost frați buni. Iar celuia pe care-l aflase pădurarul în copac, și care fusese luat de către pasărea de pradă din poalele maică-si, îi dădură numele de „Pasăre găsită"

Acu', se cade să vă spun că „Pasăre găsită" și Lenchen se iubeau tare mult. Atît de mult, că de se întîmpla vreodată să nu fie împreună copiii, îi apuca întristarea și dorul. Pădurarul n-avea nevastă și grijile casei le ducea o femeie bătrînă. Și se întîmplă ca-ntr-o seară să ia femeia două găleți, ca să care apă de la fîntînă. Aduse ea apă o dată, aduse a doua oară, și dacă văzu Lenchen că tot cară apă și nu mai sfîrșește, o întrebă:

— Ian ascultă, mătușă Sanne, da' de ce cari matale atîta apă? La ce-ți trebuie ?

— Dacă n-o să sufli o vorbă nimănui, atunci o să-ți spun.

Lenchen o asigură c-o să-și ferece gura, și atunci bucătăreasa îi spuse:

— Mîine dimineață, cînd taică-tău o să fie în pădure, după vînat, o să pun toată apa asta la fiert în cazan și, cînd o începe să dea în clocot, o să-l arunc pe „Pasăre găsită" înăuntru și-o să fac din el o fiertură bună ...

În dimineața următoare, pădurarul se sculă mai înainte de a răsări soarele și-o porni la vînat. Și cum era atît de devreme cînd

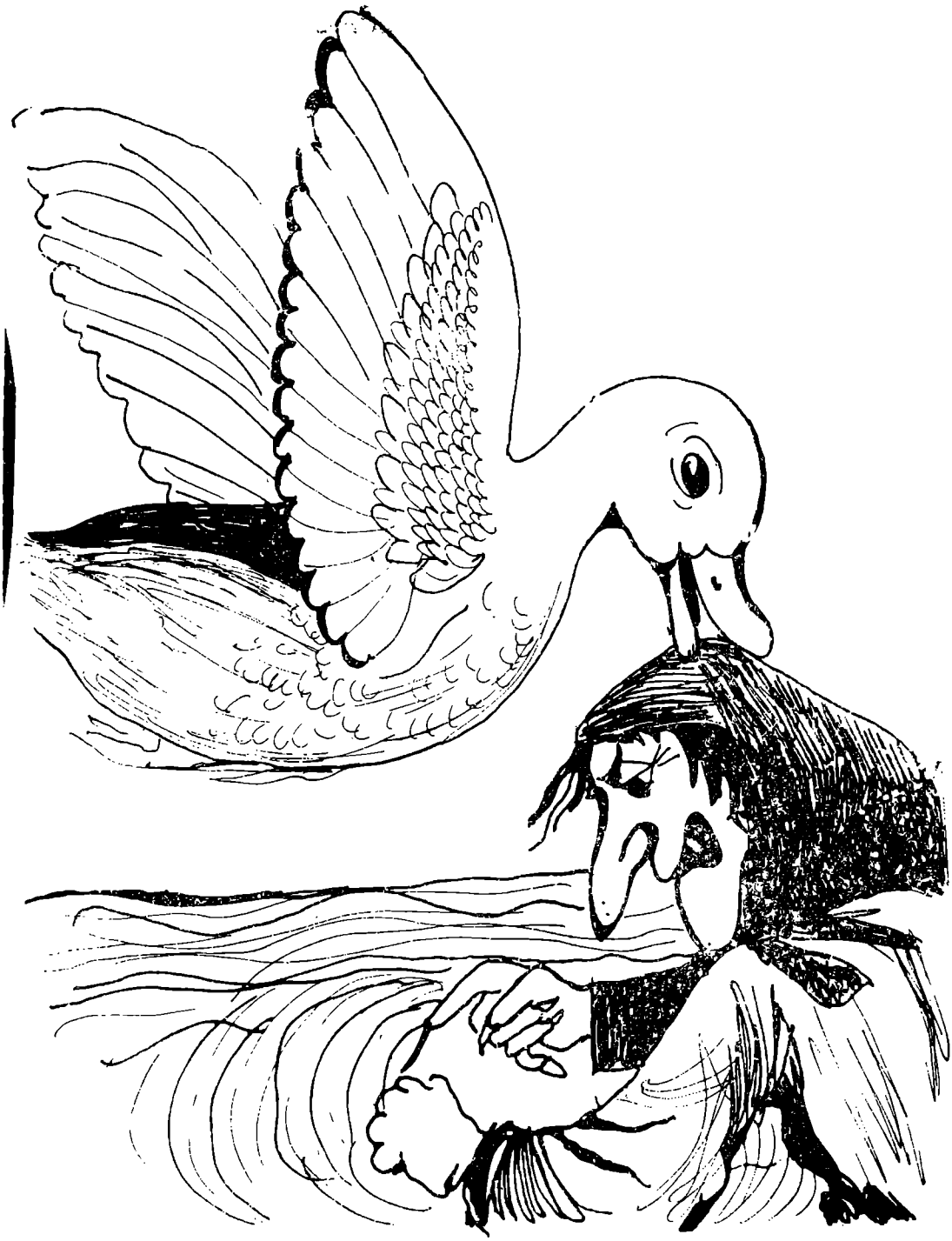

plecă de-acasă, copiii se mai aflau încă în așternut, că abia făcuseră ochi. Și numai ce-i suflă Lenchen la ureche lui „Pasăre găsită";

— Dacă n-o să mă părăsești, să știi că nici eu n-o să te părăsesc !

Și se grăbi „Pasăre găsită" să-i răspundă:

— Nici prin gînd nu-mi trece c-o să te pot părăsi vreodată !

Dacă-i auzi spusele, Lenchen urmă:

— Atunci ascultă-mă: hoașca asta afurisită a cărat aseară o mulțime de găleți de apă și cînd am întrebat-o de ce face asta, mi-a răspuns că-i gata să-mi zică, de-i făgăduiesc că n-o să suflu o vorbă nimănui. Și cînd am asigurat-o c-o să-mi țin gura, mi-a zis așa: „În zorii zilei, cînd taică-tău o fi dus în pădure după vînat, o să pun la fiert cazanul cu apă și-l voi arunca înăuntru pe „Pasăre găsită" ca să fac din el o fiertură pe cinste !" Da' noi nu trebuie să mai stăm nici o clipă acasă. Hai să ne sculăm repede, să ne îmbrăcăm și s-o tulim de aci, pînă ce nu află zgipțuroaica !...

Și chiar așa și făcură: se sculară din pat, se îmbrăcară degrabă, și p-aci ți-e drumul ... Cînd apa începu să clocotească în cazan, bucătăreasa se duse în odaia unde dormeau copiii, cu gîndul ca să-l ia pe „Pasăre găsită" din așternut și să-l arunce înăuntru. Dar de-ndată ce pășì pragul și se apropie de cele două pătuțuri, rămase înlemnită. Pasămite, copiii nu mai erau acolo !...

Atunci o cuprinse o teamă grozavă și începu a gîndi în sinea ei: „Vai de zilele mele, da' ce-o să-i spun eu pădurarului, cînd o veni acasă și o vedea că amîndoi copiii au plecat în lume !... S-o pornim pe urmele lor și să-i aducem îndărăt !"

Și cum gîndise, așa și făcu. Trimise trei argați ca să dea fuga după ei și să-i ajungă. Copiii nu erau însă departe de casă. Tocmai se opriseră la marginea pădurii și cînd îi văzură, încă de departe, pe cei trei argați cum veneau înspre ei, fugind, Lenchen îi șopti lui „Pasăre găsită"

— Dacă n-o să mă părăsești, să știi că nici eu n-o să te părăsesc!

Și se grăbi „Pasărea găsită" să-i răspundă:

— Nici prin gînd nu-mi trece c-o să te pot părăsi vreodată!

Atunci Lenchen îi spuse:

— Prefă-te într-o tufă de trandafiri, că eu m-oi face un trandafir!

Cînd ajunseră la marginea pădurii, cei trei argați nu văzură decît o tufă de trandafiri, c-un trandafir în vîrf, cît despre copii, nici urmă de ei!... Și atunci prinseră a spune:

— Ia hai să plecăm, că degeaba ne pierdem vremea pe-aici!

Și se duseră acasă, de-i spuseră bucăsăresei că n-au zărit în drumul lor nici picior de copil. Și c-au dat doar peste o tufă de trandafiri, c-un trandafir în vîrf... Dacă auzi asta, baba începu să-i ia la rost și să strige ca o apucată:

— Nerozilor, capete seci ce sînteți, ar fi trebuit să despicați în două tufa, iar trandafirul să-l rupeți și să-l aduceți acasă! Luați-o la picior și faceți întocmai cum v-am poruncit, că altfel e de rău!...

Plecară ei a doua oară și începură să cerceteze prin tot locul cu de-amănuntul. Da' vezi că copiii îi zăriră de departe. Și Lenchen prinse a-i spune:

— „Pasăre găsită", dacă n-o să mă părăsești, să știi că nici eu n-o să te părăsesc!

Și se grăbi băiatul să-i răspundă:

— Nici prin gînd nu-mi trece c-o să te pot părăsi vreodată!...

Atunci Lenchen îi spuse:

— Prefă-te într-o biserică și eu oi fi cristelnița de pe altar!

Cînd ajunseră în locul acela, cei trei argați nu văzură nimic altceva decît o biserică, iar înăuntru, o cristelniță, pe altar. Începură a vorbi ei între ei și a se sfătui ce să facă și cum să dreagă, și pînă la urmă, spuseră-ntr-un glas:

— Ce rost are să mai stăm pe-aici și să ne pierdem vremea degeaba!... Haideți să mergem acasă!...

Cînd ajunseră acasă, bucătăreasa îl întrebă dacă nu i-au aflat pe copii, și ei răspunseră că-n drumul lor n-au văzut nimic altceva decît o biserică și înăuntru, pe altar, o cristelniță.

— Proștilor, nătîngi ce sînteți — începu a-i ocărî bucătăreasa — de ce n-ați dărîmat biserica? Că așa trebuia să faceți! Iar cristelnița s-o fi adus acasă!...

Dacă văzu că nu poate pune bază pe argați, o porni ea însăși împreună cu ei. Și-o luară cu toții pe urmele copiilor. Și se întîmplă și de data asta ca Lenchen și „Pasăre găsită" să-i zărească încă de departe pe cei trei argați și pe bucătăreasă, care venea tîrîș-grăpiș în urma lor.

Atunci Lenchen spuse:

— „Pasăre găsită", dacă n-o să mă părăsești, să știi că nici eu n-o să te părăsesc!

Și „Pasăre găsită" se grăbi să-i răspundă:

— Nici prin gînd nu-mi trece c-o să te pot părăsi vreodată!...

Și grăi Lenchen:

— Prefă-te-ntr-un iaz și eu voi fi o rață, înotînd pe unde!

Bucătăreasa se apropie de locul unde fuseseră copiii pînă atunci și, dacă văzu iazul, pe dată se aplcă și vru să-l soarbă. Dar rața înotă repede spre mal și, apucînd-o cu ciocul de cap, o trase în apă... Și așa își dădu duhul afurisita de vrăjitoare... Copiii însă s-au luat de mînă și s-au întors acasă veseli și bucuroși. Iar de n-or fi murit de bună seamă că mai trăiesc și astăzi.

HANS CEL NOROCOS

A fost odată un flăcău și pe flăcăul ăsta îl chema Hans. Și după ce-l sluji el pe stăpînu-său șapte ani încheiați, numai ce-i spuse într-o zi:

— Stăpîne, s-a cam împlinit vremea pentru cît ne-am tocmit, și te-aș ruga să-mi dai simbria ce mi se cuvine, că m-a apucat un dor să mă întorc acasă, s-o mai apuc în viață pe maică-mea!..

Dacă-i auzi spusele, stăpînul îi răspunse:

— Drept e că m-ai slujit cinstit și cu credință, și la fel cum ți-a fost munca, așa o să-ți fie și răsplata!

Și-i dădu un gogoloi de aur, mare cît căpățîna lui Hans. Flăcăul își scoase năframa din buzunar și înfășură în ea bulgărele de aur. Apoi îl puse pe umăr și, haida-haida, o porni la drum, spre casă. Și cum mergea el așa, voinicește, numai ce-i veni în față un călăreț care mergea la trap pe-un bidiviu sprinten. Și omul era voios și vioi, de parcă toată lumea ar fi fost a lui...

— Vai, cît de bine-i să călărești!... făcu Hans, minunîndu-se în gura mare. Stai în șa ca-ntr-un scaun și nu te izbești de nici o piatră. Și-apoi unde mai pui că faci economie și de încălțări. Iar de ajuns, ajungi unde ți-e voia nici nu știi cînd, că bidiviul fuge, nu glumă!...

Îl auzi călărețul ce spune, și odată își struni calul. Și, oprindu-se în dreptul flăcăului, îi strigă:

— Ian ascultă, Hans, de-i așa, de ce bați drumurile alergînd pe jos?

— Pentru că n-am încotro — făcu el. Trebuie să duc acasă un bulgăre de aur. E drept că auru-i aur și n-ar trebui să mă plîng, da' cum să nu mă văicăresc cînd îmi înghioldește umărul și din pricina lui nu pot ține capul ca lumea!...

— Știi ceva — spuse călărețul — hai să facem schimb: eu îți dau bidiviul, iar tu îmi dai bulgărele.

— Cu dragă inimă! se bucură Hans. Da' să nu zici că te-am obidit, c-o să te treacă toate sudorile pînă l-oi duce acasă.

Călărețul coborî de pe bidiviu și, după ce luă gogoloiul de aur, îi ajută lui Hans să se urce în șa. Și dîndu-i hățurile în mînă, îi zise:

— Dacă oi vrea să zbori ca vîntul și ca gîndul, să începi a plescăi din limbă și să strigi la el așa: „Hep! Heep!..."

Cînd se văzu în șa, Hans nu-și mai încăpu în piele de bucurie că acu' nu-l mai stingherea nimic și era liber ca pasărea cerului. După un timp, îi veni cheful să meargă mai repede și începu să plescăie din limbă și să strige: „Hep! Heep!...", după cum îl învățase omul acela. Și numai ce se porni fugarul în galop, de ziceai că zboară, nu alta. Și pînă ce Hans să prindă de veste și să se dezmeticească, și zăcea trîntit într-un șanț care despărțea drumeagul de ogoare. Iar în ăst timp, calul încă mai fugea... Ehe! de nu l-ar fi prins de căpăstru un țăran, care venea pe drum, mînînd din urmă o vacă, și-ar fi luat vînt cu siguranță, și cine știe unde ar fi ajuns!...

Își adună Hans mădularele și abia sculîndu-se în picioare, cu o mutră posomorîtă, îi spuse țăranului din fața sa:

— Proastă glumă mai e și călăritul, zău așa! Iar de mai dai și peste-o gloabă nărăvașă ca asta, care zvîrle din picioare, apoi te-a văzut norocul, că te aruncă, de poți să-ți frîngi și gîtul!.. Nu mă mai urc în șa, nici în ruptul capului! E mai bună de o mie de ori vaca dumitale, că poți merge tacticos pe lîngă ea, și, pe deasupra, îți mai dă și lapte, unt și brînză, berechet. Și nu se zgîrcește să ți le dea în fiecare zi, ca pe-un tain... Ce n-aș da să am așa o vacă!.

— Ei, omule — spuse țăranul — de-ți face așa o plăcere, îți dau vaca în schimbul calului.

Hans încuviință cu mare bucurie, iar pișicherul de țăran se urcă pe cal și se îndepărtă în grabă, că știa el de ce.

În ăst timp, Hans mîna liniștit vaca de pe urmă și se gîndea la afacerea pe care-o făcuse, că una mai bună decît asta nici că se putea: „De-oi avea doar un codru de pîine, că nădăjduiesc că n-o să-mi lipsească, o să pot să mă îndestulez în lege, ori de cîte ori mi-o fi pofta! Că lîngă pîine, totdeauna o să am niște unt și niște brînză!... Iar de mi s-o face sete, îndată mulg vaca și beau lapte... Ei, inimă, ce-ai putea să-ți dorești mai mult?!..."

Ajungînd la un han, Hans făcu popas și, cum tresălta de bucurie, nu mai ținu seamă de bucate, și dădu gata tot ce avea în desagă și mîncarea de prînz, și cea de cină. Ba din ultimii bănuți porunci hangiului să-i aducă o jumătate de pahar de bere. Apoi își mînă vaca mai departe, către satul părintesc. Da' vezi că se lăsase o zăpușeală a naibii și cu cît se apropia de amiază, căldura devenea tot

mai apăsătoare. În ăst timp, Hans tocmai trecea printr-o cîmpie și mai avea încă vreo oră de mers prin întinsul acela fără nici un copac, unde te-ai mai fi putut adăposti de bătaia soarelui. Și-i era atît de cald că, de sete, i se lipise limba de cerul gurii.

— Ei, lasă, că știu eu cum să mă ajut! își spuse Hans, cu inima ușoară! O să mulg vaca și-o să mă desfăt cu nițeluș lapte.

Și așa și făcu: legă vaca de-un trunchi uscat, și fiindcă n-avea găleată la el, își scoase șapca de piele din cap și-o puse sub ea. Dar oricît se osteni el, nu reuși să stoarcă nici măcar un strop de lapte. Ba cum fusese neîndemînatic și-o tot înghiontise, vaca nu mai fu în stare să-l rabde și-n cele din urmă îl plesni în cap cu copita atît de strașnic, că Hans se prăbuși la pămînt, văzînd stele verzi. Și-o bună bucată de timp nici nu mai știu ce-i cu el și unde se află. Da' vezi că, din fericire, se întîmplă să treacă pe acolo un măcelar, care se opintea să tragă un căruț în care guița un purcel.

— Da' cine ți-a făcut pozna asta, bre, omule! strigă măcelarul. Și apropiindu-se de Hans, îi ajută să se ridice în picioare.

Hans prinse a-i povesti cum se purtase vaca cu el și măcelarul vru să-l îmbuneze, ca să-i mai treacă de necaz. Și întinzîndu-i sticla îl îmbie:

— Hai, ia de trage o dușcă, să-ți mai vii în fire! Cît despre vacă, cît o trăi n-o să mai dea lapte. E o vită bătrînă, ce mai vrei de la ea?... Doar de pus la jug, ori de tăiat mai e bună...

— Of! Of!... Vai de zilele mele! începu Hans a se văicări, smulgîndu-și părul din cap de supărare. Da' cine și-ar fi închipuit una ca asta! Nu-i rău, desigur, să și tai o astfel de vietate, că-ți umple cămara cu carne!... Da' vezi că eu nu mă prea prăpădesc după carne de vacă. Orice s-ar spune, nu-i destul de gustoasă. Ei, cine are așa un purceluș ca matale, ăla știu că-i fericit!... Că are alt gust carnea de purcel, și unde mai pui și cîrnații!...

— Ian ascultă, Hans — grăi măcelarul — fiindcă mi te-ai lipit de inimă și mi-ești drag, îți fac hatîrul și-ți dau purcelul în schimbul vacii.

— Dumnezeu să te răsplătească pentru prietenia ta! făcu Hans și-i dădu pe loc vaca.

Apoi desfăcu purcelul din căruț și apucă sfoara cu care fusese legat pînă atunci. Hans o luă la drum, mai departe, și-n timp ce mergea, se tot gîndea cum de i se împlineau dorințele, tocmai la țanc. Că de cum i se întîmpla să aibă vreo neplăcere, îndată se și schimbau lucrurile în bine, ca un făcut!...

Merse el ce merse, și-n curînd i se alătură pe drum un băiețandru, care ducea la subsuoară o mîndrețe de gîscă albă ca zăpada.

Își dădură ei bineț și, din una în alta, Hans prinse a-i istorisi toate noroacele cîte i-a fost dat să le aibă, cum mereu făcuse cîte-un schimb din care ieșise cîștigat. Băiatul îi povesti și el cîte și mai cîte altele, iar la urmă îi zise că ducea gîsca la un botez.

— Ia încearcă să vezi ce grea este! îl îndemnă el pe Hans, apucînd-o de aripi. Da' cum să nu fie, cînd am îndopat-o opt săptămîni!... Cine-o avea norocul să se-nfrupte din gîsca asta, o să se lingă pe buze de multe ori!..

— Da, ai dreptate! făcu Hans, cîntărind-o într-o mînă. E grea, n-am ce zice. Da' nici purcelul meu nu-i de lepădat!

În ăst timp însă, băiatul se uita împrejur, cu grijă, de parcă s-ar fi temut să nu-l audă cineva și, clătinînd din cap, începu a-i zice lui Hans:

— Ascultă aici, cu porcul matale nu-i lucru curat! Mai adineauri trecui printr-un sat și era zarvă mare, că se furase taman atunci din cotineață porcul primarului. Și tare mi-e teamă că porcul cu pricina să nu fie chiar ăsta de-l ai matale! Au și trimis jandarmii prin împrejurimi să întrebe ce și cum, și proastă socoteală ar fi de te-ar prinde cu porcul, că-n cel mai bun caz, te-ar băga la temniță.

— Of, doamne, ajută-mă să ies din impasul ăsta! începu a se tîngui Hans, cuprins de teamă. Băiețandrule, matale cunoști mai bine decît mine socotelile pe-aci, așa că ți-ar fi mai ușor să te descurci. Ia-mi porcul și dă-mi în schimb gîsca.

— De, știu că-mi pun pielea în saramură! făcu băiatul. Da', nu vreau ca din vina mea să te nenorocești... Că acum, cînd te-am prevenit, se cade să te ajut nu numai cu vorba, ci și cu fapta.

Nu-și sfîrși bine vorbele, că și apucă sfoara, și-o tuli cu porcul pe-o potecuță lăturalnică. Acu', bunul și încrezătorul Hans, parcă-și simți inima mai ușoară, și-o porni cu gîsca sub braț înspre sătucul de baștină. „Dacă mă gîndesc bine — începu a-și spune în sinea lui — tot am ieșit în cîștig și din schimbul ăsta. Mai întîi și-ntîi o să ne bucurăm de-o friptură pe cinste, și apoi o să punem deoparte o groază de untură. După a mea socoteală cred că mai bine de-un sfert de an o s-avem untură de pus pe pîine. Și-n sfîrșit, unde mai pui și penele cele albe și mătăsoase!... O să-mi umplu o pernă cu ele, și-o să dorm pe perna asta somn fără vise!... Și-o să aibă și maică-mea o bucurie.

Merse el așa și odată se pomeni în satul care era megieș cu al lor. Și pe drum dădu cu ochii de-un tocilar. Și-n timp ce roata de

la tocilă se tot învîrtea, scoţînd scîntei şi zuruind, omul cînta de zor:

Foarfeci şi cuţite-ascut,
şi tot cînt voios, şi cînt!...
Că de-i soare, ori de-i vînt,
treaba merge cînd ascut.

Hans se opri locului, să-l privească, şi-n cele din urmă i se adresă, spunîndu-i:

— Oare-ţi merge bine fiindcă eşti plin de voioşie cînd ascuţi?

— Păi de ce alta? răspunse tocilarul. Vorba proverbului: meseria e brăţară de aur! Un tocilar adevărat n-are niciodată grijă de ziua de mîine: că de cîte ori bagă mînă-n buzunar, găseşte în el bani. Da' de unde ai cumpărat frumuseţea asta de gîscă?

— Păi n-am cumpărat-o! Am luat-o în schimbul unui porc.

— Şi porcul?

— Porcul l-am căpătat în schimbul unei vaci.

— Da' vaca?

— Am căpătat-o în schimbul unui cal.

— Iar calul?

— Pentru cal am dat un bulgăre de aur cam cît capul meu.

— Da' aurul?

— Aurul?! Păi era simbria mea pe şapte ani de zile.

— Văd că te-ai descurcat cum nu se mai poate de bine în toate împrejurările! făcu tocilarul. Dacă ai mai reuşi şi trebuşoara asta, ca să auzi cum îţi zornăie banii în buzunar de cum te scoli dimineaţa, apoi n-ai mai avea nici o grijă. Atunci zic şi eu că ţi-ar surîde norocul!...

— Şi ce trebuie să fac pentru treaba asta? vru să ştie Hans.

— Nimic mai simplu. Trebuie să ajungi tocilar, aşa cum sînt şi eu. Şi pentru asta, n-ai nevoie de mare lucru. De ai o piatră de ascuţit, restul vine de la sine. Uite, am eu una! Nu-i ea chiar nouă-nouţă, da' mai merge încă multă vreme. Şi nu mă lăcomesc să-ţi cer pe ea cine ştie cît. O să-mi dai gîsca în schimb, şi gata!... Te-nvoieşti?

— Ce mă mai întrebi? făcu Hans. Ô să fiu cel mai fericit om de pe lume, dacă de cîte ori oi băga mîna în buzunar o s-o scot plină cu bani. La urma urmei, ce griji aş mai putea să am atunci?

Nici nu-şi termină bine vorbele că şi-i întinse gîsca şi luă în schimb piatra de ascuţit.

— Şi acu' — spuse tocilarul, ridicînd de jos un pietroi ca toate pietroaiele — mai primeşte de la mine, pe deasupra, şi-o piatră

numai bună pentru meseria noastră. Că pe ea o să poți ciocăni și îndrepta cuie vechi și strîmbe. Ia-o, și vezi de-ai grijă de ea, să n-o prăpădești!

Hans luă piatra la spinare și plecă mai departe, cu inima voioasă. Și ochii-i străluceau de încîntare și bucurie.

— Se vede că m-am născut într-o zodie norocoasă — strigă el — că tot ceea ce-mi doresc, pe dată mi se împlinește, de parcă m-ar fi adus maică-mea pe lume într-o zi de duminică!...

Între timp, cum din zorii zilei fusese numai în picioare, începu să simtă o amorțeală în toate mădularele. Și pe deasupra, îl mai chinuia și foamea, că, de bucurie prea mare, dăduse gata toate proviziile pe care le avusese-n desagă, cînd căpătase vaca.

Și cum nu-și mai simțea picioarele de oboseală, abia mai putea merge. Și-n fiecare clipă trebuia să se oprească, să-și tragă sufletul. Și, colac peste pupăză, mai erau și pietroaiele alea grele, care-l apăsau pe grumaji, fără milă... Și se tot gîndea bietul Hans, ce bine ar fi fost de n-ar fi trebuit să le care tocmai acum. Dar n-avea ce alta face, și se tîrî ca un melc pînă la un izvor unde avea de gînd să facă popas, ca să-și hodinească oasele trudite și să se învioreze cu apă proaspătă.

Ca să nu se vatăme, cumva, pietrele, Hans le așeză cu grijă pe marginea ghizdurilor, și-apoi dădu să se aplece, ca să bea o gură de apă. Da' nu știu cum se întîmplă, că făcu o mișcare greșită și dădu brînci pietrelor, de se prăvăliră de-a dreptul în fîntînă... Cînd le văzu prăvălindu-se în adîncuri, Hans sări în sus de bucurie că doar scăpase de povara ălor două pietre, fără ca să-și fi putut aduce vreo învinuire că s-au prăpădit cu voia sa.

— Om mai fericit decît mine, nu cred că se află sub soare! strigă el, într-un sfîrșit. Și, cu inima ușoară, și fără a mai simți pe grumaji greutatea acelor poveri care-l cocoșaseră, nu alta, o porni spre casă. Și mergea plin de voioșie, săltînd ca un prîsnel, că acu' nu-l mai adumbrea nici o grijă.

JORINDE ŞI JORINGEL

A fost odată un castel şi castelul ăsta era atît de vechi, că-l apucaseră stră-străbunicii ălora de trăiau acum. Şi se afla castelul într-o pădure bătrînă şi întinsă. Şi-n el trăia singură cuc o babă care se îndeletnicea cu farmecele şi vrăjitoare mai aprigă şi mai afurisită decît ea, puţine cred să mai fi fost atunci pe lume.

În timpul zilei lua chipul unei pisici sau al unei bufniţe, iar de cum se lăsau negurile serii, devenea iarăşi om. Şi se pricepea de minune să ademenească prin fel şi fel de vicleşuguri păsările şi sălbăticiunile codrului şi după ce-i picau în mînă, într-o clipă le făcea de petrecanie şi le fierbea ori le punea la frigare. Atît de mare îi era puterea că de se întîmpla să se apropie cineva de castel la o depărtare de o sută de paşi, aceluia îi şi îngheţau mădularele şi rămînea încremenit pe loc. Iar de se întîmpla ca o fecioară să pătrundă înăuntrul ăstui cerc vrăjit, zgripţuroaica pe dată o prefăcea într-o pasăre şi-o închidea într-un coş, sub lacăt. Iar coşul îl ducea într-una din încăperile castelului... Şi ce crezi, de-a lungul anilor, blestemata vrăjitoare ademenise atîtea fecioare, că avea în castel vreo şapte mii de asemenea coşuri în care tînjeau tot soiul de păsări şi păsărele.

Şi-a fost odată o fecioară pe care o chema Jorinde. Şi era fecioara asta mai frumoasă şi mai plină de farmec decît toate fetele cîte or fi fost atuncea pe lume. Şi mai era şi o mîndreţe de flăcău, frumos, că-ţi rămînea inima la el, pe nume Joringel. Amîndoi se juruiseră unul altuia încă din anii cei mai fragezi ai copilăriei. Şi se simţeau tare fericiţi împreună, socotindu-se de-acum mire şi mireasă.

Şi-ntr-o bună zi, voind ei să-şi spună lucruri mai tăinuite, plecară să se preumble în pădure, că acolo erau departe de forfota lumii şi se puteau socoti ca şi singuri. Şi cum mergeau cufundaţi în dragostea lor, numai ce-i spuse Joringel alesei lui:

— Ai grijă să nu te apropii prea mult de castel, că mare năpastă te-ar paşte!...

Era într-un amurg, şi razele soarelui încă mai sclipeau în verdele întunecat al pădurii. Şi-n tăcerea ce se lăsase, guruia numai o porumbiţă în fagul cel bătrîn, zicîndu-şi cîntul de jale. Din cînd

în cînd Jorinde se așeza în lumina soarelui și începea a se tîngui și ea. Și-o făcea fără să știe de ce. Și-i dădea răspuns Joringel, tînguindu-se parcă mai amar. Nitam-nisam îi apucase pe amîndoi așa o deznădejde, de parcă ar fi trebuit să treacă în lumea umbrelor și să nu se mai vadă niciodată. Și cum le era atît de tulburat cugetul, cătară în jurul lor și odată nu mai știură încotro s-o ia spre casă. Și atunci începură a merge orbește. Soarele asfințise pe jumătate pe după vîrful muntelui și, printre tufișuri, Joringel zări deodată vechiul zid al castelului... Dar atît de aproape, de-ți părea că e la o aruncătură de băț... Se sperie el de moarte și vru să se dea îndărăt, dar acum era prea tîrziu. Și ca un ecou al spaimei ce-l cuprinsese, Jorinde începu a cînta:

Păsărica mea tot cîntă,
cîntă-ncet, în fel și chip...
Și-i vestește porumbiței
c-o să moară... Cip-cirip!

Joringel ascultă cîntecul cu luare-aminte și se uită după Jorinde. Dar n-avea cum să-i mai vină într-ajutor, că se și prefăcuse într-o privighetoare care tot triluia mereu: „tivit-tivit!.. " O bufniță cu ochi de pară zbură de trei ori în jurul păsăricii și de trei ori făcu: „uhu-huu!...", că-ți îngheța sîngele-n vine, auzind-o Joringel vru să-și izbăvească mireasa, da' vezi că nu se mai putea mișca de fel. Și nu mai putu nici să plîngă și nici să vorbească, și nici să-și ridice mîna sau piciorul. Rămăsese înțepenit ca o stană de piatră.

Soarele coborî la asfințit și de cum se șterseră și ultimele raze din pădure, bufnița o porni în zbor spre un tufiș și numai ce ieși din el o cotorcanță încovoiată, slabă de ziceai că-i o scovergă, gălbejită la față și cu niște ochi mari, roșii. Și-avea un nas încovoiat ca o secere, care-i ajungea pînă la genunchi. Boscorodi ea ce boscorodi și odată, hat! apucă privighetoarea cu mîna și-o vîrî în sîn. În ăst timp Joringel nu putea deschleșta buzele, să spună măcar un cuvînt, și nici să se miște din loc nu era chip. Iar pe draga lui, vrăjitoarea o dusese cine știe unde, prefăcută în privighetoare...

Și într-un sfîrșit, vrăjitoarea se întoarse și rosti c-un glas de ziceai că vine de sub pămînt:

— U-hu-huu!
Sîngele iar să-i alerge,
să poată vorbi și merge...
U-hu-huu!
Despietrească-se, huu!

Nu-şi termină băbuşca descîntecul, că Joringel şi putu mişca mădularele. Şi dacă se văzu el iarăşi om ca toţi oamenii, se aruncă la picioarele zgripţuroaicei şi-o rugă fierbinte să i-o dea înapoi pe Jorinde. Dar ţi-ai găsit ca răutatea de femeie să rămînă înduioşată şi să se înduplece!... Abia catadicsi să-i mîrîie printre dinţi că n-o s-o mai vadă niciodată, şi se făcu nevăzută.

Strigă Joringel, se jeli pînă nu mai putu, dar la nimic nu-i folosiră toate plînsetele.

— Vai, ce-am să mă fac acu'!.. Ce-am să mă fac fără Jorinde?! îşi plîngea el soarta amară. Ieşi el din codru şi după o bucată de vreme se întîmplă de ajunse într-un sat. Acolo, se băgă argat la un om şi păzi el oile, ani nu glumă. Inima îl îndemna de multe ori să se apropie de castel, dar de cutezat nu cuteza să-şi aducă oile prea aproape, ci-i tot dădea ocol. Şi-ntr-un sfîrşit, cînd socotea că a ajuns la liman, se întîmplă să aibă un vis care-l umplu de nădejde Păsămite, în visul acela se făcea c-a găsit o floare roşie ca sîngele, care avea în mijloc un mărgăritar mare, neasemuit de frumos. Şi tot în vis i se mai arăta cum rupe floarea şi-o porneşte cu ea la castel. Şi tot ce atingea cu astă floare era dezlegat de vrajă. Şi mai visă el că tot floarea o să-l ajute s-o izbăvească pe Jorinde a lui.

Cînd se trezi în faptul dimineţii, o şi porni la drum, că nu mai avea răbdare să aştepte nici măcar o clipă. Şi începu să cutreiere munţii şi văile, ca să găsească floarea ce i arătase în vis. Nouă zile o căută, fără să facă popas, şi-ntr-a noua, cam pe la asfinţit, zări într-o poiană floarea roşie ca sîngele. Şi avea floarea în mijloc un strop de rouă, mare cam cît mărgăritarul cel mai frumos de pe lume. Şi zi şi noapte purtă flăcăul floarea cu el şi rar de făcea cîte un mic popas, ca să-şi hodinească oasele trudite.

Şi ce să vezi, cînd ajunse la o sută de paşi de castel, nu numai că nu rămase împietrit, ci-i şi fu în putinţă să meargă mai departe, că nu i se arătă nimeni în cale, să-l oprească. Ajunse el la poarta ce stătea ferecată şi de cum o atinse cu floarea, poarta sări în lături şi-l lăsă să păşească înăuntru. Cercetă el cu ochii ce-i pe acolo, trase cu urechea să audă zvon de păsări — că doar trebuiau să fie sumedenie — şi-ntr-un sfîrşit deslusi un ciripit de păsărele, ca un foşnet înăbuşit care venea dintr-o aripă a castelului. Se duse el într-acolo şi într-o sală lungă numai ce-o află pe vrăjitoare, care tocmai hrănea zburătoarele aflate în cele şapte mii de coşuri şi coşuleţe.

Cînd dădu cu ochii de flăcău, zgripţuroaica se făcu foc şi pară de mînie, şi-ncepu să-l umple de ocări şi să stupească asupra lui cu valuri de fiere şi de venin, da' vezi că oricît cercă ea, nu-i fu chip

să se apropie de el mai mult de doi pași. Joringel nici nu se sinchisi de vrăjitoare, de parcă nici nu i-ar fi stat în preajmă, ci se duse să cerceteze de-a rîndul coșurile cu păsări. Dar cum i-ar fi fost cu putință să afle care dintre privighetori era Jorinde, că doar acolo erau sute și sute de zburătoare din soiul ăsta?!

În timp ce căta la coșuri cu inima îndoită, se întîmplă ca pentru un moment să-și dezlipească ochii de la ele și să arunce o privire înspre locul unde se afla zgripțuroaica. Și-n clipa aia luă aminte cum cotoroanța smulge pe furiș un coșuleț și se îndreaptă cu el spre ușă. Dar Joringel fu mai iute decît vrăjitoarea și din doi pași o ajunse. Și după ce atinse cu floarea coșulețul, o atinse și pe zgripțuroaică. Și farmazoana pe dată își pierdu puterile diavolești. Și de parcă n-ar fi fost pînă atunci prefăcută în pasăre, Jorinde se ivi drept în fața flăcăului și-i sări de gît. Măi, dragilor, și era atît de frumoasă, parcă și mai frumoasă decît fusese pînă atunci!...

Apoi flăcăul avu grijă să meargă prin toate cotloanele castelului și prefăcu și pe celelalte păsări în fecioare. Și după ce le dădu arăși chipul omenesc, o luă pe draga lui Jorinde și se înturnă acasă. Și-au trăit ei împreună multă vreme, în desfătare și fericire.

CIOARA

A fost odată o împărătească și împărăteasa asta avea o fată micuță, pe care mai trebuia încă s-o poarte în brațe. Și se întîmplă odată ca fetița să nu fie cuminte și orice-i spunea maică-sa, ca s-o potolească, era în zadar. Ea-și vedea mai departe de treburile ei și nu voia cu nici un preț să stea locului, liniștită. Dacă văzu împărăteasa că degeaba își bate gura, se mînie cumplit și cum în jurul palatului se roteau în tot timpul cîrduri și cîrduri de ciori, odată deschise fereastra și strigă:

— Ah, de te-ai face o cioară, ce bine-ar fi!. Să zbori unde-i vrea, da-n altă parte decît aici, să mă pot bucura și eu de-o clipă de liniște..

Nu-și termină bine spusa împărăteasa, că se și împlini blestemul. Și numai ce se prefăcu copila în cioară și-și luă zborul din brațele maică-si. Și zbură ea pe fereastră, îndreptîndu-se către o pădure întunecoasă. Și așa se făcu că părinții copilei nu mai aflară nimic despre soarta ei. Se scursese vreme, nu glumă, de cînd se afla cioara în pădurea aceea, și odată se întîmplă să treacă pe acolo un om, mînat de cine știe ce treburi. Auzi el cioara cîrîind și cum țipătul era nespus de trist, se luă după el, să vadă ce zburătoare se jeluiește așa. Și cînd ajunse în dreptul ciorii, aceasta-i spuse:

— Nu te uita că-s o biată cioară, că n-am fost totdeauna așa. Din naștere sînt fiică de împărat, da' am fost blestemată să iau chipul unei ciori. Și-mi spune inima că tu o să mă poți izbăvi.

— Și ce trebuie să fac? întrebă omul, cu milă în glas.

Și-i spuse cioara:

— Mergi mai în afundul pădurii și-o să dai de-o căscioară. Și-n căscioara asta locuiește o femeie bătrînă. Tu să nu te lași amăgit de ea, că de-ndată ce-o să te vadă, o să te îmbie cu mîncare și băutură. În nici un chip să nu primești ceva, că dac-ai bea un strop sau de te-ai înfrupta dintr-o bucătură, ai cădea într-un somn adînc și nu ți-ar mai sta în putere să mă scapi. Vezi că-n grădina din spatele căscioarei se află o grămadă de cărbuni. Să te-așezi pe ea și să mă aștepți! Trei zile-n șir o să viu la tine către orele două din prînz, într-o caleașcă la care or fi înhămați patru armăsari. Și-n prima zi

armăsarii vor fi albi ca neaua, în a doua roșii, iar într-a treia negri. Dar dacă în loc să veghezi, oi dormi buștean, n-o să mă poți scăpa de sub povara vrăjii!

Omul îi făgădui să facă întocmai cum îi spusese cioara, dar aceasta-i zise din nou:

— Vai, mi-e inima grea și nu știu ce-mi zice că n-ai să asculți de însemnul meu și c-ai să primești ceva din mîna femeii! Și asta doar înseamnă să mă lași să zac, ca mai înainte, sub povara blestemului...

Dacă o auzi că n-are încredere în el, omul îi făgădui din tot sufletul că n-o să se atingă nici de mîncare și nici de băutură, chiar de l-ar lua cu șoșele și cu momele, și de l-ar pofti o zi întreagă.

Cum ajunse însă la casa aceea, îi și ieși înainte vrăjitoarea și-i zise cu miere-n glas:

— Vai, omule, trebuie că ești sfîrșit de puteri!... Ian vino încoa' și desfată-te cu mîncare și băutură!

— Nici prin gînd nu-mi trece așa ceva! refuză omul, răspicat. Nu vreau nici să mănînc și nici să beau!

Da' parcă se lăsă farmazoana afurisită! Nu-i dădu deloc pace și-l îmboldi:

— Dacă nu vrei să iei de mîncare, măcar trage o înghițitură din pocalul ăsta, că n-o fi foc. O dată doar nu-i păcat, ce naiba!...

Pentru o clipă, omul își uită de făgăduială și lăsîndu-se prins în mrejele zgripțuroaicei, apucă de dădu pe gît băutura.

Pe la orele două se duse în grădina din spatele casei și se așeză pe grămada de cărbuni, ca s-o aștepte pe cioară. Cum stătea el acolo, odată simți că-l cuprinde o oboseală și cît se luptă s-o biruie, nu fu chip să i se poată împotrivi. Se întinse puțin cu gîndul ca nici măcar să nu aținească, dar de îndată ce se lungi, ochii i se închiseră de la sine și-l fură somnul de-a binelea. Și adormi atît de adînc, că nimica pe lume nu l-ar fi putut trezi. Cînd se făcu ora două, cioara veni în caleașca trasă de cei patru armăsari albi ca neaua. Da' vezi că era tare mîhnită și gîndi în sine: „Inima îmi spune că n-a ținut socoteală de vorbele mele!.. " Și chiar așa și era. Cînd ajunse în grădină, cioara îl văzu lungit pe grămada de cărbuni.. Și dormea, de-ai fi putut să tai lemne pe el. Coborî ea din caleașcă și se duse la el, de-l scutură zdravăn, dar oricît îl scutură și-l strigă, nu fu în stare să-l trezească.

În ziua următoare, la vremea prînzului, zgripțuroaica se și înființă și-i aduse mîncare și băutură. Dar cît îl îmbie ea, omul nu vru să pună gura pe nimic. Ți-ai găsit însă ca băbătia să-i dea pace! Atîta îl boscorodi, pînă ce-l făcu să tragă o dușcă dintr-un pocal.

Pe la orele două, omul se duse iarăși în grădină de se așeză pe grămada de cărbuni s-o aștepte pe cioară. Și odată simți că-l cuprinde o asemenea oboseală, că nu se mai putu ține pe picioare, de parcă l-ar fi luat cu leșin. Și cum n-avu încotro, se lungi peste cărbuni și se cufundă într-un somn adînc. Cînd sosi cioara în caleașca trasă de patru armăsari roibi, inima ei sîngera de mîhnire. Și prinse a grăi mai mult pentru sine:

— Știu că doarme! Că nici de data asta nu m-a ascultat...

Se duse la el, dar atît de tare dormea, că nu fu chip să-l trezească.

În ziua a treia, vrăjitoarea încercă să-l ia cu binișorul și, prefăcîndu-se că-i vrea numai binele, începu a-l compătimi:

— Da' ce însemnează asta, bre, omule? De mîncat nu mănînci, de băut nu bei... Doar n-ai vrea să te dai singur morții!...

Și el îi răspunse:

— Nici nu vreau, da' nici nu mi-e îngăduit să beau sau să mănînc! Acu' ai aflat?!..

Dar băbătia nu se lăsă nici de astă dată și-i puse dinainte talerele cu mîncare și-un pocal cu vin. Și de cum îi ajunse în nări parfumul, nu se mai putu stăpîni și sorbi o înghițitură zdravănă. Cînd se apropie vremea, omul se duse în grădină și se așeză pe grămada de cărbuni, ca s-o aștepte pe fata de împărat. Dar se simți mai vlăguit decît în zilele dinainte și imediat puse capul jos. Și atît de adînc adormi, de parcă ar fi fost de piatră. Cînd se făcu ora două, cioara veni într-o caleașcă trasă de patru armăsari negri. Da' vezi că acu' și caleașca era tot de culoare neagră... Iar cioara era în veșmînt de mare doliu și abia putu să îngîne, mai mult pentru sine:

— Știu prea bine că doarme și că n-o să mă izbăvească!...

Și chiar așa și era. Se duse la el, dar îl găsi dormind buștean. Și oricît îl strigă și-l scutură, nu fu chip să-l trezească. Atunci puse lîngă el o pîine, apoi o bucată de carne și mai lăsă și-o sticlă cu vin. Toate acestea aveau o însușire de preț, că oricît ar fi luat cineva din ele, nu se împuținau. După asta scoase din deget un inel de aur cu numele ei săpat înăuntru, și i-l puse în inelar. Iar într-un sfîrșit, așternu cîteva rînduri în care-i pomenea de însușirea pe care-o aveau acele bucate pe care i le lăsase, și-i mai scrise: „Mi-am dat seama că aici nu-ți stă în putere să mă izbăvești, dar de mai ții să mă scapi de sub povara vrăjii, caută-mă în palatul de aur din Stromberg. Sînt încredințată că de vii acolo, o să mă mîntuiești..." După ce rîndui și misiva lîngă celelalte toate, se urcă în caleașcă și plecă la palatul de aur din Stromberg.

Cînd omul se trezi și văzu că iar l-a luat somnul, se mîhni din suflet și gîndi în sinea lui: „Nu-ncape îndoială că domnița a fost pe-aici, da' la ce i-a folosit dacă nu mi-a fost în putință să-i vin într-ajutor și s-o izbăvesc?!..." Și numai ce băgă de seamă lucrurile care stăteau lîngă el... Și mai află și răvașul în care era arătat cu de-amănuntul cum se petrecuseră toate și ce se cuvenea să mai facă. Și nu mai întîrzie nici măcar o clipă prin locurile acelea, ci-o porni la drum, cu gîndul să ajungă cît mai degrabă la palatul de aur din Stromberg. Da' vorba e că nu știa unde se află... Umblă el multă vreme prin lume și se întîmplă ca odată să ajungă într-o pădure tare întunecoasă. Și merse, și merse paisprezece zile-n șir prin desișurile ei, dar nu-i dădu de capăt. Se lăsase seara și era atît de trudit de drum, că se cuibări lîngă un tufiș și îndată adormi. În ziua următoare merse mai departe, și cînd veni din nou seara și dădu să se culce lîngă un tufiș, îi veniră în auz niște urlete și niște văicăreli care-l împiedicară să închidă un ochi. La ceasul cînd oamenii aprind luminile în casă, zări licărind un sîmbure de lumină și, sculîndu-se, porni după ea. Și așa, mai mult orbecăind, ajunse la o casă care, în prima clipă, i se păru tare mică. Da' cum nu i s-ar fi părut astfel, cînd în fața ei stătea proțap un uriaș!... Și se gîndi omul în sinea lui: „Dacă dau să intru în casă, nu se poate să nu mă simtă uriașul... Iar de mă vede, s-a zis cu mine!..."

Dar pînă la urmă își făcu oleacă de curaj și, binișor, se strecură pînă aproape de ușă. Cînd dădu uriașul cu ochii de prichindelul din fața lui, se stropși la el, zicîndu-i:

— Taman la țanc ai picat, bă țîști-bîști ce ești!... Că de mult nu m-am mai înfruptat cu carne de om... Și mi-e așa poftă de asemenea bunătate, că o să te-nghit chiar acu', la cină.

— Lasă gluma deoparte — spuse omul — că nu mi-ar face deloc plăcere să mă știu pe beregușul 'mneatale!... Dar de e vorba numai de mîncare, nu duce grijă, că am destulă ca să te satur și-ncă să mai prisosească...

— Dacă așa stă treaba — grăi uriașul — poți să fii liniștit, că n-o să-ți cășunez nici un rău. Gîndeam să te mănînc, fiindcă nu-mi picase pînă acum altceva.

Apoi se așezară amîndoi la masă și omul scoase pîinea, carnea și vinul care nu se mai terminau niciodată.

— Ei, știi, asta-mi place grozav! făcu uriașul, înghițind cu lăcomie.

Dacă văzu omul că uriașul e plin de voie bună, îndrăzni să-l întrebe:

— N-ai putea să-mi spui, cumva, pe unde vine castelul de aur din Stromberg?

— Da' cum să nu! Acu' îți zic... Stai numai să mă uit pe hartă, că acolo sînt toate tîrgurile și toate satele, cu fiecare casă, la rînd. Scoase el harta dintr-un sipet și începu să caute dar oricît căută, nu găsi palatul. Lasă, nu te-ngrijora! îl liniști el. Colea sus, pe dulap, am niște hărți și mai mari. O să-l căutăm în liniște și nu se poate să nu-l găsim!...

Dar oricît îl căutară, nu fu chip să-l găsească. Omul vru atunci să plece, dar uriașul îl rugă să mai aștepte cîteva zile pînă s-o întoarce frate-său, care era plecat după ale gurii.

Și într-un fapt de seară, iată că se ivi și fratele mai mic al uriașului. Amîndoi prinseră a-l întreba într-un glas unde vine castelul de aur din Stromberg și mezinul le zise:

— Ce-i atîta grabă, bre oameni buni, să stăm mai întîi la masă, că-mi ghiorțăie mațele de foame și după ce oi fi sătul, o să mă uit pe hartă și-o să vă spun!

Se duseră apoi tustrei de căutară pe harta mezinului, dar oricît căutară ei, totul fu pierdere de vreme. Dacă văzură asta, uriașii se încăpățînară și scoaseră de prin unghere colbuite tot soiul de hărți de cine știe cînd și, cercetîndu-le de-a rîndul, nu se lăsară pînă ce nu dădură cu ochii de locul unde sta însemnat palatul de aur din Stromberg. Ehe, da' era la multe mii de leghe depărtare!...

— Oare cum o să ajung pînă acolo?! făcu, amărît, omul. Că nu mi-ar ajunge o viață...

— Lasă, bre omule, că sînt eu aici! îl liniști uriașul. Și nu-ți mai pierde firea pentru orice fleac... Uite, n-am nici o treabă vreo două ore și-n răstimpul ăsta o să gonesc cu tine pînă-n preajma palatului. Da' acolo o să te las singur, că trebuie să mă întorc acasă, să hrănesc pruncul de-l avem.

Apoi uriașul îl luă în cîrcă și-l duse pînă la o depărtare de vreo sută de ore de palat. Și cînd ajunseră la o răscruce, numai ce-i spuse uriașul:

— Restul drumului e ușor și gîndesc c-o să-l poți face și singur.

Apoi făcu cale-ntoarsă. Omul o porni voinicește și merse și merse zi și noapte, pînă ce ajunse, într-un sfîrșit, la castelul de aur din Stromberg. Da' vezi că palatul se afla pe-un munte de cleștar. Și cum ședea el așa, numai ce veni fecioara cea vrăjită. Se roti cu calească în jurul palatului, într-un fel pe care-l știa numai ea, și intră înăuntru. Greu mi-ar fi să vă spun cît se mai bucură omul cînd dădu iar cu ochii de ea, că începuse a-i fi dragă. Vru el să urce sus la palat, dar oricum făcea, nu izbutea defel, că mereu aluneca la

vale pe cleștarul acela. Dacă văzu și văzu că nu e chip să ajungă prin puterile lui, se întristă nespus și-și spuse în sinea sa: „La urma urmei, de nu se poate altfel, oi rămîne aici, la poalele muntelui, și oi aștepta-o! Că doar n-am alta ce face!" Și chiar așa și făcu. Își dură o colibă și stătu în ea un an încheiat. Și-n fiecare zi îi era dat s-o vadă pe domniță venind cu caleașca, dar de urcat nu-i era cu putință să urce muntele de cleștar, ca să ajungă pînă la ea. Și se-ntîmplă că într-o zi să zărească din coliba lui cum se luaseră la bătaie trei tîlhari. Și o dată strigă la ei din ușă:

— Dumnezeu să vă ajute!...

Dacă auziră vorbele astea, tîlharii se opriră, speriați, dar nevăzînd pe nimeni prin preajma lor, începură iar să se bată, parcă și mai avan. Atunci ghiujul de om le strigă încă o dată:

— Dumnezeu să vă ajute!...

Și iarăși se opriră tîlharii și căutară cu îngrijorare împrejur. Dar nevăzînd pe nimeni, continuară mai departe să se bată, dar știi, să se bată în lege!... Și strigă ghiujul de om pentru a treia oară:

— Dumnezeu să vă ajute!...

Iar în sinea lui se îndemnă: „Bre, omule, ar trebui să te duci pînă acolo, să vezi ce-i cu ăia, de se chelfănesc așa între ei!..." Și cum gîndi, chiar așa și făcu. Se duse la ei și prinse a-i întreba din ce pricină s-au luat la harță și se bat ca chiorii. Atunci unul dintre ei îi zise c-ar fi găsit o vargă și că varga asta avea un dar minunat. Că de-ar fi lovit cu ea în orice ușă, pe loc sărea ușa în lături. Altul îi arătă că ar fi găsit și el o mantie și că și mantia asta nu era de lepădat. Că de ți-o puneai pe umeri, te și făceai nevăzut. Al treilea nu se lăsă nici el mai prejos și se grăbi să-i spună c-ar fi prins și el un cal, dar nu un cal obișnuit, ci un bidiviu cu care poți merge călare oriunde, chiar și pe muntele de cleștar. Și mai adăugă că porniseră gîlceava din pricină că nu știau ce să facă cu aste trei minunății: să le folosească tustrei pe toate, ori să-și ia fiecare ceea ce dobîndise singur. Și că, neputînd să se înțeleagă între ei, ajunseseră să se încaiere. Dacă auzi omul cît erau de neghiobi, le spuse:

— De n-ați fi împotrivă, eu v-aș propune un tîrg; să schimbați cu mine aceste trei lucruri. E drept că bănet n-am, da' o să vă dau în schimb altele, care-s mai de preț, și n-o să fiți în pierdere. Da' mai înainte de a încheia tîrgul, trebuie să le pun la încercare, ca să mă încredințez cu ochii mei că ceea ce ați spus e numai adevărul.

Tîlharii se învoiră: îi ajutară să se urce în șa, îi puseră mantia pe umeri și apoi îi dădură în mînă varga. Și ce crezi, după ce le avu pe toate, nu-l mai putură vedea!... Și să vezi ce le făcu, al naibii de ghiuj!... Mi ți-i cotonogi bine cu varga și începu a le striga, în timp ce dădea zdravăn în ei:

— Hei, tîlharilor, ați căpătat ceea ce ați meritat! Sînteți mulțumiți cu plata asta, ori mai vreți vreo chelfăneală?!

Și zicînd aceasta, îndemnă fugarul s-o ia la galop spre muntele de cleștar. Și urcă bidiviul muntele, pieptiș, de parcă ar fi fost un drum oarecare. Dar cînd ajunseră în dreptul palatului, îl găsiră cu porțile ferecate. Da' vezi că omul avea vergeaua cu el și, bătînd cu ea în poartă, odată sări poarta în lături, scrîșnind din țițînile bătrîne.

Intră omul înăuntru și urcă treptele pînă sus, în sala cea mare, unde stătea domnița. Și drept în fața ei se afla un pocal de aur plin cu un vin rubiniu. Da' fecioara nu putea să-l vadă pe cel ce venise, din pricină că purta mantia fermecată. Și cînd ajunse omul în fața alesei lui, scoase din deget inelul pe care ea i-l dăduse și-l zvîrli în pocal unde căzu, zuruind. Se plecă domnița să ia pocalul, și-ndată dădu un strigăt:

— Acesta-i inelul meu, și asta înseamnă că trebuie să fie aici și voinicul care mă va izbăvi!

Alergară slujitorii de-l căutară prin tot palatul, dar pas să-l găsească! În ăst timp, însă, el ieși afară și-și scoase mantia de pe umeri. Apoi se urcă iar pe cal și rămase așa în fața porții. Cînd ajunseră slujitorii la poartă, numai ce dădură cu ochii de voinic și începură a scoate chiote de bucurie. Descălecă el, că nu se cădea să urce cu calul treptele pînă la domniță, și cînd ajunse în sala cea mare, își îmbrățișă cu drag mireasa. Iar ea îl sărută cu foc și îi spuse:

— Acu' mi-am luat iarăși chipul omenesc, și tu ești acela care m-ai scăpat de sub povara blestemului. De mîine om începe praznicul de nuntă, mirele meu iubit!... Și-om întinde nunta o săptămînă încheiată, să se bucure toată suflarea de bucuria noastră!...

ȚĂRĂNCUȚA CEA ISTEAȚĂ

A fost odată un țăran și țăranul ăsta era atît de sărac că n-avea nici brumă de pămînt. Și avea el doar o căsuță și-o fată. Și-ntr-o zi, numai ce-i spuse fata asta a lui:

— Știi ce e, taică, m-am gîndit c-ar trebui să-i cerem împăratului să ne dea și nouă un petic de pămînt, că de ne-ar da chiar o pîrloagă, tot ar fi bine.

Auzind împăratul cît erau de sărmani, se milostivi de ei și le dărui un colțișor de imaș. Și chiar de-a doua zi se duse țăranul, împreună cu fata, să sape locul și să-l facă ogor. Și după aia să-l semene cu puțin grîu și cu ce s-o mai găsi.

Făcură ei arătură straşnică pe-o bună bucată de imaș și cînd răsturnaseră aproape toate brazdele se întîmplă să găsească într-un loc, cam la două palme în pămînt, o piuliță de aur curat.

— Ian ascultă, fată hăi — zise țăranul către fiică-sa — fiindcă împăratul s-a arătat atît de milostiv cu noi și ne-a dăruit ogorul ăsta, socotesc c-ar trebui să ne arătăm și noi recunoștința, într-un fel. Și ne-am putea-o arăta dîndu-i piulița de aur, care a venit taman la țanc.

Dar fata nici nu vru s-audă de așa ceva:

— Taică, uiți c-am găsit numai piulița și că n-avem pisălogul?!.. Că de i-ai duce-o împăratului, de-ndată ar trebui să faci rost și de pisălog. Așa că-i mai bine s-o facem pe niznaiul și să tăcem chitic.

Dar omul nu vru s-asculte de vorbele fetei, și alergă într-un suflet la curte, de-i aduse plocon împăratului piulița de aur. Și dîndu-io, îi spuse c-o găsise în ogorul dăruit de măria sa și că-n chipul acesta își arătă și el mulțumita pentru binele pe care i-l făcuse.

Împăratul luă piulița și, cîntărind-o în palmă, prinse a-l întreba pe țăran de n-a mai găsit și altceva.

— Ce să mai găsesc, vai de păcatele mele!. făcu omul. Atîta a fost și atîta am adus!..

Atunci împăratul îi porunci să aducă și pisălogul, dar neîntîrziat.

— De unde să-l aduc, măria ta, că n-am găsit nici un pisălog?!.

Dar vorbele omului parc-ar fi fost rostite în vînt, atît de puțin îi folosiră. Împăratul nu luă seama la el și, drept pedeapsă că vrea să umble cu șoalda, porunci să fie băgat la închisoare. Și mai porunci împăratul să fie ținut la popreală pînă i-o veni mintea la cap și-o face rost de pisălog.

Slujitorii care-i aduceau în fiecare zi tainul de pîine și apă, după cum e obiceiul la închisoare, îl auziră cum striga fără-ncetare: „Of, de ce n-am ascultat-o pe fie-mea!. . Of, de ce n-am ascultat-o pe fie-mea!..." și mirîndu-se tare mult de vorbele astea, se duseră de-i spuseră și împăratului că osînditul strigă într-una: „Of, de ce n-am ascultat-o pe fie-mea!" și că nu voia nici să bea, nici să mănînce.

Dacă află împăratul asta, porunci slujitorilor să-l aducă de îndată pe osîndit în fața sa și de cum veni, îl luă măria sa la întrebări:

— Da' ce ți-a spus fata de-o ai, bre omule, de tot strigi: „Of, de ce n-am ascultat-o pe fie-mea!?" Ce ți-a spus?!...

— Păi mi-a spus să n-aducem măriei tale piulița, că o să-mi cășunez singur un rău. Că de-i vedea-o măria ta, o să-mi ceri să-ți fac rost și de pisălog.

— Măi, măi!. Dacă-i atît de isteață fie-ta, ia ad-o la curte, s-o văd și eu la față! Că oamenii isteți nu-i găsești cu carul...

Acu', de voie de nevoie, țăranul trebui să-și ia fata de acasă și s-o aducă înaintea împăratului. Cătă împăratul la ea și-o întrebă de e chiar atît de isteață precum i s-a dus vestea. Că de are într-adevăr o minte atît de luminată precum se spune, atunci măria sa e gata să-i pună o ghicitoare și de-o dezleagă, se prinde s-o ia de nevastă și s-o facă împărătească.

Și ce credeți, dragilor, zgîtia de fată se semeți la împărat și-i zise că nu se va da în lături ca să dezlege ghicitoarea. Că de era vorba de minte, avea berechet, ba mai putea chiar să dea și la alții.

Atunci împăratul îi spuse:

— Să vii la mine nici îmbrăcată, nici dezbrăcată, nici călare și nici pe jos, nici pe drum și nici lîngă drum, și de-i fi în stare să faci cum ți-am poruncit, o să te iau de nevastă!. .

Fata nu întîrzie multă vreme pe-acasă. Se duse doar de-și lepădă straiele, de rămase cum a făcut-o mumă-sa, și luînd o plasă de pescar, se înfășură în ea. Și de gîndiți bine, nu era nici îmbrăcată, nici dezbrăcată. Apoi luă cu chirie un măgar și în așa fel

legă plasa de coada urechiatului, încît s-o tîriie pe fată după el. Și-n felul ăsta, vezi doară că nu mergea nici călare și nici pe jos!... Da' măgarul nu trebuia s-o tragă după el pe drumul drept, ci prin șleaul lăsat de roata căruții, în așa fel ca să atingă pămîntul doar cu degetul cel mare de la picior. Și-n felul acesta nu era nici pe drum, nici lîngă drum!...

Se înfățișă ea astfel împăratului, și de cum dădu măria sa cu ochii de ea, îi spuse că a dezlegat întocmai ghicitoarea și că totul era de-acum îndeplinit. Apoi porunci slujitorilor să-l slobozească din temniță pe tatăl fetei, iar pe ea o luă de nevastă. Și cum îi era acu' soție legiuită, îi încredință toate bunurile împărăției.

Trecură așa cîțiva ani bunicei și se întîmplă ca odată să se pornească alaiul împăratului, cu măria sa în frunte, la o mare serbare. Și vezi că tot atunci se-ntîmplă ca niște țărani care vînduseră în tîrg niște lemne să se oprească cu căruțele drept în fața palatului, că erau trudiți. Și unii aveau înhămați la căruțe cai, iar alții aveau înjugați boi. Și-n timp ce poposeau ei la umbră, unuia dintre țărani, care avea trei cai, se întîmplă să-i fete iapa un mînz. Da' cum mînzocul fugi de se așeză între doi boi înjugați la o căruță, repede se stîrni gîlceava.. Țăranul cu boii o ținea pe-a lui și voia să păstreze mînzocul, zicînd că boii lui l-ar fi făcut, iar celălalt o ținea morțiș că l-ar fi făcut caii lui, și că deci i se cuvine pe drept. Și de la vorbe ajunseră să se înghiontească și să facă o larmă că se strînseră oamenii buluc de parcă ar fi fost la urs...

Dar sfada nu se încheie atunci și ajunseră cu pricina pînă la divanul împărătesc, să le facă măria sa cuvenita dreptate. Și hotărî împăratul că la omul unde fusese găsit mînzul, la acela se cuvine să rămînă și mai departe. Da' vezi că măria sa se cam pripise, că-n urma judecății lui rămăsese cu mînzul tocmai țăranul cu boii. . Da' judecata e judecată și celălalt țăran trebui să se supună. Și plecă el de la divan, vărsînd lacrimi amare și jelind după mînzocul pe care-l făcuse iapa lui.

Trecu oleacă de vreme și numai ce auzi el într-o zi că împărăteasa ar fi o femeie tare milostivă și că s-ar trage și ea tot din neam de țărani sărmani. Un licăr de nădejde încolți atunci în cugetul omului și-o porni deîndată la curte, să-și caute dreptatea la măria sa împărăteasa. Și cu lacrimi fierbinți o rugă el de nu-l poate ajuta să-și capete înapoi mînzocul. Împărăteasa cătă la el cu luare-aminte și-i grăi așa:

— O să te ajut, da' numai de-mi făgăduiești că n-o să spui nimănui cine te-a povățuit ce să faci. Și adaose împărăteasa: Mîine-n zori, cînd împăratul o lua parte la schimbarea gărzii, să te-așezi

în mijlocul drumului cu o plasă mare de pescuit și să te faci că pescuiești de zor. Și, din cînd în cînd, să răstorni plasa în pulbere, de parcă ar fi fost plină și-ai golit-o de pește.

Și după aceea îl mai învață și ce să răspundă, dacă o fi să-l ia la întrebări împăratul.

Țăranul băgă la cap tot ce-l povățuise împărăteasa și-a doua zi, de cum răsăriră zorile, se așeză în uliță și începu a pescui... Cînd trecu pe-acolo împăratul și văzu încă de departe drăcovenia asta, tare se mai minună el, și pe loc trimise un slujitor de fugea bine, să afle ce face nerodul acela în pulberea drumului.

— Păi ce alta să fac, pescuiesc!... dădu el răspunsul.

Dar slujitorul împărătesc nu era un nătîng și pe dată îl întrebă cum de poate pescui dacă nu-i nici o apă prin preajmă.

Atunci țăranul îi răspunse:

— Dacă doi boi pot aduce pe lume un mînz, de ce să nu pot să pescuiesc și eu în pulberea drumului ?!...

Slujitorul n-avu ce să-i mai spună, că-l pusese-n cofă, și fugi repede de-i duse împăratului răspunsul. Dacă auzi măria sa răspunsul, odată se schimbă la față și trimise slujitorii să-l aducă degrabă pe țăran la el. Și cînd i se înfățișă țăranul, începu a-l lua la rost, zicîndu-i că vorbele ce le trimisese prin slujitorul împărătesc nu erau scornite din capul lui. Și să mărturisească pe loc cine l-a învățat să răspundă așa. Da' vezi că omul o ținea morțiș că nu-l învățase nimeni

Dacă văzu și văzu împăratul că nu poate să scoată nimica de la el, nu-l mai luă cu binele, ci porunci slujitorilor să-l așeze pe o legătură de paie și să înceapă a-l bate zdravăn. Și atîta îl bătură, că pînă la urmă omul nu mai putu îndura suferințele și dezvălui că tot ce făcuse și tot ce zisese nu erau scornite din capul lui, ci după povața împărătesei.

Se înturnă împăratul la curte și cînd dădu cu ochii de nevastă-sa, numai ce se porni a-i spune cu mînie în glas:

— Ian ascultă, de ce-ai fost atît de fățarnică cu mine?! ... Din ceasul ăsta nu mai vreau să te văd în față și nici ca să-mi fii nevastă nu mai îmi e vrerea ! Du-te de unde ai venit, la coliba ta țărănească, că vremea ta a apus !..

Și doar un singur lucru îi mai îngădui: să ia cu ea, cînd o fi să plece acasă, ce are mai de preț și mai drag din palatul împărătesc. Împărăteasa nu prinse a se văicări, ci-i zise doar atît:

— Bine, bărbate, dacă asta ți-e porunca, așa voi face !... și începu a-l săruta, spunîndu-i că vrea să-și ia rămas bun de la el

chiar în clipa aceea. Și că se cade să închine împreună un pocal cu vin.

Da' vezi că șireata avusese grijă să pună în băutură o licoare care pe dată te cufundă în somnul cel mai adînc ... Da' ea sorbi doar o înghițitură Abia goli împăratul pocalul, că și începu a-și arăta puterea licoarea aceea. Și-n curînd căzu el într-un somn de plumb. Împărăteasa doar asta aștepta ! Luă o pînză albă, frumoasă și, chemînd un slujitor s-o ajute, îl înfășură pe împărat în ea. Apoi porunci slujitorilor să-l așeze în caleașcă și se întornă acasă, în căscioara ei.

Și-l așeză ea pe împărat în pătuceanul ei, și-i stătu la căpătîi zi și noapte, neîntrerupt, în tot răstimpul cît dormi. Și cînd se deșteptă împăratul și se uită în juru-i, nu-i veni a-și crede ochilor:

— Doamne, da' unde mă aflu ?... făcu el. Și strigă după slujitorii săi. Dar ți-ai găsit să vină vreunul !...

Într-un sfîrșit, veni nevastă-sa și-i grăi așa:

— Împărate luminate, soțiorul meu drag, mi-ai îngăduit să iau din palat ce mi-o fi mai drag și mai de preț, și n-am ieșit c-o iotă din cuvîntul tău. Da' cum eu n-am altceva mai drag și mai de preț decît pe măria ta, te-am luat și te-am adus aici.

Dacă auzi asta, împăratului îi dădură lacrimile în ochi și grăi cu pocăință:

— De azi înainte, scumpă soțioară, tu vei fi a mea și eu voi fi al tău și nimica nu ne va mai despărți !... Și-o luă din nou în palatul împărătesc.

Și ca să-și răscumpere greșeala, se cunună a doua oară cu ea, ca să întărească și mai puternic dragostea care-i unea. Și s-ar putea să mai trăiască și astăzi, de n-or fi adormit somnul drepților

CEI DOI DRUMEŢI

Munte cu munte se întîlneşte, darămite om cu om, şi mai cu osebire cei buni cu cei răi. Şi aşa se făcu odată de se întîlniră pe drum un ciubotar şi-un croitor ... Ăsta din urmă era un om mărunţel, plăcut la înfăţişare, voios şi bine dispus totdeauna, de-ai fi zis că-i ploua cu cîrnaţi .. Şi cum îl văzu pe ciubotar venind dinspre partea ailaltă a drumului, după taşca pe care o avea, numaidecît băgă de seamă care-i e meşteşugul şi începu a-l lua în zeflemea printr-un cîntecel:

— Coase bine, măi fîrtate,
că pingelele mi-s sparte,
chiar cu sîrmă, de n-ai aţă,
şi mai bate ici, în faţă,
bate bine-o ţintişoară !

Da' vezi că ciubotarul nu suferea cîtuşi de puţin să fie ţinta vreunei batjocuri, şi odată se strîmbă la faţă de parcă ar fi înghiţit oţet. Şi păru că-i gata să-l înşface de guler pe croitoraş, ca să-l înveţe minte să nu se mai lege altă dată de oameni. Princhindelul începu însă a rîde şi-i întinse clondirul:

— N-am spus-o cu răutate, bre omule. Ia ici de trage o duşcă, să ţi se ducă fierea-n jos şi să te mai răcoreşti !...

Ciubotarul dădu pe gît o înghiţitură zdravănă şi furtuna de pe faţă începu să se mai potolească. Îi înapoie croitoraşului clondirul şi-i zise:

— M-am cinstit în lege ! Că niciodată nu-i spui să-i fie de bine ăluia de-a băut mai multe păhăruţe, ci ăluia de l-a chinuit setea !... Oare ai vrea să călătorim împreună ?

— N-am nimic împotrivă ! răspunse croitoraşul. Da' te însoţesc numai de ai chef să rămînem într-un oraş mare, în care să fie de lucru din plin.

— Păi asta năzuiam să găsesc şi eu — zise ciubotarul. Într-un tîrguşor nu-i rost de cîştig, iar la ţară, ce să mai vorbim, oamenii merg mai curînd în picioarele goale

Porniră deci împreună mai departe și nu se abăteau deloc din drum și mergeau tot înainte, cum face nevăstuica pe zăpadă Timp aveau amîndoi prea destul, da' vezi că nu prea aveau ce pune-n gură ! De îndată ce ajungeau într-un oraș, începeau a umbla de colo-colo pe la cei din bresla lor, și cum croitorașul era atîta de hazliu și frumușel, fiecare îi dădea cîte ceva, cu dragă inimă. Iar de-i surîdea norocul, mai fura și cîte-o guriță de la fiica meșterului. Și fata i-o da pe furiș, pe după ușă, ca să-i țină de tovărășie la drum

Se revedeau cei doi tovarăși spre seară, și cînd făceau socoteala ce-au dobîndit, totdeauna croitorașul ieșea cu mai mult în traistă. Și de fiecare dată ciubotarul cel sanchiu făcea o mutră acră și cîrtea:

— De, cu cît e omul mai pișicher, cu atît are și noroc mai mare !...

Dar croitorașul nu-i lua în seamă vorbele și începea să rîdă și să cînte. Și cu dragă inimă împărțea cu tovarășul lui de drum tot ce avea, pînă ce golea traista. De-i zornăiau cîțiva bănuți în buzunar, pe dată făcea cinste și, de bucuros ce era, lovea în masă de săreau paharele. Că i se potrivea zicala: „Banii nu fac mulți pureci la mine Cum au venit, așa s-au și dus !. "

După ce au colindat ei o bucată de vreme, s-a nimerit să ajungă într-o pădure mare prin care trecea drumul spre cetatea de scaun a împăratului. Dar ca să ajungi acolo erau două poteci. Pe una mergeai șapte zile, că era mai întortocheată, iar pe cealaltă, numai două. Vezi însă că nimeni nu știa care e poteca care te ducea pe drumul cel mai scurt așa că trebuia s-o alegi la întîmplare.

Cei doi drumeți poposiră sub un stejar, să se sfătuiască încotro s-o apuce și pe cîte zile să cumpere pîine. Într-un sfîrșit, ciubotarul zise:

— Trebuie să fim prevăzători și să socotim c-am avea de făcut un drum și mai lung dacă nu chiar îndoit decît o fi în adevăr. Eu o să-mi iau pîine pentru șapte zile.

— Ce-e ? ! sări croitorașul, de colo — să mă cocoșez cărînd în spinare pîine pentru șapte zile ?! Da' ce-s eu: animal de povară, să stau aplecat sub greutate și să nici nu mă uit în jur, pe unde merg, ca să mă desfătez de frumusețile drumului ? !... Eu am încredere în steaua mea și nu-mi pasă de nimic. Banii de-i am la teșcherea sînt buni și vara și iarna, în timp ce pîinea se usucă pe căldură și mai și mucegăiește, pe deasupra. Că doar nici haina mea nu-i mai lungă decît pînă la glezne, și m-or ține curelele !... La urma urmei, de ce n-am găsi drumul cel mai scurt, că nu mă știu cu ghinion ?!... Pîine pentru două zile mi-o fi prea destul !... Și cu asta, basta !...

Fiecare își cumpără pîine după cum socotise de cuviință, și apoi o porniră, la noroc, prin pădure. Iar aci se înstăpînise o tăcere

ERD

ca-n biserică. Nu sufla nici o adiere, nu murmura nici un izvor, nu triluia nici o pasăre, iar printre crengile dese nu-şi făcea loc nici o rază de lumină. În ăst timp, ciubotarul mergea fără să scoată un cuvînt, că-l înghiodea zdravăn pîinea din spinare. Şi de trudit ce era, sudoarea îi curgea şiroaie pe faţa morocănoasă şi întunecată. Croitoraşul era însă plin de voioşie şi ţopăia încolo şi-ncoace, fără astîmpăr. Şi-n timp ce cînta din frunză sau îi zicea din gură, se gîndea în sinea lui:

„Cred că şi soarele de pe cer s-ar bucura, de i-ar fi dat să mă vadă cît îs de vesel !... Da' uite că nu-i chip să pătrundă prin desişul ăsta !.. "

Se scurseră aşa două zile, dar la a treia, croitoraşul luă seama că pădurea n-are de gînd să se termine şi, cum îşi mîncase toată pîinea, inima parcă tot i se mai strînse oleacă. Da' nu-şi pierdu cîtuşi de puţin curajul, ci se bizui pe norocul lui. Cînd veni seara, se culcă flămînd sub un copac, iar în dimineaţa următoare o porni la drum tot cu maţele goale. Şi la fel se petrecură lucrurile şi-n cea de-a patra zi. Şi cînd ciubotarul se aşeza pe cîte-un ciot de copac să-şi îmbuce mîncarea, croitoraşul, sărmanul, n-avea altceva de făcut decît să se uite cu jind la el şi să înghită în sec !... Şi de oricîte ori se ruga să-i dea şi lui măcar o cojiţă de pîine, hainul de ciubotar îi rîdea în nas, batjocoritor, şi-l lua în răspăr:

— Las' că n-oi păţi nimic !... Că doar ai zburdat tot timpul. La urma urmei, poţi să încerci o dată cum e şi cînd nu eşti vesel !. Vorba proverbului: „Păsările care cîntă în revărsatul zorilor, seara le prinde uliul !"

Pe scurt, ciubotarul n-avea nici pic de milă de croitoraşul care flămînzea de atîtea zile. În cea de-a cincea dimineaţă, bietul croitor nu se mai putu scula, că-l doborîse slăbiciunea. Şi de lihnit ce era, abia mai deschidea gura. Obrajii i se făcuseră pămîntii, iar ochii îi erau roşii şi fără strop de viaţă în ei. Dacă văzu că aşa stau lucrurile, ciubotarul îi zise:

— O să-ţi dau pentru azi o bucată de pîine, da' să nici nu te gîndeşti c-o primeşti de pomană. Pentru ea o să-ţi scot ochiul drept !

Nenorocitul croitor n-avea încotro şi trebui să primească tîrgul. Că de s-ar fi împotrivit, n-ar mai fi apucat să vadă lumina zilei. Mai plînse el o dată cu amîndoi ochii şi, într-un sfîrşit, ciubotarul îi străpunse ochiul drept c-un vîrf de cuţit. Pasămite, hainul ăsta avea o inimă de piatră şi nu ştia ce-i îndurarea omenească ! Şi-n timp ce ciubotarul îl schilodea, croitoraşul îi veniră în minte vorbele maică-si, cînd îl prindea că se înfruptă pe furiş din cămară:

„Mănîncă tu cît poftești acu', da' nu te teme, c-o să suferi peste măsură !..."

După ce-și mîncă pîinea atît de scump plătită, croitorașul își reveni și pe dată își uită de năpasta care-i căzuse pe cap. Și-și făcu inimă, zicîndu-și că și c-un singur ochi o să poată vedea destul de bine toate cele cîte se petrec pe lume, numai sănătos să fie !. . Dar în cea de-a șasea zi așa de tare îl chinui foamea, că aproape îl leșină la inimă și se simți sleit. Și cînd veni seara, căzu din picioare lîngă un copac. În dimineața a șaptea nu se mai putu scula, că era vlăguit de tot, și moartea îl pîndea la tot pasul.

Dacă văzu ciubotarul că croitorașul e la un pas de moarte, îi zise c-un glas prefăcut:

— Uite că mă milostivesc iar de tine, și-ți mai dau o bucată de pîine ! Da' să nu crezi c-o primești degeaba ! Pentru bunătatea ce ți-o fac, o să-ți străpung și celălalt ochi.

Abia atunci își dădu seama croitorașul că trăise pînă atunci ca un ușuratic, fără să gîndească la ziua de mîine și, neavînd încotro, îi zise:

— Fă ceea ce trebuie să faci și eu o să sufăr ceea ce mi-e dat să sufăr! Da' adu-ți aminte că va veni un ceas cînd o să plătești cu vîrf și îndesat felul nelegiuit cum te-ai purtat cu mine. Că doar n-am meritat de loc să mă urgisești într-un asemenea chip. Da' să știi că odată și-odată voi fi răzbunat !. În zilele bune am împărțit cu tine tot ce-am avut, fără să-ți pretind nimic în schimb, în timp ce tu mă lași nenorocit pe toată viața. Oare uiți că meseria mea e de așa fel că dacă dau o împunsătură, trebuie să dau alta alături ?.. Dacă oi fi lipsit de vedere, de-acu' înainte, cum o să pot coase, ca să-mi agonisesc pîinea zilnică ? !. N-o să fiu în stare și-o să trebuiască să cerșesc .. Da' cînd oi fi orb, barem să te înduri să nu mă lași singur, că altfel aș pieri !

Vezi însă că ciubotarul avea o inimă de piatră și toate tînguirile croitorașului nu-i muiară cît de cît inima Și cum în sufletul lui nu mai avea pic de îndurare, luă cuțitul și-i străpunse și cel de-al doilea ochi. Apoi îi puse codrul de pîine în mînă, să-și potolească foamea, și-i mai dădu și un toiag. Și cînd socoti că au făcut destul popas, îl îndemnă să meargă în urma lui.

De îndată ce apuse soarele, ieșiră din pădure și drept în față, pe cîmp, se înălța o spînzurătoare. Într-acolo îl și duse ciubotarul pe bietul croitoraș, care mergea orbecăind ca vai de el, și după ce stătu cu el oleacă, îl părăsi fără de veste și pleacă în drumul lui.

De trudit ce era, de durere și de foame, nenorocitul adormi și dormi somn fără vise toată noaptea. Cînd se lumină de ziuă, se

trezi, dar nu-şi putu da seama în ce loc se află. De spînzurătoare atîrnau doi păcătoşi şi pe capul fiecăruia sătea cîte o cioară. Şi numai ce prinse unul să zică:

— Te-ai trezit, frăţioare ?

— Da, sînt treaz demult ! răspunse cel de-al doilea.

— Atunci o să-ţi spun ceva — începu primul. Află că roua de-a picurat peste noi azi-noapte, de pe spînzurătoare, are darul să redea vederea ăluia de s-ar spăla cu ea pe ochii veştezi. De-ar şti asta orbii, cîţi nu şi-ar recăpăta văzul ! Şi chiar dintre ăia care nu cred că-i cu putinţă un asemenea lucru

Dacă auzi asta, croitoraşul îşi scoase năframa de la sîn şi pe dată o umezi în iarba podidită de rouă. Şi-apoi îşi spălă cu ea ochii lipsiţi de lumină. Şi ce să vezi, pe loc se împlini ceea ce spusese spînzuratul ! Şi-n orbite îi luceau doi ochi teferi şi sprinţari.

Nu trecu mult şi începu a se arăta soarele, răsărind de sub culmea munţilor. Şi de parcă l-ar fi văzut pentru prima oară, croitorul se tot uita la craiul cerului, şi nu-i venea să-şi ia ochii de la el. Apoi, privind drept în faţa lui, văzu o cîmpie largă, pe care se răsfira cetatea de scaun a împăratului, cu porţile ei de piatră şi cu cele o sută de turnuri cu cîte o cruce aurită în vîrf, care străluceau de-ţi luau ochii.

Acu' îi era aşa de ageră vederea, că putea să deslueşască fiecare frunzuliţă care foşnea în copac şi fiecare pasăre din înaltul cerului. Ba îi era în putinţă să zărească fiecare musculiţă care dănţuia în văzduh

Ca să se încredinţeze că nu era totul o nălucire de-a lui, scoase din buzunar un ac de cusut şi, cînd îşi dădu seama că poate să bage aţa în ac mai bine decît înainte, îi tresăltă inima de bucurie şi i se aprinse iarăşi setea de viaţă. Apoi cătă cu milă la bieţii păcătoşi, care atîrnau în spînzurătoare ca limba clopotelor cînd o bate vîntul, şi în sinea lui le mulţumi pentru vorbele care-i aduseseră mîntuirea. Şi luîndu-şi traista în spinare, uită de toate suferinţele îndurate şi-o porni mai departe, cîntînd şi fluierînd. Şi prima făptură pe care o întîlni în calea lui fu un mînz cu părul cum îi castana coaptă, care sărea nestingherit prin iarba înaltă a cîmpului. Dacă văzu croitoraşul că e fără stăpîn, îndată mi ţi-l prinse de coamă şi vru să-l încalece. Că trudit cum era, tare bine i-ar fi prins să ajungă în cetate călare ! Da' vezi că mînzul se rugă de el să-l lase slobod:

— Măi omule, sînt încă prea tînăr şi de m-ar încăleca chiar un croitoraş uşurel ca tine, tot mi-ar vătăma spinarea şi mi-ar frînge-o în două !... Lasă-mă în voie pînă ce m-oi împlini şi oi fi mai voinic.

Și să rămîi încredințat c-o să vină o vreme cînd și eu te-oi răsplăti pentru binele ce mi l-ai făcut.

— Hai, ia-ți tălpășița ! îl îndemnă cu voioșie croitorașul. Că după cîte îmi dau seama, ești la fel de flușturatic cum am fost și eu pe vremuri !..

Și-l atinse ușurel cu cureaua peste spate. Și, de bucurie, mînzul zvîrli cu picioarele dindărăt și, sărind peste niște tufișuri și văioage, o luă la goană peste cîmp, pînă nu se mai văzu.

Croitorașul era însă lihnit de foame, că nu mîncase nimic cu o zi înainte. Și-și spuse el în sine: „Soarele îmi umple, într-adevăr, ochii cu lumina lui, da' un codru de pîine, ca să-mi umple gura, încă nu am !. Orice-oi întîlni în cale, chiar de o fi numai pe jumătate bun de mîncat, l-oi înghiți, să-mi potolesc foamea !. "

În ăst timp, peste cîmp pășea tacticos și cu gravitate o barză.

— Ian stai, cumătră, ian stai ! strigă croitorașul, și-o apucă de picior. Nu știu de ești bună la gust, ori de ai carnea seacă, da' vezi că foamea nu-mi dă răgaz să aleg prea mult Trebuie să-ți tai capul și să te frig

— Nu cumva să faci asta ! grăi barza înspăimîntată. Oare ai uitat că semenii tăi mă cruță și nu-mi cășunează nici un rău ? !. Că doar aduc mari foloase oamenilor !. De-mi dăruiești viața, te-oi răsplăti și eu odată.

— Dacă-i așa precum zici, atunci du-te sănătoasă, cumătră Picioare-lungi ! spuse croitorașul.

Barza își săltă aripile, lăsînd să-i atîrne în jos picioroangele roșii, și zbură fără grabă spre o păpuriște.

„Ce să mă fac ? ! Oare ce să mă fac ? !. își spuse croitorașul în sinea lui. De ieri pînă azi, foamea mi-a crescut și mai mult, da' în schimb, stomacul mi-e tot mai gol!.. Orice mi-o ieși acum în cale, nu-mi mai scapă !. "

Nu-și termină el vorbele, că și văzu înotînd cîteva rățuște pe luciul unei bălți.

— Nici dacă v-aș fi chemat, n-ați fi venit chiar așa la țanc ! spuse cu bucurie croitorașul.

Și, punînd mîna pe una din ele, vru să-i sucească gîtul. Dar chiar în aceeași clipă, o rață bătrînă, care stătea pitită printre trestii, începu a măcăi pînă nu mai putu și, înotînd înspre mal, cu ciocul căscat de spaimă, îl rugă fierbinte să se-ndure de bieții ei copilași și să le lase viața.

— De ce nu te gîndești și la biata mamă, care rămîne singură ? spuse rața. Oare maică-ta n-ar fi tot așa după tine, dac-ar vedea

că cineva ar voi să te ia și să-ți facă de petrecanie ? De ce nu te gîndești la asta ? !.

— Fii liniștită, cumătro ! făcu croitoraşul cel blajin la inimă. Cheamă-ți copiii și du-te cu bine !

Și-n acelaşi timp îi dădu drumul rățuştei, care începu să înoate voioasă pe luciul apei.

Nu apucă s-o pornească la drum, că și văzu în spatele lui un copac bătrîn, pe jumătate găunos, în care zumzuia un roi de albine sălbatice. Și zburau albinele înăuntru și ieşeau afară, după cum e rostul acestor gîngănii folositoare.

— Aici o să găsesc pe dată răsplata pentru fapta bună de adineauri ! se bucură croitoraşul. O să mă înfrupt din miere și-o să mă simt mai înviorat.

Dar matca ieşi afară din buduroi și prinse a-l amenința:

— De îndrăznești să te atingi de poporenii mei sau de-mi distrugi cuibul, să știi că nici ție n-o să-ți meargă bine ! Că acele noastre ți-or pătrunde în piele ca zece mii de țepuşe încinse în foc Iar de ne laşi în pace și te duci în drumul tău, atunci te-om ajuta și noi la nevoie.

Se gîndi croitoraşul ce se gîndi și-și dădu seama că nici de data asta n-o brodise bine, aşa că lăsă albinele să-și vadă mai departe de rostul lor.

— Aoleu, trei străchini goale și-n a patra nimic Asta-i un prînz cam prost ! zise el, făcînd haz de necaz.

Și abia tîrîndu-se de lihnit ce era, cu chiu cu vai ajunse în cetatea de scaun. Și cum bătuse tocmai de amiază, poposi la un han și ceru imediat demîncare, că bucatele erau gata. După ce se sătură, îi veni iar inima la loc, și-și spuse: „Acu' socotesc c-a venit timpul să mă apuc de lucru !" Și porni prin cetate să-și găsească un stăpîn. Îl găsi el în curînd, și slujba i se păru cum nu se poate de bună. Da' nu-i vorbă, că și croitoraşul îşi cunoştea bine meseria ! Mult nu trecu și i se duse faima de felul cum lucra. Fiecare se înghesuia să-i coasă numai el veşmintele, de parcă l-ar fi făcut de pomană . Și renumele îi creştea, că i se dusese vestea în întreaga țară. Da' vezi că croitoraşul nu și-o luase-n cap ca alții. Pe zi ce trecea îi mergea mai bine și iscusința lui devenea tot mai mare. În cele din urmă, împăratul îl numi croitorul curții. Dar cum se întîmplă pe lumea asta, în aceeași zi fu numit cizmar al curții fostul lui tovarăș de drum. Și cînd ciubotarul îl văzu pe croitoraş, să-i vină rău, nu altceva, că doar nu se simțea deloc cu cugetul împăcat. Se miră el că croitorul avea iar ochii teferi, și începu a gîndi în sinea lui:

„Trebuie să-i sap groapa numaidecît, că altfel apucă să se răzbune el pe mine !"

Dar bine zice proverbul: „Cine sapă groapa altuia, cade singur în ea !. . Spre seară, după ce lăsase lucrul și începuse să se întunece, ciubotarul se furișă în iatacul împăratului și începu a-i spune în taină:

— Măria ta, croitorul s-a umflat într-atît în pene, c-a îndrăznit să se laude față de toată lumea c-ar fi în stare să aducă coroana de aur care zace, cine știe unde, pierdută din vremuri străvechi

— Păi asta mi-ar fi pe plac și mie, de-ar găsi-o ! grăi împăratul, bucuros.

Și chiar în dimineața următoare îl chemă la curte pe croitoraș și-i porunci să aducă coroana, după cum se lăudase, ori de nu, să plece pentru totdeauna din cetate.

„Ehei — își zise în sine croitorașul — pișicherul dă oricînd mai mult decît are-n pungă, că n-are ce pierde !. Dacă împăratul ăsta sanchiu îmi cere să-i fac ceea ce n-a reușit să facă nici un om pînă acu', nu-i lucru curat la mijloc și n-are rost să mai aștept pînă mîine Chiar de azi trebuie să mă cărăbănesc din cetatea asta, că nu mă așteaptă nimic bun aici !. "

Își strînse deci legăturica și-o porni la drum. Dar cînd fu să iasă pe poarta cetății, îl apucă părerea de rău că trebuie să-și lase norocul și să întoarcă spatele unui loc unde-i mersese atît de bine. Dar n-avea ce alta face, și către amurg se nimeri să ajungă la balta unde făcuse cunoștință cu mama rățuștelor. Și numai ce dădu cu ochii de ea. Ședea pe mal și se curăța cu ciocul de mîl, că-și învățase pînă atunci puișorii cum să se dea de-a scufundișul. Rața îl recunosc deîndată și prinse a-l întreba de ce tot umblă cu capul în jos, de parcă-i ninge și-i plouă.

— Ehei, o să te minunezi, cînd o să auzi ce mi s-a întîmplat ! răspunse croitorașul, și-i povesti de-a fir-a-păr toată tărășenia.

— Dacă numai asta-i tot ce te-apasă — zise cu blîndețe rața — nu te-ngrijora, c-o scoatem noi la capăt ! Coroana de-o cauți zace pe fundul lacului și cît ai clipi o să ți-o scot afară Da' între timp, așterne-ți năframa pe mal !

Rața se dădu de-a scufundișul, împreună cu cei doisprezece pui ai săi și, după cîteva clipe, fu din nou la suprafață. Și ce crezi, coroana de aur i se odihnea pe aripi, iar cei doisprezece boboci înotau de zor împrejurul ei și, cu ciocurile, tot împingeau coroana, ca să-i fie raței povara mai ușoară. Și-n scurt timp ajunseră la țărm și-o așezară pe năframă.

Acu', dragilor, știu că nici nu vă vine a crede cît de minunată era coroana aceea și cum strălucea în lumina soarelui, de-ți părea bătută în mii și mii de pietre prețioase !.. Da' ce să vă fac, că n-am cum să vi-o arăt

Croitorașul înnodă năframa în cele patru colțuri și-i duse împăratului coroana. Măria sa se bucură tare mult și, drept mulțumită, îi atîrnă de gît croitorașului un lănțug de aur.

Dacă văzu hainul de ciubotar că nu i-a reușit ce pusese la cale, socoti că trebuie să scornească altceva. Și nu-i fu greu, că veșnic clocea în minte tot soiul de gînduri necurate. Și ducîndu-se el în fața împăratului, îi spuse la sfat de taină:

— Măria ta, croitorul ăsta iarăși s-a îngîmfat ca un curcan, și s-a lăudat c-ar fi în stare să redea în ceară palatul împărătesc, cu tot ce e înăuntru și pe dinafară, însuflețit ori neînsuflețit.

Dacă auzi asta, împăratul îl chemă la sine pe croitoraș și-i porunci să facă din ceară palatul împărătesc, cu tot ce era pe dinăuntru și pe dinafară, mișcător ori nemișcător. Iar de s-a grozăvit degeaba și n-o fi în stare să-l întruchipeze la fel, ori de va lipsi un singur cui din perete, atunci toată viața sa va sta la popreală în fundul pămîntului.

Plecă croitorașul de la curte și începu a se gîndi în sinea lui: „După cîte-mi dau seama, lucrurile se-ncurcă din ce în ce mai rău!. Pe legea mea, nici un om n-ar putea să îndure ca să fie mereu la cheremul unuia de scornește asemenea trăsnăi !. "

Și luîndu-și traista la spinare, o porni la drum.

Merse el ce merse, și cînd ajunse la copacul cel scorburos, se așeză să-și mai adune gîndurile. Și de mîhnit ce era, lăsă capul să-i atîrne în jos, de parcă l-ar fi apăsat o mare greutate. Albinele veniră în zbor, împreună cu matca, și aceasta prinse a-l întreba de nu i s-a înțepenit, cumva, gîtul.

— Nu-i gîtul de vină — spuse croitorașul, cu durere-n glas — ci gîndurile care mă apasă și nu-mi dau pace ! Și-i povesti de-a fir-a-păr ceea ce îi cerea împăratul să facă.

Albinele începură să zumzăie și să zbîrnîie între ele, de parcă ar fi ținut sfat și, la urmă, matca îi zise:

— Înturnează-te acu' acasă, și mîine, pe vremea asta, să fii iar aici ! Da' nu uita să aduci cu tine o năframă mare. Și nu-ți mai face gînduri negre, că totul o să se sfîrșească în bine și spre a ta mulțumire.

Se miră croitorul de ce-i spusese matca, dar de ascultat o ascultă, și se întoarse acasă. În ăst timp însă, albinele își luară cu toatele zborul spre palat și intrară înăuntru prin ferestrele deschise. Se

băgară ele prin toate ungherele și cercetară totul, cu de-amănuntul, ca nimica să nu le rămînă ascuns. Apoi zburară degrabă la buduroi și începură a modela din ceară palatul. Și cu așa o repeziciune lucrau, de-ți părea că se înalță văzînd cu ochii . Și pînă către seară îl terminară. Și cînd veni croitorașul, în dimineața următoare, mîndrețea aceea de palat era gata și nu lipsea nici măcar un cui din perete sau o țiglă de pe acoperiș. Și pe deasupra mai era tare gingaș lucrat și avea o culoare albă ca zăpada ! Și-avea o mireasmă că te-mbăta ... Dar nici nu-i de mirare, de vreme ce era cu totul și cu totul din miere dulce.

Croitorașul îl puse într-o năframă mai mare și, cu mare băgare de seamă, îl duse împăratului, care nu mai contenea să se mire de felul cum fusese lucrat. Și porunci el slujitorilor să-l așeze în sala de ospețe a palatului, ca pe-o podoabă de preț. Și drept mulțumită, îi dărui croitorului o coșcogea casă de piatră, cum nu aveau mulți dregători dintre cei mai mari.

Da' vezi că ciubotarul nici acu' nu se lăsă și pentru a treia oară se înfățișă împăratului și-i zise:

— Măria ta, croitorului ăsta nesăbuit i-a ajuns la ureche că-n curtea palatului nu este apă și a îndrăznit a se lăuda c-o s-o facă el să țîșnească drept în mijlocul curții. Și că va fi țîșnitura de apă înaltă cît un stat de om și că va fi limpede cum îi cleștarul.

Împăratul se bucură tare mult la auzul acestei vești și, chemîndu-l pe croitoraș la sine, îi spuse:

— Dacă mîine dimineață n-oi vedea în curtea palatului țîșnitura aia de apă, așa cum te-ai lăudat, să știi că atîta ți-a fost!. Că o să-i dau poruncă gîdelui să te scurteze de cap, ca pe un înșelător, chiar în curtea asta..

Bietul croitoraș nu stătu mult pe gînduri și-o luă la goană afară din cetate. Și cum de data asta îi era în joc chiar viața, lacrimi îi curgeau gîrlă pe obraz. Și cum mergea el așa, cu jale mare în suflet, numai ce-i ieși înainte mînzul căruia îi dăruise libertatea. Și țopăia el și zburda, fără nici o grijă. Da' numai mînz nu mai era acum, ci un cal murg de toată frumusețea.

— Ei, îmi pare c-a venit timpul să te răsplătesc pentru felul omenos cum te-ai purtat față de mine! Că eu știu ce-ți lipsește, da' o să-ți vin într-ajutor imediat. Ia urcă-mi-te în spinare, că acu' pot duce doi ca tine!

Dacă-i auzi spusele, croitorașului îi veni inima la loc și, dintr-un salt, încălecă pe cal. Și ce crezi, bidiviul o luă la goană înspre cetate și se opri drept în curtea palatului!. Aci, goni de trei ori de jur împrejurul curții, cu iuțeala fulgerului, și la al treilea înconjur se

prăbuși la pămînt, fără suflare. Și-n aceeași clipă se auzi o trosnitură grozavă și-o bucată de pămînt, de parc-ar fi fost o ghiulea, sări în aer, drept din mijlocul curții, de ajunse mai sus de turnurile palatului. Și-n urma ei țîșni deodată o vînă de apă, înaltă cît un om călare și limpede cum îi cleștarul. Și razele de soare începură să joace și să se răsfrîngă în ea în zeci de curcubeie. Cînd văzu asta, împăratul se ridică de pe tron, fără voia lui, că așa rămăsese de uimit, și apoi se duse de-l îmbrățișă pe croitoraș în văzul tuturor. Dar vezi că omul nostru n-avu parte să se bucure prea mult de fericire.

Împăratul avea fete destule, și una era mai frumoasă decît alta, dar n-avea nici un băiat și din pricina asta rămînea adesea îngîndurat, că se știa în vîrstă și fără nici un moștenitor. Și tocmai într-un asemenea ceas de amărăciune se întîmplă să pice iarăși la el ciubotarul cel hain și-i suflă el la ureche împăratului:

— Măria ta, croitorul nu se lasă de lăudăroșeniile lui și chiar mai dăunăzi a îndrăznit a spune către mai mulți, că de-ar vrea el, i-ar fi cu putință să-i aducă împăratului un fiu prin văzduh.

Acu', vă închipuiți dumneavoastră cît de mare a fost bucuria măriei sale dacă a auzit această veste! Și nemaiîntîrziind nici măcar o clipă, îl chemă la sine pe croitoraș și-i zise așa:

— Dacă în nouă zile îmi aduci un băiat, îți dau de nevastă pe fie-mea cea mai mare!

„Numai un nătîng ar putea să spună că răsplata e de ici, de colea. — gîndi în sinea lui croitoraşul — și chiar și merită să te dai peste cap pentru ea, da-i vorba că cireșile atîrnă prea sus și de mă urc după ele, se rupe craca sub mine și cad de-mi frîng gîtul!..."

Se duse el acasă, se așeză turcește pe masa de lucru și se gîndi multă vreme la ce avea de făcut, că nu era treabă ușoară deloc să aduci un plod prin văzduh. Da' pînă la urmă își ieși din fire și începu a striga:

— Așa nu mai merge, m-am săturat pînă-n gît! O să-mi iau lumea-n cap, și gata!. Că aici tot nu pot avea liniște!.

Și cum gîndi, așa și făcu. Își strînse într-o legăturică vreo două-trei boarfe și, punînd-o în spinare, o tuli din cetate, de parcă l-ar fi fugărit cineva de pe urmă. Cînd ajunse lîngă o păpuriște, numai ce-o zări pe vechea lui prietenă stînd într-un picior. Cumătra barză tot umbla de colo-colo, în sus și-n jos, de parcă ar fi fost unul dintre înțelepții lumii ăsteia și, din cînd în cînd, se oprea, gînditoare, și privea cu luare-aminte la cîte o broască. Apoi, hap! o și înghițea. Dacă-l văzu pe croitoraș, barza se apropie de el și, după ce-i dădu binețe, îl întrebă:

— Da' ce-ai pățit c-ai traista în spinare? Nu cumva vrei să pleci din cetate?

Atunci croitorașul îi povesti pe-ndelete ceea ce-i poruncise împăratul să-i aducă. Și se jelui el că nu-i stă în putere să-i facă pe voie măriei sale și că de aici o să i se tragă o mare nenorocire.

— Nu-ți face grijă pentru un fleac ca ăsta! căută barza să-i ogoiască durerea. O să te scap chiar eu de la ananghie, că doar de multă vreme aduc în cetate noii-născuți. Și o dată mi-o sta și mie în putință să viu și c-un fecioraș de împărat! O să-l iau dintr-o fîntînă vrăjită... Înturnează-te acasă și stai liniștit! Iar de azi în nouă zile du-te la curte, că oi veni și eu acolo.

Croitorașul se întoarse acasă, după cum îl sfătuise barza, și cînd se împliniră cele nouă zile se înființă la palat. Și după puțin, sosi în zbor și barza. Ciocăni ea în geam și croitorașul se și duse de îi deschise, ca să poată intra. Și ce crezi, cumătra Picioare-lungi intră cu băgare de seamă înăuntru și începu a păși cu gravitate pe pardoseala de marmură lucie.. Iar în cioc, ce credeți că ținea?!... O mîndrețe de copil, frumos, că la soare te puteai uita, iar la el ba, care întindea mînuțele către împărătească!.. Barza înaintă pînă la măria sa și-i puse plodul în poală. Dacă-l văzu împărăteasa cît e de frumos și de ochios, nu mai putu de bucurie și prinse a-l săruta și a-l dezmierda.

Mai înainte de a-și lua zborul, barza dădu jos traista din spinare și i-o întinse împărătesei. Înăuntru erau tot felul de punguțe cu bomboane colorate, care fură împărțite micilor domnițe. Cea mai mare nu căpătă însă cofeturi; ea îl căpătă de soț pe croitorașul cel hazliu și sprințar.

Și gîndi croitorașul în sine: „Maică-mea avea dreptate cînd spunea că cine are încredere în steaua lui și mai are și-un pic de noroc, aceluia nu-i lipsește nimic. Că acu' mă simt de parcă toată lumea ar fi a mea!.

Ciubotarul trebui să facă boftorii cu care croitorașul jucă la nuntă, și apoi primi poruncă să-și ia tălpășița pentru totdeauna din cetate. Merse el ce merse și numai ce ajunse la spînzurătoarea de-o întîlnise și croitorașul. Și cum era toropit de căldura zilei și

avea și inima înveninată din pricina mîniei și-a furiei, se trînti la pămînt, să se mai liniștească oleacă. Dar cînd închise ochii și vru să adoarmă, cele două ciori odată zburară de pe creștetele spînzuraților și, scoțînd niște țipete că te băgau în răcori, nu alta, se repeziră la el și-i scoaseră ochii. Ciubotarul își pierdu mințile și-o luă la fugă prin pădure, ca un bezmetic. Și se vede treaba că s-o fi prăpădit prin vreun afund de codru, că nimeni n-a mai dat de atunci cu ochii de el. Și nici să fi auzit cineva de el n-am aflat vreodată.

HANS, ARICIUL MEU

A fost odată un țăran și țăranul ăsta avea o groază de bani și de pămînt, dar oricît era el de bogat, vezi că ceva tot îi lipsea ca să fie fericit. Și acel ceva era un copil care să-i lumineze casa și să-i aducă bucuria. De multe ori cînd pleca la tîrg cu alți megieși, omul trebuia să îndure batjocura ălorlalți care-l tot întrebau în fel și chip din ce pricină n-are copii. Azi așa, mîine așa, pînă ce-l cuprinse o dată mînia și, venind acasă, îi spuse nevesti-si:

— Ian ascultă, femeie, vreau să am un copil, chiar de-ar fi să fie el și-un arici!.

Și căpătă femeia un copil, dar tare ciudat mai era și copilul ăsta, că-n partea de sus ai fi zis că e un arici, iar în partea de jos, un băiețel!. Cînd văzu femeia ce copil adusese pe lume, se sperie grozav, și-i spuse lui bărbată-su:

— Vezi, asta-i din pricina ta, că m-ai blestemat și pe mine și pe copil!.

Și omul răspunse:

— La ce bun să ne mai găsim vină unul altuia. Acu' că l-ai adus pe lume, se cuvine să fie botezat, da' cum să facem, că nu-i putem lua un naș.

Și femeia răspunse:

— Dacă nu-i putem da un nume, ca la oameni, să-i zicem atunci „Hans, ariciul meu!"

După ce-l botezară, popa le spuse părinților:

— Din pricina țepilor, n-o să-l puteți pune într-un pat obișnuit, așa că o să trebuiască să-i găsiți un alt soi de culcuș.

Se gîndiră ei ce se gîndiră și, pînă la urmă, grămădiră oleacă de fîn în dosul vetrei și-l așezară acolo. Dar de supt nu era chip să sugă la mumă-sa că ar fi înțepat-o cu țepii. Și așa stătu el acolo, în dosul vetrei, opt ani încheiați. Și-n ăst timp, taică-su se săturase să-l mai vadă în casă și se gîndea că de-ar muri mai repede, ar fi mult mai bine. Da' vezi că Hans, ariciul meu, nu plecă de pe lume, ci își ducea viața pe grămăjoara de fîn!.

Și se întîmplă odată ca în orașul megieș să se facă un tîrg. Și cum țăranul tocmai se pregătea să meargă și el acolo, prinse a o întreba pe nevastă-sa ce să-i aducă de la tîrg.

— Oleacă de carne și cîțiva colăcei, că încă de ieri aveam nevoie — spuse femeia.

Apoi omul o întrebă pe slujnică și aceasta-i spuse că tînjea după niște pantofi și ciorapi brodați. Și într-un sfîrșit, omul se adresă și feciorului său:

— Hans, ariciul meu, da' tu ce-ai vrea să-ți aduc?

— Taică dragă — se rugă el — fii bun și adu-mi un' cimpoi!

Se întoarse omul de la tîrg și aduse fiecăruia ceea ce ceruse. Nevesti-si îi dădu carnea și colăceii, slujnicei — pantofii și ciorapii brodați, și apoi se duse în dosul vetrei de puse cimpoiul în brațele lui Hans. Cînd dădu Hans cu ochii de cimpoi, începu să sară și să se veselească, și numai ce-i zise lui taică-su:

— Du-te la potcovar să-mi potcovească cocoșul, că vreau să plec călare pe el în lumea largă, și n-o să mă mai întorc niciodată acasă!.

Dacă-i auzi spusele, omul nu-și mai încăpu în piele de bucurie că scapă de el și alergă într-un suflet la potcovar și-l puse să potcovească cocoșul lui fecioru-său. Și cînd fu gata potcovit, Hans, ariciul meu, se sui călare pe el și-o porni luînd cu el o ciurdă de măgari și de porci, că avea de gînd să-și facă sălașul în pădure.

Ajunse el într-un afund de codru și-și alese un loc mai ferit, unde făcu popas. Și-l puse pe cocoș să zboare cu el tocmai în vîrful unui copac înalt, unde-și întocmi culcușul printre frunze. Și rămase el acolo mulți ani, păzind porcii și măgarii. Și-n ăst timp, turma se înmulți grozav, da' vezi că taică-su nu mai știa nimic despre el. Dar nu-i vorbă că nici nu-l durea sufletul după cel plecat în lume.

Și-n timp ce stătea Hans cocoțat în pom, obișnuia să-i zică din cimpoi tot felul de cîntece care de care mai frumoase, că se opreau păsările din zbor și jivinile pădurii își încetineau pasul, ca să-i asculte viersul fermecat. Și se întîmplă ca odată să treacă pe-acolo un împărat care se rătăcise cu alaiul său de vînătoare și nu mai știa încotro s-o apuce. Și auzind el sunetul de cimpoi în afundul acela de codru, tare se mai miră și trimise un slujitor să cerceteze dincotro vine melodia cea tînguitoare. Slujitorul cercetă în dreapta, cercetă în stînga, dar nu-i fu chip să zărească decît o vietate micuță, care stătea cocoțată într-un copac. Și arăta făptura asta ca un cocoș pe care se afla aburcat un arici care cînta dintr-un cimpoi.

Dacă auzi ce fel de arătare e în copac, împăratul își trimise din nou slujitorul să-l întrebe de ce șade acolo și de nu știe cumva pe

unde e drumul spre împărăția dinspre Soare Apune. Atunci Hans coborî din copac și-i spuse împăratului că el ar fi gata să-i arate drumul spre casă, de se leagă prin viu grai și prin scris ca să-i dea ceea ce i-o ieși mai întîi în cale cînd o păși pragul palatului domnesc. Stătu împăratul să chibzuiască și pînă la urmă își zise în sine: „Ușor mi-e să mă leg față de Hans, ariciul, că doar el nu înțelege slovele și pot să-nșir acolo ce oi vrea..." Și muie el pana în cerneală și mîzgăli ceva, în fugă. Hans, ariciul, îl călăuzi pe împărat pînă aproape de casă și măria sa simți o mare fericire în cugetul său cînd își revăzu locurile care-i erau atît de dragi.

Și ce crezi, cînd fu să păşească în curtea palatului, fata lui, care-l zărise încă de departe, fu atît de bucuroasă, că nu mai avu răbdare și-i ieși înainte, sărindu-i de gît și copleșindu-l de sărutări!...

Și chiar în aceeași clipă împăratul avu o strîngere de inimă și se gîndi la legămîntul pe care-l făcuse cu Hans, ariciul. Iar mai către seară prinse a-i povesti fetei lui toată tărășenia și cum că trebuise să-i făgăduiască unei făpturi ciudate că-i va da ceea ce i-o ieși mai întîi în cale cînd o păși pragul palatului domnesc. Și-i mai spuse el că vietatea asta ședea călare pe-un cocoș, de parcă ar fi stat în șa, pe un cal, și că avea darul să cînte frumos. Da', la drept vorbind, nu făcuse nici un legămînt cu el, că în acea hîrtie sta scris că n-o să-i dea ce i-o ieși în cale mai întîi! Și putuse să-i joace renghiul ăsta, fiindcă Hans, ariciul, nu era știutor de carte.

Dacă auzi domnița că taică-său aranjase lucrurile cum nu se poate mai bine, se bucură tare mult și-n același timp îi spuse că ea nu s-ar fi dus după Hans, ariciul, nici în ruptul capului, chiar de-ar fi stat scris în legămînt să se ducă.

În ăst timp, Hans, ariciul, își păzea cu grijă ciurda de măgari și porci și era mereu plin de voioșie. Și stînd cocoțat în vîrful copacului, îi zicea de mama focului din cimpoi, de hăulea pădurea..

Și se întîmplă odată ca un alt împărat să se rătăcească prin afundul acela de codru, cu alaiul său de vînătoare, și să nu mai știe drumul spre casă, fiindcă pădurea era atît de mare că greu îi dădeai de capăt și te descurcai prin ea. Și-i ajunse și lui la ureche viersul cel minunat al cimpoiului. Și dacă auzi el cîntarea aceea duioasă, numai ce trimise un gonaci să vadă de unde vine. Gonaciul se duse într-acolo și numai ce-l zări pe cocoș în copac și pe Hans, ariciul, călare pe pintenat. Slujitorul îl întrebă ce face în copac și Hans îi spuse:

— Îmi păzesc turma și de aici, de sus, am vederea mai largă, dar pe măriile voastre ce v-a adus pînă la mine?

Atunci gonaciul îi zise că s-au rătăcit şi nu mai ştiu pe unde s-o ia spre împărăţia de la Soare Răsare şi de nu vrea el să le arate drumul. Dacă auzi cum stă treaba, Hans, ariciul, coborî din copac şi-i spuse împăratului, care era bătrîn-bătrîn, că el e gata să-i arate drumul dacă măria sa se leagă să-i dea ceea ce i-o răsări mai întîi în cale în dreptul palatului, cînd s-o întoarce acasă. Împăratul se învoi bucuros, ba chiar îi dădu şi un zapis în care stătea scris c-o să-şi ţină făgăduiala întocmai. Şi călărind în fruntea alaiului, pe cocoşul lui pintenat, Hans, ariciul, le arătă drumul şi-n scurtă vreme împăratul şi ai săi ajunseră acasă. Şi împăratul era fericit, cum nu cred să mai fi fost pe lume mulţi muritori.

Cînd fu să ajungă la curte, dregătorii şi ceilalţi slujitori îl primiră cu mare bucurie. Acu', se cade să vă mai zic că împăratul avea o singură fată, cadră de frumoasă, şi fata auzind forfotă pe cînd alaiul era încă în uliţă, dăduse fuga pe poarta palatului să-l întîmpine pe taică-su. Şi, văzîndu-l, începu să-l sărute şi să-l drăgălească, nemaivenindu-şi în fire de bucurie. Şi-l întrebă fata de ce-a zăbovit atîta prin lume. Atunci prinse a-i povesti împăratul că s-a întîmplat să se rătăcească şi că mai, mai era să nu mai găsească drumul spre împărăţie, de nu i-ar fi călăuzit pînă aici o făptură pe care au întîlnit-o într-un afund de codru. Şi era făptura asta ciudată, jumătate arici şi jumătate om şi şedea călare pe-un cocoş pintenat, tocmai în vîrful unui copac şi cînta nemaiauzit de frumos din cimpoi. Şi-i mai arătă împăratul că făcuse cu Hans, ariciul, legămîntul să-i dea ce-o întîlni în cale cînd o fi să ajungă în dreptul palatului împărătesc. Şi-i mai spuse el că-l durea în suflet că tocmai fie-sa se întîmplase să fie acea fiinţă ce îi era acum juruită lui Hans, ariciul. Dar fata se grăbi să-i spună că de dragul lui taică-su se va duce cu plăcere după Hans, ariciul, oricînd va veni s-o ia.

În ăst timp, Hans, ariciul, îşi păzea cu sîrguinţă porcii şi măgarii care se înmulţiseră atît, că toată pădurea era plină de ei. Şi dacă văzu cîtă bogăţie adunase, Hans, ariciul, socoti că a venit vremea să se întoarcă acasă. Trimise el vorbă lui taică-su să pregătească toate grajdurile cîte erau în sat şi mai adause că venea c-o ciurdă aşa de mare, că oricine care ar fi voit era volnic să taie din porci fără socoteală. Şi-n loc să se bucure, taică-su se întristă cînd auzi veste de la fiu-său, pe care-l crezuse de multă vreme pierdut prin lume.

Dar Hans, ariciul, nu cunoştea gîndurile lui taică-su şi, încălecînd pe cocoş, începu a-şi mîna turma din urmă. Şi după ce veni cu ea în sat, puse oamenii să-i taie porcii. Hei, şi-au tăiat şi-au înjunghiat oamenii, că se auzeau guiţurile porcilor cale de două

ore depărtare!.. Și cînd toată ciurda de porci fu tăiată, Hans, ariciul, grăi către taică-su:

— Tăicuțule, ia mai pune o dată să mi se potcovească cocoșul că pe urmă o să plec și n-o să mai calc pe-acasă niciodată!...

Dacă auzi asta, omul fu nespus de bucuros că n-o să-l mai vadă la față și puse îndată să-i potcovească cocoșul. Hans, ariciul, își puse o trăistuță pe umeri și plecă călare spre împărăția de la Soare Apune. Da' vezi că acolo împăratul dăduse poruncă slujitorilor că de-ar vedea pe cineva venind călare pe-un cocoș, și avînd un cimpoi în mînă, să nu mai pregete nici o clipă și să înceapă a trage cu toții în el cu sîncața, ori să-l taie cu spăngile sau să-l lovească cu ciomegele, ca nu care cumva să ajungă la curte.

Și slujitorii chiar așa și făcură. Cînd zăriră pe Hans, ariciul, venind călare, se repeziră cu spăngile la el, dar el fu mai ager decît dînșii și, dînd pinteni cocoșului, acesta zbură peste poartă, drept la prichiciul ferestrei de la iatacul împăratului. Și, descălecînd, se duse în fața măriei sale și-i ceru cu semeție să-i dea ceea ce stătea scris în legămîntul ce-l făcuseră. Și-i mai spuse c-un glas tare și răspicat că de nu vrea să-i dea ce i-a făgăduit, o să-i facă de petrecanie și lui, și domniței.

Dacă văzu împăratul că nu-i de glumă, o luă cu vorbe bune pe fie-sa, și-o îndemnă să se supună și să plece cu Hans, ariciul, că altfel ar fi fost amîndoi în primejdie să-și piardă viața. Și mai de voie, mai de nevoie, se înveșmîntă domnița în straie albe de nuntă. Și taică-su îi dădu ca zestre o caleașcă cu șase cai, slujitori de trebuință, bani cît nici nu putea duce, și tot felul de giuvaeruri minunate.

Și veni și vremea să plece. Se așeză ea în caleașcă, iar alături luă loc Hans, ariciul, avînd cocoșul și cimpoiul lîngă el. Apoi cei doi însurăței își luară rămas bun. Și-n timp ce caleașca se urni din loc, împăratul gîndi în sinea lui că n-o să-și mai vadă fata nicicînd. Vezi însă că se întîmplă cu totul altfel decît socotise el!.. După ce făcură o bucată de drum și se găseau de-acum afară din cetate, Hans, ariciul, o dezbrăcă pe domniță de veșmintele cele strălucitoare și, împungînd-o cu țepii pînă ce-o umplu toată de sînge, îi spuse:

— Asta-i răsplata pentru fățărnicia voastră!.. Și-acu', hai, pleacă, că nu vreau să te mai văd în ochi!..

În felul ăsta o goni el acasă și fata rămase de rîsul lumii pe toată viața.

Hans, ariciul, nu se amări însă de purtarea ălor doi și plecă mai departe pe cocoșul lui pintenat, avînd cimpoiul la subsuoară. Și

se îndreptă el spre împărăția de la Soare Răsare, că și pe craiul ăstei împărății îl ajutase să găsească drumul spre casă. Da' vezi că împăratul cel bătrîn poruncise slujitorilor săi că de le va ieși în cale cineva care o aduce cu Hans, ariciul, aceluia să-i dea de îndată tot onorul cuvenit, și strigînd ura! din toți rărunchii, să-l conducă pînă la palatul domnesc.

Cînd îl văzu domnița, se înspăimîntă grozav — și cum n-ar fi fost așa, că arăta într-adevăr tare ciudat — dar trecu peste prima spaimă și se gîndi că n-are ce alta face, că doar îi făgăduise lui taică-su să plece cu Hans, ariciul. Îi ură bun venit oaspetelui și, peste puțin, făcură nunta. Și se întinse o masă cu toate bunătățurile pămîntului, și-n fruntea ei se așeză mireasa, iar lîngă ea luă loc mirele, Hans, ariciul. Și mîncară, și băură, și se veseliră cu ăilalți oaspeți, pînă către miezul nopții.

Acu', dacă pogorî noaptea și urmau să se ducă la culcare, în sufletul miresei începu a se strecura o mare teamă din pricina țepilor care-i avea Hans. Dar el o liniști zicîndu-i să n-aibă nici o frică, fiindcă n-o să i se întîmple nimic rău. În același timp, însă, avu grijă să-i spună împăratului să cheme patru slujitori de încredere, care să stea de veghe în fața ușii de la iatac. Și să aprindă ei un foc mare, și să nu-l lase, cumva, să se stingă. Și-i mai zise că de îndată ce-o păși în iatac ca să se bage în așternut, o să lepede de pe el pielea de arici și-o s-o lase în fața patului. Și că în acea clipă chiar, oamenii de pază să intre repede înăuntru și, luînd pielea, s-o arunce pe foc. Și să vegheze pînă va arde toată și s-o face scrum.

Cînd bătu de miezul nopții, mirele intră în iatac și, scoțîndu-și pielea de arici, o puse lîngă pat. Și deîndată veniră oamenii de-o luară și-o aruncară în foc. Și după ce se mistui toată și se făcu scrum, Hans fu dezlegat de vrajă și căpătă înfățișare cum o au toți oamenii, da' vezi că era încă negru-tăciune, de parcă ar fi fost ars.

Împăratul trimise după doftorul curții și acesta frecă trupul mirelui cu tot felul de unsori și-i dete cu tot soiul de arome de se făcu alb ca laptele. Și oricine ar fi venit acum, ar fi văzut lîngă mireasă un tînăr frumos cum puțini se găsesc sub soare. Cînd băgă de seamă domnița cum se întoarseră lucrurile, tare se mai bucură în sufletul ei și-n dimineața următoare amîndoi însurăției se sculară plini de voioșie și mîncară și băură în lege, de parcă nu s-ar fi sfîrșit praznicul. Și de-abia acum începură a sărbători cu adevărat nunta, iar Hans, ariciul, primi de la împăratul cel bătrîn conducerea împărăției.

Și trecu așa vreme, pînă ce, într-un sfîrșit, plecă Hans cu nevastă-sa în satul unde locuia taică-su. Dar cînd îi spuse că e fiul

lui, omul îi răspunse că el n-are fecior. E drept că avusese unul care se născuse cu țepi pe el, ca un arici, dar acela plecase de multă vreme în lume și cine știe unde i s-o fi pierdut urma... Atunci împăratul cel tînăr îi arătă alunița de-a avea la gît și omul își recunoscu pe dată fiul. Și nu-și mai încăpu în piele de bucurie la auzul ăstei vești. Și plecară cu toții spre împărăția dinspre Soare Răsare.

...Iar eu am sfîrșit povestea mea

și la Guntchen am plecat cu ea!...

VÎNĂTORUL CEL ISCUSIT

A fost odată un flăcău și flăcăul ăsta învăță să fie lăcătuș. Și după ce deprinse el, de bine de rău, meșteșugul ăsta, numai ce-i spuse lui taică-su că vrea să plece în lume, să-și încerce norocul.

— Prea bine! făcu taică-su. Să știi că-mi place ce ți-ai pus în gînd să faci! și-i dădu niței bani, să aibă de drum.

Și așa se făcu că plecă el să vînture lumea largă. Umblă ici, umblă colo, căutînd pretutindeni de lucru. Da' vezi că după un timp nu-i mai merse cu lăcătușeria. La drept vorbind, nici nu se prea dădea în vînt după meșteșugul ăsta, în schimb îi veni chef să se facă vînător.

Și-ntr-o bună zi se-ntîmplă să întîlnească pe drum un vînător în straie verzi, care începu a-l lua la întrebări de unde vine și încotro vrea să meargă.

— Sînt ucenic lăcătuș — răspunse flăcăul — dar tare aș avea chef să mă fac vînător și multă bucurie mi-ai face de-ai îngădui să mă iei de ucenic.

— Cu dragă inimă, dacă ți-e voia să mergi cu mine!.

Flăcăul plecă împreună cu vînătorul și se tocmi la el pe cîțiva ani bunicei. Dar cum era sîrguincios și harnic, nici o taină a ăstui meșteșug nu-i rămase necunoscută. Și la sfîrșitul anilor de ucenicie, iarăși îl apucă dorul să colinde lumea și să-și încerce norocul în altă parte. Drept simbrie, vînătorul nu-i dădu decît o pușcă. Da' pușcă cum era asta, nu cred să se mai fi aflat pe lume!. Că avea darul de-a nimeri, fără greș, orice țintă, ori de cîte ori ai fi tras cu ea!. După ce-i mulțumi vînătorului pentru pușcă, flăcăul o porni la drum și după ce merse el o bucată de vreme, nimeri într-o pădure așa de mare, că nu-i puteai da de capăt într-o singură zi. Cînd se înnoptă, flăcăul se sui într-un copac înalt, ca să nu cadă pradă fiarelor sălbatice, și-și făcu culcușul între frunzare. Și ce crezi, către miezul nopții, parcă i se păru că-n depărtare licărește o luminiță!.. Dădu el crengile la o parte ca să se uite mai bine, și luminița îi apăru și mai deslușit. Ba chiar băgă de seamă din ce parte venea geana aceea de lumină. Dar ca să se poată duce după ea, ca după un semn, cînd coborî din copac scoase pălăria din cap și-o

zvîrli în direcția luminii. Apoi se dădu jos, o luă înspre locul unde căzuse pălăria și, punîndu-și-o în cap, o întinse voinicește la drum. Și cu cît mergea mai departe, cu atît creștea și lumina. Într-un sfîrșit, cînd se apropie mai bine, văzu că venea de la un foc înalt cît casa. Și-n jurul focului aceluia stăteau trei uriași, care frigeau un bou. Unul dintre uriași pesemne că era mai flămînd, că odată zise către ceilalți doi:

— Măi, frățîni ai mei, mă îndeamnă inima să gust nițeluș, să văd de nu e în curînd gata friptura noastră.

Și cum spuse, așa și făcu. Rupse o halcă și vru s-o bage în gură, dar vînătorul, care o ochise, odată trase și i-o zbură din mînă.

— Asta-i bună!... făcu uriașul. Ia te uită ce vînt puternic! Mi-a zburat bucătura dintre dește!... și-și luă altă halcă.

Tocmai se pregătea s-o înfulece, dar vînătorul i-o zbură din mînă și pe asta. Atunci uriașul își ieși din fire și, harști! îi trase o palmă zdravănă celui ce stătea lîngă el, strigînd furios:

— De ce mi-ai smuls bucătura din mînă, hai?!...

— Nu ți-am smuls-o eu, zău așa!... răspunse cel lovit. Poate că e prin preajmă vreun țintaș, și-și rîde de noi.

Uriașul rupse o a treia halcă, dar n-o putu duce la gură nici pe asta, fiindcă vînătorul i-o zbură dintre degete, cît ai zice pește.

Dacă văzură cum stau lucrurile, uriașii prinseră a grăi într-un glas:

— Ehei, da' strașnic vînător trebuie să mai fie și ăsta, dacă e în stare să țintească îmbucătura de dus la gură!... Așa unul ne-ar fi și nouă de folos... Apoi strigară de hăuli pădurea: Ian apropie-te, țintașule, și așază-te la focul nostru, să mănînci pe săturate, că nu-ți facem nici un rău. Iar de te încăpățînezi și nu vrei, atunci se schimbă socoteala, că te-om aduce noi cu sila, și atunci ești pierdut!...

Flăcăul se apropie de foc, că n-avea cum să se pună cu uriașii, și le spuse că e un vînător iscusit și că în ce țintă trage cu pușca, nimerește la sigur, fără greș. Uriașii cătară la el, mai cu uimire, mai cu pizmă, și-l întrebară de nu vrea să meargă împreună cu ei. Și-l mai asigurară c-o s-o ducă tare bine și că n-o să-i lipsească nimic. Apoi prinseră a-i povesti că la marginea pădurii e o apă mare și că pe malul celălalt se înalță un foișor. Și-n foișorul acela își duce viața o domniță prea frumoasă pe care de mult tînjeau s-o răpească.

— Păi trebușoara asta-i un fleac pentru mine!. zise flăcăul. Cît ai clipi, o și fac!

Dar tustrei uriașii țîțiiră din buze și-i spuseră:

— Nu te pripi, bre omule, că mai e încă ceva!... E vorba de-un afurisit de cățel care de îndată ce se apropie cineva, îl și simte, și începe să latre, că trezește toată curtea împărătească. Și numai din pricina ăstui cîine nu ne-am încumetat pînă acu' să pătrundem în foișor. Oare te prinzi să împuști cățelușul?

— Mai e vorbă! făcu flăcăul. Asta-i o nimica toată pentru mine!

Apoi se urcară tuspatru într-o corabie și trecură apa. De cum ajunseră la țărm, cățelușul îi și simți și, venind tot într-o goană, dădu să latre la ei; dar vînătorul i-o luă înainte: puse pușca la ochi și-l împușcă pe loc. Dacă văzură asta, uriașii nu-și mai încăpură în piele de bucurie și-n sinea lor prinseră a gîndi că de-acum au și pus mîna pe domniță. Dar parcă vînătorul era un prostănac!. Mai întîi vru să vadă singur, cu ochii lui, cum stau lucrurile, și le potoli avîntul, spunîndu-le să rămînă pe loc pînă i-o chema el. Apoi se furișă în palat și se înfioră pentru o clipă de liniștea adîncă ce domnea pretutindeni. Dar nu era de mirare, că toți dormeau. Cum deschise prima încăpere și văzu agățată în perete o sabie de argint curat, pe care lucea o stea de aur. Iar mai jos, sta scris numele împăratului. Și mai văzu alături, pe-o măsuță, o scrisoare sigilată. Nu întîrzie s-o deschidă și, citind-o, află că cine o avea sabia de argint, acela va doborî cu ea pe orice dușman care i-o sta în cale. Atunci luă el sabia din perete, se încinse cu ea, și plecă mai departe.

Și după ce mai trecu prin cîteva încăperi, odată nimeri în iatacul unde dormea domnița. Și era atît de frumoasă la chip, că se opri fermecat s-o privească. Și-și ținea răsuflarea, ca nu cumva s-o scoale din somn, și nu se mai sătura privind-o... După ce o privi el așa, multă vreme, începu a gîndi în sinea lui: „Cum s-ar cădea să dau pe mîna ăstor uriași sălbatici o asemenea fecioară neprihănită?! Că doar sînt puși numai pe rele și cine știe ce i-ar face!. "
Apoi cătă cu luare-aminte în jurul său și numai ce văzu sub pat o pereche de pantofi, iar pe dreptul sta scris numele împăratului și lîngă nume se afla o stea, iar pe stîngul era numele fetei și-o stea alături. Și-n jurul gîtului, fecioara avea o năframă de mătase, brodată cu aur. Și tot așa, pe partea dreaptă sta scris numele împăratului, iar pe stînga, numele ei — și totul cu slove de aur

Și odată îi veni în minte vînătorului să ia niște mărturii că trecuse pe-acolo. Și cu un foarfece tăie colțul drept al năframei, și-l puse în ranița ce-o avea cu el. Apoi luă și pantoful drept, de avea scris tot numele împăratului, și-l bagă și pe acesta în raniță.

În ăst timp, fecioara dormea, cufundată-ntr-un somn adînc, și era înveșmîntată într-o cămașă albă cum îi zăpada. Flăcăul se apropie de fată și, binișor, fără ca măcar s-o atingă, tăie și-o bucată din cămășuică. Și apoi o puse și pe asta în raniță, împreună cu celelalte.

După asta plecă, lăsînd-o pe fecioară să doarmă mai departe, nestingherită. Și cînd ajunse la poartă, numai ce dădu cu ochii de cei trei uriași, care nu se clintiseră de-acolo și-l așteptau nerăbdători, crezînd că dintr-o clipă într-alta o să le-o aducă pe domniță plocon.

Flăcăul le strigă să vină înăuntru, că fecioara e de-acum în mîinile lui. Și le mai zise să se strecoare printr-o bortă aflată în perete, că nu le poate deschide ușa. Și cînd se apropie primul, vînătorul, hați! își și înfășură părul uriașului pe mînă și, trăgîndu-i capul înăuntru, i-l reteză cu sabia, dintr-o lovitură. Apoi îl trase cu totul înăuntru. După asta, îl strigă pe al doilea și-i tăie capul și ăstuia. Într-un sfîrșit, îi veni rîndul și celui de-al treilea. Acu' nici nu trebuie să vă mai zic, că vă dați seama singuri, cît era de bucuros flăcăul că o scăpase pe fecioară de tîlharii aceia de uriași.. După aceea, flăcăul tăie limbile uriașilor și le puse tot în raniță, lîngă celelalte mărturii. Și se gîndi el: „Acu' pot să mă întorc acasă, la taică-meu, să-i arăt că n-am făcut umbră pămîntului degeaba, și p-ormă oi pleca iar în lume, că de mi-e hărăzit să mă bucur de noroc, m-o ajunge el din urmă!. "

A doua zi, împăratul se deșteptă mai devreme ca de obicei și mare-i fu mirarea cînd dădu peste leșurile celor trei uriași. Și cum nu putea să se dumirească defel cine o fi fost voinicul care le-a venit de hac ăstor trei matahale, se duse în iatacul domniței și, trezind-o, o întrebă și pe ea de nu bănuiește pe careva de la curtea domnească c-ar fi făcut fapta asta demnă de laudă.

Dar fata dădu din umeri și-i spuse:

— Taică dragă, n-am de unde să știu cine-o fi fost, și nici cu presupusul nu pot să-mi dau, că am dormit toată vremea.

După ce plecă taică-su, fata vru să se îmbrace, dar cînd dădu să încalțe pantofii, ia-l pe dreptul de unde nu-i. Și privindu-se în luciul oglinzii, văzu că și din năframă lipsea colțul drept Ba-i lipsea și din cămașă o bucățică.

Împăratul adună toți curtenii și soldații, ba chiar și slujitorii mai de rînd, și prinse a-i întreba de nu știu cine a scăpat-o pe fiică-sa și le-a făcut de petrecanie uriașilor.

Acu' trebuie să vă spun că împăratul avea în oastea lui un căpitan, și era omul ăsta atît de pocit, că te apuca groaza de te uitai la el. Și după toată urîțenia, mai era și zbanghiu. Și unde

ieși căpitanul înaintea împăratului și, bătîndu-se peste piept, spuse cu semeție că el făcuse fapta asta. Dacă-i auzi spusele, împăratul cel bătrîn zise în auzul tuturor că o să-i dea pe fiică-sa de nevastă de nu șuguiește și-a săvîrșit, într-adevăr, isprava asta vitejească.

Dar vezi că fata nici nu vru să audă de așa ceva, și grăi către crai:

— Taică dragă, mai bine plec în lume, pînă unde m-or duce picioarele, decît să mă mărit cu pocitania asta!...

Împăratul rămase însă neînduplecat în hotărîrea sa, și-i spuse că de nu-l ia pe căpitan de bărbat, să lepede straiele cele împărătești și să se îmbrace în straie de rînd. Și să plece cît mai degrabă de la curte și să se ducă la un olar, și să se apuce de negoț cu oale și străchini, că n-o mai socotește fiica lui.. Dar nici domnița nu dădu înapoi; se dezbrăcă ea de straiele împărătești și, ducîndu-se la un olar, luă cu împrumut de la el o sumedenie de vase de lut și-i făgădui c-o să i le plătească, dacă le-o vinde pînă-n fapt de seară.

După ce-o văzu încărcată de oale și de ulcele, împăratul îi porunci să se așeze cu marfa în piață, într-un anume loc. Apoi, pe ascuns, se învoi cu niște țărani să treacă cu harabalele peste grămada aceea de oale, și să le prefacă în țăndări.

De îndată ce-și rîndui domnița marfa în locul acela din piață, un șir întreg de căruțe grele dădură năvală peste maldărul de oale și străchini, și-n gal pul cailor făcură totul numai praf și pulbere. Cînd văzu ce nenorocire o lovise, domnița începu a plînge cu lacrimi amare.

— Doamne — începu ea a se văicări — de unde o să-i plătesc olarului?!.

Acu' trebuie să vă spun că împăratul le făcuse pe toate astea înadins, ca s-o silească pe domniță să-și lase din cerbicie și să-l ia pe căpitan de bărbat. Dar ea nici gînd n-avu să treacă pe la taică-su, ca să se plîngă de ce i se întîmplase, ci se duse din nou la olar de-l rugă s-o mai îngăduie cu banii și să-i dea marfă încă pe-atît. Dar olarul îi răspunse că nici nu vrea să audă de-așa ceva. Și că-i dă marfă numai de i-o plătește pe cea de-o luase înainte. Dacă văzu că n-are încotro, domnița se duse la taică-su și începu a plînge și a se văicări, că și unei pietre i s-ar fi făcut milă și s-ar fi înduioșat. Și-i zise ea că vrea să plece în lume, să i se piardă urma. Și-i răspunse taică-su:

— O să pun niște meșteri să-ți dureze o căscioară în pădure, și de-aci înainte acolo o să-ți duci viața. Și-o să faci bucate ca să îndestulezi pe oricine ți-o călca pragul, dar de luat bani pentru asta n-o să-ți fie îngăduit.

Cînd căscioara fu gata, îi atîrnă o firmă deasupra uşii, şi pe firmă stătea scris cu slove de-o şchioapă: „Azi pe gratis, mîine pe bani!" Şi-n căscioara asta trăi domniţa multă vreme. Şi curînd începu a se duce vestea prin lume despre o fecioară care, pasămite, ar ospăta pe gratis drumeţii, şi că lucrul ăsta şi stă scris pe-o firmă, deasupra uşii. Nu ştiu cum se făcu, dar vestea cu pricina se întîmplă că ajunse şi la urechile vînătorului. Şi de cum o auzi, începu el a se gîndi în sine: „Ian te uită, bre omule, asta ar fi ceva bun şi pentru unul ca alde tine, care eşti sărac şi n-ai nici lăscaie!. "

Îşi luă deci puşca şi ranița în care se mai aflau încă lucruşoarele pe care le oprise ca mărturie, cînd o izbăvise pe domniţă, şi o porni către poiana aceea din pădure, unde se afla căscioara unde te ospătai pe degeaba. Nu-i fu deloc greu s-o găsească şi pe firma de deasupra uşii stătea scris chiar aşa cum pomeniseră oamenii: „Azi pe gratis, mîine pe bani!.. "

Păşi el pragul căscioarei, şi pe lîngă puşcă şi ranița din spate, era încins cu sabia de argint cu care-i răpusese pe cei trei uriaşi. Şi, plin de cuviinţă, ceru el gazdei ceva de mîncare. Şi nici nu pot să vă spun cît se bucură vînătorul cînd dădu iar cu ochii de mîndreţea aceea de fecioară, care era neasemuit de frumoasă. Ea prinse a-l întreba de unde vine şi-ncotro se duce şi el îi zise doar atît:

— Ia, mă vîntur şi eu prin lumea asta largă!...

Dar vezi că fata nu-l slăbi cu întrebările şi vru să afle de unde avea acea sabie pe care stătea scris tocmai numele tatălui ei. Dacă auzi asta, vînătorul se miră foarte şi-o întrebă de era într-adevăr fata împăratului. Şi ea dădu din cap a încuviinţare.

— Cu sabia asta — adause vînătorul — am tăiat capetele a trei uriaşi.

Şi spre a-i dovedi fetei că spusese numai şi numai adevărul, scoase din raniţă şi-i arătă limbile uriaşilor, pantoful, colţul de la năframă şi bucăţica de cămaşă.

Ei, dragilor, nici nu am cuvinte să vă spun cîtă bucurie fu atunci pe domniţă. Destul dacă vă zic că se simţea într-al nouălea cer şi-l sorbea din ochi pe flăcăul care o izbăvise de la moarte.

Mult nu mai zăboviră ei în pădure, că nu mai aveau de ce, şi grăbindu-se, curînd ajunseră la curtea împărătească. Domniţa îl lăsă pe flăcău în iatacul ei şi, aducîndu-l pe împărat acolo, i-l arătă pe acela care o scăpase cu adevărat de la pieire. Şi cînd văzu împăratul toate mărturiile pe care i le puse în faţă vînătorul, nu se mai îndoi cîtuşi de puţin de spusele fiicei lui. Numai că-i zise flăcăului că i-ar plăcea să afle mai pe îndelete cum s-a întîmplat toată

tărășenia.. Și adause măria sa că prin vitejia lui, vînătorul e în drept s-o capete pe fecioară de soție.

Apoi veniră niște slujitori de-l înveșmîntară în niște straie cum nu se purtau prin acele meleaguri, și odată păru a fi vînătorul un oaspete străin. După asta, împăratul porunci să se aștearnă o masă bogată și la masa asta fu poftit și căpitanul de se grozăvise că-i omorîse pe cei trei uriași. Apoi se așezară cu toții la masă, și căpitanul primi locul din stînga domniței, iar vînătorul pe cel din dreapta. Căpitanul cătă la omul ce stătea de-a dreapta domniței și gîndi că trebuie să fie vreun străin, venit în ospeție.

După ce s-au ospătat ei bine și-au băut pe săturate, împăratul se aplecă spre urechea căpitanului și-i spuse că-i va da ceva să ghicească:

— Dacă unul se grozăvește c-ar fi răpus trei uriași și de e întrebat unde le sînt limbile, și de s-ar uita el și-ar vedea că în gură n-au nici o limbă, niciunul, asta ce-ar putea să însemne?

Și îndată se grăbi căpitanul să răspundă:

— Înseamnă că nici n-au avut!..

— N-ai ghicit! făcu împăratul. Da' cum se poate una ca asta, că doar orișice vietate are limbă!... Și prinse a-l întreba mai departe: Ce-ar merita acela să pățească?

Și dădu răspunsul căpitanul:

— Ar merita să fie rupt în bucăți!

Împăratul cătă la căpitan și-i spuse că singur el și-a dat osînda și că măria sa nu mai are ce să adauge la ea. Apoi porunci să fie dus la închisoare și acolo fu rupt în patru bucăți.

Și se făcu o nuntă ca-n povești. Vînătorul își aduse și părinții la curte și trăiră aceștia la fiul lor în bucurie și desfătare. Și după ce împăratul cel bătrîn închise ochii pe veci, moșteni el împărăția pe care o conduse în pace și bună înțelegere de i se duse vestea peste nouă mări și nouă țări.

RACLA DE CLEŞTAR

Nimeni să nu spună că un biet croitor nu poate să ajungă departe şi la mare cinste, că mare greşeală ar face!.

S-a întîmplat odată ca tocmai un asemenea croitor să plece în lume. Şi era el un tinerel plin de cuviinţă şi sprinten, nevoie mare. Şi-ntr-o bună zi s-a nimerit să ajungă într-o pădure întinsă. Şi cum nu cunoştea drumurile prin pădure, la un moment dat s-a rătăcit. Peste puţin timp s-a lăsat noaptea şi, de voie de nevoie, a trebuit să-şi caute un culcuş în singurătatea aceea. Şi era o beznă că nu vedeai la doi paşi şi te apucau fiorii. Acu', nu-i vorbă, i-ar fi fost plăcut să doarmă pe muşchiul moale, dar teama de fiarele sălbatice nu-i dădea pace. Într-un sfîrşit, se hotărî să petreacă noaptea într-un copac. Căută el, pe dibuite, un copac înalt şi, cătărîndu-se pînă în vîrf, îi mulţumi Domnului că avea cu el fierul de călcat. Că de nu l-ar fi avut, vîntul, care sufla năprasnic printre crengile copacilor, l-ar fi dus cu el cine ştie unde. După ce stătu vreo cîteva ore bune pe culcuşul acela de frunzare, cu inima cît un purice şi abia ţinîndu-se să nu cadă, numai ce zări licărind o luminiţă ce părea că vine de foarte aproape. Şi socotind că acolo trebuie să fie o aşezare omenească şi că s-ar simţi mult mai bine într-un ungher cît de mic, decît pe crengile unui copac, se dădu jos, cu băgare de seamă, şi-o luă pe urmele razei aceleia de lumină. Şi călăuza asta luminoasă îl duse la o căscioară împletită din trestie şi papură. Îşi făcu el inimă şi bătu cu curaj la uşă, şi uşa odată se dădu de perete. Şi-n lumina care veni dinăuntru, croitorul nostru văzu un omuleţ bătrîn şi încărunţit, care purta un gheroc din petice de toate culorile

— Cine eşti şi ce cauţi pe aici?!. se făcu auzit glasul hîrşîit al moşneagului.

— Sînt un biet croitor pe care l-a prins noaptea în sălbăticimea asta şi te-aş ruga din suflet să mă adăposteşti pînă dimineaţă în coliba 'mneatale primitoare.

— Vezi-ţi mai bine de drumul tău — răspunse bătrînul, morocănos — că nu vreau să am de-a face cu ăi de hoinăresc fără nici un căpătîi!. Caută-ţi culcuş în altă parte!

Nici nu-şi termină bine vorbele, că şi vru să-i trîntească uşa în nas. Dar croitorul îl apucă de pulpana gherocului şi începu a-l ruga atît de stăruitor, că moşneagul, care nu era chiar atît de hain la inimă pe cît voia să pară, se învoi, în cele din urmă, şi-l lăsă în colibă. Apoi îi dădu să mănînce şi-i făcu într-un colţişor un culcuş cum nu se mai poate de bun. Şi fiindcă era trudit tare şi abia-şi simţea oasele, croitoraşul adormi somn fără vise, pînă dimineaţa. Şi poate că nu s-ar fi sculat nici atunci, de n-ar fi sărit din somn, speriat de-o larmă înfiorătoare. Prin pereţii subţiri ai căscioarei răzbăteau tot soiul de strigăte şi de mugete puternice, că te prindea groaza, nu alta. Apucat de-un curaj neaşteptat, croitoraşul sări din aşternut şi, îmbrăcîndu-se în grabă, dădu buzna afară. Şi ce credeţi că-i fu dat să vadă? Un coşcogea taur, negru cum îi smoala, şi-o mîndreţe de cerb încleştaţi într-o luptă aprigă!. Şi cu atîta furie se repezeau unul asupra celuilalt, că pămîntul se cutremura şi duduia de tropotul lor şi văzduhul răsuna de răcnetele lor turbate. Se bătură ei aşa care pe care, multă vreme, şi croitoraşul nu putu să-şi dea seama care din ei doi o să iasă învingător. Dar în cele din urmă, cerbul fu mai ager şi-l străpunse pe taur cu coarnele. Cu un muget îngrozitor, taurul se prăbuşi la pămînt, dar cerbul nu-l slăbi cîtuşi de puţin, ci-i mai dădu cîteva lovituri, pînă ce-l văzu dîndu-şi sufletul.

Croitoraşul încă nu-şi revenise din uimire şi stătea locului, parcă încremenit, cînd, deodată, îl văzu pe cerb venind înspre el în salturi mari. Şi mai înainte de-a putea fugi, cerbul se repezi la croitoraş şi aproape că-l luă în furculiţă cu coarnele lui mari. Şi-apoi, pun-te pe fugă!. Şi goni cerbul peste bolovani şi ponoare, şi trecu văi, şi dealuri, şi păduri, şi cîmpii, parcă mîncînd pămîntul. Ca să nu cadă cumva, croitoraşul se încleştase cu amîndouă mîinile de capetele coarnelor, dar de gîndit la nimic nu se mai gîndea. Se lăsase în voia sorţii. Şi tot timpul i se părea că zboară.

Într-un sfîrşit, cerbul se opri în faţa unui perete de stîncă şi, încetişor, îl lăsă pe croitoraş pe-o moviliţă. Şi multă vreme îi trebui croitoraşului pînă să-şi vină în fire, că era mai mult mort decît viu din pricina hurducăturilor şi-a groazei prin care trecuse. După ce-l văzu că şi-a revenit oarecum, cerbul îşi repezi coarnele într-o uşă care se afla în stîncă, şi-o izbi atît de puternic, că odată sări uşa în lături. Şi ce să vezi, limbi groase de flăcări izbucniră dinăuntru, urmate de valuri-valuri de aburi deşi, care-l învăluiră pe cerb, ascunzîndu-l privirilor!.

Acu', croitoraşul nu ştia ce să facă şi încotro să se îndrepte, ca să iasă din acea pustietate şi să ajungă iar între oameni. Şi-n timp ce stătea el aşa, cu inima îndoită, şi nu era în stare să ia vreo hotărîre, numai ce auzi un glas care venea parcă din stîncă. Şi-i striga glasul acela:

— Hai, intră fără teamă, că n-o să păţeşti nimic!

La început, croitoraşul şovăi, dar mai apoi, mînat parcă de o putere ascunsă, de un îndemn lăuntric, se supuse acelui glas îmbietor. Păşi pragul uşii de fier şi curînd ajunse într-o sală largă, că abia îi puteai da de capăt. Acoperişul şi pereţii şi duşumelele sălii ăsteia erau din bucăţi pătrate de marmură care, de şlefuite ce erau, scînteiau de-ţi luau ochii. Şi pe fiecare pătrat se aflau săpate nişte semne necunoscute.

Croitoraşul cătă cu de-amănuntul la toate, mut de uimire, şi tocmai se pregătea să iasă afară, cînd auzi din nou glasul acela. Şi-i spuse glasul:

— De vei păşi pe piatra ce se află în mijlocul sălii, să ştii că vei avea parte de o mare fericire!

Cum lepădase frica şi-şi simţea bătîndu-i în piept o inimă vitează, croitoraşul dădu urmare poruncii. Sub picioarele lui lespedea începu parcă să se desprindă de celelalte şi apoi coborî încet în adîncime. Cînd lespedea se opri, croitoraşul îşi aruncă privirea de jur împrejur şi se văzu într-o sală la fel de lungă şi de spaţioasă ca şi cea de sus. Numai că aici erau mai multe la care să-ţi rămînă ochii şi inima. . În pereţi erau săpate nenumărate firide şi-n firidele astea stăteau nişte garafe de sticlă străvezie, pline c-un fel de licoare colorată, ori c-un fum albăstrui... Pe pardoseala sălii se înălţau, una în faţa alteia, două sipete mari de cleştar şi sipetele astea îndată îi stîrniră curiozitatea. Şi-n timp ce se îndrepta spre unul din ele, numai ce zări înăuntru o clădire frumoasă, care semăna c-un castel, înconjurată de tot felul de acareturi, de grajduri şi hambare, şi de o mulţime de alte lucruri care-ţi încîntau ochii. Totul era nespus de mic şi lucrat într-un chip atrăgător şi cu foarte multă grijă, de parcă ar fi ieşit din mîna iscusită a unui mare meşter, care sculptase fiecare lucruşor cu cea mai mare exactitate.

De nu s-ar fi auzit încă o dată glasul acela, croitoraşul ar mai fi zăbovit încă multă vreme să privească aceste minunăţii nemaivăzute. Vezi însă că glasul îi porunci să se întoarcă şi să-şi îndrepte privirile spre celălalt sipet de cleştar. Acu', nici nu vă pot spune cît de nemărginită îi fu mirarea cînd văzu înăuntru o fată de-o rară frumuseţe... Şi cum şedea ea cu gura uşor întredeschisă, părea că doarme. Şi era toată înfăşurată în părul ei lung şi auriu, ca-ntr-o

mantie de preț. Ochii îi erau închiși, dar culoarea vie și însuflețită a feței și o panglică pe care răsuflarea o făcea ușor să freamăte nu lăsau nici o îndoială asupra faptului că trăiește. Croitoraşul căta la fata cea frumoasă, cu inima bătîndu-i de uimire și încîntare.. Și numai ce deschise ea ochii. Și cînd îl văzu pe flăcău, tresări și dădu un țipăt de spaimă și de bucurie.

— O, doamne — strigă fata — se apropie ceasul izbăvirii mele!.. Hai, repede, repede, ajută-mă să scap din temnița asta!. Dacă tragi zăvorul raclei ăsteia de cleștar, atunci sînt scăpată.

Croitorul o ascultă fără șovăire și, de îndată ce nu se mai află sub lăcată, fata cea frumoasă ridică ușurel capacul de cleștar și se săltă din raclă. Apoi fugi într-un ungher al sălii și se înfășură într-o mantie largă. Dar nu stătu mult acolo și, așezîndu-se pe-o lespede, îl îndemnă pe flăcău să se apropie de ea. Și după ce flăcăul îi veni în preajmă, fata îl sărută prietenește și-i spuse:

— Izbăvitorul mei cel mult dorit, cerul te-a îndreptat spre mine ca să pui capăt suferințelor pe care le îndur de atîta amar de vreme. Și din ziua cînd ele or lua sfîrșit, or începe să curgă zilele fericirii tale. Cerul mi te-a hărăzit ca soț și-ți vei petrece viața alături de mine, care te-oi iubi pînă la moarte. Și vei fi încărcat de toate bunurile pămîntești și-o netulburată bucurie îți va umple inima. Da' acum așază-te lîngă mine, că a venit timpul să asculți povestea vieții mele.

Sînt fiica unui conte cu stare, și am avut nenorocul să rămîn orfană la o vîrstă tare fragedă. Și cînd au închis ochii părinții mei, ultima lor dorință a fost să fiu dată în grija fratelui meu mai mare, care m-a și crescut de altfel. Ne iubeam mult și atît de bine ne potriveam la gusturi și-n felul de-a gîndi, că am luat hotărîrea să nu ne căsătorim niciodată, ci să rămînem împreună pînă la sfîrșitul vieții. Din casa noastră nu lipseau niciodată musafirii și megieșii și prietenii ne călcau adesea pragul. Și față de toți eram la fel de ospitalieri.

Și se întîmplă ca într-o seară să vină călare un străin și să bată la poarta castelului. Și sub motiv că-i e fugarul obosit și nu mai poate ajunge pînă la satul vecin, ne rugă să-l adăpostim peste noapte. Om ești, nu poți lăsa pe-un drumeț în uliță, fără adăpost, și i-am îndeplinit rugămintea cu toată cuviința cuvenită. Acu', omul era isteț la minte și priceput la povești. Și-n timpul cinei ne ținu de urît cu tot felul de povestiri, în chipul cel mai plăcut cu putință. Și atît de mult îi plăcu fratelui meu, că nu se îndură să-l lase să plece, și-l rugă să mai rămînă la noi cîteva zile. Și după cîteva clipe de șovăială, oaspetele încuviință.

Am stat noi la masă pînă seara tîrziu și într-un sfîrșit a venit vremea să ne ducem la culcare. Fratele meu l-a condus pe străin în camera lui, iar eu m-am grăbit să ajung în iatacul meu, că eram obosită grozav și ardeam de dorința de a-mi odihni cît mai curînd mădularele pe pernele cele moi. Abia ațipisem și deodată am fost trezită de dulceața unui cîntec armonios și plin de farmec. Și cum nu mă dumiream de unde poate să vină, am dat s-o strig pe slujnica mea de credință, care dormea în încăperea vecină. Dar spre mirarea mea, mi-am dat seama că-mi este peste putință s-o fac. O greutate, de parcă ar fi fost o lespede, mă apăsa cu putere pe piept și-o forță necunoscută mă robea ei cu totul, că nu mai eram în stare să scot cel mai mic sunet, necum să vorbesc. Și chiar în același timp am deslușit la lumina opaițului chipul străinului. Pasămite, se strecurase înăuntru, trecînd prin cele două uși care erau strașnic zăvorîte..

Străinul nu întîrzie să se apropie de mine și-mi spuse că prin vrăjile diavolești care-i stăteau în putință, a făcut să răsune pînă la mine în încăpere acea muzică dulce. Și că ea avusese darul de a mă trezi. Și mai adăugă el că pătrunsese prin toate broaștele și zăvoarele în iatac, arzînd de dorința de a-mi oferi inima și mîna lui. .

Și atît de mare era dezgustul pe care-l simțeam față de vrăjile lui, că mi s-a pecetluit gura și nu i-am putut da nici un răspuns, Un timp el rămase nemișcat, de parcă ar fi fost o stană de piatră, și parcă aștepta de la mine un răspuns care să-i fie pe plac. Da' cum eu nu-mi descleștam gura și tăceam chitic, începu să strige la mine, furios, că o să se răzbune cumplit și c-o să găsească destule mijloace ca să-mi înfrîngă trufia. Și după ce făcu spume la gură de furie, se făcu nevăzut.

Am petrecut o noapte plină de zbucium și abia spre dimineață am pus capul jos și-am ațipit. Cînd m-am trezit, am dat fuga la fratele meu ca să-i aduc la cunoștință cele întîmplate, dar nu l-am mai aflat în camera lui. L-am întrebat atunci pe slujitorul lui unde e, și acesta mi-a spus că plecase în zori la vînătoare, împreună cu oaspetele străin. Și odată mi-a trecut un fior prin inimă și ceva îmi spunea c-o să se întîmple o nenorocire. M-am îmbrăcat repede și-am poruncit să mi se înșăueze calul pe care călăream de obicei. Apoi, însoțită doar de-un slujitor, am pornit în galop înspre pădure. Și, ca un făcut, calul slujitorului se poticni de o buturugă și-și rupse un picior. Omul nu mai putu să mă urmeze și mi-am continuat drumul singură, gonind fără contenire. Și după o rariște de fagi numai ce-l zării pe oaspetele cel străin venind înspre mine și ducînd după el o

mîndreţe de cerb. Îl întrebai unde l-a lăsat pe fratele meu şi cum de-a izbutit să prindă vietatea asta din ochii căruia şiruiau lacrimile... Da' în loc să-mi răspundă omeneşte, străinul începu a rîde în hohote, de hăuli pădurea. Atunci m-a apucat şi pe mine furia şi, scoţînd un pistol ce-l aveam la mine, l-am îndreptat spre fiara de om şi am tras în el. Dar, ca un făcut, după ce se izbi de pieptul lui, glonţul sări înapoi şi intră în capul fugarului meu.

M-am prăbuşit la pămînt şi-n ăst timp străinul prinse să murmure cîteva cuvinte care mă făcură să nu mai ştiu de mine, şi rămăsei în nesimţire, de parcă eram moartă. Cînd mi-am revenit, mă aflam în cavoul ăsta subpămîntean, zăvorită în sicriul de cleştar. Vrăjitorul îmi mai apăru o dată şi-mi spuse că pe fratele meu l-a prefăcut într-un cerb şi că palatul şi toate celelalte, care-mi aparţineau, le făcuse de-o şchioapă şi le închisese în celălalt sipet de cleştar. Iar pe slujitorii mei îi transformase într-un soi de fum şi-i vîrîse în nişte garafe de sticlă. Şi mai adause el că de-aş vrea să mă supun, în sfîrşit, voinţei lui, uşor i-ar fi să le aducă pe toate la starea dinainte, că pentru asta ar trebui numai să se deschidă sipetul de cleştar şi garafele. Dar şi de data asta l-am lăsat fără răspuns..

Dacă văzu că mă înverşunam în hotărîrea mea, odată se făcu nevăzut şi mă lăsă în închisoarea asta, cuprinsă de-un somn adînc. Vezi însă că cugetul meu era treaz, cu toate că dormeam, şi printre imaginile care mi se perindau prin minte, îmi apăru şi chipul mîngîietor al unui tînăr care venea să mă scape de sub vrajă. Şi azi, cînd mi-a fost dat să deschid ochii, după atîta vreme, l-am văzut aievea pe cel din vis. Şi acela erai tu!. Şi mi-am văzut visul împlinit. Acu', ajută-mă să îndeplinesc mai departe ceea ce am întrezărit în visările mele.. Şi primul lucru pe care trebuie să-l facem, e să aşezăm sipetul de cleştar în care e închis castelul pe acea lespede lată de e în mijlocul sălii.

Îndată ce-l aşezară, lespedea se ridică împreună cu fata cea frumoasă şi tînărul croitoraş, şi trecu către încăperea de sus, printr-o deschizătură ce se deschise în tavan. Iar de aici, uşor le fu ca să poată ajunge afară. Fata nu întîrzie nici o clipă să deschidă capacul sipetului şi era uimitor să priveşti cum se măreau şi se tot măreau castelul, grajdurile, hambarele şi toate celelalte acareturi, revenindu-şi cu repeziciune la mărimea lor de mai înainte.

După asta, cei doi tineri se întoarseră în peştera subpămînteană şi tot cu ajutorul acelei lespezi, scoaseră la lumina zilei garafele umplute cu fum. Şi cum deschise fata garafele, fumul cel albăstrui ieşi afară şi se prefăcu în oameni. Şi oamenii nu erau alţii decît slujitorii şi curtenii contesei. Dar nici nu pot să vă spun cît de mare fu bucuria fetei cînd din pădure îşi făcu apariţia frate-său, avînd iarăşi înfăţişare omenească. Pasămite, el fusese cerbul care-i venise de hac vrăjitorului întruchipat în acel taur sălbatic..

Şi chiar în aceeaşi zi, fata cea frumoasă îşi ţinu făgăduiala şi se cunună în faţa altarului cu fericitul croitoraş, care nu-şi mai încăpea în piele de bucurie că dăduse peste un asemenea noroc.

FECIORUL DE CRAI CARE NU SE TEMEA DE NIMIC

A fost odată, a fost odată ca niciodată un fecior de crai și într-o bună zi, feciorului ăsta de crai i s-a urît să mai rămînă acasă, la palatul părintesc. Și cum era viteaz și n-avea teamă de nimic, se gîndi el în sinea lui: „Oi pleca în lumea largă și timpul mi s-o părea scurt pentru cîte se cer cunoscute și oi vedea fel de fel de minunății care-ți bucură inima și sufletul!.

Și cum gîndi, așa și făcu. Își luă rămas bun de la părinții lui și-o porni la drum. Și merse el și merse, de dimineață pînă seara, fără contenire, și nici că-i păsa unde l-o duce drumul. Și așa se întîmplă că ajunse în fața casei unui uriaș. Cum era trudit rău și se simțea sleit, se așeză în dreptul ușii, să se hodinească oleacă. Și cum se uita el așa, de jur împrejur, numai ce văzu în ograda uriașului niște jucării: un joc de popice, dar mare, ce popice, că bilele erau mari cît un stat de om!. După un timp îi veni pofta să se joace cu popicele, și după ce le aranjă, începu a ținti în ele cu bilele. Și de îndată ce le nimerea, prindea să țipe și să strige, de se auzea larma pînă hăt-departe. Și era voios și bine dispus, de parcă toată lumea ar fi fost a lui. Auzind larma asta îngrozitoare și neștiind dincotro venea, uriașul scoase capul pe fereastră, dar nu-i veni să-și creadă ochilor. Pasămite, o gînganie de om, nu mai mare de stat decît oamenii obișnuiți, se juca cu popicele lui!.

— Mă viermușorule, mă — începu a striga uriașul — ce te joci cu popicele mele?!. De la ce mamă ai supt de ești atît de puternic?!..

Feciorul de crai își aruncă privirea spre fereastră și-l înfruntă cu semeție:

— Vai de tine, nepricopsitule, crezi că numai uriașii au brațe vînjoase?!. Orice am poftă sînt în stare să fac și nimeni nu-mi poate sta împotrivă!

Uriașul coborî scările și venind în ogradă, începu a privi cu uimire cum juca flăcăul popice.

— Măi pui de om — zise el — dacă-mi ești din ăștia, atunci du-te de-mi adu un măr din arborele vieții!

— Da' ce vrei să faci cu el? vru să știe feciorul de crai.

— Nu-l vreau pentru mine, da' am o mireasă care mă tot bate la cap să i-l aduc. Am cutreierat eu lumea, dar în zadar mi-a fost toată truda, că n-am dat de copacul ăsta.

— Eu o să-l aflu, n-ai grijă! făcu feciorul de crai. Și nu văd ce-ar putea să mă împiedice să nu iau un măr din el!.

— Oare crezi că-i chiar atît de ușor?!. îi zise uriașul. Grădina în care crește pomul ăsta e înconjurată de gratii de fier și-n fața gratiilor stau de pază zeci și zeci de fiare sălbatice. Și una lîngă alta stau de păzesc și nu dau drumul la nici o ființă omenească.

— Las' că mie îmi vor da drumul, nu te teme!. rosti feciorul de crai cu hotărîre.

— Nu te pripi, măi flăcăule! Să nu crezi că-i totul să te vezi în grădină.. Că odată intrat acolo, mai ai încă mult de furcă... De-oi zări mărul atîrnat în pom, asta încă nu înseamnă că-i al tău: drept în fața lui e un inel prin care trebuie să-ți treci mîna, și numai așa ai să poți ajunge la el, ca să-l rupi. Aici trebuie să arăți ce poți, măi voinice, că lucrul ăsta nu i-a reușit încă nimănui pînă acum!.

— Ba mie o să-mi reușească! făcu feciorul de crai cu hotărîre și încredere în el.

Își luă el rămas bun de la uriaș și-o porni la drum. Și merse, și merse cale lungă, nu glumă, străbătu munți și văi, păduri și cîmpii, pînă ce dădu de grădina fermecată. Și de jur împrejur stăteau fiarele sălbatice, una lîngă alta, dar toate erau cu capul plecat în jos că, pasămite, dormeau! Și, ca un făcut, nici cînd se apropie de ele nu se treziră. Păși el peste jivine, se săltă peste gratii și ajunse cu bine în grădină. Și, ce să vezi, drept în mijlocul ei se înălța arborele vieții, iar merele cele roșii stăteau pe ramuri ca niște focușoare nestinse!.

Se cățără el în pom și cînd vru să rupă un măr, numai ce văzu drept în fața mărului atîrnînd un inel. Strecură el mîna prin inel, fără greutate, și rupse mărul. Dar vezi că inelul se strînse bine în jurul brațului, și deodată simți flăcăul cum îi pătrunde în vine o putere uriașă. Coborî el din pom cu mărul, dar nu vru să mai treacă peste gratii, ci o apucă de-a dreptul pe poarta cea mare. Și odată doar scutură de ea, că și sări în lături trosnind din țîțîni. Apoi ieși afară, iar leul care stătea de pază în fața ei se trezi și sări după el. Dar nu se repezi sălbatic, să-l apuce cu furie în colți, ci îl urmă supus, ca pe un stăpîn al lui.

Feciorul de crai îi aduse uriașului mărul făgăduit și-i spuse:

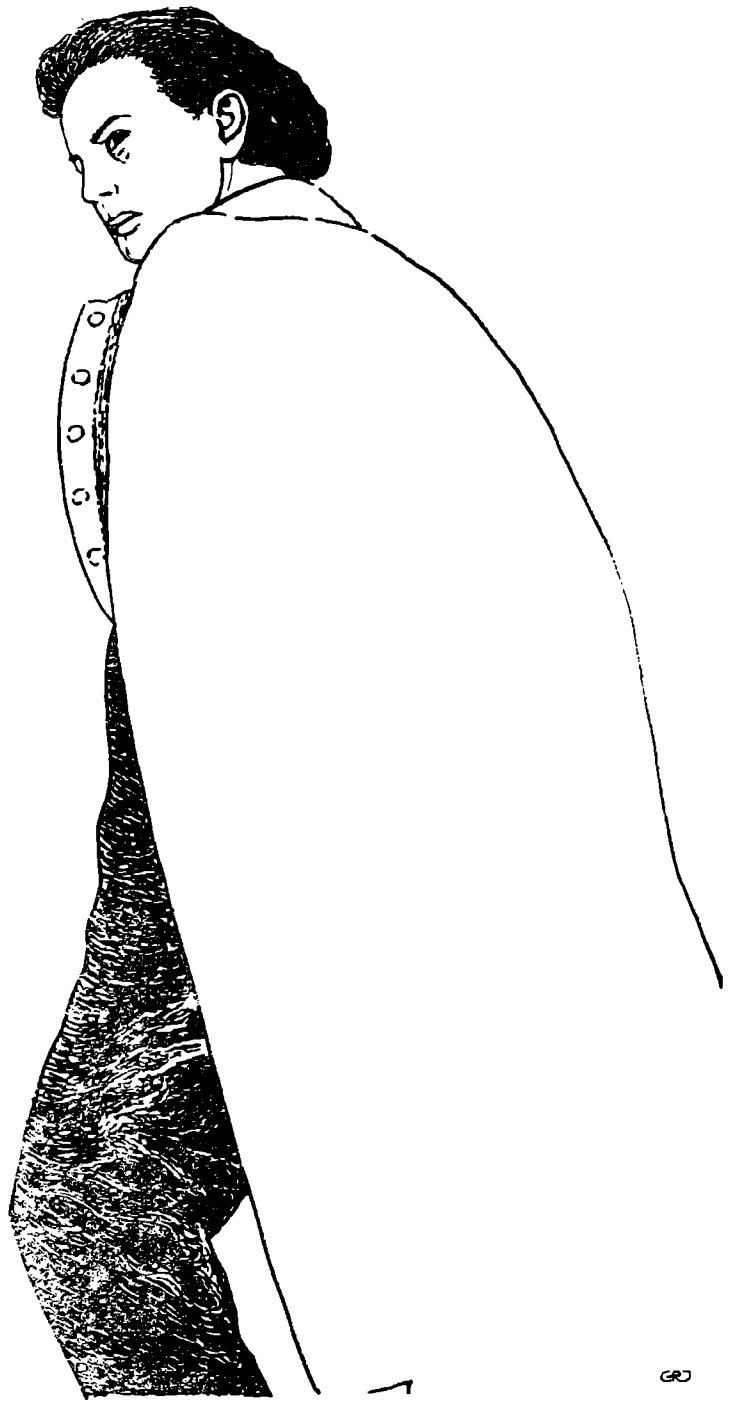

— După cum vezi, ți l-am adus! Și după a mea socoteală, nu m-am ostenit prea mult!

Acu', nici n-am cuvinte să vă arăt cît era uriașul de bucuros că i se împlinise dorința atît de repede. Alergă el într-un suflet la mireasa lui și-i dădu mărul, după care oftase atîta. Dar mireasa era o fată frumoasă și nespus de isteață, și cînd văzu că n-are inelul pe braț, îl luă la rost, spunîndu-i:

— Pînă cînd nu ți-oi vedea inelul pe braț n-o să rămîn încredințată că tu ai fost acela care a luat mărul.

Atunci uriașul se grăbi să-i răspundă:

— Păi n-am decît să mă duc acasă și să-l aduc!...

Și-n sinea lui gîndea c-o să-i fie foarte ușor să-l ia cu forța, de s-o întîmpla ca nevolnicul ăla de om să se împotrivească și să nu i-l dea de bună voie. Veni el acasă și-i ceru flăcăului inelul, dar acesta nu vru să i-l dea nici în ruptul capului. Dacă văzu că nu i-l dă cu frumosul, uriașul îi spuse:

— Bre omule, în mîna cui e mărul trebuie să fie și inelul și de nu te învoiești să mi-l dai de bună voie, atunci o să trebuiască să te prinzi la luptă cu mine!.

Și se luptară ei din zori și pînă-n seară, dar uriașului nu-i fu chip să-l doboare pe feciorul de crai că, pasămite, puterea acestuia se înzecea datorită acelei forțe misterioase care sălășluia în inelul de pe braț. Dacă văzu și văzu uriașul că n-are cum să-i vină de hac, se gîndi la un vicleșug, și spuse:

— Ia să mai stăm oleacă, frățioare, că ne-am încălzit de tot! Și n-ar fi rău dac-am face și-o baie în rîu. Că tare bine ne-ar prinde și ne-am răcori înainte de a începe iarăși lupta!

Feciorul de crai nu știa ce-i aceea fățărnicia și minciuna, și se duse împreună cu uriașul spre rîu. Și de cum ajunse la malul apei, se și dezbrăcă de haine. Și odată cu ele scoase și inelul de pe braț și, țuști, sări în apă! Cît ai clipi, uriașul și puse mîna pe inel și-o luă la sănătoasa. Vezi însă că leul stătea pe mal și văzuse totul. Și pe dată se luă după uriaș și-i smulse inelul din mînă. Apoi îl aduse înapoi stăpînului său. Dacă văzu că nu i-a reușit vicleșugul, uriașul se ascunse după un stejar și-n timp ce feciorul de crai își îmbrăca straiele, namila se repezi fără veste asupra lui și-i scoase ochii. Bietul flăcău rămase fără lumina ochilor și nu știa deloc ce să facă și cum să se ajute. Atunci uriașul se apropie iarăși de flăcău și, ca și cînd ar fi vrut să-l conducă, îl luă de mînă și merse și merse cu el pînă ce-l lăsă pe povîrnișul unei stînci înalte. Și lăsîndu-l acolo, își spuse în sinea lui: „Atît i-a fost! De mai face cîțiva

pași, se duce de-a berbeleacul și acolo rămîne!... Și-o să-mi iau fără grijă inelul.. "

Dar vezi că leul cel credincios nu-și părăsise stăpînul! El îl apucă zdravăn de haină și-l trase cu încetul; de pe povîrniș. Cînd se întoarse iarăși uriașul, cu gîndul să-i găbjească inelul flăcăului, că-l credea fără suflare, nu găsi pe nimeni în prăpastia aceea. Și dacă văzu că toată șiretenia lui fusese de prisos, tare se mai amări și-și spuse în sinea lui: „Oare nu-mi stă în putință să-i sfărîm oasele puiului ăsta de om?.. " Și, plin de mînie, puse iarăși mîna pe feciorul de crai. Apoi o luă pe alte cărări lăturalnice și-l duse iarăși pe povîrniș. Dar leul își dăduse seama ce gînduri rele tot clocea în cap uriașul, și rămase de strajă în preajma prăpastiei. Și așa se făcu că-și putu ajuta stăpînul să iasă și din această primejdie.

Cînd ajunse aproape de marginea prăpastiei, uriașul îi dădu drumul orbului și vru să-l lase singur, dar vezi că leul era acolo, după o tufă, și dîndu-i namilei un brînci cu capul, îl făcu de se duse de-a rostogolul pe povîrniș. Și, cu huiet mare, uriașul se prăbuși pînă-n fundul prăpastiei, unde rămase zdrobit de stînci.

Leul cel credincios iarăși îl trase pe stăpînul lui de lîngă prăpastie și-l duse către un pom umbros, să se hodinească. Și la poalele acelui pom cu umbră deasă curgea un pîrău limpede. Se așeză feciorul de crai pe iarba mătăsoasă și leul se întinse și el la picioarele stăpînului. Și cu labele, îl stropi cu apă pe față, ca să-l mai învioreze. Și ce crezi, de cum i-a umezit pleoapele cu cîteva picături din apa aceea, începu din nou să vadă, dar așa, nițeluș, ca prin sită. Și cătînd el cu încîntare în jurul lui, ca să prindă iarăși în ochi strălucirea lumii, numai ce văzu o păsărică ce zbura foarte aproape. Dar cum nu mai vedea, pesemne, biata de ea se izbise rău de un trunchi de copac ce-i stătea în cale. Și, spre mirarea flăcăului, păsărica se scufundă în apă de mai multe ori, după care zbură printre copaci, fără să se mai izbească de ei, de parcă și-ar fi recăpătat din nou vederea.

Atunci își dădu seama feciorul de crai că apa aceea avea darul de a-l tămădui și, aplecîndu-se la marginea pîriiașului, își cufundă fața în undele lui. Și cînd se ridică în capul oaselor, își recăpătase vederea. Și parcă era mai limpede și mai ageră ca oricînd.

Feciorul de crai îi mulțumi în sinea lui pîriiașului pentru binele pe care i-l făcuse și plecă împreună cu leul să cutreiere mai departe lumea. Și se întîmplă să ajungă la un castel care se afla sub puterea unui blestem. În poartă stătea o fecioară frumoasă la trup și

gingașă la față, dar neagră toată cum e tăciunele. Și fecioara asta cu trupul mlădiu i se adresă cu următoarele cuvinte:

— Of, voinicele dragă, de-ai putea să mă scapi de blestemul care mă apasă, nu ți-aș uita toată viața binele pe care mi l-ai făcut!

— Și ce trebuie să fac? vru să știe flăcăul.

— Să-ți petreci trei nopți încheiate în sala cea mare a castelului. Da' nici un fel de teamă nu trebuie să ai în inima ta, că altfel degeaba stai. Dacă te-or chinui foarte rău și tu oi răbda totul, fără să crîcnești măcar, atunci oi fi izbăvită, că viața nu le este îngăduit să ți-o ia.

Atunci feciorul de crai spuse:

— Nu mă tem de nici un chin și de-i vorba să-ți izbăvesc viața, apoi o să încerc cu dragă inimă!

Și plecă el spre castel, plin de voioșie. Iar cînd se întunecă de-a binelea, intră în sala cea mare, învăluită într-o tăcere adîncă, și așteptă să vadă ce s-o mai întîmpla. Pînă la miezul nopții, liniștea nu fu tulburată de nimic, dar cînd se auzi orologiul bătînd de miezul nopții, odată se stîrni o larmă de-ai fi zis că ești în iad. Și din toate colțurile și unghierele începu să plouă, nu alta, cu drăcușori. Se făcură că nu-l văd și, așezîndu-se în mijlocul sălii, încropiră un foc și începură să joace. Și cînd unuia nu-i mergea bine și pierdea, numai ce-l auzeai că spune:

E cineva pe-aici care nu-i de-ai noștri și ăla-i de vină că am pierdut, că-mi poartă ghinion!.

— șteaptă tu, ăla din dosul sobei, că acuși vin la tine! se rățoia altul.

Și strigătele creșteau, se întețeau, încît nimeni nu le-ar fi putut asculta fără să tremure de spaimă. Dar feciorului de crai nici nu-i păsa de ele; stătea foarte liniștit și fără pic de teamă, așteptînd să vadă ce-o să se mai întîmple. În cele din urmă, dracii săriră de la locurile lor și începură a tăbărî pe el. Și erau atît de mulți, că nu se putu apăra deloc. Îl tîrîră pe jos, îl ciupiră, îl înțepară, îl snopiră în bătăi și-l chinuiră îngrozitor, dar flăcăul le răbdă pe toate, scrîșnind din dinți și nu scoase nici măcar un vaiet. Către dimineață, puțin mai înainte de ivirea zorilor, puzderia de drăcușori se făcu nevăzută. Vezi însă că bietul flăcău era atît de sfîrșit de puteri, că abia își putea mișca mădularele

Cînd se lumină de ziuă, fecioara cea tăciunie la trup veni la el înăuntru. Pasămite aducea cu sine o sticluță în care era apă vie. Îl spălă cu ea, pe de-a rîndul, și pe dată simți flăcăul cum i se ogoiesc toate durerile și noi puteri îi pătrund în vine. Și după ce-l făcu să-și revină, ea îi spuse:

— Prima noapte ai trecut-o cu bine, da' nu uita că te mai așteaptă încă două!

Apoi se îndreptă spre ușă și feciorul de crai băgă atunci de seamă că picioarele fetei se făcuseră albe ca spuma laptelui.

În noaptea următoare veniră din nou diavolii și își începură jocul. Dar tăbărîră cu și mai multă furie asupra flăcăului, decît în noaptea care trecuse, și-i acoperiră tot trupul cu răni sîngerînde. Vezi însă că flăcăul le răbdă cu sînge rece pe toate și cum își pecetluise gura și nu scotea un geamăt, pînă la urmă trebuiră să-l lase în pace. Și cînd se iviră zorile, iarăși păși înăuntru fecioara cea tăciunie la trup și-l înzdrăveni cu apă vie. Și de îndată ce se îndreptă spre ușă, ca să plece, flăcăul luă seama cu bucurie că era de-acu' albă pînă în vîrful degetelor.

Feciorul de crai mai avea de îndurat o singură noapte, dar, dintre toate nopțile, asta urma să fie cea mai grea... Diavolii veniră din nou, duium, și de cum îl văzură, prinseră a urla la el:

— Ce, mai ești aici? O să te chinuim pînă o să-ți pierzi răsuflarea!..

Și chiar așa și făcură. Îl înțepară cu mii de ace înroșite în foc, îl snopiră în bătăi cu niște nuiele ude, îl zvîrliră încoace și încolo și-l traseră de mîini și de picioare, de parcă ar fi vrut să-l rupă în bucăți, dar el își încleștă gura și răbdă totul, fără ca să scoată măcar un geamăt. Și, pînă la urmă, diavolii se făcură nevăzuți. Bietul flăcău zăcea în nesimțire și nu se mai mișca, atît era de zdrobit. Și nu putu deschide nici ochii atunci cînd intră fecioara ca să-l stropească cu apă vie.

Și deodată începu să simtă iarăși sîngele curgîndu-i prin vine și se văzu scăpat de toate durerile care-i încrîncenaseră trupul. Și se simțea sănătos și înviorat, de parcă s-ar fi trezit dintr-un somn adînc. Și cînd deschise ochii, o văzu pe fecioară lîngă el. Și era acum albă ca zăpada și frumoasă ca lumina zilei.

— Scoală-te — îi spuse ea — și flutură-ți de trei ori paloșul peste trepte! Și de vei face așa, totul va fi dezlegat de vrajă.

Flutură flăcăul paloșul peste trepte și odată fu dezlegat tot castelul de sub povara vrăjii. Și fecioara deveni iar domniță. Și numai ce veniră slujitorii s-o anunțe că-n sala cea mare masa era de-acum pusă și bucatele aduse... Și s-au așezat cu toții, și-au mîncat, și-au băut și s-au veselit, iar seara au sărbătorit nunta cu multă voioșie.

VARZA FERMECATĂ

A fost odată ca niciodată un tînăr vînător şi vînătorul ăsta se duse într-o bună zi în pădure, după vînat. Şi era vesel şi voia în inima lui şi cum mergea el aşa, cîntînd din frunză, numai ce întîlni o mătuşică bătrînă şi urîtă, care îi spuse:

— Bună ziua, vînătorule dragă, pesemne că-ţi merge de minune, că te văd vesel şi bine dispus, dar eu rabd de foame şi de sete şi n-am pe nimeni să mă ajute... Fă-ţi pomană c-un bănuţ, şi nu te-oi uita niciodată!..

Vînătorului i se făcu milă de sărmana bătrînică şi băgă mîna în buzunar de-i dete cîteva parale, după cum îl lăsa punga. Voi apoi să plece mai departe, dar mătuşica aceea îl opri şi-i spuse:

— Dragă vînătorule, pentru inima ta bună şi milostivă, vreau să-ţi dăruiesc şi cu ceva, da' ascultă aici la mine: ai să mergi ce-o să mergi şi-n drumul tău ai să dai de-un pom. Şi-n pomul ăsta or să stea nouă păsărele, care or să ţină în gheare o mantie. Şi toate nouă s-or bate între ele pentru mantia asta, fiecare vrînd s-o apuce pentru sine.. Şi de cum le-oi vedea, pune puşca la ochi şi trage drept în mijlocul lor. Şi de vei face aşa, de bună seamă că n-or să le mai ardă să stea la gîlceavă şi-or să dea drumul mantiei. Vezi însă că şi una din păsări va fi atinsă de gloanţe şi va cădea moartă la pămînt... Mantia s-o iei cu tine, că e o mantie fermecată şi are un dar minunat: de ţi-o pui pe umeri, n-ai decît să doreşti să fii într-un loc şi într-o clipă eşti acolo.. Da' vezi să nu uiţi nici pasărea.. Scoate-i inima şi ai grijă de mănînc-o întreagă! Şi de vei face aşa, în fiecare dimineaţă, cînd te-i scula, vei găsi sub pernă un ban de aur.

Vînătorul îi mulţumi din suflet femeii şi începu a se gîndi în sinea lui: „Frumoase lucruri mi-a făgăduit, n-am ce zice, barem de s-ar împlini toate!.. "

Şi, ce crezi, mai merse el cam vreo sută de paşi, şi numai ce auzi deasupra capului zvon de păsări care se ciondăneau! Trase el cu urechea la ciripitul acela ascuţit şi odată cătă în sus, să vadă despre ce-i vorba. Şi văzu o grămadă de păsărele care tot trăgeau

cu ciocurile şi cu ghearele de-o mantie. Şi ţipau una la alta şi se ciorovăiau, furioase, de parcă fiecare ar fi vrut s-o aibă numai ea.

— Ian te uită! făcu vînătorul mai mult pentru sine — păi se potriveşte tocmai cu ce mi-a spus bătrînica!...

Şi nu-şi termină bine vorbele, că şi luă puşca din spinare. Apoi o puse la ochi şi ţinti drept în mijlocul păsărelelor, de zburară fulgii în toate părţile... Într-o clipă se împrăştiară toate, ţipînd grozav, dar vezi că una din ele căzu moartă la pămînt... Şi-n acelaşi timp căzu şi mantia...

Vînătorul făcu întocmai cum îl învăţase bătrînica: tăie pasărea şi după ce-i scoase inima, o înghiţi. Apoi plecă înspre casă, luînd cu sine mantia.

În dimineaţa următoare, cînd se trezi, îi veni în minte făgăduiala femeii şi vru să vadă de nu-s numai vorbe, toate, dar cum ridică perna, şi văzu strălucind un ban de aur. A doua zi, dimineaţa, află iar unul sub pernă, şi tot aşa, în fiece dimineaţă, de cîte ori se trezea. Îşi strînse omul o grămadă de aur, dar vezi că aurul nu-i aducea mulţumirea şi-n cele din urmă începu el a se gîndi: „La ce bun tot aurul de l-am strîns, dacă stau acasă, între patru pereţi?!... O să plec să cutreier lumea, să aflu şi eu cîte se mai petrec pe pămîntul ăsta!.. "

Îşi luă rămas bun de la părinţi şi, punîndu-şi raniţa şi puşca la spinare, plecă în lume. Şi într-o bună zi se întîmplă să treacă printr-o pădure deasă. Şi cînd se sfîrşi pădurea, numai ce văzu înaintea lui o cîmpie şi pe cîmpia aceea înălţîndu-se un castel măreţ. La una din ferestre stătea o bătrînă şi-o fată minunat de frumoasă, şi priveau în jos. Acu', trebuie să vă arăt că bătrîna era o vrăjitoare afurisită. Şi-i spuse fetei vrăjitoarea aceea:

— Ian te uită la omul de vine din pădure! Ăsta are în trupul lui o comoară minunată şi trebuie să-l vrăjim, ca s-o dobîndim noi. Şi ştii ce anume are? O inimă de pasăre? Şi mulţumită ei, în fiecare dimineaţă găseşte sub pernă un ban de aur. Ei, ce zici, fetiţa mea iubită, nu ne-ar sta nouă mai bine s-o avem, decît lui?

Apoi, cotoroanţa prinse a-i povesti cum s-a întîmplat toată tărăşenia şi-o mai învăţă cum trebuia să se prefacă pentru a-l prinde în mreje pe flăcău. La urmă n-o mai luă însă cu binele, ci o ameninţă şi se răsti la ea, privind-o cu nişte ochi răi şi încărcaţi de furie:

— Iar de n-o să vrei să mă asculţi, o să fii nefericită!...

De cum se apropie de castel, vînătorul o şi zări pe fată la fereastră şi-şi spuse în sine: „Cred că se cade să mă hodinesc şi eu puţin, că doar rătăcesc de atîta vreme. Şi gîndesc să rămîn la castelul ăsta frumos, că bani am destui în pungă ca să le răsplătesc

pe gazde împărăteşte!. ." Din pricină adevărată nu era asta, ci-mi pare mie că chipul cel drăgălaş al fetei.. Că de cînd o zărise, îi rămăsese inima la ea. Intră flăcăul în casă şi de cum păşi pragul, fu primit cu multă prietenie şi ospătat după cum cerea cuviinţa. Nu trecu mult şi prinse a o îndrăgi aşa de tare pe fata vrăjitoarei, că nu se mai gîndea decît la ea. Şi i se uita într-una în ochi, sorbind-o cu privirea. Şi tot ce-i cerea fata, făcea cu dragă inimă, de îmi vine să şi cred că ar fi sărit chiar şi în foc pentru ea... Dacă văzu baba cît e de prins flăcăul, numai ce-i spuse fetei:

— Ei, a venit timpul să punem mîna pe inima de pasăre! Nu te teme, c-o să solomonesc în aşa fel, ca nici să nu simtă că-i lipseşte.

Baba pregăti o băutură şi după ce-o fierse şi-o răsfierse într-un ceaun, o puse într-un pahar. Iar paharul i-l întinse fetei, ca să i-l dea vînătorului. Şi-i spuse fata vînătorului:

— Şi-acu' dragul meu, bea în sănătatea mea !

Vînătorul se grăbi să bea şi, de cum înghiţi băutura, şi dădu afară inima păsăruicii. Dar vezi că fata se tot învîrtea pe lîngă el, şi i-o luă pe furiş. Şi trebui s-o înghită, că aşa îi poruncise vrăjitoarea !.

Şi din ziua aceea, vînătorul nu mai găsi sub pernă cîte un ban de aur. În schimb, îl găsea fata, în fiecare dimineaţă cînd se trezea. Dar ţi-ai găsit ca baba să i-l fi lăsat fetei ! Încă din revărsatul zorilor i-l lua de sub pernă. Vezi însă că vînătorului puţin îi păsa că pierduse o asemenea avuţie. Că acum alta era avuţia lui Şi era atît de îndrăgostit de fată, că nu se mai mişca de acasă şi nu mai făcea nimic altceva decît să stea tot timpul în preajma ei

Dacă văzu bătrîna vrăjitoare cît e de îmbrobodit, prinse iarăşi a spune:

— Inima păsăruicii o avem, da' acum trebuie să-i luăm şi mantia fermecată !

Vezi însă că fata gîndea altfel şi-i răspunse maică-si:

— Ba să i-o lăsăm, că averea tot a pierdut-o !

Afurisita de babă se mînie foc la auzul ăstor cuvinte, şi-i spuse:

— O astfel de mantie nu-i un lucru obişnuit. Ehe, arareori se găseşte pe lume o mantie care să aibă un asemenea dar !. Vreau s-o am şi am s-o am ! Că doar n-o să ţin eu seama de vorbele tale nesăbuite !.

Apoi o învăţă pe fată ce să facă şi-i atrase luarea-aminte că de nu-şi bagă mînţile în cap, s-o asculte, o s-o păţească rău de tot. Şi biata fată trebui să facă tot ce-o învăţase maică-sa. Se aşeză la fereastră şi prinse a se uita în depărtare, de parcă ar fi fost tare

mîhnită. Vînătorul care n-avea ochi decît pentru dînsa, se temu că i s-a întîmplat ceva și îndată o întrebă:

— Dă' de ce stai atît de tristă ? !.

— Vai, dragul meu — îi răspunse ea — îmi ațintesc privirea spre muntele de-i peste drum de noi. Pe muntele ăsta cresc cele mai frumoase rubine. Și atît de mult jinduiesc după pietrele astea prețioase, că-mi stă gîndul numai la ele și de-aia sînt foarte tristă. Da' cine oare ar putea să mi le aducă ? !. Că doar păsările, în zbor, pot ajunge pînă acolo Iar vreo ființă omenească niciodată !

— Dacă ăsta ți-e singurul necaz — dădu s-o liniștească vînătorul — apoi află că-mi stă în putință să ți-l curm în curînd !

Și zicînd aceasta, o luă sub mantia lui și își dori să fie pe muntele de rubine. Cît ai clipi se și aflau amîndoi acolo. Unde-ți aruncai privirea, străluceau numai nestemate, că simțeai o plăcere și-o încîntare să te tot uiți la ele Și, fără să se grăbească, au cules cele mai frumoase și mai prețioase rubine. Dar în ăst timp vrăjitoarea nu stătea cu mîinile-n sîn Și, prin vrăji de tot felul, reuși ca vînătorul să-și simtă pleoapele grele Și cum somnul îi tot dădea tîrcoale, flăcăul îi spuse fetei:

— Ia hai să mai stăm oleacă și jos, să ne hodinim puțin, că mă simt atît de ostenit că abia mă pot ține pe picioare !

Apoi se așezară jos și flăcăul puse capul în poala ei, și adormi. În timp ce dormea, toropit de somn, fata dezlegă mantia de pe umerii flăcăului și și-o puse pe umerii ei. După asta se grăbi să strîngă rubinele și celelalte nestemate și își dori să fie acasă.

Cînd vînătorul își sfîrși somnul și se trezi, își dădu seama că draga lui l-a înșelat și că l-a lăsat singur pe muntele de rubine, unde nu era în stare să calce picior omenesc.

— Vai ! începu a se văicări el — cît de mare e necredința pe lumea asta !...

Și rămase pe loc, cu inima încrîncenată de durere, că nu-i dădea în gînd ce să facă pentru a ieși din impasul în care se găsea.

Muntele era al unor uriași sălbatici, care-și aveau sălașul acolo și se îndeletniceau cu tot soiul de fărădelegi. Nu dură mult, și cum stătea el așa, privind în zare, numai ce zări pe trei dintre uriașii aceia îndreptîndu-se către el. Atunci se întinse cît era de lung, prefăcîndu-se că doarme adînc. Uriașii se apropiară de flăcău și, cînd fură foarte aproape de el, primul dintre ei îl împinse cu piciorul, spunînd:

— Ia te uită, ce vierme o mai fi și ăsta ? !...

— Ce mai stai: strivește-l cu piciorul ! îl îndemnă cel de-al doilea.

Dar cel de-al treilea grăi cu dispreț:

— Lăsați-l în pace, că nu merită osteneala !... Multă vreme n-o să mai poată rămîne aici, iar de s-o încumeta să urce muntele pînă-n vîrf, or să-l înhațe norii și l-or duce cu ei !

Și tot sporovăind așa, trecură de el și merseră mai departe, pînă ce se pierdură după o movilă. Vezi, însă, că vînătorul luase seama la cuvintele lor și, cum îi văzu plecați, se sculă în capul oaselor și-o porni la drum. Și, tiriș-grăpiș, urcă pînă-n vîrful muntelui. Dar acolo nu-i fu dat să rămînă multă vreme, că îndată veni un nor și-l înhață. Îl duse cu el norul, și un timp îl purtă pe întinsul cerului. Dar mai apoi coborî jos de tot, deasupra unei grădini mari, înconjurată de ziduri groase. Și era grădina asta plină de zarzavaturi de tot soiul. Și așa se făcu că norul îl lăsă pe flăcău din cîrcă, de ajunse, încetișor, pe pămînt, printre straturi de varză și alte legume

Vînătorul cătă cu luare-aminte împrejur și-și spuse în sinea lui: „Măcar de-aș găsi ceva demîncare pe-aici ! Că sînt atît de flămînd, că nu mai pot !... Și de mi-o rămîne iar burta goală, nu știu, zău, cum oi pleca mai departe Da' unde să găsesc demîncare, că nu văd nici un măr, nici o pară, nici un fruct, ci doar ierburi ..." Într-un sfîrșit, cum stătea el așa, plin de deznădejde și nu știa ce să facă, prinse iar să se gîndească: „Da' la urma urmei, de nevoie, o să-mi mint burta cu niște varză ! Nu e ea prea gustoasă, da' să-mi vin nițeluș în putere, tot o să mă facă !.. "

Și cum gîndi, așa și făcu. Alese o căpățînă frumoasă și îndesată, și prinse a se înfrupta din ea. Dar abia înghiți cîteva îmbucături, că se și simți cuprins de-un simțămînt ciudat, de parcă ar fi fost schimbat cu totul. Și pe dată se văzu — dar cu ce groază !... — cu patru picioare, c-un cap mare și lunguieț și cu două urechi lungilungi Pasămite, se prefăcuse într-un măgar !.. Dar cum foamea nu i se potolise, și cum sub noua lui înfățișare varza îi plăcea îndeajuns de mult, începu să dea iama prin tot stratul, mîncînd cu mare poftă. Într-un sfîrșit, nimeri la alt strat, dar vezi că varza asta părea să fie de alt soi. Și nu se dădu în lături să guste și din ea. Dar de-abia înghițise cîteva frunze, că simți din nou o schimbare, și-și recăpătă înfățișarea omenească.

Apoi vînătorul se culcă și adormi zdravăn. În dimineața următoare se trezi înviorat, de parcă nici n-ar fi trecut prin atîtea întîmplări și, mai înainte de a pleca, avu grijă să rupă o căpățînă din varza cea bună și una din varza cea rea. Și-n timp ce și le punea în raniță, gîndi în sinea lui: Verzele astea or să mă ajute să recapăt ce-i al meu și să pedepsesc necredința !.. "

Apoi sări peste zid și-o porni la drum către castelul unde-și ducea viața draga lui. Dar vezi că nu știa încotro e și cîteva zile umblă încolo și încoace, fără să-i dea de urmă. Dar, din fericire, un copilandru îl îndreptă pe calea cea bună, și-ntr-un fapt de seară se afla în fața castelului. Dar mai înainte de a-i păși pragul, avu grijă să-și înnegrească obrazul cu funingine, și era așa de schimbat, că de l-ar fi văzut chiar maică-sa, tot nu l-ar fi recunoscut Și bătînd el la poartă, ceru adăpost.

— Sînt atît de trudit — abia îngăimă el — că nu mă țin picioarele să pot merge mai departe!...

Vrăjitoarea cătă la el, pe după grilajul porții, și prinse a-l cerceta:

— Da' cine ești, jupîne, și cu ce treburi umbli?

Și flăcăul răspunse:

— Sînt un slujitor împărătesc și-am fost trimis în lume de către stăpînul meu să-i aduc cea mai gustoasă varză ce crește sub soare. Și cum mi-a fost dat să am fericirea s-o găsesc, o port chiar aici, cu mine. Da' mă neliniștește că soarele arde prea tare și mi-e teamă ca nu cumva să se vestejească leguma, că tare-i fragedă!... De asta nici nu știu dacă oi putea-o duce mai departe...

Cînd auzi cotoroanța de varza cea gustoasă, odată i se făcu poftă și spuse:

— Jupîne dragă, lasă-mă să gust din minunăția asta de varză, că rîvnesc la ea!...

— De ce nu! făcu vînătorul, cu îngăduință. Că doar am luat cu mine două căpățîni. Uite, una din ele o să ți-o dau dumitale.

Apoi desfăcu raniță și îi întinse varza cea rea. Vrăjitoarea n-avea cum să se gîndească c-ar putea să i se-ntîmple ceva de pe urma legumei ăsteia, și cum îi lăsa gura apă după mîncarea asta necunoscută, se duse singură în bucătărie, să și-o pregătească pentru cină. Dar cînd fu gata, atît de mare îi fu pofta, că nu așteptă să fie adusă la masă, ci luă imediat cîteva foi și le băgă în gură. Dar vezi că îndată ce le înghiți, își pierdu înfățișarea omenească și fugi prin curte în chip de măgăriță. După puțin, veni la bucătărie slujnica, și zărind varza gata făcută, vru s-o ducă la masă. Dar în timp ce mergea cu strachina, după un vechi obicei, îi veni poftă să guste din blid și înghiți pe nemestecate cîteva foi. Și pe dată se prefăcu și ea tot într-o măgăriță și fugi afară, la bătrînă. Pasămite, varza aceea își vădise și de astă dată puterea năzdrăvană... Dar acum zăcea împrăștiată pe jos, că strachina căzuse din mîinile slujnicei și se făcuse țăndări.

În ăst timp, presupusul slujitor împărătesc stătea la taclale cu fata cea frumoasă. Dar cum nu venea nimeni cu varza și era și ea pofticioasă, fata nu-și mai găsea astîmpăr și, pînă la urmă, spuse:

— Nu știu de ce nu mai vine odată mămuca, cu varza aia!.

Atunci se gîndi vînătorul în sinea lui: „Să știi că leguma și-o fi făcut de-acu' efectul!. " Și apoi spuse cu glas tare:

— Las' că mă duc eu pînă la bucătărie să văd ce-o fi de întîrzie!

Vezi însă că abia coborî treptele cerdacului, că le și văzu pe cele două măgărițe alergînd prin curte. Căută el varza și o află împrăștiată pe sub niște scaune.

— Bravo! Astea două și-au primit porția!. făcu el, bucuros. Acu' mai rămîne să se înfrupte din varză și făptura de m-a înșelat într-un chip atît de nevrednic!. .

Apoi ridică de pe jos restul de foi și le puse pe un taler. Și înmînîndu-i-l fetei, îi spuse:

— Ți-am adus chiar eu mîncarea cea gustoasă, ca să nu trebuiască să mai aștepți.

Fata apucă să mănînce din varză cu lăcomie și pe dată își pierdu și ea înfățișarea omenească. Și numai ce-o zbughi afară pe ușă și începu să alerge prin curte în chip de măgăriță.

După ce vînătorul își spălă fața, pentru ca cele trei femei prefăcute în măgărițe să-l poată recunoaște, coborî în curte și le spuse:

— Acu' veți primi răsplata pentru necredința voastră! Și, legîndu-le pe toate trei cu o frînghie, le mînă din urmă pînă ce ajunse la o moară. Bătu el în geam, dar cum era cam tîrzior, morarul scoase capul afară și-l întrebă ce dorește.

— Am trei animale nărăvașe — răspunse vînătorul — și n-aș vrea să le mai țin, că-mi dau mult de furcă. Dacă te-ai învoi însă să le iei dumneata, și să le dai adăpost și nutreț, și să le ții după cum ți-oi spune eu, nu m-aș zgîrci deloc și ți-aș plăti cît mi-ai cere.

Atunci morarul îi răspunse:

— Mă-nvoiesc bucuros! Da' cum trebuie să le țin?

Și vînătorul îi arătă pe îndelete că măgăriței bătrîne — pasămite asta era vrăjitoarea! — să-i dea de trei ori pe zi bătaie și o dată mîncare, celei tinere — care era slujnica — să-i dea o dată bătaie și de trei ori mîncare, iar celei tinere de tot — care era fata — bătaie să nu-i dea deloc, dar să-i dea de trei ori mîncare.

De, se arătase îngăduitor cu fata, fiindcă încă o mai îndrăgea și nu-și putea călca pe inimă s-o lase să fie scărmănată... Apoi se întoarse la castel și găsi acolo tot ce avea nevoie.

După cîteva zile veni morarul și-i aduse vestea că măgărița cea bătrînă, care primise în tot timpul bătaie și numai o dată pe zi mîncare — dăduse ortul popii.

— Celelalte două — spuse el — deși n-au murit și primesc mîncare de trei ori pe zi, sînt atît de triste, că multe zile nu cred c-or să mai aibă și ele.

Dacă auzi asta, vînătorul se milostivi de ele și-și domoli înverșunarea. Și-i porunci morarului să le aducă înapoi. Și cînd fură iarăși în curtea castelului, le dădu să mănînce din varza cea bună și-și luară din nou înfățișarea omenească. Atunci fata cea frumoasă îi căzu în genunchi și-i spuse:

— Of, dragul meu drag, oare ai putea să mă ierți vreodată pentru răul ce ți l-am făcut?!. Da' să știi că numai maică-mea e de vină, că ea m-a silit să-ți cășunez așa un rău și totul s-a întîmplat împotriva voinței mele, că mi-ești drag din tot sufletul!.. Mantia ta fermecată e într-un scrin, cît despre inima păsăruicii, îndată o să iau o băutură, ca s-o dau afară..

Dacă-i auzi spusele, pe loc se înseninâ flăcăul și-i grăi ca unei logodnice:

— Păstrează-le, că mi-e totuna de le ai tu sau eu, că doar știu bine c-o să-mi fii soție credincioasă!...

Și-au făcut o nuntă de s-a dus pomina, și-au trăit împreună în bucurie și mulțumire pînă la sfîrșitul zilelor.

SPIRIDUȘUL

A fost odată un împărat și împăratul ăsta avea atîtea bogății că nici el nu știa de ele. Și avea el și trei fiice, care-i luminau zilele și-i bucurau sufletul. Și cele trei domnițe în fiecare zi obișnuiau să se preumble prin grădina palatului. Da' am uitat să vă spun că împăratului ăsta îi erau tare dragi pomii frumoși, ori de care soi ar fi fost. Și între aceștia, pe unul îl îndrăgea mai cu osebire, de parcă i-ar fi fost copil. Iar pe acela care ar fi cutezat să rupă un măr din pomul cu pricina, împăratul pe dată-l blestema, de intra de-a scufundișul o sută de stînjeni sub pămînt.

Cînd veneau zilele toamnei, merele din pomul ăsta prindeau o culoare roșie ca sîngele, și nu știu om pe lume care să nu fi poftit la ele, de le-ar fi văzut. Cum le era în obicei, cele trei domnițe se duceau în fiecare zi sub mîndrețea asta de pom și priveau cu luare-aminte în iarbă, de nu cumva vîntul a dat jos vreunul din mere. Dar ți-ai găsit să afle vreunul! Și le rămînea inima la ele, iar pomul era atît de încărcat de fructe, că pînă la pămînt atîrnau crengile, de-ți părea c-or să se frîngă sub roadă. Și se întîmplă odată ca fata cea mai mică să fie cuprinsă de-o poftă grozavă și cum nu-și putea înfrînge dorința, prinse a le spune surorilor ei:

— Taica ne iubește prea mult ca să aibă inimă să arunce blestemul și asupra noastră. De oamenii străini nu mă mir, că nu-i pasă, da' vezi că noi sîntem sîngele lui și socotesc că nu s-ar îndura să ne vitregească...

Nu-și termină ea vorbele că și apucă de rupse din pom o minune de măr, mare cît pumnul. Și începu a sări în jurul surorilor ei, îndemnîndu-le:

— Hai, veniți și voi de mușcați din el! Mușcați măcar o dată, dragele mele surori, că-n viața mea n-am mîncat ceva mai gustos!...

Cele două domnițe nu se lăsară mult rugate și mușcară și ele din măr. Și ce crezi, pe loc se cufundară tustrele în pămînt, dar atît de adînc că nimănui nu i-ar fi stat în putință să dea de ele. Cînd veni ora prînzului, împăratul porunci să fie chemate domnițele la masă, dar nu fu chip să le găsească nimeni. Le căutară slujitorii prin tot palatul, cercetară de-a rîndul grădina, dar nu le dădură de

urmă pe nicăieri. Dacă văzu că nu le află prin preajmă, o adîncă tristețe cuprinse inima împăratului, dar nădăjduind că s-ar mai putea să le găsească pe undeva, dădu sfoară în țară oricine îi va aduce fiicele, o să capete pe una dintre ele de nevastă. Și mulți voinici porniră să le caute. Și cum de nu s-ar fi dus după ele floarea tinerimii, cînd erau atît de frumoase și se purtau atît de prietenos cu omul cel mai de rînd, că fiecare dintre poporeni le îndrăgea!... Și începură voinicii a cutreiera coclaurile și cîmpiile, care mai de care. Și se întîmplă de plecară și trei vînători. După ce merseră ei cale de vreo opt zile, nimeriră la un coșcogea palat, arătos nevoie mare. Intrară ei înăuntru și nu-și putură lua ochii de la încăperile cele frumoase, pline de mobile scumpe și tot felul de odoare. Și într-una din aceste încăperi văzură o masă întinsă, plină cu tot soiul de bucate. Și trebuie să fi fost tare fierbinți și tare gustoase mîncărurile acelea, că aburii se ridicau pînă-n tavan, îmbibați de-o dulceață și de-o aromă fără seamăn. Dar cît luară ei seama, nu auziră vreo vorbă pe nicăieri și nu văzură nici țipenie de om. Rămaseră ei acolo, de mai așteptară să vadă ce se-ntîmplă, dar trecu mai bine de o jumătate de zi și nu veni nimeni la masă. Iar mîncărurile rămaseră la fel de fierbinți și de aburinde, de parcă atunci ar fi fost puse. În cele din urmă îi apucă o atît de strașnică foame, că nu mai ținură seama de nimic și se așezară la masă, fără să-i fi poftit nimeni. Și se ospătară pe săturate.

După asta, cei trei vînători se înțeleseră între ei să rămînă mai departe în palat, că aici totul le era la îndemînă. Și hotărîră ca în fiecare zi doi dintre ei să plece în căutarea fetelor, iar al treilea să rămînă acasă. Și traseră ei la sorți, ca să nu se iște gîlceavă. Și-n așa fel căzură sorții în prima zi, că cel mai mare rămase la palat.

Dis-de-dimineață, cei doi vînători mai tineri porniră în căutarea fetelor, iar cel mai mare începu a-și face de lucru pe acasă. La vremea prînzului, se așeză să mănînce și cînd era aproape pe terminate cu masa, numai ce văzu lîngă scaun un omuleț care se tot milogea de el, rugîndu-l să-i dea o bucată de pîine. Dacă-l auzi cum se milogește, flăcăul apucă pîinea pe care-o găsise pe masă și-i tăie din ea o felie zdravănă. Dar cînd i-o întinse, omulețul o lăsă să cadă și, cu același glas miorlăit, îl rugă să fie atît de bun să o ridice el de jos, și apoi să i-o dea. Flăcăul se îndură de el, dar în clipa cînd se aplecă după pîine, omulețul îl apucă de păr și c-un băț începu a-i croi cîteva lovituri zdravene, de-i bătuci toată spinarea.

În ziua următoare rămase acasă cel de-al doilea vînător. Da' vezi că nici lui nu-i merse mai bine. Cînd se întoarse acasă, cel mai mare prinse a-l întreba pe cel ce rămăsese la palat:

— Ei, ia spune-mi, ție cum ți-a mers?

— Of! mie mi-a mers al naibii de rău!

Și începură a se văicări unul altuia, că pe amîndoi îi bătuse în lege piticul. Da' vezi că ălui mai tînăr nu-i suflară o vorbă din cîte pătimiseră, că nu-l puteau suferi de fel. Și cum mai era și cam scrîntit oleacă la minte, numai Hans cel prost îi spuneau toată vremea.

În cea de-a treia zi se întîmplă să rămînă acasă cel mai tînăr și cînd se așeză la masă, iarăși se înființă omulețul și prinse a se milogi pentru o bucată de pîine. Dar cînd flăcăul i-o întinse, omulețul o lăsă să cadă, după cum îi era obiceiul, și-l rugă să fie atît de bun să-i mai dea o dată bucata de pîine. Dacă auzi ce pretenții are piticul, flăcăul începu a se răsti la el:

— Ce-ai spus?! Da' ce, te dor oasele de nu poți să-ți ridici și singur bucata de pîine?... Dacă nu-ți dai nici măcar atîta osteneală ca să-ți cîștigi hrana zilnică, atunci nu meriți nici s-o mănînci!...

Omulețul se supără foc și, rătoindu-se la flăcău, începu a-i spune că trebuie să facă întocmai ce l-a rugat, că altfel va fi rău de el. Dar vezi că flăcăul nu se sperie cîtuși de puțin de amenințările lui. Și cum nu-i era lene de fel, unde mi ți-l înșfăcă odată pe omulețul cel pișicher, și începu a-l croi vîrtos, de-i săreau fulgii... De durere, piticul prinse a țipa în gura mare și așa urla, de ziceai că-i iese sufletul:

— Încetează, încetează odată și dă-mi drumul, că-ți spun unde se află cele trei domnițe!...

Cînd auzi asta, flăcăul se opri să-l mai bată, și omulețul începu a-i depăna că e un spiriduș și că mai sînt încă o mie la fel ca el. Și de-o vrea să meargă împreună, o să-i arate unde sînt ascunse domnițele. Apoi îl duse la o fîntînă adîncă, în care nu se mai afla apă. Și-i mai spuse omulețul că tovarășii lui de drum nu-l priveau cu inimă bună și n-au gînduri cinstite în privința lui. Și-l sfătui că de vrea să le scape de domnițe, să se încumete a merge singur, că altfel s-ar putea s-o pățească rău din partea ăstor doi. Nu-i vorbă, și ei ar fi vrut să le găsească pe fiicele împăratului, că doar de-aia o porniseră în lume, dar gîndeau ca totul să le pice de-a gata, fără să îndure vreo oboseală și fără să treacă prin vreo primejdie. Și apoi se apucă să-i arate piticul în ce chip s-ar putea să le scape pe fete. Pentru a le readuce pe pămînt, îi era de trebuință un coș mare, în care să se așeze, și-un clopoțel. Și nu trebuia să uite să-și ia cu

el și cuțitul de vînătoare. Iar cînd le-ar fi avut pe toate astea pregătite, putea să se așeze în coș, ca să coboare în adîncuri. Jos, în subpămîntenele acelea, va afla trei încăperi, și-n fiecare din ele va da cu ochii de una dintre domnițe. Că li-e datul să nu stea o clipă și să scarpine în creștet un balaur cu mai multe capete. Iar de-i va vedea pe acești balauri, să nu pregete nici o clipă să le vină de hac și să le taie capetele. După ce spiridușul îi spuse cu șart totul, odată se făcu nevăzut.

Cînd se lăsă amurgul, veniră acasă și ceilalți doi. Și nici n-apucară bine să se așeze la masă, că și începură a-l lua la întrebări cum i-a mers. Iar el le răspunse cam în doi peri:

— De, destul de bine!...

Apoi începu a le povesti de-a fir-a-păr totul: că nu văzuse pe nimeni pînă la prînz, și că în timp ce sta la masă s-a apropiat de el un omuleț, care l-a rugat să-i dea o bucată de pîine. Dar după ce i-a întins-o, omulețul a lăsat-o să cadă jos, și apoi l-a rugat să fie bun și să i-o ridice... Și fiindcă n-a vrut să-l asculte, nerușinatul s-a pornit să-l amenințe. Asta nu i-a venit deloc la socoteală și i-a tras piticului o scatoalcă, să-l pomenească!... Și ca să scape cu pielea întreagă, omulețul s-a grăbit să-i destăinuiască unde se găsesc cele trei fete ale împăratului. Cei doi frați mai mari se făcură că ascultă cu luare-aminte spusele flăcăului, da' numai ei știau ce era în inima lor și cum îl pizmuiau, că se și îngălbeniseră de necaz!.

În dimineața următoare o porniră tustrei către fîntîna cu pricina și traseră la sorți cine urma să se așeze primul în coș. Și vezi că sorții căzură pe cel mai mare. Se așeză el înăuntru și luă cu el și clopoțelul. Apoi le spuse celor doi, care trebuiau să-l sloboade în jos:

— De-ndată ce-o să auziți c-o să sun, să mă trageți repede afară!

Abia începură să-l lase frații în fîntînă, că se și auzi sunînd. Și ceilalți doi se și grăbiră să-l tragă afară, după cum fuseseră înțeleși. Îi veni atunci rîndul celui de-al doilea. Dar nici el nu fu mai breaz. Și dacă văzu nemernicia fraților săi, prislea se așeză repede în coș, fără nici un pic de teamă, și-i îndemnă să-l lase în fîntînă. Și se lăsă el pînă jos. Cînd ajunse la acele hrube subpămintene despre care-i vorbise piticul, ieși afară din coș și-și pregăti cuțitul de vînătoare, ca să-i fie la îndemînă în orice moment. Apoi se apropie de prima ușă și începu a trage cu urechea. Și ce crezi, odată auzi sfărăiturile năprasnice ale zmeului! Deschise el încetișor ușa și numai ce văzu pe una dintre domnițe ținînd în poală nouă capete de balaur și scărpinîndu-le fără încetare.

Flăcăul nu pregetă nici un moment și, apucînd cuțitul, îl învîrti cu repeziciune și-ntr-o parte și-ntr-alta, de reteză dintr-o dată toate cele nouă capete ale balaurului. Cînd se văzu mîntuită, domnița sări în picioare de-l prinse de gît și-l îmbrățișă. Și-l acoperi de sărutări, că atît de mare îi era bucuria că scăpase teafără. Apoi luă un giuvaer de aur vechi, pe care-l purta la piept, și i-l prinse flăcăului. Acesta se grăbi să plece către cea de-a doua domniță, căreia îi era hărăzit să scarpine un zmeu cu șapte capete, și-n scurt timp o dezlegă și pe ea de sub povara vrăjii. Într-un sfîrșit, o scăpă și pe cea mai mică dintre domnițe, care era urgisită să scarpine un zmeu cu patru capete.

Și cînd se văzură iarăși împreună, vii și nevătămate, cele trei surori avură atîta să-și spună, că nu mai conteneau o clipă... Și se tot îmbrățișau și se sărutau, că doar nu se văzuseră de atîta vreme!... Vezi însă că flăcăul se grăbea să ajungă pe pămînt, și prinse a suna din clopoțel că huiau subpămîntenele acelea. Și sună el, și sună, pînă ce-l auziră și cei de sus.

Apoi așeză domnițele în coș, și-i îndemnă cu clopoțelul pe cei doi frați ai săi să le tragă în sus, una după alta. Și cînd îi veni și lui rîndul, odată își aminti de vorbele pe care i le spusese spiridușul. Și ca să-i încerce pe frații săi de-i chiar așa: că-l urau și-i voiau numai răul, luă un bolovan pe care-l găsi acolo, și-l puse în coș. Și ce crezi, nici nu trecu coșul de jumătatea drumului, că frații cei răi și fățarnici și tăiară, de sus, sfoara. Și coșul se rostogoli pînă la fund, cu mare zgomot. Dacă auziră cei doi frați hăulitul acela, rămaseră încredințați c-au scăpat de nepricopsitul ăla de țîngău cu capul la gură, care le cășunase atîta inimă rea. După ce le puseră pe cele trei domnițe să făgăduiască că-i vor spune împăratului că ei doi le-au scăpat, flăcăii le luară cu sine și-o tuliră de-acolo, de parcă i-ar fi fugărit cineva. Și de îndată ce ajunseră la curte, fiecare îi ceru împăratului să-i dea cîte o domniță de nevastă.

În ăst timp prîslea se învîrtea ca o fiară în cușcă prin cele trei încăperi subpămîntene și, cu inima mîhnită, se gîndea că n-o să-i fie dat să mai apuce lumina zilei. Și cînd îi era inima mai cătrănită și mai plină de amar, numai ce dădu cu ochii de un flaut. „Da' ăsta ce-o mai fi atîrnînd aici? își spuse el în sine. Că prin locurile astea n-aș crede c-ar putea să fie vesel cineva.. " Apoi își aruncă privirea spre capetele balaurilor care zăceau pe jos, și grăi:

— Nici voi nu-mi puteți fi de folos!...

Și de atîtea ori se-nvîrti încoace și-ncolo prin acele încăperi subpămîntene, că pămîntul se bătători sub picioarele lui și începu a căpăta lustru.

În cele din urmă îi veni în minte să ia flautul din perete şi să cînte ceva. Şi de cum puse gura pe muştiuc, începură să se ivească o mulţime de spiriduşi. Şi cu fiecare sunet pe care-l scotea flautul mai venea încă unul. Dacă văzu că aşa stă treaba, numai luă de fel flautul de la gură şi atîta suflă în el, pînă ce se umplu toată încăperea de spiriduşi. Şi cu toţii prinseră a-l întreba într-un glas care-i este dorinţa. Atunci el le arătă că arde de nerăbdare de-a fi din nou pe pămînt, să-şi bucure ochii şi sufletul de lumina zilei. Nu-şi termină el vorbele, că spiriduşii îl şi apucară fiecare de cîte un fir de păr şi-n chipul ăsta zburară cu el pe pămînt.

Cînd ajunse pe tărîmul de sus, flăcăul o porni într-un suflet la curte, unde tocmai urma să se prăznuiască nunta uneia dintre domniţe, şi apucă de se duse în sala unde şedea împăratul împreună cu cele trei fiice ale sale. De cum dădură ochii cu el, fetele se tulburară într-atît, că rămaseră toate fără simţire. Împăratul se mînie cumplit de întîmplarea asta şi porunci să fie băgat de îndată la temniţă. Pasămite, el rămăsese cu încredinţarea că-i vreun solomonar şi că le-a căşunat vreun rău fetelor prin nişte farmece. Dar domniţele îşi veniră curînd în fire şi-l rugară din tot sufletul să-l slobozească de la temniţă. Împăratul rămase tare mirat că fetele lui se luptă atîta să-l vadă slobod pe-un necunoscut şi vru să afle care-i pricina ăstei milostenii. Dar vezi că ele dădură din colţ în colţ şi, pînă la urmă, îi spuseră că nu le e îngăduit să dezvăluie de ce se poartă cu atîta grijă faţă de flăcăul acela. Dar împăratul folosi un şiretlic şi le povăţui să-i dezvăluie sobei tot ce nu putuseră spune tatălui lor. În ăst timp însă, el avu grijă să iasă din odaie şi să se tupileze după sobă. Şi trase cu urechea la tot ce-i şoptiră domniţele sobei. Şi dacă auzi ce fărădelege fuseseră în stare să săvîrşească cei doi fraţi fără pic de inimă şi de credinţă, pe dată dădu poruncă să se înalţe două spînzurători. Şi aşa îşi pierdură viaţa netrebnicii!.

Iar celui mai nevîrstnic dintre vînători, cu dragă inimă îi dădu împăratul de nevastă pe cea mai mică dintre fiicele lui.

.Şi-am încălţat nişte pantofi de sticlă, da' vezi că m-am izbit cu ei de-o piatră şi odată auzii: „Cling.. " Pasămite, rămăsesem desculţ, că se spărseseră în două!..

FECIORUL DE CRAI ŞI FATA DE ÎMPĂRAT

A fost odată un împărat şi împăratului ăsta îi născu nevasta un cocon. Şi-ntr-o bună zi, trecînd pe la curte nişte cititori în stele, îi preziseră împăratului că multă vreme n-o să se bucure de feciorul pe care-l are, şi-i arătară că-n ziua cînd o împlini flăcăiaşul şaisprezece ani, va fi omorît de un cerb.

Şi ce crezi, cînd fu să împlinească flăcăul taman şaisprezece ani, se întîmplă ca la curte să se pornească o mare vînătoare, şi-l luară şi pe el! Şi nu ştiu cum se făcu că în pădure feciorul de crai se rătăci de ceilalţi şi rămase singur-singurel. Şi deodată îi răsări în cale un cerb mare, cum nu mai văzuse pînă atunci. Vru el să-l împuşte, dar oricît încercă, nu izbuti să-l nimerească. Cerbul îi scăpa de fiecare dată şi gonea, de parcă ar fi avut aripi la picioare. Şi atîta goni feciorul de crai după cerb, pînă ce ieşi din pădure. Şi numai ce zări în locul cerbului un vlăjgan de om, gros cît o butie. Şi prinse a-i spune matahala aceea:

— Ei, bine că te am în mînă odată, c-am spart pînă acu' şase perechi de patine de sticlă, şi nu te-am putut prinde! Da' de azi încolo, al meu eşti!...

Şi cu acestea zise, îl luă cu el şi-l tîrî printr-o apă mare pînă ce ajunseră în dreptul unui castel ce-şi părea că nu se mai sfîrşeşte. Intră vlăjganul înăuntru cu feciorul de crai şi, aşezîndu-se la masă, matahala îl îndemnă să mănînce şi el ceva. După ce au mîncat ei împreună, matahala, care, pasămite, nu era om de rînd, ci era împărat peste acea împărăţie, îi spuse:

— Eu am trei fiice, şi-o să trebuiască să stai de veghe la a mai mare, de la nouă seara pînă dimineaţa la şase. Şi ori de cîte ori s-o împlini cîte un ceas, oi veni eu însumi şi te-oi striga. Şi de-i fi adormit şi nu mi-oi da nici un răspuns, află că gîdele o să te scurteze de cap chiar în dimineaţa aceea. Dar de mi-oi da totdeauna răspuns, atunci vei primi-o pe fată de nevastă.

Îl duse împăratul la fata cea mai mare şi-apoi plecă la treburile lui. Domniţa îl luă cu sine în iatac, şi acolo, numai ce dădu cu ochii flăcăul de o statuie de piatră. Şi odată prinse a-i spune domniţa stanei aceleia:

— La ora nouă o să vină aici taică-meu, și apoi, din oră în oră iarăși se va înființa, pînă ce-o bate ora trei, și de întreabă, să-i răspunzi tu în locul feciorului de crai!

Statuia dădu din cap, în semn c-a înțeles, întîi mai repede, apoi din ce în ce mai încet, pînă cînd rămase din nou nemișcată. În dimineața următoare, împăratul îi spuse flăcăiașului;

— Ai făcut o treabă pe cinste n-am de ce să mă plîng, da' încă nu pot să ți-o dau pe fiică-mea! Se cuvine să mai veghezi încă o noapte la fata mea mijlocie și de îndeplinești fără greș ce ți-am poruncit, atunci o să chibzuiesc de meriți ori nu s-o capeți de nevastă pe fiică-mea a mare. Da' bagă de seamă c-o să vin la fiecare oră, și de te strig și n-o să-mi răspunzi, vei fi pierdut și-oi fi silit să fac vărsare de sînge!..

Apoi împăratul îl duse la fata cea mijlocie. Și după ce măria sa plecă la treburile lui, cei doi tineri păși pragul iatacului, unde feciorul de crai urma să vegheze peste noapte. Și numai ce dădu el cu ochii și aici de-o statuie de piatră, dar de una și mai mare. Și odată grăi domnița către statuie:

— Dacă o fi să întrebe taică-meu, să-i răspunzi tu, auzi-tu-m-ai?!.

Statuia de piatră dădu din cap, foarte repede, apoi din ce în ce mai încet, pînă cînd rămase din nou nemișcată. Feciorul de crai se întinse pe prag și, punîndu-și mina sub cap, adormi fără nici o grijă. În dimineața următoare, împăratul îi spuse:

— Ți-ai dus la bun sfîrșit totul, da' vezi că nu pot să ți-o dau pe fiică-mea decît dacă mai stai încă o noapte de veghe și la fiică-mea a mai mică! Și de-oi sta treaz și acolo, oi chibzui, n-ai grijă, de poți s-o capeți de nevastă pe fiică-mea mijlocie. Da' nu cumva să uiți că voi veni la fiecare oră. Și cînd te-oi striga, îndată să-mi răspunzi! Iar de nu mi-oi răspunde, oi face vărsare de sînge, așa să știi!..

După ce împăratul îl lăsă la mezină, cei doi tineri păși pragul iatacului, unde feciorul de crai urma să vegheze peste noapte. Și numai ce dădu el cu ochii și aici de-o statuie de piatră. Dar era mult mai înaltă și mai mare decît la celelalte două fecioare. Și odată grăi domnița către statuie:

— De-o fi să strige taică-meu, ai grijă să răspunzi tu, auzi-tu-m-ai?!.

Și matahala de piatră dădu din cap mai bine de-o jumătate de oră, pînă cînd rămase nemișcată. După asta, feciorul de crai se

culcă pe prag și adormi. În dimineața următoare, împăratul îi spuse:

— Mi-ai îndeplinit porunca cum nu se mai poate de bine, da' nu-ți pot da încă pe fiică-mea, că ai mai avea ceva de făcut. În jurul palatului e o pădure foarte mare și pe asta zic să mi-o tai toată. Și de-oi doborî-o la pământ din zorii dimineții, de la șase, pînă seara la șase, atunci o să chibzuiesc de se cuvine ori ba să-mi fii ginere.

Apoi îi dădu un topor de sticlă, un ic de sticlă și-o toporișcă de sticlă. Ajunse flăcăul în pădure, și cînd izbi o dată cu toporul într-un copac, se sparse toporul în două. Atunci luă icul și cînd lovi în el cu toporișca, se sparse în mii și mii de fărîme..

Dacă văzu asta, feciorul de crai se mîhni amar și gîndi în sinea lui că de-acum i s-a împlinit sorocul și-o să trebuiască să moară. Și se așeză el pe-o buturugă și începu a plînge. Cînd veni ora prînzului, numai ce grăi împăratul către fiicele sale:

— Ian ascultați aici: una dintre voi trebuie să se ducă în pădure, să-i ducă ceva de mîncare flăcăului!

— Ba nici prin gînd nu ne trece! rostiră-ntr-un glas cele două fete mai mari. Noi nu-i ducem nimic... Să-i ducă mezina, că la ea a vegheat ultima noapte!.

Și așa se făcu că fata cea mică trebui să se ducă în pădure ca să-i ducă oleacă de mîncare flăcăului.

Ajunse ea în marginea aceea de codru și, de cum îl văzu, îl întrebă cum îi merge.

— Vai de viața și de zilele mele!... începu atunci a se văicări el. Tare prost îmi merge, zău așa!.

Dacă-l auzi ce zice, mezina îl îndemnă să vină mai întîi să ia în gură ceva, dar flăcăul nici nu vru s-audă de mîncare. La ce-i mai trebuia să mănînce, cînd îi era dat să moară în curînd. Da' vezi că ea îi spuse atîtea vorbe de alean, ca să-l facă să guste din bucate, că pînă la urmă veni lîngă fată și mîncă nițeluș. După ce flăcăul își amăgi foamea, ea îi spuse:

— Hai, lasă-ți capul aici, în poală, că de te-oi scărpina puțin în cap, o să ți se schimbe gîndurile și te-i liniști.

Și-n timp ce fecioara îl scărpină, odată îl prinse somnul pe flăcău și, de oboseală, adormi. Dacă-l văzu cufundat în lumea visurilor, mezina scoase năframa de pe cap, o înnodă și numai ce lovi cu ea de trei oi în pămînt, spunînd cu tărie:

— Hei, lucrătorilor, ia ieșiți afară!...

Și, cît ai clipi, prinseră a se aduna o mulțime de spiriduși, care o întrebară pe domniță care-i e porunca, și ea se grăbi să le spună:

— Știți pădurea din jurul castelului, nu-i așa? În trei ore să fie tot codrul tăiat, iar lemnele să fie rînduite frumușel în stive și nici o stivă să nu fie mai mare ori mai înaltă.

Dacă-i auziră porunca spiridușii se duseră de-și adunară toate rubedeniile, să le ajute și ele. Și pe dată porniră lucrul. Și ce crezi, cînd se împliniră cele trei ore, totul era gata!. Veniră ei să-i spună domniței că i-au îndeplinit porunca și fata din nou luă năframa ei albă și, înnodînd-o, spuse cu tărie:

— Hei, lucrătorilor, acu' acasă.

Și pe dată dispărură cu toții de parcă nici n-ar fi fost. Cînd se trezi feciorul de crai, tare se mai bucură el de cele ce-i fu dat să vadă. Și fata îi spuse:

— Vezi să ai grijă: cînd o bate ceasul de șase, să te întorci acasă!

Și chiar așa și făcu, iar împăratul îl întrebă de cum îl văzu:

— Ei, ai tăiat pădurea?

— Da' cum altfel!. răspunse feciorul de crai.

Apoi se așezară cu toții la masă, și mai către sfîrșit, numai ce începu împăratul a-i zice:

— Mă tem c-o să-ți fac inimă rea, da' încă nu pot să ți-o dau pe fie-mea de soție, că ai mai avea ceva de făcut!

— Ce anume ar mai fi? vru să afle atunci feciorul de crai.

— Ei, nu-i mare lucru!. răspunse împăratul. La dreapta castelului e un lac întins, și chiar de mîine dimineață, o să trebuiască să te duci acolo, să-l cureți de nămol și să-l faci să fie limpede ca oglinda. Și să aibă în el și tot felul de pești, că cei de-au fost au pierit!

În dimineața următoare, împăratul îi dădu o lopată de sticlă și-un tîrnăcop de sticlă și după aia îi spuse:

— La șase vezi să fie lacul gata, că altfel o pățești, să știi!.

Feciorul de crai o porni către lac și cînd ajunse acolo și începu lucrul. Dar abia apucă să înfigă lopata în mlaștină, că se și frînse în două. Atunci înfipse tîrnăcopul, dar se rupse și el în două!.. Dacă văzu asta, flăcăul se mîhni grozav și nu mai știu ce să facă. Cînd veni amiaza, mezina îi aduse iar ceva demîncare și-l întrebă cum îi merge. Și feciorul de crai îi răspunse că nici nu s-ar putea să-i meargă mai prost decît îi merge, și că i-e dat, se vede, să-și piardă capul.

— Iarăși nu mai am cu ce lucra — adause el, într-un sfîrșit — că s-a rupt în două și lopata, și tîrnăcopul.

— Hai de vino de mănîncă — spuse atunci fata — că pe urmă or să ți se schimbe gîndurile, n-ai teamă!...

Dar flăcăul abia își descleștă gura să zică:

— Nici prin gînd nu-mi trece! Mi-e prea amară inima și prea mă apasă tristețea, ca să mai pot duce ceva la gură!...

Atunci ea îl luă iarăși cu vorbe bune și-i liniști cugetul, pînă ce-l făcu să vină să mănînce ceva. Și iarăși îl scărpină în cap, pînă ce-l fură somnul și adormi. Dacă-l văzu cufundat în lumea viselor, fata își scoase iarăși năframa de pe cap, și făcînd un nod, numai ce lovi cu ea de trei ori în pămînt, spunînd cu tărie:

— Hei, lucrătorilor, ia ieșiți afară!

Și într-o clipă prinseră a se grămădi în juru-i o mulțime de spiriduși, și cu toții o întrebară care-i este dorința. Și ea le zise că-n timp de trei ore trebuie să curețe de nămol tot lacul din dreapta castelului. Și mai adăugă că atîta de limpede trebuie să fie, încît să te poți vedea în el ca într-o oglindă... Și să mai înoate în el și tot soiul de pești, că ăia de fuseseră înainte pieriseră...

Porniră spiridușii de-și chemară toate rubedeniile, să-i ajute, și în două ore lacul fu curățat de nămol și lucea ca oglinda. Și-n el înotau sumedenie de pești, de toate soiurile. Și numai ce se duseră spiridușii la domniță, de-i spuseră:

— Am făcut tot ce ne-ai poruncit!

Dacă auzi asta, domnița luă năframa, și făcîndu-i un nod, lovi de trei ori pămîntul cu ea și spuse cu tărie:

— Hei, lucrătorilor, acu' acasă!.

Și cît ai clipi, spiridușii se făcură nevăzuți. Cînd se trezi flăcăul, tot ce-i ceruse împăratul era gata. Domnița n-avea de ce să mai stea și se pregăti să plece cu ea. Dar mai înainte de-a pleca, îi spuse feciorului de crai ca la ora șase să pornească spre casă.

Ajunse flăcăul la palat, și de cum dădu împăratul cu ochii de el, îl întrebă:

— Ei, ai sfîrșit de curățit lacul?

— Da' cum nu! răspunse feciorul de crai.

Se așezară ei să se ospăteze, și cam pe la sfîrșitul mesei, împăratul grăi către flăcău:

— Fătul meu, ai sfîrșit tu de curățat lacul, da' încă nu pot să ți-o dau pe fie-mea de soție, că ai mai avea ceva de făcut!

— Ce anume ar mai fi? vru să afle atunci feciorul de crai.

Împăratul îi făcu cunoscut că e vorba de un munte mare și înalt, care-i plin de mărăciniș și că toți mărăcinii aceia trebuie să

fie tăiați. Și-i mai spuse el că sus pe creastă trebuie să fie durat un mare castel care să aibă o asemenea măreție și frumusețe, cum mintea omenească nu-și poate închipui, și să se găsească înăuntru tot ce se cere într-o gospodărie.

În dimineața următoare, împăratul îi dădu flăcăului un topor de sticlă și-un burghiu de sticlă și-i puse în vedere că la șase seara totul trebuie să fie gata. Se duse el pe munte, dar cum izbi cu tăișul în primul tufiș de mărăcine, toporul se sfărîmă de zburară ciobu-rile în toate părțile. Cît despre burghiu, la ce oare ar fi putut să-l folosească?!...

Dacă văzu că iar e la ananghie, flăcăul se amări tare mult și gîndurile prinseră a-i zbura către draga lui, pe care o aștepta să-i vină într-ajutor. Și cînd fu ora prînzului, numai ce sosi domnița de-i aduse ceva demîncare. Flăcăul îi ieși în întîmpinare și începu să-i povestească totul cum s-a întîmplat. Dar ea iarăși îl luă cu vorbe bune și flăcăul gustă de ici, de colo, din bucate, și se lăsă scărpinat în cap. Și odată îl cuprinse somnul și adormi.

Domnița nu mai zăbovi deloc și, apucînd năframa înnodată, lovi de trei ori pămîntul cu ea și spuse cu tărie:

— Hei, lucrătorilor, ia ieșiți afară!

Și pe dată începură a roi în jurul ei mulțime de spiriduși și-o întrebară care-i este dorința. Și ea le spuse:

— În răstimp de trei ore să tăiați toți mărăcinii de pe munte, iar sus, în creștet, să durați un castel atît de frumos, cum nu s-a mai văzut vreodată pe lume. Și să fie înăuntru tot ce se cere într-o gospodărie.

Plecară spiridușii de-și adunară toate rubedeniile să le ajute și cînd se împlini vremea, totul era gata. Și dacă terminară, se duseră ei de-o vestiră pe domniță că i-au împlinit porunca. Și fecioara din nou luă năframa și lovind de trei ori cu ea în pămînt, spuse cu tărie:

— Hei, lucrătorilor, acu' acasă!...

Și cu toții dispărură pe dată, de parcă nici n-ar fi fost. Cînd se trezi feciorul de crai și văzu că se-mplinise întru totul porunca măriei sale, așa o voioșie îl cuprinse, că nici pasărea în văzduh nu cred să se fi simțit mai bine. Și de îndată ce bătu ora șase, cei doi tineri se îndreptară împreună spre casă.

De cum dădu împăratul cu ochii de el, îl și întrebă:

— Ei, e gata castelul?

— Da' de ce n-ar fi?! ... fi întoarse vorba flăcăul, cu semeție.

Și iarăși se așezară să se ospăteze. Și către sfîrșitul mesei, numai ce prinse a-i grăi împăratul:

— Ți-aș da-o eu pe mezină de nevastă, da' cum să ți-o dau mai înainte de-a fi măritate ăle două fete mai mari?!...

Dacă-i auziră spusele, tare se mai mîhniră feciorul de crai și domnița. Și pentru o clipă, flăcăul rămase parcă trăsnit și nu mai știu ce să facă. Dar cînd se lăsă noaptea, își avea planul pregătit și fugi împreună cu domnița. După o bucată de vreme, fata întoarse capul și se uită o dată înapoi, și numai ce dădu cu ochii de taică-său, care gonea pe urmele lor.

— Vai — începu ea să strige — acu' ce ne facem?!. Taică-meu e în urma noastră și nu-ncape îndoială că vrea să mă aducă înapoi acasă.. Știi ceva, pe tine o să te prefac într-un mărăcine, iar pe mine într-un trandafir. Și socotesc că-n mijlocul tufișului voi fi în siguranță.

Cînd ajunse împăratul în locul acela, văzu un tufiș de mărăcini și-n mijloc, un trandafir. Dădu el să rupă trandafirul, dar un spin pe dată îl înțepă în mînă, că trebui să se lase păgubaș și să se întoarneze acasă. Cum păși pragul, nevastă-sa îl și întrebă de ce n-a adus și pe fată acasă, și măria sa îi răspunse că fusese chiar în apropierea ei, dar că deodată a pierdut-o din ochi și n-a mai văzut decît un tufiș de mărăcini, c-un trandafir în mijloc.

— Da' nepriceput ai mai fost, omule! începu a-l lua împărăteasa la rost. Trebuia să fi rupt trandafirul, că ar fi venit și tufișul după aceea.

Împăratul plecă din nou, cu gîndul să aducă trandafirul, dar ți-ai găsit să-l mai afle!... În ăst timp, cei doi fugari erau de-acum departe, gonind peste o cîmpie. Dar vezi că nici împăratul nu se lăsa și fugea de-i sfîrîiau călcîiele. Și așa se făcu de fu iar pe urmele lor. Să fi simțit ceva fata, nu știu. Destul că de-ndată ce se uită iarăși înapoi, îl și zări pe taică-său, alergînd după ei ca un turbat.

— Vai, ce ne facem acu' — începu ea să se văicărească. Știi ceva: pe tine o să te prefac într-o biserică, iar pe mine într-un popă. Și-o să stau în altar, și-o să predic..

Cînd ajunse împăratul în locul acela, văzu o biserică, iar în biserică, un popă care predica. Stătu el ce stătu să asculte predica, și-apoi se întoarnă acasă. Și de cum păși pragul, îl întrebă împărăteasa de ce n-a adus-o și pe fată cu el. Și răspunse împăratul:

— Atîta am alergat după ei, că mi-a ieșit sufletul, zău așa!. Și cînd eram gata-gata să-i înhaț, n-am mai văzut decît o biserică, și-n altar un popă care predica.

— Da' nepricopsit mai ești! îl luă împărăteasa la trei păzește.

Trebuia să-l fi luat pe popă cu tine, că biserica, n-avea grijă, ar fi venit după popă de bună voia ei... De', așa se întîmplă dacă te trimit pe tine să faci o treabă!. Acu' nu mai am ce alta face, și trebuie să mă duc eu însămi după ei..

Merse ea ce merse o bucată de drum și numai ce-i zări de departe pe cei doi fugari. Și atunci începu a o lua la goană, de ziceai că-i dusă de vînt. Acu', o fi simțit fata ceva, nu știu. Destul că privind o dată înapoi, o zări pe maică-sa gonind după ei. Și prinse ea a striga și a se văicări:

— Văleu, văleu, ce nenorocire ne paște! Acu' cred că mi s-a înfundat, că vine chiar maică-mea pe urmele noastre!.. Știi ceva: pe tine o să te prefac într-un lac, iar pe mine într-un pește...

Peste puțină vreme, împărăteasa ajunse în locul acela, și mare-i fu mirarea cînd văzu ditamai lacul. Și-n mijlocul lacului aceluia zburda un pește, înotînd de colo-colo, plin de voioșie, și scoțînd mereu capul din unde. Dar cum peștele era departe în larg, femeia n-avea cum să-l prindă. Și așa se mînie atunci de cumplit, că se aplecă și sorbi toată apa lacului, cu gîndul că, pînă la urmă, o să prindă și peștele... Dar de atîta băut, o apucă un leșin de la inimă, că trebui să dea afară toată apa. Și-și spuse împărăteasa în sinea ei: „Aici nu mai e nimic de făcut!... Văd că și mie mi s-a înfundat!" Apoi cercă să-i ia pe fugari cu binele, îmbiindu-i să se întoarcă acasă de bună voie, dar nu reuși să-i înduplece. Dacă văzu asta, se pregăti să se înturneze singură acasă. Dar mai înainte de a pleca, n-o lăsă inima și-i dădu fetei trei nuci, după care îi zise:

— Cu nucile astea o să te poți ajuta cînd oi fi la mare nevoie! Și-acu', du-te cu bine!..

Nu-și termină bine vorbele, că și porni ea spre casă, iar cei doi tineri plecară împreună, mai departe. Merseră ei ce merseră cale de vreo zece ore, și numai ce ajunseră aproape de castelul feciorului de crai. Și-n vecinătatea castelului era un sat. Făcură ei popas acolo și flăcăul grăi către domniță:

— Rămîi aici, draga mea, că eu mă duc la castel după caleașcă și slujitori. Și-ndată ce-o fi gata alaiul, o să vin să te iau.

Acu', vă închipuiți dumneavoastră cît de mare fu bucuria pe toți cînd îl văzură între ei pe flăcău!... Că-l credeau de multă vreme plecat din astă lume... Și prinse el a le povesti de-a fir-a-păr toate cîte i se întîmplaseră, și mai pe la urmă, le zise că a venit și cu mireasa. Dar ea e acu' în sat și-l așteaptă pe flăcău să vină s-o ia cu caleașca... Dacă auziră asta, slujitorii se și duseră să înhame caii la caleașcă și o mulțime dintre ei apucară să se urce pe capră și la spate, ca să fie alaiul cît mai bogat. Dar cînd vru să se urce și

feciorul de crai, maică-sa îi dădu o sărutare, că pe loc își uită de tot ce se întîmplase și de tot ce avea de făcut. După asta, împărăteasa porunci slujitorilor să deshame și aceia care urcaseră pe caleașcă își văzură de alte treburi.

În ăst timp, fata stătea în sat ca pe ghimpi, și aștepta să-i vină mirele. Și stătu ea, stătu, vreme nu glumă, dar nimeni nu se arătă. Dacă văzu fata că așteaptă în zadar, se tocmi la o moară care ținea de castelul împărătesc. Și în grija ei cădea ca-n fiecare după-amiază să spele blidele la marginea unei ape.

Și odată se întîmplă ca împărăteasa să plece de la castel și să se preumble pe malul apei, că era tare frumoasă vremea... Și cînd dădu cu ochii de fata aceea vrednică, nu se putu opri să nu spună:

— Ce fetișcană harnică! Asta-i tocmai pe gustul meu!

Tot alaiul care-o însoțea pe împărăteasă prinse a se uita la fetișcana de spăla blidele, dar nimeni n-o recunoscu. Și cum s-ar fi putut s-o recunoască cineva, de vreme ce nu mai fusese niciodată la curte...

Trecu așa multă vreme de cînd fata tot slujea la moară cu cinste și cu credință. În ăst timp, împărăteasa îi găsise lui fiu-său o nevastă care era de pe niște meleaguri tare îndepărtate. Și cînd sosi mireasa cu alaiul, împărăteasa hotărî să-i cunune deîndată, ca să scape de grija care-i apăsa inima. Și se adunară la praznic mulțime de oameni, că toți erau doritori să vadă o asemenea nuntă ca-n basme...

Dacă auzi fata de nuntă, se duse de-i ceru voie morarului s-o lase și pe ea să caște gura la praznic. Și morarul îi zise:

— Du-te liniștită, fetico!

Dar mai înainte de a pleca, fata deschise una dintre cele trei nuci. Și ce crezi, înăuntru era o rochie de-ți lua ochii de frumoasă ce era!... Se îmbrăcă fata cu rochia și, intrînd în biserică, veni cît mai aproape de altar. Și numai ce sosiră și mirii, împreună cu tot alaiul împărătesc. Și tocmai cînd se pregătea popa să le dea binecuvîntarea, nu știu cum se făcu că mireasa își aruncă ochii într-acolo unde se afla domnița. Și cînd văzu ea mîndrețea aceea de rochie, de-ți părea că-i țesută numai din fire de aur, pe dată se întunecă la față și spuse că nu se cunună pînă ce n-o avea și ea o rochie așa de minunată ca doamna ce stă în strana din fața altarului.

Și cum mireasa rămase nestrămutată în dorința ei, n-avură încotro și trebuiră să se înapoieze la curte. Și trimiseră vorbă la acea doamnă, cu niște curteni, de nu se învoiește să vîndă rochia. Dar ea le răspunse trimișilor că rochia nu e de vînzare, dar că

mireasa ar putea lesne s-o dobîndească... Și cum curtenii nu se dumireau defel ce-or fi însemnînd acele cuvinte, îi cerură să le dezvăluie tîlcul. Și ea le spuse că singurul lucru pe care-l cere drept preț, e ca să i se îngăduie să doarmă noaptea în fața iatacului unde doarme feciorul de crai. Și de-or lăsa-o, mireasa va căpăta rochia.

Mireasa le spuse curtenilor să-i ducă vestea că i se îngăduie acest lucru. Cînd veni seara, domnița se așeză pe pragul ușii și începu a plînge. Și plînse ea, tot plînse și, printre lacrimi, începu a-i povesti tot ce făcuse pentru el: cum îi pusese pe spiriduși să taie pădurea și să curețe lacul și să dureze pe creștetul muntelui acel palat fără seamăn, și cum îl prefăcuse într-un tufiș de mărăcini, apoi, într-o biserică, și-ntr-un sfîrșit, într-un lac. Și toate astea le făcuse în zadar pentru el, că o uitase atît de repede, de parcă nici nu s-ar fi cunoscut vreodată!. .

Se întîmplă însă că feciorul de crai nu auzi nimic din toate cîte i le spusese domnița, fiindcă slujitorii lui avuseseră grijă să-i dea o băutură adormitoare, mai înainte de-a se culca. Dar slujitorii fură treziți de bocetele femeii și, trăgînd cu urechea, auziră tot. Și nu știau ce-or fi însemnînd acele cuvinte.

A doua zi dimineață, mireasa se îmbrăcă cu rochia ce și-o dorise și plecă la biserică, împreună cu mirele. În ăst timp, fata deschise și a doua nucă, și găsi înăuntru o rochie și mai frumoasă, că-ți rămînea inima la ea, de cum o vedeai. Se înveșmîntă ca cu rochia și se duse la biserică, avînd grijă să stea tot în prejma altarului. Și toate se petrecură întocmai ca și prima oară.

Cînd se lăsă noaptea, fata se culcă din nou pe pragul ușii de la iatacul feciorului de crai, și slujitorii iarăși îi dădură stăpînului lor băutura acea adormitoare. Dar nu știu cum se întîmplă de-i puseră mai puțină, că rămase treaz. Se culcă el în pat și slujnica morarului, care sta pe pragul ușii, numai ce începu a-și plînge soarta amară... Și-n plînsetele ei îi povesti feciorului de crai tot ce făcuse pentru el. Cum era treaz, flăcăul pe toate le auzi și o adîncă mîhnire îi cuprinse sufletul... Și din nou își aminti el de tot ce i se întîmplase în trecut. Dar cînd dădu să deschidă ușa, ca să se ducă la ea, pas s-o deschidă. Că amarnica de maică-sa avusese grijă s-o închidă de cu seară...

În dimineața următoare, feciorul de crai alergă într-un suflet la draga lui de-i povesti totul și-o rugă cu lacrimi în ochi să nu fie supărată că atîta vreme a uitat-o, că doar nu din vina lui se întîmplase asta. Atunci, drept răspuns, domnița deschise și a treia nucă, și-n ea se afla o rochie și mai frumoasă decît celelalte două, de-ți părea că-i țesută din raze de soare. Și pe dată se înveșmîntă

fata cu ea, și-o porni spre biserică, împreună cu mirele ei. Acu', cîtă sumedenie de copii le ieși în întîmpinare, mi-e greu să vă spun!... Destul dacă vă zic că aveau toți brațele încărcate de flori și că le așternură mirilor la picioare panglici de toate culorile... Și care mai de care se-nghionteau să-i vadă și să le ureze cîte ceva... Și s-a pornit o nuntă numai în cîntece și veselie, de s-a dus pomina.

Numai mama cea fățarnică și haină și mireasa de-a doua nu s-au bucurat. Și-au trebuit ele să plătească pentru toate cîte le-au făcut, că nu le-a mai fost îngăduit să rămînă la curte. Și de-atunci au tot pribegit ele prin lume, pînă ce le-a ajuns ceasul cel din urmă.

.Da' acum s-a sfîrșit povestea, și-mi pare mie că încă nu i s-a răcit gura ăluia de-a povestit-o ultimul!.

POVESTEA ÎMPĂRATULUI PREFĂCUT ÎN COPAC

S-a întîmplat odată ca o biată slujnică să călătorească împreună cu stăpînii ei. Și-n drumul lor s-a nimerit să treacă printr-o pădure mare. Și tocmai cînd se aflau cu toții în adîncul codrului, niște tîlhari tăbărîră asupra lor din niște tufișuri, și le făcură de petrecanie. Și vezi că numai slujnicii îi fu dat să scape... Și scăpă ea datorită faptului că așa de tare o luase groaza cînd îi văzu pe tîlhari, că-și făcuse vînt din calea-ștcă și se ascunsese în dosul unui copac.

După ce tîlharii se îndepărtară, luînd cu sine o pradă bogată, fata cuteză să se apropie de calea-ștcă și de-ndată văzu toată nenorocirea care se întîmplase. Și cum ședea ea așa, singură singurică, numai ce începu să plîngă amar și să se văicărească:

— Ce-o să mă fac, sărmana de mine, în adîncul ăstui codru?!. Că în ce chip aș putea să ies din el, nu știu. După cîte îmi dau seama, nici țipenie de om nu-și are sălașul prin sălbăticiunea asta și nu-ncape îndoială c-o să pier de foame foarte curînd.

Merse ea încoace și încolo, se luă după un drumeag, după altul, dar vezi că drumeagurile se înfundau și nu-i fu chip să găsească drumul adevărat, ca să iasă din pădure. Cînd cobori seara, era așa de trudită, că se așeză sub un copac și se lăsă în voia sorții, hotărîtă să rămînă acolo orice s-ar întîmpla. Și cum ședea ea așa, după o bucată de vreme numai ce văzu o porumbiță zburînd înspre dînsa. Și ținea în cioc porumbița aceea o cheiță de aur... Și-i spuse ea cu blîndețe:

— Vezi colo copacul ăla mare? Na-ți cheița și-o să afli agățat de el un lacăt de-o șchioapă. Descuie-l și-ai să găsești înăuntrul copacului mîncare cîtă să nu suferi deloc de foame.

Se duse fata la pomul acela, îl descuie și numai ce găsi înăuntru un castron plin cu lapte și-o pîine albă, ca s-o înmoaie în el și să mănînce pe săturate. După ce-și astîmpără ea foamea, iarăși o apucă urîtul, și cum nu mai putea de somn, începu să-și spună în sinea ei: „Pe vremea asta, acasă, găinile se duc la culcare, în timp ce eu... Vai, cît de bine-ar fi dac-aș putea și eu să mă culc în pătuceanul meu!. " Nu-și termină ea bine vorbele, că iarăși veni porum-

bița și-i aduse-n cioc încă o cheiță de aur. Și lăsîndu-i-o în palmă, îi zise:

— Descuie pomul de colo și-o să găsești un pat!

Descuie ea pomul și numai ce află un pătuț moale, cu așternutul cum îi zăpada. Și, culcîndu-se în el, peste puțin timp adormi.

În zorii zilei, porumbița veni pentru a treia oară și-i aduse încă o cheiță. Și lăsîndu-i-o în palmă, îi zise:

— Deschide pomul de colo și-o să găsești straie pe măsura ta!

Și cînd îl deschise, rămase fără grai de uimire, că erau înăuntru straie împodobite cu aur și pietre scumpe și, așa de minunate erau, cum niciunei domnițe nu îi e dat să aibă.

Și așa își duse ea viața în codru, o bună bucată de vreme, și porumbița venea în fiecare zi și se îngrijea ca nimica să nu-i lipsească fetei. Și viața se scurgea liniștită și fără prea multe întîmplări.

Dar vezi că într-o bună zi porumbița veni la fată și-o întrebă:

— Ia spune-mi, vrei să-mi faci o plăcere?

— Cu dragă inimă! răspunse fata. Da' despre ce-i vorba, anume?

Atunci porumbița se grăbi să-i spună:

— O să te duc pînă la o căscioară și înăuntru, lîngă vatră, o să dai cu ochii de-o femeie bătrînă, care-ți va da bună-ziua. Acu' orice-ar face baba, tu ferește-te să-i răspunzi! Mergi mai departe, fără s-o iei în seamă, și la dreapta ei o să dai de-o ușă. Și de-o să deschizi ușa asta, o să intri într-o încăpere unde o să afli o masă, iar pe masă se vor găsi o mulțime de inele de tot soiul. Și printre ele vor fi unele care-ți vor lua ochii de frumoase, încrustate cu nestemate și mărgăritare, da' tu să nu te atingi, cumva, de splendorile astea, ci să cauți un inel simplu, că trebuie să fie și el acolo. Și de-l găsești, adu-mi-l cît poți de repede!

Fata se duse împreună cu porumbița la căscioara aceea și, de îndată ce păși pragul, văzu o bătrînă care ședea lîngă vatră. Cînd cotoroanța dădu ochii cu ea, odată se schimbă la față de ciudă, da' pe loc se înfrînă, și-i spuse cu blîndețe:

— Bună-ziua, copila mea!

Dar fata nu-i răspunse o vorbă și se îndreptă către ușă.

— Da' unde mergi?!. strigă ea, și-o apucă de rochie, cu gînd s-o oprească. Asta e casa mea și nimănui nu-i e îngăduit să intre în ea, pînă nu-i dau învoire, auzi tu?!

Fata însă tăcu chitic și păși drept în odaie. Și așa cum îi spusese porumbița, pe-o masă se aflau o mulțime de inele care sclipeau de-ți luau ochii. Fata le răscoli în grabă pe toate, dar oricît căută ea inelul cel simplu, nu-l putu găsi. Dar în timp ce căuta, nu știu cum

făcu de-şi aruncă ochii prin uşă, spre cotoroanţă. Şi numai ce-o văzu cum da să se strecoare cu o colivie în mînă, vrînd să plece afară. Şi, glonţ, fata se-ndreptă spre ea şi-i luă colivia din mînă.

Cînd o ridică şi se uită înăuntru, văzu o pasăre care ţinea în cioc un inel. Şi ce crezi, era tocmai inelul cel simplu. De îndată ce-l avu, fata ieşi din casă şi alergă într-un suflet în pădure, gîndind că porumbiţa cea albă o să vină să-şi ia inelul. Dar vezi că porumbiţa nu veni. Şi atunci fata se rezemă de-un copac, s-o aştepte. Şi cum stătea ea aşa, odată i se păru că pomul devenise moale şi mlădios şi că-şi lăsase în jos toate crengile. Şi, să vezi minune, deodată crengile au cuprins-o!... Dar nu erau crengi, ci două braţe... Şi cînd s-a întors şi a dat să se uite, a rămas cu gura căscată. Pasămite, copacul se prefăcuse într-un flăcău fără seamăn de frumos, care-o prinsese în braţe şi-o săruta cu nesaţ.

Şi-i spuse flăcăul acela:

— M-ai dezlegat de vrajă şi m-ai scăpat de sub puterea babei ăsteia, care e o vrăjitoare afurisită. Ea mă prefăcuse într-un copac şi-n fiece zi, timp de cîteva ore, eram o porumbiţă albă. Şi mă blestemase ca atîta timp cît inelul o fi în stăpînirea ei, să nu-mi pot relua chipul omenesc.

Şi odată cu flăcăul scăpaseră de sub blestem şi slujitorii lui şi caii, pe care, de asemenea îi prefăcuse în copaci cotoroanţa cea haină. Şi acum se aflau în preajma împăratului, că, vezi, împărat era flăcăul!..

Apoi se porni tot alaiul spre împărăţie şi curînd se făcu o nuntă de se duse pomina. Şi trăiră împăratul şi împărăteasa în pace şi fericire. Şi poate c-or mai trăi şi acum, cine ştie..

CEI TREI FRAŢI

A fost odată un om şi omul ăsta avea trei feciori şi nimic alta decît casa în care locuia. Şi cum asta era toată bruma de avere, fiecare dintre cei trei fraţi ar fi vrut să capete căsuţa, după moartea lui taică-său. Vezi însă că tatăl îi iubea pe toţi deopotrivă şi nu ştia ce să facă şi cum să dreagă ca să nu nedreptăţească pe vreunul din ei. Şi nici să vîndă casa nu voia, fiindcă o avea din moşi-strămoşi. Altfel uşor i-ar fi fost, c-ar fi vîndut-o şi le-ar fi împărţit banii.

Se gîndi el ce se gîndi şi-n cele din urmă găsi un mijloc numai bun. Şi le spuse feciorilor lui, într-un fapt de seară:

— Plecaţi în lume şi încercaţi-vă puterile să deprindeţi fiecare cîte un meşteşug! Iar la întoarcere, ăl de-o fi cel mai îndemînatic în meşteşugul lui, va primi şi casa!

Feciorii rămaseră foarte mulţumiţi de cuvintele părintelui lor. Acu', cel mai mare voia să se facă potcovar, al doilea, bărbier, iar prîslea, maistru în mînuirea spadei. Şi după ce hotărîră ei timpul cînd să se întoarcă acasă, plecară în lume.

Se întîmplă că fiecare îşi găsi cîte un meşter priceput, unde să deprindă meseria, şi învăţară ei, temeinic, toate tainele meşteşugului. Potcovarul ajunsese un meşter cu faimă, şi-n grija lui cădea să potcovească caii împăratului. Şi se gîndea el, adesea, în sinea lui: „Fără doar şi poate că eu voi căpăta casa!" La rîndu-i, bărbierul ajunsese de asemenea vestit şi rădea tot soiul de feţe simandicoase. Şi, ca şi frate-său mai mare, era încredinţat că lui o să-i dea taică-su casa, că doar aşa era drept.

În ăst timp, prîslea, care învăţase să mînuiască spada, încasa lovituri cu nemiluita de la alţi meşteri şi mai iscusiţi decît el şi, strîngînd din dinţi, le răbda în tăcere şi nu se supăra cîtuşi de puţin. Şi gîndea el în sinea lui: „Rabdă, băiete, rabdă, că dacă te temi de lovituri, o să capeţi tu casa cînd ţi-oi vedea ceafa!..."

Şi cînd se împlini vremea, se înturnară cu toţii acasă. Dar cum nu ştiau în ce chip ar putea să-şi arate fiecare măiestria în meserie, într-o bună zi se adunară ca să găsească împreună prilejul cel mai

nimerit. Și cum stăteau ei așa laolaltă și se sfătuiau, numai ce zăriră un iepure care gonea peste cîmp.

— Ia te uită — rosti bărbierul bucuros — ăsta vine tocmai la țanc!

Apoi înșfăcă ligheanul și săpunul și, pînă ce se apropie iepurele și făcu spuma. Apoi se luă după el și-l săpuni, și-l rase în plină fugă. Și-i lăsă doar o bărbuță de toată frumusețea. Și totul se petrecu fără ca să-i facă vreo tăietură și fără ca să-i pricinuiască cea mai mică durere.

— Trebușoara asta mi-a plăcut, zău așa! făcu tatăl, încîntat. Și dacă ceilalți n-or să-și dea mai multă silință, atunci casa e a ta, ce mai încolo-ncoace!

Nu trecu mult, și prin fața casei se întîmplă să treacă un boier, într-o caleașcă ce alerga în galopul cailor.

— Ei, tată — făcu potcovarul — acu' o să ai prilejul să vezi ce-mi poate pielea și mie!...

Și, luîndu-se după caleașcă, îi smulse bidiviului, care galopa fără contenire, cele patru potcoave, și, tot în galop, îi bătu altele noi.

— Ești un om și jumătate!. spuse taică-său. Zău că ești la fel de priceput ca și frate-tău, și acu' sînt în încurcătură, că nu știu cui să-i las casa!.

Atunci prîslea rosti:

— Ian ascultă, tăicuțule, da' pe mine nu vrei să mă vezi, ca să-ți arăt ce știu?!.

Și cum tocmai începuse să plouă, pe loc scoase sabia și o roti deasupra capului, că nici o picătură nu putu să-l atingă. Iar cînd ploaia se înteți și începu să curgă șiroaie, așa de repede începu a-și învîrti sabia, că rămase tot atît de uscat pe straie ca și unul care ar fi stat sub un acoperiș.

— Cînd văzu taică-său drăcovenia asta, rămase uluit de mirare, și prinse a striga:

— A ta, a ta e casa, că dintre toți, tu ți-ai dovedit cel mai bine măiestria!.

Iar cei doi frați, așa cum făgăduiseră dinainte, fură mulțumiți cu hotărîrea asta. Și cum se iubeau tare mult, tustrei frații rămaseră în casa părintească, și fiecare își făcea meseria lui. Și cum o deprinseseră așa de bine și erau atît de îndeminatici, cîștigară o groază de bani.

Și-au trăit ei mulțumiți pînă la adînci bătrînețe. Și cînd unul dintre ei s-a întîmplat să cadă bolnav, și-a murit, ceilalți doi s-au mîhnit atît de tare în cugetul lor de această grea pierdere, că s-au îmbolnăvit, și-n scurt timp au închis și ei ochii.

...Și pentru că au fost atît de îndemînatici în meseria lor și s-au iubit atît de mult, i-au pus pe tustrei în aceeași groapă, ca și acolo să fie împreună.

VULPEA ŞI CALUL

A fost odată un ţăran şi ţăranul ăsta avea un cal credincios, care îmbătrînise şi nu mai era bun de nimic. Şi dacă văzu stăpînă-su că s-a şubrezit bidiviul şi nu mai are ce face cu el, nu mai vru să-i dea demîncare şi-i spuse într-o zi:

— De folosit nu mai pot să mă folosesc de tine, da' eu nu-s hain la suflet şi aş vrea să te ajut. . Şi de eşti încă atît de voinic să-mi aduci un leu în bătătură, atunci te ţin mai departe. Da' acum, şterge-o din grajdul meu!

Şi nu-şi termină omul vorbele, că-l şi goni c-o joardă departe, pe cîmp. . Calul se mîhni tare mult de nerecunoştinţa stăpînului şi se îndreptă spre pădure, să-şi caute acolo oleacă de adăpost pentru vreme rea. Şi-n drumul lui, numai ce se întîlni cu vulpea, care-l luă la întrebări:

— Ian ascultă, cumetre, de ce umbli atît de singur? Şi de ce-ţi ţii capul în jos? Ce ţi s-a-ntîmplat?

— Vai de zilele mele — răspunse calul. Zgîrcenia şi credinţa nu fac casă bună împreună... Stăpînu-meu a uitat că l-am slujit ani de-a rîndul cu credinţă. Şi fiindcă nu mă mai ţin puterile să trag la plug, nu se mai îndură să-mi dea tainul de grăunţe, şi m-a gonit.

— Fără nici o răsplată?! făcu, mirată, vulpea.

— Ba mi-a dat o răsplată, şi-ncă una bună de tot!. Cică să-i aduc un leu în bătătură! Şi de-oi fi în stare să fac una ca asta, mă ţine mai departe în grajd. Da' parcă el nu ştie că nu-mi stă în putinţă să fac aşa ceva?!.

Atunci vulpea îi zise:

— Dacă-i vorba pe-aşa, las' pe mine, c-am să te ajut! Şi ceea ce trebuie să faci tu e-o nimica toată. Ia întinde-te pe jos, şi rămîi nemişcat, ca şi cum ai fi mort!.

Calul făcu întocmai cum îi spusese vulpea şi roşcovana cea hoţomană îndată se duse la vizuina leului, care nu era departe de acolo, şi-i grăi aşa:

— Îţi aduc o veste cum nu se mai poate de bună. Colo, în poiana de lîngă aluniş, e un cal mort. Hai, vino cu mine, şi-o să ai parte de-un prînz îmbelşugat!

Leul nu se codi cîtuşi de puţin şi prinse a călca pe urmele vulpii. Şi cînd ajunseră lîngă cal, vulpea spuse:

— Prea e locul ăsta în calea oamenilor!... Ştii ceva, aici n-o să te poţi ospăta în tihnă, şi-ar fi mai bine să-l duci la vizuină. Uite, o să te ajut şi eu şi-o să-i leg coada de tine. În felul ăsta, cred c-o să-ţi fie uşor să-l duci pînă acasă. Şi cînd l-oi avea în vizuină, o să-l poţi mînca fără nici o grijă.

Leului îi plăcu sfatul vulpii şi, foarte liniştit, se lăsă să fie legat de cal. Da' vezi că vulpea apucă, uşurel, coada calului, şi-i legă cu ea leului amîndouă picioarele... Şi atît de bine i le înfăşură, şi atît de bine făcu nodurile, că nici o putere de pe lume n-ar fi fost în stare să rupă legăturile.

După ce sfîrşi ce avea de făcut, vulpea îl bătu pe cal pe spate, îndemnîndu-l cu putere:

— Dii, bălane, dii!...

Dacă auzi chiuitura vulpii, calul odată sări în sus şi-l trase pe leu după el. Leul începu să ragă, de hăuli toată pădurea, şi atît de înfiorător urlă, că de spaimă încremeniră toate zburătoarele. Dar calul nu se sinchisi deloc de răgetele lui şi-l tîrî peste toată ţarina, pînă la uşa stăpînului său. Cînd văzu asta, stăpînul îşi schimbă gîndul şi oleacă de omenie parcă-i cuprinse cugetul. Şi numai ce-i spuse calului:

— Acu' rămîi la mine, după cum ne-a fost învoiala! Şi nu te teme, c-o s-o duci bine de-aci înainte!...

Şi-i dădu să mănînce pe săturate, pînă i se sfîrşiră zilele.

MUNTELE SIMELI

Au fost odată doi fraţi şi unul din fraţii ăştia era bogat, iar celălalt, sărac. Şi fratele cel bogat nu-l ajuta cu nimic pe cel sărac. Acu', fratele cel nevoiaş, din ce cîştiga, de-abia izbutea să-şi ducă zilele. Şi de multe ori îi mergea aşa de prost, că nici pîinea cea zilnică nu izbutea s-o agonisească, ca să-şi hrănească nevasta şi copilaşii.

Odată, pe cînd trecea cu roaba prin pădure, numai ce zări dintr-o parte a drumului un munte înalt şi pleşuv. Şi fiindcă nu-l mai văzuse niciodată pînă atunci, se opri şi prinse a căta la el cu uimire. Cum stătea el aşa, odată zări venind spre el doisprezece oameni înalţi, cu înfăţişare sălbatică. Şi crezînd că or fi nişte tîlhari, se repezi de băgă roaba într-un tufiş, iar el se căţără într-un copac. Şi stătu el acolo, şi aşteptă să vadă ce se va întîmpla. Cei doisprezece n-au ajuns însă pînă la el, ci s-au oprit la poalele muntelui. Şi-acolo au început a striga ei într-un glas:

— Munte Semsi, munte Semsi, deschide-te!

Şi pe dată se desfăcu muntele drept în mijloc şi cei doisprezece intrară înăuntru. Şi după ce păşiră ei pragul acelei deschizături, muntele se închise din nou. După puţin timp, muntele iarăşi se deschise şi oamenii ieşiră afară, purtînd în spinare nişte saci pe care abia îi duceau de grei ce erau. Şi după ce ieşiră cu toţii la lumina zilei, rostiră într-un glas:

— Munte Semsi, munte Semsi, închide-te!

Muntele aşa de bine se închise, că nu mai rămase nici urmă de deschizătură. Cei doisprezece îşi văzură de drumul lor şi, în curînd, se îndepărtară. După ce dispărură cu totul, omul cel nevoiaş coborî din copac şi, mînat de curiozitate, vru să afle ce anume o fi ascuns în acel munte. Şi, la fel ca şi cei doisprezece, veni pînă la poalele muntelui şi apoi spuse:

— Munte Semsi, munte Semsi, deschide-te!

Şi ce crezi, muntele se deschise şi-n faţa lui! Intră omul nostru înăuntru şi pe loc îşi dădu seama că tot muntele nu era altceva decît o peşteră mare, ticsită cu aur şi argint şi că-nspre fund se mai aflau grămezi nenumărate de mărgăritare şi nestemate strălucitoare, risi-

pite ca grînele. Bietului om i se tăie răsuflarea cînd se văzu în mijlocul unor asemenea bogății și nu mai știa ce să facă, și dacă i-o fi îngăduit și lui să ia cîte ceva din comorile acelea..

În cele din urmă își luă inima în dinți și-și umplu buzunarele cu aur. Da' vezi că la mărgăritare și nestemate nu se lăcomi, ci le lăsă acolo. De îndată ce ieși afară, rosti cu putere:

— Munte Semsi, munte Semsi, închide-te!

Și pe loc se închise muntele. Apoi își luă roaba și plecă acasă. De aci înainte, omul nu mai avu griji și, din banii pe care-i adusese, putu să cumpere pentru nevastă și copii pîine și chiar oleacă de vinișor. Și nu-l răbdă inima să arunce cu galbenii pe fereastră, ci trăi cinstit și cu voie bună. Și nu uita să le dea și săracilor de pomană, și făcea bine unde putea.

Dar banii au și ei un sfîrșit și cînd nu-i mai rămase nici lăscaie, se duse la frate-său de împrumută o baniță. Și iarăși se duse la muntele Semsi, și-o umplu. Dar vezi că nici de data asta nu se atinse de comorile din fundul peșterii. Cînd vru a treia oară să se mai ducă, iarăși trecu pe la frate-său, să împrumute banița. Vezi însă că bogătanul era de multă vreme invidios pe frate-său, fiindcă dobîndise și el avere și-și înjghebase o gospodărie frumoasă.. Dar oricît își dădea el cu presupusul, tot nu putea pricepe de unde i-a venit o asemenea bogăție. Și ceea ce-l rodea și mai mult era faptul că nu ajunsese să afle ce treabă avea frate-său cu banița lui.

Și cum lucrul ăsta nu-i dădea deloc pace, născoci un vicleșug. Unse el fundul baniței cu smoală și, cînd o primi înapoi, găsi un ban de aur lipit de fund. Dacă văzu el cum stă treaba, îndată se duse la frate-său și prinse a-l iscodi:

— Da' ce-ai măsurat, frățioare, cu banița?

— Niște grîu și orz! făcu celălalt, cu nevinovăție.

Atunci fratele cel hapsîn îi puse sub ochi banul de aur și-l amenință că de nu-i spune adevărul, pe loc face plîngere la divanul împărătesc. Omul n-avu ce face și trebui să-i povestească de-a fir-a-păr cum se petrecuse toată tărășenia. Dacă auzi cum dăduse norocul peste frate-său, bogătanul nu mai întîrzie nici o clipă și, punînd caii la caleașcă și plecă într-acolo. Și-n sinea lui gîndi că frate-său fusese un nătîng, fiindcă luase numai aur. Ehe, el avea să folosească mult mai bine prilejul ăsta și avea să ticsească întreaga caleașcă cu mărgăritare și nestemate.

Și de cum ajunse la poalele muntelui, bogătanul prinse să strige:

— Munte Semsi, munte Semsi, deschide-te!

Pe loc se deschise muntele și bogătanul intră înăuntru. Și numai ce văzu toate comorile acelea, așternîndu-i-se la picioare... Și, de uimit ce era, multă vreme nici nu știu ce să apuce mai întîi. În cele din urmă își reveni și se încărcă cu nestemate, cît putu el să ducă. Apoi vru să care afară povara... Dar cum mintea și sufletul i se tulburaseră la vederea ăstor comori, uită numele muntelui și începu a striga:

— Munte Simeli, munte Simeli, deschide-te!

Dar cum nu rostise numele cel adevărat, muntele nici nu se mișcă, ci rămase închis. Atunci începu a i se face frică. Și cu cît se gîndea mai mult, cu atît i se încîlceau gîndurile mai tare. Și deși se afla în mijlocul unor asemenea comori, nu-i puteau fi acum de nici un folos...

Către seară, muntele se deschise și numai ce intrară înăuntru cei doisprezece tîlhari. Și cînd dădură ei cu ochii de bogătan, prinseră a hohoti și-a striga cu toții-ntr-un glas:

— Ei, tu, pasăre moțată, ne-ai căzut în mînă, pînă la urmă!... Oare crezi că n-am băgat de seamă c-ai mai intrat de două ori? Atunci nu te-am putut prinde, da' acu' nu mai ieși tu viu de aici!...

Dacă le auzi spusele, bogătanul începu a striga:

— Îndurare, îndurare!... N-am fost eu! Fratele meu a fost!

Dar zadarnic se rugă el de tîlhari să-i cruțe viața, zadarnic le spuse cîte toate, că tîlharii rămaseră neînduplecați și-l scurtară de cap.

CELE ŞAPTE LEBEDE

A fost odată un împărat şi împăratul ăsta se afla odată la o vînătoare într-o pădure aşa de întinsă că cu greu i-ai fi dat de capăt. Şi gonea el după o fiară atît de amarnic, că nu se mai uita ce-i în jurul său şi niciunul din însoţitorii lui nu-l mai putu ajunge.

Cînd se lăsă seara, se opri în loc să-şi dea seama unde e, şi abia atunci pricepu că s-a depărtat mult de alaiul de vînătoare şi că s-a rătăcit. Atunci căută o ieşire, dar oricît se zbătu, nu-i fu chip să găsească drumul spre palatul împărătesc. Şi cînd şedea el mai îngîndurat, numai ce văzu o femeie bătrînă, care se îndrepta spre el, bălăbănindu-şi capul. Pasămite, bătrîna asta era o vrăjitoare haină.

— Dragă mătuşică — îi spuse măria sa — oare n-ai putea să-mi arăţi drumul prin pădure?

— Ba cum să nu, împărate luminate — răspunse cotoroanţa — aş putea foarte bine, da' pentru asta trebuie să te prinzi la ceva. Şi de nu îndeplineşti ce ţi-oi cere, n-o să mai ieşi niciodată din afundul ăsta de codru, şi o să pieri de foame!

— Şi la ce trebuie să mă prind? întrebă împăratul.

— Ei, la ceva care cred că ţi-ar face plăcere... — spuse băbuşca. E vorba de-o fiică a mea... Şi-i fata asta atît de frumoasă, cum nu mai e alta pe lume. Şi-ar merita ea să-ţi fie soţie, fără tăgadă. Şi de te-nvoieşti s-o faci împărătească, îţi voi arăta drumul ca să ieşi din pădure.

Acu', împăratul n-avea ce alta face şi, cu inima strînsă de teamă, îşi dădu învoirea. Vrăjitoarea îl duse la căscioara ei, şi numai ce văzu măria sa o fată ce şedea lîngă foc. Ea îl primi de parcă l-ar fi aşteptat de cînd lumea şi împăratul pe loc îşi dădu seama că era cadră de frumoasă. Dar de plăcut, n-o plăcu totuşi, că nu se putea uita la ea, fără să-l cuprindă groaza...

De voie, de nevoie, împăratul o aburcă pe calul său şi scorpia o luă înainte, de-i arătă drumul. Şi curînd ajunse măria sa la palatul împărătesc şi făcu nunta cu fata vrăjitoarei.

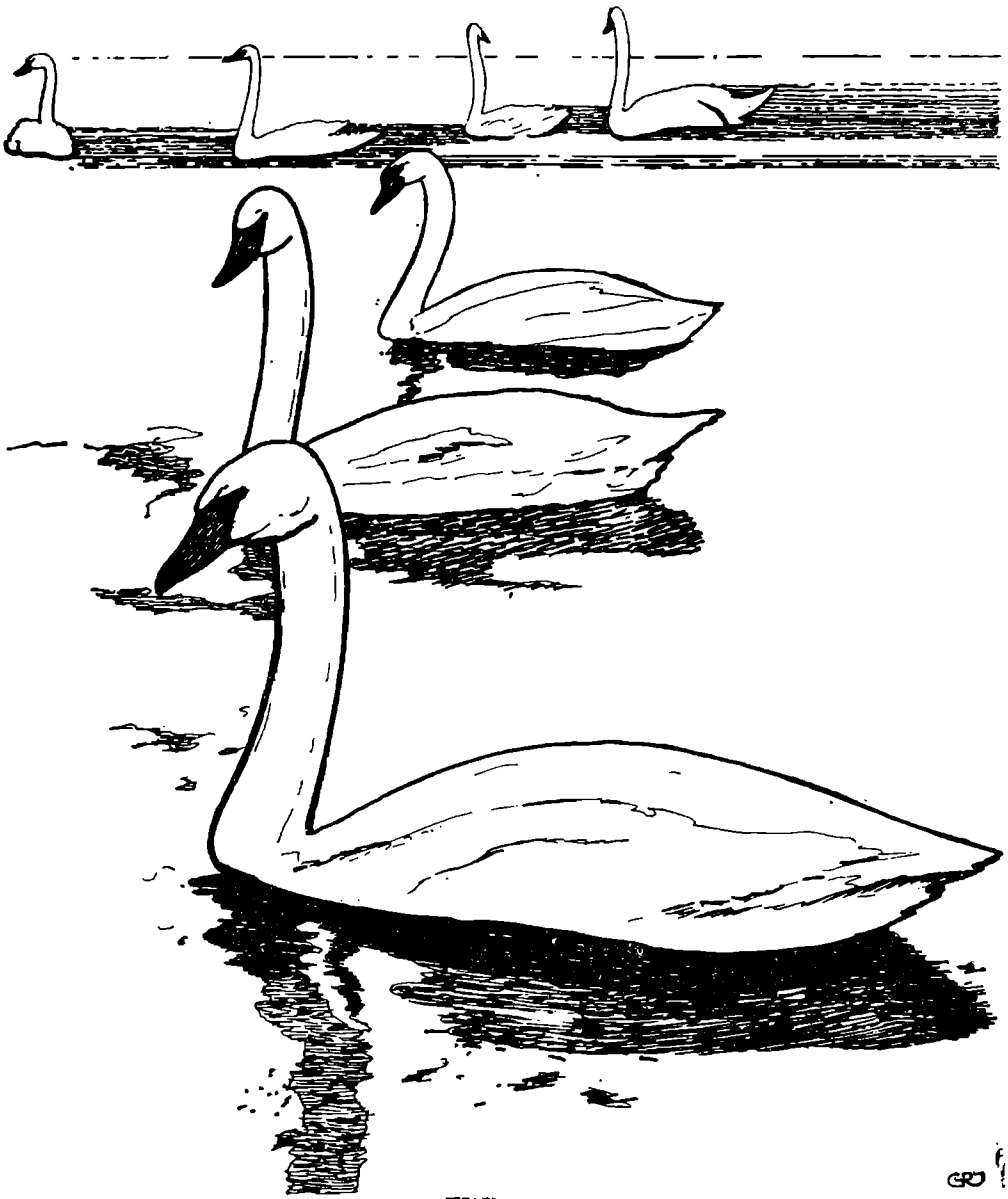
GRD

Vezi însă că împăratul mai avusese o nevastă și avea de la ea șapte copii — șase băieți și-o fată, pe care-i iubea mai presus de orice pe lume. Și cum o știa pe nevastă-sa ce hram poartă, se temu ca nu cumva maștera să nu se poarte bine cu ei sau chiar să le cășuneze vreun rău și, pe ascuns, îi duse pe toți într-un castel singuratic, în afundul unui codru. Și atît de tăinuit era locul acela și atît de greu de găsit drumul într-acolo, că nici el singur nu s-ar fi putut descurca, dacă o femeie care făcea farmece nu i-ar fi dăruit un ghem vrăjit. Și avea ghemul ăsta darul că ori de cîte ori îl arunca împăratul înaintea lui, acesta se desfășura de la sine și-i arăta drumul.

Împăratul pleca atît de des să-și vadă copiii că, de la o vreme, împărătesei începu să-i bată la ochi lipsa lui de acasă. Și începu s-o roadă curiozitatea, și vru să afle cît mai degrabă ce-o face el acolo în pădure, singur-singurel. Și cum n-avea altă cale, începu a-i momi pe slujitori cu bănet din gros și aceștia, lacomi de aur, își trădară stăpînul și-i dezvăluiră taina. Și prinseră a-i povesti despre ghemul fermecat care știa să arate drumul spre acel afund de codru unde se afla castelul.

Din clipa cînd află taina, împărăteasa nu mai avu de fel liniște. Și nu se lăsă pînă ce nu găsi ascunzătoarea unde ținea ghemul împăratul. Apoi făcu mai multe cămășuțe de mătase albă și, cum învățase de la maică-sa să solomonească, le cusu vrăjindu-le.

Și odată, pe cînd împăratul era plecat călare la vînătoare, ea luă cămășuțele și-o porni către pădure, avînd ghemul la ea. Și ghemul se tot desfășura înaintea ei, arătîndu-i drumul. Copiii, care văzuseră încă de departe pe cineva venind, crezură că-i vorba de tăicuțul lor iubit, și dădură să-i iasă în întîmpinare, plini de bucurie. Și cînd ajunseră în preajma ei, maștera cea haină pe dată zvîrli cîte o cămășuță peste fiecare. Și de cum le atingea trupul cămășuica, se și prefăceau în lebede. Și într-o clipă, zvîrr! își luară zborul peste pădure, care-încotro.

După ce puse la cale urgia asta, împărăteasa plecă plină de voioșie spre casă, încredințată fiind în cugetul ei c-a scăpat de copiii ei vitregi. Vezi însă că fetița nu se luase după frații ei și nu-i ieșise în întîmpinare. Dar împărăteasa n-avea de unde să știe că împăratul mai avea și-o fată.

A doua zi, împăratul se duse să-și vadă copiii, după cum avea obiceiul, dar n-o găsi decît pe fetiță.

— Unde sînt frații tăi? o întebă împăratul, cu inima copleșită de durere.

— Vai, dragă tată, au plecat și m-au lăsat singură!.

Și prinse a-i povesti cum îi zărise de la o ferestruie pe cei șase frați ai ei, zburînd în chip de lebede deasupra pădurii. Și, spre a-l încredința că spune numai adevărul-adevărat, îi arătă penele care căzuseră în curte, cînd își luaseră zborul. Împăratul se mîhni foarte tare de spusele fetei, dar de crezut nu-i veni să creadă că împărăteasa fusese în stare să facă o asemenea faptă nelegiuită. Și cum se temea să nu-i fie răpită și fetița, vru s-o ia cu el.

Vezi însă că fetiței îi era teamă de maică-sa vitregă și, cu lacrimi în ochi, îl rugă pe împărat s-o îngăduie să mai rămînă o singură noapte la castelul din afundul acela de codru. Și cînd taică-su se înturnă spre casă, fetița își spuse în sinea ei: „Nu mai are rost să rămîn o clipă aici, că cine știe ce primejdii m-ar paște. Datoria mea este să plec cît mai degrabă să-mi caut frații!" Și de îndată ce se lăsă noaptea, o tuli de-acolo și se afundă tot mai mult în adîncul pădurii. Și merse ea toată noaptea și-n ziua următoare, fără să facă popas, pînă cînd n-o mai ajutară picioarele, din pricina oboselii. Și numai ce-i apăru în față o colibă. Intră ea înăuntru și află o cămăruță cu șase pătucene de-o șchioapă, dar de culcat nu îndrăzni să se culce în niciunul, ci se vîrî dedesubt, și se întinse pe pămîntul tare, cu gîndul să petreacă acolo noaptea.

Dar către amurg auzi un foșnet de aripi ce se apropiau și de îndată văzu șase lebede zburînd înăuntru, pe fereastră. Și numai ce se așezară lebedele pe jos și începură a sufla una asupra celeilalte. Și suflară ele și suflară pînă ce le căzură toate penele și pielea de lebădă se luă jos ca o cămașă. Atunci fetița își aruncă privirea într-acolo, și-și recunoscu frații. Și tare se mai bucură ea și ieși afară de sub pat. Acu', nu-i vorbă că frații ei se bucurară la fel de mult, dar vezi că bucuria lor fu de scurtă durată.

— Dragă surioară, aici nu poți rămîne — îi spuseră ei — că nu e o casă de oameni, ci un adăpost pentru tîlhari, și dacă vin și te găsesc aici, îndată îți fac de petrecanie.

— Da' voi nu mă puteți apăra? întrebă fata.

— Nu putem — răspunseră ei — că nu ne e îngăduit decît un sfert de oră, în fiecare seară, să dăm jos pielea de lebădă și să ne recăpătăm înfățișarea omenească. Și apoi ne prefacem iarăși în lebede.

Dacă le auzi spusele, surioara începu să plîngă și-i întrebă printre suspine:

— Da', oare, n-ați putea fi dezlegați de vrajă?

— Vai, nu! răspunseră ei. Un mijloc totuși ar fi, dar așa de grele lucruri ți se cer, că nici nu ne vine a ți le spune. Timp de șase ani n-ai avea voie nici să vorbești și nici să rîzi și-n ăst timp ar

trebui să ne coşi şase cămăşuţe din floare de ochiul-boului. Iar de-ai scoate un singur cuvînt, toate suferinţele şi toată truda ar fi zadarnice.

După ce grăiră ei astfel, mult nu mai trecu şi se împlini şi sfertul de oră. Şi odată se prefăcură tuşşase în lebede şi zburară pe fereastră afară. Dar vezi că fetiţa ascultase totul cu luare-aminte şi luase hotărîrea nestrămutată de a-şi izbăvi fraţii, chiar cu preţul vieţii ei. După plecarea lor nu mai rămase nici o clipă în colibă şi se duse în mijlocul pădurii de căută un copac unde să se adăpostească pe timpul nopţii. În dimineaţa următoare, coborî din copac şi se duse într-o poiană de adună flori de ochiul-boului şi începu să coasă din ele o cămăşuică. Acu', nu-i vorbă, de vorbit n-avea cu cine, în singurătatea aceea, şi nici de rîs nu-i ardea. Şi-n tot timpul sta cu ochii numai pe lucrul ei.

Şi aşa se scurse vreme multă, nu glumă. Şi se întîmplă ca odată, craiul acelei împărăţii să vîneze prin pădure şi să ajungă cu alaiul de vînătoare tocmai sub copacul în care-şi avea culcuşul fetiţa. Şi cum slujitorii o văzură cei dintîi, începură a striga la ea:

— Cine eşti?

Dar nu primiră nici un răspuns.

— Dă-te jos — o îndemnară ei atunci — că nu vrem să-ţi facem nici un rău!

Dar fetiţa scuturâ doar din cap. Dacă văzură asta, slujitorii o încolţiră cu tot soiul de întrebări şi ea-şi desfăcu lănţugul de aur de la gît şi-l aruncă jos, crezînd că prin darul ăsta o să-i facă să o lase în pace. Dar slujitorii continuară s-o întrebe şi atunci ea le aruncă cingătoarea. Şi văzînd că nici cingătoarea nu-i ajută, le zvîrli legăturile de la ciorapi. Şi aşa, încetul cu încetul, lepădă toate straiele de care se putea lipsi, de rămase numai într-o cămăşuţă. Vînătorii nu se lăcomiră însă la lucrurile ei şi, suindu-se în copac, luară fata şi-o duseră în faţa împăratului.

Şi prinse a o întreba măria sa:

— Cine eşti? Şi ce faci sus, în copacul acela?

Dar vezi că nici el nu primi răspuns. Atunci începu a o întreba în toate limbile care le ştia, dar ea rămase mută, mută ca un peşte. Şi fiind ea frumoasă ca o cadră, inima împăratului se înduioşă şi prinse mare drag de ea. Apoi îi puse pe umeri mantia lui crăiască şi aburcînd-o pe cal, lîngă el, o duse la palatul împărătesc.

În urma poruncii craiului slujnicele se grăbiră să-i aducă fetei fel de fel de straie bogate şi, de frumoasă ce era, acum strălucea ca lumina zilei. Dar gura îi era la fel de pecetluită ca şi-n pădure, şi oricît încercară, nici un cuvînt nu putură scoate de la dînsa. Vezi

însă că împăratul trecu peste lucrul ăsta și-o așează la masă, de-a dreapta lui. Și atît de mult îi plăcură purtările ei modeste și buna ei cuviință, că le spuse celor de față:

— La fata de-o vedeți mi-a rămas inima și-o s-o iau de soție, că asta mi-e dorința. Și nimeni pe lume n-ar putea să mă facă să-mi schimb gîndul.

Și după cum zise, așa și făcu. Și după cîteva zile se cunună cu ea. Vezi însă că împăratul avea o mumă haină, care nu era mulțumită defel de nevasta pe care și-o luase craiul. Și zgripțuroaica nu scăpa niciodată prilejul s-o vorbească de rău pe împărăteasa cea tînără.

— Cine știe de unde vine pațachina asta, care nu e în stare nici să vorbească!. Cum să fie ea vrednică de un împărat.

După un an, împărăteasa aduse pe lume primul copil, dar n-avu cum să se bucure de el, că zgripțuroaica i-l luă din patul de lehuzie și-l trimise departe de-acolo, c-un slujitor ce-i era credincios. Și-n timp ce împărăteasa cea tînără era cufundată în somn îi mînji gura cu sînge. Apoi se grăbi să se ducă la împărat și-o învinui pe împărăteasă c-ar fi o căpcăună. Dar măria sa nici nu vru să audă de așa ceva și nu îngădui să i se facă vreun rău. În ăst timp, împărăteasa ședea toată vremea plecată peste lucrul ei și la nimic altceva nu lua aminte. Și cosea ea, fără istov, din zi pînă-n noapte, la cămășutele frățiorilor ei.

Și iar se împlini sorocul și împărăteasa dădu naștere unui cocon. Și era frumos băiețelul ăsta, de-ai fi zis că-i un soare. Vezi însă că soacra cea fățarnică folosi același vicleșug, dar nici de data asta nu se putu hotărî împăratul să dea crezare vorbelor ei viclene. Și cum zgripțuroaica îl tot boscorodea, măria sa i-o tăie zicîndu-i:

— Nu te cred și pace! E prea cuminte și are o fire prea bună ca să fie-n stare de-o asemenea nelegiuire! De n-ar fi mută, și s-ar putea apăra, nevinovăția ei ar ieși la iveală, fără doar și poate.

Și iarăși aduse pe lume împărăteasa un copil. Dar parcă zgripțuroaica aștepta altceva! Îndată îi răpi lehuzei noul născut și fugi la împărat s-o învinovățească că-și mîncase plodul. Și cum ea nu scoase nici un cuvînt în apărarea ei, craiul nu mai avu încotro și, călcîndu-și pe inimă, se văzu nevoit s-o dea pe mîna judecătorilor. Iar aceștia îi găsiră vina c-ar fi o căpcăună și-o osîndiră la moarte pe rug.

Și, ca un făcut, în ziua în care trebuia să fie îndeplinită osînda, se împlini și ultima zi din cei șase ani în răstimpul cărora nu avusese voie nici să rîdă și nici să vorbească. Și îndurînd suferințe nenu-

mărate, ea își izbăvise frații de sub povara vrăjii. Pasămite, cele șase cămășuțe erau gata și doar la ultima mai lipsea mîneca stîngă. .

În drum spre locul de osîndă ea își pusese cămășile pe brat și cînd o ridicară pe rug și gîdele tocmai se pregătea să dea foc la butuci, împărăteasa odată cătă împrejur. Și să vezi minune! numai ce sosiră zburînd prin văzduh cele șase lebede!.. Atunci își dădu ea seama că vremea suferințelor trecuse și că i se apropie izbăvirea și inima îi tresăltă de bucurie.

Lebedele se apropiară de rug, fîlfiind din aripi, și se lăsară din ce în ce mai jos, pentru ca împărătesei să-i fie astfel în putință să arunce pe ele cămășuțele. Și de cum o atingea pe vreuna, pielea de lebădă îi cădea jos. Și așa se făcu că-n cîteva clipe tușase frații își recăpătară înfățișarea omenească. Și erau mai frumoși și mai ageri de cum fuseseră înainte. Și doar lui prîslea îl lipsea brațul stîng și-n locul brațului avea pe spinare o aripă de lebădă. Acu', ce să vă mai zic eu cum se îmbrățișară și se sărutară, cînd se văzură iarăși împreună, că doar vă-nchipuiți dumneavoastră!.

Împărăteasa se grăbi să se ducă la iubitul ei soțior și împăratul rămase uluit cînd o auzi vorbind. Și-i spuse ea măriei sale:

— Acu' am voie să vorbesc și să-ți dezvălui că sînt nevinovată și că împotriva mea a fost o plîngere mincinoasă, care era gata-gata să mă arunce în brațele morții.

Și-apoi prinse a-i povesti de-a fir-a-păr toate uneltirile și înșelăciunile zgripțuroaicei, care-i răpise pe cei trei copii și-i ascunsese departe de acele locuri. Și spre încredințarea împăratului, ea îi aduse pe cei trei copii. Iar împăratul nu-și mai încăpea în piele de bucurie cînd văzu că copiii pe care-i socotise pierduți sînt teferi și sănătoși. Pe zgripțuroaica cea haină n-o iertă însă, cu toate că-i era mamă, și porunci să fie legată pe rug și arsă. Și peste puțin flăcările o învăluiră și arse ea toată și se prefăcu în scrum și cenușă.

Iar împăratul și împărăteasa trăiră mulți ani împreună cu fiii lor și cu cei șase frați ai împărătesei și se bucurară de pace și fericire.

URIAŞUL CEL TÎNĂR

A fost odată un ţăran şi ţăranului ăsta îi aduse pe lume nevastă-sa un fecior. Şi era băiatul ăsta tare mic de stat, că nu cred să fi fost mai mare decît degetul cel gros de la mînă. Trecură aşa anii, unul după altul, şi-n ăst timp flăcăul nu crescu nici măcar cît un fir de păr.

Se întîmplă ca odată ţăranul să vrea să se ducă la cîmp, să-şi are ogorul. Dacă-l văzu piciul că se pregăteşte să înhame caii, numai ce-i spuse:

— Taică dragă, ia-mă şi pe mine pe cîmp, că m-am săturat să tot stau în bătătură!

— Vrei să mergi la cîmp, hai?! îl luă taică-său la rost. Ba mai bine rămîi acasă, că acolo nu-mi eşti de nici un folos şi, cum n-am timp de tine, s-ar putea să te şi pierzi!...

Dacă auzi asta, prichindelul începu să plîngă şi atîta se boci că taică-su, ca să scape de el şi să aibă linişte, îl băgă în buzunar şi-l luă cu el. Cînd ajunseră la cîmp, taică-su îl scoase din buzunar şi-l lăsă într-o brazdă nouă. Şi cum şedea el acolo, numai ce văzu coborînd de pe munte un coşcogea uriaş înalt cît casa.

— Îl vezi pe vlăjganul de colo? îi spuse taică-său, ca să-l sperie pe prichindel şi să-l facă să fie cuminte. Dacă n-o să te astîmperi, ăsta vine şi te ia!

Nici nu-şi termină bine vorbele omul, că din cîţiva paşi uriaşul şi ajunse lîngă brazdă. Şi cît ai clipi, îl ridică pe pici în sus, apucîndu-l doar cu două degete, ca să nu-l vatăme cumva. Apoi îl privi cu luare-aminte şi, fără un cuvînt, îl luă cu el, şi-şi văzu de drum. Tatăl copilului rămase locului, încremenit şi, de înspăimîntat ce era, nu spuse nici cîrc. Şi de atunci socoti că şi-a pierdut copilul şi că n-o să-i mai fie dat să-l vadă niciodată în viaţă.

Vezi însă că uriaşul nu-i căşună nici un rău, ci-l duse pe prichindel la el acasă. Şi acolo îl puse să sugă la pieptul lui, şi-n scurt timp crescu prichindelul de ajunse ditamai vlăjganul, zdravăn şi puternic cum sînt uriaşii. Trecu aşa vremea şi după doi ani, uriaşul cel bătrîn îl luă cu el în pădure, să-i pună la încercare voinicia. Şi cînd ajunseră în inima pădurii, numai ce-i spuse:

— Ia smulge-ţi din pămînt o nuia!

Flăcăul cătă în jur şi, cît ai zice peşte, smulse din pămînt un pomişor, cu rădăcini cu tot. Dar uriaşul nu fu mulţumit de cîtă putere dovedise flăcăul şi-şi zise în sinea lui: „Ehei, încă nu e destul de voinic! Trebuie să prindă şi mai multă putere!... „Şi, luîndu-l cu sine îl mai hrăni încă doi ani la pieptul lui. Se scurseră cei doi ani şi cînd îl puse din nou la încercare, flăcăul se dovedi atît de vînjos că putu smulge din pămînt un copac de vreo sută de ani. Vezi însă că uriaşului nu-i fu de ajuns nici asta, şi-l mai hrăni încă doi ani. Cînd se împliniră şi ăştia doi ani, uriaşul îl duse din nou în pădure şi, cînd ajunse în inima codrului, numai ce-i spuse:

— Ia smulge-ţi, băiete, o nuia ca lumea!...

Flăcăul apucă în braţe cel mai gros stejar care se afla prin preajmă, şi odată mi ţi-l smulse din pămînt, cu rădăcini cu tot, de parcă ar fi fost o nimica toată pentru el.

— Ei, acu' zic şi eu că ţi-ai dovedit voinicia!... făcu uriaşul. Ai deprins tot ce trebuia să ştii!

Şi se grăbi să-l ducă înapoi pe ogorul de unde-l luase. Şi ce crezi, taman atunci se afla şi taică-su pe cîmp, la coarnele plugului. Dacă-l văzu, uriaşul cel tînăr se îndreptă spre el şi-i spuse:

— Văzuşi, taică, ce voinic a ieşit din fecioru-tău?!

Cătă ţăranul la namila aia şi, mai mult de spaimă decît de altceva, începu a-i spune:

— Nu, tu nu eşti feciorul-meu! Nu vreau să te am de copil!... Ia spală putina de aici, vlăjganule!...

— Ba sînt fiul matale, taică, şi nu se cade să mă goneşti! Lasă-mă să muncesc, că mă pricep să ar pămîntul la fel de bine ca şi dumneata, ba poate chiar şi mai bine. Şi de nu te-ncrezi, hai să-ţi arăt...

— Ba nici prin gînd nu-mi trece, că nu eşti fiul meu! Şi te-oi pricepe tu la arat, cum se pricepe mîţa!... Hai, cară-te odată, n-auzi?!...

Dar cum se temea de namila aia zdravănă să nu-i căşuneze vre-un rău, lăsă din mînă coarnele plugului şi, dîndu-se înapoi cîţiva paşi, se aşeză într-o parte a ţarinei, pe nişte bolovani. Dacă luă seama că taică-su nu mai ară, flăcăul odată se înfipse la plug şi atît de vîrtos apăsă doar cu o singură mînă brăzdarul în pămînt, că plugul intră în brazdă de nu se mai văzu. Băgînd de seamă treaba asta, ţăranul îşi ieşi din fire şi începu să strige la el:

— Dacă ai chef să ari, apăi ară ca oamenii şi nu apăsa cu atîta putere, ce naiba!... Că ăsta nu-i lucru de folos, ci treabă de pomană!...

Vezi însă că flăcăul nici nu vru s-asculte de vorbele lui taică-su, de parcă le-ar fi rostit în deșert și, deshămînd caii, se înhămă la plug. Și-n timp ce se pregătea să tragă plugul de unul singur, numai ce-i zise:

— Du-te acasă, taică, și spune-i lui maică-mea să-mi pregătească o strachină mare cu bucate. Și să nu duci nici o grijă, că-n timpul ăsta întorc eu toate brazdele.

Țăranul o porni fuguța acasă și-i porunci nevesti-si să facă o strachină mare cu terci. Acu' flăcăul nu stătu nici el degeaba și ară singur-singurel vreo două pogoane de pămînt. Și cînd sfîrși cu aratul, se înhămă și la grapă. Ba grăpă cu cele două grape deodată, ca un voinic ce-mi era. După ce mîntui el tot ce avea de făcut, se duse în pădure, de smulse doi stejari și, punîndu-i pe umeri, atîrnă de ei, în față și-n spate, cîte o grapă. Și tot așa, cîte-un cal, pînă ce nu mai rămase nimic pe ogor. Și pe toate astea le cără la casa părintească, de parcă ar fi avut în spinare un snop de paie.

Cînd ajunse în bătătură, maică-sa se cruci la vederea namilei ăsteia și, cum nu-l recunoscuse, începu a întreba:

— Da' cine e uriașul ăsta, bre, omule, că parcă-i o arătare?!.

Și țăranul îi răspunse:

— Cine să fie: feciorul nostru!

Dacă-i auzi spusele, femeia clătină din cap, a neîncredere, și grăi cu hotărîre:

— Nu, nu e cu putință! Nu-i ăsta feciorul nostru, cum nu sînt eu preoteasă!. De unde a mai răsărit și vlăjganul ăsta, că așa unul n-am avut niciodată?! Feciorul nostru era un prichindel. Și întorcîndu-se către flăcău, începu să strige la el: Pleacă de-aici, lunganule, că n-avem nevoie de tine!.

Flăcăul tăcu chitic și duse caii în grajd. Apoi le dădu tainul de ovăz, le puse dinainte o grămadă de fîn și făcu totul gospodărește, cum nu se mai poate de bine. După ce sfîrși de hrănit caii, veni iar în odaie și așezîndu-se pe-o laviță spuse:

— Maică, tare aș vrea acu' să mănînc, că-s lihnit de foame, zău așa! Oare e gata mîncarea?

Și maică-sa îi răspunse cam repezit:

— Da' te cred că-i gata!

Și-i puse dinainte două străchini pline vîrf cu terci și atît de mari, că ea și bărbatu-su ar fi mîncat opt zile în șir din ele. Dar flăcăul înfulecă singur totul, și după ce dădu de fundul străchinilor o întrebă pe maică-sa de nu mai are să-i dea niscaiva mîncare.

— Nu, nu mai am! răspunse femeia. Asta-i tot ce-am avut!

— Terciul ăsta abia mi-a deschis pofta, mămucă! Păi asta-i mîncare pentru unul ca mine? Mie îmi trebuie mîncare, nu glumă!...

Dacă-l auzi ce spune, femeia nu cuteză să i se împotrivească şi se grăbi să pună pe foc un coşcogea ceaun cu carne de porc. Şi cînd fu carnea fiartă, i-o puse dinainte.

— În sfîrşit, bine că mai văz şi eu pe masă cîteva bucăţele! grăi flăcăul.

Şi din cîteva înfulecături, mîncă toată carnea din ceaun. Dar parcă îi fu de ajuns ce mîncase, ca să-şi potolească foamea?! Şi văzînd el că rămăsese flămînd, numai ce grăi:

— Bre, taică, după cum îmi dau seama, aici la voi nu-i chip să mă pot sătura. Ştii ceva: fă-mi rost de-un drug de fier, da' de unul tare, ca să nu-l pot frînge pe genunchi, şi atunci oi pleca în lume, să-mi încerc norocul.

Dacă auzi asta, ţăranul fu bucuros că scapă de aşa un mîncău şi, înhămînd caii la căruţă, se duse la fierar să caute ceea ce-i ceruse fiu-său. Căută el ce căută şi, într-un tîrziu, urcă în car un drug atît de mare şi de gros că bieţii cai abia-l putură duce. Cînd veni cu el, flăcăul odată-l smulse din car, şi, punîndu-l pe genunchi, trosc! îl frînse în două ca pe-un vrej de fasole, şi-l aruncă cît colo...

Dacă văzu omul că nu-i de glumă cu fiu-său, înhămă patru cai şi, ducîndu-se la fierar, luă de acolo un drug atît de mare şi de gros, că tuspatru caii abia-l cărară pînă acasă. Flăcăul îl puse şi pe ăsta pe genunchi, dar vezi că-l frînse ca pe-o nuia şi, aruncîndu-l cît colo, spuse:

— Taică dragă, ăsta nu mi-e de nici un folos! Ia înhamă matale mai mulţi cai, şi să-mi aduci un drug zdravăn!...

Atunci înhămă omul opt cai şi aduse un drug atît de mare şi gros, că abia-l putură căra bidiviii. Şi cum îl luă flăcăul în mînă, îi şi rupse, din capătul de sus, o bucată. Dacă văzu el asta, îi spuse:

— Taică, văd că nu poţi să-mi faci rost de un drug, după cum am eu nevoie, şi gîndesc că nu mai am de ce sta eu aici!

Şi cum spuse, aşa şi făcu. Plecă în lume şi se dădu drept calfă de fierar. După scurt timp se nimeri să ajungă într-un sat unde locuia un fierar. Şi era fierarul ăsta atît de cîrpănos, că nu dădea nimănui nimic, dar de hapsîn era hapsîn al dracului, şi ar fi vrut să aibă totul numai pentru el. Cum se făcu, cum nu se făcu, nu ştiu, da' vezi că tocmai în fierăria ăstuia intră flăcăul şi întrebă de n-are cumva nevoie de-o calfă.

— Ba am, cum să nu! îi răspunse fierarul şi, măsurîndu-l din ochi, îşi zise în sinea lui: „Ia te uită ce voinic! Unui asemenea

zdrahon ca ăsta uşor o să-i vină să dea cu barosul din zi pînă-n noapte! Aproape jucîndu-se o să-şi cîştige pîinea!..."

Apoi îl întrebă:

— Ian ascultă, flăcăule, ce simbrie vrei?

— Nu vreau nici o simbrie, meştere — răspunse voinicul. Altceva aş dori: o dată la paisprezece zile, cînd ălelalte calfe îşi primesc simbria, să mă laşi să-ţi trag două scatoalce bune.

Ascultă cîrpănosul vorbele flăcăului şi-i plăcură grozav. Şi-n mintea lui se gîndi că-n felul acesta o să economisească o mulţime de parale. În dimineaţa următoare, flăcăul îşi începu slujba. Şi, ca unul care era nou acolo, prima lovitură de baros trebui s-o dea el. Puse meşterul pe nicovală fierul înroşit şi cînd dădu flăcăul în el cu barosul, odată sări fierul în toate părţile, în zeci de bucăţi!... Cît despre nicovală, aceasta intră în pămînt atît de adînc, că nici n-o mai putură scoate afară. Dacă văzu ce pocinog îi făcuse noua calfă, cîrpănosul se mînie grozav şi-l luă la rost:

— Ian ascultă aici, să ştergi putina, auzi, că n-am ce face cu tine! Asta-i lovitură de urs, nu de om!... Ei, şi acu', ce pretenţii ai pentru lovitura asta?

Şi-i spuse uriaşul:

— Nu m-am ostenit prea mult, aşa că n-o să-ţi cer mare lucru: ia, să-ţi dau doar o scatoalcă uşoară, altceva nimic...

Şi, ridicînd piciorul, îi dădu o lovitură zdravănă, că zbură cîrpănosul pe fereastră afară peste patru căpiţe cu fîn..

Apoi flăcăul îşi alese cel mai gros drug din fierărie şi, apucîndu-l în mînă ca pe-un toiag, o porni mai departe. Merse el aşa o bucată de vreme şi, într-un sfîrşit, ajunse la un conac. Aci se duse de-l întrebă pe vechil de n-are, cumva, nevoie de un argat.

— Ba aş avea nevoie! spuse vechilul. Pari a fi un băiat priceput şi nu mă-ndoiesc c-o s-o scoţi la capăt cu toate. Că mie îmi trebuie un om de nădejde, nu un terchea-berchea. Da', ia spune-mi, ce simbrie ceri?

Şi uriaşul îi spuse şi vechilului că nu vrea nici un fel de simbrie. Şi ceea ce cere el e o nimica toată: cum o împlini un an de slujbă, să-l lase vechilul să-i tragă trei scatoalce... Şi aşa, în fiecare an, de-o sta mai multă vreme. Asta-i plăcu grozav vechilului, că era şi el atît de zgîrcit, că-şi mînca de sub unghii.

În dimineaţa următoare, argaţii trebuiau să plece în pădure, după lemne. Şi-n timp ce cu toţii se sculaseră cu noaptea-n cap, flăcăul încă mai tolănea în pat, fără nici o grijă. Şi atunci îi strigă unul din ei:

— Ce mai faci în pat, bre omule? Că de-acu' e timpul să te scoli!. . Ori ai uitat că plecăm după lemne și că trebuie să vii cu noi?!.

— Lăsați-mă în pace! se răsti plin de arțag flăcăul. N-aveți decît să vă duceți și singuri că, pînă la urmă, tot eu o să mă întorc mai repede decît voi!.

Dacă-l auziră cît e de mojic și de încăpățînat, celelalte slugi se duseră de-l pîrîră la vechil că încă mai tolănește în așternut și că nici gînd nu are să meargă cu ei după lemne. Dar nici vechilul nu se lăsă și le spuse să-l mai trezească o dată, cu poruncă din partea lui să înhame caii cît mai degrabă și să pornească în pădure împreună cu ei. Vezi însă că flăcăul nici nu se sinchisi de porunca vechilului, și le răspunse la fel de arțăgos ca și mai înainte:

— Căutați-vă de drum că, pînă la urmă, tot eu o să mă întorc mai repede decît voi!.

Mai stătu el tolănit în pat încă vreo două ore bune și-n cele din urmă se hotărî să se dea jos din așternut, că se săturase de somn. Apoi se urcă în pod și, luînd de-acolo două banițe pline ochi cu mazăre, își fierse un terci pe cinste și se puse de-l mîncă în tihnă, că doar nu era grăbit deloc. După ce sfîrși de făcut toate astea, se duse de înhămă caii și plecă la pădure.

Acu', trebuie să vă spun că pînă a ajunge la pădure drumul se strîmta, la un moment dat, tare mult. Ajunse flăcăul la poteca asta și cînd văzu că n-are ce alta face, mai întîi trecu căruța și apoi trecu și el împreună cu caii. Apoi adună un morman întreg de copaci și de uscături și, punîndu-i claie peste grămadă, înfundă poteca, astfel ca nici măcar un cal să nu mai poată trece pe-acolo.

Cînd ajunse în pădure, ceilalți argați terminaseră treaba și tocmai se pregăteau să plece spre casă, cu căruțele încărcate. Dar nici măcar acum nu-și ținu gura flăcăul, ci le spuse-n zeflemea:

— Ei, luați-o la picior, luați-o la picior, că pînă la urmă, tot eu o să mă-ntorc mai degrabă acasă!. .

Vezi însă că ghiujul nu intră prea adînc în pădure ci, rotindu-și privirea, ochi doi stejari groși cît o butie din alea mari. Și cît ai zice pește, îi și smulse din pămînt și, zvîrlindu-i în căruță, o porni înapoi. Cînd ajunse în dreptul potecii pe care o înfundase, numai ce-i văzu pe ceilalți stînd acolo și fluierînd a pagubă. Și tot chibzuiau și se socoteau în ce chip ar putea să treacă cu căruțele.

— Ei, acu' v-a venit mintea la cap?.. făcu el. Dacă nu v-ați fi grăbit așa, ați fi mers la pădure odată cu mine și v-ați fi întors tot atît de repede!... Ce, era rău să mai fi tras un pui de somn încă o oră?!.

Nu-şi sfîrşi bine vorbele, că şi vru să treacă drumeagul. Dar, în faţa mormanului ăluia, caii se dădură îndărăt, sforăind, şi cît îi îndemnă el, nu fu chip să treacă dincolo. Dacă văzu el că aşa stă treaba, îi deshămă şi-i urcă în căruţă. Apoi apucă oiştea în mînă şi hopa! odată smuci căruţa din loc şi-o trecu cu atîta uşurinţă de partea cealaltă a potecii, de parc-ar fi fost încărcată cu fulgi. Înhămă el din nou caii, dar, mai înainte de a pleca, le spuse celorlalţi:

— Ei, grăbiţilor, aţi văzut c-am trecut mai repede decît voi?!.

Şi dînd bici bidiviilor, o luă la goană spre casă, în timp ce ceilalţi rămaseră pe loc, să mai chibzuiască. Cînd ajunse în ogradă, apucă un copac într-o mînă şi-l arătă vechilului, spunîndu-i:

— Frumoasă buturugă, nu-i aşa? Asta face cît un stînjen de lemne, ba mai bine.

Vechilul căută cu luare-aminte la copac şi numai ce-i zise nevesti-si:

— Bre, femeie, argatul ăsta al nostru e un om şi jumătate, fără glumă! Ce-are a face c-a dormit mai mult două ore. Vorba e că tot el a fost cel mai vrednic şi s-a întors mai degrabă decît ceilalţi.

Timp de un an de zile flăcăul sluji la conacul acela şi cînd se împlini sorocul, îi spuse vechilului că a cam venit timpul să-i dea şi lui simbrie, că doar ceilalţi argaţi o primiseră demult. Vezi însă că vechilul se temea al dracului de pumnii flăcăului, şi-l rugă din suflet să-l ierte şi se căciuli la el, şi-l îmbie ca-n locul simbriei ce i-o datora, să se facă el vechil, iar vechilul să fie de-aci înainte argat.

— Da' nici prin gînd nu-mi trece aşa ceva! îl repezi uriaşul. Nu vreau să fiu vechil! Sînt argat şi argat vreau să rămîn!. Da' învoiala e învoială şi trebuie să ne ţinem de ea, aşa cum ne-am înţeles!.. Să nu umbli cu fofîrlica, jupîne, că-i de rău!.

Dacă văzu vechilul că nu poate să-l înduplece, se gîndi să-i dea tot ce şi-ar fi dorit, dar în zadar îl luă cu şoşele şi cu momele, fiindcă argatul o ţinea mereu pe-a lui, să se respecte învoiala. Şi la toate îmbierile şi propunerile vechilului, avea un singur răspuns: „Nu!" Vechilul se găsea acum la o aşa strîmtoare că nu mai ştiu ce să facă şi-l rugă pe flăcău să-l mai păsuiască încă paisprezece zile. Şi-n sinea lui, pişicherul, gîndea că-n ăst timp nu se poate să nu găsească el o ieşire din impasul în care se afla. Flăcăul încuviinţă această amînare, că la urma urmelor n-avea nimic de pierdut. Vechilul îşi adună toţi logofeţii şi, după ce le arătă la ce grea ananghie se afla, îi puse să se gîndească şi ei şi să-i dea un sfat în ce chip ar putea

să scape de beleaua asta de uriaș. Logofeții se gîndiră ce se gîndiră și, după ce trecu cam vreo săptămînă, îi spuseră că-n fața ăstui argat nimeni nu-i sigur de viața lui. Și cum n-ar fi așa, cînd îi e cu putință să-i vină de hac oricărui om, cum ai omorî o muscă... Da' ceva tot ar fi de făcut.. Si-i spuseră logofeții să-i dea poruncă uriașului să coboare în fîntînă ca s-o curețe. Și cînd o fi jos, să pună neîntîrziat argații să rostogolească peste el una din pietrele de moară de stau rezemate de ghizdul fîntînii. Că de i-ar zvîrli-o în cap, n-ar mai vedea vlăjganul lumina zilei...

Dacă-i auzi ce născociseră, tare se mai bucură vechilul de sfatul lor, și numai ce-l chemă pe argat și-i dădu porunca. Uriașul nu se dădu în lături să sleiască fîntîna și îndată coborî pe gîrlici. Da' vezi că nici nu ajunse bine la fund, că argații și rostogoliră cea mai mare dintre pietrele de moară.. Și-n sinea lor erau încredințați că i-au zdrobit scăfîrlia uriașului. Dar prea mult nu le fu dat să se bucure.. Cînd nici nu se așteptau, odată auziră că le strigă voinicul din fundul fîntînii:

— Măi, oameni buni, ia goniți găinile alea de se învîrtesc pe lîngă fîntînă, că scurmă în nisip și-mi aruncă praful în ochi, de nu mai pot vedea!..

Pasămite, vechilul era și el acolo și începu să strige:

— Huș, găină, huș!. făcîndu-se că gonește orătăniile.

După ce sfîrși ce avea de făcut, argatul urcă sus și le spuse celor de față:

— Ian uitați-vă ce podoabă am la gît! Așa-i că-i frumoasă? ..

Și cînd cătară la el, începură cu toții să dîrdîie de frică, pasămite, purta la gît piatra de moară...

Acu', trebuie să vă spun că sorocul ălor paisprezece zile se împlinise și argatul nu întîrzie cîtuși de puțin ca să-i ceară vechilului simbria. Dar acesta se milogi iar și-i ceru încă o păsuire, pe tot atîtea zile. Flăcăul încuviință iar, că n-avea ce pierde, și cu spaima în suflet, vechilul își adună din nou logofeții la sfat mare. Și după ce se gîndiră ei o bucată de vreme, îl sfătuiră să-l trimită pe argat la moara blestemată, să macine o căruță de grîu în timpul nopții.

Acu', trebuie să vă spun că mulți voinici încercaseră trebușoara asta, dar de întors niciunul nu se mai întorsese în zori de acolo cu capul pe umeri. Și lucrul ăsta îl știau foarte bine și logofeții.

Dacă auzi vechilul ce le dăduse prin gînd slujitorilor lui, nu-și mai încăpu în piele de bucurie și, chemîndu-l pe argat, îi porunci să ia opt baniță cu grîu și s-o pornească degrabă la moară. Și mai adause să aibă grijă să le macine chiar în noaptea aceea, că aveau mare trebuință de făină. Pentru uriaș, asta era o nimica toată și,

ducîndu-se în hambar, turnă două baniţe cu grîu în buzunarul din dreapta, două în buzunarul din stînga, iar restul de patru le puse într-o desagă pe care şi-o zvîrli pe umăr. Şi încărcat astfel, o porni spre moara blestemată. Cînd află morarul cu ce treburi venise voinicul, îndată îi spuse că peste zi i-ar fi foarte uşor să macine, dar îi atrase luarea-aminte ca nu cumva să macine în timpul nopţii, că moara e blestemată, şi că pînă atunci, oricine cutezase să intre noaptea în moară, nu mai ieşise viu de-acolo, dimineaţa. Dar flăcăul nu se sinchisi de vorbele morarului:

— Pleacă matale liniştit la culcare — îi zise el — că mă descurc eu!..

Acestea fiind zise, şi intră în moară şi turnă boabele să le macine. Pe la vreo unsprezece, se simţi oleacă obosit şi se duse în odaia morarului, de se aşeză pe o laviţă. Şezu el acolo ce şezu, şi numai ce se deschise uşa deodată şi-şi făcu vînt înăuntru o masă mare de tot. Şi pe masă, într-o clipă se rînduiră de la sine tot felul de bucate alese: fripturi, să-ţi lingi degetele, nu alta, şi tot soiul de vinuri... Da' nu se vedea nimeni să le aducă!... După asta se traseră şi scaunele mai aproape, dar de intrat, iarăşi nu intră nimeni. Şi deodată se desluşiră nişte degete care mînuiau cuţitele şi furculiţele şi puneau mîncarea în talere. Dar altceva nu se mai putu zări.

Cum era lihnit de foame şi avea mîncărurile în faţa ochilor, uriaşul nu pregetă deloc şi se aşeză şi el la masă. Şi înfulecă, şi înfulecă, pînă ce se ghiftui de atîtea bucate. După ce se sătură el bine, se trase uşurel de la masă, şi se aşeză iar pe laviţă. Şi cam în acelaşi timp îşi goliră şi ceilalţi talerele. Şi deodată se auziră stingîndu-se lumînările, de parcă cineva ar fi suflat în ele. Şi cînd fu întuneric beznă, deodată, jart! şi simţi flăcăul pe obraz cum îi arde cineva o palmă. Atunci îşi ieşi din fire şi începu să strige:

— Mă, tu ăla de m-ai pocnit, de mai mă pocneşti încă o dată, să ştii că ţi-o dau şi eu înapoi, cu vîrf şi îndesat!...

Şi cînd primi a doua palmă, începu şi el să dea, da' ştii, nişte palme zdravene!... Şi lovea pe unde se nimerea... Şi chelfăneala asta dură toată noaptea. Şi aşa împărţi el la scatoalce cu toptanul; nu se lăsa să le încaseze pe degeaba, ci le dădea îndărăt cu dobîndă, înzecit... Şi nu se poate spune că s-a zgîrcit cumva, sau c-a fost leneş în toată trebuşoara asta... În zorii zilei, totul încetă ca prin farmec. De îndată ce se trezi, morarul se duse să vadă ce face flăcăul şi tare se mai minună cînd îl află în viaţă şi nevătămat. Şi fiindcă-l privea cu nişte ochi cît cepele, uriaşul îi spuse:

— Ei, morarule, am mîncat azi-noapte cum n-am mîncat de cînd mama m-a făcut... M-am ghiftuit, zău aşa!... Am primit, nu-i

vorbă, și palme... Dar am și dat, n-ai grijă!. Am dat cu dobîndă!.

Dacă-i auzi spusele, morarul nu mai putu de bucurie, și-i grăi:

— Află că de-acu' moara e dezlegată de blestem.

Și, drept răsplată, vru să-l încarce cu bani. Vezi însă că uriașul îl opri, spunîndu-i:

— N-am ce face cu banii tăi, bre omule, că doar am destui.

Apoi luă în spinare desagii cu făină și plecă spre casă. Și de cum ajunse, îi arătă vechilului desagii înșirați în ogradă, și-i spuse că vrea să-și primească pe loc simbria. Cînd auzi vechilul asta, îl apucă o spaimă grozavă, de parcă ar fi intrat dihonia în el. Și, cum nu mai știa ce tertipuri să scornească, începu a umbla năuc prin odaie și sudoarea îi picura de pe frunte, cum curge ploaia de pe streașină. Și cum se încălzise tare, deschise fereastra, să-i vină aer proaspăt, că simțea că se înăbușă. Și, fără să prindă cumva de veste, argatul se apropie de el, și-i dădu un picior de zbură în văzduh prin fereastră. Și zbură el, zbură pînă în înaltul cerului, de nu-l mai putu zări nimenea. Dacă văzu trebușoara asta, argatul îi spuse nevestei vechilului:

— Dacă vechilul n-o mai pofti să se întoarcă, n-am ce-ți face cucoană, o să trebuiască să primești matale a doua scatoalcă, ca să-mi fie plătită toată simbria!.

Și unde începu femeia să strige ca din gură de șarpe:

— Văleu, lasă-mă, voinicule, cruță-mă, că n-am să pot îndura așa ceva!..

Și apucă de deschise cealaltă fereastră, ca să-i vină aer curat, fiindcă-i curgea și ei sudoarea gîrlă de pe frunte.

Și odată îi dădu voinicul un picior, de zbură afară, pe fereastră, și fiind ea mult mai ușoară decît bărbatu-său, zbură mult mai sus decît el, pînă aproape de lună. Și numai ce-o zări vechilul în văzduh și-i strigă:

— Bre, femeie, vino la mine, n-auzi?!..

Dar ea îi răspunse:

— Ba vino tu la mine, că eu sînt mai sus și n-am cum coborî!...

Și pluteau amîndoi în văzduh, dar de ajuns nici unul nu putea ajunge la celălalt. Și dacă mai plutesc și astăzi, nu știu... Iar uriașul cel tînăr își luă drugul de fier și porni mai departe să colinde lumea.

FERDINAND CEL CREDINCIOS ŞI FERDINAND CEL NECREDINCIOS

A fost odată un om, şi omul ăsta avea o nevastă. Şi cît au fost ei oameni cu stare, n-au avut copii, dar de îndată ce i-au ajuns nevoile şi-au sărăcit, căpătară un copil. Şi se întîmplă să fie copilul ăsta un băiat. Dar cum n-aveau de niciunele, nimeni nu voia să năşească pruncul. Dacă văzu omul că nu-i chip să găsească un naş prin partea locului, se gîndi să plece prin alte locuri, că doar lumea e largă şi poate că o găsi, pînă la urmă, unul.

Şi cum mergea el aşa, numai ce se întîlni cu un om nevoiaş. Acesta îl întrebă încotro merge aşa grăbit şi omul îi răspunse că a pornit în lume cu gîndul să găsească un naş pentru fecioru-său. Şi îi mai spuse că e atît de sărac, că nici un gospodar nu se încurcă să-i năşească pruncul.

— Vai de noi! făcu omul cel sărman — matale tragi targa pe uscat, iar eu n-am nici praful de pe tobă, da' uite, aşa de nevoiaş cum sînt, vreau să-i fiu naş copilului! Da' de dat vreun dar finului, n-o să-i pot da, că n-am de unde. Hai, du-te de-i spune moaşei să vină cu copilul la biserică!

Cînd ajunseră cu plodul la biserică, omul cel nevoiaş era de acum acolo. Şi-i puse băiatului numele Ferdinand cel credincios.

După ce-l botezară, cerşetorul le spuse părinţilor:

— Acu' duceţi-vă acasă, cu bine! Aşa după cum v-am spus, nu-i pot da nimic finului. Da' nici voi să nu rupeţi de la gură şi să-mi daţi ceva, că nu primesc.

Vezi însă că moaşei îi puse în mînă o cheie, şi-i spuse s-o dea omului de îndată ce vor ajunge acasă. Şi acesta s-o păstreze pînă ce copilul o avea paisprezece ani. Şi cînd s-or împlini anii ăştia, să se ducă pe cîmp flăcăiandrul şi acolo o să dea peste un castel la care o să se potrivească cheia asta. Şi tot ce-o să găsească înăuntru, al lui va fi.

Cînd împlini copilul şapte ani, era de acum un flăcăiandru voinic şi dezgheţat. Şi-ntr-una din zile se întîmplă să se joace cu alţi copii. Şi-n jocul lor, copiii începură a se lăuda, care mai de care, cu darurile pe care le primiseră de la naşii lor. El însă tăcu chitic, fiindcă

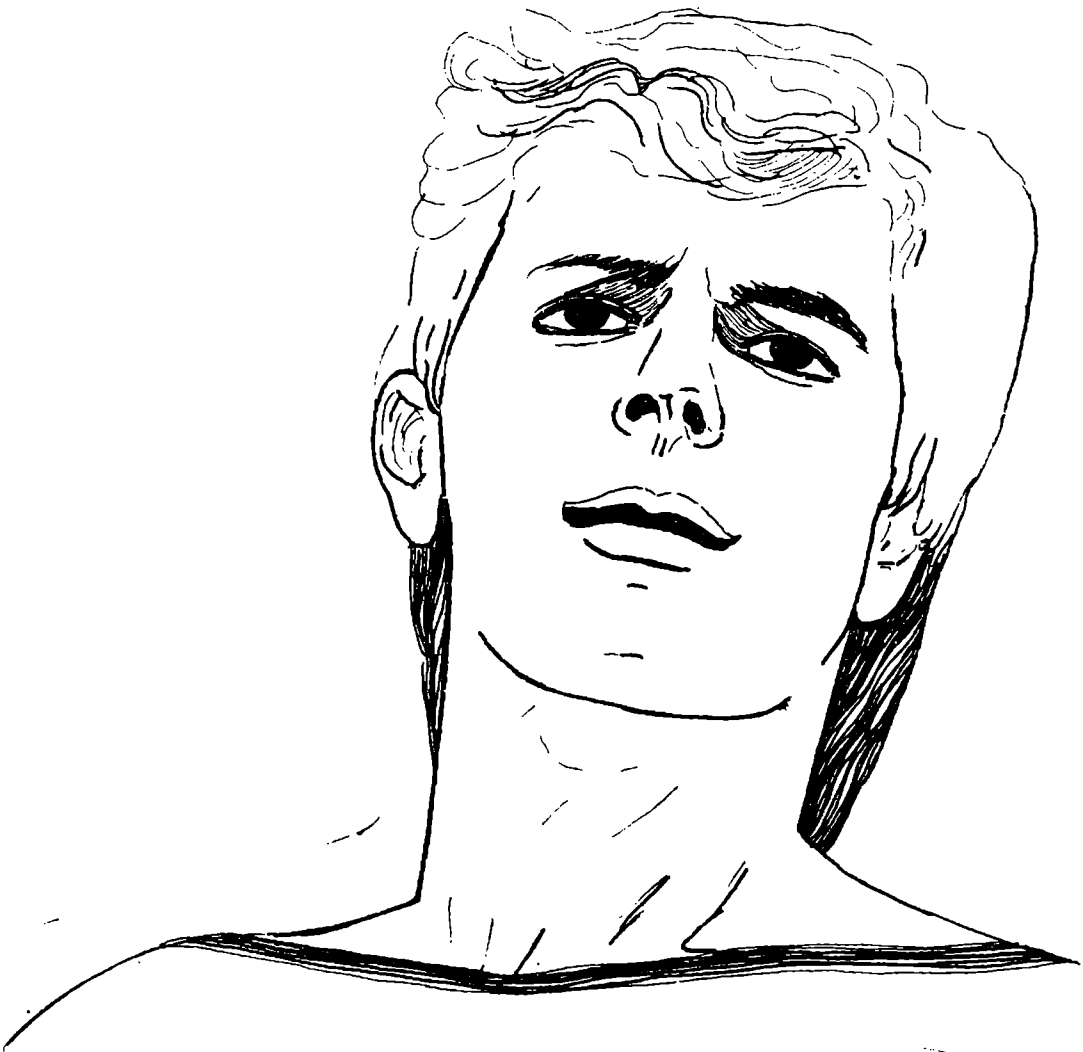

nu auzise să fi primit ceva de la nănașu-său. Și cu inima grea de amar, o porni către casă, plîngînd, și prinse a-l întreba pe taică-său:

— Ia spune, taică, eu n-am primit nimic de la nănașul?

— Ba cum să nu — spuse taică-su — ai primit o cheie! Și de-oi vedea pe cîmp un castel, du-te fuguța și descuie-l!

O porni flăcăiașul într-un suflet, dar cînd ajunse pe cîmp, nici pomeneală de castel. Trecu așa vremea, și cînd împlini paisprezece ani, flăcăul se duse din nou pe cîmp. Și ce crezi, numai ce văzu înainte-i o mîndrețe de castel, care parcă-l aștepta! Îl descuie el, dar vezi că nu găsi înăuntru decît un cal alb. Și atît de bucuros fu flăcăul că are un bidiviu, că îndată încălecă pe el și-o porni în goană către taică-său.

— Ei, taică — îi spuse el, vesel — acu' am și eu un bălan-șoiman, și mi-e în putință s-o pornesc la drum, să-mi încerc norocul în lume.

Și cum zise, așa și făcu. Și se-ntîmplă că-n drumul lui să vadă-n pulbere o pană de gîscă. Mai întîi dădu s-o ridice, dar apoi își luă seama, zicîndu-și în sine: „Ba mai bine ai lăsa-o să zacă acolo, că pe unde-oi merge, nu-ncape îndoială c-o să mai găsești o pană de gîscă, de-oi avea, cumva, nevoie!" Și cum călărea el așa, numai ce auzi pe cineva strigînd în urma lui:

— Ferdinand cel credincios, ia-o cu tine!

Se uită el în juru-i, dar nu văzu pe nimeni. Dar cum pana nu era o povară, se întoarse înapoi și-o ridică. După ce mai călări flăcăul un timp, se nimeri să ajungă la o apă. Și numai ce dădu cu ochii de un pește care se tot zvîrcolea pe mal, încercînd să răsufle. Dar în zadar încerca el, că apa era departe...

Dacă-l văzu cît se chinuiește, flăcăul se grăbi să-i spună:

— Mai ai puțină răbdare, peștișorule, că acu' descalec și-o să te ajut să intri iar în apă!...

Și cum zise, așa și făcu. Îl apucă de coadă și-l zvîrli în apă, da' nu prea tare, ca nu cumva să se vatăme. Și-ntr-o clipă peștele își și scoase capul din apă, și-i strigă:

— Fiindcă m-ai scăpat cînd eram la ananghie, o să-ți dăruiesc și eu un flaut. Și de-oi fi vreodată la ananghie, cîntă din el și eu o să vin să te ajut. Iar de-o fi să-ți cadă ceva în apă, tot la mine să te gîndești... Că va fi de ajuns doar să sufli o dată din flaut, că și viu să ți-l scot din adînc.

Plecă flăcăul mai departe, și într-o bună zi se întîlni pe drum cu un om care-l întrebă încotro se îndreaptă.

— Ia aici, pînă-n satul vecin — răspunse Ferdinand cel credincios.

Și-l mai întrebă drumețul și cum îl cheamă, că, pesemne, era curios din fire.

— Ferdinand cel credincios! Așa mi-a pus nașul numele.

— Ia te uită!. făcu celălalt. Avem aproape același nume. Numai că pe mine mă cheamă Ferdinand cel necredincios.

Și-o porniră împreună spre hanul din satul învecinat. Da' vezi că-n toată tovărășia asta era și-un lucru prost, că Ferdinand cel necredincios era un farmazon și oricînd știa tot ceea ce altul gîndea sau voia să facă. Și-i reușea trebușoara asta prin fel de fel de vrăji și de farmece.

Cînd ajunseră la han, îi întîmpină o fată tare de ispravă. Și era fata asta drăgălașă din cale-afară și avea o privire cinstită și limpede, că-i citeai în ochi cît era de bună. Și cum îl văzu pe Ferdinand cel credincios, îi și rămase inima la el, fiindcă era un flăcău frumușel și cu vino-ncoace. Și-l întrebă fata încotro voia să meargă.

— Ia, am pornit și eu să colind lumea! răspunse flăcăul.

Atunci fata îl trase deoparte și-l îmbie să rămînă acolo, fiindcă la ei în țară împăratul tocmai avea nevoie de slujitori și ar fi primit cu dragă inimă în slujbă un fecior de casă, sau un călăreț cum e el. Și-i mai spuse că slujbă mai bună decît la acel împărat nu crede c-o să mai poată găsi prin alte părți. Vezi însă că flăcăul era din cale-afară de sfios și-i spuse fetei că i-ar veni greu să se ducă la cineva să-l întrebe de are sau nu trebuință de un slujitor. Dacă văzu fata cît îi de neajutorat, îi spuse:

— Bine, atunci o să mă duc eu în locul tău !

Și se duse pe dată la împărat de-i arătă că-i găsise un slujitor taman pe gustul măriei sale, frumușel și plin de cuviință. Împăratul fu nespus de bucuros de asta și porunci să vină la curte, că ar avea nevoie de feciori de casă. Dar flăcăul îi spuse măriei sale că s-ar tocmi mai bine călăreț. Că acolo unde îi e bălanul, acolo neapărat trebuie să fie și el. Și cum avea trebuință și de călăreți, împăratul nu se puse împotrivă, și-l trimise să slujească la grajdurile împărătești.

Cînd află Ferdinand cel necredincios că tovarășul său intrase ca slujitor la curtea împărătească, se făcu foc de mînie și-i spuse fetei cu parapon:

— O s-o vezi tu pe naiba ! Nepricopsitului ăstuia îi ajuți să-și facă un rost, iar pe mine mă lași de căruță !.

— Nu te mai mînia așa, omule — căută să-l îmbuneze fata. Las' c-am să te ajut și pe tine, nu duce grijă !...

Și-n sinea ei se gîndea că cu omul ăsta nu-i a bună, că are o fire întocmai ca fiara, nu poți avea încredere în el Se duse fata la

împărat și, mai de silă, mai de milă, îi arătă c-ar mai avea încă un slujitor pentru măria sa. Și cum împăratul mai avea trebuință de un fecior de casă, îi spuse fetei să-l îndrumeze de îndată la curte pe acel om.

Și așa se făcu de intră Ferdinand cel necredincios printre slujitorii împăratului. Și-n sarcina lui cădea să-l îmbrace și să-l dezbrace în fiecare zi pe măria sa. Vezi însă că împăratul, cît era de împărat, avea și el un of, și-n fiecare dimineață, cînd Ferdinand cel necredincios îl îmbrăca pe stăpînu-său, măria sa începea a se văicări:

— Ah, de-ar fi draga mea aici, cu mine, ce bine ar fi !.

Ferdinand cel necredincios luă seama la vorbele împăratului și, cum îi purta mare dușmănie lui Ferdinand cel credincios, se gîndi că ușor ar putea să-l dea pieirii pe tovarășul său, de i-ar turna măriei sale o minciună. Și chiar așa și făcu. Odată, cînd se întîmplă ca împăratul să prindă iarăși a se văicări, numai ce îi spuse feciorul de casă:

— Mă mir cum măria voastră e-n stare să rabde atîtea suferințe și atîta chin ! Doar are la curte un călăreț viteaz și destoinic ! De ce nu-l mînă pe acesta să i-o aducă încoace ? Și de nu-și va da toată silința să îndeplinească porunca măriei voastre, înseamnă că nu-i vrednic să trăiască. Și acolo unde-i stau picioarele, acolo s-ar cuveni să-i stea și capul !...

Împăratul găsi cu cale că feciorul de casă nu gîndise rău și porunci să-i fie adus de îndată Ferdinand cel credincios. Și-i spuse călărețului că-n cutare și cutare loc are măria sa o mîndră care i-e mai dragă decît sufletul, și că pe mîndra asta trebuie el să i-o aducă la curte cît mai degrabă. Iar de n-o fi în stare să facă asta, să se pregătească de moarte ...

Acu', nu trebuie să vă spun eu, că vă dați seama singuri cum a rămas flăcăul cînd a auzit ce poruncă i-a dat împăratul. Cu inima grea de amar, Ferdinand cel credincios se duse în grajd, la bălanul lui, și începu a plînge și a se tîngui:

— Vai, cît de nenorocit sînt ! Cît de nenorocit sînt !.

Și deodată parcă auzi că-i strigă cineva, din spate:

— Ferdinand cel credincios, de ce plîngi ?

Cătă el împrejur, cu luare-aminte, dar nu văzu pe nimeni. Și prinse a se văicări și mai amarnic:

— Vai, dragul meu căluț, acu' trebuie să te părăsesc și cine știe dacă te-oi mai vedea, că-mi spune inima c-am să mor !...

Nu-și termină bine vorbele, că iarăși auzi pe cineva strigînd:

— Ferdinand cel credincios, de ce plîngi ?

Şi abia atunci băgă el de seamă că bidiviul era acela care-întreba.

— Tu erai, căluţule ? se miră flăcăul. Ştii, aşadar, să vorbeşti ?! ... Şi-apoi mai adause: Mi-e inima grea fiindcă m-a trimis împăratul să mă duc în cutare şi-n cutare loc, să-i aduc mireasa. Da' vezi că nu-mi dă în gînd cum să fac ... Oare nu ştii tu de unde s-o încep ?

Şi căluţul îi răspunse pe dată:

— Du-te de-i spune împăratului că de-ţi va da ceea ce-ţi trebuie, o să-i aduci mireasa, altfel nu. Şi că-ţi sînt trebuincioase o corabie plină cu carne şi-o corabie plină cu pîine ... Şi acu' află că peste apele pe care le vei străbate hălăduiesc nişte matahale de uriaşi, şi dacă nu le-ai aduce carne, te-ar sfîşia în bucăţi. Şi mai vieţuiesc pe-acolo şi nişte păsări uriaşe, şi dacă nu le-ai aduce şi lor pîine, ţi-ar ciuguli ochii. Şi toate astea să i le spui şi împăratului, să le ştie ...

Dacă auzi măria sa cum stăteau lucrurile, pe dată porunci tuturor măcelarilor din ţară să înjunghie vitele de trebuinţă şi tuturor brutarilor să coacă un munte de pîine, ca să se poată umple corăbiile în cel mai scurt timp. După ce fură umplute vîrf, căluţul îi spuse stăpînului său:

— Acu', urcă-te în spinarea mea, să ajungem degrabă la cele două corăbii. Şi cînd oi vedea venind pe apă uriaşii, tu să le spui aşa:

Fiţi cuminţi, uriaşii mei !
Ian priviţi ce v-adusei !
M-am gîndit la voi, nespus
Ian priviţi ce v-am adus !

Şi cînd oi vedea păsările repezindu-se spre corăbii, să le spui şi lor aşa:

Fiţi cuminţi, dragi păsărele,
Păsărele frumuşele !...
M-am gîndit la voi, nespus
Ian priviţi ce v-am adus !...

Şi dacă te-or auzi că le-ai adus demîncare, nu ţi-or căşuna nici un rău. Şi cînd oi ajunge la castelul unde şade mireasa, uriaşii îţi vor da şi-o mînă de ajutor. Şi din ceata lor, tu să alegi pe ăi de ţi s-or părea mai zdraveni. Şi împreună cu ei să te duci la castel. Da' vezi c-ai s-o găseşti pe domniţă dormind. Da' nu cumva să te pună naiba

s-o trezești, c-atunci ai stricat totul. Pune-i pe uriași s-o i-a cu pat cu tot, și s-o aducă pe corabie, fără ca mireasa măcar să simtă.

Plecă Ferdinand cel credincios și toate se petrecură întocmai după cum spusese căluțul. Uriașilor și păsărilor, flăcăul le dădu tot ce le adusese în corăbii, și-n chipul acesta îi înduplecă pe uriași să-l și ajute. Și cîțiva o porniră către castel, împreună cu flăcăul, și-o aduseră pe domniță, cu pat cu tot, pe corabie.

Ajunseră ei la curte, da' vezi că-ntr-o bună zi, domnița îi spuse împăratului că ea nu poate trăi fără cărțile care i-au rămas la castel... Acu', ce era să-i spună măria sa alesei lui !... Și Ferdinand cel necredincios veni tocmai la țanc și-l smulse pe împărat din îngîndurarea în care se afla. Și iarăși îi pomeni de călăreț. La urma urmelor, cine altul decît el ar fi putut să se ducă ?! ... Se însenină împăratul, că sfatul feciorului de casă i se păru cît se poate de bun și numai ce porunci slujitorilor să i se înfățișeze flăcăul. Și-i porunci el lui Ferdinand cel credincios să aducă pe dată cărțile de la castel. Iar de nu-și va da silința să vină cu ele, să se pregătească de moarte ...

Acu', dacă auzi flăcăul ce trebuie să facă, iarăși se duse în grajd și începu a plînge. Și printre lacrimi, îi grăi așa bidiviului:

— Vai de zilele mele, dragul meu căluț, iarăși trebuie să plec departe !... Oare ce trebuie să fac ca să izbîndesc ?

Și bălanul-șoimanul îi spuse să-i aducă la cunoștință împăratului că din nou trebuie umplute corăbiile cu carne și pîine. Și toate se petrecură întocmai ca mai înainte: uriașii și păsările se săturară cu cele aduse și se îmblînziră, de nu-i făcură nici un rău. Ajunseră ei la castel și bălanul își povățui stăpînul să intre în iatacul domniței, că acolo, pe-o masă, o să găsească toate cărțile. Și flăcăul făcu după cum îi spusese bidivul. Intră înăuntru și le luă. Da' vezi că-i fu dat să i se întîmple ceva. Cum pluteau ei de acu' în larg, nu știu cum făcu flăcăul că scăpă în apă pana de stătea într-una din cărți. Atunci bălanul se întristă și-i spuse, oftînd:

— De, stăpîne, acu' nu mai am ce-ți face Nu-mi stă în putere să te-ajut !...

Și cum stătea el amărît ca vai de el, odată îi veniră în minte vorbele peștișorului. Și numai ce luă flautul și începu să sufle în el. Și într-o clipă apăru peștele, ținînd pana în gură. Îi întinse el feciorului pana, și apoi se lăsă iarăși în adînc. Mai trecu ce mai trecu, dar nu mult, și flăcăul veni cu cărțile la castel. Și se porni un praznic de nuntă, că ținu șapte zile încheiate

Vezi însă că împărăteasa nu-l putea suferi pe împărat, că avea o meteahnă măria sa. Toată fața îi era pocită din pricină că n-avea

nas. Și-n sinea ei îl plăcea pe Ferdinand cel credincios, că doar se dovedise atît de viteaz și, pe lîngă toate, mai era și frumușel ...

Și-odată, pe cînd erau adunați în sala tronului toți curtenii, numai ce spuse împărăteasa către cei de față c-ar fi știind să facă scamatorii. Și între acestea, o scamatorie ar fi, de pildă, să taie cuiva capul și-apoi să i-l așeze la loc. Și cui nu-i e teamă, poate să încerce. Da' vezi că niciunul nu dorea să fie primul, și se pofteau care mai de care . . Ferdinand cel necredincios era și el acolo, și iarăși unelti împotriva flăcăului. Și tocmai cînd se îmbiau curtenii mai avan, împăratul îi porunci lui Ferdinand cel credincios să facă el, primul, încercarea. Se apropie el de domniță, că n-avea ce alta face, și aceasta pe loc îi tăie capul și i-l puse la loc. Și-ntr-o clipită se prinse de trup, doar că-i rămase în jurul gîtului o dungă, ca un fir roșu

Se minună împăratul de ceea ce știe să facă aleasa lui și, cum era curios, o întrebă:

— Copila mea, da' de unde ai învățat tu scamatoriile astea? !...

— Ei, le-am învățat și eu de la alții mai meșteri decît mine Da' n-ai vrea să încerc și cu măria ta ?

— Ba cum să nu ! se grăbi să-ncuviințeze împăratul.

Nu-și termină bine vorbele, că domnița îi și tăie capul. Dar vezi că nu i-l mai puse la loc, a naibii. Și ca să nu i se afle vicleșugul, se prefăcu în fața curtenilor că nu mai poate să-l potrivească și că nici nu se încheagă de trup. Dar nu-i vorbă că nu era nici o pagubă, că fusese toată viața un hain și-un bicisnic. Peste puțin, îl duseră pe împărat la gropniță, iar domnița îl luă de bărbat pe Ferdinand cel credincios.

Vezi însă că flăcăul nu-și uită de bălanul său și adeseori cutreiera cu el coclaurile. Și-ntr-una din zile, pe cînd era el călare, bidiviul îi spuse s-o ia pe-o cîmpie pe care i-o arătă el, și nu pe drumul obișnuit. Și de-o ajunge acolo, s-o înconjoare de trei ori. Și, să vezi minune: cum făcu flăcăul asta, bălanul se ridică pe picioarele dinapoi și se prefăcu într-un fecior de crai ! Da' ce s-o mai fi întîmplat cu el, nu mai știu.

PASĂREA GREIF

A fost odată un împărat (dar unde a domnit şi cum îl chema, n-aş putea să vă spun .) şi împăratul acesta n-avea nici un fiu, ci doar o fiică. Vezi însă că fata asta a lui era tare plăpîndă şi din pricina asta zăcea mereu bolnavă. Şi suferea ea de o boală fără leac, că oricît se străduiseră doftorii s-o tămăduiască sau să-i găsească vreo alinare, nu fusese chip.

Şi într-o bună zi, se întîmplă să vină la curte unul de ghicea în stele şi acesta îi proroci împăratului că fiica lui se va tămădui de-o mînca mere. Dacă auzi asta măria sa, dădu el sfoară în ţară că cine i-o aduce fiicei lui mere, ca s-o înzdrăvenească, acela o va căpăta de soţie şi va urca şi pe tronul împărătesc.

Şi se întîmplă ca vestea asta să ajungă şi le urechile unui ţăran care avea trei fii. Şi socotind el că n-ar fi rău să-şi încerce norocul cel mare, îi grăi astfel:

— Ia du-te tu sus, în pod, de umple un coş cu merele ălea frumoase, de au obrajii roşii ca fetele. Şi după ce le-oi rîndui cu grijă într-un coş, pleacă cu ele la curte ! Mai ştii, poate că au vreun dar minunat şi de le mănîncă domniţa, se înzdrăveneşte !... Şi atunci, să ştii că ţi-a pus mîna-n cap norocul, măi băiete, c-o s-o iei de nevastă şi-o să ajungi împărat !...

Flăcăul făcu întocmai după cum îi spusese taică-su şi după aceea o întinse la drum. Merse el ce merse o bucată de vreme şi numai ce întîlni în cale un omuleţ cenuşiu care-l întrebă ce duce în coş. Dar parcă Ulrich — că aşa îl chema — n-avea decît gîndul la asta !... Şi ca să scape de el, îi răspunse în dorul lelii:

— Picioare de broască !.

Nu-şi termină el bine vorbele, că omuleţul îi şi răspunse:

— Ei, atunci aşa să fie ! şi-şi văzu de drum mai departe.

Într-un sfîrşit, Ulrich ajunse la curtea împărătească şi puse pe-un slujitor să-l vestească pe măria sa c-a venit cu nişte mere. Şi că s-ar putea ca mîncînd din ele domniţa să capete iarăşi puteri şi să se înzdrăvenească. Dacă auzi asta, împăratul nu mai putu de bucurie şi porunci ca flăcăul să-i fie adus de îndată. Şi ce crezi, cînd desfăcu coşul, găsi în loc de mere picioare de broască ce încă se mai

zbăteau !... Împăratul se făcu foc şi pară de neobrăzarea asta şi porunci să fie izgonit.

Ajunse Ulrich acasă, cu inima grea de mîhnire, şi prinse a-i povesti lui taică-su totul, de-a fir-a-păr. Atunci omul îl mînă la curte pe cel de-al doilea fiu, care se numea Samuel. Da' vezi că şi ăsta păţi la fel ca şi frate-său ăl mare. Pe cînd mergea el aşa, îi ieşi şi lui în cale omuleţul cel cenuşiu. Şi cînd îl întrebă ce are în coş, Samuel îi spuse într-o doară:

— Păr de porc !

Şi pe loc îi răspunse omuleţul cel cenuşiu:

— Ei, atunci aşa să fie ! şi-şi văzu de drum, mai departe.

Cînd ajunse la curte şi le spuse oştenilor ce stăteau de strajă că are nişte mere şi că le-a adus ca să mănînce domniţa din ele, şi să se însănătoşească, oştenii i se puseră în cale şi nu vrură să-i dea drumul să intre. Şi-i spuseră că mai fusese unul înaintea lui, care se grozăvise tot aşa, dar că pînă la urmă se dovedise un înşelător, care îndrăznise a-şi bate joc de măria sa împăratul. Vezi însă că Samuel o ţinu morţiş să-l lase înăuntru, că el aduce mere, şi-i vrea prinţesei numai binele. Şi atîta stărui şi atîta se rugă de ei, că-n cele din urmă străjile se îndurară de el şi-l aduseră în faţa împăratului. Dar cînd măria sa deschise coşul, ce să vezi, înăuntru era doar păr de porc !... Atunci împăratul se mînie aşa de cumplit, că de nu s-ar fi înfrînat, l-ar fi ucis pe loc, cu mîna lui. Şi porunci el slujitorilor să-l gonească pe înşelător, cu biciul ...

Flăcăului îi venea greu să se întoarcă acasă, dar n-avea ce alta face. Şi după ce trecu pragul casei părinteşti, prinse a-i povesti lui taică-su toată tărăşenia. Şi ce crezi, într-o bună zi cel mai mic dintre feciori, căruia nu-i spuneau decît Hans cel nătîng, cuteză a-l întreba pe taică-său de nu-i dă voie şi lui să ducă la curte nişte mere ...

— Ei, da !... făcu taică-su — tu ai fi cel mai nimerit pentru trebuşoara asta. Dacă ăi mai isteţi decît tine n-au făcut nici o scofală, crezi c-o să faci tu ?!

Vezi însă că prîslea nu se lăsă:

— Ba vreau să mă duc şi eu, taică !

— Ia mai lasă-mă-n pace, nătărăule ! se răsti taică-său la el. Aşteaptă şi tu pînă cînd o să-ţi mai vină oleacă de minte la cap, şi p-ormă om mai vedea

Şi-i întoarse spatele, ca să scape de el şi să nu-l mai bată atîta la cap.

Dar ţi-ai găsit cu Hans Îl trase de haină, pe la spate, şi-o ţinu morţiş:

— Ba eu vreau să mă duc, taică !

— Bine, dinspre partea mea, du-te ! făcu omul, supărat. Da' tare mi-e teamă c-ai să te-ntorci şi tu cu coada între picioare ..

Acu', dacă primise încuviinţarea, prîslea era într-al nouălea cer şi începu să ţopăie de bucurie.

— Ia nu mai face pe caraghiosul ! se stropşi taică-său la el. În loc să devii şi tu mai isteţ, te prosteşti pe zi ce trece.

Vezi însă că Hans nu se sinchisi de vorbele aspre ale lui tătînesău şi bucuria nu i se stîrbi cîtuşi de puţin. Şi cum se înnopta şi nu mai avea timp să ajungă la curte chiar în ziua aia, socoti să n-o pornească la drum atunci, ci să aştepte pînă-n zori. Noaptea, în pat, nu-şi găsi o clipă de odihnă, iar de prindea să aţipească niţeluş, somnul îi era tulburat de tot soiul de vedenii. Şi-n vis îi apăreau numai fecioare frumoase, palate, maldăre de aur şi argint şi alte lucruri de felul acesta.

Cum se lumină de zi, Hans o porni la drum şi, peste puţină vreme, îi ieşi în cale un omuleţ morocănos, înveşmîntat într-o haină cenuşie, care-l întrebă ce are în coş. Şi flăcăul se grăbi să-i răspundă, plin de cuviinţă, că are nişte mere. Şi mai adause că de-o mînca domniţa din ele, se va înzdrăveni.

— Ei, atunci — spusem omuleţul — aşa să fie !

Ajunse Hans la curte, dar ţi-ai găsit ca slujitorii să vrea să-i dea drumul ! Şi-i spuseră c-au mai fost şi alţi doi care se grozăviseră că-i aduc mere domniţei, dar că pînă la urmă s-a văzut că unul avea în coş picioare de broască, iar celălalt, păr de porc. Vezi însă că Hans stărui şi se rugă de ei, şi-i asigură că el n-aduce picioare de broască, ci mere. Şi-ncă ce mere ! Cele mai frumoase din toată împărăţia !... Şi cum vorbea din inimă, străjerii se gîndeau că aşa unul nu poate să spună minciuni, şi-l lăsară înăuntru. Da' bine au făcut slujitorii că s-au înduioşat de vorbele lui, că de îndată ce Hans ajunse în faţa măriei sale şi deschise coşul, se văzură nişte mere galbene cum îi aurul !... Acu', mi-ar fi greu să vă spun cît de mare fu bucuria împăratului ... Destul dacă vă zic că-i trimise de îndată domniţei cîteva mere, şi că aştepta cu înfrigurare să i se aducă vestea, bună ori rea. Mult nu trecu şi cineva chiar îi aduse ştirea. Şi cine credeţi că i-a adus-o ? Domniţa însăşi ! Că, să vezi minune, cum apucase să guste din acele mere, pe loc s-a simţit în puteri, de parcă n-ar fi avut nimic ! Şi sări jos din pat, mai zdravănă decît oricînd.

Dacă-şi văzu fata iarăşi sănătoasă, împăratul cel bătrîn nu-şi mai încăpu în piele de bucurie, şi-n primele clipe i-ar fi dat lui Hans chiar şi jumătate din haznaua împărătească. Dar mai apoi se gîndi şi se răzgîndi şi, pînă la urmă, nu mai avu poftă să-şi dea fata după un terchea-berchea. Şi ca să nu i-o spună de-a dreptul în faţă, se

folosi de-un vicleșug. Și-i arătă măria sa că mai înainte de a-i da fata de nevastă, se cuvenea ca flăcăul să mai facă ceva, și anume o corabie care să meargă pe uscat mai bine decît pe apă. Hans se învoi, că altfel n-avea cum să dobîndească mîna domniței, și se duse acasă de le povesti alor săi tot ce i s-a întîmplat.

Dacă auzi taică-său ce-i cere împăratul, de îndată îl mînă pe Ulrich la pădure să meșerească o astfel de corabie. Acu' flăcăul era priceput la așa ceva și lucră cu sîrg, fluierînd toată vremea. Cînd stătu soarele la amiază, numai ce apăru un omuleț cenușiu, care-l întrebă ce meșterește acolo. Și cum voia să-l ia în rîs, Ulrich îi răspunse în bobote:

— Linguri pentru ciorbă!...

Și omulețul cenușiu spuse:

— Ei, atunci așa să fie!...

Către seară, Ulrich socoti că corabia e gata și vru să se așeze în ea s-o probăluiască, dar pe locul unde lăsase, c-o clipă mai devreme, corabia, nu găsi decît un maldăr de linguri de amestecat ciorba.

În ziua următoare, tatăl feciorilor îl trimise în pădure pe Samuel, dar și el păți același lucru ca și frate-său. Dacă văzu omul că n-are cum alta s-o scoată la capăt, în ziua a treia îl mînă pe Hans cel nătîng. Acu', prîslea nu era nici el un picat din lună și munci cu atîta rîvnă, că hăuli toată pădurea de loviturile pe care le da cu securea și cu barda. Și-n ăst timp, cînta și fluiera de mama focului, plin de voioșie. Pe la vremea prînzului, cînd era zăpușeala mai mare, numai ce se arătă din nou omulețul. Și, apropiindu-se de flăcău, îl întrebă ce meșterește acolo. Și prîslea îi răspunse, plin de cuviință:

— Mă străduiesc și eu să fac o corabie care să meargă pe uscat mai bine decît pe apă. Și cînd oi termina-o, o s-o capăt pe domnița de nevastă.

— Ei, atunci așa să fie!.. rosti omulețul.

Spre seară, cînd soarele coborî spre apus plin de învăpăiere și strălucire, Hans sfîrși de întocmit corabia și tot ce trebuia la ea. Și apucînd în mînă vîslele, o porni către curtea împărătească. Ce fel de vîsle or fi fost alea, nu știu să vă spun... Destul că făceau să lunece așa de repede corabia, pe uscat, că se putea lua la întrecere cu vîntul...

Acu', împăratul zări corabia încă de departe, dar vezi că era un pișicher și-un mincinos și nu vru să-i dea nici de astă dată flăcăului pe fie-sa de nevastă. Și-i spuse că mai înainte de-a i-o da, mai trebuie să păzească o sută de iepuri din zori și pînă-n seară. Iar de nu-i va păzi bine și va lipsi unul singur, să-și ia gîndul de la fată. Hans nu se dădu în lături nici de la asta și chiar de a doua

zi se duse la păşune cu cioporul lui de iepuri. Şi toată vremea stătu numai cu ochii pe ei, ca nu cumva să-i scape vreunul. Nu trecu mult şi numai ce veni o slujnică de la curte şi-i spuse lui Hans că are nevoie de-un iepure, fiindcă au sosit nişte oaspeţi. Ei, da' nici Hans nu era aşa de prostuţ!... Îndată pricepu ce vicleşug se ascunde în vorbele slujnicei şi spuse că nu-i dă nici un iepure. Şi mai adause că împăratul n-avea decît să-i ospăteze a doua zi cu ostropel de iepure!... Vezi însă că şi slujnica era dată naibii şi nu se lăsă nici ea... Şi-n cele din urmă, văzînd că nu poate s-o scoată la capăt cu Hans, se supără foc şi începu să-l ocărască. Dar Hans rămase neclintit în hotărîrea lui şi-i spuse că numai de-o veni însăşi domniţa să-i ceară, numai atunci o să se învoiască să dea un iepure. Slujnica se duse la curte de-i arătă împăratului ce voia Hans, şi domniţa fu nevoită s-o pornească către locul unde flăcăul îşi păştea iepurii. În ăst timp se întîmplă că veni din nou omuleţul cel cenuşiu. Şi apropiindu-se de Hans, îl întrebă ce face acolo. Şi flăcăul îi spuse:

— Vai de zilele mele!... Trebuie să păzesc o sută de iepuri şi stau tot timpul cu ochii pe ei, ca să nu-mi fugă vreunul. Şi de-oi izbuti ca deseară să-i duc la curte pe toţi, o să mă însor cu domniţa, şi-o să ajung împărat.

— Asta ţi-e necazul? făcu omuleţul. Ei, atunci nu duce grijă că te-ajut eu. Uite aici nu fluieraş năzdrăvan! Ia-l, şi de-o încerca vreunul să fugă, n-ai decît să fluieri niţeluş şi îndată s-o întoarce înapoi.

Peste puţin timp veni şi domniţa acolo şi Hans îi dădu un iepure, după cum fusese învoiala. Domniţa plecă cu vătuiul în poală, da' vezi că n-apucă să facă mai mult de-o sută de paşi, că iepurele şi sări din şorţ şi —să-ţi vină mirarea, nu alta! —se întoarse la cîrd. Cînd se lăsă seara, Hans apucă de mai fluieră o dată şi-i numără să vadă dacă sînt toţi. Şi-apoi mînă turma de iepuri la castel.

Acu', dacă-l văzu împăratul venind cu toţi iepurii, tare se mai minună el în sinea sa cum de-a fost în stare Hans să-i păzească, fără să-i fugă vreunul. Dar să-i dea pe fie-sa de nevastă, nici pomeneală. Şi iarăşi îl luă cu şoşele şi momele şi-i spuse că mai trebuie să-i aducă o pană din coada păsării Greif.

Ce era să facă flăcăul? O porni îndată la drum şi merse voinicește, cale lungă, nu glumă. Şi cînd se înnoptă, nimeri la un castel şi întrebă de nu poate să mîie peste noapte acolo. Că, vezi, peatunci încă nu existau hanuri. Stăpînul castelului îl primi cu bucurie şi-l întrebă încotro voia să meargă. Şi Hans îi răspunse:

— La pasărea Greif.

— Așa — făcu omul — la pasărea Greif?!... Se spune despre pasărea asta c-ar fi atotștiutoare. De-ar fi cum se zice, aș avea și eu o rugăminte la matale... Mai acu' cîtva timp am rătăcit cheia de la o ladă de fier și te-aș ruga să fii atît de bun s-o întrebi unde ar putea fi.

— Da' nu mai încape vorbă c-o s-o întreb! îl asigură Hans.

În zorii zilei flăcăul porni mai departe și merse el ce merse pînă ce scăpătă iarăși soarele. Și cînd se lăsă seara bine, ajunse la un alt castel, unde rămase peste noapte. Dacă auziră oamenii de acolo că vrea să meargă la pasărea Greif, începură a-i spune că ar avea și ei o rugăminte... Și-i arătară că o fiică de-a lor zace bolnavă în casă, de mai multă vreme, și că toate leacurile pe care le-au încercat s-au dovedit a fi zadarnice. Și de nu s-ar supăra, tare mult l-ar ruga s-o întrebe pe pasărea Greif cu ce-ar putea-o însănătoși pe fată. Hans îi asigură c-o s-o întrebe cu dragă inimă și, luîndu-și rămas bun de la oamenii aceia cumsecade și îndatoritori, o porni mai departe la drum. Merse el ce merse o bucată de vreme și cam către amiază ajunse la o apă. Da' vezi că-n loc de pod îl găsi pe un vlăjgan de om, care-i trecea pe drumeți pînă la celălalt mal. Omul îl întrebă pe Hans încotro merge și Hans îi răspunse:

— La pasărea Greif.

— Ei, dacă o fi să ajungi la ea, să-mi faci și mie un bine... Întreab-o, rogu-te, de ce mi-e dat să car toți drumeții peste apă?!...

Și Hans îi spuse:

— Pe cinstea mea c-o s-o întreb!

Dacă auzi asta, omul îl aburcă pe un umăr și-l trecu pe celălalt mal. În cele din urmă, Hans ajunse la sălașul păsării Greif dar n-o găsi acolo decît pe nevastă-sa. Pasărea Greif nu era acasă. Și numai ce-l întrebă cumătra ce dorește. Atunci Hans prinse a-i povesti totul: cum că trebuie să ia o pană din coada păsării și că stăpînii unui castel au pierdut cheia de la o ladă și că trebuie s-o întrebe pe pasărea Greif unde e cheia: că la alt castel s-a îmbolnăvit fiica cea mare a stăpînilor și că tot pasărea ar fi să-i spună ce-ar putea s-o facă sănătoasă, și-ntr-un sfîrșit, că nu departe de acolo se află o apă și la malul ăstei ape e un vlăjgan de om care trebuie să-i care pe toți drumeții peste apă. Și omul acela vrea să știe de ce i-e dat să-i care pe toți...

Ascultă cumătra cu luare-aminte și numai ce-i răspunse:

— Uite ce e, prietene, nici un suflet de om nu poate să stea de vorbă cu pasărea Greif, și de-ai cuteza s-o faci, te-ai trezi înghițit de ea. Da' dacă vrei, bagă-te sub patul lui bărbatu-meu și-n timpul nopții, cînd l-oi vedea c-o să doarmă adînc, întinde mîna și

smulge-i o pană din coadă. Cît despre lucrurile pe care vrei să le afli, nu duce grijă, c-o să-l întreb eu însămi. Vezi însă să-ți ții treaza urechea și să bagi totul la cap!...

Hans rămase tare mulțumit și se tupilă sub pat. Cînd se lăsă seara, pasărea Greif veni acasă și, cum intră în odaie, începu să spună:

— Femeie, aci mircase a carne de om!

— Chiar așa-i, a fost adineauri unul pe-aci, dar s-a cărăbănit.

Pasărea Greif se încrezu în vorbele nevesti-si și se așeză la masă de se ospătă. La miezul nopții, cînd pasărea Greif sforăia de zor, de se cutremurau pereții, Hans își întinse mîna și-i smulse o pană din coadă. Și odată sări pasărea Greif de doi coți, apucată de spaimă:

— Femeie — strigă pasărea — îmi miroase a carne de om, auzi tu?!... Și-n afară de asta, parcă m-a tras cineva de coadă.

Și nevastă-sa dădu să-l liniștească:

— Da' de unde!... Se vede c-oi fi visat. Că doar ți-am spus c-a fost azi pe-aici un suflet de om, și că a plecat la treburile lui... Da' vorbăreț om, nu-i vorbă. Am stat la taifas o grămadă și mi-a povestit tot felul de lucruri. Cică la un castel, stăpînii ar fi pierdut cheia unei lăzi cu bani și n-o mai pot găsi...

— Aoleu, da' ce nerozi sînt ăia!... făcu pasărea Greif. Păi cheia e în magazia de lemne, în dosul ușii, sub o grămadă de buturugi.

— Ei, și-a mai bodogănit că la un alt castel ar fi o fată bolnavă, și că nu-i găsesc leacul, s-o facă iar sănătoasă...

— Aoleu, da' ce nerozi sînt și ăștia!... făcu pasărea Greif. Sub treptele de la scara beciului și-a făcut un broscoi culcușul. Și vezi că și l-a făcut din părul fetei. Cînd o căpăta fecioara părul înapoi, se va înzdrăveni!

— ...Și mi-a mai înșirat că într-un oarecare loc ar fi o apă și că la țărmul ei e un vlăjgan de om care trebuie să-i care pe toți drumeții pe celălalt mal.

— Aoleu, ce nerod!... făcu pasărea Greif. Păi o singură dată de-ar scăpa pe unul drept în mijlocul apei, n-ar mai fi nevoit vreodată să facă corvoada asta.

În zorii zilei, pasărea Greif se sculă și plecă la treburile ei. Și de cum o văzu că-și ia zborul, ieși și Hans de sub pat. Și n-avea de ce să nu fie bucuros, că dobîndise o pană frumoasă și trăsese și

cu urechea la tot ce-i spusese pasărea Greif nevesti-si în legătură cu cheia pierdută, fata bolnavă și vlăjganul de la malul apei.

Și nevasta păsării Greif se purtă atît de frumos cu el, că-i mai povesti încă o dată totul, ca nu cumva să uite ceva. După asta Hans o porni spre casă. În drumul său, flăcăul trecu mai întîi pe lîngă vlăjganul de pe malul apei. De cum îl văzu, acesta prinse a-l întreba ce răspuns i-a dat pasărea Greif, da' vezi că Hans fu prevăzător și-i spuse să-l treacă mai întîi pe malul celălalt și apoi nu-i va lăsa nimic ascuns. Atunci vlăjganul îl luă în spinare și trecu apa cu el. Cînd ajunseră la mal, Hans îi spuse că de-o da o dată unuia drumul din cîrcă, cînd s-o afla taman la mijlocul apei, va fi izbăvit și n-o să trebuiască să mai ducă pe nimeni. Omul se bucură tare mult și-i spuse lui Hans că drept mulțumire ar pofti să-l mai ducă încă o dată încoace și-ncolo, de la un mal la altul. Da' Hans cam bănuia ce clocește în cap vlăjganul și-i spuse să nu se mai ostenească de pomană că la rîndu-i e foarte mulțumit c-a putut să facă un bine.

Apoi o porni mai departe și-n scurt timp ajunse la castelul unde zăcea fata cea bolnavă. Și cum fecioara nu putea merge singură din pricină că era vlăguită, Hans o luă în spinare și-o duse în beci. Și de sub ultima treaptă a scării luă culcușul pe care și-l făcuse broasca din părul fetei, și i-l puse în mînă. Și, ce să vezi, odată sări fata din spinarea lui Hans și-o luă la goană pe scări, că flăcăul abia putu s-o ajungă!... Și era acu' mai vioaie și mai sănătoasă decît fusese înainte.

Acu', vă închipuiți și domniile voastre cît de bucuroși fură părinții fetei cînd își văzură fata înzdrăvenită!... Și drept recunoștință, îi dăruiră lui Hans nenumărate odoare din aur și argint. Și pe lîngă asta, i-au mai dat și tot ce flăcăul a mai poftit, că avea după ce jindui în castelul acela...

Îndată ce Hans ajunse la celălalt castel, se duse de-a dreptul la magazia cu lemne, și-n dosul ușii, sub niște buturugi, găsi, într-adevăr, cheia și-o duse stăpînului. Omul se bucură peste măsură că avea iarăși cheia și, după ce descuie lada, îi dădu lui Hans, drept răsplată, o mulțime de galbeni de aur, că avea din belșug, și-i mai dărui multe altele, între care cirezi de vaci, turme de oi și berbeci.

Într-un sfîrșit, Hans i se înfățișă împăratului și cînd văzu măria sa că flăcăul vine cu toate aceste daruri, nu-și putu opri mirarea și prinse a-l întreba de unde are atîtea odoare de aur și argint și cirezi de vaci, și turme de oi și berbeci. Și Hans se grăbi să-i spună că pasărea Greif e tare bună la suflet și că-ți dă orice pofteşti, fiindcă are avuții nenumărate și nu le strînge pentru ea.

Dacă auzi împăratul asta, cum era avar din cale-afară, se gîndi că aşa ceva i-ar prinde şi lui bine şi-o porni de îndată la drum către pasărea Greif. Şi numai ce ajunse el la apa aceea mare. Şi se întîmplă ca să fie primul care sosi acolo, după ce vlăjganul îl trecuse pe Hans. Omul îl luă în cîrcă şi-l duse pînă-n mijlocul apei, iar acolo, îl zvîrli, bîldîbîc, şi-şi văzu de drum... Şi cum nu ştia să înoate, împăratul se duse la fund ca un topor. Iar Hans, — de, v-am rămas dator şi trebuie să vă spun şi asta!... — se însură cu domniţa şi se urcă pe scaunul împărătesc.

— Încotro, Hans? îl întrebă odată maică-sa, pe un fecior al ei. Şi el răspunse:
— La Gretel.
— Atunci, cu bine! Da' vezi ce faci!
— Las' că ştiu eu ce să fac! Cu bine, mamă!
— Cu bine, Hans.
Hans sosi la Gretel.
— Bună ziua, Hans! Ce bunătăţi îmi aduci?
— Nu-ţi aduc nimic, se cade ca tu să-mi dai.
Gretel îi dărui lui Hans un ac şi acesta-i zise:
— Cu bine, Gretel!
— Cu bine, Hans!
Hans luă acul, îl înfipse într-un car cu fîn şi porni spre casă, mergînd în spatele carului.
— Bună seara, mamă!
— Bună seara, Hans! Unde-ai fost?
— La Gretel am fost.
— Ce i-ai dus?
— Nimic nu i-am dus, ea mi-a dat.
— Şi ce ţi-a dat Gretel?
— Un ac mi-a dat.
— Unde ţi-e acul, Hans?
— L-am înfipt într-un car cu fîn!
— Mare prostie ai făcut, Hans, trebuia să-l înfigi în mînecă.
— Nu-i nimic, altă dată o să ştiu ce să fac!
— Încotro, Hans?
— La Gretel, mamă.
— Vezi ce faci, Hans!
— Las' că ştiu eu ce să fac! Cu bine, mamă!
— Cu bine, Hans!
Hans se duse la Gretel:
— Bună ziua, Gretel!
— Bună ziua, Hans! Ce bunătăţi îmi aduci?
— Nu-ţi aduc nimic, se cade ca tu să-mi dai.

HANS CL MINTO 5

Gretel îi dărui lui Hans un cuțit.
— Cu bine, Gretel!
— Cu bine, Hans!
Hans luă cuțitul, îl înfipse în mînecă și plecă spre casă.
— Bună seara, mamă!
— Bună seara, Hans! Unde-ai fost?
— La Gretel am fost.
— Ce i-ai dus?
— Nimic nu i-am dus, ea mi-a dat.
— Și ce ți-a dat Gretel?
— Un cuțit mi-a dat.
— Unde ți-e cuțitul?
— L-am înfipt în mînecă.
— Mare prostie ai făcut, Hans, trebuia să-l bagi în buzunar!
— Nu-i nimic, altă dată o să știu ce să fac!
— Încotro, Hans?
— La Gretel, mamă.
— Atunci, cu bine! Da' vezi ce faci, Hans.
— Las' că știu eu ce să fac! Cu bine, mamă!
— Cu bine, Hans!
Hans se duse la Gretel:
— Bună ziua, Gretel!
— Bună ziua, Hans! Ce bunătăți îmi aduci?
— Nu-ți aduc nimic, se cade ca tu să-mi dai!
Gretel îi dădu lui Hans un ieduț.
— Cu bine, Gretel!
— Cu bine, Hans!
Hans luă iedul, îi legă tuspatru picioarele și, cu chiu cu vai, îl vîrî în buzunar. Da' cînd ajunse acasă, îl scoase fără suflare.
— Bună seara, mamă!
— Bună seara, Hans! Unde-ai fost?
— La Gretel am fost.
— Ce i-ai dus?
— Nimic nu i-am dus, ea mi-a dat.
— Și ce ți-a dat Gretel?
— Un ieduț mi-a dat.
— Unde ți-e ieduțul, Hans?
— L-am vîrît în buzunar.
— Mare prostie ai făcut, Hans! Trebuia să-i legi o sfoară de git și să-l duci după tine!
— Nu-i nimic, altă dată o să fac mai bine.

— Încotro, Hans?
— La Gretel, mamă.
— Atunci cu bine! Da' vezi ce faci, Hans!
— Las' că știu eu ce să fac! Cu bine, mamă!
— Cu bine, Hans!
Hans se duse la Gretel:
— Bună ziua, Gretel!
— Bună ziua, Hans! Ce bunătăți îmi aduci?
— Nu-ți aduc nimic, se cade ca tu să-mi dai!
Gretel îi dăruise lui Hans o bucată de slănină.
— Cu bine, Gretel!
— Cu bine, Hans!
Hans luă slănina, o legă cu o sfoară și o tîrî pe jos, după el. Da' vezi că îndată se repezi cîinii și i-o înșfăcară. Cînd ajunse acasă, ținea în mînă doar sfoara, dar de sfoară nu mai atîrna nimic.
— Bună seara, mamă!
— Bună seara, Hans! Unde-ai fost?
— La Gretel am fost.
— Ce i-ai dus?
— Nimic nu i-am dus, ea mi-a dat.
— Și ce ți-a dat Gretel?
— O bucată de slănină mi-a dat.
— Unde-i slănina, Hans?
— Am legat-o c-o sfoară și-am tras-o după mine, da' mi-au mîncat-o cîinii...
— Mare prostie ai făcut, Hans, trebuia să ții slănina pe cap!
— Nu-i nimic, altă dată o să știu ce să fac!
— Încotro, Hans?
— La Gretel, mamă!
— Atunci, cu bine! Da' vezi ce faci, Hans.
— Las' că știu eu ce să fac! Cu bine, mamă!
— Cu bine, Hans!
Hans se duse la Gretel:
— Bună ziua, Gretel!
— Bună ziua, Hans! Ce bunătăți îmi aduci?
— Nu-ți aduc nimic, se cade ca tu să-mi dai.
Gretel îi dărui un viteluș.
— La revedere, Gretel!
— La revedere, Hans!
Hans luă vitelușul și, ridicîndu-l, îl puse pe cap. Da' vitelușul se zbătu atît că-i juli cu copitele toată fața.
— Bună seara, mamă!

— Bună seara, Hans. Unde-ai fost?
— La Gretel am fost.
— Ce i-ai dus?
— Nimic nu i-am dus, ea mi-a dat.
— Şi ce ţi-a dat Gretel?
— Un viţeluş mi-a dat.
— Şi unde ţi-e viţelușul, Hans?
— L-am pus pe cap şi mi-a julit toată faţa.
— Mare prostie ai făcut, Hans! Trebuia să-l legi c-o sfoară, să-l mîni din urmă şi-apoi să-l priponeşti de iesle.
— Nu-i nimic, altă dată am să ştiu ce să fac!
— Încotro, Hans?
— La Gretel, mamă.
— Atunci, cu bine! Da' vezi ce faci, Hans!
— Las' că ştiu eu ce să fac! Cu bine, mamă!
— Cu bine, Hans!
Hans se duse la Gretel.
— Bună ziua, Gretel!
— Bună ziua, Hans! Ce bunătăţi îmi aduci?
— Nu-ţi aduc nimic, se cade ca tu să-mi dai.
Atunci Gretel îi spuse lui Hans:
— Uite, merg eu cu tine!
Hans o legă pe Gretel cu o frînghie şi o mînă din urmă pînă acasă. Apoi o duse în grajd şi-o priponi zdravăn de-o iesle. După asta se duse la maică-sa:
— Bună seara, mamă!
— Bună seara, Hans! Unde-ai fost?
— La Gretel am fost.
— Ce i-ai dus?
— Nimic nu i-am dus.
— Ce ţi-a dat Gretel?
— Nimic nu mi-a dat, a venit cu mine.
— Şi unde ai lăsat-o pe Gretel?
— Am priponit-o de iesle şi i-am pus dinainte un braţ cu fîn.
— Mare prostie ai făcut, Hans! Trebuia să-i fi făcut ochi dulci!
— Nu-i nimic, altă dată o să ştiu ce să fac!
Nu-şi termină bine vorbele, că se şi duse în grajd, şi, scoţînd ochii tuturor viţeilor şi oilor, îi aruncă lui Gretel în obraz. Dacă văzu Gretel neghiobia flăcăului, se mînie grozav şi, smulgîndu-se din frînghie, o luă la fugă ca zvîrlită din puşcă. Şi nu mai vru nici în ruptul capului să-i fie mireasă unui asemenea nătîng.

PĂZITOAREA DE GÎȘTE

A fost odată ca niciodată o mătușică bătrînă-bătrînă și mătușica asta își ducea viața taman în creierul munților, într-un loc necălcat de picior omenesc. Și avea ea o căscioară și un cîrd de gîște. Și locul acesta pustiu era înconjurat de o pădure mare. Acu', bătrînica nu ședea numai acasă, ci în fiecare dimineață își lua cîrja și-o pornea, șontîc-șontîic, în pădure. Acolo, bătrînica se apuca de o mulțime de treburi, cum nu te-ai fi așteptat de la o femeie pe care o gîrboviseră anii: aduna iarbă pentru gîște, culegea poame sălbatice, și, încărcată cu toată această povară, o pornea spre casă. Cine ar fi văzut-o încărcată așa, sigur sînt că și-ar fi spus în sine c-o să cadă, doborîtă de greutate, da' bătrînica era zdravănă și totdeauna ajungea cu bine acasă. Dacă se întîmpla să se întîlnească cu vreun drumeț, numai ce-i spunea mătușica cu blîndețe în glas:

— Bună ziua, dragă cumetre, frumoasă vreme mai e astăzi!... Da' ce te uiți așa?... Te miri cum pot să car în spate atîta iarbă? Oare nu-i dat fiecăruia să-și poarte povara-n spate?!

Vezi însă că oamenilor nu le făcea plăcere s-o întîlnească, și se fereau din calea ei, făcînd un ocol. Iar de se întîmpla ca vreun gospodar să treacă cu fiu-său pe lîngă ea, odată îl vedeai că-i șoptește feciorului la ureche:

— Ferește-te de baba asta, că-i o vrăjitoare tare vicleană!...

Într-o dimineață se întîmplă să treacă prin acea pădure un flăcău tare frumușel. Și-n timp ce mergea el așa, soarele strălucea în înalt, păsările cîntau pe întrecute, și-un vînticel răcoros adia prin frunzișuri. S-ar spune că întreaga fire era la fel ca și drumețul, plină de bucurie și voie bună. În drumul lui, nu întîlnise picior de om cînd, deodată, numai ce-o văzu pe bătrînă stînd în genunchi și cosind iarba c-o coasă. Pesemne că venise cam de multișor acolo, că șorțul îi era plin cu iarbă, iar alături mai avea două coșuri cu mere și pere pădurețe.

— Bine, mătușică, da' cum poți să cari toate astea, singură?!... se miră flăcăul.

— Trebuie să le car, voinice dragă — răspunse ea. Odraslele de bogătani n-au de ce să se osteneaască așa, da' eu n-am încotro! Că țăranul are o vorbă înțeleaptă: „Nu te uita înapoi că ți s-a strîmbat spinarea, că degeaba te uiți!..." Și văzîndu-l că se oprește, bătrînica adause: N-ai vrea să mă ajuți? Ai încă spinarea dreaptă cum e bradul și picioarele zdravene, așa că n-o să-ți fie greu. Și nu te teme, că mi-e coliba tare aproape, colo, în dosul muntelui. Nu-ți trebuie mult ca să ajungi la ea..

Flăcăului i se făcu milă de bătrînă și-i spuse:

— Bine, mătușică, o să-ți duc eu povara! Nu-i vorbă că-s fiu de nobil, da' uite c-o să-ți arăt că știu să car la fel de bine ca și țăranii...

— Dacă vrei să încerci, atunci încearcă!... spuse bătrînica. Da' să știi că vreo oră de drum tot o să ai de făcut. Da' ce importanță are asta pentru un voinic ca matale!... Și să nu uiți că trebuie să cari și coșurile ălea două, cu mere și pere...

Cînd auzi că-i vorba de-o oră de mers, flăcăul șovăi oleacă, dar bătrînica nu-i mai dădu drumul, ci-i și puse în spinare legătura cu iarbă și-n fiecare mînă cîte un coș.

— Vezi ce ușor e! făcu ea.

— Ba nu e ușor deloc!... răspunse flăcăul, și se strîmbă de durere, că legătura era grea de parcă ar fi avut în ea numai bolovani, iar merele și perele atîrnau ca plumbul. Of, nu mai pot să răsuflu!... se tîngui el.

Se gîndi flăcăul să-și dea jos povara, dar bătrînica nici nu vru să audă de așa ceva.

— Ia te uită — spuse ea batjocoritoare — domnișorul nu vrea să care ceea ce eu, o femeie bătrînă, am cărat de atîtea ori! Să te semețești știi, da' cînd e vorba de treabă serioasă, vrei să dai bir cu fugiții, hai?!. Ei, domnișorule, cu mine nu-ți merge!... Ce mai stai pe gînduri? Întinde-o la drum, că nu-ți ia nimeni legătura din spinare!...

Cît timp a fost drumul drept, flăcăul a purtat povara destul de bine, dar cînd au început să urce muntele și pietrișul se rostogolea sub picioare, la tot pasul, de parcă ar fi fost însuflețit, puterile nu-l mai ajutară. Sudoarea îi curgea gîrlă pe frunte, și i se scurgea pe spinare în broboane cînd calde, cînd reci.

— Mătușică, mă simt sleit, nu mai pot! spuse el. Lasă-mă să mă odihnesc un pic, că de nu, cad din picioare!.

— Nici prin gînd nu-mi trece! spuse bătrînica. Cînd om ajunge acasă, o să te odihnești cît ăi pofti, da' acum pornește-o la drum!... Cine știe dacă n-o să-ți prindă bine vreodată și truda asta!...

— Mătușo, îmi pare că te cam întreci cu gluma! făcu feciorul de viță aleasă. Și, mîniat la culme, vru să zvîrle din spinare povara. Dar oricît se suci și se răsuci, nu putu să scape de ea... În ăst timp, bătrîna chicotea și țopăia, plină de voioșie:

— Nu te mînia, dragă domnișorule, că te-ai roșit la față ca o creastă de cocoș!... Și nu mai fi nici nerăbdător! Poartă-n spinare legăturica și cînd om ajunge acasă, o să-ți dau un bacșiș pe cinste!...

Acu', flăcăul n-avea ce alta face și trebui să se supună. Și, tîrîș-grăpiș, o luă pe urma bătrînei, văicărindu-se la tot pasul. În ăst timp, bătrînica părea că devine tot mai sprintenă, iar povara flăcăului se făcea tot mai grea. Și deodată, cînd flăcăul nici nu se aștepta, baba făcu un salt și, țuști! sări pe legătura de fîn și se cocoță în vîrful ei. Ei, dragilor, cît era de sfrijită, atîrna mai greu decît cea mai voinică femeie!...

Flăcăului începură să-i tremure genunchii de-atîta greutate, dar nu era chip să se oprească nici măcar cît să-și tragă sufletul... De indată ce-l vedea că se oprește, bătrînica îl și lovea peste picioare c-o joardă sau cu un mănunchi de urzici. Urcă el muntele ca vai de el, și tocmai cînd simțea că-i sleit de oboseală, și c-o să pice jos, ajunse, în sfîrșit, la coliba bătrînei. Cînd o zăriră pe bătrînă, un cîrd de gîște își desfăcură aripile și, întinzîndu-și gîturile, alergară s-o întîmpine, gîgîind de zor. În urma lor, c-o nuielușă în mînă, venea o cumătră mai în vîrstă, înaltă și lată în spate, cu o față urîtă ca moartea.

— Mamă — îi spuse ea bătrînei — nu cumva ai pățit ceva, de-ai întîrziat atît de mult?

— Ba n-am pățit nimic, fetița mea — răspunse bătrîna. Dimpotrivă, domnul ăsta a fost atît de binevoitor și mi-a dus povara. Și, închipuiește-ți, cînd m-am simțit obosită, m-a luat și pe mine-n cîrcă!... Și așa s-a făcut că drumul nu mi s-a părut lung deloc, și-am fost veseli și-am glumit tot timpul.

Nu-și termină bine vorbele bătrîna, că se și dădu jos din spinarea flăcăului. Apoi îi luă și legătura din spate și coșurile din mînă și, privindu-l foarte prietenos, îi spuse:

— Acu', așază-te pe banca asta din fața ușii și odihnește-te! Ți-ai meritat pe deplin răsplata și n-o să întîrzii să ți-o dau. Apoi grăi către păzitoarea gîștelor: Du-te în casă, fata mea, că nu se cade să rămîi singură c-un tînăr! La urma-urmelor, de ce să pui untdelemn peste foc? Mai știi că nu se îndrăgostește de tine?!...

Flăcăul luă seama la vorbele bătrînei și nu știu dacă să plîngă sau să rîdă. „Așa o comoară — își spuse el în sine — chiar de-ar fi

mai tînără cu vreo treizeci de anișori și tot nu mi-ar mișca inima!..
În ăst timp, bătrîna își alinta și-și mîngîia gîștele, de parcă ar fi fost niște copii ai ei. Apoi o chemă pe fiică-sa și intrară în casă. Flăcăul se întinse pe bancă, la umbra unui măr sălbatic, și căta în jur. Aerul era blînd și molcom și cît vedeai cu ochii se întindea o pajiște verde, smălțuită cu ghiocei, cimbrișor sălbatic și zeci și zeci de alte soiuri de flori. Prin mijlocul grădinii curgea un pîrău limpede cum îi cleștarul, în care se răsfrîngeau razele soarelui și pe undele lui se preumblau în sus și-n jos gîștele cele albe. „E foarte plăcut pe aici — se gîndi el — da' sînt atît de trudit de oboseală, că de-abia îmi țin ochii deschiși!. N-ar fi rău de-aș ațipi un pic... Numai de n-ar veni un vînt să-mi spulbere picioarele, că le simt moi și ușoare ca iasca!..."

Apoi închise ochii și adormi. Dormi el un pic și numai ce veni bătrîna să-l trezească. Și, zgîlțîindu-l, îi spuse:

— Scoală-te, că aici nu se mai poate să rămîi! Recunosc că te-am făcut să-ți scoți oleacă sufletul pe urcușul acela, dar viața nu ți-ai pierdut-o... Acu' o să-ți dau răsplata. De bani sau de bunuri știu că nu ai nevoie, așa că o să-ți dăruiesc cu totul altceva. Și zicînd aceasta, îi întinse un sipețel făurit dintr-un singur smarald. Păstrează-l bine — adăugă ea — că o să-ți aducă noroc!

Flăcăul sări în sus de bucurie și se simți iarăși în puteri și plin de voie bună. Și după ce-i mulțumi bătrînei pentru dar, o porni la drum, fără ca măcar să arunce o privire către fata babei. Merse el ce merse, cale lungă, nu glumă, și-n urechi tot îi mai venea din depărtare gîgîitul vesel al gîștelor.

Flăcăul fu nevoit să rătăcească vreme de trei zile prin afundul acelui codru și-n cele din urmă găsi un drumeag care-l scoase afară din pădure. Merse el ce mai merse, dar nu prea mult, și ajunse într-o cetate mare. Și cum nu cunoștea pe nimeni, îl duseră în palatul împărătesc, să se înfățișeze măriilor lor. Și așa se făcu de intră el în sala tronului, unde împăratul și împărăteasa ședeau pe jilțurile domnești, înconjurați de curteni. Flăcăul înaintă pînă-n fața tronului și, lăsîndu-se pe un genunchi, scoase din buzunar sipețelul de smarald și-l depuse la picioarele împărătesei. Măria sa îl rugă să se ridice și el îi întinse sipețelul.

Cum îl deschise și privi în el, împărăteasa se prăbuși la pămînt, fără simțire. Dacă văzu măria sa asta, pe dată porunci ca flăcăul să fie dus la temniță. Dar chiar în aceeași clipă împărăteasa deschise iarăși ochii și strigă să i se dea drumul, că n-are nici o vină. Și mai porunci ca toată lumea să iasă afară, fiindcă măria sa are o vorbă de taină cu flăcăul.

De îndată ce împărăteasa fu numai cu el, începu să plîngă amar şi-i spuse:

— La ce bun toate onorurile şi strălucirea care mă înconjoară, dacă-n fiecare dimineaţă mă trezesc cu inima grea şi plină de durere!... Am avut trei fiice, iar cea mai tînără era atît de frumoasă, că toată lumea căta la ea ca la o minune nemaivăzută. Era albă ca zăpada, roşie ca floarea de măr, iar părul îi strălucea ca razele de soare. Cînd se întîmpla să plîngă, din ochi nu-i curgeau lacrimi, ci numai mărgăritare şi nestemate. Şi ce crezi, cînd împlini fata cincisprezece ani, împăratul trimise să le cheme pe tustrele surorile să se înfăţişeze măriei sale faţă de toată curtea. Ar fi trebuit să fii acolo, ca să fi văzut ce ochi a căscat toată lumea cînd a intrat cea mai tînără: părea c-a răsărit soarele!... Şi împăratul grăi:

„— Fiicele mele, nu ştiu cînd îmi va suna ceasul din urmă şi de aia vreau să hotărăsc astăzi ce-o să primească fiecare dintre voi, după moartea mea! Ştiu că toate mă iubiţi, dar aceleia care mă va iubi cel mai mult, să i se cuvină pe drept partea cea mai însemnată a împărăţiei."

Atunci fiecare dintre fete îi spuse că ea îl iubeşte cel mai mult.

„— Prea vă pripiţi cu răspunsul! grăi împăratul. Nu s-ar putea ca fiecare, pe rînd, să-mi spună cum mă iubeşte? După asta o să-mi dau seama singur care dintre voi nutreşte faţă de mine cele mai alese sentimente."

Şi atunci spuse fata cea mare:

„— Eu îl iubesc pe taica ca pe zahărul cel mai dulce!"

Iar a doua zise aşa:

„— Eu îl iubesc pe taica ca pe rochia mea cea mai frumoasă!"

Vezi însă că mezina tăcea chitic.

Atunci măria sa o întrebă:

„— Da' tu, copila mea dragă, ia spune-mi: cît de mult mă iubeşti?"

„— Nu ştiu! răspunse fata. Dragostea ce ţi-o port n-o pot asemui cu vreun lucru!..."

Dar împăratul nu se mulţumi cu răspunsul domniţei, ci stărui ca fata să arate cît de mult îl iubea. Şi-ntr-un sfîrşit, ea spuse:

„— Oricît de bună ar fi o mîncare, de nu-i sărată, nu-mi face nici o plăcere. Eu îl iubesc pe taica, aşa cum iubesc sarea din bucate!..."

Cînd auzi împăratul vorbele fetei, se mînie foarte tare şi spuse cu năduf:

—„ Dacă doar atît mă iubeşti, cît sarea, apoi tot cu sare îţi va fi răsplătită şi dragostea !..."

Apoi își împărți împărăția între cele două fete mai mari, iar mezinei îi legă pe spate un sac cu sare și doi slujitori trebuiră s-o ducă în adîncul unei păduri sălbatice. Ne-am rugat cu toții de măria sa, să se îndure și s-o ierte, dar n-a fost chip să-i îmblînzim mînia. Nici nu se poate descrie în cuvinte cît a mai plîns fata, cînd a trebuit să ne părăsească ... Și tot drumul l-a presărat cu mărgăritare care i-au curs șiroaie din ochi. Puțin după asta, împăratului i-a părut tare rău că și-a pedepsit fiica atît de crîncen, și-a trimis slujitorii s-o caute pe biata copilă în toată pădurea, dar nimeni n-a mai putut s-o găsească. Cînd mă gîndesc c-au sfîșiat-o fiarele sălbatice, nu mai știu ce să fac de mîhnire Cîteodată mă mîngîi cu nădejdea că mai e încă în viață, că s-a aciuat în vreo peșteră sau că a găsit adăpost la niscaiva oameni milostivi. Cînd am deschis sipețelul dumitale de smarald, și-am găsit înăuntru un mărgăritar aidoma acelora care curgeau din ochii fetei mele, nici nu-ți poți da seama cît de mult mi s-a tulburat inima și mi-a sîngerat !... Că parcă am văzut-o iarăși în față, vărsînd lacrimi amare că trebuie să plece !... Spune-mi cum ai ajuns în stăpînirea acestui sipețel ?

Flăcăul de viță aleasă prinse a-i povesti în ce chip îl primise de la bătrîna aceea din fundul de codru. Și mai adause că baba nu i s-a părut a fi o femeie cumsecade, fiindcă se vedea din toate purtările ei că e o vrăjitoare. Cît despre domniță, nici nu-i fusese dat s-o vadă și nici nu auzise despre ea nimic !...

După ce-și termină flăcăul povestirea, împăratul și împărăteasa luară hotărîrea să plece spre acel codru și să caute să vorbească cu bătrîna. Că-n sinea lor gîndeau că acolo unde s-a fost găsit mărgăritarul, trebuiau să afle vești și despre fiica lor ...

Acu', trebuie să vă spun că-n ăst timp, bătrîna stătea în coliba ei și torcea la roata de tors. Se întunecase de-acum și-un vreasc, care abia mocnea în vatră, împrăștia o lumină slabă. Deodată, de afară se auzi o larmă: se întorceau gîștele de la păscut și scoteau gîgîiturile lor răgușite. Puțin după aceea, intră în casă și fata și-i dădu binețe maică-si. Vezi însă că bătrîna abia-i răspunse și se mulțumi să dea doar din cap de cîteva ori. Fata se așeză lîngă ea și, luîndu-și roata de tors, începu să răsucească firul atît de sprinten, de parcă ar fi fost în anii ăi fragezi ai tinereții. Stătură ele așa, cam vreo două ore bune, fără să scoată vreun cuvînt, și-n timpul ăsta numai cele două roți de tors își vorbeau, înghinîndu-se ... În cele din urmă, ceva se auzi foșnind pe la fereastră și doi ochi ca para se holbară înăuntru. Era o bufniță bătrînă care strigă de trei ori: „uhuhuu !" Bătrîna ridică privirea de la roata de tors și apoi spuse:

— E timpul, fetițo, să te duci să-ți vezi de treburi !

Fata lăsă lucrul și ieși afară. Încotro se îndrepta, oare ? O luă peste cîmp și merse departe, tot mai departe, pînă-ntr-o vale largă. Și într-un sfîrșit, se opri la un izvor lîngă care se înălțau trei stejari bătrîni. În ăst timp, luna ieșise din dosul muntelui, ca un disc mare de foc, și era atîta lumină, că puteai zări și un ac. Și, ce să vezi, odată își scoase fata de pe față pielea cea veștedă și, aplecîndu-se la izvor, începu să se spele ... Cînd fu gata, muie și pielea în apă și apoi o întinse pe iarbă, să se usuce și să se albească la lumina lunei. Ei, dragilor, cît de schimbată era acu' fata ! Așa ceva nu vi-a fost dat să vedeți nicicînd !... Cînd lăsă să-i cadă coada de păr cenușiu, odată se revărsă pe umeri un păr bălai ca razele de soare și era așa de bogat părul, că o învălui toată, ca o mantie. Și doar ochii i se mai vedeau, strălucitori ca stelele de pe cer, și doi obraji trandafirii, ca floarea de măr.

Vezi însă că fata cea frumoasă era tare mîhnită. Și, așezîndu-se pe ghizdurile fîntînii, începu să plîngă amar. O lacrimă după alta i se scurgea din ochi și se rostogolea printre valurile bogate de păr bălai, pînă ce pica la pămînt ... Astfel ședea ea acolo, și multă vreme ar fi rămas așa adîncită în mîhnirea ei, dacă în ramurile unui copac din apropiere nu s-ar fi auzit trosnind și zornăind ceva. Și așa o spaimă o cuprinse că, tremurînd ca frunza, o luă la goană spre casă. Se nimeri că tocmai atunci bătrîna stătea în prag și fata vru să-i povestească ceea ce i se întîmplase, dar bătrîna rîse ușurel și-i spuse, prietenos:

— Știu de-acu' tot, fata mea !

Apoi o duse în odaie și aprinse alt vreasc. Dar nu se mai așeză la roata de tors, ci scoase o mătură și începu să mături preșurile și să frece dușumeaua c-o cîrpă.

— Totul trebuie să fie curat ca un pahar și-n cea mai mare ordine ! grăi ea către fată.

— Bine, mamă — vru să știe fata — da' de ce începi treaba la o oră așa de tîrzie ? Ce-ai de gînd ?

— Da' ce oră este ? întrebă bătrîna.

— Nu-i încă miezul nopții — răspunse fata — dar a trecut de ora unsprezece.

— Oare nu te-ai gîndit — continuă bătrîna — că se împlinesc trei ani de cînd ai venit la mine ? A trecut timpul cît ți-a fost îngăduit să stai aici, și de-acu' nu mai putem rămîne împreună.

Dacă o auzi ce spune, fata se înspăimîntă grozav și începu a se văicări:

— Vai, dragă mamă, vrei să mă izgonești !... Unde să mă duc ? Că doar n-am nici patrie și nici prieteni către care să mă în-

drept !... Am făcut totdeauna tot ceea ce mi-ai cerut şi niciodată n-ai fost nemulţumită de mine. Nu mă izgoni de-aici !...

Vezi însă că bătrîna nu vru să-i dezvăluie fetei ce o aştepta ...

— Eu mai rămîn aici cîtăva vreme — îi spuse ea fetei — da' cînd o fi să plec, trebuie să las casa curată ... Şi-acu', nu mă mai bodogăni, că mă stinghereşti de la lucru !... Iar în privinţa ta, fii fără nici o grijă, c-o să găseşti un acoperiş sub care să te poţi adăposti şi-o să fii mulţumită cu simbria pe care ţi-o vor da.

— Atunci spune-mi numai ce s-a întîmplat ! stărui mai departe fata.

— Un singur lucru îţi spun: să nu mă mai stinghereşti de la treabă !... Hai, încetează odată să mă mai întrebi şi du-te în odaia ta ! Ia-ţi pielea cea veştedă de pe obraz şi îmbracă-ţi rochia de mătase pe care-o purtai cînd ai venit aici. Şi-apoi rămîi în camera ta şi aşteaptă pînă ce te-oi chema !

Şi-acu', dragilor, să ne întoarcem iarăşi la împăratul şi împărăteasa care au plecat împreună cu flăcăul de viţă aleasă s-o caute pe bătrîna ce-şi ducea viaţa în pustietatea aceea necălcată de picior omenesc.

Au mers ei ce-au mers, cale lungă nu glumă, şi-n timpul nopţii s-a întîmplat că flăcăul s-a rătăcit de ceilalţi şi-a pornit singur, mai departe. În ziua următoare, i se păru că se află pe drumul cel bun şi merse fără întrerupere, pînă ce se întunecă. Apoi se urcă într-un copac şi se gîndi să-şi petreacă noaptea acolo, fiindcă îi era teamă să nu se rătăcească, de-o merge pe beznă. În ăst timp, apăru şi luna şi începu a-şi arunca razele pe pămînt. Şi-n lumina aceea numai ce zări o făptură coborînd dinspre munte. Nu avea în mînă nici o nuieluşă dar, din toată înfăţişarea ei, flăcăul îşi dădu repede seama că era păzitoarea de gîşte pe care o văzuse în coliba bătrînei.

— Heeii ! Heeiii ! strigă el — uite-o că vine încoace ... ! Pe legea mea, dacă pun mîna pe una din vrăjitoare, n-o să-mi scape nici cealaltă .

Şi nu mică îi fu mirarea cînd o văzu cum se apropie de izvor şi-şi smulge pielea cea veştedă de pe faţă şi începe să se spele, şi cum i se revarsă pe umeri părul de aur !.. Şi era atît de frumoasă, ca nimeni alta pe lumea asta. Flăcăul căta la ea cu nesaţ şi abia îndrăznea să răsufle, ca nu cumva fata să ia seama că e cineva prin apropiere. Şi ca s-o poată privi mai bine, îşi lungi gîtul printre frunzare şi-şi bucură ochii cu priveliştea aceea nemaivăzută. Dar fie că se aplecase prea mult, fie că alta fu pricina, craca pe care sta el trosni deodată şi-n aceeaşi clipă fata îşi puse din nou pe faţă pielea cea veştedă şi fugi de acolo ca o căprioară. Şi cum se acoperise şi

luna cu un nor, se lăsă deodată bezna şi fata se făcu nevăzută, de parcă o înghiţise noaptea. De îndată ce n-o mai zări, flăcăul se dădu jos din copac şi alergă după ea cît îl ţineau picioarele.

Alergă el ce alergă, dar nu mult, şi odată i se păru că desluşeşte prin întuneric două făpturi care înaintau prin valea aceea. Pasămite, erau împăratul şi împărăteasa care zăriseră de departe lumina de la coliba bătrînei şi se îndreptau într-acolo. Flăcăul prinse a le povesti ceea ce văzuse la izvor, şi măriile lor nu se mai îndoiră cîtuşi de puţin că era vorba despre fiica lor cea pierdută. Şi, cu inima plină de bucurie şi de încredere, purceseră să meargă mai departe şi în curînd ajunseră la căscioară. Şi ceea ce văzură mai întîi fu cîrdul de gîşte care dormeau nemişcate de jur împrejurul colibei, cu capul ascuns în pene ..

Se uitară ei înăuntru, pe fereastră, şi-o văzură pe bătrînă torcînd liniştită. Dădea din cap, toată vremea, cum fac bătrînii, şi-şi vedea de lucrul ei, fără să arunce o privire nici în dreapta, nici în stînga. În odaie era atît de curat, de parcă ar fi locuit în ea nişte spiriduşi care n-aveau pic de colb pe încălţări Pe fiica lor, însă, n-o văzură. Cătară ei o vreme la toate astea dar, în cele din urmă, îşi luară inima în dinţi şi bătură uşurel în geam. Bătrîna părea că-i aşteaptă şi, sculîndu-se în picioare, le strigă foarte prietenoasă:

— Intraţi înăuntru, că eu vă cunosc !

După ce păşiră în odaie, bătrîna le spuse:

— N-aţi fi trebuit să bateţi un drum aşa de lung, de n-aţi fi izgonit-o acu' trei ani, pe nedrept, pe fiica voastră, care e atît de bună şi de drăgălaşă !... Nu-i vorbă, că ea n-a pătimit cu nimic, că-n ăşti trei ani de zile a păzit doar gîştele şi inima ei neprihănită n-a fost întinată de nici un rău. Dar voi aţi fost pedepsiţi îndeajuns şi aţi trăit tot timpul numai cu spaima că v-a pierit copila.

Apoi se duse la uşa celeilalte odăi şi strigă:

— Vino încoace, fetiţa mea !

Deodată se deschise uşa şi domniţa apăru în veşmintele ei de mătase, cu părul de aur revărsîndu-i-se pe umeri şi cu ochii strălucitori, de parcă ar fi fost o zînă ... Ea se îndreptă către taică-său şi maică-sa şi, luîndu-i de gît, îi copleşi de sărutări. Şi nu se putură stăpîni să nu verse lacrimi tuspatru, că şi flăcăul era lîngă ea. Cînd dădu cu ochii de el, fata se roşi toată ca un mac şi nici ea singură nu ştiu de ce. Şi deodată spuse măria sa:

— Copila mea dragă, împărăţia am împărţit-o celor două surori ale tale, aşa c-aş voi să ştiu ce-ţi doreşte inima, ca să-ţi dau din celelalte avuţii pe care le am !

— Fata n-are nevoie de nimic —glăsui bătrîna —că-i dăruiesc toate lacrimile pe care le-a vărsat din pricina voastră şi toate sînt mai curate şi mai frumoase decît mărgăritarele care se găsesc în apele mărilor şi au mai mult preţ decît toată împărăţia măriei tale! ... Iar ca răsplată pentru munca ei în ăşti trei ani, îi dăruiesc căscioara mea.

După ce rosti aceste cuvinte, bătrîna se făcu nevăzută. Şi numai ce prinseră zidurile să trosnească şi, cînd se uitară, căscioara se prefăcuse într-un palat măreţ, şi-n sala cea mare era întinsă o masă împărătească, şi-o droaie de slujitori alergau de colo-colo, cu tăvile încărcate de bunătăţuri

...Povestea încă nu s-ar fi sfîrşit, dar nu ştiu ce să mă fac, că bunicii mele, care mi-a povestit-o pînă acu' i-a slăbit aducerea aminte şi-a uitat ce e mai departe Dar după cîte îmi dau eu cu persupusul, domniţa cea frumoasă s-a măritat cu flăcăul acela de viţă aleasă şi s-au statornicit la palat, şi-au trăit acolo în fericire şi bună înţelegere. Acu', nu sînt sigur de tot, da' cred că gîştele cele albe ca zăpada, care trăiau pe lîngă căscioară, nu erau gîşte, ci fete ... Şi nimeni nu trebuie să-i ia în nume de rău bătrînei că le adusese la ea să le ocrotească şi să le scape de urgia unui blestem. Acu', cînd se risipise vraja, îşi luaseră şi ele înfăţişarea omenească şi rămaseră pe lîngă domniţa cea tînără ca s-o slujească cu credinţă. Da' ceea ce ştiu fără tăgadă e că bătrînica nu era o vrăjitoare, cum credea lumea, ci o femeie înţeleaptă şi pricepută, care făcea numai bine. Şi se vede că tot ea a fost aceea care, încă din leagăn, îi dăruise domniţei însuşirea de a vărsa mărgăritare în loc de lacrimi.

HANS CEL VOINIC

Au fost odată un bărbat şi-o nevastă şi aveau ei doar un singur copil. Şi trăiau singuri-singurei într-o căscioară care se afla într-o vale singuratică. Şi într-o bună zi, ducîndu-se la pădure, să culeagă nişte crengi uscate de brad, femeia îl luă cu ea şi pe Hans, care n-avea pe atunci decît vreo doi ani. Şi cum era primăvara în toi şi băiatul nu mai putea de bucurie la vederea florilor care smălţuiau pădurea, femeia îl duse tot mai adînc şi mai adînc în codru. Şi ce crezi, deodată săriră dintr-un tufiş doi tîlhari şi, punînd mîna pe mamă şi pe copil, îi luară cu ei în afundul pădurii întunecoase.

Biata femeie se rugă din suflet de cei doi să se-ndure şi să-i dea drumul, dar ţi-ai găsit să găsească milă la nişte tîlhari cu inimă de piatră !... Nu dădură ascultare, cîtuşi de puţin, rugăminţilor şi jelaniilor ei, ci o tot îmbrînceau cu putere ca să meargă înainte. După ce merseră cam vreo două ore prin tufişuri şi mărăcini, ajunseră la o stîncă în care era o uşă de fier. Tîlharii bătură în ea, într-un anume fel, şi se deschise pe dată. Mai întîi trebuiră să treacă printr-un gang lung şi întunecos, pînă ce ajunseră, într-un sfîrşit, într-o peşteră mare, luminată de un foc care ardea într-o vatră. Pe pereţii peşterii atîrnau tot felul de paloşe şi de junghere şi alte asemenea scule aducătoare de moarte, care străluceau viu în lumină, de-ţi păreau că-s poleite. Şi drept în mijloc se afla o masă neagră, la care şedeau patru tîlhari ce jucau cărţi, iar în capul mesei ăsteia şedea căpetenia lor. Văzînd-o pe femeie, mai-marele tîlharilor se sculă de la masă şi se îndreptă spre ea, spunîndu-i să fie liniştită, şi să n-aibă nici o teamă, că nu-i vor căşuna nici un rău. Şi-i mai adause că de aci încolo va trebui să aibă grijă de gospodăria lor şi că de va ţine totul în bună rînduială, nu va avea prilej să se plîngă. Apoi îi dădură să mănînce niscai uscături şi-i arătară un pat în care avea să doarmă, de aci înainte, împreună cu copilul ei.

Trecuseră ani, nu glumă, de cînd femeia slujea la tîlharii aceia şi-n ăst timp Hans crescuse mare şi voinic. Cînd îşi sfîrşea treaba, maică-sa prindea să-i spună tot felul de poveşti si-l învăţa să citească dintr-un ceaslov pe care-l găsise în peşteră. În ziua cînd împlini nău ani, Hans îşi făcu un ciomag dintr-o cracă groasă de brad şi-l

ascunse în dosul patului. Apoi se duse la maică-sa și începu s-o întrebe:

— Maică dragă, ia spune-mi, cine a fost taică-meu, că de multă vreme mă roade gîndul ăsta ? Și nu te las pînă nu-mi zici, să știi!...

Maică-sa rămase tăcută și nu vru să-i destăinuiască nimic, de teamă să nu-l cuprindă cumva dorul de casă. Că doar știa cît îs de nelegiuiți tîlharii aceia și că nu se vor îndura să-i dea drumul lui Hans să plece ... Vezi însă că inima ei sîngera de durere la gîndul că fecioru-său era închis în peșteră și că n-avea cum să dea ochii cu taică-său.

Se scurse așa vremea, și-ntr-o noapte, în timp ce tîlharii veniseră acasă și puneau bine prada dobîndită, Hans își scoase ciomagul din dosul patului și, proțăpindu-se în fața căpeteniei, începu să strige la el:

— Ia ascultă, să-mi spui chiar acu' care-i taică-meu, că de nu, te dobor la pămînt !

Dacă auzi cum se semețește picicoacea, căpetenia tîlharilor începu să rîdă și-i dădu o palmă de se rostogoli pînă sub masă. Hans se sculă în picioare, anevoie, dar tăcu chitic și gîndi în sinea lui: „O să mai aștept un an și, de-o trece, o să încerc iarăși !... Poate că atunci oi reuși mai bine !. "

După ce se scurse anul, Hans scoase din nou ciomagul la iveală și, ștergîndu-l de praf, îl măsură cu privirea și spuse:

— Așa un ciomag, mai zic și eu: zdravăn, tocmai cum se cuvine!...

Într-o noapte, tîlharii se întoarseră acasă, plini de voioșie și începură a bea vin, urcior după urcior. Și atîta traseră pe gît, că pînă la urmă capetele li se îngreunară de băutură și nu mai știură ce e cu ei. Dacă văzu asta, Hans își luă iar ciomagul și se proțăpi înaintea căpeteniei. Și din nou prinse a-l întreba cine e taică-său. Mai-marele tîlharilor se repezi atunci la el și-i arse o palmă atît de zdravănă, că bietul Hans se dădu de-a dura pînă sub masă. Dar nu trecu mult și iar fu în picioare. Și unde-mi începu el să-i care cu ciomagul peste spinare și peste cap, că săreau scîntei din cojoaca căpeteniei!... Și după ce-l tărbăci bine, îi luă la rînd pe ceilalți tîlhari, și așa-i schilodi, de nu-și mai putură mișca nici mîinile și nici picioarele.

În ăst timp, maică-sa stătea într-un colț și privea cu mîndrie la Hans cît e de voinic și de viteaz. După ce Hans îi lăsă pe tîlhari în nesimțire, se duse la maică-sa și-i spuse:

— N-a fost o glumă să-i înfrunt, da' acu' cred c-a venit timpul să știu cine-i taică-miu!...

— Dragă Hans — îi răspunse mumă-sa — a venit timpul, așa cum zici... Hai să fugim cît mai degrabă din sălașul tîlharilor și să-l căutăm pe taică-tău, pînă ce l-om afla!

Apoi îi luă căpeteniei din chimir cheia de la ușă, iar Hans aduse un sac și-l umplu vîrf cu aur și argint și cu tot soiul de lucruri de preț. După asta îl zvîrli în spinare, și părăsiră peștera.

Hans căscă ochii mari cînd ieși afară din întunericul acela, și lumina zilei mai întîi îl orbi, dar apoi îl făcu să i se aprindă fața de bucurie. Nu mai știa la ce să se uite mai întîi și privea cu nesaț pădurea înverzită, florile care smălțuiau iarba, păsările din văzduh și soarele dimineții, care-și săgeta razele de sus, de pe cer... Și se tot uita, și se tot minuna, de parcă n-ar fi fost tocmai zdravăn la minte.

Maică-sa căută drumul spre casă, că era greu să-l nimerești prin hățișul acela, și după ce merseră ei așa, cale de cîteva ore bune, numai ce ajunseră în valea singuratică unde se afla căscioara lor. Acu', vă închipuiți și singuri cît fură de fericiți amîndoi... Și ce crezi, tatăl feciorului ședea pe prispă, parcă așteptîndu-i... Cînd își recunoscu omul nevasta și află că Hans e fiul lui, începu să plîngă de bucurie, că-i crezuse morți de multă vreme pe amîndoi. Deși n-avea decît doisprezece ani, Hans se făcuse un coșcogea voinic și era mai mare cu un cap ca taică-su.

Intrară ei împreună în odăiță, și de cum își puse Hans sacul pe lavița de lîngă vatră, toată casa începu să pîriie, de parcă s-ar fi cutremurat pămîntul. Și-odată se rupse lavița și, după asta, dușumeaua... Iar sacul cel greu căzu în beci..

— Da' asta ce mai e?!. strigă taică-său. Ia te uită, ai dărîmat casa, cu sacul tău!...

— Nu-ți face griji pentru o nimica toată, dragă tată! îl liniști Hans. În sacul ăsta e mai mult aur decît ne trebuie pentru a înălța o casă nouă... Și chiar de-a doua zi, Hans și taică-său se apucară să facă o casă arătoasă, să cumpere vite și pămînt și să gospodărească totul precum se cuvine. Hans ara ogorul și cînd mergea în urma plugului și apăsa pe brăzdar, așa intra tăișul în pămînt, că boii aproape că nu mai aveau ce trage...

Da' vezi că flăcăului i se urîse să tot stea acasă, și-n primăvara următoare, numai ce-i spuse într-o zi lui tătîne-su:

— Taică, păstrează-ți toți banii și fă-mi doar o măciucă de vreo zece ocale, ca să pot pleca în lume!

De-ndată ce taică-său îi netezi măciuca, Hans părăsi casa părintească și-o porni la drum. Merse el ce merse, o bucată de vreme, și numai ce ajunse într-o pădure adîncă și întunecoasă. Și

deodată parcă-i ajunse în urechi ceva trosnind şi pîrîind. Şi cînd se uită în jur, văzu un brad răsucit întocmai ca o frînghie, de la poale şi pînă-n vîrf... Îşi ridică Hans privirea şi rămase înmărmurit de mirare. Pasămite, în faţa lui se afla un uriaş care se urcase-n copac şi-l răsucea ca pe-o nuieluşă...

— Hei, frăţioare — strigă Hans — ce faci cu copacul?!

Şi uriaşul îi răspunse:

— Îmi răsucesc o frînghie din el, c-am strîns ieri o grămadă de vreascuri şi n-am cu ce le lega.

„Trebuşoara asta-mi place! se gîndi Hans, în sinea lui. Are putere, nu glumă, matahala asta!..." şi-i strigă:

— Decît să-ţi pierzi vremea cu fleacul ăsta, mai bine ai veni cu mine!

Voinicul se dădu jos din copac şi abia atunci îşi dădu seama flăcăul că era mai mare cu un cap decît el. Şi, nu-i vorbă, nici flăcăul nostru nu trecea printre cei mici de stat!.

— O să te poreclesc „Strîmbă-lemne" — îi spuse Hans.

Plecară ei mai departe şi numai ce auziră nişte ciocănituri şi nişte bocănituri aşa de puternice, că la fiecare izbitură pămîntul se cutremura pînă-n rărunchi. Puţin după asta, ajunseră la o coşcogea stîncă, şi-n faţa stîncii ăsteia stătea proţăpit un uriaş care tot bătea cu pumnul în piatră şi desprindea din ea nişte bolovani cît casa. Cînd Hans îl întrebă de ce anume sparge stînca, matahala îi răspunse:

— Ei, flăcăule, dac-ai şti ce chin e pe mine, noaptea, cînd vreau să dorm!... Toţi urşii, lupii şi alte fleacuşteţe de felul ăstora n-au altă treabă decît să vină la culcuşul meu... Şi mă tot miros, şi mă tot adulmecă, de nu pot închide ochii nici măcar o clipă. De-aia m-am gîndit să-mi durez o casă şi să-mi fac culcuşul în ea, să mă pot bucura şi eu de linişte.

„Ia te uită — făcu Hans în sinea lui — nici ăsta nu-i de lepădat, zău aşa!..." Şi-i spuse:

— Bre omule, lasă-te de durat casa, că oi face-o altă dată, şi vino cu mine. Şi pentru că te văzui la ce te pricepi, o să te poreclesc „Sfarmă-piatră"

Uriaşul încuviinţă cu dragă inimă şi tustrei porniră mai departe prin pădure. Şi la vederea lor, fiarele sălbatice se speriau şi-o luau la sănătoasa, care încotro. Merseră ei ce merseră şi către seară ajunseră la un castel vechi şi părăsit. Intrară ei înăuntru, se urcară pînă-n încăperile de sus, dar cum se simţeau trudiţi, rămaseră într-una din săli şi-şi făcură culcuşul acolo.

În dimineața următoare, Hans coborî în grădină și numai ce văzu că-i părăginită și plină de tufișuri încîlcite și mărăcini. Și cum mergea el așa, deodată îi apăru în față un porc mistreț, care se repezi la el să-l sfîșie în colți. Vezi însă că Hans sări în lături și, dîndu-i una cu ciomagul, îl lăsă fără suflare. Apoi îl aburcă pe umeri și-l duse unde-și aveau culcușul, de-l puseră în frigare. Și ieși din vînatul ăsta o friptură așa de gustoasă, că înfulecară din el pînă ce se ghiftuiră și începură a se veseli. Apoi se înțeleseră între ei ca-n fiecare zi doi să plece la vînătoare. Și hotărîră ca fiecare să aibă, ca tain, cîte nouă ocale de carne, pe toată ziua.

Traseră ei la sorți și-n prima zi rămase acasă „Strîmbă-lemne" iar Hans și cu „Sfarmă-piatră" plecară la vînătoare. În timp ce „Strîmbă-lemne" era ocupat cu gătitul, numai ce văzu venind un omuleț bătrîn și sfrijit, care-l rugă să se îndure să-i dea și lui oleacă de carne.

— Ia cară-te de-aici, stîrpitură afurisită!.. strigă uriașul la el. Mai pune-ți pofta-n cui, că poți trăi și fără carne!...

Ei, doamne, tare se mai minună „Strîmbă-lemne" cînd îl văzu pe omulețul cel pipernicit sărindu-i în circă!... Și nu se mulțumi piticul numai cu atît, ci începu să-i care la pumni, pînă cînd mi ți-l puse la pămînt, lăsîndu-l aproape fără suflare. Și omulețul nu se opri din tărbăceală, pînă ce nu-și descărcă pe el tot năduful.

Cînd se lăsă seara și cei doi se întoarseră de la vînătoare, „Strîmbă-lemne" nu le suflă nici o vorbă despre omulețul cel bătrîn și despre chelfăneala pe care-o mîncase, fiindcă-și spusese în sinea lui: „Las' să vadă și ei singuri ce-or să pățească!... Că, de bună seamă, cînd or rămîne acasă o să aibă și ei de-a face cu afurisitul ăsta!..." Și numai la gîndul pătăraniei se și înveseli.

În ziua următoare rămase acasă „Sfarmă-piatră" și-o păți și el întocmai ca și „Strîmbă-lemne"; fiindcă se răstise la omuleț și nu voise să-i dea carne, piticul îl cotonogise în lege, muindu-i oasele, nu alta...

Cînd „Strîmbă-lemne" se întoarse seara acasă, împreună cu Hans, își dădu seama că „Sfarmă-piatră" o pățise la fel ca și el, dar tăcu chitic și dintr-o privire se înțelese cu acesta ca, la rîndu-i, să nu-i dezvăluie nimic flăcăului. Și amîndoi gîndiră în sinea lor: „Las' să guste și Hans din papara asta!..."

Și-n cea de-a treia zi îi veni rîndul flăcăului să stea acasă. Și-n timp ce-și vedea el de treabă la bucătărie, după cum cerea rînduiala, și tocmai lua spuma de pe fiertura din cazan, numai ce apăru omulețul. Și, fără multă vorbă, îi ceru să-i dea o bucată de carne. Se uită Hans la el, și cînd îl văzu cît e de slăbănog, gîndi

în sinea lui: „Ia un biet prăpădit. O să-i dau din porția mea, ca să nu știrbesc din tainul celorlalți!..." Și-i întinse o bucată de carne. Piticul căscă gura și-o și înghiți. Și apoi mai ceru alta. Și cum era cumsecade din fire, Hans îi mai dădu încă o bucată și-i spuse să se mulțumească cu ce a primit, că altă carne nu-i mai dă. Dar ți-ai găsit ca piticul să se astîmpere: îndrăzni să-i mai ceară și-a treia oară...

— Da' știi c-ai devenit obraznic! îl repezi Hans. Și nu-i mai dădu nici măcar o fărîmiță.

Dacă văzu piticul cel afurisit că așa stă treaba, odată vru să sară la Hans și să-l cotonogească la fel ca și pe „Strîmbă-lemne" și „Sfarmă-piatră", dar de data asta dădu greș. Fără să se oștenească prea mult, flăcăul îi cărăbăni niște pumni așa de zdraveni, că din cîteva lovituri îl făcu să se rostogolească pe scări pînă jos. Hans vru să fugă după el, dar căzu și se întinse cît era de lung. Și cînd se ridică de jos, piticul era de-acuma departe.

Hans se luă după el, pînă în inima pădurii, dar de prins nu-l putu prinde, ci numai îl zări cum se strecoară într-o văgăună ce se deschidea într-o stîncă. După ce-și întipări bine în minte locul acela, se grăbi să se întoarcă acasă. Seara, cînd veniră de la vînătoare ceilalți doi, tare se mai mirară ei cînd îl văzură pe Hans că-i așa plin de voioșie. Și atunci flăcăul prinse a le povesti toată tărășenia. Acu', nu mai avură nici ei ce să mai ascundă ce pățiseră, și începură a deșerta sacul... Dacă le auzi flăcăul pătărania, începu să rîdă de ei:

— Bine v-a făcut, zău așa!.. La urma urmei, de ce v-ați zgîrcit atît să-i dați o bucată de carne?... Da', nu-i vorba de asta, ci de papara pe care ați mîncat-o!... Mare rușine, pe cinstea mea... Ditai găliganii să se lase bătuți de un pitic!...

După ce se ospătară, tustrei hotărîră să pornească după pitic. Luară ei un coș și-o frînghie și o și porniră către inima pădurii. Cînd ajunseră la stînca cu pricina, Hans se așeză în coș și cei doi uriași îl lăsară în jos cu frînghia. De îndată ce ajunse la acea subpămînteană, Hans dădu cu ochii de o ușă și, cînd o deschise, numai ce văzu înăuntru o fecioară așa de frumoasă, că nu cred să fi fost multe ca ea pe lume. Și ce crezi, lîngă ea stătea piticul și rînjea la el ca o maimuță!... Vezi însă că biata fecioară era ferecată în lanțuri și căta la flăcău cu atîta tristețe, că inima lui Hans se înduioșă pe dată și gîndi în sinea lui: „Trebuie s-o scap din ghearele ăstui pitic afurisit!..." Și-i dădu o asemenea lovitură cu ciomagul, că se prăbuși la pămînt, fără suflare. Și ce crezi, pe dată căzură lanțurile la picioarele fecioarei, și Hans rămase cu ochii la

ea, că-l vrăjise frumusețea ei fără seamăn. Fata prinse a-i povesti că era fiică de împărat și că un fecior de crai o răpise din palatul împărătesc și o închisese aici, în subpământenele de sub stîncă, fiindcă nu voise să-l ia în seamă. Și-i mai spuse că sălbaticul acela de crai îl pusese pe pitic s-o păzească și că îndurase destule chinuri din partea lui.

După ce ascultă totul cu luare-aminte, Hans o așeză pe domniță în coș și le făcu semn ălor doi s-o tragă în sus. Coșul coborî din nou, pasămite, ca să-l ia și pe el, dar Hans n-avea nici un pic de încredere în cei doi pișicheri și se gîndi în sinea lui: „Fii cu ochii în patru, băiete, că ăștia s-au mai dovedit o dată niște mincinoși și niște fățarnici!... Dacă nu ți-au spus ei atunci nimica despre pitic, cine știe ce mîrșăvie clocesc și acum în minte!..."

Și ca să-i încerce, puse-n coș ciomagul și asta fu spre norocul lui, că nici n-ajunse bine coșul la jumătate, că-l și lăsară să cadă... Acu', cred că nu trebuie să vă mai spun că de-ar fi fost în el și-ar fi găsit moartea. Scăpă el de mișelia pe care-o puseseră la cale uriașii, da' vezi că oricît se frămîntă, nu-i veni în minte nici un mijloc prin care ar putea să iasă din subpământenele acelea. „Te pomenești — se gîndea flăcăul în sinea lui — că mi-e dat să nu mai văd lumina zilei și să mă prăpădesc pe-aci!.. " Și alergă de la un capăt la celălalt al acelor încăperi, de parcă era închis într-o cușcă. Și cum mergea el așa, trecu și prin fața cămăruței unde zăcuse fecioara pînă atunci. Și numai ce zări la unul din degetele piticului un inel care sclipea de-ți lua ochii. Nu zăbovi nici măcar o clipă și, după ce i-l scoase din deget, și-l și puse pe inelar. Și ce crezi, în timp ce și-l răsucea pe deget, odată auzi un foșnet deasupra capului. Privi el în sus și abia desluși fluturînd prin aer niște duhuri. Și duhurile astea îi spuseră cum că el e stăpînul lor și că așteaptă să le arate care i-e dorința, ca s-o ducă la îndeplinire cît mai degrabă.

La început, Hans nu putu scoate nici măcar o vorbă, că așa era de uimit, dar mai apoi se liniști și le îndemnă să-l scoată afară de acolo. Cît ai clipi, îl și ascultară, și flăcăul parcă țîșni în sus, în zbor. Ajunse el iarăși pe pămînt, da' vezi că nu mai dădu cu ochii de nimeni și nu-i mai găsi nici la castel. Și nu-i de mirare, că „Strîmbă-lemne" și „Sfarmă-piatră" o luaseră cu ei pe domnița cea frumoasă și-o tuliseră de pe acele meleaguri.

Hans răsuci din nou inelul pe deget și duhurile și apărură și-i spuseră că uriașii se aflau, de-acum, hăt departe, pe mare. Dacă auzi asta, Hans o luă la fugă, și fugi, și fugi el, pînă ajunse la malul

mării. Și numai ce zări, departe in larg, o corăbioară în care se aflau cei doi fățarnici. Și-l cuprinse o mînie așa de cumplită, că nu mai stătu să cugete ce face și se și zvîrli în apă, cu ciomag cu tot. Începu el să înoate, dar ți-ai găsit să poată, că ciomagul era greu ca plumbul, și-l trăgea la fund, de era cît pe ce să se înece. Abia mai apucă să răsucească inelul ca să-și scape viața. Duhurile iarăși apărură și-l purtară ca vîntul pînă la corabie. Hans nu pregetă deloc să-i învețe minte pe cei doi nemernici și-i croi cu măciuca pînă ce le înmuie mădularele. Și-apoi îi aruncă în apă... După aceea, îndreptă corabia spre Soare Răsare și curînd ajunseră la palatul unde locuia domnița. Pasămite, acum flăcăul o scăpase pentru a doua oară... Peste puțin, Hans se însură cu ea, că dorea din tot sufletul s-o aibă de nevastă. Și se făcu o nuntă de se duse pomina, spre bucuria părinților și a poporenilor.

DARUL PITICILOR

Un croitor şi-un giuvaergiu au pornit odată împreună la drum, că aveau amîndoi cam aceeaşi ţintă. Şi mergînd ei aşa, într-o seară, după ce soarele apusese în dosul munţilor, numai ce le veniră în auz sunetele unui cîntec îndepărtat, care se deslușea din ce în ce mai mult. Şi cum cîntecul suna ciudat, dar şi deosebit de plăcut, îşi uitară de orişice oboseală şi-o luară repede înspre partea de unde venea cîntecul.

Luna răsărise de-acum pe cer şi lumina drumul ca ziua, aşa că cei doi călători putură să meargă fără nici o opreliște. Şi-n curînd ajunseră la o colină. Şi pe colina asta zăriră o mulţime de omuleţi, care se ţineau de mînă şi dănţuiau plini de voioşie, învîrtindu-se în cerc. Şi-n timp ce jucau de mama focului, cîntau cu toţii o melodie tare duioasă. Pasămite, ăsta era cîntecul pe care-l deslușiseră cei doi călători. În mijlocul piticilor se afla un bătrîn, care era mai mare de stat decît ceilalţi şi omuleţul ăsta purta un veşmînt împestriţat cu toate culorile, şi-avea o barbă cenuşie, care-i atîrna pînă la glezne. Croitorul şi giuvaergiul se opriră să privească la dănţuiala piticilor şi se minunară de frumuseţea jocului şi de dulceaţa cîntecului. La un moment dat, bătrînul le făcu semn să intre şi ei în joc şi omuleţii desfăcură cercul, cu dragă inimă, îmbiindu-i, la rîndu-le, să se prindă în horă. Cum era îndrăzneţ din fire, giuvaergiul se şi apropie, dar vezi că croitorul se sfii, la început, şi rămase pe loc. Dar cînd văzu cum se veselesc cu toţii, îşi luă inima în dinţi şi se prinse şi el în joc. Cît ai clipi, cercul se închise din nou şi prichindeii prinseră să cînte şi să ţopăie ca niște apucaţi, făcînd niște sărituri de doi coţi. În ăst timp, bătrînul scoase un paloş care-i atîrna la cingătoare, şi începu să-l ascută. Şi cînd fu de ajuns de ascuţit, aruncă o privire înspre cei doi străini, că li se făcu la amîndoi inima cît un purice. Dar pînă să se gîndească bine ce aveau de făcut, bătrînul îl şi apucă pe giuvaergiu de chică şi, cu cea mai mare iuţeală, îi tăie părul de pe cap şi mîndreţea de barbă stufoasă. Şi la fel păţi şi croitorul. După ce-i sluţi astfel, bătrînelul îi bătu prietenește pe umăr, de parcă ar fi vrut să

le spună că e bucuros că nu s-au împotrivit și, dacă văzură asta, celor doi le mai veni oleacă inima la loc.

Moșneagul le arătă cu degetul o grămadă de cărbuni și le dădu de înțeles să-și umple cu ei buzunarele. Și cu toate că nu pricepeau la ce le-ar putea folosi niște cărbuni, amîndoi îl ascultară. Apoi plecară mai departe, să-și găsească un culcuș pentru noapte, că picau de somn. Merseră ei ce merseră, dar nu prea mult, și cînd ajunseră în vale, clopotele de la biserică băteau miezul nopții. Și pe dată cîntecul amuți. Tot alaiul piticilor se făcu nevăzut și colina rămase pustie în lumina lunei.

Cei doi călători găsiră adăpost la un gospodar, care se îndură de ei să-i lase în grajd. Și făcîndu-și culcușul pe-un maldăr de paie, amîndoi se culcară, învelindu-se cu țoalele, că se lăsase frigul. Vezi însă că din pricina oboselii, uitaseră să-și scoată cărbunii din buzunar, și o greutate care-i înghioldea și-i apăsa îi făcu să se trezească mai devreme ca de obicei. Băgară ei mîna în buzunar, să vadă ce-i supără, și cînd o scoaseră, nu le veni să-și creadă ochilor, că în loc de cărbuni era plină cu aur!. Și ce crezi, părul de pe cap și barba le crescuse la loc, din belșug.

Acu' erau oameni avuți, dar vezi că giuvaergiul, care din fire era mai hrăpăreț, își umpluse mai vîrtos buzunarele decît croitorul, și avea de două ori mai mult aur decît acesta. Dar parcă era mulțumit!... Un hrăpăreț, cînd are mult, jinduiește după și mai mult... Cum era lacom de avere, giuvaergiul îi propuse croitorului să mai zăbovească prin acele locuri și, cînd s-o întuneca, să meargă iarăși la colina unde-i găsise pe pitici și să ia cu ei o comoară și mai mare. Vezi însă că croitorul nici nu vru să audă de așa ceva.

— Eu sînt mulțumit cu ce am. Peste puțin o să ajung meșter și-o să mă însor cu aleasa inimii. Și pot spune că o să fiu un om fericit... La ce m-aș lăcomi?

Dar ca să-i facă pe plac, mai rămase încă o zi în satul unde mînaseră peste noapte. Către seară, giuvaergiul își atîrnă pe umăr cîteva traiste ca să poată îndesa în ele cît mai mulți cărbuni, și-o porni la drum spre colina piticilor. Și ca și în noaptea trecută, îi află pe toți acolo, jucînd de mama focului și cîntînd. Moșneagul îl mai tunse o dată chilug și după asta îl îndemnă să ia din grămada de cărbuni. Giuvaergiul doar asta aștepta, și începu să-și umple traistele cît încăpea în ele. Apoi se întoarse fericit în satul unde aștepta croitorul și, culcîndu-se, se acoperi cu haina. Și mai înainte de a adormi, își spuse: „Chiar dacă m-o înghioldi aurul de mi-o scoate sufletul, o să strîng din dinți și-o să rabd!" Și-n

cele din urmă puse capul jos și-l fură somnul. Și dormi el legănat de dulcea presimțire că a doua zi va fi un om putred de bogat.

În zori, de cum deschise ochii, se și sculă să-și cerceteze buzunarele, dar nu mică-i fu mirarea cînd scoase de acolo doar cărbuni. Și oricît de mult căută, nu găsi decît tot cărbuni. „Nu-i mare pagubă — se mîngîie el — că tot mi-a mai rămas aurul de l-am dobîndit în noaptea trecută!...“ Și se duse să-l ia de unde-l ascunsese, ca să-și mai bucure ochii cu strălucirea lui. Și ce crezi, odată rămase încremenit de spaimă, că-n locul aurului erau doar cărbuni!... De amar, se bătu peste frunte cu palma plină de negreală și pe loc simți că tot capul îi e neted ca în palmă, și la fel și bărbia.

Vezi însă că nenorocirea lui nu luase sfîrșit... Abia acum băgă de seamă că pe lîngă cocoașa din spate, îi mai crescuse o cocoașă la fel de mare și-n față. Abia atunci pricepu că fusese pedepsit pentru lăcomia lui și, de mîhnit ce era, începu să se jelească amarnic. La țipetele lui, croitorul cel cumsecade se trezi din somn și găsi o mulțime de vorbe bune ca să-i ogoiască durerea:

— Ai fost tovarășul meu de drum și-o să rămîi la mine cît oi trăi. Și-o să împărțim averea frățește.

Croitorașul se ținu de cuvînt, dar bietul giuvaergiu trebui să poarte toată viața cele două cocoașe. Și cum rămăsese chelbos, trebui să-și acopere capul cu o căciulă, ca să nu i se vadă beteșugul ăsta.

MIREASA CEA ADEVĂRATĂ

A fost odată o fată, şi fata asta era tînără şi frumoasă, dar vezi că mumă-sa bună murise cînd era ea mică şi acu' avea o mamă vitregă, care n-o putea suferi. Şi maştera făcea tot ce putea ca să-i amărască sufletul. Vezi însă că fata le răbda pe toate, şi cînd îi dădea vitrega vreo treabă, fata se apuca fără preget de ea, şi-o ducea la capăt oricît ar fi fost de grea. Dar oricît se silea ea, nimic nu izbutea să mişte inima hainei femei. Mereu se arăta nemulţumită, mereu nu-i era de ajuns ce făcuse fata. Cu cît lucra ea mai spornic, cu atît vitrega îi dădea mai mult de lucru şi nu nutrea alte gînduri decît cum s-o încarce pe fată cu poveri tot mai mari şi să-i facă viaţa cît mai amară.

Şi-ntr-o bună zi, numai ce-i porunci ea fetei:

— Uite, iei şase ocale de pene! Să te apuci imediat să le faci fulgi, iar dacă pînă deseară nu eşti gata cu ele, să ştii că te aşteaptă o chelfăneală zdravănă! Ce-ţi închipui, că poţi să trîndăveşti toată ziua?!...

Biata fată se aşeză deîndată la lucru, dar cum îşi dădea prea bine seama că într-o singură zi n-o să poată duce la bun sfîrşit ce-i poruncise maştera, începu să plîngă şi lacrimile îi curgeau pe faţă şiroaie. Şi cum ofta adesea sau îşi pocnea palmele de deznădejde, de îndată ce reuşea a face o grămăjoară, odată zburau fulgii în toate părţile, că trebuia din nou să-i adune şi să ia treaba de la început. Într-un sfîrşit, nemaiputînd să îndure chinul ăsta, îşi sprijini coatele de masă şi proptindu-şi obrajii în palme, începu să strige:

— Oare nu-i nimeni pe lumea asta care să se îndure de mine?!.

Nu-şi sfîrşi ea bine vorbele, că se şi auzi cineva găsuindu-i cu blîndeţe:

— Ogoieşte-ţi durerea, copila mea, c-am venit să te ajut!

Fata îşi ridică privirile şi numai ce văzu lîngă ea o femeie bătrînă. Femeia o apucă de mînă, prietenos, şi-o întrebă:

— Ia spune-mi ce te doare, fetiţa bunicii?

Şi cum bătrînica îi vorbise cu atîta căldură, fata prinse a-i istorisi cîte îi fusese dat să pătimească în viaţa ei fără soare, din

pricina maşterei care pe zi ce trecea o împovăra din ce în ce mai greu... Şi-i mai arătă că acu' nu mai era în stare s-o scoată la capăt cu ceea ce-i dase să facă, şi era nenorocită...

— Dacă-n seara asta nu sînt gata cu toate penele, maică-mea vitregă m-a ameninţat c-o să mă snopească în bătăi. Şi o să se ţină de cuvînt, nu te teme!... Şi iarăşi începură să-i curgă lacrimile pe faţă.

Bătrînica o mîngîie şi-i spuse cu blîndeţe:

— Fii fără grijă, copila mea, hodineşte-te oleacă, şi-n ăst timp oi face eu treaba pentru tine!

Fata se întinse pe pat şi-n curînd adormi, că era tare ostenită. Bătrînica se aşeză la masă, lîngă maldărul de pene, şi începu a smulge fulgii de pe cotoare. Ei, dragilor, mult v-ar fi plăcut şi vouă să vedeţi cum mai zburau fulgii într-o parte şi cotoarele într-alta!... Aşa de repede lucra bătrîna, că aproape că nu atingea penele cu degetele ei uscate... Peste puţin, cele şase ocale de pene fură făcute fulgi, şi cînd fata se trezi, găsi şase grămezi mari, albe cum îi zăpada. Cît despre odaie, era curată ca un pahar şi toate erau rînduite la locul lor. Vezi însă că bătrîna nu mai era acolo... Fata îi mulţumi în gînd pentru bunătatea pe care şi-o arătase faţă de ea şi rămase în odaie pînă ce veni seara.

Cînd intră vitrega înăuntru şi văzu grămezile de fulgi, rămase cu gura căscată de uimire, dar nu-i spuse fetei nici un cuvînt de mulţumită, ci o cam luă la rost:

— Vezi, Trulle, cîte se pot face cînd nu te laşi pe tînjeală şi lucrezi cu hărnicie!... Da', oare, n-ai fi putut să te mai apuci şi de altceva? Că sînt sigură că ai mai şi stat cu mîinile-n poală, cum stai şi acum...

Cînd dădu să iasă afară, maştera îşi spuse în sinea ei: „Fata asta ştie mai multe decît gîndeam eu, aşa că o s-o împovărez cu treburi şi mai grele!..."

În dimineaţa următoare, maştera o chemă pe fată şi-i porunci:

— Vezi lingura asta? Ia-o şi apucă-te de goleşte-mi cu ea lacul cel mare, de lîngă grădină! Iar de n-o să fii gata pînă deseară, ştii tu ce te aşteaptă!...

Fata luă lingura şi pe dată văzu că era găurită. Dar nu-i vorbă, chiar dacă ar fi fost întreagă, tot n-ar fi reuşit vreodată să golească lacul cu ea... Cum n-avea însă ce alta face, se ciuci lîngă malul apei şi se apucă să scoată apa din lac. Şi-n timpul ăsta, lacrimile îi picurau în unde, fără istov. Şi cînd era ea mai deznădăjduită, numai ce apăru bătrîna cea bună. Şi cînd află pricina supărării ei, îi spuse:

— Ogoaie-ți durerea, copila mea, c-o să-ți viu într-ajutor! Tupilează-te într-un tufiș și trage un pui de somn, c-o să fac eu treaba în locul tău.

După ce rămase singură, bătrînica atinse lacul c-o nuielușă, și ce crezi, deodată se ridică apa în sus ca un abur și se amestecă cu norii!... Nu trecu mult și lacul se goli cu totul de apă. Fata se trezi mai înainte de apusul soarelui și, cînd se apropie de mal, nu mai văzu decît peștii care se zbăteau în nămol. Atunci așteptă să se lase seara și apoi se duse la maică-sa vitregă și-i arătă că-i împlinise porunca.

— Da' de ce-ai venit așa de tîrziu? o luă ea la rost. De mult trebuia să fii gata!... și se îngălbeni de ciudă.

Și pe dată cloci în cap o idee și mai năstrușnică. În a treia zi îi porunci ea fetei:

— Să mi te apuci să-mi durezi, colo în vale, o mîndrețe de castel, și pînă cînd s-o lăsa seara, să te silești să fie gata!

Dacă o auzi ce-i cere, fata se înspăimîntă și-i spuse:

— Da' cum pot eu să fac un coșcogea palat?!...

— Să nu te pui contra — țipă maștera — că e vai de tine!... Dacă poți să golești un lac c-o lingură găurită, atunci poți să durezi și-un castel!... Chiar de azi vreau să mă mut în el, și de va lipsi ceva, chiar cel mai mic lucru la bucătărie, sau în beci, știi de-acu' ce te așteaptă!...

Apoi o goni pe fată să se ducă cît mai degrabă în vale. Cînd ajunse fata acolo, se luă cu mîinile de cap, de ce văzu, că pe locul unde urma să dureze castelul erau niște stînci mari, prăvălite una peste alta. Încercă ea să le miște, dar oricît se strădui, nu reuși s-o clintească din loc nici măcar pe cea mai mică dintre ele. Dacă-și dădu ea seama că toată truda ei fusese în zadar, se așeză jos și începu să plîngă. Dar în cugetul ei trăgea nădejde c-o să vină bătrîna și-o să-i ajute. Aceasta, de altfel, nu se lăsă mult așteptată, și găsi să-i spună tot felul de cuvinte de mîngîiere. Și într-un sfîrșit, adause:

— Fata mea, du-te colo, la umbră și culcă-te, și-n timpul ăsta o să-ți înalț castelul! Iar de-ți va face plăcere, o să poți să locuiești tu însăți în el.

După ce fata se depărtă, bătrîna atinse c-o vărguță stîncile cenușii, și ce crezi, pe dată începură să se miște... Și se adunară una lîngă alta, de parcă le-ar fi pus așa niște uriași. În chipul acesta se întocmiră zidurile, și castelul se înălța văzînd cu ochii, de parcă mîini nevăzute lucrau, punînd piatră peste piatră... Pămîntul se cutremura sub greutatea coloanelor de marmură, care se înăl-

ţau de la sine, rînduindu-se singure la locul potrivit. Şi curînd îi veni şi rîndul acoperişului... Ţiglele răsăreau din văzduh, aşezîndu-se una sub alta şi cam pe la amiază, morişca cea mare din vîrful foişorului se şi învîrtea cu fecioara daurită ce-şi flutura veşmintele în vînt. . Şi pînă în faptul serii castelul fu gata şi pe dinăuntru. Ce-a făcut bătrîna, ce-a dres, nu ştiu, dar pereţii încăperilor erau îmbrăcaţi numai în mătase şi catifea. Şi peste tot erau numai scaune tapiţate în toate culorile şi jilţuri bogat împodobite, care se înşirau pe lîngă mesele de marmură. Candelabre de cristal atîrnau din tavan şi se oglindeau în pardoseala lucie, de marmură albă. Iar prin unghere puteau fi văzuţi papagali verzi, în colivii de aur şi tot soiul de păsări de prin meleaguri îndepărtate, care gungureau, încîntîndu-ţi auzul. Pretutindeni era o risipă de frumuseţe, de parcă ar fi fost aşteptat să sosească un crai în ospeţie.

Cînd fata deschise ochii şi se trezi, soarele tocmai se pregătea să apună, şi odată îi năvăli în faţă strălucirea a mii de lumini.. Şi parcă nevrînd să-şi creadă ochilor, fata se apropie cu paşi repezi de castel şi intră înăuntru prin poarta deschisă. Călcă ea pe treptele acoperite cu un covor roşu, mîngîie balustrada aurită şi împodobită cu tot soiul de flori şi privirea îi alerga de colo-colo, plină de mirare şi încîntare. Cînd văzu ea cît de minunate erau sălile de ospeţe şi iatacurile, nu mai ştiu ce să creadă, şi rămase încremenită de uimire. Şi cine ştie cît ar fi rămas ea aşa, dacă nu i-ar fi trecut prin minte că maică-sa vitregă o aşteaptă. Şi-şi spuse în sinea ei: „Barem de-aş putea, în sfîrşit, s-o mulţumesc, ca să nu-mi mai facă viaţa un chin!..." Fata se grăbi s-o înştiinţeze pe maică-sa vitregă că palatul era gata, aşa după cum îi poruncise.

— Chiar acu' o să mă mut în el — rosti ea, ridicîndu-se de pe scaun, şi o porni către palat.

Cînd intră înăuntru, trebui să-şi ducă mîna la ochi, într-atît o orbea strălucirea de acolo...

— Vezi ce uşor ţi-a fost!... grăi ea către fată. Eşti meşteriţă pricepută şi ar trebui să faci ceva şi mai greu...

Apoi se duse de cercetă de-a rîndul toate încăperile şi cotrobăi prin toate ungherele de nu lipsea vreun lucru, dar nu găsi nici cel mai mic clenci de care să se lege.

— Hai să mergem şi jos! porunci ea, uitîndu-se la fată cu răutate. Trebuie să mai cercetez bucătăria şi beciul, iar de-ai uitat ceva, n-o să scapi de chelfăneală, aşa să ştii!

Vezi însă că totul era în cea mai deplină ordine: în vatră ardea focul şi pe plită se aflau nenumărate oale în care fierbea mîncarea.

Lopata cea lungă, de scos piine, era rezemată de vatră, și pe pereți erau agățate în piroane vase mari de aramă. Nimic nu lipsea, nici măcar lada pentru cărbuni și gălețile pentru apă.

— Unde e intrarea în beci? strigă ea mînioasă. Dacă nu e ticsită cu butii cu vin, să știi c-o pățești!...

Ridică singură chepengul, că ardea de nerăbdare să-i găsească fetei o chichiță, și coborî în grabă scările... Dar abia făcu doi pași, că se și trînti chepengul cel gros, că fusese doar proptit... Fata auzi un țipăt prelung și ridică repede chepengul, ca să-i vină în ajutor. Dar vezi că maștera se prăvălise din capătul scărilor, pînă jos, și-o găsi zăcînd fără suflare.

Acu', toată minunăția aceea de palat îi aparținea fetei. La început, fata nu se putu deloc obișnui cu fericirea asta, care-i picase din senin. În dulapuri atîrnau tot soiul de veșminte frumoase, sipetele erau pline de galbeni și cu odoare de argint și aur, cu mărgăritare și nestemate, și nu se afla dorință să nu și-o fi putut acum îndeplini. Dar vezi că era la vîrsta măritișului și nu se ivise încă mirele care să-i placă.

În curînd, vestea despre bogăția și frumusețea fetei se duse peste nouă țări și nouă mări și începură a sosi la palat nenumărați pețitori, dar la niciunul nu-i rămase inima. Într-un sfîrșit sosi un fecior de crai și nu știu ce făcu flăcăul, că-i robi inima fetei. Mai stătu el ce mai stătu cu aleasa lui, și cam pe la a treia zi, numai ce-i spuse:

— Mîine-n zori o pornesc spre casă, ca să cer încuviințarea lui taică-meu și a lui maică-mea, ca să mă însor cu tine, și rogu-te să mă aștepți sub teiul ăsta, că mai mult de cîteva ore nu va dura despărțirea noastră, și-oi fi înapoi. .

Fata îl sărută pe obrazul stîng și îi spuse:

— Să-mi păstrezi credință și pe nimeni alta să n-o lași să te sărute pe obrazul stîng! Dinspre partea mea, să nu duci grijă: eu o să te aștept sub teiul ăsta pînă la apusul soarelui!.

Vezi însă că mirele nu se întoarse înapoi... Dacă văzu că soarele scapătă, fata nu se mișcă de sub tei și rămase mai departe să-l aștepte. Și-l aștepta ea așa, trei zile, din zori și pînă-n seară, dar toată așteptarea îi fu zadarnică. Cînd văzu că nici în cea de-a patra zi nu se întoarce, spuse cu durere în glas:

— Nu-ncape îndoială că i s-a întîmplat o nenorocire! O să plec în lume, să-l caut, și n-o să mă întorc acasă, pînă ce nu l-oi găsi!

Își puse într-o bocceluță trei dintre rochiile ei cele mai frumoase, și se pregăti de drum. Și prima din rochiile astea era bro-

dată c-un roi de stele strălucitoare, a doua cu luna argintie, iar a treia cu sori de aur. Apoi își puse într-o năframă un pumn de nestemate, și-o porni în lumea largă.

Merse ea ce merse, cale lungă, nu glumă, și prin toate locurile unde ajungea întreba pe unul și pe altul de n-au auzit cumva de mirele ei. Dar nimeni nu-l văzuse și nimeni nu știa de el... Cutreieră ea lumea în lung și în lat, dar toate căutările ei rămaseră zadarnice.

În cele din urmă, cum avea inima sfîșiată de durere, se tocmi la un țăran ca păstoriță, iar veșmintele cele frumoase și nestematele le îngropă sub o piatră. Acu' își ducea viața ca o ciobăniță și păzea turma cît era ziulica de mare. Și inima îi era grea de amar și plină de dor pentru dragul ei. Vezi însă că-n turma asta avea un viteluș pe care-l deprinsese să-i mănînce din palmă, și cînd ea îi spunea:

— Viţeluş, viţeluş,
vino lîngă mine-acuşi!
Haide, vino, n-o uita
pe stăpîna ta!...
N-o uita, cum şi-a uitat
un fecior de împărat
de mireasa de sub tei,
ce-l aştepta cu temei...

vițelușul se așeza lîngă ea și se lăsa mîngîiat.

După ce trăi ea așa un număr de ani în singurătate și adîncă mîhnire, se răspîndi prin țară vestea că fata împăratului o să-și sărbătorească în curînd nunta. Acu', drumul spre cetatea de scaun trecea pe lîngă satul unde păstorea fata și se întîmplă ca odată, pe cînd își mîna ea din urmă turma, să treacă pe acolo mirele ei. Și călărea el mîndru pe bidiviu și nici nu cătă la ea. Dar cînd ea îl privi, își recunoscu iubitul... Și-odată parcă-i trecu un cuțit prin inimă. „Vai — își spuse în sinea ei — credeam că mi-a rămas credincios, și cînd colo, m-a uitat!...

A doua zi, feciorul de crai trecu din nou pe acolo, și cînd ajunse în dreptul păstoriței, aceasta-i spuse vițelușului:

— Viţeluş, viţeluş,
vino lîngă mine-acuşi!
Haide, vino, n-o uita
pe stăpîna ta!

N-o uita, cum şi-a uitat
un fecior de împărat
de mireasa de sub tei,
ce-l aştepta cu temei...

Cînd auzi craiul glasul acela, cătă în jur, să-şi dea seama de unde vine, şi-şi opri pe loc bidiviul. Apoi o privi pe păstoriţă drept în faţă, şi-şi puse mîna la ochi, de parc-ar fi vrut să-şi aducă aminte de ceva... Vezi însă că-n aceeaşi clipă îi dădu bici calului şi goni mai departe, pînă ce dispăru în zare.

— Vai — strigă fata — nu mă mai cunoaşte!... Şi o adîncă mîhnire îi cuprinse sufletul.

Peste cîteva zile de la întîmplarea asta urma să se dea o mare serbare la curte, şi la praznicul ăsta, care trebuia să ţină trei zile încheiate, fuseseră poftiţi toţi poporenii. „O să-mi încerc norocul înc-o dată — îşi spuse fata în sinea ei — şi de n-oi izbîndi acu', o să-mi pierd urma în lume!..." Şi cînd veni seara, se duse la piatra sub care-şi îngropase comorile şi scoase de acolo rochia cu sori de aur. Apoi se înveşmîntă cu ea şi se împodobi cu nestemate, iar părul, ce şi-l ţinea ascuns sub o năframă, îl dezlegă şi-i dete drumul să cadă în bucle aurii pe umeri... O porni ea astfel înveşmîntată spre cetatea de scaun, şi cum se lăsase întunericul, n-o văzu nimeni. Dar cum păşi în sala care strălucea sub zecile de lumini ale policandrelor, odată se făcu o tăcere de nu mai auzeai nici musca, şi toţi oaspeţii se dădură înapoi de mirare, rămînînd cu ochii la ea. De ştiut, însă, nimeni nu ştiu cine este...

Feciorul de crai îi ieşi înainte, dar n-o recunoscu. O luă apoi la joc, şi atît fu de încîntat de frumuseţea şi gingăşia ei, că nu se mai gîndi defel la fata împăratului, care peste cîteva zile urma să-i fie soţie. După ce se sfîrşi praznicul, mireasa cea adevărată se furişă prin furnicarul acela de lume, făcîndu-se nevăzută şi, mai înainte de ivirea zorilor, fugi în sat şi se îmbrăcă iarăşi în veşmintele de păstoriţă.

În seara următoare îşi puse rochia cu luna de argint, iar în păr îşi prinse o semilună bătută în diamante. Cînd apăru la petrecere, toate privirile se îndreptară spre ea, iar feciorul de crai alergă s-o întîmpine, şi-o luă de braţ. Şi toată vremea dănţui numai cu ea, şi-i căta în ochi, plin de dragoste. Înainte de a pleca, fata trebui să-i făgăduiască c-o să mai vină şi-n ultima seară la praznic.

În cea de-a treia seară se înveşmîntă în rochia c-un roi de stele, care sclipeau la fiecare pas, iar în păr şi la cingătoare îşi puse numai

stele și nestemate. Feciorul de crai o aștepta de mult în pragul scării și cînd o văzu, se apropie în grabă de ea și-o întrebă:

— Spune-mi cine ești, că-mi zice inima că te-aș cunoaște de multă vreme?...

— Nu mai ții minte ce-am făcut, cînd te-ai despărțit de mine? Și, apropiindu-se de el, îl sărută pe obrazul stîng.

În aceeași clipă parcă i se luă feciorului de crai o pînză întunecată de pe ochi și-o recunoscu pe adevărata lui mireasă. Pasămite, maică-sa, care era o farmazoană, nu-și dăduse încuviințarea s-o ia de soție, și-l vrăjise s-o uite...

— Vino — îi spuse el alesei lui — că aici nu mai am ce căuta!

Și luînd-o de mînă, o conduse la caleașcă. Și așa goni caleașca înspre palatul fetei, de parcă vîntul ar fi fost înhămat la ea, și nu bidivii. Ferestrele străluceau de departe, sub lumina orbitoare a policandrelor, și cînd trecură pe lîngă tei, o ploaie de licurici zburară de colo-colo, ca o horbotă luminoasă, și crengile se scuturară deodată, trimițîndu-și parfumul spre cei doi însurăței...

Intrară ei înăuntru și se minunară de ce le fu dat să vadă, că pe treptele de marmură înfloreau tot soiul de flori și din încăperi răsuna gunguritul dulce al păsărilor. Iar în sala cea mare era adunată toată curtea ca să-l primească pe mire și pe adevărata lui mireasă.

FUSUL, SUVEICA ŞI ACUL

A fost odată o fetişcană şi fetişcanei ăsteia îi muriseră părinţii cînd era mică de tot. Vezi însă că-n satul unde locuia ea îşi ducea viaţa şi nănaşă-sa. Şi avea ea o căscioară la marginea satului şi trăia din tors, din ţesut şi din cusut. Bătrînei îi fu milă de biata orfană şi-o luă la ea. Şi-o învăţă să lucreze cu fusul, cu suveica şi cu acul şi-o crescu ca pe copilul ei.

Cînd fetiţa împlini cincisprezece ani, bătrîna se îmbolnăvi greu şi, chemînd-o pe fată la patul ei de suferinţă, îi spuse:

— Iubita mea fiică, simt că mi se apropie sfîrşitul şi puţinul pe care-l am vreau să ţi-l las ţie: căscioara o să te apere de vînt şi pe vreme rea, iar cu fusul, cu suveica şi cu acul o să-ţi poţi agonisi pîinea.

Apoi închise ochii şi-o duseră la locul de veci. Fata merse în urma dricului, cu inima grea de amar, şi după ce le făcu pe toate, după cum cerea datina, se înturnă acasă. Acum trăia singură-singurică în căscioară şi nici o clipă nu stătea cu mîinile în sîn: ba torcea, ba ţesea, ba cosea, şi-n tot ce făcea se vădea pricepere şi hărnicie. În cămară, inul părea că se înmulţeşte de la sine şi cînd ţesea o bucată de pînză sau un covor, sau cînd cosea o cămaşă, deîndată se ivea un cumpărător care plătea cu prisosinţă, aşa că nu ducea lipsă de nimic, ba chiar mai avea şi de dat altora.

Şi se întîmplă ca pe vremea aceea fiul împăratului să colinde prin toată ţara pentru a-şi găsi o mireasă. Una săracă n-avea voie să aleagă şi pe una bogată nu o voia el. Şi atunci feciorul de crai grăi:

— Acu' ştiu ce-mi trebuie: aceea va fi soţia mea care va fi în acelaşi timp cea mai săracă şi cea mai bogată dintre fete!.

Cînd ajunse în satul în care trăia fetişcana, începu să întrebe, cum făcea peste tot, cine era prin locurile acelea fata cea mai bogată şi cine era fata cea mai săracă. Oamenii o numiră întîi pe cea mai bogată, cît despre cea mai nevoiaşă, îi spuseră c-ar fi fata care trăieşte în căscioara de la marginea satului.

Feciorul de crai porni să le vadă şi cînd ajunse la cea bogată, o găsi şezînd în faţa uşii, împopoţonată ca o sorcovă. Şi cînd se

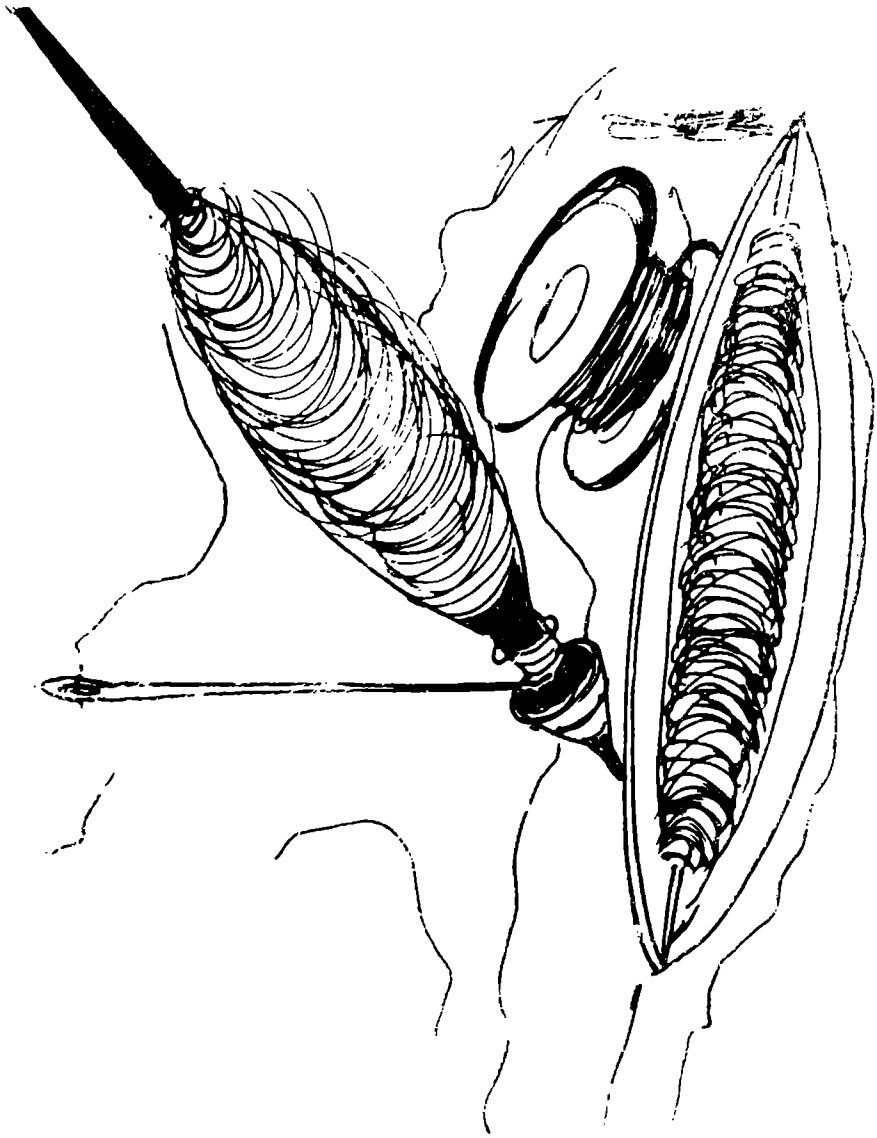

apropie feciorul de crai de ea, fata se sculă și, ieșindu-i în cale, îi făcu o plecăciune. El o privi pentru o clipă și, fără un cuvînt, călări mai departe, că nu-i plăcuse defel. Cînd ajunse la casa celei mai sărace, n-o găsi în prag. Pasămite, fata ședea în odăița ei și lucra. Feciorul de crai opri calul și, uitîndu-se pe fereastră, o văzu pe fată la roata de tors, torcînd cu sîrguință. Să fi simțit fata ceva, nu știu, destul că ridică privirile și cînd băgă de seamă că feciorul de crai se uită la ea, roși toată și, lăsînd ochii în jos, continuă să toarcă. N-aș putea să vă spun dacă firul pe care-l torcea acum era la fel de subțire ca acela de mai înainte, dar ea toarse și toarse fără istov, pînă cînd feciorul de crai își îndemnă fugarul și porni mai departe.

Dacă văzu fata că flăcăul plecase, se duse la fereastră și, deschizînd-o, spuse:

— Vai, ce căldură e în odaie!...

Acu', adevărul adevărat e că se dusese la fereastră să se uite după el. Și rămase ea acolo, privind cu nesaț, pînă cînd nu i se mai zăriră penele cele albe de la pălărie. Apoi se așeză din nou la roata de tors și toarse mai departe. Și cum torcea ea așa, odată îi veni în minte un cîntec pe care-l îngîna bătrîna cîteodată, cînd ședea la lucru. Și începu să cînte încetișor, ca pentru sine:

— Fusule, măi fus iubit,
adu-mi-l pe cel ursit!

Și ce crezi că se întîmplă?!... Nu-și termină bine vorbele că fusul îi și sări din mînă și ieși pe ușă afară... Și cînd se sculă fata și se uită după el, nu-i veni să-și creadă ochilor, că-l văzu țopăind vesel peste cîmp și trăgînd după el un fir de aur, strălucitor. Nu trecu mult și fusul se făcu nevăzut. Cum nu mai avea cu ce să toarcă, fata apucă suveica și așezîndu-se la război, începu să țesă. În ăst timp, fusul țopăia mai departe și, cînd firul era aproape pe sfîrșite, îl ajunse din urmă pe feciorul de crai.

— Ce văd oare? strigă flăcăul. Oare vrea fusul ăsta să-mi arate drumul către aceea care mi-e ursită?...

Apoi întoarse calul și-o porni înapoi, pe urma firului. În vremea asta, fata țesea la război și cînta:

— Suveică, suveică frumoasă,
adu-mi ursitul în casă!...

Şi deodată îi sări suveica din mînă şi ieşi pe uşă afară. Vezi însă că în prag se opri şi începu să ţească un covor aşa de frumos, cum nu s-a mai văzut vreodată pe lume. Pe marginile covorului ăstuia înfloreau trandafiri şi crini, iar în mijloc, pe un fond de aur, se împleteau ramuri verzi prin care săreau iepuri, căprioare şi cerbi, scoţîndu-şi capul prin frunzişul bogat. Pe crengi se aflau o mulţime de păsări, cu penele viu colorate, şi aşa erau de măiestrit făcute, că-ţi părea că peste puţin vor începe să cînte... În ăst timp, suveica sărea încoace şi încolo, fără încetare, şi părea că totul se iscă de la sine... Cum nu mai avea nici suveică, fata se apucă de cusut. Şi ţinînd în mînă acul, cînta:

— Acule, ac ascuţit,
vezi de fă ce-i sorocit!...

Şi ce cr zi, odată îi sări acul din mînă şi începu să zboare prin odaie, încoace şi încolo, de ziceai că-i un fulger... Părea că duhuri nevăzute lucrează c-o mînă iscusită, şi în curînd, masa şi laviţele se îmbrăcară cu postav verde, scaunele cu catifea, iar la ferestre atîrnau perdele de mătase. Cum făcu acul ultima împunsătură, fata şi zări prin fereastră penele cele albe de la pălăria feciorului de crai. Pasămite, fusul îl aducea înapoi, călăuzindu-l după firul de aur..

Feciorul de crai descălecă, şi de cum păşi pragul, călcă pe covorul acela nemaivăzut. Intră el în casă şi numai ce dădu cu ochii de fată. Ea şedea la masă, în veşmintele ei sărăcăcioase, îmbujorată ca un trandafir, şi nu îndrăznea să-şi ridice ochii la el.

— Tu eşti cea mai săracă, dar şi cea mai bogată! îi spuse el. Hărnicia ta e o comoară!... Vino cu mine şi vei fi mireasa mea!...

Ea îi întinse mîna în tăcere, şi el o sărută. Apoi o conduse afară, o aburcă pe fugarul său şi-o duse la palatul împărătesc, unde prăznuiră nunta cu mare alai şi veselie.

... Iar fusul, suveica şi acul fură puse într-un sipet, în haznaua împărătească, şi ţinute în mare cinste.

ȘORICELUL CEL ALB

A fost odată o domniță, și domnița asta avea în palatul ei un foișor cu douăsprezece ferestre. Și ferestrele acestea se îndreptau către toate zările, și cînd se urca ea acolo, și căta prin ele, își putea zări toată împărăția. De la prima fereastră ea vedea ceva mai bine decît ceilalți oameni, de la a doua, și mai deslușit, și tot așa pînă la a douăsprezecea. Și de la fereastra asta zărea tot ce e pe pămînt și sub pămînt și nimic nu-i rămînea ascuns.

Cum era nespus de trufașă, nu răbda să se supună nimănui și voia să-și păstreze scaunul domnesc numai pentru ea. Dar ca să-i potolească pe boierii cei mari, care o tot îndemnau să-și aleagă un soț, dădu sfoară în țară că acela care va fi în stare să se ascundă atît de bine încît ea să nu-l poată zări, va merita s-o ia de nevastă și să ajungă la conducerea împărăției. Și mai adause domnița că aceluia care va încerca să se ascundă și-l va dibui unde s-a tupilat, gîdele îi va tăia capul și-l va înfige într-un par. Trecură așa lunile și-n fața palatului se aflau de-acu', înfipte în pari, nouăzeci și șapte de capete. Dar cum pe pețitori îi luase groaza, multă vreme nu se mai oferi nimeni. Acu', de ce să nu spunem: domnița era mulțumită că scăpase, în chipul ăsta, de pețitori, și gîndea în sinea ei: „Voi rămîne liberă toată viața și n-o să am nici un stăpîn pe cap!..."

Vezi însă că tocmai atunci se întîmplă să vină la curte trei frați. Și tustrei frații i se înfățișară și-i spuseră că vor să-și încerce norocul și ei. Celui mai mare îi dădu în gînd că dacă o să se bage într-o groapă cu var, n-o să fie chip să-l dibăcească. Dar ea îl zări, privind chiar de la prima fereastră... Trimise slujitorii să-l scoată de acolo, și-i porunci gîdelui să-i taie capul. Al doilea socoti că-i mai nimerit să se ascundă într-un cotlon tainic din beciul palatului, dar și pe acesta îl zări, cătînd de la prima fereastră. Și-o păți și el la fel ca și frate-său mai mare. Și așa se făcu că-i fu așezată scăfîrlia pe cel de-al nouăzeci și nouălea par.

Dacă văzu prîslea că frații lui și-au găsit moartea, se înfățișă domniței și-o rugă să-i lase o zi de gîndire și-i mai spuse să-l îngăduie să încerce de trei ori. Iar dacă a treia oară n-o reuși, atunci

n-avea decît să facă ce-o vrea cu viața lui. Și cum flăcăul era frumos ca un soare, și-o rugase cu multă căldură, domnița se înduplecă și-i spuse:

— Bine, fie cum vrei, da' sînt încredințată că n-o să reușești!..

În ziua care urmă, prîslea stătu mult să cugete unde avea să se ascundă, dar vezi că nu-i dădea în gînd nici un loc mai ferit. Atunci își puse pușca și plecă la vînătoare, ca să-i mai treacă gîndurile. Ajunse el în pădure și numai ce zări un corb și-l ochi. Dar tocmai cînd voia să apese pe trăgaci, corbul începu să strige:

— Nu mă împușca, voinicule, c-o să te răsplătesc și eu pentru binele pe care mi-l faci!

Flăcăul îl lăsă în pace și-și căta mai departe de drum. Merse el ce merse și, după puțin, ajunse la un lac. Și cum privea el lacul, numai ce văzu un pește care-și scosese capul din unde. Puse pușca la ochi să tragă, dar peștele îi strigă:

— Nu mă împușca, voinicule, c-o să te răsplătesc și eu pentru binele pe care mi-l faci!

Flăcăul îl lăsă să se cufunde în apă, și-o porni mai departe. Și numai ce întîlni în cale o vulpe care șchiopăta. Cît ai clipi, trase în ea, dar vezi că n-o nimeri. Și odată începu vulpea să-i strige:

— Vino mai bine și-mi scoate spinul din picior, că nu mai pot!...

Flăcăul îi scoase spinul și apoi vru s-o omoare și să-i jupoaie blana. Dar vulpea îi spuse:

— Lasă-mi viața, voinicule, și-o să te răsplătesc și eu pentru binele pe care mi-l faci!

Flăcăul îi lăsă viața și, cum se făcuse seară, se întoarnă acasă. În ziua următoare era sorocit să se ascundă, dar oricît își frămîntă mintea, nu găsi nici un loc mai potrivit. Și atunci se duse în pădure și-l întrebă pe corb:

— Ei, corbule, eu ți-am lăsat viața, acu' spune-mi și tu unde să mă ascund, ca să nu mă găsească domnița?

Dacă auzi asta, corbul își lăsă capul în jos, și începu să se gîndească. Se gîndi el ce se gîndi și-n cele din urmă croncăni vesel:

— Am găsit! Cît e lumea n-o să te găsească unde te-oi ascunde eu!...

Scoase din cuib un ou, îl desfăcu în două jumătăți și-l vîrî pe flăcău înăuntru. Apoi îl făcu iar întreg și se așeză pe el. Privi domnița prin prima fereastră, dar nu-i fu chip să-l vadă pe flăcău. Privi printr-a doua, privi printr-a treia, și începu s-o prindă frica. Dar cînd ajunse la a unsprezecea, îl și zări. Atunci puse un slujitor să împuște corbul și să ia oul din cuib. Și după ce sparse sluji-

torul oul, flăcăul fu nevoit să iasă afară, că n-avea ce alta face.

Şi numai ce-i spuse domniţa:

— O dată ţi-am dăruit viaţa şi dacă n-o să te ascunzi cum trebuie, de-aici înainte eşti pierdut!...

În ziua următoare, flăcăul o porni către lac şi, chemînd peştele, îi spuse:

— Ei, peştişorule, eu ţi-am cruţat viaţa, acu' ajută-mă şi tu şi spune-mi unde să mă ascund ca să nu mă găsească domniţa?...

Se gîndi peştele ce se gîndi, şi apoi strigă:

— Am găsit! O să te ascund în pîntecele meu, şi cît îi lumea n-o să te afle acolo!...

Apoi îl şi înghiţi, şi se lăsă pe fundul lacului.

Domniţa prinse a privi prin ferestrele ei şi nu-l zări nici printr-a unsprezecea. Rămase ea uluită de mirare şi începu iarăşi s-o apuce frica. Dar într-un sfîrşit, prin cea de-a douăsprezecea îl dibăci... Atunci puse slujitorii să prindă peştele şi, după ce-l despică, flăcăul ieşi la iveală. Şi numai ce-i spuse domniţa:

— De două ori ţi-am dăruit viaţa, dar cum se arată lucrurile, mi-e teamă c-o să-ţi stea capul pe cel de-al o sutălea par!...

În cea din urmă zi, flăcăul o porni spre cîmp, cu inima grea de amar, şi-n drumul lui se întîlni cu vulpea.

— Tu cunoşti toate ascunzătorile, roşcato! îi strigă el. Eu ţi-am lăsat viaţa, acu' ajută-mă, sfătuieşte-mă şi tu unde să mă ascund ca să nu mă găsească domniţa...

— Grea treabă, zău aşa!... răspunse vulpea, luîndu-şi o mutră gînditoare. În cele din urmă, strigă: Am găsit!

Apoi se duse la un izvor, se scufundă în el şi ieşi afară sub chipul unui neguţător de animale. Flăcăul trebui să intre şi el în apă şi se prefăcu într-un şoricel alb. Neguţătorul o porni către curtea împărătească şi începu să arate la oameni mica vietate. Şi se adună lumea cîtă frunză şi iarbă, că toţi erau dornici să-l vadă cu ochii lor, că se dusese vestea despre drăgălăşenia lui.

În cele din urmă, veni şi domniţa şi fiindcă îi plăcu tare mult, îl cumpără şi-i dădu neguţătorului o groază de bani. Înainte de a-l da din mînă, neguţătorul îi şopti:

— Cînd domniţa o apuca să privească pe fereastră, sări şi ascunde-te repede sub cozile ei!

Într-un sfîrşit, veni timpul să înceapă a-l căuta, şi domniţa se urcă în foişor, la ferestrele ei. Privi ea prin prima, prin a doua, prin a treia, pînă ce ajunse la a unsprezecea, dar pas să-l găsească!... Cînd nu-l zări nici prin a douăsprezecea, aşa fu de înfricoşată şi de mînioasă, că trînti cu atîta furie fereastra, de se sparseră toate

douăsprezece și tot palatul se cutremură din temelii. Atunci se dădu înapoi și simțind șoarecele sub cozile ei, îl luă și-l trînti la pămînt, strigînd:

— Piei din ochii mei!

Șoarecele cel alb alergă la negustător și amîndoi fugiră la izvor, de se scufundară degrabă. Și pe loc își recăpătară vechea lor înfățișare. Flăcăul îi mulțumi vulpei și spuse:

— Față de tine, corbul și peștele sînt proști ca noaptea, da' nu-i de mirare, că tu cunoști o mie de șiretlicuri!...

Apoi flăcăul plecă de-a dreptul la palat. Domnița îl aștepta la intrare și se supuse sorții. După asta se prăznui nunta și flăcăul se înscăună ca împărat și ajunse stăpînul întregii țări. Vezi însă că împărătesei nu-i povesti niciodată unde s-a ascuns a treia oară, de nu l-a găsit, și nici cine l-a ajutat.

Și din această pricină, ea rămase cu încredințarea că el singur, cu mintea lui, născocise unde să se pitească, și căta la el cu încîntare și gîndea în sine: „În sfîrșit, am găsit și eu pe cineva care e mult mai isteț decît mine!.

MINGEA DE CLEŞTAR

A fost odată o vrăjitoare şi vrăjitoarea asta avea trei feciori care se iubeau tare mult între ei. Vezi însă că zgripţuroaica n-avea încredere în feciorii săi şi se temea ca nu cumva să-i ia puterea. Şi ca să se asigure că n-o să poată unelti împotriva ei, pe cel mai mare îl prefăcu într-un vultur şi-i hărăzi să-şi aibă sălaşul pe o stîncă pleşuvă. Şi uneori vulturul putea fi zărit cum se rotea pe cer, în cercuri mari... Pe cel de-al doilea fecior îl prefăcu într-o balenă care-şi ducea viaţa pe fundul mării. Şi doar din cînd în cînd îi era dat să iasă la suprafaţă. Şi atunci zvîrlea în văzduh o coloană de apă înaltă de vreo douăzeci de stînjeni...

Amîndoi fraţii îşi recăpătau înfăţişarea omenească doar două ore pe zi, şi atunci babornita era cu ochii numai pe ei. Temîndu-se să nu fie prefăcut în cine ştie ce jivină, în vreun lup sau vreun urs, cel de-al treilea fecior fugi de acasă, pe ascuns. Şi o luă el spre palatul soarelui de aur, că-n palatul ăsta auzise că s-ar afla o domniţă vrăjită, care aştepta să fie scăpată de sub povara blestemului de vreun voinic inimos. Şi mai află prîslea că trebuşoara asta nu era uşoară deloc, şi că se jertfiseră pînă atunci douăzeci şi trei de voinici, care pieriseră de-o moarte cumplită, încercînd s-o izbăvească pe domniţă. Acu' mai era îngăduit să încerce doar unul singur, şi-n cazul cînd pierea şi îndrăznetul acesta, nu mai avea voie nimeni, şi domniţa rămînea pe veci sub povara blestemului.

Şi cum avea o inimă vitează şi neînfricată, prîslea luă hotărîrea să-şi pună viaţa în joc, ca s-o izbăvească pe fecioară. Colindă el lumea, de la un capăt la altul, dar vezi că nu-i fu dat să găsească palatul soarelui de aur. Şi într-una din zile, numai ce nimeri într-o pădure întinsă şi nu mai ştiu pe unde să iasă. Şi cum şedea el aşa şi-şi dădea cu presupusul pe unde s-o ia, deodată zări în depărtare doi uriaşi, care-i făceau semn cu mîna să se apropie. Şi cînd fu la doi paşi de ei, uriaşii îi spuseră:

— Măi flăcăule, vezi pălăria asta?. Ne certăm pentru ea, că fiecare din noi ar dori s-o aibă... Dar cum sîntem la fel de puternici, niciunul nu-l poate doborî pe celălalt şi din pricina asta, nu putem ajunge să terminăm gîlceava într-un fel... Şi cum ştim că oamenii

cei mărunți sînt mai isteți decît noi, am chibzuit să te punem pe tine să hotărăști a cui trebuie să fie.

— Da' cum puteți să vă luați la ceartă pentru o pălărie veche?!... făcu prîslea mirîndu-se.

— De-ai ști ce dar are — zise unul dintre ei — nu te-ai mai mira așa. E o pălărie năzdrăvană, băiete, că cine și-o pune pe cap, într-o clipă ajunge unde-și dorește.

— Dacă așa stă treaba — spuse flăcăul — dați-mi pălăria încoa'! O să mă duc cu ea mai în fundul pădurii și cînd o să vă strig, luați-o la goană spre mine... Și cine-o ajunge primul, a lui să fie pălăria!...

Flăcăul își puse pălăria pe cap și-o porni spre afundul codrului. Dar cum îi stăteau gîndurile numai la domniță, își uită de cei doi uriași și merse tot mai departe, pînă ce ieși din pădure. Și cum mergea el așa, odată oftă din adîncul sufletului și spuse cu obidă:

— Of, cînd mi-o fi dat și mie să ajung la palatul soarelui de aur!...

Și ce să vezi, cum rosti cuvintele astea, se și pomeni la poarta palatului, care era durat pe vîrful unui munte înalt. Intră el înăuntru și luă la rînd toate încăperile, pînă cînd ajunse la ultima. Și aci o găsi pe domniță. Dar cînd dădu cu ochii de ea, flăcăul se sperie de-a binelea, că avea o față cenușie, plină de zbîrcituri, ochii încețoșați, și-o clădăraie de păr roșu.

— Au tu ești domnița despre a cărei frumusețe vorbește toată lumea și o preamărește?... strigă el.

— Eu sînt, flăcăule! răspunse fecioara. Da' ceea ce vezi tu nu e înfățișarea mea adevărată. Dacă vrei să știi cum sînt, uită-te, în oglinda asta, că ea n-o să te înșele și o să-ți arate chipul meu așa cum e aievea.

Apoi îi dădu o oglindă și-n locul ei flăcăul zări chipul celei mai frumoase fecioare din cîte or fi fost atuncea pe lume. Și mai văzu el cum i se rostogoleau pe față șiroaie de lacrimi, din pricina mîhnirii care-i cuprinsese sufletul. Și-o întrebă flăcăul:

— Ce se cuvine să fac pentru a te izbăvi, că nu mi-e teamă de nimic și de nimeni?!

Și domnița îi grăi așa:

— Ar trebui să dobîndești mingea de cleștar. Că de ai avea-o și ai ține-o vrăjitorului în față, acesta și-ar pierde puterea diavolească și mi-aș recăpăta adevărata mea înfățișare. Da' lucrul ăsta nu-i lesne deloc și pînă acu' au pierit o mulțime de voinici. Și-mi sîngeră inima de jale, și mi-e milă de tinerețea ta, cînd mă gîndesc

c-o să te avînți și tu în aceste grozave primejdii, ca să mă izbăvești!...

— Nimic nu mă poate opri de la ce mi-am pus în gînd! o încredință flăcăul. Și ceea ce vreau să aflu de la tine e doar ce trebuie să fac!

— Dacă-i așa —grăi domnița —atunci o să-ți spun totul, chiar acu' La poalele ăstui munte, pe care-i înălțat palatul, se află un izvor, și lîngă izvorul ăsta o să dai de un bivol sălbatic, cu care o să trebuiască să te prinzi la luptă pe viață și pe moarte. Iar dac-o să reușești să-i vii de hac, ai grijă că lupta nu-i încă pe deplin terminată, că din leșul lui o să se înalțe o pasăre de foc. Și pasărea asta poartă în ea un ou încins, și-n ou, în loc de gălbenuș, se află mingea de cleștar. Și mai află că pasărea n-o să slobozească mingea pînă ce n-o sili-o cineva. Iar de-ar cădea cumva pe pămînt, oul s-ar aprinde și-ar arde totul în jurul lui, și-n cele din urmă s-ar mistui și el, împreună cu mingea de cleștar... Și atunci toată strădania ta ar fi zadarnică.

Flăcăul luă aminte la spusele domniței și, de cum coborî muntele și ajunse la izvor, numai ce-i ieși în cale bivolul cel sălbatic, mugind și sforăind de hăuleau zările. Se prinseră ei în luptă, da' luptă înverșunată, nu glumă, și cam pe la amiază, flăcăul izbuti să străpungă fiara cu paloșul. Și-n clipa cînd bivolul se prăbuși la pămînt, odată se înălță din el o pasăre de foc și vru să-și ia zborul. Și ce crezi, vulturul, de era frate cu prîslea, și zbura printre nouri, pe loc se repezi la ea și, gonind-o spre țărmul mării, o tot ciocăni cu clonțul pînă cînd o sili să dea drumul oului. Vezi însă că oul nu căzu în mare, ci pe-o colibă de pescari, de pe țărm. Și pe dată începu să fumege și să ardă căscioara. Și-ar fi ars ea pînă-n temelii, de nu s-ar fi ridicat din mare valuri puternice, care să se prăvălească peste colibă și să înăbușe focul. Pasămite, balena, care era cel de-al doilea frate al lui prîslea, fusese aceea care înotase într-acolo și mînase apele spre țărm, de stinsese focul.

După ce se potoliră cu totul vîlvătăile, flăcăul purcese să caute oul și, din fericire, îl găsi nevătămat. Dar cum se răcise brusc din pricina valurilor de apă rece, coaja îi plesnise pe alocuri. Și ce crezi, în ou găsi mingea de cleștar, care strălucea de ziceai că-i un soare!...

Flăcăul se duse la vrăjitor, de-i puse mingea de cleștar în față și blestematul de solomonar pe dată se dădu înapoi, îngrozit și începu a striga:

— Ajunge, ajunge!... De-acu' puterea mea e înfrîntă, și ție ți-e hărăzit să stăpînești palatul și să te înscăunezi pe tronul împărătesc. Da' nu numai atît, și frații tăi își vor recăpăta înfățișarea omenească!

Flăcăul alergă într-un suflet la iatacul unde-o lăsase pe domniță și, îndată ce păși pragul, nu-și mai încăpu în piele de bucurie, că era frumoasă și strălucitoare, așa cum i se arătase în ajun, în oglindă. Și făcură o nuntă de se duse pomina și au trăit fericiți pînă la adînci bătrînețe.

ZÎNA LACULUI

A fost odată un morar și morarul ăsta trăia cum nu se mai poate de mulțumit, împreună cu nevastă-sa. Aveau pămînt și bani berechet și averea lor creștea din zi în zi. Da' vezi că nenorocirea vine peste noapte: așa cum crescuse bogăția, așa începu să și descrească, an de an, și-n cele din urmă morarul abia mai rămăsese cu moara, în care-și ducea zilele.

Acu', omul era tare amărît și seara, cînd se vîra în pat, după truda din timpul zilei, se zvîrcolea în așternut și nu-și găsea liniștea, frămîntîndu-se de griji. Într-o dimineață, mai înainte de revărsatul zorilor, se sculă din pat și ieși afară, la aer, cu gîndul că poate în felul ăsta o să se mai liniștească puțin. În clipa cînd trecu peste stăvilar, se ivi și prima rază de soare și parcă auzi ceva foșnind în iaz. Se întoarse, și ce crezi, numai ce văzu o mîndrețe de femeie, care se înălța, încetișor, din apă!. Părul cel lung și auriu, pe care și-l răsfira pe umeri cu mîinile ei gingașe, se revărsa în jos și-i acoperea trupul alb. Omul înțelese pe dată că făptura aceea nu era alta decît zîna lacului, dar de teamă, nu mai știu ce să facă: dacă s-o ia la goană sau să rămînă pe loc. Vezi însă că zîna îl strigă cu glasul ei dulce și prinse a-l întreba de ce e atît de trist. La început, morarul amuți, dar cînd o auzi că-i vorbește așa de prietenos, își luă inima în dinți și-i povesti cît de fericit fusese altădată, și că acum sărăcise așa de tare, că nu mai știa ce să facă și cum s-o dreagă, ca să iasă din nevoi.

— Fii liniștit — îi spuse zîna — o să te fac mult mai bogat și mai fericit decît ai fost vreodată, da' pentru asta trebuie să-mi făgăduiești c-o să-mi dai ceea ce e acu' tînăr la tine în casă.

„La urma urmei, ce alta ar putea să fie decît un cățeluș, sau o pisicuță!. " se gîndi morarul, și-i făgădui c-o să-i dea ceea ce-i ceruse. După asta, zîna se scufundă în unde, iar morarul alergă spre casă, plin de încredere și voie bună. Nici nu apucase bine să treacă pragul, că slujnica îi și ieși în întîmpinare, strigîndu-i să se bucure că nevastă-sa a născut un băiețel. La auzul ăstei vești, morarul rămase ca trăznit, și abia acum își dădu seama că zîna cea vicleană

ştiuse acest lucru şi-l păcălise, punîndu-l să-i făgăduiască pe propriul său copil. Acu', nu trebuie să vă spun eu cît era de mîhnit, că vă daţi singuri seama. . Veni el la patul unde lehuzea nevastă-sa, şi cînd îl văzu morărița cît era de îngîndurat şi de posac, se miră tare mult şi-l întrebă:

— De ce nu te bucuri, bărbate, cînd ai un flăcău atît de frumos?!...

Atunci morarul prinse a-i povesti totul, cum se întîmplase şi ce făgăduială îi făcuse zînei.

— La ce-mi foloseşte toată bogăţia şi cum aş putea să fiu fericit, dacă trebuie să-mi pierd copilul?!. adăugă el, cu durere în glas. Da' acum, ce pot să fac, că doar am apucat să-i făgăduiesc?!.

Veniră megieşii şi rudele să-l felicite că avea acu' un moştenitor, dar vezi că niciunul nu ştiu ce sfat să-i dea ca să iasă de la ananghie. Între timp, norocul se întoarse în casa morarului şi pe ce punea mîna, îi reuşea din plin. Şi aşa de bine îi mergea, că lăzile şi sacii păreau că se umplu de la sine cu toate bunurile, iar în scrin, banii se înmulţeau. Nu trecu mult şi bogăţia lui fu mai mare decît oricînd. Vezi însă că omul nu se putea bucura de ea cu inima liniştită. De cîte ori trecea pe lîngă lac, se temea să n-o vadă ieşind din unde pe zîna lacului, spre a-i cere ceea ce îi făgăduise. Şi, ca măsură de prevedere, pe băiat nu-l lăsa niciodată în preajma apei.

— Fereşte-te să vii prea aproape de mal — îi spunea el copilului — că de n-o să mă asculţi, o să iasă o mînă afară din apă şi, după ce o să te înhaţe, o să te tragă la fund!..

Dar cum trecuseră anii şi zîna nu se mai arătase, morarul începu să se liniştească în cugetul său şi gîndi că nu trebuie să se mai aştepte la nimic rău. În ăst timp, băiatul crescu şi se făcu un flăcău voinic, şi intră la un vînător priceput, să deprindă meseria. După ce-şi termină anii de ucenicie şi ajunse mai iscusit decît meşterul care-l învăţase, boierul de prin acele locuri îl luă la el în slujbă, că-i era tare dragă vînătoarea.

În satul în care-şi avea boierul conacul, trăia o fată frumoasă şi cuminte, şi se întîmplă că vînătorul prinse drag de ea, de cum o văzu. Cînd stăpînul băgă de seamă asta, îi dărui omului o căsuţă, şi-n scurt timp vînătorul o luă de nevastă pe draga lui. Şi trăiau ei liniştiţi şi fericiţi şi se iubeau din toată inima.

Se scurse aşa vremea şi se întîmplă că vînătorul urmări o căprioară. O urmări el în pădure, dar căprioara îi scăpă şi, ieşind din rariştea codrului, o coti pe cîmp. Dar nici vînătorul nu se lăsă şi, gonind după ea, o doborî dintr-o împuşcătură. Vezi însă că nu luă seama că se afla în preajma iazului şi după ce spintecă şi curăţi

animalul, se îndreptă către mal, să-şi spele sîngele de pe mînă. Ei, dragilor, abia apucă să-şi scufunde mîinile în apă, că zîna şi ieşi la suprafaţă!. Şi, rîzînd, îl cuprinse cu braţele ei reci şi-l trase repede în adînc. Iar valurile se închiseră deasupra lor, de parcă l-ar fi dorit şi ele de tare multă vreme..

Cînd se făcu seară şi soţiorul nu se întoarse acasă, nevastă-sa se înspăimîntă şi plecă să-l caute. Şi cum îi povestise adesea că trebuie să se ferească de urmărirea zînei şi să nu se apropie de iaz, ea bănui imediat ce grozăvie se întîmplase. Alergă într-un suflet la malul apei şi văzînd în iarbă geanta de vînătoare, nu se mai îndoi nici o clipă de nenorocirea care-o lovise. Şi cum era deznădăjduită, începu să se vaiete, să-şi frîngă mîinile şi să-şi strige iubitul pe nume. Dar zadarnic se văicări ea, zadarnic trecu de partea cealaltă a iazului, şi-l strigă din nou, şi-o ocărî pe zînă cu vorbe aspre, că nu primi nici un răspuns. Oglinda apei rămase nemişcată şi doar luna, care se afla pe cer, privea neclintită la ea. Vezi însă că femeia nu se lăsă şi, cu paşi repezi, neostenită, înconjură lacul din nou şi din nou, strigîndu-şi iubitul. Şi cîteodată îl chema, gemînd încet, cîteodată scoţînd un strigăt pătrunzător, cîteodată oftînd. În cele din urmă puterile o părăsiră şi prăbuşindu-se la pămînt, căzu într-un somn adînc. În urmă avu un vis, şi-n visul acela se făcea că urcă plină de teamă pe nişte colţuri mari de stîncă. Şi-n timp ce urca anevoie, spini şi tufe de mărăcini i se agăţau de picioare, iar ploaia o bătea în faţă şi vîntul îi despletea părul. Dar cînd ajunse în vîrful muntelui, i se oferi o cu totul altă privelişte. Cerul era albastru, aerul molcom şi muntele se înclina abia simţit. Merse ea ce merse pe panta aceea dulce şi numai ce ajunse pe o cîmpie verde, smălţuită de flori. Şi-n mijlocul cîmpiei se afla o colibă curăţică. Se îndreptă ea într-acolo şi deschise uşa. Şi ce crezi, înăuntru şedea o bătrînică cu părul alb, care-i făcu, prietenoasă, un semn cu mîna. Şi chiar în aceeaşi clipă, sărmana femeie se trezi. Tocmai se lumina de ziuă şi ea se hotărî să dea urmare visului.

Şi cum în spatele satului se afla un munte, îl urcă anevoie şi totul se petrecu întocmai ca în vis. Bătrîna o întîmpină, prietenoasă, şi-i arătă un scaun pe care să şadă.

— Cu siguranţă că ţi s-a întîmplat o nenorocire — îi spuse ea cu blîndeţe — că altfel n-ai fi ajuns pînă la coliba mea singuratică...

Femeia prinse a-i povesti, printre lacrimi, ce năpastă o lovise şi după ce o ascultă cu luare-aminte, bătrînica îi spuse:

— Linişteşte-te, c-o să te ajut. Uite aici un pieptene de aur! Aşteaptă pînă ce-o răsări luna plină şi atunci du-te la iaz de aşază-te pe mal. Apoi ia de piaptănă-ţi părul cel lung şi negru cu ăst

pieptene. Şi cînd ai terminat, pune-l jos pe mal şi-o să vezi ce-o să se întîmple...

Femeia se întoarse acasă, dar vezi că pînă la răsăritul lunei mai era.. Timpul trecea tare încet, şi ea ardea de nerăbdare. În sfîrşit, apăru pe cer discul cel auriu şi luminos al lunei şi femeia se duse la malul iazului şi se aşeză în iarbă. Apoi prinse a-şi pieptăna părul cel lung şi negru cu pieptenele de aur. Cînd termină, îl puse jos, pe malul apei, şi aşteptă să vadă ce-o să se întîmple. Nu trecu mult şi din adîncuri se auzi un clocot care creştea. Şi numai ce se înălţă un val şi, apropiindu-se de mal luă cu el pieptenele. Nu trecu mai mult decît îi trebui pieptenului să ajungă pînă la fund, că apele se şi despărţiră în două şi capul vînătorului apăru la suprafaţă. Vezi însă că buzele nu rostiră nici un cuvînt, dar ochii se deschiseră încet, şi-o priviră pe femeie cu multă tristeţe. În aceeaşi clipă, veni al doilea val şi acoperi capul vînătorului. Şi totul dispăru, de parcă nici n-ar fi fost, şi iazul rămase tot atît de liniştit ca mai înainte, în aceeaşi mută încremenire. Şi doar faţa lunei se oglindea pe luciul lui nemişcat.

Femeia se întoarse acasă, cu inima încrîncenată de durere, dar vezi că-n vis iarăşi îi apăru căsuţa bătrînei. A doua zi dimineaţă, o porni din nou la drum şi i se plînse bătrînei de durerea ei. După ce o ascultă cu luare-aminte, bătrîna îi dete un flaut de aur şi-i spuse:

— Aşteaptă pînă ce s-o face lună plină şi atunci ia flautul şi aşază-te pe malul apei. După asta, să începi a zice din el un cîntec frumos. Şi după ce l-oi sfîrşi, să aşezi flautul pe nisip, şi ce s-o mai întîmpla, o să vezi...

Femeia făcu întocmai după cum îi spusese bătrîna. Şi ce crezi, cum puse flautul pe nisip, se şi auzi clocotind în adîncuri, şi un val se înălţă şi veni spre mal. Şi luînd flautul, îl duse cu el... Puţin după aceea, apele se despărţiră în două şi nu numai capul, ci şi trunchiul omului ieşi la suprafaţă pînă la jumătate. El desfăcu braţele, plin de dor, dar un al doilea val, vuind şi acoperindu-l, îl trase la fund.

— Vai de mine, sărmana!. izbucni atunci femeia. La ce bun să-mi văd iubitul pentru o clipă, dacă trebuie să-l pierd din nou?

Durerea îi cuprinse din nou inima, dar vezi că visul o conduse pentru a treia oară la căsuţa bătrînei. În zorii dimineţii se porni

la drum și bătrîna cea înțeleaptă îi dete o roată de tors din aur curat. Și mîngîind-o, îi spuse:

— Nu te mîhni, că nu-i încă împlinit totul! Așteaptă pînă ce-o apărea luna nouă, după aia ia roata și așază-te pe mal, cît mai aproape de apă. Și apoi să începi a toarce. Și ce s-o mai întîmpla, o să vezi.

Femeia făcu totul întocmai. Cum se arătă luna nouă, duse roata de aur la malul apei și toarse cu rîvnă, pînă cînd termină tot caierul de in și făcu un coșcogea ghem. Dar cum roata rămăsese pe mal, apele clocotiră în adîncuri și mai vijelios și-un val năprasnic se abătu într-acolo și luă cu el vîrtelnița de aur. Și chiar în clipa aceea, adus de un șuvoi, urcă la suprafață capul vînătorului și apoi tot corpul. Apoi vînătorul sări pe mal și, luîndu-și nevasta de mînă, o luară la fugă. Dar de-abia se depărtară un pic, că tot iazul se ridică, mugind îngrozitor, și năvăli cu puteri uriașe peste cîmp, pînă hăt-departe.

Fugarii își văzură de-acum moartea cu ochii și atunci, în spaima ei, femeia prinse s-o cheme pe bătrînă în ajutor. Și chiar în aceeași clipă se prefăcură amîndoi, ea în broscuță, iar el în broscoi. Apa îi ajunse, dar nu le putu face nici un rău, ci doar îi despărți. Și așa se făcu că unul rămase într-o parte și altul într-alta, la o mare depărtare. Cînd apele se retraseră și cei doi simțiră iarăși pămîntul sub picioare, își recăpătară înfățișarea omenească. Vezi însă că niciunul nu știa unde a rămas celălalt și se aflau printre oameni străini, care nu știau pe unde o fi patria lor.

Ca să-și cîștige traiul, amîndoi trebuiră să păzească oile și mulți ani mînară ei turmele prin cîmpii și păduri, cu inima plină de mîhnire și dor. Și într-o primăvară, plecară amîndoi cu turmele, în aceeași zi, și întîmplarea făcu să meargă unul în întîmpinarea celuilalt. Flăcăul zări hăt departe, pe un povîrniș de munte, o turmă de oi, și-și mînă și el mioarele într-acolo, că se săturase să ciobănească singur-singurel. Merseră ei ce merseră, și numai ce se întîlniră într-o vale.. Vezi însă că nu se recunoscură. Dar de bucurat se bucurară nespus, că de-acum nu mai erau singuri.

Și-n fiecare zi își mînau turmele împreună. De vorbit nu vorbeau prea mult, dar în inima lor simțeau o mîngîiere și-un reazim. Și într-o seară cu lună plină, în timp ce oile se odihneau, ciobanul scoase din buzunar fluierul și începu să-i zică un cînt nespus de frumos, dar din cale-afară de trist. Cînd termină, băgă de seamă că păstorița plînge cu lacrimi amare, fără să se poată stăpîni.

— Da' de ce plîngi așa, fără istov?!... o întrebă flăcăul.

— Păi cum să nu mă jeluiesc?!... răspunse ea. Că tot așa strălucea luna plină cînd am cîntat și eu, pentru ultima oară din flaut. Și s-a nimerit c-am cîntat tot cîntecul ăsta, și capul iubitului meu a apărut din apă.

Vînătorul o ascultă cu luare-aminte, și odată parcă îi căzu de pe ochi o pînză. Și cînd îl privi și ea, și luna îi lumină fața, își recunoscu și ea bărbatul.

Ei, dragilor, greu mi-ar fi să vă spun cîtă bucurie fu pe ei. Destul dacă vă zic că se îmbrățișară și se sărutară și că fură fericiți pînă la sfîrșitul zilelor.

CIZMELE DIN PIELE DE BIVOL

A fost odată un soldat și soldatul ăsta nu se temea de nimic și nici nu-i păsa de nimeni. Și s-a întîmplat ca într-o bună zi să fie slobozit din armată, că se terminase războiul și nu mai aveau nevoie de el. Dar cum nu învățase nimic în afară de meșteșugul războiului și nu cîștiga măcar o para chioară, umbla de colo-colo, fără nici un rost, și cerea de pomană pe la oamenii milostivi. Pe umeri îi atîrna o manta veche de ploaie și o pereche de cizme de călărie din piele de bivol și cam asta era tot ce agonisise de-a lungul anilor...

Într-o zi, cum i se urîse să tot meargă pe drumul obișnuit, o luă peste cîmp, fără să mai țină seama de poteci și de cărărui, și într-un sfîrșit, nimeri într-o pădure. Cătă el în dreapta, cătă el în stînga, dar nu se dumeri unde se află. Și, deodată, numai ce văzu la vreo zece pași de el un om bine îmbrăcat, care purta o haină verde de vînătoare. Și omul ăsta ședea pe un trunchi de copac răsturnat și părea cufundat în gînduri. Soldatul se apropie de el și, după ce-i dădu binețe, se lăsă jos, în iarbă, și-și întinse picioarele, că era ostenit de drum.

— Ia te uită — îi spuse el vînătorului — văd că ai niște cizme faine!... Și-s așa de lustruite, că ți-ai putea face mustățile-n ele!. Ehe, dac-ar trebui să bați drumurile ca mine, nu te-ar ține prea multă vreme cizmele astea. Le vezi pe-ale mele? Îs de bivol, și am și uitat de cînd le am... Da' socot că deși m-au servit îndeajuns de mult, or să mai țină încă la tăvăleală. După un timp, soldatul s e sculă și spuse: Aș mai sta la taclale cu domnia ta, da' nu mai pot să rămîn, că pîrdalnica asta de foame mă împinge din urmă! Da' ian ascultă, frate Cizmă-lustruită, ești bun să-mi arăți pe unde aș putea să ies din pădure?

— Cu dragă inimă ți-aș arăta — răspunse vînătorul — da nu știu nici eu, că m-am rătăcit.

— Atunci ai pățit-o la fel ca și mine! făcu soldatul. Păi cine se aseamănă se adună, asta-i de cînd lumea!. Să rămînem atunci împreună și să căutăm un drum care să ne scoată afară din pădure.

Vînătorul surîse un pic pe sub mustață și apoi se învoi. Și așa se făcu că o porniră împreună la drum. Merseră ei ce merseră, cale lungă, nu glumă, pînă cînd se lăsă noaptea.

— După cîte-mi dau seama — spuse soldatul — nu ne e dat să ieșim așa de curînd din pădurea asta, da' noroc că se vede colo, în depărtare, licărind o luminiță!. Hai să mergem într-acolo, că poate om găsi ceva de mîncare!..

Merseră ei o bucată de vreme și numai ce dădură peste o casă de piatră. Bătură la ușă și le deschise o femeie bătrînă, care căta la ei cu bunăvoință.

— Bătrînico — i se adresă soldatul — sîntem niște bieți drumeți și căutăm culcuș pentru noapte și niscaiva haleală pentru potolirea stomacului!. Că al meu e gol, ca o raniță veche!.

— Aici nu puteți rămîne — răspunse bătrîna — că ați dat peste un sălaș de tîlhari, și ați face mai bine dacă ați pleca mai înainte de a se întoarce ei. Că de v-ar găsi aici, v-ar da morții.

— Lasă, mătușo, că n-o fi chiar așa de rău precum spui. — grăi soldatul. N-am pus nimic în gură de două zile și mi-e totuna dacă mor aici sau dacă pier de foame în afundul pădurii. Eu intru în casă, fie ce-o fi!.

Vezi însă că vînătorul nu vru să-l urmeze, dar soldatul îl trase de mînecă, după el:

— Vino, frate, că doar n-o să-ți fie dat să mori chiar acu' din asta!

Bătrînei i se făcu milă de ei și le spuse:

— Hai, ascundeți-vă aici, după vatră, că de-o mai rămîne ceva de la cină, o să vă aduc, da' numai după ce i-oi vedea adormiți!

Abia apucară să se ascundă într-un ungher mai ferit, că și dădură buzna în casă doisprezece tîlhari. Și de cum veniră, se și așezară la masă și porunciră bătrînei să le dea mîncare, fără zăbavă. Bătrînica le aduse o friptură mare și tîlharii începură să înfulece din ea, pînă ce se ghiftuiră. De îndată ce aburii îmbietori ai fripturii ajunseră la nările soldatului, acesta îi spuse vînătorului:

— Nu mai pot să rabd! Mă duc să m-așed la masă împreună cu ei.

— Nu ți-e bine?!... făcu vînătorul. Vrei să ne pierdem viața?

Dădu să-l oprească, dar, ca un făcut, soldatul începu să tușească cu putere. Cînd auziră tîlharii asta, zvîrliră din mînă cuți-

tele și furculițele și începură să cotrobăiască prin casă. Și numai ce-i descoperiră pe cei doi drumeți în dosul vetrei.

— Aha, aici mi-erați ascunși, frumușeilor! strigară tîlharii. Ce căutați aici? Oare v-a trimis cineva să ne iscodiți? Las' că-n curînd o să vă învățăm să zburați de pe-o cracă uscată!..

— Mai domol, că n-o fi foc, făcu soldatul. Deocamdată dați-mi să mănînc, că-mi ghiorțăie mațele de foame, și pe urmă puteți face cu mine tot ce-ți pofti!..

Dacă-l auziră cît e de neînfricat, tîlharii șovăiră și căpetenia lor spuse:

— Văd că nu te temi, vericule! Asta-mi place... O să ai demîncare să-ți umpli burdihanul, și încă să mai rămînă... Dar pe urmă trebuie să te pregătești de moarte!

— Asta o s-o vedem noi!. făcu soldatul. Apoi se așeză la masă și începu să înfulece zdravăn din friptură. Frate Cizmă-lustruită, ia vin' de mănîncă și matale! îi strigă el vînătorului — că doar ți-o fi foame cum îmi e și mie! Hai, vino, că o friptură grozavă cum îi asta nici acasă nu găsești!

Dar vînătorul nici nu vru măcar să se atingă de bucate. În ăst timp, tîlharii se uitau cu gura căscată la soldat:

— Ăsta e de-al nostru, nu face multe mofturi!...

Se înfruptă soldatul în lege și cînd dădu aproape gata friptura, începu a spune:

— Mîncarea n-ar fi rea deloc, dar ca să-mi tihnească, faceți-mi rost și de-o băutură ca lumea, și-o să vă pomenesc cîte zile oi mai avea de trăit!...

Cum era în toane bune căpetenia tîlharilor îi strigă bătrînei:

— Adu din beci o sticlă cu vin, da' din ăla de-l beau numai eu!

Soldatul destupă sticla și dopul sări, pocnind, pînă-n bagdadie. Apoi se duse cu sticla pînă la vînător și-i spuse:

— Bagă de seamă, frățioare, c-o să vezi acu' o minunăție cum n-ai mai văzut. Ei, să trag o dușcă în sănătatea cetei ăsteia de tîlhari!... Apoi, învîrtind sticla peste capul hoțomanilor, strigă: Să trăiți cu toții, da' cu gura căscată și cu mîna dreaptă proțăpită-n sus!

Și-apoi trase o înghițitură zdravănă. Nu-și termină bine cuvintele, că tîlharii și încremeniră, de parcă ar fi fost niște stane de piatră, și aveau cu toții gurile căscate și brațul drept proțăpit în sus...

Vînătorul se minună de drăcovenia asta și-i spuse soldatului:

— Văd că te pricepi să faci fel de fel de scamatorii, da' acu' hai să mergem, că n-are rost să mai stăm aici!

— Ehei, frățioare, da' prea devreme vrei să pleci și nu știu de ce te grăbești așa!. Că doar i-am venit de hac dușmanului și acu' se cade să ne luăm și prada. Dinspre partea ăstora, să n-ai teamă, că stau încremeniți și cască gura de mirare cît le-oi zice eu! Și pînă nu le-oi da eu voie, nu se mișcă niciunul. Vino de bea și mănîncă!

Bătrîna mai aduse încă o sticlă din vinul cel bun și soldatul nu se sculă de la masă pînă ce nu se sătură pentru trei zile. Într-un sfîrșit, cînd se lumină de ziuă, soldatul grăi:

— Acu' e timpul să ridicăm cortul și s-o pornim, da' ca să n-avem prea mult de mers, să vină și bătrînica și să ne arate cel mai apropiat drum spre cetatea împărătească.

Peste puțin ajunseră în cetate și soldatul se grăbi să se ducă la vechii lui camarazi de arme. Și-i spuse el căpeteniei gărzii împărătești:

— Am dat în adîncul pădurii peste o ceată de ticăloși. Poruncește să se adune oștenii și haideți cu mine să-i stîrpim.

În timp ce se pregătea să conducă ceata de ostași, soldatul îi spuse vînătorului:

— Vino cu noi, frățioare, să-i vezi cum or să înceapă a da din aripi, cînd o să-i prindem de picioare!

Merseră ei ce merseră și cînd ajunseră în dreptul casei de piatră, omul nostru intră cu soldații înăuntru și-i rîndui de jur împrejurul încăperii. Apoi, luînd o sticlă, trase din ea o dușcă bună și-o învîrti deasupra tîlharilor, strigînd:

— Să trăiți cu toții!

Într-o clipă hoțomanii începură din nou să se miște, dar care cum mișca, era trîntit la pămînt și legat fedeleș de mîini și de picioare. Apoi soldatul porunci să-i arunce ca pe niște saci într-o haraba mare și spuse:

— Duceți-i degrabă la temniță!

Vezi însă că vînătorul îl luă deoparte pe unul dintre soldați și-i mai spuse ceva.

— Frate Cizmă-lustruită — grăi soldatul, plin de voioșie — dușmanului i-am venit de hac, de ospătat ne-am ospătat cît se poate de bine, așa că acu' putem merge liniștiți în ariergardă!...

Și chiar așa și făcură. Dar în timp ce se apropiau ei tacticos de cetate, soldatul văzu o mulțime de oameni care se îmbulzeau la porțile cetății, dînd chiote de bucurie și vînturînd în aer crengi

înverzite. Şi mai văzu el cu mirare şi toată garda palatului înşirîndu-se pentru a da onorul.

— Da' asta ce-o mai fi?! îl întrebă el pe vînător.

— Păi nu ştii că împăratul s-a aflat multă vreme departe de împărăţia lui? îi răspunse vînătorul. Azi se întoarce şi toţi poporenii i-au ieşit în întîmpinare.

— Da' unde e împăratul? întrebă oşteanul. Că nu-l văd nicăieri.

— E chiar aici! răspunse vînătorul. Eu sînt împăratul, şi mai adineauri am anunţat printr-un oştean c-am venit.

Apoi îşi desfăcu haina de vînătoare şi ieşiră la iveală veşmintele împărăteşti. Cînd îşi dădu seama cu cine are de-a face, soldatul se sperie şi, căzînd în genunchi, îi ceru iertare măriei sale că, în neştiinţa lui, s-a purtat cu el de parcă ar fi fost de aceeaşi teapă. Ba încă i-a mai scornit şi-o poreclă.. Vezi însă că împăratul îi dădu mîna prietenos şi-i spuse:

— Eşti un soldat viteaz şi-ţi sînt recunoscător că mi-ai salvat viaţa! Află că de-acu' încolo n-o să mai duci lipsă de nimic, iar de ţi s-o face vreodată poftă să mănînci o friptură tot aşa de grozavă ca aceea de la sălaşul tîlharilor să pofteşti la bucătăria palatului. Dar dacă o să mai vrei să dai de duşcă vreun păhăruţ, în sănătatea cuiva, să treci mai întîi pe la mine, să-ţi dau voie...

MIREASA CEA CREDINCIOASĂ

A fost odată o femeie şi femeia asta era o vrăjitoare afurisită. Şi avea ea două fete: una urîtă şi rea, pe care o iubea nespus, fiindcă era fiica ei adevărată, şi alta bună şi frumoasă, pe care n-o putea suferi, fiindcă era fată vitregă.

Acu' se întîmplă ca fata cea vitregă să aibă un şorţ tare frumos şi ăleia urîte îi plăcu tare mult şorţul soră-si. Şi cum era invidioasă, numai ce-i spuse într-o zi maică-si că ţine morţiş să-l aibă.

— Fii liniştită, copila mea — o asigură cotoroanţa — o să fie al tău! Soru-ta vitregă de mult îşi merită moartea! În noaptea asta, în timp ce-o dormi, voi veni şi-i voi tăia capul! Ai grijă numai să dormi la perete şi vezi de împinge-o pe ea la margine.

Acu', biata fată ar fi fost pierdută de n-ar fi stat tupilată într-un ungher şi-ar fi tras cu urechea la ce şopteau ele. Toată ziulica n-avu voie să iasă din casă, iar cînd veni timpul de culcare, fata cea urîtă se urcă ea prima în pat, ca să poată sta la perete. Vezi însă că soru-sa rămase trează şi cînd fata cea urîtă adormi, o împinse uşurel înspre margine şi-i luă locul la perete.

În timpul nopţii, scorpia de femeie se apropie tiptil de patul unde dormeau cele două fete, ţinînd în mîna dreaptă o toporişcă ascuţită. Apoi începu să pipăie cu stînga, pentru a vedea dacă dormea cineva la margine. Şi cînd se încredinţă că dormea cineva, apucă toporul cu amîndouă mîinile şi reteză dintr-o lovitură capul propriului ei copil. După ce femeia plecă, fata cea frumoasă se sculă din pat şi se duse la iubitul ei, pe care-l chema Roland. Şi bătîndu-i la uşă, îi spuse:

— Ascultă, dragă Roland, trebuie să plecăm cît mai degrabă de aici, că maştera a vrut să mă omoare, da' am făcut aşa de-a dat-o pieirii chiar pe fiică-sa. Cînd s-o lumina de ziuă şi-o vedea ce greşeală a făcut, sîntem pierduţi!

— Ştii ce te-aş sfătui eu — spuse Roland — mai întîi şi întîi ia varga cu care face farmece, că altfel n-o să ne fie în putinţă să ne scăpăm vieţile, dacă se va lua după noi.

Fata plecă de aduse vărguţa fermecată şi apoi luă capul moartei, şi lăsă să se scurgă trei picături de sînge pe jos: una în faţa patului,

una în bucătărie și una pe prima treaptă a scării. După asta fugi împreună cu iubitul ei. Dimineața, cînd se trezi, vrăjitoarea o strigă pe fiică-sa ca să-i dea șorțul. Dar fata nu veni și atunci cotoroanța îi strigă și mai puternic:

— Da' unde ești, de nu mai vii?

— Sînt aici, pe trepte, mătur! răspunse una din picăturile de sînge.

Bătrîna ieși afară și, nevăzînd pe nimeni pe trepte, strigă încă o dată:

— Hei, unde ești?

— Aici, în bucătărie, mă încălzesc! strigă a doua picătură de sînge.

Atunci maștera se duse în bucătărie, dar nu găsi pe nimeni. Se miră ea de asta și mai strigă o dată:

— Hei, unde ești?

— Aici sînt, în pat și dorm! răspunse a treia picătură de sînge.

Se duse ea în odaie, se apropie de pat și, ce să vezi acolo? Propriul ei copil, scăldat în sînge, omorît chiar de mîna ei!. . Vrăjitoarea se învenină de necaz, și, de mînioasă ce era, odată sări pe fereastră. Și cum avea darul să zărească pînă hăt departe, în lumea largă, numai ce-și aținti privirea în zare și-o văzu pe fata ei vitregă care fugea de nu mai putea împreună cu iubitul ei Roland.

— Asta n-o să vă ajute la nimic! le strigă ea. Oricît ați fi de departe, tot pun eu mîna pe voi!...

Apoi își încălță cizmele de șapte poște — și la fiecare pas făcea cîte o oră de drum obișnuit și după puțin îi și ajunse. Cînd o văzu pe maică-sa că vine după ei, fata luă vărguța fermecată și-l prefăcu pe Roland într-un lac, iar pe ea într-o rățușcă înotînd vioaie în mijlocul undelor. Vrăjitoarea se așeză pe mal și aruncînd firimituri de pîine, își dădu toată osteneala s-o ademenească pe rață, dar vezi că rățușca nu se lăsă ademenită și spre seară vrăjitoarea fu nevoită să se întoarcă acasă fără să fi făcut vreo ispravă. Dacă văzură că s-a îndepărtat primejdia, fata și iubitul ei Roland își reluară înfățișarea omenească și merseră mai departe, toată noaptea, pînă, la revărsatul zorilor. Atunci, fata se prefăcu într-o floare frumoasă care stătea în mijlocul unui tufiș de mărăcini, iar pe iubitul ei Roland îl prefăcu într-un lăutar.

Nu trecu mult, că vrăjitoarea se și văzu venind pe drum. Și-i spuse ea omului ce-și ținea scripca sub braț:

— Dragă lăutare, oare pot să rup floarea asta frumoasă?

— Da' cum să nu! răspunse el. Și-n timpul ăsta eu o să-ți zic un cîntecel!...

Se vîrî ea grăbită în tufișul de mărăcini, cu gîndul să rupă floarea, dar cum știa prea bine cine era, lăutarul prinse să cînte de mama focului și zgripțuroaica, vrînd-nevrînd, trebui să joace, fiindcă era o melodie vrăjită. Și cu cît cînta lăutarul mai repede, cu atît trebuia să sară și ea mai dihai. . Și așa se făcu că mărăcinii îi sfîșiară veșmintele de pe ea și-o înțepară pînă la sînge. Și cum lăutarul nu-și încetă deloc cîntecul, băbătia fu silită să joace pînă cînd căzu jos, fără simțire. După ce scăpară, Roland îi spuse fetei:

— Acu', că nu ne mai paște nici o primejdie, e timpul să mă duc la taică-meu, să pun la cale nunta.

— Du-te, și-n timpul ăsta eu o să stau aici, și-o să te aștept — spuse fata. Da' ca să nu mă recunoască nimeni și să-mi cășuneze vreun rău, o să mă prefac într-o piatră de hotar roșcovană.

Roland plecă și fata rămase pe cîmp, în chip de piatră de hotar. Cînd se întoarse acasă, flăcăul căzu în mrejele unei alte fete, care-l făcu să-și uite de făgăduiala ce și-o dase. Biata fată așteptă o bună bucată de vreme și, văzînd că nu se mai întoarce, se mîhni adînc și se prefăcu într-o floare, gîndind în sinea ei: „Poate c-o trece careva și m-o strivi cu piciorul, că tot n-am la ce mai trăi!. "

...Și se întîmplă ca un cioban să treacă cu oile pe acolo. Văzînd el minunăția aceea de floare, o rupse și-o luă cu el, cu gîndul s-o pună acasă într-o lădiță. Și, ce să vezi, de atunci încolo în casa păstorului se petreceau lucruri tare ciudate. Cînd se trezea ciobanul, dimineața, toată treaba era de acum făcută: odaia măturată, mesele și lavițele erau frecate, focul ardea vesel în vatră, și apa era adusă. Și la fel se întîmpla cînd se întorcea la prînz: masa era pusă și bucatele fierbeau pe foc. Ciobanul nu se dumerea defel cum de se întîmplă asta, și lucrul era cu atît mai de mirare cu cît nu venea nimeni în căscioara lui. De altfel, chiar de-ai fi venit, casa era așa de micuță, că n-ar fi avut unde să se ascundă. Faptul că-i îngrijea cineva de gospodărie îi era omului pe plac, dar în cele din urmă tot îl cuprinse teama și se duse la o bătrînă înțeleaptă să-i ceară sfatul. Bătrînica îl ascultă cu luare-aminte și-i grăi astfel:

— Ei, flăcăule, aici se ascunde o vrăjitorie. Într-o dis-de-dimineață, cată cu grijă la tot ce se petrece în casă și dac-oi simți ceva prin odaie, ori dac-oi vedea ceva, orice ar fi, azvîrle repede pe deasupra o pînză albă și vraja va înceta.

Ciobanul făcu întocmai cum îi spusese bătrîna cea înțeleaptă. În dimineața următoare, de cum se lumină de ziuă, văzu cum se deschide lădița și iese afară floarea. Atunci sări repede și aruncă

pe deasupra o pînză albă. Imediat vraja se desfăcu și-n fața lui stătea acum o preafrumoasă fată, care recunoscu că ea avusese grijă de gospodăria lui. Și-i mai povesti cum se prefăcuse în floare, ca să se dea morții, și toată soarta ei amară. Cum fata îi căzuse cu tronc, ciobanul o întrebă de nu vrea să se mărite cu el, dar ea îi răspunse că-i rămîne credincioasă lui Roland, deși acesta o părăsise. Îi făgădui însă că n-o să plece și c-o să aibă mai departe grijă de el.

...Ei, dragilor, și se apropia timpul cînd Roland urma să-și sărbătorească nunta. După un vechi obicei, se dădu sfoară în țară că toate fetele puteau să se înfățișeze la curte să cînte în cinstea mirilor. Cînd auzi aceasta, fata cea credincioasă rămase așa de mîhnită, încît crezu că i se sparge inima în piept și, la început, nici nu se gîndi să meargă. Vezi însă c-au venit codanele din satul acela și-au luat-o cu ele, așa că s-a dus și ea.

De cîte ori îi venea rîndul să cînte și ea, se dădea înapoi, dar în cele din urmă nu mai avu încotro și trebui să se înfățișeze mirilor. Dar cum începu să cînte și melodia aceea tînguitoare ajunse la urechile lui Roland, acesta sări în sus și strigă:

— Glasul ăsta mi-e cunoscut, asta-i mireasa cea adevărată și alta nici nu-mi doresc!.

Toate simțămintele pe care le uitase și i se șterseseră din suflet din pricina vrăjii, îi reveniseră iarăși, și acu' o iubea la fel de mult ca și mai înainte.

...Și făcură ei o nuntă de se duse pomina. Suferințele fetei luară sfîrșit și începură zilele de bucurie. Și dacă n-or fi murit, mai trăiesc și azi.

CONDURII DOMNIȚELOR

A fost odată un împărat și împăratul ăsta avea douăsprezece fete, una mai frumoasă decît cealaltă. Și dormeau toate într-un iatac mare, în douăsprezece paturi alăturate, iar seara, după ce se culcau, împăratul închidea ușile cu mîna lui și le zăvora strașnic. Vezi însă că de la un timp, cînd descuia ușile dimineața, găsea pantofii fetelor cu tălpile rupte și prăfuiți, de parcă ar fi dănțuit cineva cu ei. Și oricît căută să afle împăratul pricina, nu-i fu chip să descopere ce se întîmpla în fiecare noapte. Dacă văzu și văzu că n-are ce alta face, măria sa porunci să se dea sfoară în țară că oricine va afla unde dănțuiau noaptea fetele lui, va avea dreptul să și-o aleagă pe una de soție, iar după moartea împăratului, să se urce pe tronul domnesc. Și se mai dădu veste că acela care n-ar fi fost în stare să afle totul în răstimp de trei zile și trei nopți era pierdut.

Nu trecu mult și la curtea împărătească veni un fecior de crai care-i spuse împăratului că el se încumetă să dezlege taina. Acu', măria sa îl primi cu toată cinstea cuvenită rangului său, iar seara fu condus într-o încăpere învecinată cu iatacul unde dormeau fetele. Apoi i se pregăti patul că, pasămite, trebuia să bage de seamă unde se duc domnițele să dănțuiască. Și, pentru ca fetele să nu poată face nimic într-ascuns, împăratul porunci ca ușa de la iatac să fie lăsată deschisă.

Cu toate aceste prevederi, feciorului de crai i se închiseră ochii, de parcă l-ar fi vrăjit cineva, și adormi. Și dormi el somn fără vise, pînă dimineața. Iar cînd se trezi, văzu cu uimire că domnițele fuseseră la dănțuială, fiindcă pantofii erau făcuți ferfeniță și aveau numai găuri în tălpi. Și tot astfel se petrecură lucrurile în a doua și a treia noapte, așa că împăratul nu-l cruță pe feciorul de crai și porunci să i se taie capul, neîntîrziat.

Trecură așa anii, și-n ăst timp, se mai înfățișară împăratului o mulțime de îndrăzneți, dar toți sfîrșiră prin a-și pierde viața în această încercare. Și într-o bună zi, se întîmplă ca un biet soldat, care primise o rană într-o bătălie, să se afle pe drumul care ducea

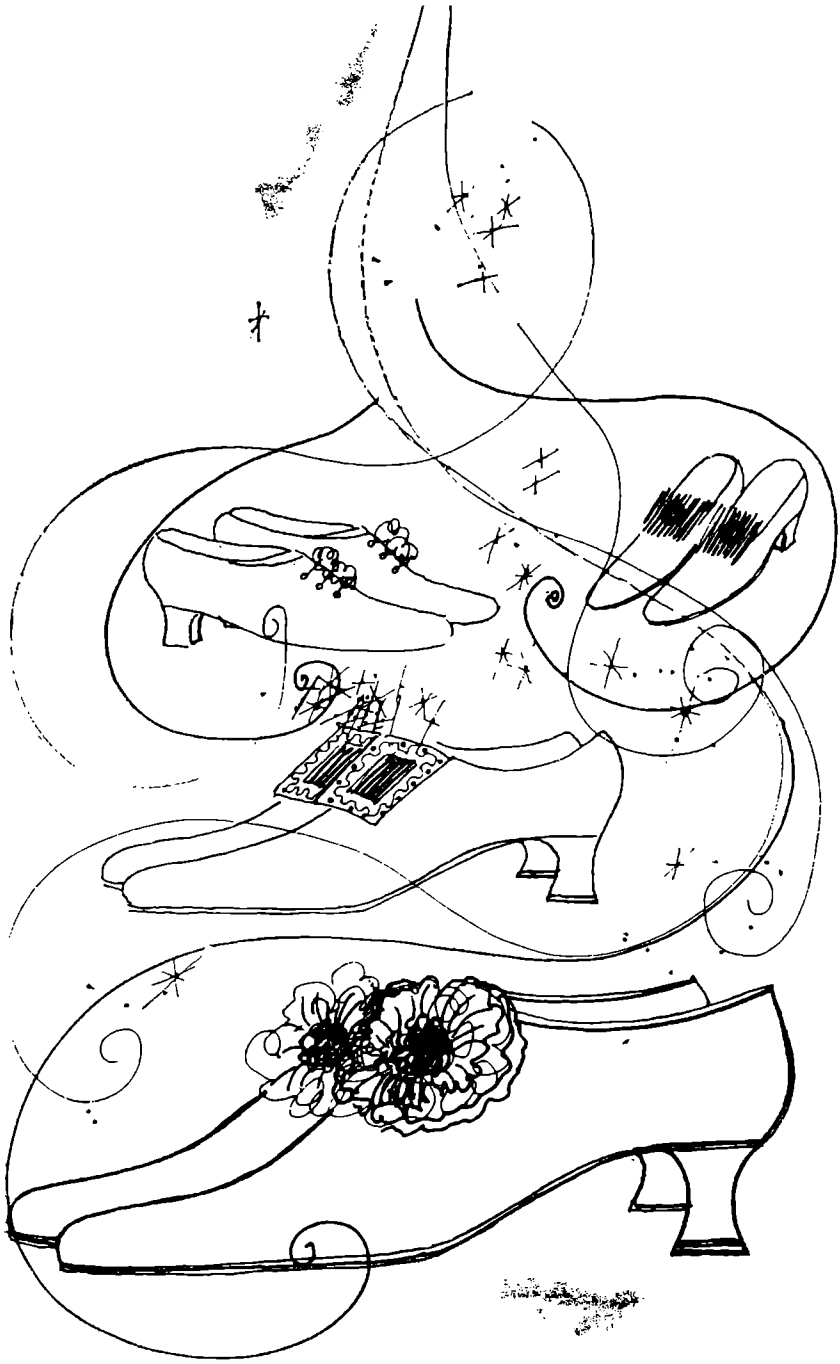

la cetatea de scaun. Și cum mergea el așa, numai ce se întîlni cu o femeie bătrînă, care-l întrebă încotro se duce.

— Nici eu nu știu prea bine — făcu oșteanul. Apoi adăugă, în șagă: Tare aș avea poftă să aflu unde dănțuiesc domnițele, de-și fac praf condurii, și pe urmă să ajung împărat!.

— Păi asta nu-i chiar atît de greu — grăi bătrînica. N-ai decît să nu bei vinul pe care ți-l vor oferi, seara, și apoi să te prefaci că dormi tun! Apoi îi dădu o pelerină și-i spuse: De îndată ce ți-o vei pune pe umeri, o să te faci nevăzut, și-o să poți să le urmărești liniștit pe toate douăsprezece!

Soldatul băgă la cap sfatul bătrînei și, după ce chibzui el serios la ce avea de făcut, își luă în cele din urmă inima în dinți și se înfățișă împăratului. Măria sa porunci să fie primit la fel de bine ca și ceilalți și, după asta, îl îmbrăcă în veșminte domnești. Seara, oșteanul fu condus într-un iatac, care era vecin cu iatacul domnițelor, și cînd omul dădu să se culce, numai ce veni cea mai mare dintre domnițe și-i aduse un pocal cu vin. Vezi însă că ghiujul își legase sub bărbie un burete și cum făcu, cum nu făcu, nu știu, dar tot vinul se scurse în burete, așa că nu gustă nici un strop. . Apoi se culcă și, după un timp, începu să sforăie de mama focului, de parcă s-ar fi aflat în somnul cel mai adînc. Dacă-l auziră cum horăie, cele douăsprezece domnițe prinseră a rîde, iar cea mai mare spuse:

— Ăsta și-a făcut-o cu mîna lui. Ar fi putut să-și cruțe viața, că doar nu l-a silit nimeni să și-o pună-n joc!.

Apoi se sculară cu toatele, deschiseră scrinurile și sipetele, traseră sertarele și scoaseră de acolo tot soiul de veșminte, care de care mai frumoase și mai minunate. Și după ce se gătiră în fața oglinzilor, începură a sări în sus de bucurie la gîndul că iarăși vor dănțui. Cea mai tînără dintre ele nu luă parte la voioșia lor, ci spuse:

— Nu pricep ce am; voi vă bucurați, dar mie mi se strînge inima de parcă ar urma să se întîmple o nenorocire!

— De, așa ești tu, papă-lapte!. Totdeauna te sperii din te miri ce! o repezi cea mai mare. Ai uitat cîți feciori de crai au încercat pînă acu'? Și nu le-a fost încercarea în zadar? Soldățoiului ăsta nici nu era nevoie să-i dăm praf de dormit.. Nerodul ăsta tot nu s-ar fi trezit, de ar fi apucat să adoarmă!

După ce fură gata toate, se duseră să vadă ce face soldatul, dar ghiujul le simți că vin și îndată închise ochii. Și nu se clinti defel, de parcă ar fi dormit buștean. După ce se încredințară că oșteanul doarme, nu mai avură nici o grijă și cea mai mare dintre ele se duse atunci la patul ei și ciocăni ușurel. Și să vezi minune, într-o clipă

se scufundă patul, și prin deschizătura aceea coborîră cu toatele, una după alta, avînd-o în frunte pe fata cea mai mare.

Soldatul, care văzuse totul, nu șovăi nici o clipă și, punîndu-și pelerina pe umeri, coborî și el în urma lor. Dar cum venea în spatele celei mai tinere, pe la mijlocul treptelor nu știu cum se făcu de o călcă oleacă pe rochie. Și se sperie mezina și începu să strige ca mușcată de șarpe:

— Văleu, ce-i asta? Cine mă ține de rochie?!...

— Nu fi proastă!... o înfruntă cea mai mare. Ți-oi fi agățat-o într-un cui...

Apoi coborîră mai departe și, cînd ajunseră jos, se aflau într-o minunăție de alee cu pomi. Și toate frunzele pomilor ăstora erau de argint și străluceau, și sclipeau de-ți luau ochii... Soldatul cătă la ei și gîndi în sinea lui: „Bre omule, n-ar fi rău să-ți iei o mărturie c-ai trecut pe-aici!" Și cum gîndi, așa și făcu. Rupse el o crenguță, dar pomul făcu un zgomot așa de asurzitor, că soldatul se dădu doi pași îndărăt, plin de teamă. Și-n aceeași clipă, mezina strigă din nou:

— Pe-aici se petrece ceva. N-ați auzit zgomotul?

Cea mai mare însă spuse:

— Iarăși te înspăimînți degeaba!. Astea sînt salvele de bucurie pe care le trag feciorii noștri de crai, că li s-a vestit că venim!

Apoi trecură printr-o altă alee de pomi. Și frunzele pomilor ăstora erau cu totul și cu totul de aur. Și-n sfîrșit, trecură, printr-o a treia, și pomii din aleea asta aveau frunzele din diamant curat. Oșteanul rupse cîte o crenguță și de fiecare dată se stîrni un zgomot așa de mare, că mezina se înspăimîntă de moarte și începu să strige. Dar cea mai mare dintre fete o ținea morțiș că-s salvele de bucurie pe care le trag feciorii de crai, și că se cuvine să n-aibă nici o teamă.

Merseră ei ce mai merseră și-n curînd dădură de o apă mare, pe care pluteau douăsprezece bărcuțe. Și-n fiecare barcă se afla cîte un fecior de crai. Pasămite, flăcăii ăștia frumoși își așteptau domnițele. Fiecare luă pe cîte o fată în barcă și, după ce chibzui puțin, soldatul se așeză în barca unde luase loc mezina. Feciorul de crai începu să vîslească și numai ce spuse după puțin timp:

— Nu știu ce s-o fi întîmplat, da' azi barca e mult mai grea decît în alte dăți și, ca s-o fac să înainteze, trebuie să vîslesc din toate puterile!...

— Poate că-i din pricina vremii... Nu vezi ce cald e? spuse fata. Nu știu de ce, da' și mie mi-e cald de nu mai pot!..

Pe malul celălalt al apei se înălța o mîndrețe de castel și era luminat de sus pînă jos și dinăuntru răsuna o muzică plină de

veselie. Tobele, trîmbițele și chimvalele se întreceau, care mai de care... Feciorii de crai vîsliră pînă-n dreptul castelului și apoi coborîră pe mal. După asta, intrară înăuntru și fiecare începu să dănțuiască cu iubita lui. Vezi însă că nici soldatul nu stătu degeaba. Dănțui și el, dar cum era nevăzut, nimeni nu băgă de seamă asta. Ba mai făcea ghiujul și șotii: dacă vreuna dintre fete ținea în mînă un pocal cu vin, și se pregătea să-l ducă la gură, el i-l apleca în așa fel, ca să-l dea de dușcă pînă la fund.

Acu' mezina era foarte înspăimîntată, dar cea mai mare dintre fete ședea tot timpul pe lîngă ea și-o silea să-și înăbușe teama și să nu țipe cumva. Dănțuiră ele pînă li se făcură ferfeniță pantofii de atîta dănțuială, și la trei dimineață trebuiră să înceteze jocul. Feciorii de crai le trecură îndărăt, peste apă, și de data asta oșteanul se așeză în barca unde luase loc cea mai mare dintre fete. De îndată ce ajunseră la țărm, domnițele își luară rămas bun de la iubiții lor și le făgăduiră c-or să vină și-n noaptea următoare.

Cînd fură să ajungă la trepte, soldatul o luă înaintea fetelor și, alergînd, ajunse în iatac și se băgă în pat. Acu', fetele erau obosite și abia urcau treptele. Și cînd ajunseră sus, numai ce-l auziră pe oștean sforăind, că zăngăneau geamurile, nu alta. Și atunci rostiră cu toatele-ntr-un glas:

— De ăsta sîntem sigure, doarme de poți tăia buștenii pe el!.

Apoi își scoaseră veșmintele cele frumoase și le puseră bine, de unde le luaseră. Iar pantofii cei rupți îi aruncară sub pat și se culcară fără nici o grijă.

În dimineața următoare, soldatul nu spuse nimic, fiindcă voia să mai ia parte la toate acele ciudățenii și merse împreună cu fetele și a doua, și a treia noapte. Totul se petrecu întocmai ca prima dată, și-n amîndouă nopțile domnițele dănțuiră pînă cînd făcură condurii ferfeniță. Vezi însă că-n cea de-a treia noapte, soldatul luă ca mărturie un pocal.

Cînd se împlini timpul ca să dea socoteală de ceea ce făcuse, soldatul își puse în buzunar cele trei crenguțe și pocalul și, astfel pregătit, se înfățișă împăratului. Și de îndată ce măria sa îl întrebă:

— Unde au dănțuit fiicele mele pînă cînd și-au rupt condurii? el îi răspunse:

— Au dănțuit cu doisprezece feciori de crai într-un castel subpămîntean!...

Și prinse a-i povesti de-a fir-a-păr totul cum s-a petrecut. Iar la urmă, scoase și mărturiile, pentru ca să fie încredințată măria sa că cele spuse sînt numai adevărul-adevărat. Împăratul ascultă cu luare-aminte spusele oșteanului și, după asta, porunci să fie chemate

cele douăsprezece domnițe. Și, privindu-le drept în față, le întrebă dacă soldatul spusese adevărul.

Dacă au văzut domnițele că taina lor fusese dată în vileag, nu mai avură cum să spună că n-ar fi așa, ci trebuiră să recunoască totul.

După asta, împăratul îl întrebă pe oștean pe care dintre ele o dorește de nevastă, și el răspunse:

— Înălțate împărate, mi-au apărut ghioceii pe la tîmple, așa că eu zic să mi-o dai pe cea mai mare.

Și chiar în aceeași zi se prăznui nunta și măria sa îi făgădui mirelui să-i dea conducerea împărăției, după ce-o fi să închidă el ochii. Cît despre feciorii de crai, ce să vă mai spun? Nu scăpară chiar așa de ușor de sub puterea vrăjii și mai trebuiră să rămînă în acele subpămîntene atîtea zile cîte nopți dănțuiseră cu cele douăsprezece domnițe... Da' noroc că nu fuseseră multe nopțile acelea.

CUM L-A PUS ÎN COFĂ ŢĂRANUL PE SCARAOŢCHI

A fost odată un ţăran şi era ţăranul ăsta isteţ şi şiret din cale-afară. Acu', multe ar fi de povestit despre isprăvile ghiujului ăstuia, dar cea mai frumoasă dintre isprăvi mi se pare că e, totuşi, asta în care şi-a bătut joc de Scaraoţchi.

Într-o bună zi, omul nostru se duse la cîmp, să-şi are ogorul. Munci el cu spor şi cum se lăsase seara, tocmai se pregătea să plece acasă, că terminase ce avusese de făcut. Şi, deodată, numai ce zări în mijlocul ogorului o grămadă de cărbuni aprinşi. Se îndreptă el într-acolo şi cînd veni mai aproape văzu cu uimire un drac mic şi negru care stătea cocoţat drept în vîrful jeraticului.

— Te pomeneşti că şezi pe vreo comoară! spuse ţăranul.

— Chiar aşa-i! făcu Scaraoţchi. Stau pe-o comoară. Şi are mai mult aur şi argint decît ai văzut tu în toată viaţa ta!.

— Păi comoara asta se află pe pămîntul meu şi îmi aparţine! spuse ţăranul cu hotărîre.

Atunci Scaraoţchi îi răspunse:

— Stai, că nu-i chiar aşa. Comoara o să fie a ta doar dacă o să-mi dai, timp de doi ani, jumătate din tot ce-o produce ogorul ăsta! Bani am destui, aşa că n-am nevoie de aur, dar rîvnesc la roadele pămîntului.

Ţăranul se învoi cu tocmeala asta, dar mai adause:

— Uite ce e: ca să n-avem vorbe la împărţeală, să hotărîm de pe acu' că ceea ce e pe pămînt să-ţi aparţină ţie, iar ceea ce e în pămînt, mie. Bine?

Scaraoţchi fu de acord cu ţăranul şi se duse la treburile lui. Vezi însă că ghiujul nu degeaba stabilise cu diavolul învoiala asta, şi-n primul an semănă sfeclă.

Cînd veni vremea culesului, Scaraoţchi se şi înfiinţă să-şi ia tainul, dar nu găsi pe tot ogorul decît frunze galbene, veştede, în timp ce ţăranul dezgropa cu voioşie sfeclele. Dar, cum aşa fusese învoiala, fluieră a pagubă şi zise doar atît:

— De, de data asta ai ieşit tu în cîştig, da' data viitoare nu mai pupi norocul ăsta, că facem altmintrelea: ceea ce creşte pe pămînt o să fie al tău, iar eu o să iau ceea ce creşte în pămînt!.

— Și așa e bine! făcu țăranul.

Cînd veni însă vremea semănatului, țăranul nu mai semănă sfeclă, ci grîu. Cînd dădu grîul în pîrg, omul se duse pe cîmp și-l seceră, făcîndu-l snopi. Și erau niște snopi îmbelșugați, că era spicul cît vrabia și bobul cît fasolea...

Într-un sfîrșit, sosi și Scaraoțchi, da' vezi că nu găsi decît mirișteа...

Dacă băgă el de seamă că țăranul l-a pus în cofă și de astă dată, plecă furios, să se ascundă într-o prăpastie adîncă.

— Așa trebuie trași pe sfoară vulpoii! spuse țăranul cu înțeles și se duse de-și luă comoara care, de drept, era chiar a lui.

SCARAOŢCHI ŞI BUNICĂ-SA

A fost odată o bătălie mare şi împăratul avea în oaste o sumedenie de soldaţi. Da' vezi că le dădea puţină simbrie şi din pricina asta n-aveau nici cu ce-şi ţine zilele. Şi aşa s-a făcut că într-o bună zi, trei dintre oştenii ăştia s-au adunat împreună şi au hotărît s-o şteargă de-acolo. La un moment dat, unul dintre ei le spuse celorlalţi:

— Trebuie să nu ne dea de urmă, că dacă ne prind, s-a zis cu noi, ne spînzură! Oare cum să facem să scăpăm?

Şi atunci spuse cel de-al doilea:

— Ian uitaţi-vă colo, la lanul acela de grîu! E atît de întins, că dacă ne ascundem în el, nu ne mai găseşte nimeni! Soldaţii n-au voie să treacă prin grîu, şi cum mîine trebuie să plece mai departe, n-avem de ce ne teme dinspre partea lor!..

S-au strecurat, deci, în lanul de grîu şi şi-au făcut adăpost acolo. Vezi însă că oştirea n-a plecat mai departe, ci a rămas pe locul acela. Şi, ca un făcut, şedea de jur împrejurul lanului de grîu. După două zile şi două nopţi, cele trei cătane flămînziseră atît de tare, că erau aproape să-şi dea sufletul. Dar de ieşit afară nu îndrăzneau, că de-ar fi făcut lucrul ăsta, moartea le era sigură. Dacă văzură că li s-a înfundat, începură a gîndi în sinea lor: „La ce bun am fugit, dacă trebuie să ne prăpădim aci, într-un chip atît de jalnic!. "

Şi cum şedeau ei aşa şi nu mai vedeau nici o scăpare, numai ce veni în zbor un zmeu ce vărsa foc. Şi coborînd lîngă ei, prinse a-i întreba de ce s-au ascuns tocmai în lanul de grîu.

Şi răspunseră oştenii:

— Sîntem trei cătane şi-am fugit din oastea împăratului, din pricină că ne dădea simbrie prea mică şi n-aveam cu ce ne ţine zilele. Da' acu' trebuie să murim de foame, dacă o să mai stăm mult aici, sau să sfîrşim în ştreang, dacă ieşim afară! Altă cale n-avem.

— Dacă sînteţi gata să mă slujiţi şapte ani — spuse zmeul — o să vă trec chiar prin mijlocul soldaţilor şi n-o să păţiţi nimic.

— Păi n-avem de ales, așa că sîntem nevoiți să primim! răspunseră tustrei, într-un glas.

Nu-și terminară bine vorbele, că zmeul îi și apucă în gheare și-i purtă prin văzduh pe deasupra oștirii. Apoi se lăsă cu ei pe pămînt, departe de acele locuri. Vezi însă că zmeul nu era nimeni altul decît diavolul. De cum coborî, le dete o mică biciușcă și le grăi așa:

— De cîte ori oți pocni din biciușcă, o să căpătați bani cît oți avea nevoie. Și cu bănetul ăsta o să puteți trăi ca boierii și să umblați numai în caleașcă!.. Da' după șapte ani, sînteți ai mei! Apoi le întinse un catastif, în care iscăliră tustrei, și mai adause: Mai înainte, însă, de a vă lua, o să vă pun o ghicitoare. De o ghiciți, o să vă dau libertatea și n-o să mai fiți în puterea mea.

După ce-și sfîrși vorbele, zmeul își luă zborul, iar tustrei oștenii plecară în drumul lor, luînd cu ei și biciușca. Și-au avut ei bani cu grămada, și s-au îmbrăcat ca boierii, și-au cutreierat lumea. Pe unde poposeau, trăiau în bucurie și belșug și călătoreau numai în calești cu cîte șase cai și mîncau și beau pe săturate. Da' vezi că nu făceau nimănui nici un rău. Și așa trecu timpul, de-ai fi zis c-a zburat, și cînd se terminară cei șapte ani, doi dintre oșteni începură a se gîndi, cu inima strînsă, la ce-i aștepta, în vreme ce al treilea o lua foarte ușor. Și numai ce le spuse acesta, într-o bună zi:

— Fraților, nu vă temeți, că eu nu-s nici un papă-lapte, și nici vreun căzut din lună!. O să vedeți cum o să dezleg chiar acu' ghicitoarea!. .

Ajunseră la țarina unde-l întîlniseră pe Scaraoțchi, și-n timp ce cei doi oșteni ședeau amărîți ca vai de ei, numai ce trecu pe acolo o bătrînă, care-i întrebă de ce sînt așa de cătrăniți.

— Degeaba ți-am spune — răspunseră cei doi, cu năduf — că tot nu ne-ai putea ajuta!...

— Cine știe!. făcu ea. Ia destăinuiți-mi ce necaz vă apasă!

Atunci oștenii îi spuseră că de șapte ani sînt slujitorii diavolului și că Ucigă-l-toaca le-a făcut rost, în răstimpul ăsta, de-o groază de bani, dar că au iscălit într-un terfelog și s-au zălogit lui Scaraoțchi. Și dacă acu' nu vor fi în stare să dezlege ghicitoarea pe care le-o va pune, vor fi ai lui.

Și atunci bătrîna le spuse:

— Dacă vreți să găsiți un ajutor, apoi unul dintre voi o să trebuiască să se ducă în pădure. O să meargă el ce-o să meargă, și într-o poiană o să dea peste o stîncă prăbușită, care arată ca o căsuță. Să intre fără teamă înăuntru, și ajutorul nu va întîrzia să-i vină.

Cei doi oșteni, care ședeau tot timpul cu fețele mohorîte, se gîndiră în sinea lor: „La ce-am merge că acolo tot n-am afla izbăvirea!...“ Și rămaseră pe loc, să-și primească soarta. Al treilea, însă, o porni cu voioșie la drum și merse, și merse prin pădure pînă cînd zări căsuța de stîncă. Și ce crezi, în căsuța aceea ședea bunica lui Scaraoțchi.. Și-l întrebă ea pe oștean de unde vine și ce-i doreşte inima. Atunci oșteanul prinse a-i povesti toată tărășenia și, fiindcă vorbea plin de cuviință, bătrînei îi plăcu de el și, înduioșîndu-se, îi spuse că-l va ajuta. Apoi ridică un coșcogea bolovanul, care acoperea gîrliciul unui beci, și spuse:

— Ascunde-te acolo și o să ai putința să auzi tot ce se vorbește. Da' vezi să stai liniștit și să nu te foiești!... Cînd o veni balaurul, o să-l întreb despre ghicitoarea aceea, și sigură sînt c-o să-mi spună totul. Să fii atent la ce-o răspunde, și să bagi la cap!. .

La miezul nopții, zmeul veni în zbor la căsuța de piatră și-i ceru bătrînei să-i dea demîncare. Bătrînica puse imediat masa și-i aduse mîncare și băutură. Dacă văzu că-i pregătit totul, Scaraoțchi se înveseli și începu să mănînce și să bea împreună cu bunică-sa. Tot vorbind, bătrîna prinse a-l întreba cum i-au mers treburile și cîte suflete a mai dobîndit.

— Azi n-am prea avut noroc! făcu el. Da' am pus mai demult mîna pe trei soldați și de ăștia sînt sigur, că azi li se împlinește sorocul.

— Ce vorbești?! Chiar de trei soldați!. se prefăcu ea că se miră. Păi ai grijă, că soldații ăștia sînt tare șmecheri... S-ar putea să-ți scape.

Atunci diavolul rîse batjocoritor:

— Ba ăștia sînt ai mei cum mă vezi și cum te văd! O să le pun și-o ghicitoare, da' o s-o dezlege ei la paștele calului!.

— Și care-i ghicitoarea aia? întrebă bătrîna.

— Las' că ți-o spun acu'! „În marea cea întinsă de la nord zace o focă moartă și asta va fi friptura. Iar coasta unei balene va fi linguriţa de argint, în timp ce țurloiul scobit al unei gloabe bătrîne va fi paharul de vin“

După ce diavolul se duse la culcare, bătrîna ridică bolovanul și-i dădu drumul soldatului să iasă din beci.

— Ei, ai fost atent la tot ce-a spus?

— Desigur! răspunse oșteanul. Acu' știu tot ce trebuie și-o să mă descurc cît se poate de bine!...

Apoi trebui să iasă pe ascuns, pe fereastră, și să se întoarcă în mare grabă la tovarășii săi. Și prinse a le povesti cum l-a păcălit pe Scaraoțchi propria lui bunică și cum i-a fost dat să audă chiar

din gura diavolului dezlegarea ghicitorii i. Dacă aflară ei asta, se înveseliră și se bucurară, și scoaseră iarăși biciușca. Și atîta au pocnit din ea, pînă cînd au umplut un butoi cu bănet.

Cînd s-a scurs și ultima clipă din cei șapte ani, Scaraoțchi veni cu catastiful și, după ce le arătă semnăturile, le spuse:

— O să vă iau cu mine în iad și acolo o să vă dau o mîncare, și dacă o să puteți ghici din ce e făcută friptura, o să fiți atunci liberi și-o să vă dau voie să opriți și biciușca.

Vezi însă că primul soldat nici nu-l lăsă să-și sfîrșească vorbele, că-i și răspunse:

— În marea cea întinsă de la nord zace moartă o focă, și asta va fi friptura, după cîte îmi dau eu cu presupusul...

Scaraoțchi simți un nod în gîtlej și, de supărare, începu să mîrîie grozav. Și numaidecît îl întrebă pe cel de-al doilea soldat:

— Și care va fi lingura?

— Coasta de la o balenă, asta va fi lingura noastră de argint!

Dacă-l auzi ce răspuns îi dă, diavolul se strîmbă de furie și mîrîi și mai îngrozitor. Vezi însă că nu le lăsă nici o clipă de răgaz și-l întrebă pe cel de-al treilea:

— Și care va fi paharul pentru vin?

— Țurloiul unei gloabe bătrîne va fi paharul pentru vin!

Nu-și termină oșteanul spusele, că diavolul și dădu un țipăt ascuțit și-o luă la fugă, ca slobozit din pușcă... Și nu mai avu nici o putere asupră-le. Vezi însă că cei trei tovarăși păstrară biciușca și avură bani să-i întoarcă cu lopata. Și trăiră mulțumiți pînă cînd li se încheie sorocul zilelor.

CUPRINS

Firul de pai, tăciunele și bobul de fasole	5
Crăiasa albinelor	8
Scufița roșie .	12
Căsuța din pădure	16
Pomul cu mere de aur	23
Lupul și cei șapte iezi	33
Muzicanții din Brema	38
Frumoasa adormită	42
Cei șapte corbi	47
Împăratul Cioc-de-Sturz	51
Baba Dochia	58
Gîsca de aur	63
Apa vieții	70
Șase voinici duc toate la bun sfîrșit	79
Bunicul și nepotul	87
Cele trei fire de aur ale lui Scaraoțchi	89
Croitorașul cel viteaz	99
Feciorii croitorului	111
Spiridușii	125
Albă-ca-Zăpada	128
Picior-Șchiop	139
Lupul și vulpea	144
Blană pestriță	148
Doctorul știe-tot	156
Calfa de morar și pisica	160
Croitorașul cel isteț	167
Prințul fermecat	172
Povestea unuia care nu știa ce-i aia groază	178
Hoinarii	191
Frățior și surioară	195
Fata moșului cea cuminte și harnică și fata babei cea haină și urîtă	203
Cei doisprezece vînători	210

Vulpea și gîștele 216
Duhul din sticlă 219
Fratele cel rufos al lui Scaraoțchi 226
Flacăra albastră 232
Prichindel 239
Cele patru meșteșuguri iscusite 247
Cenușăreasa 253
Prieteșugul dintre șoarece și pisică 263
Sălățica 268
Bătrînul sultan 275
Șarpele alb 280
Privighetoarea cea cîntătoare și jucăușă 287
Hans-cel-de-Fier 296
Cei doi frați 308
Pasărea de aur 335
Johann cel credincios 345
Hänsel și Gretel 358
Cei doisprezece frați 367
„Blană de Urs“ 375
Cum a luat cunoștință lupul de voinicia omului 383
Eliza cea deșteaptă de da în gropi... 386
Vulpea și pisica 392
Cei șase slujitori 395
Nalba și răsura 406
Ghicitoarea 415
Ciobănașul cel isteț 421
Cum l-a întrecut ariciul pe iepure 424
Cei doi Feți-Logofeți cu totul și cu totul de aur 429
„Pasărea găsită“ 437
Hans cel norocos 442
Jorinde și Joringel 449
Cioara 454
Țărăncuța cea isteață 462
Cei doi drumeți 468
Hans, ariciul meu... 482
Vînătorul cel iscusit 490
Racla de cleștar 498
Feciorul de Crai care nu se temea de nimic 506
Varza fermecată 513
Spiridușul 522
Feciorul de Crai și fata de Împărat 529
Povestea Împăratului prefăcut în copac 541

Cei trei fraţi 544
Vulpea şi calul 548
Muntele Simeli 551
Uriaşul cel Tînăr 562
Ferdinand cel Credincios şi Ferdinand cel Necredincios 573
Pasărea Greif 581
Hans cel Mintos 591
Hans cel Voinic 607
Darul piticilor 616
Mireasa cea adevărată 620
Fusul, suveica şi acul 629
Şoricelul cel Alb 633
Mingea de cleştar 638
Zîna Lacului 643
Cizmele din piele de bivol 650
Mireasa cea credincioasă 656
Condurii domniţelor 661
Cum l-a pus în cofă ţăranul pe Scaraoţchi 667
Scaraoţchi şi bunică-sa 670
Cuprins 675

Bun de tipar: 25.12.1990. Coli tipar: 42,5.

Tiraj: 15.000 ex. Apărut: 1991.

Tiparul executat sub cd. 432 la I. P. „13 Decembrie 1918"

Prej 197 +
I. 2
199 rej

ISBN 970-9020-03-3